Ч. 40. Чернівці, неділя дня 2. (15.) квітня 1900 р. Рочник XVI.

Бібліотека Наукового товариства імени ШЕВЧЕНКА.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятниці і неділї.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попередне застережене. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину"

на цїлий рік . . .	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року . .	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Із шкіьної дебати в галицкім соймі.

Понизше подаємо промову галицко-руского посла дра Т. Окуневского, виголошеиу на днях в галицкім соймі в часї шкільної дебати. Із сеї промови будуть могли наші читачі виробити собі поняте, як страшно кривджений є руский народ рідними братами-Поляками.

Бесїдник спитавши президента краєвої ради шкільної і референта шкільного, яким правом вони могли на се позволити, що недавно тому, приватне польске педаґоґічне товариство порозсилало своїх візитаторів по руских школах в деяких повітах задля провіреня публичних наук *польскої істориї* — і запротестувавши супротив такого топтаня цїсарских законів — продовжав свою бесїду ось як:

Кожда народність в краю має чей право домагати ся, щоби статистика шкільна давала їй ясний перегляд бодай що до питаня: кілько при даній системі едукацийній зобовязаних до школи дїтий дїйстно ходить до школи. Однак п. президент сказав в послїднім роцї, що він не бажає собі тої статистики! (Бобжиньский: co ja powiedziałem?) Зараз, пане, скажу! Коли я жадав, щоби в ваших виказах була осібна рубрика виказуюча, кілько дїтий польских а кілько руских з поміж обовязаних до науки шкільної дїйстно ходить до школи, п. президент сказав, що єму сего не потреба, що він „tej ciekawości nie zaspokoi". Я вірю, пане президенте, що вам сего не потреба, бо вам догідиїйше так в мутній водї рибу ловити — з незаписаної нїгде офіциально і публично рускої школи зробити польску: рускій суспільности не показати, як ви своєю системою всї сили, всї гроші на захід даєте, а нам тілько решткы оставляєте і для себе, для польских шкіл тисячі кляс отвираєте, а нас лише рубрикою „zorganizowanych ale nieczynnych szkół" наших морочите. Я вірю, що вам сеї рубрики, виказуючої процентово, кілько дїтям руским ви своєю системою сьвітло науки закрили, але майте бодай стілько совісти і справедливости — увзгляднити, що Нїмцї з Русинами от недавно в Чернівцях дїтям польским признали!

Там иа Буковинї провадили ся в урядовій шкільній статистицї чотири рубрики, і то що-до кождої громади! — одна рубрика дїтий нїмецких, друга румуньских, третя руских, а четверта „всїх иньших народностий". А от недавно, як кажу, Нїмцї і Русини признали Полякам в Чернівцях пяту рубрику, де має бути подавано, кілько дїтий польских є обовязаних до шкільної науки і кілько ходить до школи. Менї здає ся, що польскі дневники, навіть галицкі мали чим тїшити ся, що удалось буковиньским їх братам здобути собі в черновецкій окружній радї шкільній. То може признасте, панове, що чей-же те саме і нам тут належить ся! (Голоси: Так єсть!)

І руский нарід повинен знати, сли вже не в кождій громадї, то бодай в кождім окрузї шкільнім сумарично: кілько є дїтий руских обовязаних до школи і кілько дїйстно ходить? Длячого-ж п. президент ради шкільної так боронить ся від того, щоби була така рубрика в нашій статистицї? Коли цїла австрия се робить, коли ческа краєва рада шкільна не боїть ся того, коли в Мораві, Шлеску, Буковинї, Стириї, Каринтиї, всюди, де лиш є мішані школи, всї ради шкільні придержують ся того і нїхто тих цифр не боїть ся, — то чому ви, пане президенте, так якось боїте ся виказати: кілько то дїтий наших, руских, з поміж обовязаних до шкільної науки дїйстно ходить до школи?

Запитую пана президента, як він витолкує тую свою нехіть, тим більше, що преціньпісля закона з 1867 р. він обовязаний знати, де є школа що-до народности чисто польска, де чисто руска, а де мішана, і найвиразнїйше закон каже, що лиш там, де є мішана школа, має учити ся другого краєвого язика. Як п. президент буде знати, чи школа мішана чи нї, коли нїгде нема виказу, до якої народности належать дїти даної школи? Се-ж пане президенте, каже закон, котрого чей маєте держати ся! Витолкуйто пане президенте, сю дивну поняву!

— А то, бачите пане президенте, ми, недовірчиві Малороси, все будемо думати, що ви тому не хочете вести тої статистики, аби вам не виказати вашого безправства, що ви нас противзаконно силуєте учити ся польского язика хоть часто у наших школах нема і одної польской дитини, але до себе того примусу примінити не хочете і своїх дїтий не хочете вчити рускої мови, хоч ті польскі школи більше може суть мішані, як у нас на Руси, приміром в косівскім, богородчанськім або турчаньскім повітї. Скажіть та розяснїть нам се, пане президенте! Скажіть, для чого ви наказали в тих нових метриках шкільних пропускати народність дїтий, а навіть обряд?!

Іду дальше.

Ми зі статистики краєвої ради шкільної не можемо навіть знати, кілько з наших шкіл є більшеклясових, бо і тої рубрики нема. Сказано лише, що 1888 чинних шкіл руских (а 1953 польских), але аби хто не знати кілько глядав у шкільній статистицї, не довідає ся з неї, кілько то ті бідні Русини мають більше-клясових шкіл? Чи рускому послови може бігати від місточка до місточка, аби ми знали, кілько є руских більшеклясових шкіл? кілько є учителїв в тих школах занятих?

Приватно з мого виборчого округа, з Коломиї, знаю приміром, що в Коломиї є 4-клясова руска школа. Істнує там, як відомо вам панове, цїла вже ґімназия руска. Отже для тої ґімназиї в Коломиї має підготовляти молодїж в першім рядї тая 4-клясова руска школа. Але коли хто спитає, кілько там учителїв в тій 4-клясовій школї рускій, то слухайте панове! — скажуть вам, що півтора! Як то? — спитаєте — півтора? От як: Один учитель Рибак, а другий субститут інспектора Корженевич, більше занятий в канцелярії нїж в школї. То значить півтора учителя і они мають підготовляти учеників до цїлої ґімназиї в Коломиї, в містї, де є трицять і кілька тисяч людности і куда мусить ще більше молодїжи допливати до народної школи, бо-ж із сїльскої школи до

---

10)

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

гр. Л. Н. Толстого.

Перекладає Василь Сїмович.

ЧАСТЬ ДРУГА.

(*Дальше.*)

— Нї, ось менї іще пишунів...

— Ви, як я бачу, зробились лїйкою, шийкою, через яку виливають ся тюремні жалїння, — усьміхаючись промовив адвокат. — Багато, мовляв, уже не одолїєте.

— Нї, се страшно пригноблююча справа, — відповів Нехлюдов і розказав коротко зміст справи, яка полягала в тому, що на селї один письменний мужик став читати Евангелиє і розтолковувати своїм сусїдам. Духовеньство взяло се за злочин. Зроблено донос. Слїдчий судия допитував ся, заступник прокуратора уложив акт обжалованя... і суд *признав людину винуватою*...

— Се щось страшного, — докінчив князь. — Хиба-ж се може бути правдою?

— Щож? Вас се так дивує?

— Якто? Добре; я розумію урядника, якому з гори наказали, але заступник прокуратора, що укладав акт?... Таж се образований чоловік.

— В тім власне й блуд, що ми привикли до гадки, що прокураторі, загалом судовика — се щось нїби якісь новійші, лїберальні люди. Вони були такими колись, але тепер бачимо цїлком щось противне. Се урядники, котрих уми заняті лиш 20-м параґрафом. Він дістав жалїннє, чи йому більше треба? От і на тім обмежають ся усї його прінціпи. Він вам кого схочете, буде обжалювувати, судити, засуджувати.

— Хиба-ж є такі закони, після яких можна засилати на поселенє чоловіка лиш за се, що він з другими читає Евангелиє.

— Не лиш на поселенє, а навіть на каторжні роботи, як лиш доказано, що, читаючи Евангелиє, він позволив собі розтолковувати його не так, як з гори наказують, і тому осуджував церковні поясненя. Захулá на православну віру серед народа — по ст. 196 — гаслане на поселенє.

— То не може бути.

— А я вас запевняю, що так єсть. Я завсїгди говорю судовикам, що не можу без вдячности на них глядїти. А то тому, що коли я або ви, або загалом хто небудь із нас не в тюрмі, то лиш треба завдячувати їх доброті. Бо звести нас на таких, щó позбавлені прав, або післати нас на поселенє — се дуже легка річ.

— Коли так, і всьо залежить від химерів прокуратора, або осіб, що можуть примінювати або не примінювати права, то на що суду?

Адвокат радісно зареготав ся.

— Ось які ви собі задаєте питаня! Я вижу, добродію, ви фільозоф. Щож, можна і над тим застановляти ся. Приїдьте в суботу. У мене будуть учені, лїтерати, художники. Тодї і поговорим про загальні питаня, — сказав він іронїчно, вимавляючи слова „загальні питаня". — З жінкою знаетесь? Приїдьте.

— Буду старатись, — відповів Нехлюдов, спочуваючи, що минає ся з правдою, і наколи буде о що старати ся, то лиш о те, щоби не бути в вечер у адвоката серед зібраних у нього ученних, лїтератів та художників. Регіт, яким адвокат дав одвіт на замітку Нехлюдова, що суд не має значіня, наколи судовики після своїх химерів можуть примінювати закон або нї, і інтонация слів: „фільозоф" і „загальні питаня", вказали князеви, яка рїжница в поглядах його а адвоката, а правдоподібно і товаришами адвоката, і запримітив, що не дивлячись на своє теперішне віддалене від своїх давних приятелїв, приміром від Шенбока, він, Нехлюдов, далеко лїпше спочуває себе від адвоката і його товаришів.

XII.

До тюрми було далеко. Вже було пізно, тому Нехлюдов поїхав туди фіякром. На одній із улиць фіякер, чоловік середних лїт, з розумним і добродушним лицем, звернув ся до Нехлюдова і вказав на величезний дім, щó власне його ставили.

— Гей, гей, о то дім. Се не є щобудь, — крикнув він, немов був почасти мотором тої будови і гордував ся тим.

І дїйсно, будова вказувала не величезний ґмах, збудований в якімсь скомплїкованім, незвичайнім стилю. Сильні, високі стовпи з великих соснових колодів, посчіплювані желїзними гаками, окружали зростаючу будівлю і віддїляли її від вулиці дошковою огородою. На руштованях увивали ся, неначе муравлї, побризкані вапном робітники: одні складали, другі тесали цегли, треті зносили в гору повні і на долину пусті, ноші і цебрики. Товстий і чудово одїтий панисько правдоподібно архитект, стоячи на долинї, показував на гору і розтолковував щось, з поважанем слухаючому володимирцеви-контрагентови. З воріт, мимо архитекта і контрагента, виїжджали пусті, і вїжджали наладовані вози.

„І як вони всї переконані, і ті, щó працюють, і ті, щó їх заставляють до роботи, що воно так і має бути, що в той час, як дома їх вагітні жінки роблють домашну роботу, а їх дїти, в сорочечках, усьміхають ся перед голодовою, скоропостижною смертию старечим усьміхом, перебираючи ніжками, вони мають будувати отсю глупу, непотрібну каменицю для якогось там глупого непотріба, для одного з тих людий, які їх нищать, які їх граблять" — думав Нехлюдов, спозираючи на будівлю. — Ет, йолопський дім, — голосно висказав він свою гадку.

— Якто йолопський? — з образою кликнув фіякер, — спасибі, що люди мають де заробити. Та десь йолопський.

— Але ся робота не потрібна.

— Видко потрібна, коли будують; народ заробляє.

Нехлюдов замовк тим більше, що

гімназиї не впустять. Очевидно, із статистики краєвої ради шкільної нїчого довідати ся не можна. Питаю ся, до чого така статистика?

(Конець буде).

До питаня про галицку лїтературу.

(З причини статї проф. Т. Д. Фльориньского.)

ВІДПОВІДЬ
проф. Володимира Антоновича.

(Дальше).

В осудї галицкої лїтератури проф. Фльориньский держить ся не одного погляду в оцїнцї подій. Впевнюючи, що ся лїтература є лише пусте змаганє маленької купки лїтератів, він силкує ся навіть зложити статистику її членів, але цифри его вельми ріжнородні; в однім місци сказано, що цїлий сей гурт складає ся з 8—10 людий, на иньшім знов подає цифру 10—15, в третім означує цифрою 74. При такій хитрости цифр, ми маємо право думати, що всї они самовільні і не основані на певнім вичисленю; сї сумнїви потверджують деякі дані, наведені самим проф. Фльориньским: так він вказує, що змаганє до „областної“ лїтератури було перенесене в Галичину лише 30 лїт назад, але зразу пустило тут доволї мілке коріне; відтак автор подає, що на небажанім ним язицї в Галичинї „печатають ся учебники для низших і середних шкіл, виходять часописи і журнали, появляють ся книжки не лише белетристичного але й наукового змісту“, що одно Товариство ім. Шевченка видало 80 томів наукового змісту (протягом 7 лїт). Нам здаєть ся, що такі прояви неможливі при істнованю лише купки людий в числї 8—10, але хочби навіть 74, наколи-б їх дїяльність не находила пособлюваня в місцевій суспільности і її житєвих потребах; книжок мабуть не можна видавати, як нема анї видавців анї покупу; очивидно одно і друге є в Галичинї, наколи видавнича дїяльність не лише не ослабає, але постійно збільшає ся.

Один з найбільших клопотів проф. Фльориньского є той, щоби галицка лїтература не вплинула, як небажана пропаґанда, на „наших українофілів“; в тім зглядї зустрічаємо у него деякі суперечности. З одного боку автор впевняє, що число наших „українофілів“ вельми незначне, складає ся лише з кількох десяток осіб, що змаганя галицких лїтератів находять вельми слабий відгомін і прихильність в границях Росиї, що „маса осьвіченої суспільности на Українї, не згадуючи вже про простолюде, є байдужна для Галицкого сепаратистичного руху, тому, що „виданя Товариства ім. Шевченка не мають доступу в Росию і відомі вельми немногим; з другого боку проф. Фльориньский вказує, що Товариство ім. Шевченка користує ся більше або меньше значними підмогами з Росиї; він навіть зібрав поіменні відомости про деякі більші підмоги і впевняє, що они були достаточні для заснованя друкарнї: — одну з тих підмог він обчисляє на 45.000. Очевидно, що в информациях автора є деякий дисонанс що-до оцїнки статистичних цифр прихильности або неприхильности Украйни для галицкої лїтератури; оено з двох: або їй прихильні лише кілька десяток людий, а в такім случаю се поява така маловажна, що ледво чи варто звертати на неї бачність, або та цифра наведена самовільно, а тодї лише зрозумілі ті значні підмоги, про які гворить автор. Тай не дивниця, що дані проф. Фльориньского в тих відносинах не точні і нещевні; в одній із своїх статий заявляє він, що за час свого побуту в Київі він виминав зносини з „українофілами“. Зовсїм зрозуміло, що в такім случаю замість певних даних він розпоряджує лише гіпотечними, довільними цифрами, основаними на пересудах; ледви чи можна судити про більшу або меньшу прихильність до якогось виданя лише задля того, що виданє се не має доступу до осіб, які бажають его читати. Але коли проф. Фльориньский не помиляє ся в своїх поміченях, то для нас незрозуміла его боязь перед „пропаґандою“: чиж варто її вести або бояти ся її впливу задля кільки десяток людий?

(Дальше буде.)

Дальші еміґрацийні „зделки“ кацапского диякона Ґеорґія Савчука.

В тій справі доносять нам із Старої Жучки:

Минувшого року продав тутейший ґосподар Николай Мірюка, дуже честний і порядний чоловік, все своє майно за безцїн, а то: 2½ фальчі огорода, дім з ґосподарскими будинками, 2 фальчі поля, воли, 2 корові і знаряди ґосподарскі, усе те за 2800 зр. і виеміґрував з своїми семерома дїтьми і жінкою до Арґентини. Учувши о намірі еміґрованя сего чоловіка до Канади, запросив я его до себе, та старав ся его вразумити, але він таки обставав при своїм. По часї довідав ся я, що сей чоловік не еміґрує до Канади, лиш до Арґентини. Се менї було підозрілим, чому як раз до Арґентини? Будучи у него, я найшов там пляни, т. є. мапу цїлої подорожи до полудневої Америки. Дїти сего ґосподаря, кромі одного 5-лїтного хлопця, були всї дорослі. Всї они радували ся, що поїдуть до Арґентини. Я похитав головою, та почав відраджувати від сеї подорожи всїма силами, покликуючись на описи ґазет о Арґентинї і Бразилії. Дальше представив я їм незносне підсоне та докучливість насїкомих і цїлу нужду, в якій там люди жиють. Я думав, що преціньвони схаменять ся і покинуть еміґрацию. Та ні! Аґітация мамаївского опришка Савчука дїлала сильнїйше на сих нещасливих людий. Никола Мірюка виїхав з цїлою родиною до Арґентини. А треба знати, що сей мужицкий вампір „ісправлял“ свої „зделки“ ночию і дуже хитро. Нїхто не міг довідати ся, хто намовляє наших людий до еміґрациї за море. Аж ось виїздо шило з мішка і все стало ясно перед нами. Минувшої неділї повернув назад до Жучки наш еміґрант Николай Мірюка і то лиш з жінкою і малим хлопчиком. Страшно було на него дивити ся: голий, босий і простоволосий. Всї злякались, побачивши того, ще перед 10 місяцями заможного ґосподаря, нинї круглим жебраком. На разї не можемо подрібно довідати ся, що і як там сталось, тільки оповідає, що дїти зістались в Арґентинї. Хлопцї пішли маиївцями, Бог зна куди, а 2 дївчинї 15- і 18-лїтні зістались у торговельника живим товаром. Отсе овочі „зделки“ кацапского бандити Ґеорґія Савчука, котрий нарештї, слава Богу, не буде вже більше міг робити людий нещасливими. З прибутем сеї Савчукової жертви, дістала ц. к. прокуратория і суд доброго сьвідка. Люди-ж задумуючі еміґрувати за море, нехай добре возьмуть під розвагу нещасте родини Николая Мірюка.

Стара Жучка 11. квітня 1900.

Д. П.

Лист з Америки.

(Конець.)

Як приїде си перший рік, то рубає си в уредовім лїсї даром дерево на будівлю, лиш дає си за то 25 центів, за то шо вібирає си землю на будівлю. Але вже за тих 25 центів вози і цїлий рік, то нїчо нїхто не скаже. А десїть центів то значуть, як австриянцких півтора... Іван Ахтїмчук поклав собі хату з смерекового дерева на ту моду, шо в нас подвійні... Має коні, шо називают си арабскі, коштують 152 дол., то такі великі коні та грубі, шо наші ґосподарі, якби видїли, тоби си зачудували з такої величі. Такі коні находе си в Гамбурґу і в Канадї, але тут їх мало, найбільше тут такі як у нас лиш, шо кохані коні. А воли має Іван Ахт. також теныї, дав за них в зимі 80 долярів, а тепер би мав 200. І корову має добру на молоко, бо в травах віпасає. Дедя купє худобу також, але зимов, бо тепер ше худоба дорога. В Івана посїяне є жито, пшениця, овес, ячмінь; файна сїянина лиш шо град трохи побив. Барабуля дуже файна і бураки. Городнина є, лиш огирків не мають. Лен також файний. Лиш треба орати не зеблю, то шо посїй вродит си. Яків і Василь видїли в тих фармарів, шо вчесни посїяно жито, пшеницу, овес, барабулю, колопнї, лен, всю городнину, шо стій та диви си на ту красу. А за садовину треба тимчесом вібачати, поки собі викохаємо. Тут є малини в лїсах такі, як в нас і аґрест є, лиш не на кождій фармі, такий само квасний і зелений, лиш дрібнїщий. Ягоди такі як у нас і вишні є гарні, а в серединї нема кістки, лиш такі зеренця як в аґрестї лиш солодкі і добре їх їсти; а є їх досить. Печерицї, червінки, козарі і буріни такі як в нас, лиш иньші цьвіти є по фармах. Тут защо добре, а защо нї. Так тут дуже докучеют комарі через лїто. Млинів водних нема, а млин паровий далеко, то треба муку купувати, а як богато є пшениці то мінее си за муку, але щем не візнав добре, як то є. А жнива пізнїще тут як у нас, бо холоднїще лїто. І так є тут, коли в Галїциї день великий, а нїч маленька, то тут день ше більший, але кілько годин то не знаем, бо наші зиґарки попсували си, а тут є иньші. То так, шо день більший, як в Галїциї, а нїч ше менша, бо як сонце зайде, то заря ше не потухла а при всходї знов заря; так то ми заїхали на ту ширину, а то все сьвіт Божий! Так ми вірахували, шо в Канадї о дві годинї борше сонце сходит, але то добре ше не мож знати, колис напишем. Тут таке житє худобі, шо не присилина, як в Галїциї лиш пасе си через день, а як хоч то і в ночи паси; і пси мають вільність так як в Галїциї. І людим тим добре, шо прийшли з грішми, то купит собі коні, корову, віз, плуг і всьо наріде, то вже такому добре. Правда, шо і в Галїциї такому з грішми добре, але відают на всякі відатки, а в Канадї свобода — нема нїяких податків, нїякої драчі і параґрафів.

Я вам віясню всїм, який хто може мати заробок. Хтоби мав би іти суда до Канади, то аби си не вагав іти, поки не напише до мене лист, а я ему відпишу, чого брати, а чого не треба і який в дорозї застосунок. Ви приписували до Івана листи, аби післати колоси збіжа; то си пішле, але тепер ше зелене, бо на цїлинї!... Тут є Анґлїки вже тому 20 і 18 років на фармах, то вповідают цим фармарам, котрі вже понаучували си по енґельскій говорити, шо тому 18, 20 років така була тут остра та

тяжко було говорити серед того загального тарахкотаня. Недалеко тюрми фіякер з'їхав з мурованки на шосу так, що легко було говорити. Ізнова обернув ся він до князя сего року.

— І що того народа звалилось до міста — страх — заговорив знова, поправляючись на козлї і вказуючи князеви на артель сїльських робітників з пилками, сокирами, кожушками та мішками на плечи. Люди ішли напроти них.

— Невже більше, як тамтих років?

— Тай не казати. Сього року так збили ся до міста, що хоч гинь. Паньство помітає народом, як соломою. Усюди повно.

— Чомуж се так?

— Розмножились. Нїкуди подїти ся.

— Ну то що, що розмножились? Чомуж не липають ся на селї.

— Та що будуть робити на селї, як землї нї клаптика.

Нехлюдов дізнавав такого почутя, яке спочуваєм на удареним місцї. Здаєть ся, що немов навмисне хапаєш ся за болюче місце. А се мабуть лиш ізза того, що удари лиш на болючих місцях замітні.

„Невжеж всюди така сама істория“, подумав він і став розпитувати фіякра про се, скілько у їх селї землї, скілько у нього самого, і по що вінпереніс ся до города.

— Землї у нас, паноньку, десятина на душу. У нас три душі. — Батько, брат і ще один в салдатах. Тай якось живуть. А жити нема з чого. Ось і брат хотїв утїкати до Москви.

— А не можна би наняти землю?

— Де нинї наймеш? Пани, які мали, прошвіндлювали свою. Всьо вірителї забрали. А в них не відкупиш, бо самі роблять. У нас управителем якийсь Францўз. Купив собі у давнїйшого пана поле, і на нїкого не спускає ся при роботї. От таке то у нас.

— Що за Француз?

— Дюфар його імя. Може коли чули про нього. Він по великих театрах приправляв перуки акторам. Звісно се заробкове дїло. Тай доробив ся. У нашої пані купив цїлий маєток. Так тепер він наш міщик. Що хоче, робить із нами. Ще спасибіг, що він сам трохи людяний. Але жінка у нього, таки наша, Московка, то така собака, що не приведи Господи. Душу з народа виссала би. Біда, але щож робити? Але, ось і тюрма. Ви куди, до середини? Здаєть ся, не пускають.

XIII.

З острахом і заміраючим серцем на згадку, в якому станї найде тепер Маслову, і на спомин про ту тайну, в якій повисали вони обоє, і в якій губили ся тисячі оттих у тюрмі зачинених людий — сильно шарпнув Нехлюдов за дзвінок у головному входї арешту. На голос дзвінка вийшов дозорець.

Князь спитав про Маслову. Дозорець випростував ся і звістив, що ся „каторжна“ у шпиталї. Князь подав ся до шпиталя. Добродушний, старий шпитальний сторож зараз пустив його до середини, а довідавшись, кого бажає бачити, справив князя до дитинячого віддїлу.

Молодий, увесь карболем пересяклий доктор, вийшов проти Нехлюдова і строгим тоном спитав, чого йому потрібно. Сей лїкар приносив богато полекші арештантам і тому жив у вічних сварах з начальством тюрми а навіть зі старшим товаришем по фаху вічно сперечав ся. Боячи ся, щоби Нехлюдов не потрібував від нього чого небудь протизаконного, і бажаючи доказати, що він не знає виїмків, настроїв ся в дуже поважну поставу.

— Тут нема нїяких женщин. Се дитинячий віддїл — крикнув.

— Я знаю, але сюди переведено одну для обслуги хорих.

— Дві їх переведено. Чого вам потрібно?

— Я стою в близьких зносинах із одною з них, Масловою її зовуть. Я хотїв би її зараз бачити, бо їду до Петербурга, щоби подати її засуд до касациї. При тім хотїв би я їй віддати отсю дурничку. Се її фотоґрафія.

(Дальше буде.)

студена земля, шо лиш дебла пшиниця родила си тай то вімерзала. А від коли люди суда зачели іти на фарми і орати землю, то си зробило теплійше, шо вже родит си жито, пшеница, овес, коноплї, лен, барабуля така завелика, як в нас бураки; кукурудзи видів Яків і Василь у фармаря, шо вже прели, але ци вони ще дійдут то ми ще не знаємо, але родит си вся городина навіть тїтун. Лиш садовини нема, але родилаби си, лиш коби вікохати, коби зернета або дички! Ахтемій мав з дому дичок і посадив і файно приймили си. А Кифа привіз свої бжоли і файно заробили, бо є досить всякого цвіту, а більше бжолів не видко в сїй пустини, лиш видко двоякі бандеке такі, як в Галїциї. — А домова птаха є всяка так, як дома, а з диких є гуси, журавлї, (бо тут є великі стави), і ворони є чорні такі, як в нас, а сивих нема. І нема сорік, перепилиць і жайворонків, лиш є чорненькі ластівке на ту моду, шо сороки і є иньші птахи. Видмедиків нема, а жаби є на ту моду, шо в нас, лиш менші і не так крікают, лиш чуркоте, так нам дуже дивно, шо не так, як у нас. Бузьків також нема. Худоба є файна, лиш нема добрих карків, хоть має добрі крижі. Грива є тарката а найбільше є червоної. Воли тегнут в хамутах. Хамутами так спирают в возї, як коні дишель... На кінци дишля причішлее си орчик, а на его кінцях є кулка і до них причівлее си хамути нашильниками. То є дуже добре. Вози великі і моцні, люшнів нема, колеса закручуют си шрубами; а на колесах нема анї одного цвеха, шоби рафи були ковані, лиш так моцно натегнені. А плуги також такі моцні, шо корчі з луговини перевертають, бо всьо залїзне, колїениці то лиш маленьке колїсце. А як орут 3 або 4 коні, то не одні наперед других як у нас, але в шараґ (рядґ). Вівцї такі самі, як в Тидоровича, більше білих, як чорних, але кóхані тенґі, бо в травах вінасают си. Косимо сїно в лїсї, бо по фармах нема такого великого, а по лїсах трава рівна з чоловіком, лиш помішена з пирієм. Тими лїсами богато грибів всїляких як у нас, в першу Богородицю такі си підненьки кинули, шо си не хоче від них іти... Люди моє письмо най читают і слухают, як хто буде це читати, то хоч ідїт, хоч нї, аби не було відтак нарікання, бо ми вам правду пишемо так, як Бога кохаємо — як тут виглядає... З нами є ще люди буковинскі і ізза Днїстра, поміж їх фарми є ще до браня і до купна, одна фарма коштує 450 долярів... Пошта від нас дуже далеко, тому одні другим передают, післанців нема. Бо це лиш основа людий, а то була тут відай пустиня ще від сотворіня сьвіта. Хоть видко зарослі стежки і є кости з худоби, і голови з рогами, видно шо теньґа ґуля. Вповідают, шо як Анґлїки тримали давно війну з Індиянами, дикими людьми — то Анґлїки палили лїси, бо кільком їхали то видїли спалені лїси, аж земля повігарала. То і худоба тому погинула з тої пожежи. І тепер находї си Індияни, лиш близко попри міста так, як давно в нас цигани шітрові і подібні они до циганів, такі чорні і під цельтами сиде під полотном, а на зиму в ямах під цельтами. Вони є богаті в худобу рогової череди і коний. З диких тих людий вже нема страху, бо мало їх, але стали вже смирні, навіть давали пити молока замість води. Мова у Індиян инча а у Анґлїків також инча. Індияни не мають землї, лиш шо вінасают худобу. Як фарму близко дикунів запалити, то вони забирают си з того місця гет; з них страху нема нїякого. З наших людий дужче є страх, бо коло Віннїпеґу обсїли люди з дурного Іванова. Два чоловіки вбили чоловіка і четверо дїтий, ми тогди були в еміґрацийнім домі, в Віннїпеґу, як їх тратили... Ми з ласки Пана Бога здорові, котрого здоровля і Вам жичимо і хотїлибисмо си довідати о Вашім здоровлю, бо вже не знаем хто у вас здоров, а хто поумерав. І просимо прислати нам зернет з садовини, шом єї кохав... Цих трьох паперів абис не боронив читати... Пізнїще напишу, який тут заробок буде і відат з хлїба і як завеликі роги покаже зима.

НОВИНКИ.

Чернівцї, 14-го квітня 1900.

Проф. др. Стоцкий повертає до Чернівців в недїлю, 15. с. м. поспішним потягом, що приходить до Чернівців о ½9. год. вечером.

Бук. сойм збере ся знов аж по великодни й радити ме до 5. н. ст. мая.

Епільоґ москвофільского процесу в Чернівцях. Із справозданя, яке ми подали свого часу про москвофільский прасовий процес, що відбув ся в листопадї тамтого року в Чернівцях, як і з пояснень до него, котрі появились в нашій ґазетї під заголовком „Від напасти — не пропасти“, наші читателї зможуть собі пригадати, що бувший ученик ґімназияльний Йосиф Бачиньский перед ґімназ. слїдчою комісиею зізнав на ученика Алексея Ґеровского, що тойже перед 3 роками обертав в клясї образ Найяснїйшого Монарха до стїни і т. п. За се батько А. Ґеровского запізвав Бачиньского до суду, а судия на розправі, яка відбулась в лютім с. р., засудив обвиненого за обиду чести на кару 70 корон, взглядно на 7 днїв арешту. Такий засуд очевидно був „водою на млин кацапский. „Галичанинъ“, „Правосл. Буковина“ і иньші кацапскі ґазети зараз дали цїлому сьвітови знати, як то невинно мусить терпіти кацапня від злобних неправдивих доносів та клевет „Українцїв“, бо-ж преціньо показало ся в судї, що все то, що зізнав Бачиньский цїлковита брехня, до котрої намовив его хиба сам проф. Шпойнаровский, так що властиво не Бачиньского, а проф. Шпойнаровского, котрий поза ним крие ся, випадало би укарати! Ми про се все, хоч і були пересьвідчені о несправедливім засудї Бачиньского, не писали нїчого, бо Бачиньский вніс рекурс против того засуду й ми вижидали аж кінця цїлої справи. Отже та розправа в другій інстанциї відбулась 11. с. м. перед судовим трибуналом, зложеним із совітника Крістля яко предсїдателя, а совітника Цейдлера, совітника Лупула й секретаря Ванї яко вотантів. Справу обвиняючого заступав адв. др. Перль, а обвиненого боронив адв. др. Стшельбіцкий, котрий на підставі самих слїдчих актів доказав ясно „як на долонї“, що Бачиньский, зізнавши по правдї лише то, шо чув і бачив, не противив ся супроти Ґеровского. Отже трибунал не мав тут що богато розправляти, тож по короткій нарадї зніс засуд 1. інстанциї, увільнивши Бачиньского від вини й кари, а засудивши Ґеровского на зворот судових коштів. Таким епільоґом закінчилась справа москвофільского процесу: над кацанским зухвалим крутарством і підлою брехнею віднесла таки побіду — правда. Сей вирок фахових судиїв є заразом засудом увільненого судом присяжних редактора „Бук. Вѣдомостей“ О. Крушиньского і всего кацапства, що стоїть за ним.

Припадок чи самобийство? 12. с. м. найдено в Чернівцях на гробі знаного протоєрея о. Сидора Мартиновича его вдовицю неживу а коло неї картку, в котрій жадає, щоби єї тїло зложено в трупарнї а похоронено побіч покойного. Стало ся се в сам день смерти покойного протоєрея. Вдовиця мала 58 лїт і находила ся в добрих материяльних стосунках, проте мабуть розпука за покойним споводувала серцевий удар чи насильну єї смерть, хоч від смерти єї пок. чоловіка минуло вже власне два роки.

Самостійна руска ґімназия в Коломиї. Мінїстер віроісповідань і просьвіти рескриптом з дня 9. марта 1900 до ч. 34.055 зарядив, щоби істнуючі при ц. к. ґімназиї в Коломиї рівнорядні кляси рускі були віддїлені з початком року шкільного 1900/1 від головного заведеня і щоби утворено з них самостійну ц. к. ґімназию з руским язиком викладовим.

Месть силача. Сими днями їхав трамваєм у Відни один з тамошних силачів, що показують там за гроші свою силу, з своєю молодою і хорошою жінкою. Віз був повен людий і годї було де помістити ся; ледви що жінка силача могла знайти місце у возї, а сам силач станув собі на перонї. Аж видить крізь вікно воза, як якийсь постарший вже панок зачинає на добре залицяти ся до его жінки. Жінка відвернула ся і глипнула на чоловіка, як би просила его, щоби він прийшов їй на поміч, але чоловік лиш усьміхнув ся і моргнув на жінку; она зрозуміла і усьміхнула ся також. Постаршому панкови у возї аж веселїйше стало опісля, бо дама побіч него, очевидно була рада з его залицянки і непротивилась ему. Так доїхав він щасливий і урадований, що познакомив ся з хорошою дамою, аж до місця, де мусїв висїдати. Тут ще подав дамі руку і шепнув їй до уха адресу poste restante. Коли хотїв злазити з воза, зробило ся ему трохи маркотно, коли якийсь величезний паниско заступив ему дорогу і весело усьміхнений наставив ему руку та сказав, що і він рад би устиснути руку дуже добре знакомого своєї жінки. Панок рад нерад подав руку а силач так єї стиснув, що бідному залицяйкови аж сльози станули в очах і він став верещати на цїле горло, на посьміховище всїх, що були сьвідками сеї сцени і знали о що розходить ся.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

„Викъ“ (Вік), збірник руско-українських поезий печатає ся в Київі і вийде вже в короткім часї не пізнїйше як сего місяця. В той збірник увійдуть твори около 50 авторів, що писали в XIX. столїтю, почавши від Ів. Котляревского аж доси. Перед творами кождого автора містить ся коротка житєпись в українській мові, а кромі того в текстї буде 25 портретів. Видане буде роскішне. Ціна книжки (звиж 400 сторін) 2 рублї, на велїновім папери 3 руб., на слоневім папери 4 руб.; (в дорозї передплати: 1 руб. 70 коп., 2 руб. 25 коп. і 3 руб.) без пересилки. Передплату приймає книгарня „Кіевскои Старины“ (ул. Безаковская 14).

Публична лїцитация движимостий як: образів, диванів, цьвітів і т. д. — належачих до полишеного маєтку по помершій Йосифі Ваґнер, відбуде ся 17. с. м. о 9. год. рано в домі при ул. Франца ч. 2 і продавати буде ся ті річи також по цїнї ошацованя.

В Товаристві взаїмних обезпечень „Днїстер“

прибуло в місяци лютім с. р. 4.822 важних полїс на суму 5,513,502 корон обезпеченої вартости з премією 45.853 корон 20 сот.; Разом в I. кварталї с. р, видано 12,031 важних полїс на суму 14,851,543 корон з премією 117,318 корон 19 сотик; попереднього року за той сам час було 9,975 важних полїс на суму 12,699,526 корон з премією 99,436 корон 64 сотик.

Шкід в марті с. р. було 34 случаїв, разом отже від 1. сїчня до кінця марта с. р. було 74 шкід, з котрих 68 вже виплачено, 2 шкоди находятъ ся в лїквідациї, а виплату 4 відшкодовань (в сумі 1,137 корон 84 сотик) на разї з причин правних здержано.

Сума всїх шкід разом з коштами лїквідациї виносить brutto 30.272 кор. 40 сот., а по потрученю части реасикурованої лишаєсь на власний рахунок 17,380 кор. 78 сотик. Минувшого року по конець марта виносила сума шкід 49.092 корон 86 сотик, а по відтрученю части реасикурованої лишилось на власний рахунок 24,642 корон 78 сотик.

Фонд резервовий з днем 31. марта 1900 р. виносить 252,277 кор. 42 сот.

Рахунок Товариства взаїмного кредиту „Днїстер„ у Львові, стоваришеня зареєстрованого з обмеж. порукою за місяць марець 1900.

I. Стан довжний:		Кор. сот.
1. Удїли членьскі		68648·91
2. Фонд резервовий		5477·04
3. Специяльна резерва		453·32
4. Вкладки:		
а) Стан на початку марця 1900	689,659 к. 70 с.	
б) вложено в марцю	22,576 „ 81 „	
разом	712,236 к. 51 с.	
в) винято в марцю	18,161 „ 53 „	
Стан з кінцем марця 694,074 к. 98 с.		694,074·98
5. Сальдо проц. (побраних)		18.440·—
6. Нерозділ. еще зиск з р. 1899		5.988·16
7. Неподнята дивід. за 1897 і 1898		1.370·63
8. Кошти спору		156·67
9. Рахунок Товар. вз. обезп. „Днїстер“		11.000·—
10. Рахунок ріжних сторін		157·50
Сума		805.767·21

II. Стан чинний:		Кор. сот.
1. Позички удїлені:		
а) стан на початку місяця	680.952 к. 51 с.	
б) удїлено в марцю	34.350 „ — „	
разом	715.302 к. 51 с.	
в) сплачено в марцю	21.129 „ 23 „	
Стан з 31. марця 694.173 к. 28 с.		694.173·28
2. Готівка в касї з 31/3 1900		1.785·—
3. Цїнні папери фонд. рез.		5.163·68
4. Цїнні папери і иньші		86.400·—
5. В щадн. почт. обор. чек.		1.600.89
6. В иньших товариствах і банках		13.556·74
7. Сальдо коштів адмінїстр.		3.082·62
Сума		805.767·21

Членів прибуло 50, убуло 28, оставало з кінцем марця 1900, 1801 членів з 1866 деклярованими удїлами в сумі 93.300 корон.

Стопа процентова від вкладок 4 проц. — процент від позичок удїлюваних з провізією на кошти адмінїстрациї 6½ проц.

Львів, дня 31. марця 1900.

Товариство взаїмного кредиту

„Днїстер“

стоваришене зар. обмеженою порукою,

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Гарне, добре і дешеве!

ул. Ратушева ч. 15. ул. Ратушева ч. 15.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Маґазин одїжи для дам і панів

в Чернівцях улиця Ратушева, ч. 15

під „Золотою грушкою“.

В кождім сезонї найновійші

плащі жіночі,

для дївчат і дїтий

(зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватовані),

жакети, мантильки,

ротунди, порохівники

з шовку і могару

з перших віденьских і берлїньских робітень.

ОДЯГИ

для панів, хлопців і дїтий,

загортки, шльафроки, футра

міскі і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всї річи хводячі в той фах з перших найславнійших фабрик.

Порученя зпоза міста виконує ся сейчас.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Спеціяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований спеціяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складї отсї видання:

Людина, Ольги Кибиляньскої	40 кр.
Царівна, „ „	1.20 „
Некультурна „	20 „
Природа „ „	20 „
Покора „ „	70 „
Сестра Юлїя, Анна Сторожівна	50 „
Твори, Юрія Федьковича І. том.	1.— „
Залїсє, Осипа Маковея	1.20 „
Чума горілчана, Омелян Попович	20 „
25 повісток „ „	10 „
Хлопці-садівники „ „	20 „
Цїсар Франц-Йосиф І. Омелян Попович	10 „
Образки з природи, Іван Синюк І. і ІІ. том. по	5 „
Бесїди про часи козацьки * * *	75 „
З села, Богдан Лепкий	20 „
Гадки про потреби Українців * * *	15 „
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70 „
Приказки, книжочка для веселих людий, Ів. Данилевича	8 „
Ворожбит * * *	10 „

На пересилку треба долучити 5 кр.

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складї

в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Інформації і посередництво до заключеня обезпечень житевих в найкористнійших комбінациях.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНЇСТЕР

перше і одиноке руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, уряджене домашнє, скот, господарскі знаряди, збіже в зернї і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід огневих.**

Стан фондів ґваранційних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий .	245.814 кор.	52 сот.	486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій .	148.480 „	— „	
„ спеціяльна	1.624 „	80 „	
Фонд основний .	72.000 „	— „	
„ емиритальний	18.166 „	60 „	

Тарифи „Днїстра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року виносили виплачені **шкоди** 1.669.565 кор. 38 сот. **Полїси** „Днїстра“ приймає **Банк краєвий** при **пожичках** гіпотечних.

На жите можна обезпечатись **через „Днїстер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові,** котре дає найкористнїйші услівя, преставяє своїми фондами найбільшу ґваранцию і видає полїси і квіти в рускім язиці.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришене зареєстровазне з обмеженою порукою, удїляє **пожички** *за опатою* 5 ½% *і* 1% *додатку на кошта адмінїстраційні* заінтабуляциею або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до опроцентованя від **членів і третих осіб** по 4%. Удїл членьский виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і пожичку дістати може тілько член обезпечений в „Днїстрі“. Інформациї удїляє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїленє аґенций в окрестностях **де нема** близько аґентів „Днїстра“, **приймає ся.** „Днїстер“ виплатив аґентам по конець 1890 р. провізиї 216.714 кор.

Пожички для членів Тов. взаїмних обезп. і взаїмн. кред. „Днїстер“ на 5½% і 1% додатку на кош. адм.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольоґічнім промисловім музею у Відни

улиця Руска ч. 11. Чернівці улиця Руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публицї, що виготовлюю всякого рода обувє для мущин, женщин і дїтий а то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в видї остроківчастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушуваня.

Черезъ ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі наросты на ногах.

Доброю і солїдною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі вдоволене цїнних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,

спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тілько з заграничних шкір.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в празї,

загально признаний **знаменитий усмирюючий лїк на втиране:** по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лїк

все лише в ориґінальних фляшках з нашим охоронним знаком **„котвиця“** з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним *знаком яко правдиві.*

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празї.

SODOR (flüssige Kohlensäure in Stahlkapseln) ermöglicht bequeme, billige Selbstherstellung aller Arten vorzüglicher kohlensäurehaltiger Erfrischungs-Getränke (**Sodawasser, Limonaden, Champager** etc.) vermittelst einer **immer verwenbaren Specialflasche.** Schachtel à 10 Stück Sodorkapseln, grosse 60 kr., kleine 40 kr.

Alleinverkauf für Buk. **Marcel v. Axentowicz**

Rothkreuz-Droguerie,

Czernowitz, Nr. 3 Rathhausstrasse Nr. 3.

Г. Файлєс

оператор нагнїток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

Ч. 41. Чернівці, середа дня 5. (18.) квітня 1900 р. Рочник XVI.

БУКОВИНА

Виходить в Чернівцях
що середи, пятницї і неділї.

Редакция, адмінїстр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попередне застережене. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Передплата на „Буковину“
на цїлий рік . . . 20 Кор. — сот.
на пів року . . . 10 „ — „
на чверть року . . 5 „ — „
на місяць . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Із шкільної дебати в галицкім соймі.

(Конецъ.)

Питав ся я — говорив дальше п. Окуневский — тамтого року п. президента і сегодня повторяю, бо він не був ласкав мені відповісти: на якій підставі рада шкільна неволить, против закона з 1867 року, у всїх народних школах, де нема і одної польскої дитини, учити польского язика? Най ми се раз знаємо!

Дальше — на якій підставі ви наказали у всхідній Галичинї, в гуцульских селах, де нема нї одної польскої дитини, сьвяткувати польскі сьвята?

Дальше — ви сказали, пане президенте, на здивоване всїх нас, що до кождої місцевої ради шкільної належать не лиш учитель, місцевий душпастир, репрезентант двора, ради повітової і делеґати громади, але ще із сусїдного місточка польский ксьондз, котрого парохія розтягає ся на дане село. Але, коли ви, пане президенте, так інтерпретуєте законний припис о „місцевім душпастирі“, то длячогож і рабін не належить до того? Рівне право для всїх! Скажіть, пане президенте, най би знали всї люди, чи кликати також рабіна з сусїдного місточка до кождої місцевої сїльскої ради шкільної!

П. президент сказав, що для того не хоче в урядовій статистиці містити рубрик, о котрих я тут говорю, бо не хотїв би вносити „waśni narodowej niezgody“ до школи. — Як ви думаєте пане президенте, чи всї ради шкільні мішаних що-до народности країв коронних вносять своєю статистикою „waśń narodową“? Чей-же ви того сьвідоцтва всїм радам шкільним цїлої майже Австриї видати не посьміете! Та й ви самі в те не вірите, бо преціньтака-ж статистика що до народности молодежи веде ся і у нас в ґімназиях, веде ся в учительских семинариях. А через те чейже ви самі не зробите собі закиду, що вносите „waśń narodową“ до ґімназий і до учительских семинарій! Отже на всї боки бачите неправду, — скажіть же нам раз істинну правду!

Виказав я тамтого року вам, пане президенте, на цифрах, як то краєва рада шкільна опікує ся польским шкільництвом, а як нашим, і виказав при тім, як коштом всхідної, рускої части краю ви потворили тисячі польских кляс, замикаючи за те перед тисячами руских дїтий сьвітло науки. Тодї то ви, пане президенте, боронячи своєї системи, пояснили тут публично, що ви мусїли творити більше шкіл на заходї, бо там була маса громад, хоч маленьких, а кожда хотїла мати свою школу; за те рускі громади — великі — на будуче будуть потребувати і будуть діставати більше кляс, анїж шкіл, бо рускі громади великі, а польскі малі. Отже ви на будуче заповіли творити більше число кляс в істнуючих вже руских школах. А якже ви супротив того витолкуєте слїдуючий факт: В Ляшках мурованих подала ся дочка тамешного сьвященика на другу учительску силу до місцевої школи. Она скінчила зі знаменитим успіхом перемиску 8-клясову видїлову школу, а не могла допросити ся до перемискої учительскої семинарії (там numerus clausus допускає лише самі майже місцеві Польки). Коли отже та дївчина зголосила ся о приняте на другу учительску силу в згаданім селї, то сказано їй, що в тім селї, де еї отець сьвященником, она не може бути учителькою, і пораджено їй подавати ся на иньше місце в иньшім повітї. Молода дївчина не могла покинути вітцївского дому, отже друга посада лишила ся необсаджена. Ба, що більше! По якімсь часї забирають з того села і першу силу, учителя — отже не лишає ся в школї нїхто! Так то виглядає в практицї творене на Руси більше-клясових шкіл! Великі, як бачите, обіцянки, а з того всего касує ся навіть істнуючу вже руску школу.

З якимсь дивним упередженем трактує п. президент наші домагання жіночої семинарії. З одної сторони запевняє він, що учительки добре надають ся на другі помічні учительскі сили при управителю мужчинї, рівнож запевняє, що именно на всходї краю треба таких сил, бо треба більше кляс, а коли ми поставимо внесок о заведене в рускій части краю рускої учительскої семинарії жіночої, то він відповідає нам: „Teraz kolej na zachodnią Galicyę... teraz kolej na Białą“, а для нас Русинів, будуть — Уршулянки. От яка ласка!

Та й що то за номенклятура виробила ся в краєвій радї шкільній: ściśle utrakwistyczna і nieściśle utrakwistyczna семинария? Мужеска семинария має бути „ściśle utrakwistyczna“, а жіноча „nieściśle“! Будьте ласкаві, поясніть, що се таке і де се в законї написано?

Недавно приїхала сюда депутация з Коломиї і то, не дай Боже, з яких там радикалів зложена... Де там! Сам презес повіту, князь Пузина, і делеґат видїлу повітового др. Кульчицкий. Они приїхали до п. президента Бобжиньского і вказують ему на позамикані довкруги школи, вказують на жертвенність повіта і громади Коломиї в просьвітних справах, вказують, що на просторони 2-мілїонового населеня нема нї одної жіночої учительскої семинарії. А що сказав п. президент тій депутациї? — „Teraz kolej na zachód?“ Із тим депутация відїхала. Ну, на щасте не тілько сьвітла, що в вашім вікні — знайдемо ми чей доступ до мінїстерства і без вас! А про вас знаємо вже документно, що нема гіршого противника рускої школи, більшого ворога образованя рускої женщини, як ви. Що поможе семинария в Залїщиках, на котру ви заєдно покликуєтесь, коли 200 хлопцїв зголошує ся до неї, а ви приймаєте ледви 40?

Шкільна рада краєва — то недбала опікунка рускої школи, то злюща мачоха — і тому ми не перестанемо домагати ся утвореня в краєвій радї шкільній другої секциї, котра нашими школами займала би ся більше, нїж п. президент Бобжиньский!

З початком сеї сесиї соймової я відозвав ся в дневниках до рускої суспільности, аби менї надсилано материяли о шкільництві і о шкільній радї — і от, дивіть ся, поприходили стоси! Не хочу вас, панове, мучити всїми тими цитата-

---

11)

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

гр. Л. Н. Толстого.

Перекладає **Василь Сїмович.**

ЧАСТЬ ДРУГА.

(*Дальше.*)

— Щож, се можливе.

Лїкар видко змяк. Обернувшись звелїв зараз одній бабі, щоби закликала служницю, арештантку Маслову.

— Може би ви присїли або перейшли до хати для гостий.

Нехлюдов подякував і видячи зміну настрою лїкаря зглядом него, спитав, як справує ся Маслова в шпиталю.

— Нїчого дївка. Працьовита і то навіть дуже, коли зважимо, яке вона жите досї вела. Зрештою довідаєте ся від неї самої. Ось і вона.

З одних із бічних дверий показала ся баба а за нею висунула ся стать Маслової. На нїй виднїла ся біла запаска, що ясно відріжняла ся від цїлого їй наскованого одїня. Голову вкривала хустина. Побачивши князя, змішала ся, і станула немов вкопана. Потім нахмурилась, і спустивши очи, скорим кроком направила ся до Нехлюдова. Підійшовши, довго вагала ся, чи подати йому руку. Порішивши вкінци подати і зробивши се, страшно почервонїла.

Нехлюдов не бачив їй від послїдньої розмови, в якій вона звиняла ся за свою горячість, і сподївав ся знайти її в такім самім станї, як тодї. Але в сїй хвили вона була зовсїм иньшою людиною. З лица било щось нового, щось скриваного, замкненого, і, як видалось Нехлюдову, незичливого для нього. Він оповістив їй свою подорож до Петербурга і передав куверту з фотоґрафічною знимкою із Панова.

— Се я надибав у Панові. Давна якась фотоґрафія. Вас може вона втїшить. Візьміть собі.

Катюша, піднявши чорні брови, здивовано глипнула на нього своїми скісними очима, немов питала його: „по що сего?“ — Мовчки взяла фотоґрафію і сховала її за запаску.

— Я бачив ся там з вашою тїткою, — сказав Нехлюдов.

— Бачились? — спитала вона рівнодушно.

— Добре вам тут дїє ся?

— Нїчого, добре.

— Чи не за тяжко часом?

— Ну, не тяжко. Але я іще не привикла.

— Я вами дуже вдоволений. Завсїгди лїпше тут, чим там.

— Нїж де там? — спитала.

— Там у тюрмі.

— Чому лїпше?

— Я гадаю, що люди тут лїпші. Нема таких, як там.

— І там богато добрих...

— Про Меньшових я подбав трохи і сподїю ся, що їх увільнять.

— Ото коби Бог дав, така чудова бабуся, — сказала Маслова повторяючи свій епітет для старої і з легенька усьміхнула ся.

— Я сьогодні їду до Петербурга. Вашу справу порішать раз-два, і я надїю ся, що засуд скасують.

— Скасують, чи не скасують, менї всьо одно; — сказала вона.

— Чомуж? Навіть тепер всьо одно?

— Так, — потвердила вона і з небачки, питаючо глянула йому в очи.

Нехлюдов зрозумів сей погляд і се слово так, що вона хоче знати, чи сильне його порішене, чи він приняв до відомости її відмову і чи він дїйстно витревав в своїм, чи понехав усьо.

— Не знаю, чому вам всьо одно, — виповів князь. — Що до мене, то дїйстно менї всьо одно: чи оправдають чи нї. Я все готовий виповнити те, що говорив — сказав він рішучо.

Катюша підняла голову, і чорними скісними очима впила ся в його лице. На лицї її явна малювала ся радість. Але вона промовила цїлком що иньше, нїж що говорило її лице.

— Се ви на пусто говорите.

— Я говорю, щоби ви знали.

— Про те всьо я чула, на що се повтаряти? — вимовила вона з трудом повздержуючи усьміх.

Зі середини почув ся дитинячий плач, а опісля якийсь гамір.

— Се бачить ся, мене кличуть, — сказала Маслова, неспокійно оглядаючись.

— Як так, то пращайте, — обізвав ся князь.

Катюша удала, що не довидїла витягненої до неї руки, і не стиснувши її, обернулась і щезла раз-два за дверима. Хотїла видко скрити свій торжественний настрій.

„Що з нею дїєть ся? Як вона гадає? Як вона спочуває? Хиба хоче мене взяти на пробу? Або дїйстно не може менї простити? Чи не може виявити всїх своїх думок і почувань, чи не хоче? Чи змякла чи іще лютійшою стала? Ось які питаня гнобили Нехлюдова і то тим більше, що не було у него на них відповіди. Одно він знав — себ-то, що вона змінила ся, що в нїй зайшла значна переміна на користь душі, і ся переміна вязала його не лише з нею, але і з тим, на підставі чого заходила та переміна. І ся звязь збудила в ньому дуже веселий, лагідний стан.

Вернувшись до кімнати, в якій стояло вісїм дитинячих ліжочок, Маслова зачала з повелїня сестри, перестелювати постїль і за далеко нагнувшись над сїнничком поховзнула ся і мало що не впала. Приходячий до здоровля, з перевязаною шиєю хлопчик, на вид тої невдачі, засьміяв ся. Маслова не могла вже довше здержати ся. Присївши на ліжечку, зайшла ся таким голосним і заразливим реготом, що декілька дїтий пішли за її приміром. Озлоблена сестра сердито крикнула на неї:

— Чого сушиш зуби? Гадаєш, що ти там, десь була. Шуруй за їдою.

Катюші як би нараз хто рота завязав. Взявши мовчки начине, пішла там, де її посилали. Але перекинувшись

ми, бо они майже на один лад. От приміри:

В Березові з Тарнавкою (повіту старосамбірского) перед 12 роками спонукала окружна рада шкільна заснованє народної школи. Громадяне змогли ся на прелїмінар 1.100 зр., з того зложили 400 зр., дїдич-жид дав ґрунт, громада позвозила каміне і все було в порядку. Тимчасом н. Баденї перенїс дбалого старосту до Львова, в старостві завіяло иньшим духом — шовінїстична полїтика пійшла горою — і тепер, по 12 роках, анї школи, анї гроший, анї ґрунту, анї каміня. Ґрунт відобрав жид і заорав. З иньших листів: В Терлї шляхотскім школу гриб з'їв. В Росохах школу гриб з'їв. В Устеріках (косівского повіту) до школи спровадив ся постерунок жандармериї. Із снятиньского повіту дістав я лист від священика, в котрім таке пише: „В школах, як всюди, але хто знає, чи не найгірша мізерия таки в Снятинщинї. Польонїзация прибирає найширші розміри. За те інспектор має аванзувати до Коломиї. Дїти по руски слабо читають, навіть по польски акцентують, пр. замість „хло́пчика“ читають „хлопче́ка“. І вже виходить на те, що кажуть „тверді“, що „тут нема виходу, що лекше гинути та топитись в глибокім мори, нїж в калюжи...“ Отсе інстинкти, котрі будять ся через вашу систему, пане президенте! Яким правом, питаю ще раз, неволити чисто руску школу учити ся польскої мови? Яким правом ви неволите управителя рускої школи переписувати ся з шкільними властями по польски? — Ви покликуєте ся на „urzędowy język“ і на розпорядженє мінїстерске з 1869 р. Але-ж сей закон говорить о цїсарских урядниках, а народна школа ще не є цїсарскою! Яким отже правом ви неволите противзаконно того учителя відносити ся до шкільної власти виключно в польскім язищї, з візитуючим інспектором говорити офіциявльно тілько по польски? Правда, окружна власть шкільна є цїсарско-королївска, але шкільництво у споді не є „ц. к.;“ оно від голови до самого споду руске і до него розпорядженє з 1869 р. і наш „ензик уржендови“ не має нї найменшого примінення! Як ви оправдаєте то пониженє рускої мови перед рускими дїтьми, коли пан інспектор тую мову уважає недостойною, щоби з нею розмавляти з учителем перед дїтьми?!

Доносили дневники, що в Перемишлянах перенесено інспектора-Русина на Мазури, хоч учительске тїло вставляло ся за ним, щоби на місци лишив ся. Чи то знов давнїйша тактика переношеня Русинів на Мазури?

В промисловій школї львівскій є до 30 хлопцїв рускої народности, а не мають они свого катихита, але мусять слухати польскої релїгії. Що більше, не ведуть їх навіть в неділї до церкви, а до вірменьского костела. Чи руска церков має бути гірша?

Тих кілька уваг а радше питань позваляю собі тут повторити і рішучої відповіди від вас, пане президенте, і від князя референта домагати ся. А в самій річи поно влю торічне моє внесенє, аби визвати краєву раду шкільну, щоби в своїх висказах статистичних, як всї австрийскі ради шкільні, де є мішані школи, завела осібні рубрики після народностий, з яких би ясно виходило: 1) кілько з поміж дїтий обовязаних до школи кождої народности дїйстно ходить до школи? 2) кілько є більше клясових шкіл кождої народности? 3) кілько учителїв є занятих в тих школах? [Очевидно, внесенє . Окуневского упало.]

До питаня про галицку лїтературу.

(З причини статї проф. Т. Д. Фльориньского.)

ВІДПОВІДЬ проф. Володимира Антоновича.

(Дальше).

Наколи лишимо на боцї цифрові дані, то на всякий случай, перед нами є певний факт, що є якась ґрупа інтелїґентних людий, більш або меньш численна ad libitum, як в Галичинї, так і в Росиї, що не подїляє поглядів проф. Фльориньского. Позаяк в тій ґрупі є люди інтелїґентні: письменники, белетристи, професори*) і т. д., то належало би означити причини, чому они помиляють ся? Але на се питанє не дає автор конкретної відповіди; він звертає ся або гордовито до своїх противників, припускаючи якусь питому їм innatam malitiam або заявляє, що они роблять під впливом „фанатизму і незнаня“. Певно, що нїчого нема лекшого, як приложити своїм противникам немилий епітет; але як вглянути в справу, то сї епітети не лише сумнївні, але навіть насуває ся питанє, якій з двох спорячих сторін приложити їх. Що таке фанатизм? Се уроєне переконанє, що дана людина в данім питаню руководить ся абсолютною, непереченою правдою, що всї незгідні з сею нїби то абсолютною правдою роблять лише з намови злого духа або з крайної невіжі; що розправляти з ними нема що, але треба ужити до них лише фактичних способів і можливих при данім культурнім розвитку суспільности: колись — стоси, тепер адмістрацийні перепони і нагінки. В данім писаню ледви чи фанатизмом можна докоряти противників погляду проф. Фльориньского, котрі, виявляючи свої переконаня, нїколи не видають їх за абсолютну правду і бажають лише свобідної наукової полємїки і прилюдного розбору справи. Що-до знаня або незнаня, се очевидно відкрите питанє, але в усякім случаю з попереднього виходить, що автор розслїджував в меньшім ступнї українську мову, єго етноґрафічні памятники і давну лїтературу, як єго противники.

Говорячи про галицких лїтератів-народовцїв, проф. Фльориньский прикладає до них постійно епітет „сепаратисти“. До значіня сего терміну у деяких росийских публїцистів ми вслухали ся давно і привикли в нїм бачити свого рода „caveant consules“; але ми переконані, не надає єму того значіня і бажає означити лише лїтературний, на єго думку, небажаний розлад. На всякий случай, навіть в останнім значіню, нам здає ся, що епітет ужитий автором неправильно: сепаратизм є виділенє з загальної цїлости певної єго части, яка змагає до самостійного житя. Але про такий лїтературний сепаратизм галицкої лїтератури не може бути і мови з тої простої причини, що „общерусска“ лїтература нїколи не розтягала ся на Галицку Русь. „Общерусскій литературный языкъ“ став витворювати ся доперва з часів Петра В. на початку XVIII ст., але в тім часї Галицка Русь була під впливом польского панованя, не приймала участи в твореню сего язика і не користувала ся ним; відтак в 1772 р. стала она провінциєю Австриї, підлягала всяким способам ґерманїзациї, але нїколи не користувала ся „общерусскою“ лїтературою; проби деяких галицких дїячів защіпити її в половинї XIX ст. показали ся марними задля того, позаяк самі дїячі вельми слабо володїли „общерусскимъ“ язиком і мали доволї слабі розуміня про росийске письменьство. Тимчасом ґерманїзация а відтак польщенє щораз більше наставало; одиноким спасенєм своєї національности народна партия вважала лїтературний розвиток своєї мови і щиро взяла ся до того; притім не було потреби віддїлювати себе від чого-б то нї було, позаяк о б щ о г о в Галицкій Руси не було, виникла прямо самостійна, а не сепаратистична дїяльність. Може бути, що она не йде згідно з деякими кабінетними теориями можливого обединеня, але на всякий случай сепаратизмом назвати її годі, позаяк її не було від чого віддїлювати ся. Проф. Фльориньский висловлює при тім думку, що „общеруска“ лїтература могла би приняти ся в Галицкій Руси, наколи-б усунено перепони, з котрих найголовнїйшою є дїяльність народної партиї, себ то иньшими словами: все би було гарно, наколи-б лише не було людий незгідних з моєю думкою. Ми не беремо ся судити, що стало-б ся, коли-б не було відомих житєвих фактів; на всякий случай они істнують, отже арґумент автора показує ся обосїчним. Галицкі народовцї так само можуть сказати, що розвиток їх лїтератури пішов би далеко успішнїйше, як би часть галицкої суспільности не змагала до защеплєня лїтератури, яка не приймає ся на услівях їх краю. Але нарїканя того рода видають ся неважними: перед нами очевидний факт, що в Галичинї істнують дві ґрупи, які бажають дати лїтературі відмінний напрям. Спір між ними рішить само житє, — та партия, яка лїпше зрозуміла потреби свого народу, неперечно побідить, позаяк покаже ся она зазброєною більше животворною мислию і неминучо приєднає собі прихильність свого народу і покористує ся єго помочию.

(Дальше буде.)

*) Ом. і Ол. Огоновскі, Смаль-Стоцкий, Грушевский, Пулюй, Колесса, Студиньский.

зором з маленьким хлопцем, якому лїкар заказав сьміяти ся, знов зареготала ся.

Кілька разів на день, як іно її лишали самою, виймала з коверти фотоґрафію і любувала ся нею. Аж вечером, після дежурства, оставшись сама у кімнатї, де спала разом з бабою, Маслова виймила цїлком з коверти свій портрет і довго, неподвижно висліджуючи очима всякі дрібниці на лицях і одїнях, і степенях балькона, і на корчах, на тлї яких вирінали лиця всїх осіб, любувала ся видом тої пожовклої фотоґрафії, і не могла налюбувати ся передовсїм собою, своїм молодим, гарненьким личком і чудовим кучерявим волосем. Так затонила ся цїла в тій картинцї, що не примітила своєї товаришки, як увійшла до кімнати.

— Що се? Се від него? — спитала ся груба, добродушна баба, нагинаючись над фотоґрафією. — Хиба се не ти осьде?

— Я, — сьміючись відказала Катюша.

— А се хто? Він? А се його мати?

— Нї, тїтка. Правда, що не пізнала-бись.

— Але де там? Анї трохи не подібні лиця. Певно десять лїт від того?

— Не десять лїт, а цїле житє, — відповіла Маслова і нараз лице її споважнїло, а навіть посумнїло. Між бровами появило ся кілька зразків-морщків.

— Тобі що? Таж там було легко жити.

— Ах, легко! — повторила Маслова, закривши очи і киваючи головою. — Гірше каторги!

— Та як се так?

— Бо так? Гаруй від 8. вечером до 4. рано. І так день за днем.

— Так чомуж було вже не кинути такого житя?

— Може була-б покинула, та се було не можливе. Зрештою що ту говорити, — провела Маслова, скочила, шпурнула фотоґрафію до столика і насилу здержуючи злобні сльози, встала на коридор, гримнувши дверми. Дивлячи ся на фотоґрафію, вона спочувала себе такою, якою була тодї, підчас фотоґрафованя і мріла про тодїшне щасте. А могла би з ним іще тепер бути такою щасливою. Слова товаришки нагадали їй теперішність і се, що вона була там — приневолили її кинути згадкою на цїлий той мерзенний період житя, на цїлу ту погань, яку вона тодї відчувала з обридженєм, але якої не дозволяла собі спізнавати.

Тепер як раз згадала скоро всї ті плюгаві ночи а передовсїм одну на пущенє, коли то очікувала одного студента, що́ обіцяв ся викупити її. Згадала, як вона в прозорій, облитій вином, гарній, шовковій сукнї, з гарно в гору піднесеним волосем, змучена, ослаблена, опянїла, відпроваджуючи гостий, о другій годинї по опівночи, присїла в часї танців до худої, кістистої, оприщеної акомпаняторки, скрипкаря і стала жалувати ся перед нею на своє тяжке житє, і як отта акомпаняторка говорила, що і їй жити тяжко, що і вона хоче змінити своє житє, і як підійшла до них Кляра, і як вони всї три нараз порішили кинути такий спосіб житя. Вони гадали, що та ніч скінчилась і хотїли розходити ся, як нараз завертїли ся в передній салї пяні гостї. Скрипкар заграв ритурнель, акомпаняторка забубнила на пянїнї, акомпанїямент розвеселяючої російської пісні для першої фіґури кадриля. Тодї маленький, пяний, вонючий вином, гикавий чоловік в білій краватцї і фраку, який він скинув при другій фіґурі, кинув ся до неї, а другий, товстий, бородатий також в фраку, (вони приїхали з якогось балю), до Кляри, і так вони довго крутили ся, гуляли, кричали, пили...

(Дальше буде.)

Буковиньский сойм краєвий.

На послїднім, передсьвяточнім засїданю з дня 11. с. м. посол Стефанович і тов. поставили внесенє, щоби для звеличаня 70-лїтного ювилею уродин нашого Найяснїйшого Монарха з краєвих фондів установлено чотири стипендиї для бук. молодїжи, що вчить ся штук: різьбарства, малярства або музики. Далї внесли ті самі посли, щоби Сойм висказав свою згоду з програмою мінїстерства Кербера, котре поставило собі за цїль привернене н а ц і о н а л ь н о г о мира і економічне піднесенє цїлої держави. Опісля н. Николай Василько в наглім внесеню жадав установленя посади концептового ад'юнкта і трех краєвих комісарів при виділї кр., а то так, щоби при обсадженю тих посад дістала ся по одній Русинам, Нїмцям і Волохам; дальше вніс н. Василько грошеві запомоги для радника Захара і секретаря Симинїновича, а для сего послї

дного ще й признане титулу радника краєвого.

При справозданю про замкнене пропінаційного фонду за р. 1898 заповів п. Николай Василько, що він в сій справі ще скаже своє слово. Відчитано ще петиції, між иньшими петицию „Рускаго Народнаго Дому“ о одноразову запомогу на закінчене будови і Василь Родича і тов. з Раранча о занобіженю рухови еміґраційному. На тім перервано засіданє.

Пополудни інтерпелював п. Николай Василько правительство в справі вмішуваня ся правительственних урядників-Волохів в родинні справи дїдича Фльондора з Глинниці. Опісля відповідав капітан краєвий Лупул на інтерпеляцию п. Николая Василька в справі ульокованя краєвих гроший. П. Николай Василько узасадняв своє внесене з ранїшного засїданя. Удїлено субвенциї тов. „Руска Школа“ 400 кор., тов. „Руска Бесїда“ 600 кор. При петициї тов. „Sentinela“ в Дорнаватрі о запомогу вивязала ся дискусия, в котрій брали участь п. Пігуляк, Калїнескул і Николай Василько.

О год. 8. вечером закінчено наради; слїдуюче засїданє відбуде ся по руских сьвятах.

Оповістка

в справі XIII. міжнародного лїкарського конґресу, котрий відбуде ся в Парижи підчас всесьвітної вистави від 2. до 9. серпня 1900.

———

Підписаний заряд руско-українського національного комітету має честь повідомити охочих до участи о слїдуючих близших умовах:

I.

Участниками з'їзду можуть бути: 1) лїкарі, 2) учені иньших фахів предложені національним комітетом.

II.

Кождий участник зголосивший ся мусить: а) зложити 25 корон; б) виповнити картку зголошеня і долучити до неї візитовий білет (карти зголошеня достали усїм Русинам-лїкарям розіслано). Хто би через похибку не дістав і ті особи, не лїкарі, котрі хочуть брати участь в з'їзді (тут належить і судова медицина), зволять зголосити ся до підписаного секретаря; в) кождий участник мусить подати, до якої приступає секциї.

Секциї є такі: 1) анатомія; 2) гістольоґія, ембріольоґія і тератольоґія; 3) фізіольоґія, біольоґічна фізика і хемія; 4) антропольоґія; 5) загальна патольоґія; 6) бактеріольоґія; 7) патольоґічна анатомія; 8) специяльна патольоґія; 9) ґіґієна і педіятерия; 10) терапія і фармакольоґія; 11) недуги нервів; 12) психіятрия; 13) дерматольоґія і сифілїс; 14) загальна хірурґія; 15) дїточа хірурґія; 16) хірурґія мочевих проводів; 17) окулїстика; 18) недуги горла і носа; 19) недуги устної ямини; 20) положництво; 21) ґінекольоґія; 22) судова медицина; 23) воєнна хірурґія і кольоніяльна (корабельна) медицина.

III.

Кождий участник мусить мати карту приналежности, котру зараз по зголошеню дістане. Ту карту мусить мати все коло себе, коли хоче уживати всяких полекш в дорозї і на місци.

IV.

Полекшї. А) *Зелїзниці*: Усї французькі зелїзниці обнижили ціну їзди о 50%, але в той спосіб, що кождий участник з'їзду мусить купити цїлий білет їзди від границї до Парижа; назад має право вертати *тою самою дорогою* даром. При тій нагоді треба показати карту приналежности. — Управи зелїзниць иньших країв не дали до тепер ще рішучої відповіди. — Члени родини лїкарів не мають нїяких полекш на зелїзницях.

Б) *Помешканя*: 1) Центральний комітет в Парижи зарезервував 800 місць громадного уміщеня по цїні 5 франків 50 сант. денно; за се дістане ся ліжко, услугу і перше снїданє.

2) Хто прибуває *з родиною* або хотїв би замешкати сам для себе осібну комнату, може користати з слїдуючих оферт:

а) Аґенция Voyages Modernes rue de l'Echele I. відступає за цїну від особи 6 фр. денно: комнату, сьвітло і услугу, а за цїну 15 фр. денно те саме з харчем. Жадає за те конечно найменьше 8 днїв пробуваня і заплати за той час з гори.

б) Société française des „Voyages Duchemin“, Rue de Grammont 20. жадає 2-місячного зголошеня наперед і дає: за 20—26 фр. денно помешканє з пенсіоном, а за 10—18 фр. денно само помешканє.

в) Аґенция Lubin, 36. Boulevard Haussmann відступає комнати з двома ліжками за 20 фр. денно (перворядний пункт в Парижи).

г) Аґенция Denoches, Rue de Faubourg Montmartre 21. жадає з привозом з двірця зелїзниці за перший день 20 фр., слїдуючі дни по 10 франків, послїдний день 15 фр. За те дає комнату, услугу, сьвітло, перше снїданє. Зголосити ся треба 8 днїв наперед.

д) Voyages Pratiques, 9 Rue de Rome жадає 6 фр. 50 сант. денно від особи за громадне уміщене членів з'їзду, крім того для більших ґруп по 500 людий дає ще більші знижки.

Усяке посередництво і близші інформациї удїлить на особне запитане підписаний секретар національного комітету.

Від руско-українського національного комітету для XIII. міжнародного з'їзду в Парижи.

Проф. др. Іван Горбачевський,
голова.

Др. Евґен Озаркевич,
секретар.

Львів, Корняктів ч. 1.

НОВИНКИ.

———

Черківці, 17-го квітня 1900.

Буковиньскі Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кождій нагоді збирайте складки.

Весна сегорічна якось не дуже дописувала, принайменьше як доси. Минали днї за днями і годї було дочекати ся теплих лучів сонїчка, все зимно і зимно, дощ, снїговиця, а небо вічно затятнене темно-шарими хмарами, насуплене, так, що мало ся вражіне, не половини квітня, а радше падолиста. Та нарештї голубе небо скинуло із себе брудну зимову шату, весняне сонїчко осьвічує его так любо... земленька теж убирає ся у свій чудовий зелений стрій — словом, від пару днїв панує вже справдїшна розкішна весна, а доказом сего може послужити факт, що онодї чути було десь в полудневих сторонах Чернівців, громи. По довгій скучній зимі і ті громи видались приємними.

Др. Смаль-Стоцкий разом із своєю женою повернув сеї недїлї, слава Богу, здоров і веселий до Чернівців. На зелїзничім двірци витала дорогого земляка і великого патріота ціла черновецка Русь: і панї і панове і молодїж і дїти, було теж і наше патріотичне духовенство. Панї проф. Стоцкій вручено кілька прегарних китиць цьвітів. Гостий витали депутациї усїх черновецких руских товариств, дальше акад. руске товариство „Союз“ і осібна депутация рускої молодїжи середних шкіл. Коли паньство Стоцкі увійшли до почекальнї, принято їх тут грімким: славно! а відтак зложений à la minut хор відьспівав з ентузиязмом: многая лїта і Нїщиньского: „Де срібнолентий Сян“. Пп. Стоцкі зворушені майже до слїз дякували депутациям за привіт. Руска молодїж потягнула вкінци на вуляцю Краєвої палати перед мешканє дра Стоцкого, і там урядила ему серенаду відьспіваним знаної пісоньки: „Як бим була я зазула“. П. Стоцкий вітворивши вікна прислухував ся з родиною пісни, а коли скінчила ся, він зворушений, як може ще нїколи, промовив лише тілько: „дякую, дякую Вам іще раз панове з цїлого серця, я-ж собі нїяк на те не заслужив“. По окликах: славно! розійшли ся усї домів. Шкода, шкода велика, що сему актови не приглядали ся вороги нашого народу і вітчини, а були-б мали знов нагоду переконатись, що тої любови і вдячности, яку Русь-Україна оказує своїм борцям і відродителям тої міри що др. Стоцкий — не заступить абсолютно нїчо на сьвітї.

Дневникарске розбишацтво при кінци XIX столїтя страшенно резвивае ся. Нинї леда шмайґелес, платний шпіон, леда простий калакунь, аби лише вмів пером обчорнити невинного чоловіка — бере ся зараз до ґазети і стає „журналїстом“. Таких револьверових ґазеток і опришків-„журналїстів“ мають усї народи і краї, чомужби Буковина мала бути під тим зглядом виїмкою? Так приміром тутешна „Rundschau“ надрукувала оноді просту брехню, що суд із Заставної жадав від буков. сойму видачі нашого посла п. Пігуляка. Сесю брехню як стій ухопила „Цареславная“ і перебрехавши її у своїх „драгоцїнних столбцах“ добрїхує ще й від себе, будьто „сему пановi (значить ся п. Пігулякови!) ежеходно случается что то подобное! Се простий розбій на гладкій дорозї, бо анї Заставнецкий суд не жадав видачі п. Пігуляка, анї п. Пігулякови „что то подобное“ нїколи не лучає ся, а лучають ся хиба розбишацкі напади ріжнородних лапсердаків та „маститих“ калакунів, котрі тільки з того і жиють, що гавкають і розбивають. Що-ж до наших доморослих „краєвих“ або скажім: „русских“ Папакостів, то нехай тямлять, що кождий бучок має звичайно два кінці, а всякий напастований а розумний чоловік просто має обовязок держати за — тоньший конець. Sapienti sat, або по простому сказавши: наймудрійшому кацапови — досить довбнею в рило.

Цирк Горвата (Circus-Variette) розпочав вже мин. недїлї свої продукциї. На перших двох представленях був такий здвих народа, що публика від каси вертала домів очевидно без білетів.

Аґент еміґраційний Нодарі, котрий збаламутив уже тисячі нашого народу і загнав его за море, закинув нові сїти на легковірних наших селян. Тепер з весною розіслав по громадах своє „посланіе“, а то листи (з польским текстом), в котрих рожевими барвами малює провінцию Полудневої Америки Аргентину. Кождий кольонїст — пише Нодарі в листї — дістане на кільометр довгу а на чверть кільометра широку полосу землї за 45 зр. на виплат. В додатку кольонїсть дїстає ще пару коний, дьї корові, пару волів і всяку господарску снасть та насїне, а дальше прожиток до першого жнива. Збіже родить ся там всяке, а ще і тютюн та бавовна; жнива відбувають ся двічи до року. — На другій сторонї сего „небесного листу“ містить ся картина з заголовком: „Недїльний відпочинок на рільничій оселї Apostoles“. На картинї селяне одїті модно, курять файки і бавлять ся з жінками і дїтми в парку серед високих екзотичних дерев. — Чи можна дивувати ся, що наш селянин вірить таким баламутам і пускає ся на непевну долю?

Ґр. Стефанїя Льоняй — писателькою. Велике вражіне викликала у Відни книжка, що появила ся в послїдних днях. Заголовок еї звучить: „Aus der Geschichte einer Frauenseele“. (З істориї жіночої душі.) Показало ся, що авторкою сеї книжки, укриваючої ся під псевдонїмом: С. Лїзен, е ґр. Стефанїя Льоняй.

Стан здоровля митрополита Куїловского — після вістий наспівших зі Львова — постійно полїпшає ся. Небезпека вже майже минула. Опухлина уступила з середної части тїла і одної ноги. Хорий веселїйший і радо розмавляє з окруженем.

З Перемишля доносять: Рускаго соціяліста п. Сим. Вітика, увязненого недавно під закидом кількох злочинів, яких мав допустити ся при похороні соціялїсти Томи Ґембалика в Перемишли, випущено мин. понедїлка на вільну стопу по зложеню 1.000 корон кавциї. Прочі увязнені (звиж десять) ще сидять у вязници слїдчій, але висший суд краєвий у Львові рішив випустити їх на вільну стопу за кавциею по 800 корон від кождого. Хотяй в справі того похорону перемиска прокуратория доручила вже акт обжалованя, розширено ще слїдство на кількох иньших робітниках, отже слїдство потреває ще мабуть довший час.

На острові св. Елени пороблено вже приготованя до принятя бурских полонників, котрих помістить ся на долинї Дудвуд. Ся рівнина лежить на північ від місцевости Лянґвуд, що еї замешкував в своїм часї Наполеон I. Ґенерала Кронїого помістять в тім самім домі, в якім мешкав Вудсон Льове, завзятий цербер великого цїсаря Французїв. Всїх бурских вождїв і офіцирів віддїлить ся від простих вояків, щоби не могло бути між ними нї найменьших зносин. Не улягає сумнївови, що коли Анґлїя вивезе бурских полонників на остров св. Елени, то і Бури примінять до анґлїйских полонників острійші кари. Здаєсь, що їх заставлять Бури до роботи в закопах золота під Йоганенсберґом, офіцири стануть з молотом в руках побіч простих вояків.

Страшна пригода. В Арментон в Іспанії запала ся підлога в мешканю як-раз тоді, коли сьвященник удїляв послїдної нотїхи умираючому чоловікови. Свояки та приятелї умираючого, що заповняли кімнату, провалили ся всї враз у пропасть. Крім умираючого і сьвященика, стратили житє ще чотири особи; решта обійшла ся лекшими та сильнійшими потовченями і ранами.

Переписка редакциї.

———

Вп. **Е. Н. в Р.** Ваша праця п. з.: „Моя сповідь“ з багатьох зглядів не надає ся абсолютно до друку. Вона не здала тому, що властиво не є статейкою, анї новелею, анї хочби яким нарисом, або сатирою, котра могла-б принести читаючій публицї якийсь моральний пожиток. Є се натомість простий і крайно злобний напад ма якусь нелюблену Вами одиницю, на котрій Ви хотіли-б в той спосіб помстити ся, бо-ж годї повірити, аби Ви самі про себе такі річи писали! Тямтеж ж будь ласка, що не лише ми, але кождa чесна і ідейна ґазета нїколи не публикує справ чисто особистих. Пишіть щось путнього.

Телєґрами „Буковини“.

———

Тарнів, 16. квітня. Лат. епископ кс. Лобоз помер вчера вечером. Похорони відбудуть ся в середу.

Відень, 16. квітня. Дневники оспорюють вість, будьто цїсара проведе до Берлина архикнязь Франц Фердинанд. Рада державна має бути скликана межи 5—8 мая. В часї засїдань делеґаций, що зберуть ся в Пештї 12. мая, будуть працювати комісиї посольскої палати.

Купуйте руский Псалтир! П. Іван Созаньский, одвічальний редактор нашої ґазети, спровадив сими днями руский Псалтир, писаний живою, т. є. нашою руско-українською мовою. Книжочка виглядає гарно і коштує без пересилки почтової лише 35 кр. Замовленя надсилати просто до Івана Созаньского, Чернівці, ул. Петровича ч. 2.

Не забувайте
на докінченє будови
„Народного Дому“
в Чернівцях.

Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Гарне, добре і дешеве!

ул. Ратушева ч. 15. ул. Ратушева ч. 15.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Маґазин одіжи для дам і панів

в Чернівцях улиця Ратушева, ч. 15

під „Золотою грушкою“.

В кождім сезонї найновійші

плащі жіночі,

для дівчат і дітий

(зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватовані),

жакети, мантильки,

ротунди, порохівники

з шовку і могару

з перших віденьских і берлінських робітень.

ОДЯГИ

для панів, хлопців і дітий,

загортки, шльафроки, футра

міскі і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всї річи хводячі в той фах з перших найславнійших фабрик.

Порученя зпоза міста виконує ся сейчас.

Інформації і посередництво до заключеня обезпечень житевих в найкористнійших комбінацiях.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНЇСТЕР

перше і одиноке руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, уряджене домашне, скот, господарскі знаряди, збіже в зернї і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід огневих.**

Стан фондів ґваранційних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий .	245.814 кор.	52 сот.	
Резерва премій .	148.480 „	— „	
„ спеціяльна	1.624 „	80 „	486.145 кор. 92 сот.
Фонд основний .	72.000 „	— „	
„ емиритальний	18.166 „	60 „	

Тарифи „Днїстра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року виносили виплачені **шкоди** 1.669.565 кор. 38 сот. **Поліси** „Днїстра“ приймає **Банк краєвий** при **пожичках** гіпотечних.

На житє можна обезпечатись **через „Днїстер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові,** котре дає найкористнїйші услівя, преставяє своїми фондами найбільшу ґваранцию і видає поліси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришене зареєстровазне з обмеженою порукою, удїляє **пожички** *за опатою* 5 ½% *і* 1% *додатку на кошта адмінїстрацийні* заінтабуляциею або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до опроцентованя від **членів і третих осіб** по 4%. Удїл членьский виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і пожичку дістати може тілько член обезпечений в „Днїстрі“. Інформациї удїляє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїленє аґенций в окрестностях **де нема** близько аґентів „Днїстра“, **приймає ся.** „Днїстер“ виплатив аґентам по конець 1890 р. провізиї 216.714 кор.

Пожички для членів Тов. взаїмних обезп. і взаїмн. кред. „Днїстер“ на 5½% і 1% додатку на кош. адм.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Спеціяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований спеціяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви

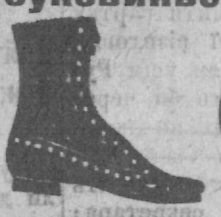

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольоґічнім промисловім музею у Відни

улиця Руска ч. 11. Чернівці улиця Руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публицї, що виготовлюю всякого рода обуве для мущин, женщин і дітий а то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в видї остроконічастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушуваня.

Через ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі наросты на ногах.

Доброю і солїдною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі вдоволене цїнних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,

спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тілько з заграничних шкір.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складі отсї видання:

Людина, Ольги Кибиляньскої	40	кр.
Царівна, „ „	1.20	„
Некультурна „	20	„
Природа „ „	20	„
Покора „ „	70	„
Сестра Юлїя, Анна Сторожівна	50	„
Твори, Юрія Федьковича І. том.	1.—	„
Залїсе, Осипа Маковея	1.20	„
Чума горілчана, Омелян Попович	20	„
25 повісток „ „	10	„
Хлопцї-садівники „ „	20	„
Цїсар Франц-Йосиф І. Омелян Попович	10	„
Образки з природи, Іван Синюк І. і ІІ. том. по	5	„
Бесїди про часи козацьки * * *	75	„
З села, Богдан Лепкий	20	„
Гадки про потреби Українців * * *	15	„
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70	„
Приказки, книжочка для веселих людий, Ів. Данилевича	8	„
Ворожбит * * *	10	„

На пересилку треба долучити 5 кр.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в празї,

загально признаний знаменитий усмирюючий лїк на втиране: по цїні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лїк

все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празї.

SODOR (flüssige Kohlensäure in Stahlkapseln) ermöglicht bequeme, billige Selbstherstellung aller Arten vorzüllicher kohlensäurehaltiger Erfrischungs-Getränke (**Sodawasser, Limonaden, Champager** etc.) vermittelst einer **immer verwenbaren Specialflasche.** Schachtel à 10 Stück Sodorkapseln, grosse 60 kr., kleine 40 kr.

Alleinverkauf für Buk. **Marcel v. Axentowicz**

Rothkreuz-Droguerie,
Czernowitz, Nr. 3 Rathhausstrasse Nr. 3.

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складї

в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Г. Файлєс

оператор нагнїток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**
З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 42. Чернівці, пятниця дня 7. (20.) квітня 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улица Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Із шкільної дебати в галицкім соймі.

(Конецъ.)

На подану нами в послїдних числах „Буковини“ промову посла Т. Окуневского, відповів президент ради шкільної краєвої, а властиво, мовляв, викрутив ся сїном. Тож подаємо іще і репліку п. Окуневского на крутарства Бобжиньского, котра вповнї стоїть того, аби і з нею наші читачі познакомились. Ось як відповів п. Окуневский віцепрезидентови краєв. ради шк. Бобжиньскому, тому „arcykapłan-ови“ польскої „гакати“:

Може ви панове не зрозуміли мого внесеня і думаєте, що оно так страшне, таких радикальних домагає ся змін, що перевернуло би шкільництво до гори ногами, тож позвольте ще раз пригадати собі, що я домагаю ся лиш того, що польска суспільність уже здобула зобі в Чернівцях, хоч она там не автохтонна, — я домагаю ся лиш того, чого домагають ся Поляки на Шлеску, а Нїмцї їм забороняють. Нїчого другого не домагаю ся, як скромної рубрики в офіциальній статистицї, виказуючи після народности в краю відношене дїтий обовязаних до шкільної науки, а дїйстно ходячих до школи.

Князь референт (Чарторийский) сказав уже тамтого року, що він про свою особу не має нїчого против заведеня такої рубрики, а лиш не знає: що́ має бути критериєм пізнаня, до котрої народности дитина належить; чи має тут рішати заява родичів, чи релїгія, т. зн. обряд, чи може язик, котрим говорить дитина дома. Отже я відповідаю: Супротив факту, що тут розходить ся о малолїтні дїти, не може тут рішати нїчо иньше, як лиш заява родичів, і я великої трудности під сим взглядом тут не бачу. Не бачу тут також нїякого впливу аґітацийного, про котрий тут говорив п. президент (віцепрезидент Бобжиньский). Преціньто само дїе ся в школах середних.

Тепер ще кілька слів до промови па а президента ради шкільної.

П. президент мовить, що жаден закон не велить ему в школах вести спис руских і польких дїтий. Отже я кажу рішучо, що п. президент минає ся з правдою, бо закон з 1867 року приписує найвиразнїйше управі шкільній знати, де є мішані школи, т. є. де є в школї польскі дїти разом з рускими. А як же-ж буде управа шкільна знати се, коли не будемо мати статистики дїтий шкільних після народности? Отже панове, не будьте так сторонничі, щоби відказувати нам все то, чого самі деинде домагаєте ся, що ясне як сонце, справедливе, як правда сьвята. Панове! Таку статистику вже навіть завела була сама краєва рада шкільна у себе, — о скілько собі пригадую в 1885 роцї, — та коли показало ся, що процент дїтий побираючих науку в відношеню до обовязаних до науки є далеко не рівномірні, тодї сьвітла рада шкільна стала на тім пунктї мовчаливою... Панове! увійдїть в своє положене безсторонного, бодай трохи справедливого законодавця, та не допускайте, щоби управа шкільна ложию свої грїхи прикривала. Панове! не замикайте уст своїм братам в тих краях, де они в меньшости. Преціньжкода народність повинна знати, як стоїть єї шкільництво, і ми, посли, чей-же покликані до того, аби знати, як запобігти упадаючій фреквенциї наших дїтий в школах. Панове! не душіть правди, бо се гірко на вас самих відобє ся!

А коли я вже при слові, то позвольте, що я дещо иньше сконстатую по промові пана президента Бобжиньского, именно те: чого він знов не сказав, що він знов замовчав, хоч я вже по раз другий публично взиваю его з сего місця, щоби виявив правду!

І так констатую по раз другий, що п. президент не хоче сказати: на якій підставі він неволить против основного закона учити дїтий руских в чисто руских школах польского язика — яко обовязкового, не яко викладового! Що громада рішає о язицї викладовім, о тім ми знаємо! — се тут мішати для замиленя очий чей-же не випадало пану президентови... Отже констатую по раз другий, що п. президент тут змовчав!

Констатую дальше, що п. президент змовчав на моє питане: яким правом він казав усюди на Руси сьвяткувати польскі сьвята, хоч в школї нема анї одної польскої дитини!

Констатую по раз другий, що п. віцепрезидент не відповів, отже знов умисно змовчав: длячого метрики шкільні, котрі він сьвіжо запровадив, не мають виказувати навіть обряду дїтий!

Констатую по раз другий, що краєва рада шкільна в нечуваний а несправедливий спосіб форитує польского сьвященика перед руским, позваляє бути польскому сьвященикови членом усїх рад шкільних в мішаних сусїдних селах, хоч місцевим парохом там ксьондз польский не есть; а коли я пана президента запитав: чи таке право він признає і за рабіном жидівским, він змовчав!

При такім станї річий чей признаєте, панове, можливим ось такий факт протекциї польского духовеньства перед руским: В Хоцемири, городеньского повіта, умер 1890 р. руский сьвященик Квочиньский. Зараз по смерти того руского сьвященика обнимає урядоване місцевої ради шкільної польский ксьондз Зембович. Той кс. Зембович власновільно переводить заміну огорода шкільного з двірским, шафує самовільно без місцевої ради шкільної грішми шкільними і в 1895 р. умирає. Показує ся в касї шкільній манко щось до 200 зр., на котрого забезпечене делеґат від староства мусить брати асекурацийну полїсу небіщика кс. Зембовича. Щож дїе ся далї? Хоч заступником предсїдателя місцевої ради шкільної був руский сьвященик о. Котів, делеґат староства не передає актів тої ради рускому сьвященикови, але іде аж до місточка Обертина і там передає акти иньшому польскому ксьондзови, Дренґевичеви. У кс. Дренґевича спочивають акти так довго, аж прийшов до Хоцемира новий польский ксьондз, Лїбревский; аж тодї розписує староство вибір предсїдателя місцевої ради шкільної і, натурально, вибирає нового польского ксьондза, Лїбревского, аби тілько, борони Боже, не дістав сеї посади руский сьвященик! Та ксьондз

---

12)

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

гр. Л. Н. Толстого.

Перекладає Василь Сїмович.

ЧАСТЬ ДРУГА.

(*Дальше.*)

Так пройшов один рік, два, три. Ах, коби то перемінитись! А причиною того всього був він! І в нїй нараз обновилось давне озлоблене проти нього. Захотїлось лаяти, попрікати його. Їй було жаль, що стратила сьогодні нагоду виповісти йому іще раз те саме, себ-то що вона знає його думки і не піддасть ся йому, не дозволить йому використати її душевно, як він її тїло використував, не позволить йому зробити її предметом своєї великодушности. І щоби як небудь загладити сей лютий жаль до себе і даремний докір задля нього, їй захотїло ся горівки. Вона і не додержала би слова, напила би ся горівки, як би була в тюрмі. Тут дістати її можна було лише у фельдшера, але фельдшера вона бояла ся, бо він присїкав ся до неї. Зрештою остогидли їй зносини з мужчинами. Посидївши на лавочцї на коридорі, вона вернула до кімнати і, не відповідаючи товаришцї, довго ридала над своїм занапащеним житем.

XIV.

В Петербурзї мав Нехлюдов залагодити три дїла: постаратись о касацию засуду Маслової, в сенатї внести подане Федосї Бірюкової до комісиї прошень і після припорученя Вери Ґодуховської, випросити випущене з арешту Шустової і виблагати побаченя матери з сином у тюрмі. Сї два дїла входили в рубрику третього дїла. Четверте було дїло сектантів, що́ їх мали заслати на Кавказ за се лише, що вони читали і толкували Евангелие. Князь приобіцяв не стілько їм скілько собі, зробити для роз'ясненя сеї справи всьо, що лише буде можливе,

Від послїдних відвідин Масленнікова, найпаче від поїздки на село, Нехлюдов не то що рішив, але цїлим єством почув відразу до тої атмосфери, в якій він жив доселї, а серед якої так старанно укривано страдання, зношені мілїонами людий задля обезпеки химер і приемностий невеличкого гурту, де люди з тої кліки не бачать і не можуть бачити тих терпінь а тимчасом жостокого і злочинного свого житя. Нехлюдов не міг уже тепер обертати ся в кругах таких людий, щоби не почути себе нїяково і не робити собі докорів. А між тим, до тої кліки тягли його навички минулого житя, вязали його з нею родинні і дружні зносини, а головна річ, що ізза того, щоби виповнити те, що його саме занимало себ-то помочи і Масловій і всїм тим терплячим, яким він хотїв принести полекшу, він повинен просити помочи і услуги у людий з того круга, яких він не то що не поважав, але звичайно нехтував і помітав ними.

Приїхавши до Петербурга і заквартирувавшись у своєї тїтки по матери, ґрафинї Чарської, жінки бувшого мінїстра, Нехлюдов відразу попав у сам центрум аристократичного товариства, яке йому стало тепер дуже далеким і чужим. Для него було се дуже немилою річию, але трудно було зробити инакше. Закватирувати ся не в тїтки, а приміром в готелю, значило образити її. А тимчасом тїтка мала багато знакомостий і могла дуже придати ся в заведеню до доброго успіха тих справ, які були у Нехлюдова на голові.

— А, що я чула про тебе? — Які то чуда оповідають страх, — говорила до нього ґрафиня Катерина Івановна, змушуючи його до питя чаю зараз після приїзду. — Vous posez pour un Howard.[1]) *Помагаеш злочинцям.* Їздиш по тюрмах. Поправляеш.

— Та нї, я й не гадаю.

— Щож, се гарно. Лиш тут вплели якусь романтичну історию. Привда се? *Ану, оповідж.*

Нехлюдов оповів про всї свої зносини з Масловою, — якими вони в дїйности були.

— Тямлю, тямлю, нещасна Ельон говорила менї, що тодї, як ти жив у тих старих паннів, то вони тебе, — я так чула, — хотїли оженити зі своєю вихованкою (ґрафиня Катерина завсїгди з легковаженем виражала ся про тїтки *Нехлюдова по батькови...*) — Се та сама? Elle est encor jotie?[1])

[1]) Ви подабаєте на Говарда.
[1]) Чи вона іще гарна?

Тїтка Катерина Івановна мала 60 лїт а все іще виглядала здорова, все іще була весела, енерґінна, балаклива жінка. Ростом була висока і дуже груба, на верхній губі виднїлись чорні вуси. Князь любив її і з дитинства іще привик заражувати ся її енерґією і веселостию.

— Нї, ma tante, з сим по:інчена справа. Я бажав би лишень помочи їй, бо її засудили неповинно, а я тому винен. Я винен її долї.

— А щож менї розповідали, що ти хочеш женити ся з нею?

— Я хотїв, але вона не хоче.

Катерина Івановна, наставивши в перед чоло і опустивши цвікер, здивовано і мовчки поглянула на родича. Наразлице її змінило ся. На нїм проявляли ся слїди вдоволеня.

— Ну, вона мудрійша від тебе. Ах, який ти дурень! І ти би женив ся з нею.

— Безпечно.

— По тім, чим вона була?

— Тим більше, бо всього виною — я!

(*Дальше буде.*)

Лїбревский не довго держав ся Хоцемира, пійшов на иньшу парафію — і знов окружна рада шкільна хитрить з вибором предсїдателя місцевої ради шкільної, поки не прийде иньший ксьондз польский. Тепер, щоби не допустити до урядованя руского сьвященика навіть яко заступника, окружна рада шкільна іменує, кажу: exoffo іменує завідателем місцевої ради шкільної обшарника пана Сїкорского і сей веде дїла тої ради! Довідую ся перед кількома днями, що пан інспектор шкільний, хотячи упозорувати якоюсь нїби леґальностию сесю воліючу кривду руского сьвященика, списує в Хоцемирі якісь протоколи, з котрих має виходити, що руский сьвященик нїби-то зрік ся уряду заступника предсїдателя місцевої ради шкільної. І так лож їде на ложи і ложию поганяє, прикриваючись іще позорною леґальностию!

Та й впрочім як тут спорити з властями шкільними, коли сам п. віцепрезидент Бобжиньский хапає ся в полеміцї таких мізерних викрутів! Я говорю, що на чотироклясову коломийску школу за мало півтора сили учительскої, бо пан Корженєвич мусить половину свого часу жертвувати канцелярії окружного інспектора, а пан президент обертає кота хвостом і каже, що сам пан Корженєвич варта у него не пів, але півтора сили, бо „on obdarzony zaufaniem władzy szkolnej“. Але-ж не о „зауфане“ тут ходить, лиш о час, котрий п. Корженєвич зуживає поза школою, длятого в школї нема учителя, длятого школа упадає, длятого мала фреквенция! Та п. президент знов обертає справу горі ногами і каже, що він більше учителїв до Коломиї не дасть, бо там мала фреквенция. Чи чув хто таку софістерию? Просто гидко слухати! Найперше обсадять чотиро-клясову школу так слабо, що дїти нїчого навчити ся не в силї. Річ природна, що родичі до такої школи дїтий своїх давати не хотять, а тут пан Бобжиньский і каже: „Позаяк в школї лише 92 учеників, то я більше сил учительских і на будуче не дам“.

От вам опікун руского шкільництва!

До питаня про галицку лїтературу.

(З причини статї проф. Т. Д. Фльориньского.)

ВІДПОВІДЬ
проф. Володимира Антоновича.

(Дальше).

Обговорюючи лїтературну дїяльність галицких народовців і „наших украïнофілів“, проф. Фльориньский приписує їм богато разів, на нашу думку зовсїм несправедливо, почуваня якоїсь особливої ненависти і ворогованя „до росийскої держави“, „неприязні і згірдні відносини і ворожі почуваня до росийскої лїтератури“ і т. и. Він настілько перенятий сим пересудом, що закінчує свою розвідку і неначе робить загальний вивід з неї от сею тирадою: відомі заграничні земляки, що криють в собі під покривкою науки незрозумілу фанатичну ненависть до Росиї, росийского язика і росийскої осьвіти“. Ми вповняємо, що сей висказ автора зовсїм субективний і довільний. Наколи галицкі письменники встоюють за правом на істнованє наукової лїтератури на своїй мові, то з сего зовсїм не виходить, щоб они ворожо відносили ся до росийскої лїтератури; навпаки з відомостий наведених самим автором ми добачаємо, що люди відмінного з ним погляду в данім питаню доволї богато потрудили ся в користь „общерускої“ лїтератури; що се Товариство ім. Шевченка, якого дїяльність видає ся єму вельми шкідною, в своїх „Записках“ присьвячує значну а при тім лїпшу часть свого виданя оглядам і передачі змісту наукових творів і видань в росийскій мові; що видавана у Львові „Історична Бібліотека“ вся складає ся з перекладів істориків з росийскої мови: Костомарова, Іловайского, Дашкевича і ин. Додаємо, що ми зустрічали в галицкій лїтературі переклади найлїпших росийских белетристів: Турґенева, Пушкина, Достоевского, ґр. Толстого, Чехова, Гл. Успеньского і ин. Чиж бажанє познакомлювати свою публику з творами росийскої лїтетатури і науки сьвідчить про ненависть до тої культури?

Нам здає ся, що проф. Фльориньский просто помиляє ся, звязуючи свій особистий погляд на дане питанє з інтересами росийскої культури і, тим більше, росийскої держави взагалї. Ми держимо ся троха иньшого погляду на відносини Росиї до Славяньщини, як Вп. автор. Супроти могучости Росиї як держави і як осередка великих культурних сил, ми все глядїли на неї, як на природну опікунку славяньских народностий, що борють ея за збереженє своєї народної самостійности з чужоземним гнобленем: ґерманьским, мадярским, турецким і т. д. Потвердженє нашого погляду ми находимо в многих подїях полїтичної та культурної істориї ріжних славяньских земель.

Піддержуючи своїм впливом і помочию національні змаганя Славян, Росия має перед собою вдоволенє своєї високої місиї. Але не думаємо, щоби сповненє її було злучене з бажанєм приписати культурну дорогу кождому народови, управильняти подрібности его розвитку і ставити шамбльонові рамцї славяньскому поступови; припускаємо, що така дрібничість не гідна високого становища Росиї і що недостача сеї дрібничности викликує ту вдяку і братню симпатию, якою переняті деякі славяньскі народи до Росиї. Сю гармонїю можуть в деякій мірі нарушити лише ті намаганя деяких кружків росийскої інтелїґенциї, які бажали би а ргіогі приписати дорогу розвитку сїй або иньшій ґрупі Славян; і в тім у відносинах до Галичан грає, як нам здаєть ся, неґативну ролю та ґрупа росийских учених, яка бажала би приписати Галичанам а ргіогі сю або иньшу доуогу розвитку, не лишаючи права вибору природній течії місцевого житя.

Наколи проф. Фльориньский замітив у деяких галицких письменників тон роздратованя або невдоволеня, то сей тон відносив ся виключно до вказаної ґрупи росийскої інтелїґенциї, але зовсїм не до всеї Росиї; навпаки ми могли би навести відзиви вдяки на адресу Імперат. Московского Общества і тих орґанів росийскої преси, які не вважали потрібним накладати приписів на розвиток галицкого житя. На нашу думку, сї орґани росийскої культури представляють дійсні, більше широкі і толерантні відносини росийскої інтелїґентної суспільности до Славяньщини і більше відповідають плодотворній ролї Росиї в данім питаню.

(Дальше буде.)

Війна в Африці.

Борба під Вепенером треває ще доси. Так бури як і Анґлїйцї висилають туди віддїл за віддїлом, аби скріпити свої сили під Вепенером. Анґлїйцї старають ся забігати дорогу віддїлам бурів, бури знов перебігають дорогу Анґлїйцям. Результат борби буде очевидно зависїти від того, котра з обох сторін скорше згромадить свої сили під обсадженим містом. Після анґлїйских депеш, ґарнїзон в Вепенері має 4.000 а найбільше 5.000 людий і є добре заосмотрений в живність. Місцевість має бути сильно укріплена. Послїдні урядові вісти не згадують нїчого про розголошену приватними кореспондентами побіду ґарнїзону над бурами, при чім Анґлїйцї мали одну велику армату забрати, кілька здемонтувати, і убити кількох комендантів бурів. З Блемфонтена доносять, що з півночи вимаширував в сторону Вепенера великий віддїл бурів з 60 возами. Віддїл сей знаходить ся вже під Деветсдорфом на північний захід від Вепенера. Анґлїйска армія в Блемфонтенї мусить бути дуже безсильна, коли не забігла віддїлови дороги і не забрала его. Надїють ся, що сими днями прийде до рішаючої битви. З Брандфорту доносять під датою 13. квітня, що комманданти Петрус і Девет розпочали битву з анґлїйскими військами, котрі вислано на скріпленє ґарнїзону в Вепенері. Під датою 14. с. м. доносять, що борба під Вепенером не устає. Бури здобули дуже богато призначеної на заріз худоби, дуже богато коний і мулів. Командат Фронсман побив анґлїйский віддїл, котрий утїк в сторону Вольсверпорта. Після урядових донесень в 4-дневній борбі під Вепенером упало по сторонї Анґлїйцїв 18 людий а 131 є ранених.

Що дїє ся в Наталю, нема нїяких докладнїйших вістий. Краєві шпіґуни мали донести, що бури цофнули ся з під Еляндсляґте за Біґасберґ. Віддїл бурів з під Ваншанку знищив динамітом три копальнї угля коло Васельнека на північ від Ледісмету. Під Блємфонтеном бури переловили патролю ірляндского полку королївскої ґвардиї, котра була під командою льорда Рослїна. Льорда відіслано до Кронштаду. Робертс вислав до Кріґера застереженє против способу трактованя полонених бурами офіцирів і вояків, котрі походять з кольонїй Каплянду. Свого часу іменно Кріґер був заявив, що если Анґлїйцї не будуть з полоненими повстанцями (Голєндрами в кольонїях Каплянду) поступати так само, як поступає ся з полоненим в битві ворогом узнаним за воюючу сторону, він буде мстити ся на полонених анґлїйских вояках голєндерского походженя. Поступованє бурів з тою катеґориею полонених, мало дїйсно бути не таке дуже до пересади ввічливе, як з полоненими вояками анґлїйского походженя.

З Варентону доносять, що бури полонили властителя копалень дияментів Сміта, в хвили, коли той виїздив з Барклївесту, місцевости положеної на північний захід від Кімберлею. До „Таймса“ доносять з Блемфонтену, що Кріґер був короткий час в таборі бурів під Брандфортом.

НОВИНКИ.

Черновцї, 19-го квітня 1900.

Буковиньскі Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кождій нагодї збирайте складки.

„Славянскій Вѣкъ“ — отсе новий журнал, який небавом зачне виходити у Відни під редакциею бувшого вихованця львівского „Народного Дому,“ кореспондента петербургского „Нового Времени,“ господина Димитрія Николаевича Вергуна. „Слав. Вѣкъ“ — після присланого нам проспекту — має бути „всеславянским органом“ і виходити ме „дважди в місяц,“ ціна — 10 корон, 12 франків, 5 рублїв, або 8 марок. „Славянскій Вѣкъ“ буде містити статї „по вопросам дипломатическим, касающимся дїл европейскаго юго-востока,“ дальше „по випросам культурной борби западнаго славянства с притязаніями пангерманскими,“ статї „касающії ся славянофильскаго ученія, славянская лїтопись, наука, литература і іскуство,“ фейлетон, очевидно „на русском язике“ і то навіть „с удареніями на словах“ і т. д. і т. д. і т. д. По нашій думцї, буде се орґан петербургского „благотварітельнаво общества“, стоячий під „покровом і омофором“ росийскої амбасади у Відни і буде мати на цїли туманенє людий і „поощреніе“ від часу до часу наших галицких та буковиньских кацапів доборби з Украïнцями. „Сл. Вѣкъ“ безусловно не є і не буде „всеславяньским“ орґаном: добродій Дмитрій Николаевич вже в проспектї здорово собі збрехав, думаючи певно, що хтось повірить его кацапским „горланіям“. Що хвиля читаємо: „всеславянскій орґан“: всеславяньскій орґан і „Фурт і фурт і фурт“ „всеславяньскій орґан“ а між тим на першій сторонї проспекту „дипломатическій“ хитрун, госп. Дмитрій Николаевич Вйорґун подав назву свого орґану в ріжнородних языках як: росийскім (се головне!) французскім, нїмецкім, польскім, ческім, словіньскім, словацкім, сербскім, болгарскім -- а в украïньскім — певно забув дати. Ой, господине Дмитріе Николаевичу, з Вас бо справді „настоящий дипломат!“ Але ми, знаючи, що Ви походите зі школи Марковых, Мончаловских, Купчанків і т. д., прощаємо Вам сесю „похибку“ і жичимо Вам цїлим серцем як найскоршого „дорібку“, очевидно в „дипломатическом смисле“ і слави своїх „сотоварищей“: Грицка Купчанка і Юрка Савчука („емуже днесь на осібнім місци память творим!“)

Ученість Георгія Никифоровича. Ми вже давнїйше приобіцяли заняти ся „зїломудрієм“ сидячого нинї „во тьмі кромішній“ раба божого мамаївского ученого господина Савчука, но і додержуємо слово. Якраз лежить перед нами початок (перший аркуш!) страшенно ученого „сочиненія“, ему же імярек: „Испанскій и нѣмецко-русскій Учебникъ. Подручникъ для подорожующихъ въ полудневую Америку составив Георгій Н. Савчукъ (тут відбитий образок представляючий „окрутечну дамшифу!“) Новй Мамаевцѣ, 1900 г. Накладомъ автора“ і т. д. і т. д. Брак такого „учебника“ давав ся дуже відчувати, особливо славному аґентови еміґр. Мислерови і самому таки авторови, тож наш „глибокоумний“ Юрко, „поощрений“ мабуть тою п. капітановою корабля, котра его „дуже любила“ (мусїв їй певно зо два рази води принести!), а не так капітановою,

як прускими „наличними“ (зн. грішми!) і виходячи із засади, що: „не сьвяті горшки ліпять“ — взяв ся до „ізданія“ справдї епохального архитвору: „испанско- и нѣмецко-русского учебника“. Ми чуємо ся за мало ученими до критики тої міри твору; подаємо лише кілька примірів „учености“ мамаївского апостола. І так між иньшими читаємо там ось що: der Sturm вежа, die Finger палець, der Husten кашлати, das Halstuch-Krawatte хустка на шию, Glühende Kohlen палити углї, ein Taller, ein Schüssel талѣръ пололожи, la privada, el lugor, comun, das Privet *кужникъ*, с.рн.къ (а в наведеню таки просто з моста написав: *с..чъ*, дальше jamon. Schinken печеня, der Käse *маѣло*, Eis Gefrorenes лїд замерзлий, Marzipan ласоща, das Gefänguts вязниця і т. д. Ну і скажіть же тепер добрі люди, чи не шкода татакої голови до землї? чи то не розпука терця, що такого ученого просьвитителя зачинили до ями, (чи там властиво до „Gefänguts-у), замість пустити его на волю, аби дальше завертав людям в крижах мозки? Чи варто робити нинї кому добре, чи варто й учити ся і до шкіл ходити?... Нї! Алеж се іронїя, такий простий калакунь, звичайнїський мамаївский сватоk, колись Юрко, а нинї — нехай буде слава і честь Козаркевичам, Андрейчукам, а також і рублям — Георгій Никифорович завстидав — усїх справдї ученых!... Бр-р-р-р!... таки вже правди на сьвітї мабуть нїхто не відпитає.

Проф. Юл. Романчук виїхав — як доносить „Дѣло“ — на довший час задля куращї до Арко в полудневім Тиролю. В Народній Радї і в Народнім Комітеті заступати его буде п. Ал. Борковский (ул. Кохановского 3.)

„Доказ житя“. „Дѣло“ пише: „Сегорічна сесия соймова відзначує ся великою безжизностию і як би не дві „бомби“ з двох противних таборів: внесок п. Гупки о хлопских майоратах і внесок п. Романовича о змінї виборчої ординациї, то достойні заступники народу хиба позасипляли би. Кілька разів нотовано в дневниках підчас сесиї, що „ґвавтономія дрімає“. Посли не являли ся на засїданях, самі засїдання були монотонні, ухвали западали стеоритипною формулкою проголошуваною маршалком ґр. Баденім: „Kto się zgadza z przyjęciem ustawy en bloc“ або „z wnioskiem komisyi? — przyjęto!“ Посипались докори в дневниках на бездїльність і анемію послів, а се зневолило „консерву“ до „успішнїйшої“ роботи. Именно ухвалила она задокументувати перед сьвітом жите „великої ради повітової“ в сей спосіб, що консерватисти при кождій справі будуть забирати все слово, а одного бесїдника призначать до довшої промови. Се має послужити нарікаючим за доказ, що галицка „ґвавтономія“ не занепадає. Виходить оно щось на нашу народну пословицю: „як ти Іване кепско гуляеш!“ А Іван на се: „Але довго!“

В маю зачне ся у Відни друк банкнотів 20-коронівок, а 10-коронівки появлять ся значно пізнїйше тому, щоби анальфабети вперед познакомили ся з 20-коронівками.

Тернопільскі жиди ще ждуть на мессию. До Тернополя прибув з Берлина місіонар, пастор Шмайсер, і оголосив афішами, що буде говорити о будучности жидів. Се стягнуло много сіонїстів, котрі думали, що пастор належить до їх приклонників. Завід настав скоро, і появив ся в дуже бурливий спосіб. Пастор почав розводити ся: чи мессия, обіцяний в старім завітї, вже явив ся, чи ще не явив ся і чи взагалї коли прийде? Вкінци розсудив сю важну квестию згідно з біблїею. Але ледви тілько заявив своїм слухачам, що дармо чекають на мессию, в сали понеслись крики, свист, пискане і жиди зачали сьпівати сіоньску пісню. Перестрашений пастор утїк, а тернопільскі жидки рішили чекати на мессию.

Продаж дитини на вагу. Добрий інтерес зробили родичі 3-лїтнього хлопчика, в Швехатї під Віднем, продавши его на вагу одному бездїтному супружию. Судьба не жалувала тій родинї потїхи: мали аж осмеро дїтий, а годувати та одягати не було чим. Отже згодили ся зробити торг. Завели хлопчика до різника, зважили его і продали за 80 кор. і 76 сот. по звичайній цїнї 4 корони за кільоґрам. Справдї рідкий торг!

Виборчі мальверзациї в Кутах. „Дѣло“ пише: Дня 17. с. м. відбуло ся в Коломиї перед звичайним трибуналом суду окружного головна розправа карна против Юлїяна Козакевича, почтмайстра, і двох жидів Премінґера і Таненцапфа о крадїж голосів при виборах до ради мійскої в Кутах, що відбули ся в липни 1899 р. — Акт обжалованя, внесений ц. к. прокураториею державною в Коломиї, описує факт виборчої „мальверзациї“ коротко: По скінченім голосованю відвернув ся бурмістр Сорочиньский до публики, оголошуючи конець голосованя і зачиняючи двері в цїли переведеня скрутинїї; в тій самій хвили відвернув ся ц. к. комісар косівского староства Станиславский до вікна, приглядаючи ся улици; почтмайстер Козакевич, що стояв коло стола з урною, заслонив ся ґазетою, вчитуючи ся в ню пильно, а рівночасно один з обжалованих жидів виняв з кишеней готові картки партиї старостиньскої і при помочи другого жида мали зробити в урнї маленьке „гокус покус“. По переведеній скрутинїї показав ся неожиданий результат, що партия старостиньска побідила партию мійску, величезним числом голосів. До розправи покликано кільканайцять сьвідків і внесено відчитати більше як сто протоколів, в котрих переслухані в слїдстві виборцї заявляють під готовостию присяги, що віддали картки з лїстою партиї мійскої, котрих відтак в урнї виборчій не найдено. — Процес сей ще длятого цїкавий, що мнимої „мальверзациї“ мали допустити ся комісарі виборчі в користь партиї правительственної і scilicet старостиньскої і що прокуратория державна обжалувала лише трох членів комісиї, хотяй з акту обжалованя не можна вичитати, длячого ц. к. комісар Станиславский і бурмістр Сорочиньский мали би бути меньше винні від обжалованих, если вже вину крадежи голосів приписує ся виборчій комісиї.

Смерть сьвященика під колесами зелїзничого поїзду. Із Холмщини доносять, що на станиї Івангород погиб під колесами зелїзницї сьвященик Корнило Ференцевич родом з Сандеччини в Галичинї. Покійний вертав з Варшави і висїв на хвилю на станиї Івангород. Коли поїзд мав вже рушити з місця, скорим ходом прибіг Ференцевич до дверий ваґона, щоби дістати ся до середини. На нещастє двері були зачинені; Ференцевич піткнув ся і упав під колеса. Саме в тій хвилї рушив поїзд і переїхав нещасну жертву власної неосторожности. Поїзд вправдї здержано, але Ференцевич потерпів так тяжкі рани, що по пів години страшних мук помер.

Втрати Англичан. До 31. марця втратили Англичани в полудневій Африцї 19.226 людий і 1.253 офіцирів. По 31. марця втрати сягають до 4.000. В подробности представляє ся рахунок так: убитих офіцирів 247, людий 2.386; померло офіцирів 47, людий 1.349; ранено офіцирів 620, людий 8.883; заполонених або загублєних офіцирів 143, людий 3.323; хорі вернули до Анґлії: офіцирів 29, людий 1.828; вернуло до Анґлії без причини: офіцирів 167, людий 1.457 (здає ся неохотних до бою). Крім сего лежить в шпиталях в Капляндї недужих 17.000 людий. Виходить з того, що о 37.000 людий зменьшені нинї сили Робертса. Армія его числить проте до 120.000 спосібних до бою людий.

Золота Американка. Один з найориґінальнїйших предметів на парискій виставі буде безперечно „золота Американка“, котру в послїдних днях щасливо вилляно із золота. Є то статуа, висока на 6 стіп, з чистого золота 712 фунтів ваги, котру зробила різьбарка з Нью-Йорку Бесеї Поттер, як найточнїйше після моделю красної акторки Мод Адамс. Виготовлене статуї е ориґінальне. Красна Мод е представлена в поединчій літній тоалєтї обшитій на шиї і на грудех мережевом. Волосе має гарно зачесане в зад, руки звисають свобідно і легко в долину, а цїла поза представляє красавицю поступаючу з ґрацією наперед. Вартість золота тої статуї виносить 187.000 дол. (935.000 кор.), а кошти транспорту і обезпеченя около 12.000 долярів (60.000 кор.). Статуу має трех людий привезти до Парижа.

Поліция на парискій виставі. Споділваний з'їзд чужинцї на сегорічну виставу в Парижи приневолив французске правительство, що оно значно побільшило міску поліцию. Часть еї має відбувати сторожу на самій виставі, а решта в містї. Цїлий простор вистави поділено на чотири округи, а кождим завідує один поліцийний комісар і его помічник. Кождому з них придїлено відповідне число поліцаїв і аґентів. Самих аґентів має бути до 600, а в разї приїзду якого чужого монарха буде повнити поліцийну службу подвоене число аґентів.

Міліярд мінут від початку християнськоґ ери минає з днем 30. квітня о годинї 10, мінут 40 перед полуднем в 1901 роцї.

Край Горицция буде сего року обходити 400-лїтне своє сполученє з наслїдственними краями Габсбурґів. Торжество се відбуде ся рівночасно з обходом 70-их родин цїсаря, отже 18. серпня. Сойм горицкий, в котрім сего року вже явились словіньскі посли враз з своїм кардиналом Міссією, ухвалив вислати депутацию до цїсара з просьбою, щоби цїсар зволив лично взяти участь в тім торжестві.

З Варшави надходять знов вісти про численні арештованя серед молодежи та робітників обоїх полів під закидом социялїзму. В самій Варшавї увязнено 200 робітників, між ними 60 жидів підозріних о ширене социялїзму. Кромі сего заряджено численні увязненя в ґуберніях пйотрковскій і варшавскій.

Дрібні вісти. Княгиня Мария Елисавета Віртенберска померла в Меранї. — В Будапештї на онодїшнім засїданю краевого конґресу социяльних демократів прийшло до бійки між інтернаціоналними а опозициею. Поліция помирила противників. — З Парижа доносять, що якісь невисліджені злочинцї обікрали костел в Обервілє, а опісля підпалили в кількох місцях. Підчас гашеня пожежи відніс тяжкі попареня один з огневих сторожів. — Бюро Райтера доносить, що коло Перін розбив ся вітрильний корабель австрийский „Тальна“, причім цїла залога з виїмкою трех осіб пожила смерти. Від смерти спасли ся ґр. Фестетіч і два моряки, котрих забрав анґлїйский пароход і відвіз до Судезу.

На бурсу жертвували: Вп. Володимир Михальский 4 кор., Омелян Попович, Єротей Пігуляк, Володимир Ясеницкий, Сергій Шпойнаровский, Сидір Воробкевич, Евгеній Семака по 2 кор., Антін Клим, Юлїян Кобилянський по 1 кор., разом **20 корон.** — Сердечна подяка. *(Дальше буде).*

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

Горнець.

— Кілько вас тут є іршених, то абисте були сьвідомі: Через оцес варінник я на старця зійшов. Як моя умирала, то я не помнїв-си, то забув-еми як заорав. А Самарка каже менї вчера, що то все горнец. „І жінку затратив-єс і сам пропав-єс, каже. Аби не горнец, то ти до сегодни ґазда“. А я на їду не вистравний, храмів не роблю, людий не скликаю, бо не бірую, усї знают. Як за покійнички поклало си на полицу, то чепів до сегодньшного дня.

— Ти бадіку, не псуй собі працу, але дивиси за другов жінков. Тобі траба такої ґаздині, аби тобі на голові горшки бил. За кождий раз, як прийдеш з коршми, то один горнец. Або ти на чілїдину, або чілїдина на тебе верже.

— Як верже, то буду знати, що є за що, що моя ґаздиня мнї файно чістує. Але цес варінник піде зара' на черішки. Адї у тоту обіч го шпурею у терне, най си розсипає, най ми в хатї не робит окаяніє.

— Мой, та то ше мудрий варінничьок, на що розмітаеш жіночу арнарію?

— Винеси, каже Самарка, тот горнец тай розбий при людях, тай тогди тобі пофолосит-си, як руков відверне. А менї жінка через біду вмерла! Таже ви темите ґазди: Як покійничка лежела, то прийшла до мене якас ленка, що селом ходила. Тобі жінка подужіе, каже, але звари еї курку. А я став у гадках, що тут робити? Різати, ци не різати? Як Гуцул возме си куретину їсти, гадаю собі, то пан Біг відбере кулешку. Але послухав-еми публїки. тай крадьки, аби мир не знав, зварив-еми в оцїм варінніку курку, а жінка на другий день очі замкнула.

— То нема шо, бадіку, на зайду складати, ти чій не дитина, то знав-ес, шо з паном Богом не траба гиршкатиси. Шо не годит-си, то нї; за курку пан Біг Гуцула карае. Зайдї нїчьо си не стане; підслухав сьпіванки у селї тай повітрив си далї, а ти приймай кару.

— Хто знае, може і зайда вже минув-си, бо він, брачіки, зтеребив усю курку; покійничка лиш дзьемки покушіла.

— Ей де! Єму си гріх не пише, бо то ленка, усякої молитви знае.

— То най го холєра зітне, шо мнї так збавив, на смерть збавив. Люди! таже я був ґазда, а сегодни голак.

Знав-еми зайди послухати, знав-еми жінку заситити, а не знав-еми горщок з хати вікинути. Тїму-еми лайдак, пенюга остатний. Але ви, ґазди, будьте перебашні, шо я таке ротом мелю. Може мнї попустит-си біда, щезла-би, може устаткую-си. Аді, сокотїт-си, бадічки, най шпурею. Ге-е-ех! На черішки пішов, чуете?

Слухайте, слухайте, як черіпе кочее-си, аби так біда відкочювала-си. Бігме шо так: най Гуцул не бере-си до курітини, най не гнївит Бога! Будьте сьвідомі, ґазди!

Марко Черемшина.

Телєґрами „Буковини“.

Відень. 18. квітня. Дневники доносять, що мінїстерство внутрішних справ зарядило, аби при обчисленю населеня, котре має відбути ся з кінцем сего року, збирано також дати що-до осіб, що не мають занятя, і відносини під взглядом мешкань.

Льондон, 18. квітня. З Блємфонтену доносять, що віддїл бурів підійшов до міста на яких 8 миль (анґлїйских). Одної ночи бури вдерли ся навіть до міста і засягнувши інформацій відійшли не спостережені. Команди бурів, що облягали Вепенер, находять ся в повнім відворотї. Дневники доносять, що їх віддїли відійшли на полудне. Цїль сего маршу не звістна.

Купуйте руский Псалтир! П. Іван Созаньский, одвічальний редактор нашої ґазети, спровадив сими днями руский Псалтир, писаний живою, т. е. нашою руско-украіньскою мовою. Книжочка виглядає гарно і коштує без пересилки почтової лише 35 кр. Замовленя надсилати просто до Івана Созаньского, Чернівцї, ул. Петровича ч. 2.

Не забувайте
на докінченє будови
„Народного Дому“
в Чернівцях.

Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Гарне, добре і дешеве!

ул. Ратушева ч. 15. ул. Ратушева ч. 15.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Маґазин одіжи для дам і панів

в Чернівцях улиця Ратушева, ч. 15

під „Золотою грушкою“.

В кождім сезоні найновійші

плащі жіночі,

для дівчат і дітий

(зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватовані),

жакети, мантильки,

ротунди, порохівники

з шовку і могару

з перших віденьских і берлінських робітень.

ОДЯГИ

для панів, хлопців і дітий,

загортки, шльафроки, футра

міскі і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всї річи хводячі в той фах з перших найславнійших фабрик.

Порученя зпоза міста виконує ся сейчас.

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадский склеп обуви

M. TIPCT

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Спеціяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований спеціяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складі отсї видання:

Людина, Ольги Кибиляньскої	40	кр.
Царівна, „ „	1.20	„
Некультурна „	20	„
Природа „ „	20	„
Покора „ „	70	„
Сестра Юлїя, Анна Сторожівна	50	„
Твори, Юрія Федьковича І. том.	1.—	„
Залїсє, Осипа Маковея	1.20	„
Чума горілчана, Омелян Попович	20	„
25 повісток „ „	10	„
Хлопці-садівники „ „	20	„
Цїсар Франц-Йосиф І. Омелян Попович	10	„
Образки з природи, Іван Синюк І. і ІІ. том. по	5	„
Бесїди про часи козацьки * * *	75	„
З села, Богдан Лепкий	20	„
Гадки про потреби Українців * * *	15	„
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70	„
Приказки, книжочка для веселих людий, Ів. Данилевича	8	„
Ворожбит * * *	10	„

На пересилку треба долучити 5 кр.

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складі

в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Рік заснованя 1892.

Інформації і посередництво до заключеня обезпечень житевих в найкористійших комбінациях.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНЇСТЕР

перше і одиноке руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, уряджене домашне, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід огневих.**

Стан фондів ґваранційних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий	245.814 кор.	52 сот.	
Резерва премій	148.480 „	— „	
„ спеціяльна	1.624 „	80 „	486.145 кор. 92 сот.
Фонд основний	72.000 „	— „	
„ емеритальний	18.166 „	60 „	

Тарифи „Днїстра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року виносили виплачені **шкоди** 1.669.565 кор. 38 сот. **Поліси** „Днїстра“ приймає **Банк краєвий** при **пожичках** гіпотечних.

На жите можна обезпечатись **через „Днїстер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає найкористнїйші услівя, преставяє своїми фондами найбільшу ґваранцию і видає поліси і квіти в рускім язиці.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришене зареєстровазне з обмеженою порукою, удїляє **пожички** *за опатою* 5 ½% *і* 1% *додатку на кошта адміністраційні* заінтабуляциєю або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до опроцентованя від **членів і третих осіб** по 4%. Удїл членьский виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і пожичку дістати може тілько член обезпечений в „Днїстрі“. Інформациї удїляє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїленє аґенций в окрестностях **де нема** близько аґентів „Днїстра“, **приймає ся.** „Днїстер“ виплатив аґентам по конець 1890 р. провізиї 216.714 кор.

Пожички для членів Тов. взаїмних обезп. і взаїмн. пред. „Днїстер“ на 5½% і 1% додатку на кош. адм.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Перша буковиньска

спеціяльна ро- бітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольоґічним промисловім музею у Відни

улиця Руска ч. 11. Чернівці улиця Руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публиці, що виготовлюю всякого рода обуве для мущин, женщин і дітий а то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в виді остроконічастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушування.

Черезъ ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах.

Доброю і солїдною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі вдоволене цінних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,

спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тілько з заграничних шкір.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в празї,

загально признаний **знаменитий усмирюючий лїк на втиране:** по цїні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. *Просимо жадати сей*

Загально улюблений лїк

все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком **„котвиця“** з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празї.

SODOR (flüssige Kohlensäure in Stahlkapseln) ermöglicht bequeme, billige Selbstherstellung aller Arten vorzüglicher kohlensäurehaltiger Erfrischungs-Getränke (**Sodawasser, Limonaden, Champager** etc.) vermittelst einer **immer verwenbaren Specialflasche.** Schachtel à 10 Stück Sodorkapseln, grosse 60 kr., kleine 40 kr.

Alleinverkauf für Buk. **Marcel v. Axentowicz**

Rothkreuz-Droguerie,

Czernowitz, Nr. 3 Rathhausstrasse Nr. 3.

Г. Файлєс

оператор нагнїток

Чернівці, ул. Руска ч. 6

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 43. Чернівці, неділя дня 9. (22.) квітня 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятниці і неділї.

Редакция, адмінїстр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попередне застережене. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік	20	Кор.	— сот.
на пів року	10	„	— „
на чверть року	5	„	— „
на місяць	1	„	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Христос воскресе!

„Христос воскресе із мертвих!“ — отсю пісню съпіває нині кождий на съвітї з незвичайною радостию в серцю і торжеством. І не знаємо, чи є на съвітї народ, чи є на съвітї навіть людина, котра-б в тім дню, в дню найбільшої радости, найбільшого съвята в християньскім съвітї — теж не стрїпала із себе цїлорічної дрімоти, смутку та горя і не веселила ся тим справдїшним тріумфом християньства тріумфом правди над облудою. Сеж найдорожша памятка Воскресеня Того, що давши себе замучити понїс смерть на хрестї, але третого дня „воскрес із мертвих“ аби переконати людский род, що всяка правда, хочби її як мучили, хочби її як обертали і придушували — не вмре на віки, а прийде час, що воскресне і розіллє ся по усїм съвітї блаженною струєю, ущасливлюючи людский род.

„Воскреснет Бог і разийдуть ся врази его“. Коли воскресне правда і запанує всесильно на съвітї — настане любов, супокій, вороги згинуть „от лица землї“ і запанує щастє. . . . .

Христос воскресе!

А гадки кождого щирого Русина мимоволї відривають ся у тім торжественнім дню від звичайної буденьщини. Бо ми, Русини, яко народ, що вже цїлі віки стогне в ярмі неволї, пошарпаний на кусні — тим більше і тим глубше відчуваємо се съвято і тїшимо ся Христовим Воскресенєм, бо тим більше і тим глубше відчуваємо теж пановане неправди, визиску, облуди, бо сильнїйше відчуваємо на власній шкірі невольничі кайдани...

Христос воскресе!

Під впливом природи, що огріта теплими лучами сонїчка воскресає, встає сонна іще до нового житя — будить ся і у нас, Русинів ота надїя на будуче житє народне... І, як Христос в день Свого Воскресеня каже „і ненавидящим нас простити вся согрішенія“ — так і ми, так і наша закована у варварскі кайдани Вітчина, з днем свого воскресеня простить своїм катам-гнобителям „вся согрішенія“, пригорне їх до себе, обниме як братів і тим виповнить Христовий заповіт.

Воскресне правда — воскресне і Україна!...

І з тою надїєю на будуче — витаємо наших читачів, приклонників і усїх вірних синів нашої, мученої нині ворогами съвітла і правди України-Руси, отим нїколи не старіючим ся привітом:

Христос воскресе!...

До питаня про галицку літературу.

(З причини статї проф. Т. Д. Фльориньского.)

ВІДПОВІДЬ
проф. Володимира Антоновича.

(Дальше).

Остає ся нам ще сказати кілька слів pro domo sua з причини питаня про XI археольоґічний з'їзд, задля котрого розгорів ся спір. На засїданях московского приготовляючого комітету ухвалено на внесене проф. Фльориньского постанову, що на з'їздї будуть допускати реферати в росийскій мові, а також в південних і західно-славяньских мовах; але в правилах з'їзду не було сказано, чи має доступ на з'їзд українська мова. Товариство ім. Шевченка і деякі галицкі учені, діставши запросини на з'їзд і екземплярі правил з'їзду, звернені до них проф. Фльориньским, мали сумнїви що-до мови своїх рефератів і попросили роз'ясненя у киівского віддїлу приготовляючого комітету. Замітивши пристрастні відносини з обох боків що до сего питаня, я вніс, щоби сю справу передати до розсуду центрального московского комітету, меньше пристрастного до областних спорів і тому обективнїйшого що до сего питаня і стоячого передовсїм на становищи користи росийскої науки і культурного впливу на Славян.

Московский комітет признав можливим допустити читане рефератів на галицко-рускій мові, але дальші перипетиї спірного питаня вийшли із сфери наукової оцїнки і перейшли в обсяг адмінїстративних відносин, які розказані в статї проф. Фльориньского. З причини перебігу сеї справи, автор помістив кілька докорів, як думаю, зовсїм несправедливих на адресу так мою, як предсїдателя киівского віддїлу приготовляючого комітету з'їзду, так і ґр. Уварової, як предсїдателя московского приготовляючого комітету і цїлога з'їзду.

Проф. Фльориньский впевняє, що запитане до приготовляючого комітету з'їзду було вислано Товариством ім. Шевченка тому, що оно „числило на дїяльну поміч предсїдателя киівского приготовляючого комітету, а через него і на поміч предсїдателя „московского археольоґічного товариства.“ На якій дїйсній основі оперте се запевнюване автора, я не знаю, — менї здаєть ся, що оно відносить ся до знавства серця. Дїйсно я можу лише отсе впевняти на певно: про запитане Товариства ім. Шевченка я так само нїчого не знав не лише тодї, коли єго укладали у Львові, але навіть тодї, як оно наспіло до Киіва. Дивним ходом обставин, наспівшого запитаня Товариства ім. Шевченка не показали менї, як предсїдателю приготовляючого комітету і без моєї відомости відіслано єго до безпосередного начальства, — я про него дізнав ся зовсїм принагідно, зайшовши в товариство, де єго читали при участи осіб, які не входили в склад комітету, і насьмівали ся з него та докоряли.

Очевидно факт сей лишив мене спроможности ужити залежні від мене змаганя до того, щоби випередити або змягчити приватними зносинами грозячу з'їздови немилу пригоду. Я дуже добре розумію, що по сїй події менї належало зложити уряд предсїдателя киівского віддїлу приготовляючого комітету, але я сего не зробив лише задля того, позаяк ся пригода лучила ся підчас найбільшого розгару приготовлень до з'їзду і уступленє викликало би конечність нових виборів, зносин з тої причини з Московским приготовляючим комітетом, передачу новому чоловікови зачатих робіт і навязаних зносин і спиненє всїх приготовань на 1—2 мі-

---

13)

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

гр. Л. Н. Толстого.

Перекладає **Василь Сїмович.**

ЧАСТЬ ДРУГА.

(Дальше.)

— Нї, ти таки по просту оболтус — сказала тїтка, здержуючи усьмішку. — Страшний оболтус, але за се я власне люблю тебе, що з тебе такий страшний оболтус, — повторяла вона, — видно, що се слово припало їй до вподоби. Воно передавало в її очах умовий і моральний стан її родича. — Ти знаєш, як то на руку, — продовжала вона. — У Aline дивне Маґдиліне притуловище. Я була раз там. Они дуже менї противні: по тім цїлий час я мусїла мити ся. Але Aline corp etâme[1]) заняла ся тим. От ми її, твою, віддамо туди. Вже хто як хто, але Aline певне її направить.

— Алеж вона засуджена на каторжні роботи. Я й приїхав сюди, щоби виблагати переміну того рішеня. Се перша річ о яку я вас прошу.

— Де-ж ти маєш удати ся?

— До сенату.

— До сенату? Ага, мій милий Cousin Левушка в сенатї. Але впрочім він в департаментї геральдиї. А зі справжнїх урядників я не знаю нїкого. То всьо, Бог знає якісь нїмцї: бе, фе, — De — Tout l'alphabet[1]), ато ріжні Іванови, Семенови, Нікітини, або Іваненки, Симененки Микитенки pour vanier. Des gens de l'autre monde.[2]) Але все таки я скажу чоловікови. Він з ними знакомий. Кого він зрештою не знає? Я йому скажу. Але мусиш ти йому цїлу річ як на лопатї роз'яснити, бо мене він нїколи не розуміє. Що би я не говорила, він усе говорить, що нїчого не второпає. C'est un parti pris[3]). Всї мене розуміють, лише він не може зрозуміти.

В той час з'явив ся на порозї льокай в високих панчохах, несучи на срібній тацї листь.

— Як раз від Aline. Ось і Кізеветтера почуєш.

— Хто се — той Кізеветтер?

— Кізеветтер? Прийди, то й дізнеш ся, що він за один. Він так проповідає, що найбільше загорілі грішники падають на колїна, плачуть і кають ся.

Ґрафиня Катерина Івановна (хоч як се було дивно і як мало підходило до її характеру,) була горячою приклонничкою тої науки, котра проповідала, що суть християньства заключила ся в вірі в спасенне. Вона їздила на збори, де проповідувано такі річи, що уважали ся модною наукою і згромаджували богато вірних. Без огляду на се, що на підставітої науки відкидувано не лиш всї обряди, образи, але і тайни, у ґрафинї Катерини Івановни стїни усїх кімнат були удекоровані образами, а навіть над її ліжком видиїли ся ікони, і вона виповнювала всякі жаданя церкви, не добачуючи в тім нїякого противорічия.

— Ось би твоя Маґдасіна послухала його науки; вона би певно навернула ся — виповіла ґрафиня. Але ти затям собі, щобись був в вечер дома. Почуеш його. Се дивна людина.

— Се мене не дуже інтересує, ma tante.

— А я тобі кажу, що заїнтересуєш ся. Певно будь. Ну, говори іще, що тобі іще потрібно. Videz votre sac[1]).

— Іще маю дїло до кріпости.

— До кріпости? Туди можу тобі дати записку до барона Кріґсмута. C'est un trés brave komme.[2]) Зрештою ти сам його знаеш. Він товариш твойого батька. Il donne dans le spiritisme.[3]) Ну але се нїчого не вадить. Се добра людина. Чого тобі потрібно?

— Маю просити, щоби позволено бачити ся матери з сином, що там сидить. Але менї казали, що се всьо залежить не від Кріґсмута, а від Червяньского.

— Червяньского я не люблю, але се чоловік Mariette. Можна і його по просити. Вона се зробить для мене. Elle est trés gentille.[4])

— Іще маю просити о одну женщину. Вона сидить кілька місяцїв, і нїхто не знає за що.

— Се нїчого — вона певно сама найлучче про се знає. О, вони дуже добре самі знають. О їм, тим стриженим, усе кривда дїеть ся.

— Не знаю, чи кривда чи нї. Але вони терплять. Ви — християнка і вірите в Евангелиє, а такі-сьте безглядні,

— Се нїчого не перешкаджає. Евангелиє — евангелием, а що нїчого не варта — то такій нїчого. Гірше буде як буду удавати що люблю нїгілїстів, а головно стриженних нїгілїсток, як я їх не можу знести.

— За щось ви їх не можети знести?

— По 1-ім мартї питаеш ся: за що?

— Таж не всї предщїнь участницї першого марта.

— Всьо одно: по що їм мішати ся не в свої дїла. Не женщини се дїло.

— А ось ви оправдуєте Mariette що занимає ся не своїми дїлами.

— Mariette? Mariette — Mariette. А се Бог знає хто якась Халтюпкіна, хоче всїх розуму провчити.

— Не розуму провчити, а просто хотять народови помочи.

— І без них знають, кому треба помагати, а кому нї.

— Але-ж народ нидїє. Я ось недавно ервнув зі села. Хіба так можна, щоби мужики працювали з останних сил і голодували — а ми вередували в роскошах — говорив Нехлюдов, мимоволї тягнений розмовою з тїткою за язик, щоби висказати всьо, що в нього було на думцї.

---

[1]) Тїлом і душею.

[1]) цїла азбука
[2]) на переміну. Се люди иншого съвіта.
[3]) Се упереджене.

[1]) позбудеш ся своїх мрій.
[2]) Се дуже чесна людина.
[3]) Віддає ся спірітізмови.
[4]) Вона дуже ириманчива.

сяцї, що не перечно заподїяло би шкоду будучому з'їздови.

Наслїдком того, дорожачи інтересами росийскої науки я волїв перетерпіти особисту обиду. Тепер показує ся, що в статї проф. Фльориньского на мене звалює ся одвічальність за факт, що став ся без моєї відомости і в тонї для мене обидливім. Нехай менї вибачить автор цитат на немилій ему мові, — я мігби означити свою ролю в сїй пригодї лише українською приповідкою: „за моє жито мене-ж побито".

Дивно, що проф. Фльориньский, жалуючи ся на неввічливе поведенє товариства ім. Шевченка і на незбереженє ним належної на єго думку етикети ігнорує зовсїм недостачу коректности людий єго напряму.

Автор впевняє, що Товариство ім. Шевченка сподївало ся через мене вплинути на ґр. Уварову, — се знов обсяг нї на чім неоснованих здогадів. Всї люди, хоч троха знакомі з суспільною науковою дїяльностию ґр. Уварової, не можуть заперечити питомих їй прикмет: великої енергії духа, ініціативи і повної самостійности погляду, — про який небудь вплив і думки не може бути. Наколи я мав підставу, виложену висше (справедливу або нї — се питанє) не згоджувати ся з поглядом проф. Фльориньского, то чомуж він не може допустити, що такі-ж підстави, а може бути й иньші, далеко ширші не могли зложити ся в переконаню ґр. Уварової?

На останку показує ся сумнїв, якою дорогою я міг мати вплив на ґр. Уварову: — певно письмами або приватними розмовами; але проф. Фльориньский не читав моєї переписки і не був при розмовах приватних, — отже змісту їх він не знає. Таким способом, єго запевнюване не має дїйсної підстави і є особистим підозрінєм; висловлювати-ж печатно немилі для иньших людий голословні припущеня, на нашу думку, не є конкретним способом полеміки.

(*Конець буде.*)

НОВИНКИ.

Черновцї, 21-го квітня 1900.

Буковиньскі Русини! Не забувайте на „Народний Дім" і при кождій нагодї збирайте складки.

Христос воскресе! З радістним сьвятом Христового Воскресеня пересилає наша редакция передплатникам „Буковини" щирі і сердечні бажаня щастя здоровля і купу гроший, а велику, яку хто схоче.

Витяг з протоколів засїдань консисторских. Консистория вставила ся о надане запомоги на обновленє церкви дочерної в Острї. О системизованє пароxий в Воронци і Тишівцях. Высказала признане парохови В. Юркови в Костинї за пастороване експозитури в Климівцях. Именувала презвитера А. Андроника другим сотрудником в Молодії. Вставила ся о призволенє на особистого сотрудника для пароха з Каменки, Льва Ферлиевича. Именувала Тита Ґеорґияна сотрудником ad personam в Команештах. Потвердила вибір пароха в Беркишештах, Михайла Єремієвича на асистента протопрезвитерского. Именувала сотрудника зі Спаса, К. Андрійчука сотрудником ad personam в Новій-Жучці. Надала 6- місячну відпустку проф. сьпіву Сидорови Воробкевичеви і предложила на єго суплента, канд. проф. Юрия Мандичевского. Призволила на уживане мантії новикам Н. Вольчиньскому і Єраклиеви Никифоровичеви з монастира Путни. Виточила сьлїдство дисциплїнарне против одного півця церковного. Рішила виписати конкурс на обсаджене пароxиї в Іванківцях. Задекретувала Юрия Мигуцу на сталого півця церковного в Скеї, так само Льва Малчиньского в Загарівцях і Юрия Герасима в Мардисенї. Рішила просити о засноване одної пароxиї гр. пр. волоскої в Відні. Именувала Діонїзия Уреуляка і Івана Аврама на помічних дияконів в церквї катедральній. Именувала презвитера Андрія Гуменюка експозитом в Бурдеях, а Дра О. Малчиньского в Слободзії-Комарівцях. Вставила ся о системизованє Коопературів в Балачанї і Митоцї-Драгомірнї, а експозитурів в Гатнї і Білій. Задекретувала Ілію Гавриша на пароха в Кулівцях.

Цирк (*Variette*) при площи Єлисавети тїшить ся добрим поводженем. Гостий що дня новиńско. Програм богатий і ріжнородний.

Огонь. Сеї пятницї вечером при вул. Вужевій (Schlangengasse) в домі столяра К. Радецкого, счинив ся раптовний огонь. Пожарова сторожа прибула швидко на місце катастрофи і остаточно огонь зьлокалїзувала. Характеристичне при тім, що сеся сторожа мусїла чекати на воду нї більше нї меньше, лише годину; надїяно ся мабуть, що т. зв. *Wasserleitung* пустить сейчас воду і на місце катастрофи пруїхано з порожними бочками. Огонь повстав з неосторожности, заняли ся тріски у варстатї. Шкода значна.

Ремісниче тов. „Gwiazda" устроює в недїлю дня 22. с. м. в сали Czyteln-ї Polsk-ої аматорске представленє: „Trójka hultajska", водевіль в 3 актах а 5 відслонах А. Нестроя. Крісло 1 кор., партер 60 сот. Початок о пів до 8-ої.

На злодїєви шапка горить. Дістаємо слїдуючу нотатку: Сего місяця сповідав славний румунїзатор парох Давид Мунтян жінку Семена Пшоняка з Меґи в той спосіб, що питав єї про справи цїлком не належачі до круга єго дїяльности. Приміром питав її ось про що: „Ти там — каже — мешкаєш близько коло школи, то певно знаєш, що там говорить ся на сьвященника?" Жінка дуже здивувала ся і обяснила хитрого Румуна, що учитель з Меґи дуже порядний чоловік і на свого ворога нїчого не говорив. — Панотченьку Мунтяне! То ви вже справдї так низько упали, що із сповідальниці робите бюро денунциациї? Ну, коли так, то з нашим румунїзаторами вже дуже зле, а такі Мунтяни далеко не зайдуть.

Товариство „Днїстер" у Львові потребує кореспондента спосібного до кореспонденциї в рускім, польскім і нїмецкім язиці. Вимагана кваліфікация есть: що найменьше укінчена школа середня (ґімназия, школа реальна, або гандлева); платня привязана до тої посади есть 1200 корон річно; приняте наступить на-разі провізорично з застереженем часу проби. Поданя лиш на письмі враз зі свідоцтвами і curriculum vitae належить вносити до кінця квітня на руки Дирекциї Товариства, Львів, ринок 10.

Із Станиславова пишуть: Всї верстви рускої суспільности в Станиславові мали сего року пир душевний, який їм зладив своїми духовними конференциями достойний архипастир Шептецкий. Девь-в-день проповідав то з проповідниці катедральної церкви, то з катедри шкільної, а яко муж науки і знавець сердець людских потрафив усе стануги на степени духової интелїґенциї своїх слухачів, а тим самим потрафив своїми проповідями, так з огляду на форму, як і на зміст, увійти в душї вірних і силою свого слова дїлати на їх серце, розум і волю. Для рускої молодїжи ґімназияльної Епископ сам через три дни, рано і пополудни, в будинку ґімназияльнім управляв реколекциями учеників, промовляючи ясним і правдиво приятельским способом просто до їх сердець, а опісля, четвертого дня, сам запричащав всїх учеників Русинів ґімназиї. Труд Преосьвященого уміло оцінити і тїло учительске, в імени котрого директор п. Терликовский по остатній екзортї реколекциїній довшою промовою сердечно подякував Архипастирю, і сама молодїж, котра ґрімким „многая лїта" в церквї по причастию, а опісля подякою через своїх делеґатів в палатї епископскій дала вираз своїх чувств для свого Владики.

Катастрофа в Клапаю. Громада Клапай в рудницкім повітї в Чехії недалеко Праги стоїть, як видко, на такім місци, де — як то кажуть — горб ходить. Такий ходячий горб мав бути, як кажуть в Галичинї, в Олеську а недавно тому валила ся гора в Жабю. Але в Клапаю гора не ходить а хиба таки бігає, земля суне ся і суне ся, та здає ся, що катастрофі, хоч она тепер трохи притихла, не буде кінця, аж цїла гора з нею і громада завалить ся. Село Клапай стоїть на досить плоскій горі Газельберґ, посеред котрої піднимає ся єї базальтовий вершок. Цїла площа гори есть вкрита чорною землею перемішаною з великим базальтовим камінем а під сподом есть знов глей, котрий не перепускає води. По послїдних дощах призбирала ся вода на тім глею і верхна часть гори нїби плаває на нїй та суне ся в ту сторону, куди есть більший нахил. Подібна катастрофа як сегорічна була і в 1898 р. але тогди завалило ся було і запало ся в землю 28 домів. Сими днями же завалило ся вже аж 52 мурованих будинків. З трох улиць, що ішли одна побіч другої стоїть тепер лиш румовище. А як страшно було, коли гора валила ся. Зі страшним як громи гуркотом валив ся мур на мур, хата на хату, а за ними сунула ся земля і все до чиста зарівнувала. Богато людий остало ся не лиш без хлїба і без хати, але таки й без ґрунту, бо там де був колись їх ґрунт, не можна навіть і ногою стануги, ба годї хоч би лиш трохи близше приступити. Тепер сперла ся земля об мури запавшого обійстя якогось господаря і зробив ся вал з землї на яких 6 до 7 метрів високий; поза тим валом зробила ся нїби довжезна дебра так довга майже як цїле село а повисше неї видко як гора попукала та готова кождої хвилї обривати ся. Шкоду, якої наробила катастрофа, обчисляють що найменьше на два рази так велику як була в 1898 р., отже на яких 220.000 зр.

Розкопи старого Вавилону. Недавно тому викопали в Вавилонї палату короля Набукаднезара; тепер знов розпочали східну часть якогось будинку, з котрого розвалин зробив ся був горб, знаний нинї під назвою „Казр" (т. е. замок). В тім будинку відкрито сьвятиню богинї Нінмах. Під верхними плитами помоста найдемо випалені з глини таблички, на котрих суть виписані імена робітників, що робили при будові і їх платня. Крім того знайдено глиняну табличку, на котрій виписана якась пісня в сумерскій мові. (Сумери, то були жителї Вавилону, заким ще в містї запанувало семітске населенє.) Межи стрічками тої пісні находить ся вавилоньский єї переклад, разом около 180 рядів. Дальше найшов ся валок короля Сарданапаля, в котрім той подає до відомости, що то він відбудував на ново сьвятиню богинї Нінмах. В румовищу з кріпостних мурів найдено написи Набукаднезара, якого нема в найдених доси написах того короля. Але найцїкавіша річ, що найдено красно вироблену грамоту установленя єрея божка Небо в Борзиппі, походячу ще з осьмого столїтя перед Хр., а котрій тепер буде близько 2700 лїт. Напись та, котра очевидно мусїла бути прибита в сьвятини, кінчить ся таким прастарим проклятем: „Хто би сю камінну таблицю розбив каменем, спалив в огню, запорпав в поросї, кинув у воду, занїс до темної хати, де би єї не було видко, або хто би виписане імя витер, а своє виписав, того потомків нехай боги бють, кілько їх на сїй таблиці находить ся". (А на таблиці є богато дуже гарно і делїкатно вироблених всїляких божків). Таблицю сю уміщено тепер в берлиньскім музею, отже в ясній хатї, де єї буде видко і здає ся, що вавилоньскі боги не покарають тих, що єї з над Евфрату аж над Спрею завезли.

Гончі листи за дипльоматом. Болгарский князь має „пех" з своїми дипломатами. Свого часу „надув" его в 1889 р. віденьский фальшивий „дипльомат" приснопамятний господин Кучанко, сиріч званий „Григорием № 1." (Григорий № 2. сидить як вже звістно в „Івановій хатї" на „кіблях"), на 5.000 франків, а тепер „натягнув" его другий але таки вже правдивий дипльомат, не „Григорий Іванович", але фон Пфанненштіль і то на шість тисяч франків. Як видимо межи обома „дипльоматами" болгарского князя невелика ріжниця; правдивий від фальшивого висший лиш о 1000 франків і з тим додатком, що фальшивий як сидїв так сидить у Відни, а правдивий втїк і за ним его князь пустив гончі листи. Евген фон Пфанненштіль (се імя, що значить „держак від сковороди" або „ручка від пательнї" характеристичне для карієри сего дипльомата) при помочи своєї мужескої краси і якоїсь спіднички на баварскім дворі, або скажім виразнїйше, якоїсь баварскої княгинї, спорідненої з кн. Фердинандом болгарским вийшов на дипльомата, котрому, як опісля показало ся годї було відмовити і деякої зручности. Князь зробив его своїм аташе при болгарскім посолствї в Монахові, а фон Пфанненштіль став незадовго любимцем князя, котрий яко найбільший его вірник їздив нераз у важних справах до Відня і так увійшов в зносини не лиш з баварско-королївским домом але й з віденьским двором. Одного дня приїхав він до Відня і зайшов там до болгарского посольства і казав виплатити собі 6000 франків; сказавши, що потребує їх до „политичних" цїлий. (Купчанко взяв також на „политичні" цїли). В посольствї дали ему охотно, знаючи, що фон Пфанненштіль есть любимцем князя. Тимчасом, як опісля показало ся, річ була та-

---

— А ти що? Хочеш, щоби я робила і нїчого не їла?

— Нї, я не хочу, щоб ви не їли — съміючись з легка, відповів князь, — я лиш хочу, щоби ми всї робили і всї їли.

Тїтки, похиливши голови і скинувши цвікер, цїкаво поглянули на нього.

— Mon cher, vous finirez mal [1]), — вимовили вкінцї.

— А то чому?

В той час увійшов до кімнати високий, широкоплечий ґенерал. Се був тїтчин чоловік, відставний мінїстер, Чарський.

— А, Дмитро, здоров був, — сказав він, підставляючи йому що іно оголену щоку. — Коли приїхав?

Опісля мовчки поцїлував жінку в чоло.

— Non, il est impayable [2]), — обернулась ґрафиня Катерина Івановна до чоловіка. Він менї каже іти на річку шмате прати, їсти лишень бараболю. Він страшне дурний съмішний але все таки ти зроби для него те, о що він тебе просити ме. Страшний оболтус — поправила ся з епітетом. — А ти чув, Каменська, мовляв, в такій розпуцї, що побоюють ся о її житє, говорила дальше до чоловіка — ти-би поїхав до неї.

— Ах се страшна річ, — обізвав ся чоловік.

— Ну ідїть розмавляйтесь, я маю листи писати.

Тілько що Нехлюдов пішов до другої кімнати, як почув за собою голос тїтки:

— То написати до Mariette?

— Будьте ласкаві, ma tante.

— То я ту лишу трохи вільного місця, щоби дописати щось про стрижену. Вона накаже свому чоловікови, щоби всьо зробив. І він мусить зробити. Ти не думай, що я лиха. Они менї всї дуже остоогидли твої protegees, але — je ne leur veux pas de mal [1]). Бог з ними, ну ну йди. Але вечером напевно будь дома, — почуеш Кізеветтера. І ми помолимо ся. І наколи лише не противити меш ся, ca vous fera beaucoup de vien [2]). Я знаю і Ельон, і ви всї дуже зійшли на бездорожие... Одже до побаченя.

(*Дальше буде.*)

---

[1]) Ти зле скінчиш.

[2]) Нї, він не до оцїненя.

[1]) я їм нїчого злого не бажаю.

[2]) се принесе тобі богато добра.

ка, що дипльомат знайшов собі компанію „золотої молодожи“ і гуляв по Відни аж остаточно залюбив ся в якійсь красній Анґлійці, котра до якогось заведеня для забави була анґажована між иньшими також до представлюваня пластичних поз. Отже для тої Анґлійки винаймив дипломат красно уряджене помешкане, возив еї та бавив ся з нею, доки аж не заплатив послїдної пятки фіякрови, що їх привіз домів. Тогди то прийшла ему гадка взяти „полїтику“ до помочи і роздобути згаданих 6000 франків, що ему й дїйстно удало ся, та пїти на урльоп. Від сеї хвилї пропав і слїд за дипльоматом. Аж коли его урльоп скінчив ся і він не вертав на свою посаду, стали за ним слїдити і тогди справа вийшла на верх, а князь казав за своїм давним любимцем розписати гончі листи. Де Ифанненштіль подів ся, нїхто не знає; суть лиш слабі слїди, що він з забраними грішми і з своєю любкою поїхав до Америки.

Пророцтво про війну в Трансвали. Спіритистичний паризький дневник „L'Echo de l'au delá et d' içi-bas“ так ворожить про згадану війну на острові ревеляций добре поінформованого духа: Анґлія втратить невдовзї шість богатих кольонїй, між ними Каплянд і Наталь. По численних невдачах буде Анґлія просити о роз'ем і використає сей час на згромадженє нових сил на боєвищи. Відтак прийде до кровавого бою, в котрім поляжуть Робертс і Кіченер. Анґличани будуть на прах побиті. Анґлія буде зневолена просити о мир, а обоїм африканьским републикам признають повну независимість.

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

ЧІЧКА.

Образок з гуцульского житя.

Лежить розпростерта на толічї підгірського села і випручує свої грудками грузи облїплені ноги. Кудли паршивої, необлїненої шерсти мокріські від поту. На задних стегнах і на боках запалого черева звисають здохлими селедцями жмутки гною. На хребтї ятрить ся рана, а мухи ссуть з неї „материю“. Хвіст судорожно тріпаєть ся, але не розгонить анї мух, анї пари. Чорна грива розкудлалась кісками по обох боках напруженої тонкої шиї. Закаправілі очи накрились повіками, із проміж закушених, ненакритих зубів тече піна. Дуже мучить ся...

Над нею скулив ся гей приземкувата, дуплава кривуля-верба, Гуцул і обганяє кисатим капелюхом кровожадні мухи.

Недалїчко на боцї стоїть вязка нових, смерекових коновок, кошіль з лижками і бесажки з ґелеткою кукурудзяного зерна тай смугляве сїдло з попругами.

— То ти мнї, Чічко лишеєш, самого серед Бойків лишеєш? — заводить Гуцул знеможеним, розколеним голосом.

Із его глибоко вритих очий покотились дві великі сльози і скапулись через пару на хребет шкапи.

— То такими-сми тї отавами візимував, то так-сми тї, Чічко, вікохав? — То абис знала, екому-с ґаздї петнацїть рік гарувала, абис темила. Не кривдуй си на мнї, моя Чічко, не кривдуй, — то ти упала си в пусті руки, у лецтий рід!

Шкапа простягнула ся як дріт й трутила аґонїчним рухом ляментуючого властителя. Очі еї відімкнулись і стануди лубом. Вже більше не кивать ся...

Гуцул підвів ся із землї і вхнюпив болячий погляд у трупа товаришки:

— За тото, шо-с ми домівку вигодувала, то я тї псенков на тот сьвіт виріжею, то так ти у торбеїв заробила си! Аді ека опока на тобі, аді ек шкірка ти потріскала. Але стебла чужого не рушила-с, але не заклев тї нїхто в сьвітї, то най си текне від такої муки. Ти ріг собі у ногах виходила, хребет-ес собі поломила. Однако-сми заробили си, душко, однако!

З его рук випав капелюх, а лице скривило ся до плачу.

— Гей люди добрі, за шьо мнї так біг покарав! — плеснув долонями і став микати собі чупер. — Скорней си, душко Чічко, скорней си, аді терхівочька хребет тї виїла, адї мушня тї ссе, аді вся кров з тебе випарувала! Самого мнї д' хатї виріжеєш, самого? — голосив, як мала дитини.

* * *

— Мой хло, Гуцулїйо, а ти здурів, шо так ревеш над кобилов? — гукнув наторопом підгірський. тогосїльский мужик, що справив ся у лїс через толїчку.

— Аді озміт довбню та вгатїт ми в голову, най си не дивлю,

Гуцул припав ід шкапі і обмотав еї напружену шию синожилавими руками.

Підгірянець приглянув ся близше і засоромив ся своєї бесїди.

— Мой Пе', Ники', Фе', а йдїт-же суди! — крикнув він у ту сторону, як іде ся ід сїльским хатам.

Гуцул бовтає лицем по кіньскій гриві і приповідає:

— То такими-сми тї отавами вігодував, то...

Надбігли прикликані мужики.

— Шо упала? упала? пустїт кров, ратуймо! Ратуймо христїянина! Ножя! — озвались наполохані клики.

— Нема куди шьо робити — то вже по всему — сперечив раньший очевидець.

— Минула-си?

— Ого! — Всї ратівники звернули тепер свою увагу на Гуцула. Взяли ся відривати его від кіньского трупа.

— Беріть мнї люди та добивайте та най буде прах на цалий сьвіт — кричав він несамовито і пофилював ся ід шкапі.

— Май розум, бадіку, тото вже пропало, мерця не підведеш, — утихопарювали люди, підвівши его силоміць на бік.

— Не траба мнї тепер на сьвітї, бігме не траба; аді киньте ми грани межи очі!

Гурт лагоїв его бесїдою:

— То причка, бадіку, та най си на цім текне, не відходи від розуму.

— Я нїкому межі не випас, віхте псенки нїкому не взев, то за шьо мнї так Біг покарав? — жалував ся бадіка і торгав ся з рук, що его цїпко держали.

— Теску Ник' — радить один з ратівників — ану ведїт чоловіка д' хатї, тай заберім терхівку до вас, бо то нема коли грати си.

— Аек, аек, берім чоловіка д' хатї, най си втемит — притакнули другі.

Стали брати Гуцула тай терхівку ід Никифоровій хатї. Він торгав ся і рвав ся ід шкапі і завірював очима.

— Гей люди добрі, зробіт ми тут амінь тай перекажіт моїй, най веде дїти з торбами.

Повели...

За часок пришли два леґінї з рискалями і взялись закопувати Гуцулову Чічку, аби еї богацкі собаки не рознесли і не внаджувались до маржини.

— Це, хло', сам хамут, не конина — каже один.

— Та видко си, шо хамут; не з'угарне було ходити тай крепнуло — каже другий.

— Аді черева нї раз не видко!

— Відки буде черево, коли тот торбей старецкий стебла паші не має? Я ше був приземком, як-сми го затемив.

— То водно ходит з коновками такий, ек сегодни, днями не ївши. Аді капшук з тютюном то більший, ек у неї черево.

— Віді й він довго не потегне!

— А! его таке, шо лиш го дес на дорозї найдут, тото тїнь чоловіка. Але ше ми сегодни сьмішно, ек собі нагадаю, ек він передтогід на Бриндзейчинім весїлю вмінев був усї коновки, тай дали ему начінки й порцию горівки, а він завів гуцулскої:

„З тої гори два явори межи ними чічка
Бодай-жеж мнї смага втела, шо-с така
мацїцька“.

— Ой кажу, шо мацїцька!

Взяли еї піднїмати, щоб кинути у викопану яму.

— Нема ваги!

— Бо зморене сарачетко.

— Ов! то мой хло' скрізь бідує мир божий!

Скрізь на сьвітї біда! Аек біда, ше ека біда!

Закопали Чічку із шкірою, із гривою тай з усїм; не лупили, бо шкіра дуже потріскалась, то на постоли пуста.

* * *

Перший раз в житю вертає коновкар до домівки сам саміський. На плечах бесожки з кукурузами а під пахою чіччина узда. Осїнний вітер жене прудко крізь густі бори і дує коновкареви у розшімкану пазуху на груди.

Йде з лїсів шум, такий глухий, жалібний, прошибаючий.

— То файне я віданечко несу у домівку, то хата від зойків лусне — обвівають холодні думки серце коновкареви.

Мертволиций місяць вибалушив свої совині очі з поза набресклої хмари і стелить его горбату тїнь назад него

Коновкар обертаєть ся назад себе, хоче погладити свою Чічку, запитатись еї, чи дуже змучилась, чи терхівка глїбоко в'їлась у хребет, — хоче потїшити еї, що вже не далїчко хата.

Та замість Чічки видить він свою тїнь із терхівкою. Ему робить ся студено коло его розмяцканого серця; воно терпне.

— Осиротилас мнї Чічко, тай жінку тай дїти, то тепер нам всїм крепір буде!

І тисне узду під пахою і корняє ноги до дальшого ходу.

Що візьме ся йти борше, то зараз спирають его голї як пять мужицьких пальцїв дїти, спирає жінка.

— Шо я їм тепер скажу? Печінки роз,седут ся їм тай менї!

Страшно боїть ся своєї бесїди, котрою повістувати ме домівцї про Чічку.

Вітер дужше скомлить по ярутам і резпеченим жигалом вертить в ушах коновкареви: нема Чічки, нема нашої мамки!

Він пошпотуєть ся об камінь на дорозї викрішує з нього вогню, бо его серце розпалюєсь, заходить кипячою смолячкою.

На момент відтерпає.

Він знов обертаєть ся назад, хоче сказати Чічцї, аби сокотилась і не ударилась об той там камінь, але Чічки нема, лишень его горбата тїнь стоїть назад него.

А в долинї тот потічок, що в ньому він на попасї Чічку наповав і сам з нього пригорщами воду пив, без впину допитуєсь его своїм плаксивим журкотом: де Чічка?

А тот темний, понурий лїс дивить ся на него своїми великими очима й допитуєсь усїма ротами: де Чічка?

А тота придорожна громадська травиця, шо цїлу нїч умиваєсь слїзьми від навіяного пороху і тремтить голїська від студени, піворить дрожачим голосом: де Чічка?

Коновкареви вириваєть ся із запечених грудий тяжкий струнїшілий стогін. Він ще дужше тисне узду під пахою і підводить задеревілі ноги.

— То сарачетко доброго серця було. Сегодни люди гадє, а вона петнацїть рік вірне робила. Аді вкусити не було шо, а ми усїх Бойків переходили. Хоть голодні а хоть босі, завше ходили. Де яка є коновка у Бойка, то все моя Чічка переносила, а я лиш дзерно носив тай кошелики з лижками.

* * *

Анї місяць анї зорі не хотїли дивитись, як коновкар витатись ме із своєю челядкою. Геть поховались за хмари мраки, що розстелились по горах і давить їх своїми важкими краплями гей розтоплене олово, гей мужицькі сльози.

Коновкар увійшов у хату, скинув з плечей бесаги і споглянув задубілими очима на жінку й на дїти, що схопились із землї від потахшої ватри і кинулись витати дядю.

Коновкариха борзенько вибігла—щоб розсїдлати Чічку, накрити веріткою і дати еї лїки на „золзи“. Дїтвора впелескалась до дядї:

— Дедику! ми устарали Чічцї сїнця, три везцї устарали!

Коновкар не відзиває ся.

Улїтає до хати назад коновкариха і з перепудженим поглядом питаєсь розпуку прочуваючим голосом:

— А Чічка де? Ти сам?

— Дедику, ви де лишили Чічку? — запіяла дїтвора.

Коновкар береть ся відповісти, але его уста не можуть відімкнути ся. Він вхопив у руки узду і показав еї у відповідь жінцї-дїтям і весь затремтїв, а очи попіснїли.

— То ти сам прийшов? — зойкнула жінка вдруге.

— Нема Чічки дедику? — завели дїти.

— Нема! жбухнуло жасне, тяжке слово із коновкаревих грудий. Так жбухає киняча кров із серця, що его тяжкий камінь роздавлює, розтріскує...

* * *

Таке темне зробило ся на дворі небо гей сажа, що вихоплюєсь з диму фамілїйної ватри і присїдає гуцульскі стїни, стелю, лиця, очі і затикає гуцульскі горла.

Із Коновкаревої хати опадами вибігають на зігнилий дах придушені стогни і вкосичують его собою:

— Чічка! Чічка! Золота наша Чічка!

— — — — — — — — —

Марко Черемшина.

Купуйте руский Псалтир! П. Іван Созаньский, одвічальний редактор нашої ґазети, спровадив сими днями руский Псалтир, писаний живою, т. е. нашою руско-українською мовою. Книжочка виглядає гарно і коштує без пересилки почтової лише 35 кр. Замовленя надсилати просто до Івана Созаньского, Чернівці, ул. Петровича ч. 2.

Телєґрами „Буковини“.

Гаґа, 20. квітня. Королева Вільгельміна і еї мати принимали вчера на авдиенциї бурску депутацию. Члени полудньово-африканьских републик дуже вдоволені із своєї місиї.

Вешінґтон, 20. квітня. Американьский консуль в Преторії завідомив своє правительство, що члени амбулянсу (військове товариство „Червоного Хреста“) вхопили за оружиє і борють ся в рядах бурів. Урядники американьского сенату відповіли, що на се не можуть нїчого порадити.

Претория, 20. квітня. Комендант Фронеман на чолї 400 бурів звів завзяту борбу з Анґличанами, заполонив їх багато, забрав вози з живностию і збурив міст коло Бетулїє.

Не забувайте
на докінченє будови
„Народного Дому“
в Чернівцях.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Гарне, добре і дешеве!

ул. Ратушева ч. 15. ул. Ратушева ч. 15.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Маґазин одїжи для дам і панів

в Чернівцях улиця Ратушева, ч. 15

під „Золотою грушкою“.

В кождім сезонї найновійші

плащі жіночі,

для дївчат і дїтий

(зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватовані),

жакети, мантильки,

ротунди, порохівники

з шовку і могару

з перших віденьских і берлїньских робітень.

ОДЯГИ

для панів, хлопців і дїтий,

загортки, шльафроки, футра

міскі і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всї річи хводячі в той фах з перших найславнїйших фабрик.

Порученя зпоза міста виконує ся сейчас.

Інформації і посередництво до заключеня обезпечень житевих в найкористнїйших комбінациях.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНЇСТЕР

перше і одиноке руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, уряджене домашне, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід огневих.**

Стан фондів ґваранційних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий .	245.814	кор.	52	сот.
Резерва премій .	148.480	„	—	„
„ спеціяльна	1.624	„	80	„
Фонд основний .	72.000	„	—	„
„ емпритальний	18.166	„	60	„
				486.145 кор. 92 сот.

Тарифи „Днїстра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди лїквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року виносили виплачені **шкоди** 1.669.565 кор. 38 сот. **Поліси** „Днїстра“ приймає **Банк краєвий** при **пожичках** гіпотечних.

На житє можна обезпечатись **через „Днїстер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові,** котре дає найкористнїйші услівя, преставяє своїми фондами найбільшу ґваранцию і видає поліси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришене зареєстровазне з обмеженою порукою, удїляє **пожички** *за опатою* 5 ½% *і* 1% *додатку на кошта адмінїстраційні* заінтабуляциею або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до опроцентованя від **членів і третих осіб** по 4%. Удїл членьский виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і пожичку дістати може тілько член обезпечений в „Днїстрі“. Інформациї удїляє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїленє аґенций в окрестностях **де нема** близько аґентів „Днїстра“, **приймає ся.** „Днїстер“ виплатив аґентам по конець 1890 р. провізиї 216.714 кор.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Пожички для членів Тов. взаїмних обезп. і взаїмн. кред. „Днїстер“ на 5½% і 1% додатку на кош. адм.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Спеціяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований спеціяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольоґічнім промисловім музею у Відни

улиця Руска ч. 11. Чернівці улиця Руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публицї, що виготовлюю всякого рода обуве для мущин, женщин і дїтий а то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в видї остроконічастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушуваня.

Черезъ ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі нарости на ногах.

Доброю і солїдною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі вдоволенє цїнних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,

спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тілько з заграничних шкір.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складі отсї видання:

Людина, Ольги Кибиляньскої	40	кр.
Царівна, „ „	1.20	„
Некультурна „	20	„
Природа „ „	20	„
Покора „ „	70	„
Сестра Юлїя, Анна Сторожівна	50	„
Твори, Юрія Федьковича І. том.	1.—	„
Заліс, Осипа Маковея	1.20	„
Чума горілчана, Омелян Попович	20	„
25 повісток „ „	10	„
Хлопці-садівники „ „	20	„
Цїсар Франц-Йосиф І. Омелян Попович	10	„
Образки з природи, Іван Синюк І. і ІІ. том. по	5	„
Бесїди про часи козацьки	75	„
З села, Богдан Лепкий	20	„
Гадки про потреби Українців	15	„
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70	„
Приказки, книжочка для веселих людий, Ів. Данилевича	8	„
Ворожбит	10	„

На пересилку треба долучити 5 кр.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в празї,

загально признаний **знаменитий усмирюючий лїк на втиране:** по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лїк

все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком **„котвиця“** з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празї.

SODOR (flüssige Kohlensäure in Stahlkapseln) ermöglicht bequeme, billige Selbstherstellung aller Arten vorzüglicher kohlensäurehaltiger Erfrischungs-Getränke (Sodawasser, Limonaden, Champager etc.) vermittelst einer immer verwendbaren Specialflasche. Schachtel à 10 Stück Sodorkapseln, grosse 60 kr., kleine 40 kr.

Alleinverkauf für Buk. **Marcel v. Axentowicz**

Rothkreuz-Droguerie,
Czernowitz, Nr. 3 Rathhausstrasse Nr. 3.

Г. Файлєс

оператор нагнїток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складі

в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**
З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 44. Чернівці. пятниця дня 14. (27.) квітня 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятниці і неділї.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улица Петровича ч. 2.

Рукописи вертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік	20	Кор. —	сот.
на пів року	10	„ —	„
на чверть року	5	„ —	„
на місяць	1	„ 70	„

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

В справі русчини на зелїзницях державних.

Посол др. Окуневский внїс був два днї перед відроченєм ради державної інтерпеляцию в справі зневаги рускої мови дирекциєю зелїзниць державних в Станиславові.

Др. Окуневский опер ся на дїйстних фактах, отже навів цїлий ряд стацій зелїзничих з Галичини і Буковини, де написи рускі перекручені як-би на сьміх. Зазначив, що в розкладї їзди повно похибок в назвах стацій, а в „Ілюстрованім провіднику“ поминено зовсїм руский язик, та лиш як би на глум поміщено там портрет якоїсь готентотскої машкари і підписано, що се Гуцулка. Також піднїс, що дирекция, видаючи всякі оголошеня, дуже часто опускає переклад руский, тому виходять они лише в мовах нїмецкій і польскій. Наколи-ж дасть руский переклад, то він повний язикових і правописних похибок. На доказ того др. Окуневский долучив до інтерпеляциї оголошенє про отвореня перестанку зелїзничого в Мамаївцях на Буковинї, в котрім то оголошеню було аж 26 похибок, отже більше похибок, нїж слів! До своєї інтерпеляциї долучив др. Окуневский ті числа „Дѣла“ і „Буковини“, в котрих були піднесені всї ті надужитя.

Інтерпеляцию підписали рускі посли з Галичини і Буковини (отже і нововибраний посол Василько) та посли Словінцї.

Інтерпелянт піднїс також, що за попереднього станиславівского ди ректора зелїзниць (Ф. Вербицкого) було повне понанованє рускої мови, а такі неправильности настали доперва, від коли став директором п. Фестенбург, мазур, котрий о русчинї понятя не має.

Отже в сїй справі одержує „Дѣло“ вість з Відня, що тою інтерпеляциєю заінтересував ся мінїстер і переслав дирекциї зелїзниць в Станиславові приказ, щоби она сейчас відобрала перекладане оголошень на руску мову Мазурови, що підоймив ся перекладати, а рускої мови не знає. Також переслав мінїстер дирекциї згадане оголошенє за перестанок в Мамаївцях і зажадав, щоби дирекция вияснила, яким способом могла пустити в сьвіт таке оголошенє, де є аж 26 похибок. Рівно-ж переслав мінїстер дирекциї долучені до інтерпеляциї числа „Дѣла“ і „Буковини“, щоби дирекция прочитала собі дотичні статї, виготовила переклад їх на нїмецкий язик і разом з прилогами звернула назад мінїстрови.

За сесю інтерпеляцию належить ся послови д-рови Окуневскому щира подяка.

До питаня про галицку лїтературу.

(З причини статї проф. Т. Д. Фльориньского.)

ВІДПОВІДЬ
проф. Володимира Антоновича.

(Конецъ.)

Нема нїчого меньше бажаного в науковій полємиці, як зводити річ на особисті справи; з великим жалем і лише примушений поміщеними в статї проф. Фльориньского вказівками, я вважав конечним дати висше виложені поясненя. Ще більше різку виходку в обсяг особистих відносин зробив автор з причини дїяльности проф. Грушевского. Тут подав він коротко его біографію, відтак відомости про его енергію, предприємчивість, велику наукову продуктивність, і всї ті прикмети почитає ему як вину, тому лише, що его погляди на розвиток галицкої лїтератури не згідні з поглядами проф. Фльориньского. Автор уперто впевняє, що позаяк проф. Грушевский, росийский піддaний, магістер і бувший стипендист київского університету, отже повинен був читати лекциї і писати наукові розвідки „общерусским язиком“, а коли він сего не робить, то виною того „якісь невідомі і темні сили“. На нашу думку все те обжалованє против проф. Грушевского є дїйсно „невідомим і темним“. Бувши стипендистом і магістрантом київского університету, д. Грушевский виправдав довіре факультету, видавши дві обємисті працї в росийскій мові: „Очеркъ исторіи кіевской земли“ і „Барское староство“ і більш десятки дрібних історичних розвідок; відтак виїхавши до Львова, він повинен був викладати в тій мові, в якій після місцевих законів виклади мають відбувати ся, колиж в своїй науковій і лїтературній дїяльности він став на сторону народовцїв, то се стало ся на нашу думку не з мутного жерела „темних сил“ а з тверезого погляду на потреби і змаганя місцевого житя. Тому нам видає ся злишним жалкованє проф. Фльориньского на то, що він як член історично-фільольогічного виділу університету сьв. Володимира, „дізнав чувства душевного горя і обиди“ від характеру дїяльности проф. Грушевского.

Позволю собі замітити, що я не меньше проф. Фльориньского дорожу честию і університету сьв. Володимира і его історично-фільольогічного виділу, з якими я звязаний і вихованєм і трийцятилїтною службовою дїяльностию і тим не меньше розходжу ся з ним диаметрально в поглядах на дїяльність проф. Грушевского.

Одним з мотивів гордости нашого факультету я вважаю ті події, що его вихованцї несуть сьвітло науки в славяньскі землї, як н. пр.: д. П. Стретякович в Білгородї і д. Третяк в Кракові. Коли-ж таке становище у Львові заняв д. Грушевский і виявляє на своїй посадї потрібну енергію і працьовитість, то в такім случаю приготовивший его факультет може лише радувати ся, а не жалкувати задля специяльних фільольогічних зглядів.

Наколи лишимо на боцї дрібницї і особисті відносини і глянемо на загальне поставленє питаня про допущенє галицко-руского язика на археольогічнім з'їздї, то для нас стає незрозумілою аргументация проф. Фльориньского: він щиро переконаний про абсолютну правду свого погляду, о чім ми не сумнїваємо ся, але нам здаєть ся, що всяке щире переконанє змагає до можливо широкого явного обговореня своїх тез, а не до позбавленя права голосу своїх противників.

---

14)

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ
гр. Л. Н. Толстого.

Перекладає Василь Сїмович.

ЧАСТЬ ДРУГА.

(Дальше.)

XV.

Граф Іван Михайлович, відставний мінїстер, був від давна чоловіком дуже сильних переконань. В молодечому віцї полягали вони в тім, що як птиця має живити ся хробаками, має бути одїта пірем і пухом і лїтати по воздусї, так і він має заїдати дорогі страви, приготовані знаменитими куховарами, одїватись в елеґанциу і дорогу одежу, їздити на чудових саме та баских конях і що, ізза того, се все має стояти для нього на приготованю. Крім того, ґраф Іван Михайлович уважав, що чим більше получати ме всякого рода гроший із каси, чим більше мати ме ордерів, чим частїйше сходити ся ме і говорити з висококопоставленими особами обох полів, тим буде лучче. Всьо-ж проче, в порівнаню з тими основними доґмами, ґраф уважав нїкчемним і ґлупим. Всьо проче могло так бути зділане, — або і не так. В тій вірі жив і поступав Іван Михайлович в Петербурзї 40 лїт. По 40. лїтах служби його зроблено мінїстром.

То головні обставини, що довели ґрафа на той високий уряд, були ті, що він, по перше, умів розуміти суть написаних писем і прав і, хоча нескладно, але все таки, яко тако, умів складати зрозумілі письма і писати їх без ортоґрафічних ошибок; по друге. мав дуже гарну поставу, і де тільки було треба, міг представити вид не лиш гордости, але і неприступности та величавости, а де потрібно міг знизити ся до пристрасти та підлости; по трете лежали вони в браку всяких загальних прінціпів або поглядів, так особисто моральних, як державних і в тім, що він міг зі всїми згоджуватись, як сього треба було, а коли треба було, міг зі всїми незгоджувати ся. В такім поступованю старав ся ґраф перед усїм о задержанє такту і, щоби не було яркого противорічия самому собі; до сего-ж, чи його поступи самі по собі моральні, чи нї, чи вийде з них яка користь, або шкода для росийського царства зглядно для цїлого сьвіта, — відносив ся зовсїм рівнодушно.

Коли осягнув степень мінїстра, не тілько всї зависимі від нього, (а зависїло від нього дуже багато людий і знакомих), — але і всї посторонні люди і він сам були пересьвідчені, що він дуже розумна державна людина. Але коли минув назначений час і він нїчого не зробив, нїчого не показав, і коли, після права боротьби о бит, такі самі як він, що́ навчили ся писати і розуміти письма, поважні та безідейні чиновники видерли йому уряд з рук і він мусїв іти на відставку, то всїм прояснило ся, що він не лиш не був нїяким особлившим чоловіком, але таки цїлком ограниченим, і мало образованим, хоча він про себе думав багато. Пізнали, що він в своїх поглядах ледви що досягав уровени передових статий консервативних часописей. Показало ся, що в ньому не було нїчого такого, що́ би його відрізнювало від других мало образованих, самолюбних чиновників, які підкопали його значінє, і він сам зрозумів се, але се нї раз не захитало його пересьвідчень, в тім напрямку, що він має рік в рік побирати більшу скількість касових гроший і нові прикраси для свого парадного убраня. Се переконанє було так сильне, що нїхто не відважив ся спротивити ся ґрафови в нїм, і він діставав рік-річно, в видї частної пенсиї, частної нагороди за членьство у вишому царському заведеню і за головство в рїжних комісиях, комітетах декілька десяток тисяч рублїв а крім того одержував високо цїнені ним кождого року сьвіжі права на пришитє нових ґальонів до блюзи або сподень і на оздоблене підшевки фрака новими ленточками і емалевими зьвіздочками. В наслїдок того у ґрафа Івана Михайловича було багато знакомств.

Іван Михайлович вислухав Нехлюдова так, як бувало вислухував справоздання справоздавця, і вислухавши, обіцяв дати дві записки: одну до сенатора Вольфа, — до касацийного департамента. „Про нього розповідають рїжні річи але dans les cas c' est un homme trés comme il faut[1]), — сказав він. — „І він менї з'обовязаний зробить, що зможе.“ Друга записка відносилась до якоїсь впливової особи в комісиї прошень. Справа Федосї Бірюкової, яку розказав Нехлюдов, дуже заняла ґрафа. Коли князь виразив, що хотїв писати лист до царицї, ґраф заявив, що дїйстно се дуже трогаюча істория, і можна-би її там при нагодї розповісти. Але обіцювати не міг. Нехай прошенє піде, як належить. А коли буде нагода, — подумав він, — коли запросять на petit comite[2]) в четвер, він, здаєть ся, скаже.

Одержавши дві записки від ґрафа і записку від тїтки до Marlerte, Нехлюдов зараз таки подав ся там, де його вели ті карточки.

Наперед навідав ся до Mariette. Він знав її ще дївчиною-підрістком дочкою небогатої аристократичної родини, знав, що вийшла за карієровича, за чоловіка, про якого він чував богато не добрих річий; тож тяжко йому було, страшно тяжко, як завсїгди, коли прийшло ся звертати ся з просьбою до чоловіка, якого він не поважав. При таких нагодах почував внутрішнїй розлад, невдоволене зі себе і нерішучість що до свого: просити чи не просити. Але завсїгди рішав, що належить просити. Крім сего, що чув фалш в положеню просителя серед людий, котрих уже не причислював до своїх, але котрі його причисляли до

---

[1]) в кождім разї се чоловік дуже на місци.

[2]) маленьке товариство

Наколи автор дїйсно глибоко переконаний о своїх тезах, то на нашу думку він повинен би змагати до допущеня галицко-руского на єго думку, штучного і ефемеричного язика до явної розправи і засоромити єго змаганя науковими доказами і арґументами; тодї і непорозумінє було би рішене скорше і правда була би привернена торжественнїйше. Всї же способи звернені до позбавленя голосу своїх противників, неперечно лишають в суспільности вражінє сумнїву в силу арґументів заперечаючої сторони. Дармо, припускаємо, покликує ся проф. Фльориньский на небезпечність пропаґанди, на важне нїби то значінє санкциї і офіцияльного признаня росийским ученим сьвітом небажаного для него язика. Мабуть пропаґанда публично доказаної нестійности нїкого не приманить, а санкция або признанє не могуть спасти очевидно штучного напряму зовсїм так само, як недопущенє і перепони не можуть задержати дїйсного житєвого розвитку.

Раз зійшовши з поля наукового оцїнюваня спірного питаня на ховзку дорогу адмінїстративних розпорядків, допустивши в своїй статї епітети, які читаюча публика привикла подибати в значіню ненауковім (пропаґанди, сепаратисти, темні сили), проф. Фльориньский неминучо мусїв викликати ті немилі на єго адресу епітети, на які він жалує ся в своїй статї. Замітимо від себе, що люди, які знають проф. Фльориньского, мусять признати сї епітети не лише пересадними, але й несправедливими. Ми з свого боку могли би зробити докор авторови лише з непотрібної пристрасти в оцїнюваню наукового питаня, яка часом спонукувала єго держати ся не дуже точно границь наукової полєміки і робити виходки в обсяг чужої науки.

Лист з провінциї.

Дістаємо слїдуючу допись:

„Распни, распни Єго!“ — кричали жиди. Їх бажанє сповнилось, але заразом й наступило ще гірше роз'ярене, коли Ісус Христос воскрес із гроба. За ту безсмертну провину розсїялись жиди по всїх закутках. Правда, що се є Божа кара, бо вони не творять на цїлім сьвітї своєї власної громади.

Щоб однак не щезнути „із лиця землї“, то беруть ся до всякого ґешефту а особливо до шинкарства, та банкерства, бо там они не потребують працювати, лиш як ті павуки ссуть вже готову кров християньску. Та всему на сьвітї Божім є початок і конець. Наш темний, за всїх упослїджений руский нарід почав відживати. Просьвітителї народні пробили шкаралупу, в котрій він був зациконїлий. Тепер появляють ся то ту, то там в громадах стоваришеня, котрі як раз є орудием до побореня всяких противностий нашого істнованя.

Першим, що стоїть на чолї темної маси й виборює занедбані права, то є нинї народний учитель. Він ступає в слїди своїх народних керманичів, й стремить непохитно з ними до одної цїли. Правда, се тяжка задача. Тут много треба терпіти, а нераз за правду й пожертвуватись. Але Ісус Христос більші муки терпів, а за правду і на хрест дав ся розпяти. Ісус воскрес, і засияла правда на цїлий сьвіт, що ось то жиди, фарисеї й книжники не в силї її стратити.

Але жиди й нинї накидають ся на учителя народного, котрий стає в оборонї за свій нарід. Послухайте один факт:

В дуже біднім селї Кичері отворила ся каса пожичкова і щаднича. Старшина сего стоваришеня ухвалила на засїданю в своїм часї, щоби лиш тверезим ґаздам визичати гроші із каси. На то пристають люди дуже радо, бо вже около 20 ґаздів зарікли ся пити горівку. Ся обставина обурила нашого пропінатора до крайности. Він внїс до адмінїстрациї фонду пропінацийного жалобу, щоб єму відпущено в арендї 300 зр., бо інакше він збанкротує. Аренда нашої пропінациї йде річно 600 зр., винаймлене коршми (помешканє арендаря) 200 зр., отже разом 800 зр. Він мусить при тім заробити, щоб жити і дїти отримати в школах в Чернівцях, на що також треба що найменьше 800 зр.

В нашім сїм маленькім, біднім селї жиє около 160 ґаздів-халупників.

Ми мусимо покрити за рік жидови аренду 600 зр., помешканє річне 200 зр., отриманє цїлої жидівскої родини, котра, як звістно, множить ся мов ті крілики — других 800 зр. Таким чином даємо спроможність жидови (за то, що нас морально і материяльно руйнує), виховувати із єго дїтий докторів, адвокатів і иньших махерів, котрі опісля останну нашу краплю крови виссуть. Чи-ж не є се ясний образ чому наш темний нарід з кождим днем упадає і врештї зрікає ся всего і йде в сьвіт за очи?

В страстний тиждень мали ми здавати строге справозданє перед комісиєю жандармів, котра прибула до нас на місце переконатись о пропінаторских фальшивих доносах.

Жаль нам тілько, що міродайні круги так запопадливо обстоюють за справу пропінатора, а про сотки людий, що на души і тїлї упадають й тільки власними силами борять ся із своїми оправцями — якось призабувають.

Громадянин.

Фішель Розенравх

присилає нам спростованє, котре — викинувши хиба те, що до спростованя не належить — друкуємо таким, яким написане, т. є. навіть з блудами:

Світна Редакциьо „Буковини“.

Покликуючись на § 19 печ. права, прошу о приняте слїдуючого спростованя, що до моєї особи в Артикулї з дня 18 (30) Марта під заголовком „Правдо где ти“.

1) Се неправда, що я мався вдавати коли в грошеві інтереси з мужиками або іншими сельскими жителями я був рогатникарем або лучше сказавши митарем (біблїйний „Митар“ мав „велію копицу“ гріхів на совісти! Пр. складача) і навіть не мавем часу до таких інтересів з селянами.

2) Василя Андрюка я навіть не знав, мимо того, що єго цїлий світ і всї суди дуже добре знали і знають яко знаменитого процесівника, коли то одного дня прийшов менї декрет з суду краєвого із Черновець, котрим то декретом наставлено мене секвестором над маєтком Андрюка. Я перепровадив секвестрацію цїлком пісьля припису і щадивем довжника як лишь було в моєй силї, а відтак зложивем єіх в судї з всякими рахунками і залучниками.

Тут наступив для мене „судний день“. Андрюк скаржив мене, рекурсував, знов скаржив і знов рекурсував, ссав він мене і мусив цїлими тижнями і місяцями ажь в кінци програв він по всїх інстанціях судових і єго засуджено платити менї кошт за мій труд і мою муку. (Ой то-то Ви бідаку намучили ся! Пр. Скл.) однако не присудив менї суд зовсїм ничого, а я стратив через сего славного „процесівника“ не лише в моїх інтересах але ще до того більше як 100 зр. готових грошей, але мимо того тїшило мене то дуже щом ся вже єго позбув.

При теперішній секвестрациї на наше щастя не було анї одного жида, а секвестром зістав заіменований христіяним, і той що секвестрацію провадив також христіянин, ба і сей що все закупив чистий христіянин і цїла ся справа поточилась без жидів.

Що до слів наведених в покликах „свїдками“, то я можу переконати, і всї жителї Банилова потвердят, що сими „свідками“ були к. к. Жанд. Вахмайстер, к. к жанд. постенфірер і самі селяне банилівскі, котрі спевностію не булиб менї спріяли.

На закінченє мушу еще згадати, що тих кімька кірцїв кукурудзи і 20 сотнарів барабулї, котрі єму ся лишило, а опісьля ніби знов забрало, то се єсть також неправда! (Конець спростованя п. Фішля пропускаємо, бо воно виходить поза границї приличности. Ред. „Бук.“) Я зі своєи сторони буду дуже вдячний за поміщенє тих кілька стрічок в вашій часописи.

Крислюсь з поважанем

Фишель Розенраух.

НОВИНКИ.

Чернівцї, 26-го квітня 1900.

Буковиньскі Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кождій нагодї збирайте складки.

Іменованя. Нотарияльний кандидат п. Лев Єх іменований правительственним конципієнтом, а п. Олександер Калмуцкий практикантом зелізничим на стациї в Гатнї.

З „Бук. Бояна“. Отсим подає ся до відомости Вп. пань і панів членів хору, що дальші проби сьпіву зачнуть ся в понедїлок дня 30. квітня о годинї $7^1/_2$. вечером в сали „Нар. Дому“. Постійну управу хору в нашім товаристві перебрав проф. музики п. Коллер. Сего лїта мусимо дати поза Чернівцями два концерти і відіграти одну оперету — се необходима конечність — тож просимо умильно усїх без виїмки членів хору — так пань, як і панів — аби зволили усї зійти ся на першу пробу 30. квітня, а то задля уложеня порядку сьпівів і проб, як також задля обговореня проґрами. Сим разом повздержуємо ся від проговорюваня до патріотизму руских сердець і до почутя народних обовязків, маючи повну надїю, що голос наш не остане голосом „вопіючого во пустини“. — За видїл: *О. Манастирский.*

Руска міщаньска Читальня устроює дня 29 н. ст. квітня 1900 р. в сали товариства Ґімнастичного ул. Йосифа „Вечерок з танцями“. Вечерок сей попередить незвичайно інтересний виклад з царини астрономії получений з демострациєю сьвітляних образів при помочи скіоптикона, котрий держати ме п. Роман Стефанович зі Львова. В виду сего мож надїятись, що простора саля ґімнаст. тов. при вул. Йосифа виповнить ся цїлковито. Вступ на салю 1 кор. Родинний білет на 3 особи 2 кор. 40 сотиків. Початок точно о 8-їй год. вечером.

Аматорске представленє (Нестроя „Trójka hultajska“), яке урядило черновецке польске тов. рем. „Gwiazda“, випало так знаменито, як до сеї пори ще жадне з попередних представлень. Швець, кравець і столяр (Захарко, Шван і Томкевич) грали з таким гумором, що публика через цїлий час не могла здержати ся від сьміху. Також Нехцай добре грав майстра Гобельмана. З жіночих ріль найлїпше понисали ся як звичайно панни: Федишин, Голубович, Ноґа, Паткевич Е. і Улїґ А. Взагалї цїлість випала так гарно, що відносило ся вражінє гри справдїшних акторів.

На дикість 14. полку гузарів стоячого в Новій Жучцї жалують ся нам безнастанно тамошні мешканцї; хоробрі „сини Марса“ просто жартують собі з людского житя. На разї факти промовчуємо, очевидно в тій лише надїї, що війскова власть вкоротить бучу горячих мадярских героїв.

Загальні збори філїї товариства „Руска Школа“ в Вижници відбули ся дня 7. квітня 1900 р. зі слїдуючим дневним порядком: 1. Справозданє уступаючого видїлу; 2. вибір нового видїлу; 3. вільні внесеня і запитаня. Збори привитав голова філїї п. Рубіш а в імени центрального видїлу делеґат п. Маковей. Із дїяльности уступаючого видїлу здавав справу секретар п. Буйнїцкий а про стан маєтковий філїї говорив п. Годованьский. Дотично касового справозданя ухвалено на внесенє п. А. Синюка викрислити того з числа членів товариства, що до року не вплатить членьску вкладку. На єго-ж внесенє удїлено уступаючому видїлови абсолюториюм. Потім обговорював п. Маковей історию руско-україньскої лїтератури за послїдних сто лїт. На внесенє п. Лучиньского вибрано слїдуючий видїл: Антона Синюка, Василя Завадюка, Сидора Годованьского, Николая Буйнїцкого, Карля Шорша а заступниками: п. Николая Бендака і п. Івана Брагу. Підчас зборів наспіла привітна телеґрама від „Путилівского Кружка“ підписана пп. Лупулом, Балошескулом, Гунькою і Кошкою. П. Шорш ставить таке внесенє: Щоби розширити просьвіту між народом, піднести повагу народної школи і учительства а головно

себе, спочував в тім крузї, що кидав ся в давний привичний вир і мимоволї улягав тому легкодушному і неморальному тонови, який панував в тій атмосфері. Такі спочуваня овладїли ним уже в тїтки Катерини Івановни. Вже того дня рано в розмові з нею про поважні саме річи, впадав в жартівливий тон.

Загалом Петербург, в якому він давно уже не був, робив на нього своє звичайно фізично-підбадьорююче і морально-пригноблююче вражінє.

Всьо так добре, так як потрібно устроєно, головнож люди морально так мало вимагаючі, що житє здає ся дуже легким.

Гарний, чистий, уцтивий фіякер повіз його мимо гарних, уцтивих, чистих полїцаїв, по гарній, чистій мурованцї мимо гарних, чистих камениць до дому, в якому жила Mariette.

Біля брами стояла пара анґлїйских коний в шорах; похожий на анґличанина візник з бакенбардами до половини щок, в лїбернї, з батогом і гордим видом сидїв на козлї.

Швайцар в незвичайно чистому мундїрі отворив двері до сїний де стояв в іще чистїйшій лїбериї з ґальонами виїздний льокай з великолїпно розчесаними бакенбардами і дежурний оповістник в новому, сьвіжому одїню.

— Ґенерал не приймають. І ґенеральша нї. Вони обоє зараз зволять виїхати.

Нехлюдов вручив льокайови до переданя лист ґрафинї Катерини Івановни і, діставши білет, підійшов до столика, на якому лежала книга для записуваня гостий, і став писати, що йому прикро, що не застав, коли в тім льокай звинув ся від сходів, швайцар вийшов до брами, крикнувши: „заїжджай, а оповістник, витягнувшись, тримаючи руки по швам, майже заумер стрічаючи і провожаючи очима скорою, невідповідною для її поваги, охотою сходячу зі сходів невисоку, тоненьку паню.

Mariette була в невеличкім капелюсї з пером і в чорній сукнї, чорній накидцї і в нових чорних рукавичках. Лице її закривав вельон.

Побачивши Нехлюдова, піднесла вельон, відкриваючи миле личко з блестячими очима і питаючо поглянула на нього.

— А, князь Димитрій Іванович, — веселим, милим голосом заговорили вона.

— Я би не спізнала...

— Нї? А ось памятаєте, як мене зовуть?

— Чому-ж мала би забути. Ми зі сестрою навіть були в вас залюблені, — промовила по французьки: — але як ви змінили ся, не до пізнаня. Ах яка то шкода, що я від'їзджаю. Впрочім, вернїмо ся, — додала, остаючи в нерішаню.

Поглянула на стїнний годинник.

— Нї, таки не можу. Я їду на панахиду до Каменської. Вона страшно пригноблена.

— Що то за Каменська?

— Хиба ви не чули: таж її сина вбито в дуелї. Били ся із Позеном. Один як!... Страшно: Мати так прибита...

— Ага, я чув про се.

— Нї, таки лучше я поїду, а ви приходїть завтра або сьогоднї вечером, — завела вона і скорим, легким кроком звернула ся до брами.

— Сьогоднї вечером не можу, — відповів князь, виходячи разом з нею на рундук. — Але я маю дїло до вас, — додав він, глядячи на пару гнїдих, що під'їжджали до рундука.

(Дальше буде.)

скріпити і поглубити набуті в народній школї відомости і тим самим спинити шкідливий народній просьвіті вплив противників школи і учительства вижницка філія тов. „Р. Ш.“ ухвалює, щоби в кождім селї, де находить ся народна школа, відбували ся що року від 1. листопада до кінця марта 6—8 відчитів популярно-наукових заходом і за підмогою центрального товариства „Руска Школа“. Внесене принято одноголосно і з очевидним одушевленем і ухвалено віднести ся до центрального виділу з дотичною просьбою. Збори закрив голова товариства короткою промовою і трикратним многолїтствіем на цїсара.

За виділ вижницкої філії товариства „Руска Школа“:

Николай Буйкїцкий,
т. ч. секретар.

Стан здоровля кс. авхиепископа Моравского полїпшив ся вчерашного дня. Притомність вернула і сили зростають.

Руский еміґрацийний дім в Нюйоркy. Американьска „Свобода“ пише: Наших людий приїжджає тепер більше з краю, варто би, щоб ті, що кажуть, що нам не треба еміґрацийного дому і не хотять нічого нату цїль дати, пішли подивити ся на той плач, який мож бачити коло „касель ґарди“. На днях зайшов я там, дивлюсь, стоїть кількоро людий заплаканих і говорять по руски. Я запитав їх, чого плачуть. „Та бо — каже в лїтах чоловік — не хотять випустити моїх двох синів, бо я не маю тілько гроший, щоби з ними дальше поїхати“. Там знову стоїть чоловік з карткою в руцї, що его винхано з офісу. Картка ся була телеґрама від его кревного, що до него телеґрафовав, щоби прийшов до него до „касель-ґарди“. Чоловік знакомий менї, тож питаю его за що его вигнали. Або я знаю — каже — вчера був ем, казали днесь прийшовем, то мя вигнали! і не знаю, що робити, біда, бо післав-ем знакомому шифкарту, то як вернуть, то менї все пропаде“. Обом я їм порадив, щоби пішли до польского аґента і просили, щоб, коли будуть кликати їх знакомих, забрав їх. Бо в „касель-ґардї“ що дня кличуть всїх, хто має гроші, адрес і добре перед комісією справить ся, то їде дальше, а хто не має гроший, не має адрес, той зістає, а як аґент скаже, що его бере і буде відповідати за се, що сей чоковік дійде там, де хоче, то его пускають, а ні, то назад до краю. Но до тепер ще було яко-тако. бо „касель-ґарда“ стоїть на березї моря, то скорше хтось міг дати раду. Але від мая, коли всї еміґрати будуть виходити на остров до нової „касель-ґарди“, де крім аґента, кїхто не буде міг приїхати, то доля еміґрантів буде о много гірша, длятого тепер, коли і ми стараємо ся о свого аґента і о дім для еміґрантів, повиннисьмо всї по можности підтримувати зачате вже дїло.

Вісти з Америки. Дївоче браство св. Ольги в Новім Йорку досить добре розвиває ся. Богато розумних дївчат тепер приступило до братства. Всї поминні там належати! — Тутешні хлопцї належачі до товариства ім. Ів. Наумовича, задумують заложити тут руску банду. — Ті хлопцї, що тут недавно поприїжджали, учать ся робити циґари. Деякі вже добре заробляють. — В Бруклинї все тихо. Дївоче братство зачинає поступати раком, мужеске розвиває ся. — Юнкерецї ладять ся на великий празник-кермеш на день 30. мая, коли то відбуде ся посьвячене їх церкви.

(*В. Г.*)

На днї моря. Гостї, що думають навістити париску виставу, не забудуть певно віддати ся вражінню, яке міг би мати потонувший в океанї, наколи би на днї моря міг ожити. Паріска виставa постарала ся о тдку ілюзию. Дно моря умїщене в просторій зеркальній сали з шклянною стелею, над котрою в водї плавають всякого рода великани-риби, раки і вся морска сволоч. В зеркалах відбирають ся ті всї животини так численно, що зрїтелеви годї їх дочислитись. Саля, здає ся, не має кінця. На днї ростуть коралї, по скалах поначіпляні всякі мушлї, а з боку уставлений в природній величинї розбитий і потонувший корабель. В сали панують підводні сумерки. Зеркала закриті зеленявими тюлями. По сали роздає ся навіть воня солоної води морскої. Все рухає ся, вганяє за собою, а від часу перепливають в дали морскі женщини, чудної краси і отатї, залицяють ся до зрїтеля і надять его до себе. Треба лише троха фантазиї, а зрїтель може пересьвідчити себе, що вїн случайно потонув в мори і находить ся в не конче немилім товаристві.

Купуйте руский Псалтир! П. Іван Созаньский, одвічальний редактор нашої ґазети, спровадив сими днями руский Псалтир, писаний живою, т. є. нашою руско-украïньскою мовою. Книжочка виглядає гарно і коштує без пересилки почтової лише 35 кр. Замовленя надсилати просто до Івана Созаньского, Чернівцї, ул. Петровича ч. 2.

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

Писателї-Русини на Буковинї.

(Читано 9. грудня 1899 р. в „Літературно-артистичному Товаристві“ в Київі).

На сей раз подаєть ся на увагу шан. Збору бесїда про трьох представників лїтератури одної невеликої галузї українського народу. Річ про писателїв належних до тих австрийських Українцїв, або, як вони сами себе називають, Русинів, що живуть в австрийській провінциї Буковинї.[1]) Ся провінция ще більш відокремлена від решти Австриї, нїж навіть Галичина, се замкнений, мало приступний стороннім впливам сьвіт. В ньому йде невинна глуха боротьба національна межи окромими, оселеними в ньому племенами: Русинами, Румунами, та Нїмцями. В наші часи вже істнують певні постійні звязки та культурні взаємини межи Русинами буковинськими і галицькими і. по части Українцями, але в той час, коли вродив ся перший буковинський[2]) писатель, себто в 30-тих роках, взаемин сих сливе не було і так вело ся аж до 60-х років, коли украïньский лїтературний рух значно поширив ся і захопив навіть ізольовану до того часу Буковину. Отже початок буковинської лїтератури був зовсїм вільний від впливу тогочасних галицьких та украïнських авторітетів і единими взірцями для народнього буковинського писателя були тілько — буковинська природа та народня поезия.

Юрій Осип Федькович вродив ся 1834 р. на Буковинї, серед Ґуцулів, в Стороньцї-Путилові, що належить до найбільш мальовничих околиць в Карпатах. Родина Федьковичів належала до дрібно-маєтних, а такі родини тілько тим одрізнялись від селянських, що давали своїм дїтям певне шкільне вихованя, як се було і в родинї Федьковичів. Сам Федькович завждї уважав буковинське селянство рідним собі. Старший брат Федьковича брав участь в депутациї, що ходила до нового парляменту і подавала цїсареві петицию о правах буковинського селянства. 1848 р. Федьковичеві трапилось на якийсь час замешкати в Молдаві, де один нїмецький маляр запріязнив ся з ним і познайомив його з нїмецькою та іспанською мовою і лїтературою; під впливом сього приятеля Федькович і сам почав пробувати сили в лїтературі, але спочатку писав тілько по нїмецьки, бо йому не спадало на думку, аби його рідна мова придатна була до лїтератури красної. Національне почутя озвалось у ньому вперше тодї, коли вїн 1852 р. вступив до війська і брав участь в італїянській війні. Там то, в Італії написав вїн свою першу руску поезию „Ночліг“, але не придав тодї нїякого значіня сьому початкові. Пізнїйше, по виходї з війська, Федькович пізнав у Чернівцях Русина-патріота П. Кобилянського і той вмовив поета, що натуральнїйше Русинови писати по руски. Коли перші рускі поезиї Федьковича, видані в дуже невеликому числї примірників, дістались до Галичини, то відразу звернули там на себе увагу всїх, кому дороге було рідне слово. Дїдицький, перший видавець Федьковича у Львові, забув свої старосьвітські традициї і, горяче вітаючи нового поета, висловив надїю що Федькович, стане Шевченком австрийської Руси. Надїї сїй не судило ся справдитись, поетичний талан Федьковича не розвив ся далї, його перші поезиї лишились назавжди найкращими. Надто гарні з них ті, що відносять ся до спогадів про бідування поета в Італії[1]). Поетичного хисту Федьковича ставало для виразу простих вражінь в простій, не штучній формі, стиль народних пісень найкраще виходив у нього, як тілько-ж вїн вдавав ся до абстрактних тем, широких сюжетів, пробував форми сонета та намагав ся писати книжним стилем, то виходили твори неживі, мало чим кращі від творів иньших тогочасних австроруських поетів, що не здоймались понад „золоту середину.“ Се залежало може й від того, що тодї наша лїтературна мова була ще зовсїм невироблена і гарно писати нею не міг би навіть ґенїй. Сонети Ф. нагадують лихі наслїдування Міцкевича, а в поемах знати вплив другорядних нїмецьких романтиків. Що-ж до абстрактних тем та широких сюжетів, то для них потрібно було більшої освіти, нїж мав Ф., що замолоду не мав змоги набути великої науки, а потім, у войську, був у некорисних для самоосвіти обставинах.

Не вірші створили Федьк. славу (хоч в австр. Руси вони і доси дуже популярні), а його проза. Прозаїчні твори Ф. спочатку писав теж по нїмецки, а далї, заохочений добрим успіхом вершів, почав писати по украïньски і містити свої оповідання в галицьких народовських виданнях; при тій нагодї Ф. познайомив ся з галицькими народовцями тай сам пристав до народовського напряму, що був тодї найпоступовійшим у Галичинї. Розвиткові його народовських ідей сприяло і те, що, залишивши 1873 войскову службу, Ф. довго жив у силї, служачи своїй громадї в різних урядах. В ті роки Ф. написав свої найкращі оповідання, що зробили славу його імення а розбудила цїкавість до його рідного краю у сторонних людий. В сих оповіданнях Ф. подає, в високоартистичній формі, спогади з молодих лїт, вражіння з походів, усякі вражаючі події, і все те перейняте теплим почуттем та любовью до описаних людей і буковинської природи. Оповідання сї гарним народним стилем і щирістю почуття нагадують украïнські оповідання М. Вовчка. Можна сказати, що кращого і взагалї твори Ф. можна поставити поряд з найкращими взірцями народовської украïнської лїтератури, тай нетілько украïнської. Крізь лехке, а нераз і досить цїльне марево ідеалїзациї, вирізняють ся яскраві, живі картини, вдатно, по мистецьки начеркнуті сілуети, на всьому одбиваеть ся живе життя[1])...

Федькович не вільний від хиб властивих взагалї народовській лїтературі, нераз впадає вїн в сентіментальність та етноґрафічність, крім того на ньому відбив ся вплив романтизму (надто нїмецького); замилування до декоративного елементу народнього життя, до виключних фактів і надзвичайних натур не давало Федьковичеві спинитись над глибокими, основними з'явищами народнього життя. У Ф., не вважаючи на сумні сюжети, Буковина змальована в сьвяточному уборі, герої його страждають більше від кохання, нїж від тяжких економічних та социяльних умов. Як в поезиї, так і в прозї, широкі теми не вдавались Ф-ві, для них вїн замало був розвитий, для розвитку, відповідного його природному таланові, потрібний був такий культурний ґрунт, якого не було тодї нї в Буковинї, нї в Галичинї, куда в 1872 Ф. переселив ся, аби працювати в „Просьвітї“. Се товариство видало скілька популярних брошюрок Ф-ча, пройнятих таким клерикально-буржуазним духом, який хоч й пробивав ся часами в беллетрістиці нашого письмовця, то хиба в дуже малих дозах. Тодїшна львівська інтелїґенция народовська, сама пройнята дрібно-буржуазним філїстерством нїчого не придала Ф-чеві, а скорїш мала лихий вплив на його лїтературний смак. Сам Ф. писав, що вїн у Львові „14 чорних місяцїв перебув, щоб, розчарований до краю, під рідну свою стріху вернути“. А вернувши під рідну стріху, сей письмовець, що відкрив Буковину для культурного сьвіта, жив до кінця життя самотно і мало не в цїлковитому роздраті з своїми інтелїґентними земляками. 1876 р. Драґоманов видав у Київі оповідання Ф-ча, що були перекладані на різні славянські мови і по нїмецьки, а на Буковинї почали 1896 р. видавати збірник його творів (повний).

(*Дальше буде.*)

---

[1]) Тут було додано де-що про мову Русинів-Буковинцїв.

[2]) Уживаю скрізь просто „буковинський“, замість „буковинско-руський“, просто для скороченя.

[1]) Тут була прочитана поезия „Товариші.“

[1]) Тут було прочитане оповідання „Сафат Зінич“.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Учитель, ч. 8. з 20. квітня с. р. Зміст: Ант. Павенцкий: Початок і розвій шкільництва на Руси. — В. Ратальский: Про фізичне вихованє. — Дария Ш.: Про вплив образків на дїтий. — Вісти з рускаго товариства педаґоґічного. — Весняні цьвіти. — Оповіщеня. — Всячина.

Дзвінок, ч. 8. з дня 20. квітня с. р. Зміст: Л. Глїбів: На Великдень. — Приймак, із оповідань старого стрільця. — Писанки (повірє народне). — Пасха. — Ол. Катренко: Татків подарунок. — Г. С. К.: Дві вірні собаки. — Загадки.

Телєґрами „Буковини“.

Відень, 25. квітня. Правительство не має ще офіцияльних підстав, щоби не вірити в успіх мировой конференциї. На віденьскім ґрунтї повіє на Чехів імовірно иньший воздух, тим більше, що Нїмцї дуже невдоволені з факту, що правительство внесло до парляменту проект язикового закона. Нїмцї раді би проволїкати справу як найдовше в мировій конференциї. Они вдоволені з теперішного язикового vacuum. Чехи ідуть їм на руку, відкидаючи з гори поладнанє язикового питаня в парляментї.

Відень, 25. квітня. Шеф секциї в мінїстерстві просьвіти Штадлєр в товаристві радника двору Пергера і мінїстеріяльного секретара Ферстера виїхали на інспекцию артистичних і промислових шкіл в Галичинї, на Шлеску і Мораві.

Льондон, 25. квітня. Ґенерал Уорен, котрий завинив погром Анґлїйцїв під Спіонскопом, відкликаний. Говорять, що вїн має бути іменований цивіль им ґубернатером Оранїї. Після иньшої вісти, Уорен іменований адмінїстратором краю Бечуанів. В Преторії мало повести ся специялїстам урядити фабрику армат, в котрій будуть вироблювати ся також армати великого калїбру.

Не забувайте
НА
НАРОДНИЙ ДІМ
в Чернівцях.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Гарне, добре і дешеве!

ул. Ратушева ч. 15. ул. Ратушева ч. 15.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Маґазин одїжи для дам і панів

в Чернівцях улиця Ратушева, ч. 15

під „Золотою грушкою“.

В кождім сезонї найновійші

плащі жіночі,

для дївчат і дїтий

(зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватовані),

жакети, мантильки,

ротунди, порохівники

з шовку і могару

з перших віденьских і берлїньских робітень.

ОДЯГИ

для панів, хлопців і дїтий,

загортки, шльафроки, футра

міскі і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всї річи хводячі в той фах з перших найславнійших фабрик.

Порученя зпоза міста виконує ся сейчас.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Спеціяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований спеціяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до гімнастичних вправ.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складї отсї видання:

Людина, Ольги Кибиляньскої	40	кр.
Царівна, „ „	1.20	„
Некультурна „	20	„
Природа „ „	20	„
Покора „ „	70	„
Сестра Юлїя, Анна Сторожівна	50	„
Твори, Юрія Федьковича І. том.	1.—	„
Залїсе, Осипа Маковея	1.20	„
Чума горілчана, Омелян Попович	20	„
25 повісток „ „	10	„
Хлопці-садівники „ „	20	„
Цїсар Франц-Йосиф І. Омелян Попович	10	„
Образки з природи, Іван Синюк І. і ІІ. том. по	5	„
Бесїди про часи козацьки	75	„
З села, Богдан Лепкий	20	„
Гадки про потреби Українців	15	„
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70	„
Приказки, книжочка для веселих людий, Ів. Данилевича	8	„
Ворожбит	10	„

На пересилку треба долучити 5 кр.

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складї

в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Інформації і посередництво до заключеня обезпечень житевих в найкористнїйших комбінациях.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНЇСТЕР

перше і одиноке руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, уряджене домашне, скот, господарскі знаряди, збіже в зернї і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід огневих.**

Стан фондів ґваранційних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий	245.814 кор.	52 сот.		
Резерва премій	148.480 „	— „		
„ спеціяльна	1.624 „	80 „	486.145 кор.	92 сот.
Фонд основний	72.000 „	— „		
„ емиритальний	18.166 „	60 „		

Тарифи „Днїстра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року виносили виплачені **шкоди** 1.669.565 кор. 38 сот. **Поліси** „Днїстра“ приймає **Банк краєвий** при **пожичках** гіпотечнх.

На житє можна обезпечатись **через „Днїстер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові,** котре дає найкористнїйші услівя, преставяє своїми фондами найбільшу ґваранцию і видає поліси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, удїляє **пожички** *за опатою* 5 ½% *і* 1% *додатку на кошта адмінїстраційні* заінтабуляциею або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до опроцентованя від **членів і третих осіб** по **4%.** Удїл членьский виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і пожичку дістати може тілько член обезпечений в „Днїстрі“. Інформациї удїляє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїленє аґенций в окрестностях **де нема** близько аґентів „Днїстра“, **приймає ся.** „Днїстер“ виплатив аґентам по конець 1890 р. провізиї 216.714 кор.

Пожички для членів Тов. взаїмних обезп. і взаїмн. кред. „Днїстер“ на 5½% і 1% додатку на кош. адм.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Перша буковиньска

спеціяльна ро- бітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольоґічнім промисловім музею у Відни

улиця Руска ч. 11. Чернівці улиця Руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публиці, що виготовлюю всякого рода обуве для мущин, женщин і дїтий а то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в видї остроконечастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушуваня.

Черезъ ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі наросты на ногах.

Доброю і солїдною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі вдоволене цїнних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,

спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тілько з заграничних шкір.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в празї,

загально признаний **знаменитий усмирюючий лїк на втиране:** по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лїк

все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празї.

SODOR (flüssige Kohlensäure in Stahlkapseln) ermöglicht bequeme, billige Selbstherstellung aller Arten vorzüllicher kohlensäuerehaltiger Erfrischungs - Getränke (**Sodawasser, Limonaden, Champager** etc.) vermittelst einer **immer verwenbaren Specialflasche.** Schachtel à 10 Stück Sodorkapseln, grosse 60 kr.. kleine 40 kr.

Alleinverkauf für Buk. **Marcel v. Axentowicz**

Rothkreuz-Droguerie,

Czernowitz, Nr. 3 Rathhausstrasse Nr. 3.

Г. Файлєс

оператор нагнїток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 45. Чернівці, неділя дня 16. (29.) квітня 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях що середи, пятниці і неділї.

Редакция, адмінїстр. і експедиция: улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік	20	Кор.	— сот.
на пів року	10	„	— „
на чверть року	5	„	— „
на місяць	1	„	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

З буковиньского сойму.

В четвер, 26. с. м. відбуло ся 4. засїданє сегорічної сесиї.

Перед усїм відчитано кількадесять петиций ріжних товариств і осіб о запомоги.

Відтак поставив пос. Цуркан запитанє до президента краю, коли буде отворенэ волоска прав. дївоча школа в Чернівцях.

Далї мотивував пос. Каліпеску внесенє, щоби з нагоди 70 уродин нашого Монарха засновано 4 стипендиї по 600 корон для Буковинцїв, що хотять учити ся різьбарства, малярства або музики, взглядно для учеників полїтехники.

Опісля мотивував пос. Стефанович внесенє, щоби сойм висказав своє вдоволенє з програми президента мінїстрів дра Кербера і надію на полагодженє національнних спорів в Австриї та на виконанє важних економічних задач в радї державній.

Оба внесеня підписані всїми послами передано серед живих оплесків адмінїстрацийній комісиї до обради.

Потім реферує пос. Ник. Василько про внесеня, щоби 1) настановити при краєвім виділї трох комісарів, а то одного Русина, одного Волоха, а одного Нїмця з Буковини; 2) дати краєвому раднику Захарови одноразову винагороду 2.000 корон, а секретареви др. Е. Сімігіновичови нагороду 1000 кор. і річний додаток 1000 корон і титул краєвого радника, а інжинерови Кунцови 5000 корон.

Посол Ончул противить ся установленю сих місць, бо вони не згідні з краєвим регуляміном виробленим 1897 року, а пос. Волчиньский не годить ся на те, щоби брати взгляд на народність компетентів на сї місця.

Ім відповідає пос. др. Скедль, що згода зависить від увзглядненя всїх народностий, а пос. Пігуляк каже, що Волохи противні внесеню, бо хотїли би, як доси, панувати самі у краєвім виділї.

При поіменнім голосованю принято внесеня 16 голосами проти 10 голосів волоских.

Відтак реферує пос. Пігуляк про шкільний прелїмінар на рік 1900, котрий виказує 1,135.066 корон видатків, а 642.294 корон приходів, недобір має покрити 40% додаток шкільний, отже такий самий, як минувшого року помимо більших видатків. Комісия зажадала ще, щоби будинки шкільні не були надто дорогі і відповідали плянам, щоби правительство виготовило пляни на взірцї для громад, щоби будови передавати громадам або знатокам, щоби підприемцї складали кавциї і ручили ними, що будинки будуть виконані після пляну і солїдно, бо доси бували вони звичайно за дорогі, не відповідали плянам, особливо мешканя для учителїв. а що найгірше, гриб їх нищив.

В дебатї забирає слово один тілько голова волоского клюбу пос. Каліпеску і заявляє, що вони приймають прелїмінар не з довірия до управи шкільної, а тому, що він конечний і ізза їх „прихильности для шкільництва“, свої „узасаднені жалї“ піднесуть вонн при справозданю краєвого виділу о шкільництві.

По сїй заяві принято прелїмінар шкільний без зміни.

На остаток запитує посол Ник. Василько, чи президент і капітан краю вставлять ся у мінїстра зелїзниць, щоби будову другої части зелїзниці з Кімполюнгу до Дорної віддано тукраєвому підприемцеви Тавберови, а не італїяньскій фірмі, що жадає о 150.000 зр. меньше, бо гадає спровадити своїх робітників на шкоду наших.

По сїм замикає капітан засїданє і назначує слїдуюче на сегодня, на котрім радити муть над рахунками і прелїмінарем краєвого шпиталю, та над санїтарними справами, а вкінци над петициями.

Буджетова комісия галицкого сойму

ухвалила на рускі цїли і потреби вставити до буджету на рік 1900 отсї позициї:

На просьвітні цїли:

	Корон
на рускі шкільні книжки	12.000
„ часопись педаг. „Учитель“	1.000
для товариства „Просьвіта“ (петицию на підмогу на вандрівних учителїв передано краєвому виділови до полагодженя).	6.000
на часопись „Посланник“ і „Місийні книжки“	800

Для Наукового Товариства ім. Шевченка:

на Руску Історичну Бібліотеку	1.000 кор.
для археогр. коміс.	3.000 кор.
на наук. виданя (з узглядненєм петициї правничої комісиї о субвенцию)	4.000 „
для етнографічної комісиї	1.000 „
на наукову експедицию	1.000 „
разом	10.000
на часопись „Дзвінок“	400
для педагогічного товариства на укр.-руску бібліотеку	600
ОО. Василянам на виданє релїг.-моральн. змісту	400
для „Руско-народного театру“ (петицию артист. комісиї о 40.000, зглядно 32.000 корон переказано кр. виділови до розслїдженя).	14.500
для „Львівского Бояна“	600
для женьскої школи СС. Василиянок в Яворові	1.600
для інститута СС Василиянок у Львові	1.000
для дївочого інститута в Перемишли підмога звичайна	400
„ надзвичайна	2.000
для рускої школи виділової у Львові	3.200
для товариства „Сельский Господар“ в Олеську	300

Добродїйні підмоги:

для товариства дяків Перемиской диецезиї	200
Станиславівскої	200
Львівскої	200
для товариства сьв. Апостола Павла у Львові	400
на новіцият СС. Служебниць в Жужели	200
в Кристинополи	1.000

15)

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

гр. Л. Н. Толстого.

Перекладає Василь Сїмович.

ЧАСТЬ ДРУГА.

(*Дальше.*)

— Що таке?

— А вось про се записка в листї від тїтки, звідтам про всьо дізнаєте ся.

— Я знаю, ґрафиня Катерина Івановна думає, що я маю вплив на чоловіка в справах. Вона в блудї. Я не можу нїчого зробити і не хочу до нїчого мішати ся. Але, розуміє ся, для ґрафинї і вас я готова відступити від свого правила. Так в чім річ? — говорила вона, надурно шукаючи маленькою в чорній рукавичцї рукою кишенї.

— В кріпости сидить одна панянка. Вона недужа а до того нїчого не винна.

— А яке її прізвище?

— Шустова. Лїдия Шустова. На записцї стоїть записано.

— Добре, добре, — я постараю ся зробити, — сказала Mariette і легко увійшла до мягко капітанованого повоза, що блищав ся на сонцї поливою своїх крисів, і отворила свою парасольку. Льокай сїв на козел і дав знак візникови, щоби їхав. Повіз рушив, але в ту саму мить паня доторкнулась парасолькою плечий візника і тонконогі красавиці, енґлїзировані кобили, підносячи оповиті вуздечками гарні голови, станули, перебираючи тонкими ногами.

— А ви приходїть, но, прошу, налевно, — сказала вона і усьміхнула усьмішкою, силу якої вона добре знала і, немов скінчивши представленє спустила занавісу, себто вельон. — Отже поїдеш.

І знов торкнула парасолькою візника. Нехлюдов здіймив на прощанє капелюх. А гнїді, чистокровні кобили, поформуючи, ударили по мощеній підковами, і екіпаж скоро покотив ся, лиш де-не де підскакуючи задля нерівної дороги.

XVI.

Згадуючи усьмішку, якою переміняв ся з Mariette, Нехлюдов покивав головою собі на докір:

„Не оглянеш ся, як пак попадеш в таке житє“, подумав, почуваючи те роздвоєне і сумнївн, які в ньому визивала потреба запобігання ласки у людий, яких він нї трохи не поважав. Змірку вавши, де має уперед, де опісля їхати, щоби не вертати ся, Нехлюдов переду всїм справив ся до сенату; його заведено до канцелярії, де він у величавому поміщеню побачив велику скількість незвичайно учтивих і чистих чиновників.

— Засїданє сенату відбудеть ся на сім тиждні, — справа Маслової ледви чи попаде на се засїданє. Наколи-ж князь попросить, то можна надїяти ся, що возьмуть і на сей тиждень під debatу, приміром в середу, — говорив один.

Після дожиданя було чути в канцелярії знова розмову про дуель і детайльне оповіданє про се, як убито молодого Каменського. Тут у перве пізнав князь подрібности тої історії, що займала цїлий Петербург. Річ зачала ся з того, що офіцири їли в гостинниці остриги і, як завсїгди, багато пили. Один сказав щось не дуже похлїбне на полк, ь якому служив Каменський. Каменський назвав його брехуном. Сей ударив Каменського. На другий день били ся; Каменський дістав кулю в живіт і через дві годинї помер. Убийника і секундантів, арештовано, але. як кажуть, хоча їх посаджено на калавурню, випустять їх за дві недїлї.

З сенатської канцелярії поїхав князь до комісиї прошенє, до впливового чиновника, барона Воробєва, що мав величаве поміщенє в скарбовім домі. Швайцар і льокай обявили строго Нехлюдову, що з бароном не можна бачити ся мимо милої погоди, бо він сьогоднї у царя а завтра знов має ріжні справозданя. Князь передав лист і поїхав до сенатора Вольфа.

Вольф що іно поснїдав і, по звичаю, закусуючи снїданок циґаром і проводом по покою, приняв Нехлюдова. Володимір Василєвич Вольф був дїйстно, un homme très comme il faut, і сю свою прикмету ставив понад всьо, з вершини її дивив ся на всїх иньших людий. І не міг не цїнити високо тої прикмети хоч би ізза того, що завдяки їй він зробив знамениту кариєру, таку, якої він бажав собі себто за посередництвом жінки зискав становище, що йому приносило 18 тисячів доходу, і своїми заходами взнїс ся до ранґи сенатора. Він уважав себе не лиш un homme très comme il faut, але іще чоловіком лицарської чесноти. Під чеснотою-ж він розумів то, щоби не брати тайно від приватних людий хабарів. Випрощувати-ж зі скарбу собі гроший на всякого рода стайнї на конї, на додатки на аренди, по невольницьки виповнюючи за се всьо, чого би не захотїв від нього уряд, він не уважав нечесним дїлом. Погубити, понищити, бути причиною переселеня і засланя сотки неповинних людий, задля їх привязаня до свого народа і батьківської релїгії, як се він зробив в той час, як був ґубернатором в одній із ґубернїй польського королївства, не лиш не уважав нечесною річию, але уважав се подвигом шляхотности, мужества, патріотизму. Не уважав рівнож нечесним, що він скривдив залюблену в нїм жінку і родичку. Противно, уважав се розумним устроєм свого роднього житя. Родинне житє Володимира Василевича становила його безлична жінка, родичка, якої удержанє загарбав чоловік в свої руки, продавши її маєток а грошї записавши на своє імя, і плоха застрашена, негарна дочка, що одинока тягла з трудом отсе житє, а що в послїдних часах звернула ся до евангелизму, буваючи на зборах у Ahne і ґрафинї Катерини Івановни. А син Володимира Василєвича, добродушний чоловік,

Консерваторскі підмоги:

на гр.-кат. катедру в Станиславові III. рата . . . 40.000
на реставрацию церкви Пр. Богородиці в Рогатині 4.000
кор. в двох річних ратах — з того I. рата . . . 2.000

Петицию тов. „Руский Сокіл“ відослано до гуртівного на гімнаст. товариства 3.400 кор., петиції руских бурс до гуртівного на бурси 10.000 кор., петиції „Академ. Громади“ і товариства „Руслан“ до гуртівного на академ. товариства 2.800 кор., петиції шкільних помочий в Станиславові, Коломиї, Львові, Самборі і тов. сьв. Кирила в Перемишли до гуртівного 1.200 кор., петицию інститута сьв. Миколая у Львові до гуртівного інтернатів 12.000 кор., петицию ремісн. тов. „Зоря“ в Дрогобичі кр. Видїлови до залагодженя, так само петиції руских артистів і сьпіваків.

Війна в Африці.

Бури облогою Вепенера осягнули великий стратеґічний успіх, бо не лиш здержали похід Робертса на Кронштад, але замість на північ, присилували его звернути ся на полудне. Більше як місяць держав Робертса в Блємфонтенї брак коний, теплого одїня і провянтів. Тепер коли телеґрами донесли, що анґлїйска армія в Блємфонтенї вже готова до военних операций і незабаром зачне ся похід Робертса на Преторию. Бури обійшли Блємфонтен і з двох боків, з полудня і всходу стали его напастувати, оперуючи безкарно на віддалене 1.500 кільометрів від его табору. Робертс знов мусїв відложити заповіджений на Преторию похід аби перер тим увільнити Вепенер і очистити полудневу Оранїю з небезпечних для него партизантскик віддїлів. В тій цїли Робертс ихнув в сторону Вепенера аж пять колюмн, котрі разом числять не меньше, як 38.000 війска. Плян уложено так, аби бурів, котрі бомбардують Вепенер і віддїли, котрі знаходять ся в полудневій Оранії, відтяти від головної їх армії під Кронштадом.

Передвчерашні телеґрами донесли, що по довгих маневрах повело ся зігнати бурів з горбів, що опановують водопроводи і посунути ся під Вепенер о стілько, що мож було з его ґарнїзоном розмовити ся при помочи гелїоґрафа. Бури мали утечи на північ і полудне. На другий день бури знов вернули і заатакували анґлїйскі позиції, так що похід Анґлїйців спинено. Бомбардованє Вепенера розпочало ся на ново з великою силою. Завзята борба кипіла коло Деветсдорпу, де бури спинили похід одної анґлїйскої колюмни. Деветсдорп лежить по середині дороги між Вепенером а Лядібрандом. Пізнїйша депеша Робертса доносить, що кіннота перейшла ріку Модер, аби відтяти бурам відворот на північ. Однак бури налякані приходом Френча покинули свої становиска під Деветсдорпом, де Анґлїйці сейчас усадовили ся. Кінні стрільці зігнали бурів з всїх горбів коло водопроводів. Під Девертсдорпом погиб один офіцир, двох офіцирів і 2 вояків ранено. Дальша депеша доносить, що бури вже цофнули ся з під Вепенера в ночи і ад раном утїкли в північно всхіднім напрямі здовж дороги до Лядібранду. Було їх 4 до 5.000. Бюро Райтера доносить, що Оливер орґанізує півторатисячний віддїл, аби з заду заатакувати війска ґенерала Гарта.

Справоздане з дїяльности „Краєвого союза кредитового“ у Львові.

Дирекция товариства союза кредитового видала по мисли §§. 20—22 статутів справоздане з дїяльности товариства, з котрого виймаємо слїдуючі дати, могучі заінтересувати і ширшу публику, позаяк з них видко як і о скілько поступає у нас розвій на поли господарки фінансової.

Рахунок оборотовий показує в приходах 346.734 К. 31 с.: в розходах 345.697 К. 17 с. Загальний оборот 692.431 К. 50 с. — Рахунок зисків і страт: 2.272 К. 86 с. — Рахунок білянсу 204.528 К. 71 с.

Дирекцию товариства складали: Др. Льонґін Озаркевич; др. Кость Левицкий; Григорий Врецьона; о. Іван Чапельский; Кость Паньківский. — Комісия контрольна: Юл. Сїчиньский, Ілия Кокорудз, Сидір Британ.

Членів мало товариство 258, а між тими: 80 сьвящеників, 49 урядників, 27 професорів і учителїв, 28 товариств, купців і промисловців, адвокатів 11, лїкарів 10, женщин 9, брацтв церковних 8, властителїв реальностий 6, селян 5, нотарів 4, міщан 3, громад 1, редактор 1.

1. Удїли членьскі представляють ся: з кінцем I чвертьроку 1899: 13.922 К., з кінцем II чвертьроку 1899: 16.495 К., з кінцем III чвертьроку 1899: 17.238 К., з кінцем IV чвертьроку 1899: 18.361 К. Відношене удїлів заплачених до заявлених представляє ся користно, бо сума заявлених удїлів з кінцем р. 1899 виносить: 19.250 К. а дійсно заплачених 18.360 К.

2. Вкладки щадничі: з кінцем I чвертьроку 1899: 63.317·75 К., з кінцем II чвертьроку 1899: 112.367·54 К., з кінцем III ¼-року 1899: 130.646·90 К., з кінцем IV ¼-року 1899: 181,001·91 Корон.

3. Удїлені позички: З кінцем I ¼-року 1898: 29.880 К., з кінцем II ¼-року 1899: 70·042 К., з кінцем III ¼-року 1899: 112·967 К., з кінцем IV ¼-року 1899: 154.283·78 К., в капіталї без відсоток проволоки, понеже через цїлий рік адмінїстрацийний не було нїяких залеглостий

Від позичок удїлених поодиноким особам побирано 6 прц. до 7 прц. а від кредиту товариств 5½ прц. виїмково 5 прц.

Кредит товариств означувано на підставі люстраций, в мірі власного маєтку товариства і правильного дїловодства та удїлювано на акценти товариства, зглядно (при товариствах нереєстрованих) за дальшою порукою або записом кавцийним на гіпотеці. Кредити поодиноким особам удїлювано на певні акценти векслеві або на гіпотеку за обеспекою пупілярною. З огляду на потреби руских товариств кредитових здержано з кінцем року адмінїстрацийного удїлюване приватних позичок довгоречинцевих.

В тім першім році адмінїстрацийнім удїлено 78 позичок векслевих поодиноким особам, котрих загальний стан з кінцем року адмінїстрацийного виносить: 61.973·78 К., як також 11 позичок гіпотечних, котрих загальний стан з кінцем року виносить: 52·720 К. Найнизший кредит поодиноких осіб виносив квоту: 500 К., найвисший 10.000

4. Зиск. По покритю всїх коштів заснованя, коштів книг і власних друків як також 10% інвентаря виказано з рахунку страт і зисків квоту: 968·68 К.

З чого представляє ся: на 5% дивіденди від удїлів членьских: 683·08 К., на 10% до резервового фонду: 96·86 К., на 10% до осібної резерви страт 96·86 К., а проче: 91·88 К. до переносу на рік 1900. Розділене дивіденди мало би доконати ся так, що цїлу дивіденду отримають члени, котрих повний удїл через цїлий рік був в товаристві; ¾ дивіденди ті, котрих повний удїл був зложений в першім чверть році; ²/₄ дивіденди ті, котрих повний удїл був зложений в другім чверть році а ¼ дивіденди ті, котрих повний удїл був зложений в третім чверть році. Від прочих удїлів не буде виплачувати ся нїякої дивіденди за рік 1899.

5. Товариства кредитові. До „Краєвого Союза кредитового“ приступило шіснайцять руских товариств кредитових зареєстрованих: „Поміч“ в Теребовли, „Дністер“ у Львові, „Банк звязковий“ в Станиславові, „Поміч“ в Городку коло Львова, „Віра“ в Перемишли, „Руска Каса“ в Чернівцях, „Каса задаткова“ в Стрию, „Надія“ в Бережанах, „Защита землї“ у Львові, „Спілка ощадности і позичок“ в Острові, „Повітове Товариство кредитове“ в Тернополи, „Згода“ в Копичинцях, „Добробит“ в Самборі, „Хлопский Банк“ в Калуши, — всї з обмеженою порукою з виїмкою „Спілка ощадности і позичок“ в Острові (коло Радимна), що є з необмеженою порукою.

(*Конець буде.*)

НОВИНКИ.

Чернівці, 28-го квітня 1900.

Запрошує ся всїх членів руских товариств на виклад астрономії, полученний з демонстрациями сьвітляних образів при помочи скіоптикону. Початок завтра в неділю о год. 8. вечером в сали „Народного Дому“. Річ дуже цїкава.

З „Бук. Бояна“. Отсим подає ся до відомости Вп. пань і панів членів хору, що дальші проби сьпіву зачнуть ся в понеділок дня 30. квітня о годині 7½. вечером в сали „Нар. Дому“. Постійну управу хору в нашім товаристві перебрав проф. музики п. Коллер. Сего літа мусимо дати поза Чернівцями два концерти і відіграти одну оперету — се необходима конечність — тож просимо умильно усїх без виїмки членів хору — так пань, як і панів — аби зволили усї зійти ся на першу пробу 30. квітня, а то задля уложеня порядку сьпівів і проб, як також задля обговореня програми. Сим разом повздержуємо ся від проговорюваня до патріотизму руских сердець і до почутя народних обовязків, маючи повну надію, що голос наш не остане голосом „вопіючого во пустини“. — За видїл: *О. Манастирский.*

Пригадуєм, що сегодня дня 97. квітня відбудуть ся о годині 5-ій пополудни Загальні збори товар. „Руска Каса“. *Старшина.*

Соймова комісия шкільна ухвалила між иньшим візвати правительство, щоби оно построїло новий будинок для рускої ґімназиї у Львові.

50-тїтний ювілей заснованя читальні семинарскої, обходили питомці рускої духовної семинариї у Львові дня 12. с. м. Того-ж дня рано відправлено Службу Божу з парастасом за померших членів читальнїв, а вечером відбув ся концерт з такою програмою: 1. Кантата, слова Марка Мурави, муз. Ост. Людкевича. 2. Відчит т. Ів. Кузева. 3. „Гей не дивуйтесь добріи люде“ муз. Ост. Людкевича. 4. Леонид Цар: „Народні пісни“, чотири цитри, тт. Т. Цар, М. Туркевич, М. Кишакевич, Ю. Присташ. 5. Концерт Бортняньского: „Блажен муж“. 6. Марко Мурава: „У 50-лїтний ювілей заложена читальнї в руско-кат. дух. сем. у Львові“ декл. т. С. Мохнацкий. 7. Шевченко-Лисенко: „Бувае іноді старий“, сольо баріт. в супроводї фортеп. т. О. Мартинович. 8. Нижанковский: „Имни славяньскі“. Надпрограмово було дві продукциї музики. Всї точки випали зовсїм добре, а з повним признанем треба піднести деклямацию т. Мохнацкого, що переняв і пірвав зібраних прегарним стихом М. Мурави. На концертї були всї оо. настоятелї семинаря і питомці Русини. На се сьвято наспіло кількайцять телеґрам від бувших членів читальнї і від рускої молодїжи, а дві було від словіньских богословів. Концерт закінчив ся відспіванем „многая лїта“ митрополитови і ректорови семинариї.

Руский народний театр в Кракові. Краківскі дневники доносять, що наш театр приїздить до Кракова на 12 представлень народних штук в лїтнім театрі краківского парку. Перше представлене відбуде ся вже в неділю, дня 29. квітня, а відограють драму Старицкого зі сьпівами і танцями: „Не ходи Грицю на вечерницю“. На дальший репертуар заповіджено: „Запорожець за Дунаєм“, оперета Артимовского в 3. актах і „Вечерниці“, музичний твір Нїщиньского; „За хлїбом“, драма в 5. актах Б. Лепкого; „Нещасне кохане“, драма в 5. актах Манька; „Циганка Аза“, драма зі сьпівами з повісти Крашевского „Хата за селом“; „Кляте серце“ (Безталанна), драма зі сьпівами Тобилевича; „Чумаки“, комедия в 4. актах Карпенка Карого; „Торговля жемчугами“, комедия Цеглиньского.

Сензацийна справа. Перед чотирма місяцями злодії украли з огнетревалої каси львівского фабриканта столяра Вчелака 11.500 зр. банкнотами. По довгім

що від 15 лїт заріс бородою, і з того часу став пити і пускати ся на безпутте, (що й продовжав робити до 20 лїт), вигнаний був з дому за се, що нїгде не міг скінчити нїякої школи і, обертаючись в лихих товариствах і роблячи довги, компромітував батька. Сей раз заплатив за сина 230 рублїв довгу, заплатив і другий раз 600, але обявив йому заразом, що се останнїй раз, що як не поправить ся, то він його нажене з дому і зірве з ним зносини. Син не лиш що не поправив ся, але зробив іще тисяч рублїв довгу і позволив собі сказати батькови в очи, що йому і так дома мука. І тодї Володимир Василевич оповістив синови, що він може собі йти, куди хоче, що він не син йому. З тої пори Володимир Василевич робив враженє, що у нього не має сина, і з домашних нїхто не посьмів йому вимовити імени сина. Так Володимир Василевич був вповнї пересьвідчений, що він як найлїпше устроїв собі родинне житє.

Вольф з ласкавою і трохи глумливою усьмішкою, (се був його звичай, мимовільний вираз спізнаня свої коміль фотної висшости над більшостю людий), остановившись у своїому ходї по кімнатцї, привитав ся із князем і прочитав записку.

— Сїдайте, прошу. А мене звинїть. Я ходити-му, як позволите, — сказав він заложивши руки в кишенї своєї куртки і ступаючи легкими, нїжними кроками по дияґоналї дебільшого, строгого стилю покою. — Дуже менї мило пізнати вас, і само собою розуміє ся, прислужити ся ґрафови Іванови Михайловичеви, — говорив він, випускаючи із уст клуби сивого диму і осторожно відіймаючи від уст циґарку, щоби не стратити попелу.

— Я мав би до вас просьбу о стілько, щоби справу порушено скорше, бо, наколи засудженій прийдеть ся їхати на Сибір, то най би їхала скорше, — сказав князь.

— Так, так з першими пароходами з Нижнього, знаю, — промовив Вольф усьміхаючись глумливо. Він знав наперед усьо, що іно зачинали говорити. — Яке прізвище засудженої?

— Маслова...

Вольф підійшов до стола і поглянув на папір, що лежав на картонї з иньшими річами.

— Так, так. Маслова. Добре я прощати-му товаришів. В середу перейдем до тої справи.

— А міг би я зателеґрафувати до адвоката?

— А у вас адвокат? По що сього? Зрештою як хочете.

— Можуть бути недостаточні касацийні причини, — відвітив Нехлюдов, — але після ходу річий, я гадаю, видко, що обвинене зайшло задля непорозуміня.

— Може і се бути. Але сенат не може розеліджувати дїла що до його істоти, — виповів Володимир Василевич строго, поглядаючи на попіл. — Сенат стежить лишень за правильностию приміненя закона і толкованя його.

(*Дальше буде.*)

слїдстві підозріне звернуло ся на Павла Подруцкого, а при ревізиї у него найдено 1.400 корон. Запитаний, з відки має ті гроші, сказав, що дістав їх від ігумені одного лат. кляштора львівского на образованє в сьпіві. З разу не вірено тому, але опісля показало ся, що се правда і счинив ся скандал. Павло Подруцкий, челядник столярский, гарний молодець, дістав торік якусь столярску роботу в кляшторі Бенедиктинок, а ігуменя Колюмба так заняла ся ним, що давала ему гроші на науку сьпіву, а дня 20. грудня дала ему аж 4.000 кор. на образованє за границею. Він виїхав до Відня, а коли посуджено его о крадіж, він викрив тайну монастиря. Потім ігуменя Колюмба спакувала свої річи і перебравшись по сьвітски, виїхала до Риму...

Поліциянти злодіями. В Тернополи увязнив комісар п. Сїтка трех міских полїциянтів: Мниха, Остапчука і Андрущака. Ся трійка замість сторожити чуже майно, сама допускала ся в ночи крадежий з вломанєм.

Новий сензацийний процес о — рахункові неточности відбуде ся небавом у Львові. В поінформованих банкових кругах львівских говорять, що в минулу пятницю увійшло до львівскої прокураториї донесенє з домаганєм о доходженє в справі лїквідациї б. галицкого кредитового банку. Донесенє се вийшло від акціонерів галицкого банку для торговлї і промислу і акціонерів б. кредитового, котрі виступили з замітами проти способу, в який переведено лїквідацию кредитового банку. Es stinkt wieder im Hause Dänemark.

Олїмпійскі ігрища з тою самою програмою як в Атенах, в 1896 роцї відбудуть ся сего року в Парижи між 15. а 26. липня. Подібно як у старанних Греків, так само і в Парижи головну увагу зверне ся на скоробігачів. Першою нагородою буде титул „сьвітового майстра“ і 1500 франків. Крім сего будуть і низші нагороди. Програма обіймає також біганє з перепонами, скаканє в гору та на віддаленє, киданє кружком та иньші продукциї тїлесної сили і зручности.

Лїченє вовка. З Відня доносять: На межинароднім з'їздї лїкарскім в Парижи в серпни с. р. представить віденьский професор Едвард Лянґ виелїди свого хірургічного способу лїченя вовка (lupus) за помочию трансплятациї здорової шкіри на місце хорої. Головні моменти того лїченя пояснить проф. Лянґ демонстрациями, а також представить членам з'їзду вилїчених тим способом хорих. На демонстрациях проф. Лянґа у Відни дня 25. с. м. був президент мінїстрів др. Кербер і мінїстер скарбу Бем-Баверк.

Вісти з Америки. Американьска „Свобода“ пише: По всїй Руси-Украйнї відбувають ся тепер вечерки в память 39. роковин смерти нашого великого пророка Тараса Шевченка. Русини американьскі теж не лишать ся по заду, а хоч малесеньку цьвітку кинуть на могилу мученика за свій нарід. Товариство ім. Т. Шевченка з Шамокін, Па. ладить ся в маю устроїти вечерок і тим способом перший раз на американьскій земли помянути публично батька Тараса. Програма і день вечерка оголосить ся пізнїйше. Поки-що звісно лиш те, що вечерок враз з народним вічем відбуде ся в місяцю маю. — В Мт. Кармель-Па завязалось руске драматичне товариство, котрого цїлию буде давати представленя театральні. На перший початок учать ся вже „Американьского шляхтича“, а виставлять его на сценї по Великодних сьвятах. Завязалось ту також друге товариство руске з самих молодих хлопцїв, що хотять оснувати банду. Охочі хлопцї збирають вже гроші на потрібні інструменти, а з заінтересованя ся справою видко, що начате дїло не упаде, а чим скорше здїйснить ся. Головна річ витревалість і сильна воля — а все удасть ся.

Проби тучевого стріляня. Коло Бруку над Мурою коло Стириї відбували ся почавши від 5. с. м. без перерви через пять днїв проби тучевого стріляня, при котрих були також і репрезентанти сьвіта наукового, такі поваги як проф. др. Пертнер, директор метеорольоґічного інститута у Відни, проф. др. Ган з Граду, проф. др. Чермак з Інсбрука і другі. Проби сі виказали, що стрілянем можна розганяти тучеві хмари і не допустити н. пр. градові тучі. Проби, о скілько знати доси, випали дуже добре і учені мабуть прийшли до переконаня, що стрілянєм дїйсно можна не допустити градових туч. Додати тут мусимо, що тучеве стріляне відбуває ся при помочи умисно до того зробленого сильного моздїра. Над моздїром є височезна лїйка, щораз ширша в гору. Коли вистрілити з моздїра, то воздух потрясе ся дуже сильно в лїйцї, а филя потрясеня переходить щораз висше і висше аж до хмар і там може викликати таку зміну, котра остаточно може недопустити градової тучи. Чи то робить само потрясене воздуха, чи зміна електричности в наслїдок потрясеня — се мають показати дальші розслїди наукові.

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

Писателї-Русини на Буковинї.

(Читано 9. грудня 1899 р. в „Літературно-артистичному Товариствї“ в Київі).

(Дальше).

По смерти Федьковича довго не було на Буковинї рівного йому писателя, аж поки в 90. роках виступили на лїтературне поле молоді сили: Ольга Кобилянська і Василь Стефаник.

Панна Ольга Кобилянська — найближча землячка Федьковича, бо зросла также в буковинских горах. Початкову осьвіту отримала в нїмецькій школї, а потім доповнила її читанням книжок головно в нїмецькій мові, якою з початку писала свої твори, та пише часом і тепер, бо знає сю мову дуже добре і має лїтературні звязки в нїмецькій Австриї та в Нїмеччинї, де ті твори здобули собі велику пошану на рівни з кращими творами нїмецької модерни. Сеї „Нїмечини“ не можуть простити д. Кобилянській її земляки, бо нїмецький вплив справдї досї знати на її стилю, алеж як що нїмецька мова і справдї була шкодлива для стилю писательки, то за те вона була їй дуже користна для загального розвитку і вратувала її думку від сну в мало-міщанському та дрібно-урядницькому околї малого міста, де единим осередком культури була нїмецька бібліотека. Отже „нїмечина“ відкрила писательцї нашій сьвіт ідей, познайомила її з сьвітовою лїтературою і навчила любити і розуміти хист. Справдї, ідейний та естетичний розвиток у д. Кобилянської далеко вищий, ніж у тих австро-руських письмовців, що розвивались під впливом тілько рідної та польської лїтератури. Нїмці показали д. К-ій і шлях до лїтератури і додали їй сили оборотн перші перешкоди, а від своїх земляків вона мала з початку більше прикростів, ніж моральної помочи і либонь не раз спадало їй на думку покинути на завжді українське письменство тай піти знову до своєї привітної, немов рідної „нїмечини“; однак добре, що вона сього не вчинила, бо в нїмецькому письменстві вона тілько гість, хоч і милий, а в українському вона дома і може розмаїтнїще виявити свій талан. До тогож від 1895 р. вона стала признаним членом родини в українській лїтературі і тепер їй не бракує пошани від редакторів, критиків, а надто читачів.

В творах своїх д. Кобилянська зачіпляє найрозмаїтші теми. Найбільше вироблений у неї тип інтеллїґентної жінки, що бореть ся за свою індивідуальність проти нївелляційного, загнітливого впливу австрийської буржуазиї, затопленої в безнадїйному філїстерстві. Сїй темі присьвячене перше оповідання д. К-ї „Людина“ і чималий психольоґічний роман „Царівна“, що при деяких хибах форми та фемінїстичній тенденциї, підкресленій більше, ніж би слїд для гармоніїчного вражіння, всеж лишаєть ся одним з найкращих романів такого розбору. В той час, коли творив ся сей роман, д. К-а була дуже захоплена ідеєю жіночого руху, бувши дуже під впливом фемінїстки писательки д. Кобринської, але пізнїще їй трохи збайдужила ся справа, може тим, що стала ся для неї вже „перебутим моментом“, а сам прінцін жіночої самостійности здав ся ясним і без довгих теоретичних доказів.

Після „Людини“ і „Царівни“ написала чимало дрібних оповідань; з них деякі можна назвати лїричними поезиями в прозї. Сей денче найкраще вдаєть ся д. К-ій, бо її натурі дуже властивий лїризм та музикальні настрої. До найреальнїщих картин вона додає лїричні покраси, що нераз нагадують симфонії, де вражіння краєвидів і почування душі зливають ся в неподїльну гармонїю. В збірнику оповідань д. К-ї („Покора“), що вийшов 1899 р. у Львові, більшість належить до такого „симфонїчного“ денчу. Одно таке оповіданне, під заг. „Битва“ малює нам картину погибелї величезного праліса в кімпольонґських горах, що впав під сокирами промисловців „культуртреґерів“, напастників зеленої Буковини. З простого факту знищення заповідного лїса через відому гандльову фірму писателька вміла створити справдї траґічний і високо-артистичний образ[1]). Лїс і гори — се рідна стіхія д. К-ї, там вона дає вільний розмах крилам своєї фантазиї і порива за собою читача. За сї розмахи нераз дістаєть ся д. К-й навіть від прихильників, їй дорікають тим, нїби вона, як нїмецькі модернїсти, залїтає надто високо в надхмарні сьвіта, багато вище, ніж сягають верхівля буковиньских гір, і через те не бачить і не хоче бачити, що робить ся по долинах, де страждає буковинський народ. Сї дорікання мають певну основу в тому, що д. К-а, перебувши чималий вплив фільозофії Нітше, поривається часами до „надлюдського“ („übermenschliches“) ідеалу і се заводить її нераз у мглисті, абстрактні мрії, але за те парадоксальний дух того фільозофа розвив у молодої буковинської писательки далеко більшу відвагу думки і фантазиї, ніж ми звикли стрівати у більшости австро-руських письмовців. Протест особи проти околу, що конечне викликає за собою поривання ins Blau hinein, становить неминучий момент в істориї лїтератури кожного народу, такий момент, здаєть ся, тілько тепер вповнї настав для української лїтератури, що найменьше для тієї, що розвиваєть ся в австрийських обставинах. Подібний лїтературно-громадеький рух викликав свого часу в иньших народів надзвичайний розцьвіт артистичної творчости, маємо певну надію, що сей настрій не мине даремне і для нашої лїтератури. — Найкраще з оповідань д. К-ї, навіяних сим настроєм, се музично-пластична поема в прозї „Valse mélancholique“[2]).

Ті, що дорікають д. К-у за надхмарні мрії, можуть потїшитись, бо ся писателька, — що: правда, не належить до народовської школи, а ближча до нїмецької „модерни“, — не завжді цураєть ся долин. Доказом сьому є високо-артистичне оповідання „Некультурна“, де під чисто-сімфонїчний акомпаніамент росказана дуже реальна історія простої гуцулки, еманціпованої не по теориї, а по інстинкту.[3]) В сьому оповіданні, химерно створеному з поезиї і прози, власне дві героїнї: гуцулка і буковинська природа. Нарештї нарис „Банк рустикальний“ дає нам просто з життя вихоплену картину горя селянина, пригнїченого темною для нього рахубою рустикального банку а розуміючого тілько одно: що він був господарем, а тепер став жебраком. Сей нарис написаний цїлком иньшою манєрою, нїж всї иньші твори д. К-ї.

Зрештою, властива сфера сеї писательки се — побит інтеллїґенциї, вона його краще знає і через те, описуючи його, більше має нагоди розмаїтнїше виявити свій талан.

Д. Василь Стефаник з більшою рацією, нїж д. Кобилянська, може вважати ся наступником Федьковича, він так само, коли ще й не більше, близький до селян, до їх мови і сьвітогляду. Він син селянина, родом з Покутя, з с. Русова, що віддїлене від Буковини тілько річкою Прутом і етноґрафічно належить до Буковини, а не до Галичини. З біоґрафії д. Стефаника відомо тілько, що він студент медицини, що почав свою лїтературну дїяльність на Буковинї і що з перших кроків був дуже прихильно принятий критикою і публикою. Йому не прийшлось шукати навманя дороги, як Федьковичеві, ні боротись за своє лїтературне істнування, як д. Кобилянській. Чи то яскравість талану, чи приступність сюжетів зробили його одразу популярним, трудно зважити; запевне і те і друге. У всякім разї ледви три роки минуло, відколи він виступив у письменстві, а вже він широко звісний у своїй країнї. Лїтературні приятелї д. Стефаника навіть непокоять ся, коли-б така швидка слава не зашкодила розвитку його талану. Але, як чутно, д. Стефаник не звертає надмірної уваги на хвалу крітики та прихильників. Треба сподївати, що приклад Федьковича не минув даремне для його лїтературних нащадків, що вони не спинять ся, як він, на половинї дороги, а зуміють до мальовничої, кольористої форми, до теплого почуття додати глибоку і широку думку, якої брак відбив ся так фатально на дїяльности Федьковича.

Д. Стефаник, хоч і подібний до Ф-ча лїтературною техніїкою, але дуже неподібний настроєм і вражливостю. Коли Ф-ч малював народне житя у його святечному строї, то Стефаник малює його в буденній одежі. Властиве сї два письмовцї беруть свої сюжети з ріжних станів селянської маси. Ф-ч описував заможне селянство, що бідує тілько від рекрутчини та від загально-людських лих, д. Стефаник малює сїльський пролетаріят або стан близький до повної пролетаризациї, що найбільше, як видно, займає молодого письмовця, траґізмом свого становища.

(Конець буде).

[1]) Тут була наведена чимала цїтата з „Битви“.

[2]) Тут була подана тема сього твору.

[3]) Тут був росказаний зміст „Некультурної“.

Телєґрами „Буковини“.

Відень, 27. квітня. Президент мінїстрів др. Кербер був нинї на осібній авдиенциї у цїсара.

Любляна, 27. квітня. Slovenec дуже енерґічно апелює до Чехів, щоби залишили обструкцию.

Маґдебурґ, 27. квітня. Magdeburger Ztg. подає вість з Петербурга, що при кінци вересня с. р. має відбути ся з'їзд царя Миколи, з цїсарями австрийским і нїмецким.

Брукселя, 27. квітня. З Де-Вест-Дорп доносять бури, що щасливо відперли напад Англичан при стратї 3 убитих і 12 ранених. Страти Англичан невідомі.

Телєґрама з Варрентон з 24-го с. м. доносить, що бурів відперто з їх становищ та нанесено їм значні страти.

Остров св. Єлени, 27. квітня. Другий віддїл заполонених Анґличанами бурів прибув ту вчера рано. В шпитали лежить 20 недужих осіб; кілька осіб померло вже на тиф і запаленє легких. Похоронено їх з військовими почестями.

Купуйте руский Псалтир! П. Іван Созаньский, одвічальний редактор нашої ґазети, спровадив сими днями руский Псалтир, писаний живою, т. є. нашою руско-українською мовою. Книжочка виглядає гарно і коштує без пересилки почтової лише 35 кр. Замовленя надсилати просто до Івана Созаньского, Чернівцї, ул. Петровича ч. 2.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Гарне, добре і дешеве!

ул. Ратушева ч. 15. ул. Ратушева ч. 15.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Маґазин одїжи для дам і панів

в Чернівцях улиця Ратушева, ч. 15

під „Золотою грушкою“.

В кождім сезонї найновійші

плащі жіночі,

для дївчат і дїтий

(зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватовані),

жакети, мантильки,

ротунди, порохівники

з шовку і могару

з перших віденьских і берлїньских робітень.

ОДЯГИ

для панів, хлопців і дїтий,

загортки, шльафроки, футра

міскі і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всї річи хводячі в той фах з перших найславнійших фабрик.

Порученя зпоза міста виконує ся сейчас.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Спеціяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований спеціяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складї отсї видання:

Людина, Ольги Кибиляньскої	40	кр.
Царівна, „ „	1.20	„
Некультурна „	20	„
Природа „ „	20	„
Покора „ „	70	„
Сестра Юлїя, Анна Сторожівна	50	„
Твори, Юрія Федьковича І. том.	1.—	„
Заліс, Осипа Маковея	1.20	„
Чума горілчана, Омелян Попович	20	„
25 повісток „ „	10	„
Хлопці-садівники „ „	20	„
Цїсар Франц-Йосиф І. Омелян Попович	10	„
Образки з природи, Іван Синюк І. і ІІ. том. по	5	„
Бесїди про часи козацьки * * *	75	„
З села, Богдан Лепкий	20	„
Гадки про потреби Українців * * *	15	„
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70	„
Приказки, книжочка для веселих людий, Ів. Данилевича	8	„
Ворожбит * * *	10	„

На пересилку треба долучити 5 кр.

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складї

в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Інформацій і посередництво до заключеня обезпечень житевих в найкористнійших комбінацих.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНЇСТЕР

перше і одиноке руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, уряджене домашне, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід огневих.**

Стан фондів ґваранційних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий	245.814 кор.	52 сот.	
Резерва премій	148.480 „	— „	
„ спеціяльна	1.624 „	80 „	486.145 кор. 92 сот.
Фонд основний	72.000 „	— „	
„ смпритальний	18.166 „	60 „	

Тарифи „Днїстра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди лїквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року виносили виплачені **шкоди** 1.669.565 кор. 38 сот. **Поліси** „Днїстра“ приймає **Банк краєвий** при **пожичках** ґіпотечних.

На житє можна обезпечатись **через „Днїстер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові,** котре дає найкористнїйші услівя, преставяє своїми фондами найбільшу ґваранцию і видає поліси і квіти в рускім язиці.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришене зареєстровазне з обмеженою порукою, удїляє **пожички** *за опатою* 5 ½% *і* 1% *додатку на кошта адмінїстраційні* заінтабуляциею або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до опроцентованя від **членів і третих осіб** по 4%. Удїл членьский виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і пожичку дістати може тілько член обезпечений в „Днїстрі“. Інформациї удїляє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїленє аґенций в окрестностях **де нема** близько аґентів „Днїстра“, **приймає ся.** „Днїстер“ виплатив аґентам по конець 1890 р. провізиї 216.714 кор.

Пожички для членів Тов. взаїмних обезп. і взаїм. кред. „Днїстер“ на 5½% і 1% додатку на кош. адм.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Перша буковиньска

спеціяльна ро- бітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольоґічнім промисловім музею у Відни

улиця Руска ч. 11. Чернівці улиця Руска ч. 11.

Відважуюсь заявити шановній П. Т. Публицї, що виготовлюю всякого рода обувє для мущин, женщин і дїтий а то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в видї остроконічастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушуваня.

Черезъ ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі нарости на ногах.

Доброю і солїдною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі вдоволене шїнних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,

спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тілько з заграничних шкір.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в празї,

загально признаний **знаменитий усмирюючий лїк на втиране:** по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лїк

все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком **„котвиця“** з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празї.

SODOR (flüssige Kohlensäure in Stahlkapseln) ermöglicht bequeme, billige Selbstherstellung aller Arten vorzüglicher kohlensäurehaltiger Erfrischungs-Getränke (**Sodawasser, Limonaden, Champager** etc.) vermittelst einer **immer verwenbaren Specialflasche.** Schachtel à 10 Stück Sodorkapseln, grosse 60 kr., kleine 40 kr.

Alleinverkauf für Buk. **Marcel v. Axentowicz**

Rothkreuz-Droguerie,
Czernowitz, Nr. 3 Rathhausstrasse Nr. 3.

Г. Файлєс

оператор нагнїток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**
З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 46. Чернівці, середа дня 19. квітня (2. мая) 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятницї і неділї.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік	20 Кор.	—	сот.
на пів року	10 „	—	„
на чверть року	5 „	—	„
на місяць	1 „	70	„

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Пекуча справа.

Заходом товариства „Клюбу Русинок“ заснувало ся у Львові нове руске продукційно торговельне товариство „Труд“, котре подано вже торговельному судови до зареєстрованя.

„Цїль і значінє того товариства — пишуть з сеї нагоди до „Дѣла“ — великі, а коли-б оно в найблизшій будучности хоч в малій части сповнило задачі статутом зачеркнені, то мало би вже величезну заслугу для нашого народного поступу і розвою. Бо прошу тілько подумати, кілько то рускаго, тяжко запрацьованого гроша йде рік-річно в чужі, ворожі нам жидівскі руки, слілько т. зв. блаватних чужих фірм торгує від Русинок і Русинів, скілько всїляких Цвібаків і иньших жидів на нас заробляє, а наші Русинки, бідні сироти і вдови, нидїють без зарібку, без способу до житя та в крайній нераз нуждї коротають свій вік! Чужі на нас зарабляють, зисками з нас товстїють і жиють в розкошах та всяких вигодах, а наші не мають де таки у своїх заробити хоть би на найскромнїйше удержанє. Бо де-ж знайде нинї у нас Русинка кусень хлїба? При звістній, послом Окуневским в соймі поясненій системі, при недостачи рускаго жіночого учительскаго семинара, тілько дуже незначне число Русинок може бути учительками, зникаюче супротив числа рускої людности і руских шкіл, дуже мало Русинок при почтї і телеґрафі, кільканайцять посад касиєрок при „Народній Торговли“, кілька бухальтерок при руских задаткових касах — от майже все, де може добитись Русинка! А скілько наших дорогих сестер за найскромнїйшу плату щиро і совістно хотять працювати, та не мають де? Прочитайте часто поміщувані в „Дѣлѣ“ анонси; вони бувають кровію писані! Скілько там надії, жалю, розпуки?

Видерти торговлю блаватних товарів з рук жидівских, сотворити нове поле до працї і заробкованя для Русинок, піднести наш промисл через заложенє школи шитя і крою — се висока і прегарна цїль нового товариства „Труд“. Правда, треба тут много труду, посьвященя, дбалости і заходів, але се дуже вдячне поле для „Клюбу Русинок“, і хотяй оно доси лежало цїлком облогом, то при помочи таких досьвідних і фахових мужів, як Василь Нагірний, при витревалій працї дирекциї і управляючої ради „Труда“, дасть ся всї перепони усунути. Ми мусимо переконати себе, що в своїм „Трудї“ буде можна лучше і дешевше купити, ніж у жидів, як се кождий честний Русин досьвідчив і переконав ся на „Народній Торговли“ та й на иньших руских торговлях і крамницях. Як приятно буде прийти до рускої блаватної торговлї „Труд“, купувати у своєї питомої фірми і мати то переконанє, що не ошукають нас, як нераз жиди, що беруть 2 і 3 корони на 1 метрі більше, нїж би належало!

Розуміє ся само собою, що „Труд“ повинен в першій лїнії рефлєктувати на наші, рускі сїльскі і маломіскі крамниці, держати для них у Львові гуртовний склад ліктевих материй і всякої так званої крамцини. Доси не маємо рускої купецкої фірми, де би ми могли такі товари купувати, то з конечности беремо у жидів, отже єсьмо властиво жидівскими субєктами. А через заложенє гуртовного складу сїльскої крамцини. „Труд“ піднесе високо руске крамарство і буде мати великий та певний відбут.

Все то було би добре, але де взяти гроша? При добрій воли і щирій охотї знайдуть ся і грошї, як знайшло ся на ґаранційний основний фонд таки між нами 50.000 зр. при основаню „Днїстра“ і на много иньших подібних цїлей як „Народні Доми“, „Підгірска Спілка“ самбірска „Ризниця“ і мн. ин., тілько треба аґітациї, себ-то по нашому принуки.

Длятого предкладаю, щоби вже тепер заняв ся тим дїлом видїл „Клюбу Русинок“ і розіслав письма до всїх визначнїйших Русинок і Русинів по повітах, щоб на кождий полїтичний повіт всхідної Галичини завязали ся повітові комітети в цїли аґітациї і збираня вписового і удїлів для „Труда“. На бідноту нема потреби нарікати, бо на 24 корони і найбіднїйшого якось конечно стати, тим більше на так високу і прегарну цїль! В той спосіб, а іменно через рухливі аґітацийні повітові комітети можна-б в кождім повіті дуже легко 50 членів для товариства приєднати і з тим грошем можна би зачати.

Лев Ос. Г-р-ч.

Війна в Африці.

Результат цїлого походу 40-тисячного корпусу Робертса против 4 до 7.000 бурів під Вепенером такий, що Робертс не осягнув своєї цїли, бо не відтяв і не полонив бурів. До льондоньских дневників доносять, що Френч обсадив в середу Девестдорп а в четвер перейшли єго патролї на дорогу до Лєдібранду в хвили, коли на овидї щезали задні сторожи бурів. Не діставши в свої руки ворога, Робертс мстив ся на фармерах і поарештував всїх тих, котрі зломили зложену Анґлїйцям присягу. Окрім того Робертс сконфіскував в околици всю худобу. Віддїл бурів, котрий уступив з під Вепенера цофає ся на Вінбурґ, де Бота концентрує всї свої сили.

З Льоренцо-Маркіз доносять, що бури хотїли висадити в воздух міст під Коматі на портуґальскій териториї, а на зелїзници, що веде від заливу Даляґоа до Преториї. Однак кафри спостерегли се, заалярмували портуґальску сторожу і ударемнили сей намір. Бури скріпили тепер свої сили на граници.

До Кімберлєю надійшли вже перші віддїли бриґади ґенерала Гуптера. Ґенерал Уорен іменований ґубернатором краю Ґріка (околиця Кімберлея). В Клїпдамі бури скріплені 800 повстанцями забрали Анґлїйцям 200 возів муки і полонили кількох Анґлїйців.

Про похід анґлїйских войск против бурів доносять до нїмецких часописий: Цїла вага того походу

16)

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

ґр. Л. Н. Толстого.

Перекладає Василь Сїмович.

ЧАСТЬ ДРУГА.

(*Дальше.*)

— Се, менї здаєть ся, виїмковий случай.

— Знаю, знаю. Всї случаї виїмкові. Ми зробимо, що повинно ся робити. Ось і всьо. — Попіл все іще тримав ся, але уже перегнув ся і був в небезпеченьстві. — Ви рідко бувaєте в Петербурзї? — спитав Вольф, тримаючи циґаро так, щоби не впав попіл. Але він таки сильно захитав ся в своїй підставі, і Вольф осторожно понїс його до попільнички.

— Ах така страшна подія із Каменським, — говорив далї. — Гарний парубок. Одинак. Найпаче положенє матери, — додав іще повтаряючи слово в слово всьо то, що на той час було предметом оповіданя по Петербурзї. Поговоривши іще про ґрафиню Катерину Івановну і її нахил до нових реліґійних течий, яких Володимир Василєвич не осуджував але і не оправдував, але які при його комільфотности, очевидно, були для нього злишні, задзвонив.

Нехлюдов став пращати ся.

— Наколи не маєте нїчого проти сього, то приходїть обідати, — закінчив Вольф, подаючи руку на прощанє, — хоч би і в середу. — Я тодї дам вам позитивну відповідь.

Було вже пізно, і Нехлюдов поїхав до дому, себ-то до тїтки.

XVII.

У ґрафинї Катерини Івановни обідано пів до осьмої, а обід подавано новим ладом, іще Нехлюдову незнаним. Страви кладено на стіл, і льокаї зараз таки втїкали, так, що гостї самі розбирали собі їх. Панове не позваляли паням трудити себе злишними рушанями, і як сильний пол, звалювали на себе цїлу роботу накладаня собі і паням страв і наливаня напоїв. Колиж одну потраву зїджено, ґрафиня потискала в столї ґузик електричного дзвінка, на котрого голос являли ся постати льокаїв, що скоро прятали, міняли тарелї і приносили другі річи. Обід був дорогий, не меньше дорогі були вина. В великій, сьвітлій кухни працював французький шеф з двома білими помічниками. Обідало шість осіб: ґраф, ґрафиня, їх син, понурий ґвардейський офіцир, що розперся ліктями на столї, Нехлюдов, лектрожна-французька і прибулий зі села головний управитель ґрафських дібр.

І ту поточила ся розмова про дуель. Ішли гадки про се, як віднїс ся до того всього цар. Було звістне, що цар як і всї люди був дуже огірчений долию матери. Але що було знане, що цар, хоча співчує недоли Каменської, не окаже ся строгим зглядом убийника, що боронив чести мундїра, то і всї були настроєні охотою помилуваня убийника, що боронив чести мундїра. Лише Катерина Івановна зі своїм вольнодумством, осудила дїло убийника.

— Будуть пиячити та убивати порядних молодих людий, — нї за що не простила би, — сказала вона.

— Ось сего я й не розумію, — обізвав ся ґраф.

— Я знаю, що ти нїколи не розумієш того, що я кажу, — заговорила ґрафиня, звертаючись до Нехлюдова. — Всї розуміють, тілько мій чоловік нї. Я кажу, що менї матери жаль, і я не хочу, щоби він убив і згїшив ся дуже своїм дїлом.

Тодї мовчаливий доселї син, заступив ся за убийника і накинув ся мокрим рядном на свою маму, досить в ґрубнянський спосіб, доказуючи їй, що офіцир інакше не міг поступити, що в противнім разї судом офіцирів прогнали би його з полку. Нехлюдов слухав, не мішаючи ся до розмови, і як колишнїй офіцир розумів, хоча не признавав, докази молодого Чарського. Але рівночасно поставив мимоволї з офіциром-убийником того арештанта, чепурного парубка, якого він бачив у тюрмі, а якого засудили на каторгу за убийство в суперечці. Оба стали убийниками з пяньства. Той мужик забув в хвилї роздражненя, і його розлучено з жінкою, зі сїм'єю, з родичами, заковано в кайдани, і він з оголеною головою іде на Сибір, а сей сидить у чудовій кімнатї на калаврунї, їсть добрий обід, пє гарне винце, читає книжки а нинї-завтра його випустять. І він жити ме далїй по прежньому, здїлавшись більше інтересним.

Він висказав свій погляд на ту річ. Ґрафиня зразу згодила ся з родичем, але опісля замовкла.

Всї, а навіть сам Нехлюдов спочували, що тим опорівненем він зробив якесь замішанє в родинї, щось в родї неприличности.

Вечером, невдовзї по обідї в великім сальонї, де стояло багато рядів крісел, немов у школї, стіл з карафкою води і крісло перед ним, стали збирати ся на збори, на яких мав проповідати Кізеветтер, всїлякого рода люди.

При його брами стояли богатї екіпажи. В сальонї сидїли панї, вистроїні в богатї, шовкові сукнї, атласи, і иньші дорогі материї. Поміж панями видїти можна було військових і цивільних панів, двох двірників, купця, візника і льокая.

Кізеветтер, кріпкий, сивавий чоловік говорив по анґлїйськи, а молода, худа панночка в pince-nez гарно і скоро перекладала його слова на росийську мову.

Він говорив, що гріхи наші так великі, кара за них така страшна і неминуча, що жити в ожиданю такої кари — не можна.

— Подумаймо лише, дорогі сестри і братя, про себе, про своє житє, про се, що ми робимо, як живемо, як гнївимо любовищедрого Бога, як змушуєм страдати Христа, а зрозуміємо, що нема для нас прощеня, нема для нас виходу,

лежить в тім, чи Робертсови участь ся обійти віддїл Девета. Для бурів може бути небезпечною хиба бриґада кінноти Френча. Френч перейшов ріку Моддер і станув під Вальбанком о 20 миль від точки, де можна заступити Деветови дорогу. В тій самій хвили бури стояли від тої точки о 15 миль. Розходить ся отже о те, хто кого випередить. Колиб Френчеви удало ся своїми помученими кіньми станути скорше на шляху відвороту, Анґлійці відтяли би бурів, колиж ні, то Девет мусить бути вже в безпечнім місци. Головною ціллю Робертса було віддїлити бурів, що воювали на полудни Оранії, від ядра їх армії і повторити то, що стало ся з віддїлом Кронїого. Коли ему то не поведе ся, то цїлий той великий рух его войск не принесе ему великих користий, бо він і так мусить знов звернути ся на північ і на ново ладити ся до походу в сторону Кронштадту. Крім віддїлів, що тепер витягнули Робертса з его леговища в Блємфонтенї, на полудне від того міста має знаходити ся ще кілька сильних віддїлів бурів. І так на пр. ґенерал Рондль доніс гелїоґрафом, що 30 миль на полудне від Блємфонтену стоїть сильний 7-тисячний віддїл бурів.

Справоздане з дїяльности „Краєвого союза кредитового“ у Львові.

(Конець.)

Дальше приступили в члени „Краевого Союза кредитового“: „Каса задаткова“, „Надія“ в Кулікові, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, та три товариства позичкові нереєстровані: „Поміч“ в Стриганцях, Читальня „Просьвіти“ в Скалї і читальня „Просьвіти“ в Скнилові коло Львова, як також два стоваришеня продукцийно-торговельні: „Ризниця“ (товариство для виробу і торговлї риз церковних) в Самборі і „Народна Торговля“ у Львові.

Кредитові відносини означено на підставі § 57 реґуляміну в той спосіб, що стоваришеня, товариства і спілки кредитові, що хотять користати з кредиту, мають:

а) Вступити в члени „Краєвого Союза кредитового“ з таким числом удїлів членьских, щоби один удїл припадав на 1000 корон жаданого кредиту.

б) Предкладати місячні рахунки касові, виказуючі стійність справ товариства, як також річний біляне і замкнене рахунків по принятю тих-же через загальні збори.

в) Піддати ся контроли через дирекцию, зглядно делеґата „Краєвого Союза кредитового“.

г) Зі свого річного чистого зиску виплачувати 1% на кошти контролї „Краєвому Союзови кредитовому“.

„Краєвий Союз кредитовий“ буде признавати кредит товариствам кредитовим:

а) Через зложене певної суми на вкладку щадничу в дотичнім товаристві.

б) Через удїлене позички на векслї або скрипти довжні.

в) Через есконтоване векслїв дотичного товариства.

г) Через отвиране тим-же товариствам рахунку біжучого (conto corrente), як також виєднане кредиту в инших інституциях.

Дирекция „Краєвого Союза кредитового“ видала взірцевий статут для повітових товариств кредитових і розсилає основателям та удїляє вказані інформациї.

На підставі того статута приступлено в р. 1899 до заснованя повітових товариств кредитових в Копичинцях, Тернополи, Золочеві, Немирові і Львові (на львівский повіт).

Також приступила дирекция до виданя накладу друків для товариств кредитових: книги довжників, місячного замкненя рахункового, інвентаря позичок. інвентаря вкладок і інвентаря удїлів,

З огляду на дїловодство руских товариств кредитових внесено просьбу до ц. к. Мінїстерства скарбу о призволене „Краєвому Союзови кредитовому“, як також всїм стоваришеням заробковим і господарским, що належать до „Краєвого Союза кредитового“, оплачувати податок рентовий піврічно замість чвертьрічно, як також відозвою до руских товариств видано пояснене в справі податків і належитостий, які мають оплачувати по мисли обовязуючих приписів правних.

Вкінци звернув ся „Краєвий Союз кредитовий“ до всїх руских товариств кредитових з зазивом, аби поки що не підвишували стопи процентової від позичок, та з предложенем, аби з чистого зиску призначували певний процент на цїли орґанїзациї нових руских товариств кредитових.

6. Люстрациї товариств кредитових. В часї року адмінїстрацийного перевів „Краєвий Союз кредитовий“ контролю отсих товариств: „Днїстра“ у Львові, „Надії“ в Бережанах, „Каси задаткової“ в Стрию, „Самопомочи“ в Бродах, „Любови“ в Ляхівцях, Товариства для виробу і торговлї риз церковних („Ризниця“) в Самборі, „Банку звязкового“ в Станиславові, „Рускої каси“ в Чернівцях і „Віри“ в Перемишли. Дотичні контролї перевів заступник начального директора др. Льонґін Озаркевич, з виїмкою тов. „Любов“ в Ляхівцях де вислано відпоручника з „Банку звязкового“ в Станиславові п. Івана Лїсковацкого, також тов. для вибору риз церковних в Самборі, де був на люстрациї п. Василь Угрин кореспондент „Народної Торговлї“. Вислїд переведеної контролї був взагалї користний.

Окрім того вислано дра Льонґіна Озаркевича в цїли заложеня книг для повітового тов. кредитового „Згода“ в Копичинцях, як також до Городенки в справі заложеня повітового тов. кредитового на повіт городеньский.

Допись.

З Жидачівского.

Як звісно посол на сойм галицкий д' Абанкур, вибраний з повіту жидачівского баґнетами, перекупством і рїжними специяльно галицкими виборчими швіндлями — зрік ся недавно свого мандату „страха рада юдейска.“ Бояв ся сарако, щоби при верифікациї его вибору не вийшло таке, що мовляв „був-був когутом, та став ся каплуном.“ Іще на опорожнений мандат з повіту жидачівского на місце д' Абанкура не розписані нові вибори — а вже рийка кацапска починає „працювати“. — Контр кандидатом Абанкура при славних виборах з р. 1896., був адвокат стрийский др. Е. Олесницкий — тож після всяких прав ему належить ся тепер мандат посольский, а то тим більше, що якби не баґнети не арешти, не всякі можливі і не можливі пресиї — він був би вибраний послом. Але на що кацапи? Тоті самі, котрі з великою ревностию розпиналисъ і аґітували за Олесницким в рр. 1896 і 1897, тоті самі, котрі підписували на акті виборчий протест против безправного вибору Абанкура, тоті самі, що по селах збирали протести і відсилали їх до сойму, тоті самі вкінци, що за Олесницкого сидїли по арештах — висувають тепер против д-ра Олесницкого кандидатуру одного звістного загорілого кацапа, Се є нїчо иньшого, хиба овоч консолїдациї і доказ кацапскої перфідії. На нещасте галицкі Русини привикли числити ся з кацапами як з силою, з партиею, щось подібного може бути лиш в Галичинї, бо „in Galizien ist alles möglich“ — тож там навіть зґраю, череду підлих ренеґатів уважають партиею. Шандал бувби крайний і ганьба для Русинів жидачівского повіту, если би они не попрацювали на стілько, аби Олесницкий вийшов послом, если би они не попрацювали на стілько, аби гидрі кацапскій відтяти раз голову і показати їй, що замість для рублїв киринити в Галичинї — лїпше відразу виеміґрувати за кордон „гдї нї болї зни, нї печали нї здиханія — но нагайка безконечная!“ *Н. Л.*

НОВИНКИ.

Черновцї, 1-го мая 1900.

Популярний виклад о астрономії який держав сеї недїлї в сали „Народного Дому“ руский академик зі Львова п. Раман Стефанович, згромадив доволї численний гурток слухачів і старших і молодших, котрі, по скінченю відчиту, відвдячились прелеґентови оплесками.

Стан здоровля гр.-кат. митрополита Куїловского погіршив ся. Живчик бє приспішено, доходить до 102 разів на мінуту. Загальне ослаблене. Недужий не позваляє відвиджувати себе навіть найблизшим своякам, звиняючи ся потребою найбільшого спокою.

В Кіцмани — як доходять нас приватні вісти — окрадено повітову касу, забране около 40 тисяч корон. Одного з виновників власти вже здаесь приходили, а за прочими слїдить жандармерия.

Почтові трафіки. Мінїстерство торговлї наміряе построїти по селах, в яких для браку условин не може находити ся почтовий уряд, але заходить конечна потреба правильної почтової комунїкациї, трафіки почтові. До обсягу їх дїяльности буде належити: продавати почтові значки, приймати та видавати листи, доручувати авіза на вартісні посилки, нахо-

---

нема спасе ня — ми всї підемо на загибіль. Страшна загибіль, вічні муки нас ждуть — говорив він дріжучим, плаксивим голосом. — Як спасти ся, братя, як спасти ся, сестри, від тоїстрашної пожежі? Вона огорнула уже дім... Нема виходу!

Він замовк і щирі сльози покотили ся по його лиці. Вже вісїм лїт, за кожнїм разом без ошибки, як іно доходив до того місця своей бесїди, що його зворушувала самого, спочував в горлї спазму, щипане в носї — і вслід за тим котили ся сльози із очий.

А сї сльози іще більше розревнювали його. В кімнатї почулись ридання. Ґрафиня Катерина Івановна сидїла похнюплена при мозаїковому столї підперши голову обома руками. Товсті її плечі рухали ся. Візник здивовано і боязко дивив ся на нїмця, немов він наїжджав на нього диплем, а він не втїкав з дороги. Більшість сидїла в таких позах, як ґрафиня Катерина Івановна. Донька Вольфа, подібна до него, в модній сукнї, стояла на вколїшках, закривши лице руками.

Речник нараз відкрив лице і щиро усьміхнув ся подібною на щиру усьмішку, якою актори виражають радість і солодким, нїжним голосом став говорити:

— А спасенне есть. Ось воно, легке, веселе. Се спасення — пролита за нас кров единородного божого сина, що віддав себе за нас на муку. Його муку, його кров спасе нас. Братя! сестри, — опять зі сльозами в голосї заговорив він, — подякуймо Богови, що віддав свого Єдинородного сина на спасенне чоловічого рода. Сьвята кров Його...

Нехлюдову стало так страшенно гидко, що довше годї було тут сидїти. Потихенько встав і мірщачись і здержуючи вибухуючий сором, вийшов на пальцях і чкурнув до своєї хати.

XVIII.

Другого дня, що іно Нехлюдов убрав ся і забирав ся зійти на долину, як льокай принїс йому білет московського адвоката. Адвокат приїхав за своїми дїлами а рівночасно тому, щоби бути присутним при розборі справи Маслової в сенатї, наколи її скоро порушать. Телеґрама вислана Нехлюдовом, розминула ся з ним. Довідавшись від Нехлюдова коли сенат займе ся справою Маслової, і що за одні сенатори при тому засїдатимуть, він усьміхнув ся.

— Якраз всї три сенаторскі типи, — сказав він: — Вольф — се петербурґський чановник, Сковородніков — се учений юрист, і Бе — се практичний юрист, а тому й більше варта. На нїм наша цїла надія. Ну, а щож в комісиї прошень.

Аж нинї поїду до барона Воробєва, бо вчера не міг добити ся авдиенциї.

— А знаєте, звідки то пішло, що він барон отсей Воробєв? — сказав адвокат відповідаючи на комічну трохи інтонацию, з котрої Нехлюдов вимовив той чужинний титул в полученю з таним чисто росийським прізвищем. — То Павло за щось-там нагородив його дїда — здаеть ся, камер-льокая, — отсим титулом. А сим дуже догодив йому. Зробити його бароном, не противило ся його вдачі. Звідси й пішли — барон Воробєв. І він дуже пишаеть ся ним. А славний пройдисьвіт.

— Так я ось їду до него, — сказав Нехлюдов.

— Як так, то гарно, поїдемо разом. Я завезу вас.

Заки іще поїхав, дістав від Mariette ось яку записку:

„Pour vous faire plaisir, jai agi tout à faif contre mes principes, et jai intercédé auprés de mon mari pour vostre protegée. Il se trouve que cette personne peut être relachée immèdiatement. Mon mari a ècrit au commandant. Venez donc naïevno Ie vous attends [1]). M.“

— Як се так? — сказав Нехлюдов до адвоката.

— Се страшна річ. Женщина, яку вони тримають 7 місяців в самітнім гарештї, оказуе ся нї в чому неповинною і, щоби її випустити, вистарчить сказати лише одно слово.

— То все так. Але по крайній мірі ви осягли те, чогосьте бажали.

— Се правда. Але той успіх мене огірчуе. Значить ся, щож там робить ся? По що-ж вони її держали.

— От, все лїпше чути ся безпечним. Одже я вас завезу, — сказав адвокат, коли вони вийшли на рундук і чудова фіякерска карета, взята адвокатом, підїхала до них.

— Ви до барона Воробєва?

Адвокат сказав візникови, куди їхати, добрі коні швидко завезли Нехлюдова до дому, де мешкав барон. Нинї він був дома. В першій кімнатї був молодий чиновник в мундурі віцеґубернатора з звичайно довгою шиею і випуклою горлянкою, а дуже легким ходом, і дві панї.

— Ваше прізвище? — спитав молодий чиновник з горлянкою, незвичайно легко і ґраціозно переходячи від пан до князя.

Нехлюдов подав свое прізвище.

— Барон згадував про вас. Зараз!...

Ад'ютант перейшов до запертих дверий і вивів відси заплакану паню в жалобі. Панї спускала кістлявими пальцями заплентаний вельон, щоби скрити сльози.

— Прошу, — звернув ся молодий чиновник до Нехлюдова, підходячи легким кроком до дверий покою, відтворяючи їх і ставши в них.

Увійшовши до покою, знайшов ся князь перед коренастим, середного зросту, коротко обстриженим чоловіком, який сидїв на кріслї біля невеличкого бюрка і веселим оком спозирав перед себе. Найпаче замітне своїм гарненьким румянцем, серед білих вусів і бороди, добродушне лице склало ся на вид Нехлюдова ввічливої усьмішки.

— Дуже менї мило бачити ся з вами. Ми були старі знакомі і приятелї з вашою мамою. Видав вас хлопчиною, а опісля офіциром. Сїдайте, розкажіть, чим можу служити. Ага, ага, — лебедїв він киваючи обстриженою сивою головою, як Нехлюдов розказував історию Федосї. — Кажіть, кажіть, я всьо розумію, ага, ага, се в самій річи трогаюча істория. Що-ж, подалисьте прошене?

(Дальше буде.)

[1]) Щоби вам зробити приятність, то я поступила проти своїх поглядів і вставилась у свого чоловіка за вашою протеґованою. Показуе ся, що сю особу можна увільнити безпроволочно. Мій чоловік напише до командантa. Приходїть напевно. Я жду на вас. М.

дячі ся в властивім уряді почтовім, вкінци посередничити при надаваню вартісних посилок. Такі трафіки будуть держати особи заслугуючі на довіре, також за винагородою.

Угорскі Славяне — пише „Руслан“ — можуть бути горді на себе. Славу їх тривкости розніс на днях секційний радник угорского міністерства внутрішних справ, п. Бексіч (здає ся оригінальний мадяр-ембер). Сей панок чи панич видав именно на днях брошуру, в котрій подає бар. Сельови всілякі способи до змадяризованя угорских Славян. Андраші, Тіса. Векерле та Банфі дурнями в очах Вексіча, що при всяких можливих репресаліях не були в спроможности знищити се погане племя в мадярскім кльобі. Аж Бескічови повелось винайти средство на затрату Славян, а средством сим є — закупно через скарб карпатских лїсів, тереблене їх, відтак парцеляция тих просторів і витворене на сих ґрунтах мадярских селяньских майоратів. Бексіч каже, що на винищене Славян треба ужити сих самих средств, яких уживали колись Англичани проти американьских Індийців, се значить ся: Славянам треба забрати всю землю і еї відтак скольонїзувати наприкованими Мадярами. Чи п. Бексіч случайно не маняк? — сего не знаємо. Але він мабуть перестиг пруских гакатистів, не в розумі, але в звірячій нетерпимости. Тількож — vana sine viribus ira.

Нотар засуджений. Карна розправа против нотаря Роґальского з Кракова за се, що заставляв лихварскі сїти на широкі круги селяньства, висисав їх мов павук и допускався ще ріжних обманьств а сьвідків намовляв до фалшивих зізнань, покінчила ся засудом того панка на рік арешту, заостреного одноразовим постом що місяця і на 3.000 корон кари грошевої або 150 днїв арешту та на 6000 корон відшкодованя покривдженим.

В горах коло Микуличина — як доносять із Станиславова — упали великі снїги. Такий то у нас сегорічний конець цвітня! Табо у Львові мали мин. четверга около 11 години перед полуднем маленький снїжок. Холод усе не пускає: зимового бурнуса годї скидати, ранним ранком не завадить вдягнути зимові рукавиці. Через той холод дерева стоять все ще без листя...

Іменованє Русинів в Боснії. З наших земляків, що находить ся в правительственній службі в Боснії, авансували в остатнім часї отсї: Северин Медведский на радника висшого суду; Мирон Зарицкий на правительственного радника; радників Миколу Яворского, Володимира Струтиньского і дра Миколу Крижановского придїлено до висшого суду; Василь Вусович на заступника прокуратора; Михайло Тимчишин і Винкентий Яворский на судових секретарів.

З угорскої Руси. Мукачівский епископ Юлїян Фірцак — як доносить пештеньска „Неділя“ — розіслав духовеньству своєї епархії пістне окружне письмо, а в нїм припоручає сьвященикам, щоби основували братства тверезости. Як пишуть „Неділї“ з земплинськоі Верховини. в малім селї Кленовій оснував уже таке братство тамошний душпастир Іриней Легеза і оно числить 120 членів. Кленова було давнїйше село дуже запущене, люде валяли ся в корчмах, задовжувались, збіднїли, поле позбували, часть емігрувала до Америки. З часом завдяки праці о. Легези стало інакше: люде довги повиплачували, поля повідбирали, рогата худоба там найкраща на цїлу Верховину. Тепер завело ся там і братство тверезости, а надїятись, що невдовзї стане і читальня. Ревний сьященик богато доброго може зробити в громадї.

Смерть в огни. В селї Кусна, коло Яструбів лучило ся велике нещасте. На горбку коло села стояла мала хатина Єдлецкого. Дня 22. с. м., коли саме вертали з церкви, побачили хату Єдлецкого в полумини. Про яку небудь поміч не було і бесїди. Вода була далеко, а огонь обхопив був вже цїлу стріху. Заким прибігли сусїди, огонь знищив вже стодолу і хату. При сїм однім нещастю не обійшло ся без другого, ще більшого. Межи згарищами найдено два трупи. — Причиною пожежи була неосторожність. Малий 6-лїтний хлопець бавив ся в стодолї сїрниками і підпалив солому. Огонь обняв стодолу і сейчас перенїс ся на хату. Перша спостерегла огонь жена Єдлецкого, Мария. Она кинула ся в поломінь і винесла 2 місячну дитину з колискою, а опісля вернула, щоби виратувати 4-лїтну донечку. Однак заморочена димом упала при постели, на якій лежала дитина, і вже більше не піднесла ся. Єї найдено цїлком спалену при постели, як витягнула руки, щоби забрати дорогу дитину.

Бациль рака. З Берлина телеґрафують, що професорови тамошного університету др. Максови Шіллерови (Schüller) повелося відкрити бациль хороби званої раком.

Виключенє жидів з лави судиїв присяжних в Будепештї. При нагодї розправи перед присяжними против жидівцї, обжалованій о обійство дитини, державний прокуратор виключив з лави усїх жидів. Мимо рекримінаций оборони, прокуратор обставав при своїм внесеню, подаючи за причину, що в послїдних днях лава увільнила дві жидівки, обжаловані о такий самий злочин.

Огнї. В Зборові на передмістю Куклинцї згоріло дня 18. с. м. 18 господарств. — В Угерцях коло Городка згоріло в наслїдок неосторожности 14 селяньских домів. Шкода виносить около 115 тисяч корон.

Новий винахід. В Данії винайшов один електротехнїк прилад, при помочи котрого буде можна пересилати рівночасно кілька телефонатів на однім дротї. Прилад сей названо телефоноґраф, а проби з ним відбудуть ся небавом в Берлинї.

Чи се люди? Про нечувану жорстокість европейских кольонїстів в Конґо доносить антвериский „Petit Bleu.“ Кореспондент сего дневника пише: Коли мурини принесуть ґуму на продаж, сейчас окружають їх вояки. Мурини приносять ґуму в кошах, в яких має бути по 4 кг. ґуми; вояки переводять важене принесеної ґуми. Наколи в коши є 5 кґ. ґуми, то властитель еї одержує місто належної заплати кусень сукна, або якої иншої материї. Але горе тому, в чиїм коши найде ся лишень 4 кґ. ґуми; не тілько нїякої заплати най не сподїє ся, але одержить ще за кару 100 київ. Лучали ся часом такі випадки, що цїлі муриньскі села пішли з димом за то тільки, що не кождий его житель принїс кіш ґуми. Раз принесли 50 муринів по кошеви ґуми, а село числило 100 домів. Всїх 50 забрали плянтатори в неволю, село їх спалили до тла, а иньших муринів поубивали. Заполонених висилають кольонїсти до бою проти других муринів, а в нагороду за віднесену побіду позволяють їм з'їдати побіджених. Неменшу сензацию викликало поступоване аґента Ванцикена. Він поїхав до Конґо яко душпастир. В Конґо був настоятелем місиї, пізнїйше вкладав на унїверситетїв в Левен, де виступав проти торговлї невільниками, а тепер є аґентом торговельного товариства антверпского. Ванцикен допускав ся в Конґо нечуваних злочинів на муринах. Він сам убивав женщинн і дїти, а опісля казав їх голови вбивати на палї. Кореспондент „Petit Bleu“ доносить також о зізнаню шістьох вояків, котрі заявили, що Ванцикен казав одному муринови вбити в чоло кіл так, що другий конець кола вийшов противною стороною голови. Опісля велїв Ванцикен стріляти до сего мурина, а вкінци его голову застромити на паль. Подібних історий наводить „Petit Bleu“ більше, але вже сї можуть дати ясний погляд, як поступає ся в Конґо з автохтонним населенем.

На „Народний Дім“ жертвували дальше: Вп. Осип Лучиньский на книжочку зібрав 40 кор., о. Стефен Маланчук на книжочку 18 кор. 70 сот., Григорий Борковский з Нових Мамаївців 4 кор., Юрій Манкіш на книжочку 5 кор., Данило Прокопець 50 сот., зі сходин уряджених тов. „Союз“ 6 кор. 80 сот., Василь Нищук з Зеленева на книжочку 24 кр. 65 сот. Василь Нищук жертвував самий 2 кор. 45 сот. На желїзници дня 15. квітня 1900 зібрано 2 кор. 40 сот., **разом 161 кор. 84 сат.** Членьскі вкладки зложили: Вп. Петро Тимкович 10 кор., В. Чаховский 9 кор., Онисим Попович 10 кор., Іван Брага 2 кор., Николай Кушнїрюк 40 кор., Федїр Чарнецкий 10 кр., Т. К. 10 кор., Михайло Івашко 20 кор., Іван Синюк 2 кор., разом **336 кор.** Сердечна подяка.

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

Писателї-Русини на Буковинї.

(Читано 9. грудня 1899 р. в „Літературно-артистичному Товаристві“ в Київі).

(*Конець*).

Маленькі образки д. Стефаника чорним кольоритом, виразністю і вкупі недбалістю письма нагадують малюнки пером. Д. Стефаник не любить лїричних акордів та поетичних покрас, він зовсїм ховає свою авторську особу. Він уміє віддавати настрій в розмовах і ситуациях, а до того, малюючи свої персонажі в дуже неприкрашеному видї, вміє будити у читача симпатию до них, нїгде не вдаючись до „характеристики від автора“[1]). В таких коротких нарисах д. Стефаник дає нам цїлу коллекцию сілуетів; се не фотоґрафії, а власне малюнки, немов ескізи для будучої картини. Читаючи їх, менї спало на думку, що колиб їх звязати одною спільною фабулою, то вийшов би роман юрби. Всї герої д. Стефаника мають однакову психольоґію, міняють ся тілько обставини, що впливають на неї; головні риси сеї психольоґії — пассивність поруч із стїхійним рухом по інерциї. Ні один з дїячів д. Стефаника не здїймаєть ся вище загального рівня масси, але всї нариси перейняті таким творчим духом симпатиї автора до описаних людий, а самі ті пассивні або інержні люди перейняті таким живим, вражаючим страданням, що перед ними читач не може заставити ся спокійним.

Д. Стефаник не належить до народовської літературної школи, його „народ“ не заховує в собі нїяких „сьвятощів“ та цнот, невідомих „гнилій інтеллїґенциї“, алеж власне брак отих сьвятощів та цнот, показаний дотепною, люблячою рукою, робить на змисленних та чутливих читатів міцнїще, глибше і — користнїще враженя, аніж всї, перейняті, запевне, найкращими замірами, панегіріки ідеалїзованому народові в народовській літературі.

Д. Стефаникові докоряють часом за односторонність, навіть однотонність його малюнків. Справдї темні барви у нього переважають, а при тому в сюжетах його нема нїчого надзвичайного романтичного. Він малює буденне життя сірого люду, але не тілько зверхні факти сього життя, а самий зміст його; двома, трьома раптовими рисами він малює нам надзвичайно яскраво цїлу драму, і власне через те, що всї нариси мають один тон, вони дають нам один спільний образ життя народнього, показують нам коллективну душу масси.

Яскравий, оригінальний талан д. Стефаника привернув до нього симпатиї не тілько земляків. Переклади його творів починають з'являтись у польських та нїмецьких виданнях. Недавно берлиньска часопись „Gesellschaft“ умістила переклад одного оповідання д. Стефаника („Арештанський лист“) з дуже прихильною приміткою від редакциї. Тимчасом нїмці не дуже щедрі на хвалу писателям з молодих літератур і тілько значні таланы можуть звернути на себе увагу нїмецкої громади а ми бачили, що всї три головні буковинські письмовці з'єднали собі її симпатиї, вже один сей факт показує, що молода література малої галузї українського народу має зовсїм не малу артистичну вартість, а крім того вона має ще й громадське значіння. Три головні дїячі буковинської літератури, взаємно доповняючи один одного, дають нам дуже цїкаву картину життя всїх станів евоєї країни. Мимоволї насуваєть ся думка: коли невелике населення дрібної провінциї, поставленої в дуже некористні умови для розвитку літератури, могло дати за коротний час після свого національного відродженя три таких міцних талани і звернути на себе увагу зовсїм сторонних людий, то якою творчою силою пройнятий той народ, до якого належить се мале племено і як заграла та би сила серед нормальнїйших умов!

На сьому кінчаю свою бесїду, дозволю собі тілько додати, що хоч би як хто відносив ся до етноґрафічних та історичних теорий про українську національність, але як що йому цїкаво бачити життя усеї української нациї в широкому змалюванні і розмаїтому освітленню, то він повинен бажати сьому народови чи племені, „языку“ чи „нарічію“ — багатої і нормально розвитої літератури!

Леся Українка.

[1]) Тут був прочитаний нарис „Сина книжечка“.

Телєґрами „Буковини“.

Відень, 30. квітня. З огляду на се, що теперішна сесия соймів скінчить ся дня 5. мая, рада державна буде скликана на день 8. мая. Цїсарске письмо скликуюче парлямент появить ся в понедїлок в Wiener Ztng.

Градець, 30. квітня. При громадских виборах в Цилеї вибрано одноголосно самих Нїмцїв, бо Словінцї здержали ся від голосованя. Словінцї аґітують, аби словіньскі громади в своїх зносинах з иньшими властями, специяльно з Градцом не послугували ся урядовим нїмецким языком, лише виключно словіньским.

Філїпополь, 28. квітня. В Царгородї арештовано знов кількана-цять осіб головно урядників, з причини молодотурецких аґітаций.

Мадрид, 29. квітня. Рух карлїстів знов зачинає давати знаки житя в Іспанії. В Пардінеляс під Барцельоною жандармерия сконфіскувала 500 карабінів приготованих для карлїстівских повстанців.

Гаґа, 29. квітня. Члени делеґациї бурів відбули довшу конференцию з мінїстром заграничних справ.

Берлїн, 29. квітня. Буджетова комісия нїмецкого парляменту приняла вчера 20 голосами против 8 внесенє центра, який признає правительству в цїлости жадане побільшенє военної фльоти, а натомісць вичеркнула видаток на помноженє заграничної фльоти і зредукувала побільшенє материялів. На покритє сих всїх видатків мають між иньшим завести ся нові податки.

Льондон, 29. квітня. Направа Блємфонтеньских водопроводів поки що неможлива, бо бури знищили машини.

Льондон, 28. квітня. Daily Telegraph доносить з Кімберлей: Віддїли дивізиї ґенерала Гутнера прибувають щоденно до Наталю. Ґенерал Метуен находить ся ще в Болгоф.

Еляндляґте, 28. квітня. Бури послїдної ночи уставили ще одну армату, так що тепер три армати звернені на фронт анґлїйских вийск.

Оттава, 28. квітня. Згоріло майже цїле місто. Шкода виносить 12 мілїонів долярів. Около 10.000 осіб остало без хлїба, 7 осіб погибло.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Гарне, добре і дешеве!

ул. Ратушева ч. 15. ул. Ратушева ч. 15.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Маґазин одїжи для дам і панів

в Чернівцях улиця Ратушева, ч. 15

під „Золотою грушкою“.

В кождім сезонї найновійші

плащі жіночі,

для дївчат і дїтий

(зі сукна, плющу, Кримских бар. і ватовані),

жакети, мантильки,

ротунди, порохівники

з шовку і могару

з перших віденьских і берлїньских робітень.

ОДЯГИ

для панів, хлопців і дїтий,

загортки, шльафроки, футра

міскі і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всї річи хводячі в той фах з перших найславнїйших фабрик.

Порученя зпоза міста виконує ся сейчас.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

M. TIPCT

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Спеціяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований спеціяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складї отсї видання:

Людина, Ольги Кибиляньскої	40	кр.
Царівна, „ „	1.20	„
Некультурна „	20	„
Природа „ „	20	„
Покора „ „	70	„
Сестра Юлїя, Анна Сторожівна	50	„
Твори, Юрія Федьковича І. том.	1.—	„
Залїсе, Осипа Маковея	1.20	„
Чума горілчана, Омелян Попович	20	„
25 повісток „ „	10	„
Хлопці-садівники „ „	20	„
Цїсар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10	„
Образки з природи, Іван Синюк І. і ІІ. том. по	5	„
Бесїди про часи козацьки * * *	75	„
З села, Богдан Лепкий	20	„
Гадки про потреби Українців * * *	15	„
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70	„
Приказки, книжочка для веселих людий, Ів. Данилевича	8	„
Ворожбит * * *	10	„

На пересилку треба долучити 5 кр.

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складї

в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Інформації і посередництво до заключення обезпечень житевих в найкористнїйших комбінациях.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНЇСТЕР

перше і одиноке руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, уряджене домашне, скот, господарскі знаряди, збіже в зернї і соломі, сїно в стогах *і будинках* **против шкід огневих.**

Стан фондів ґваранційних з днем 31-го ґрудня 1899 виносить:

Фонд резервовий	245.814 кор.	52 сот.	
Резерва премій	148.480 „	— „	
„ спеціяльна	1.624 „	80 „	486.145 кор. 92 сот.
Фонд основний	72.000 „	— „	
„ емпиритальний	18.166 „	60 „	

Тарифи „Днїстра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди лїквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року виносили виплачені **шкоди** 1.669.565 кор. 38 сот. **Полїси** „Днїстра“ приймає **Банк краєвий** при **пожичках** ґіпотечних.

На житє можна обезпечатись **через „Днїстер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові,** котре дає найкористнїйші услівя, преставяє своїми фондами найбільшу ґваранцію і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришене зареєстровазне з обмеженою порукою, удїляє **пожички** *за опатою* 5 ½% *і* 1% *додатку на кошта адмінїстраційні* заінтабуляцією або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до опроцентованя від **членів і третих осіб** по **4%.** Удїл членьский виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і пожичку дістати може тілько член обезпечений в „Днїстрі“. Інформациї удїляє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїленє аґенций в окрестностях **де нема** близько аґентів „Днїстра“, **приймає ся.** „Днїстер“ виплатив аґентам по конець 1890 р. провізиї 216.714 кор.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Пожички для членів Тов. взаїмних обезп. і взаїмн. кред. „Днїстер“ на 5½% і 1% додатку на кош. адм.

Перша буковиньска

спеціяльна ро- бітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольоґічнім промисловім музею у Відни

улиця Руска ч. 11. Чернівці улиця Руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публицї, що виготовлюю всякого рода обуве для мущин, женщин і дїтий а то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в видї острокінчастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушуваня.

Черезъ ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі нарости на ногах.

Доброю і солїдною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі вдоволенє цїнних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,

спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тілько з заграничних шкір.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в празї,

загально признаний **знаменитий усмирюючий лїк на втиране:** по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лїк

все лише в ориґінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празї.

SODOR (flüssige Kohlensäure in Stahlkapseln) ermöglicht bequeme, billige Selbstherstellung aller Arten vorzüglicher kohlensäurehaltiger Erfrischungs - Getränke (**Sodawasser, Limonaden, Champager** etc.) vermittelst einer **immer verwenbaren Specialflasche.** Schachtel à 10 Stück Sodorkapseln, grosse 60 kr.. kleine 40 kr.

Alleinverkauf für Buk. **Marcel v. Axentowicz**

Rothkreuz-Droguerie,
Czernowitz, Nr. 3 Rathhausstrasse Nr. 3.

Г. Файлєс

оператор нагнїток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.
З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.
За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

Ч. 47. Чернівці, пятниця дня 21. квітня (4. мая) 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятниці і неділї.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік	20	Кор.	— сот.
на пів року	10	„	— „
на чверть року	5	„	— „
на місяць	1	„	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

З буковиньского сойму.

V. засїданє з 28. квітня с. р.

Посол Нігуляк здає справу про замкненє рахунків і преліминар краєвого шпиталю, що принято без дебати.

Посол Кіпер референт о санїтарні справи і ставить внесеня:

1. висказати примариєви др. Филиповичеви і его помічникам д-рам.: Квятковскому, Пйонткевичеви та Ісопескулови подяку за взірцеве ведене хірургічного віддїлу помимо несприяючих обставин.

2. отворити при краєвім шпитали окулїстичний віддїл і окулїстичну амбуляторию.

3. отворити осібний віддїл для туберкулічних.

4. наказати краєвому видїлови, щоби обсадив безпроволочно місця директорів шпиталю, загального і для божевільних.

5. віднести ся до правительства о субвенцию на школу для повитух і отворити в домі поліжниць інекольогічний віддїл для женьских хороб разом з амбуляторией.

6. щоби краєвий видїл на випадок, коли-б заіменовано примария Цуркана директором, обсадив сейчас місце по нїм.

7. отворити при краєвім шпитали просектуру разом з хемічною, бактеріольогічною, мікроскопічною і гістольогічною лабораторией, коли будова не винесе понад 50.000 корон а річне удержанє не перевисшить суми 12.000 корон і наколи держава причинить ся річним датком до удержаня.

8. удїлити др. Казимирови Панови в Сучаві яко найстаршому секундариєви ремунерацию в сумі 600 корон.

9. призволити на позичку 25 тисяч за порукою краю на будову шпиталю в Радівцях.

10. заняти ся основанєм шпиталю в Серетї і Вижници.

11. дати на будову курацийного дому в Солцї 8.000 корон.

12. постарати ся, щоби в купелевих місцях оголошено приписи дотично курааций, помешкань і фіякрів.

13. заняти ся полїпшенєм положеня громадских лїкарів.

14. призначити краєвому правительству дальших 1.000 корон на нищенє сиріт, що не мають приставновища.

15. старати ся о заснованє осібного товариства для заобезпеченя проти нещасть на Буковинї.

16. приняти санїтарне справоздане до відомости.

Всї внесеня принято з додатком посла дра Стефановича, щоби призволити з краєвого фонду 1.000 корон на памятник для заслуженого около краєвого шпиталю директора бл. п. дра Воляна, який задумали лїкарі поставити в парку шпиталевім.

Відтак відчитано запитанє пос. Василька і тов. до президента, в котрім жадає ся, щоби не давати чужинцям концесиї на вербованє робітників за границю.

На остаток удїлено кілька запомог.

VI. засїданє з 1. мая с. р.

По прочитаню кількох петиций ставляє пос. Ник. Василько запитанє до президента краю, чи схоче постаратись, аби черновецкий трамвай їхав поволїйше. Сей сам посол і тов. ставляють нагляче внесенє, аби краєві фонди уміщувати в тім банку, що дасть найбільший процент.

Відтак відповідає президент краю на інтерпеляциї і каже:

1) що зі всїх сил старає ся о заснованє нових староств, але доси на дармо із фінансових причин, мимо того домагає ся далї нового староства в Станівцях, котре би мало увійти в житє з р. 1901, а відтак подїл староств: черновецкого, кімполюнґского і кіцманьского;

2) що справу двох урядників, котрі хотїли виманити у дїдича Фльондора запис на волоску бурсу, передано компетентним властям до розслїдку;

3) що правительство краєве старає ся зі всїх сил, аби будову другої части зелїзниці Кімполюнґ-Дорна віддано тукраєвим підприємцям;

4) що заснованє православної дівочої школи в Чернівцях вже призволенє міністерством і вже с. р. буде отворена перша кляса а відтак що року одна дальша.

Маршалок краю відповідає і з свого боку, що старав і старає ся, аби будову другої половини зелїзниці Кімполюнґ-Дорна віддано бук. фірмі.

Посол Ник. Василько мотивує відтак своє внесенє о відписуване ґрунтового податку ізза елементарних шкід.

Посол Стефанович референт о внесенє, що бук. сойм годить ся на програму міністерства Кербера, котре й принято одноголосно.

Пос. Стефанович референт о продовженю увільненя нових промислових підприємств від всяких додатків до податків. (Принято.)

Пос. де Ложь референт о підвисшенє плати для господаря рільничої школи в Чернівцях Йосифа Маєра. (Принято).

Відтак референт пос. Скедль про справоздане краєвого видїлу о ерариальних гостинцях, вносячи між иньшим, щоби пов. дороги перетворити на краєві.

Роспочинає ся ширша дебата, що треває й пополудни аж до пізного вечера.

Вчера було 7. засїданє, завтра буде 8. а в суботу послїдне.

Війна в Африці.

Неудачу Робертса, котрому не повело ся зловити ні одного віддїлу бурів, Анґлїйці старають ся прикрасити приватними депешами, в котрих ситуацию бурів представляють яко що раз більше некористну і безвихідну. Одна депеша доносить, що команданта Оліверa, котрий тілько напсував Анґлїйцям крови, ранено під Венепером. До Блємфонтену мали прийти урядові викази трансвальского правительства, після котрих бури мали мати в грудни минувшого року 54.000 вояків. До дня 13. марта с. р. сили бурів змалїли до числа 26.000 людий. Їх страти виносять 8.000 убитих,

17)

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

гр. Л. Н. Толстого.

Перекладає Василь Сїмович.

ЧАСТЬ ДРУГА.

(Дальше.)

— Я приготовив прошенє, — відвітив князь, дістаючи з кишенї аркуш паперу, — але я хотїв просити вас, надїяв ся, що на сю справу звернуть особлившу увагу.

— І зовсїм добре зробили. Я безпечно сам доложу — говорив барон, показуючи на своїм веселім лиці вираз дуже мало похожий на співчуте для Федосї. — Дуже трогаюча річ. Очевидно, вона була іще дитиною, чоловік грубо обійшов ся з нею, вона сим обрушила ся, покинула його; але потім прийшов час, вони покохали ся... Добре, добре я доложу і від себе де-нещо.

— Ґраф Іван Михайлович казав, що він хотїв просити...

Не успів князь докінчити тих слів, як лице барона нараз змінило ся.

— Впрочім ви подайте прошенє до канцелярії, а я зі своєї сторони зроблю, що буду міг, — сказав він Нехлюдову.

В той час увійшов до кімнати молодий чиновник, що очевидно дорожив своїм ходом...

— Ся пані просить іще на пару слів.

— Просїть. Ах, mon cher, кілько ту сліз пред твоїми очима ллеть ся! Колиб їх лише можна втерти. Робиш, що можеш.

Увійшла пані.

— Я забула просити о се, щоби не допустити до того, аби він віддав доньку, инакше він на все...

— Яж сказав, що зроблю.

— Бароне, для Бога, ви спасете маму. — Вона вхопила його руку і стала горячо цїлувати.

— Всьо зробить ся.

Коли пані вийшла, Нехлюдов також став пращати ся.

— Зробимо, що буде в нашій силї. Віднесемо ся до міністерства справедливости. Вони дадуть нам якусь відповідь, а тодї ми знати-мемо, як поступати дальше.

Нехлюдов вийшов і звідси подав ся до канцелярії. Опять, як в сенатї, найшов у величавім помішеню великолїпних чиновників, чистих, учтивих, корректних від убраня до розмови, достойних та строгих.

„Як їх богато, як їх страшенно богато, які вони годовані, які на них чисті сорочки, руки, як гарно вичищені у них черевики, а хто всьо се робить?... І як їм всїм добре в порівнаню не лиш з тюремними а з сїльськими людьми“, — мимоволї знов думав Нехлюдов.

XIX.

Чоловік, від котрого залежала полекша долї замкнених по тюрмах в Петербурзї, був удекорований ордерами (яких він не носив, крім білого креста в дїрці для ґузика) заслужений, але перейшовший на дитячий розум, як говорили про него, старий ґенерал родом з нїмецьких баронів. Він служив на Кавказї, де получив найбільше схлїбляючий йому хрест за те, що під його кермою росийські мужики, острижені, одїті в мундїри, уоружені в збрую, убили більше тисяча людий, що боронили своєї свободи, своїх хат, своїх сїм'їв. Опісля служив в Польщі, де рівнож заставляв росийських хлїборобів до різних злочинів а за се дістав також ордер і нові прикраси на мундїр. Побув іще в якійсь околиці, а тепер, як старець-зробок дістав се місце, яке давало йому гарне удержанє, помішене і поважанє, а на якому застаємо його в теперішній хвилї. Він строго виповняв накази с в и ш е і дуже дорожив ся тим виповнюванем. Приписуючи тим наказам с в и ш е особливше значінє, він прийшов до переконаня, що всьо на сьвітї можна змінити, лиш наказів с в и ш е нї. Обовязком його було тримати по казнях, по самітних тюрмах політичних злочинців і злочинниць і то тримати тих людий так, що половина їх в протягу 10 лїт щезала з лиця землї, по части з божевілля, по части задля сухотів, а по части через самоубийство, хто голодом, хто шклом протинаючи жили, хто повиснувши, хто спаливши ся.

Старий ґенерал знав всьо те, бож всьо дїяло ся в його очах, але всї такі случаї не порушували його совісти так, як не порушували його совісти нещастя як громи, виливи і т. д.

Случаї сї дїяли ся в наслїдок виповнюваня наказів с в и ш е, іменем царя. Накази ті мусїли бути виповнені без нїяких оправдань, і тому на нїщо не придало би ся думати про наслїдки таких наказів. Старий ґенерал і не позволяв собі думати про такі речі, уважаючи своєю патріотичною салдатською повинностию не думати про се тому. щоби не ослабла ревність у виповнюваню тих обовязків дуже важних по його думцї. Раз в неділю з обовязку служби обходив всї казенні цюпи і випитував арештантів, чи не мають яких просьб. Арештанти подавали деякі бажаня. Ґенерал вислухав їх уважно, мовчки, спокійно, але нїколи нїчого не виповняв тому, що всї бажаня противились ореченям закону.

В той час, як Нехлюдов зближав ся до помешканя старого ґенерала, курантовий годинник на баштї заграв тонкими дзвіночками „Як с л а в н и й н а м Г о с п о д ь в С і о н ї“, а опісля вибив другу годину. Слухаючи тої мельодиї, Нехлюдов згадав те, про що читав у записках декабристів, як то відзиває ся та по всї часи повтаряна, солодка музика в душі на віки замкнених...

(Дальше буде.)

6.500 полонених, а до 14.000 людий не знати де находить ся. Здогадують ся, що они вернули до своїх фарм.

Бюро Райтера доносить, що віддїли бурів, котрі вирушили в сторону Рабанегу по дорозї що раз більше малїють, бо один по другім вертає до дому. Они твердять, що їх присилувано до борби мимо того, що присягли піддати ся Анґлії. Френч вислав дві бриґади кінноти на зрекоґносковане горбів розложених на всхід від Табанечу. Стверджено, що бури горби ті дуже сильно обсадили.. Адґлїйцї узнаючи стратеґічну вагу сеї місцевости, лишать там сталий ґарнїзон, аби в будучности бури не могли туди робити нїяких екскурсий.

Приватні телеґрами доносять, що на північ від Блемфонтену розпочала ся дня 29. квітня битва, котрої результат ще незвістний. З Кімберлею має вирушити на північ сильна колюмна ґенерала Гунтера, аби увільнити Мефкінґ від облоги. Сли Метуен потрафить здержати 6.000 бурів під Фуртеншремом, Гунтер міг би перейти ріку Валь і з відтам дуже легко дістати ся під Мефкінґ.

Техніки вислані трансвальским правительством для розслїдженя причин катастрофи в йоганесбурґскім арсеналї, прийшли до переконання, що експльозия була виконана з намислом і то при помочи динаміту або нїтроґлїцерини. Відкрито підземний хідник, котрий провадив з пустої хати аж до фабрики. Рух зелїзничий в сторонї заливу Делягоа перервано, аби підозрілі о злочин не могли утечи. Між иньшими арештовано шефа анґлїйскої фірми Беґбі

Загальні збори тов. „Руска Каса".

Пяті загальні збори тов. „Руска Каса для ощадности і позичок" в Чернівцях відбулись в неділю дня 29. квітня о год. 5. по полудни. Загальні збори отворив заступник голови п. Ат. Руснак. По прочитаню і справдженю протоколів з попередних загальних зборів приступлено до другої точки, справозданя касового. Справоздавець др. Стефан Смаль-Стоцкий підносить, що порівнавши оборот касовий за рік 1898 і 1899 каса наша розвиваєсь чим раз лїпше і красше. Коби тільки більше гроша, а каса стояла би ще красше. На внесене сов. Ясеницкого увільнено справоздавця від прочитаня справозданя, бо кождий має в руках видруковане.

Сьвітлі збори!

На початку 1899 р. числило товариство 246 членів, в роцї 1899 прибуло нових 116, виступило в 1899 р. 35, з кінцем 1899 числить товариство 327, а то:

Селян 229, професорів і учителів 37, адвокатів, нотарів, лїкарів і урядників 25, міщан, ремісників, купців і промисловців 15, сьвящеників 7, капіталїстів, або не маючих означеного занятя 11, інституций 3. Разом 327 членів.

Ті 327 членів мали в р. 1899 деклярованих удїлів 625 на суму 25.000 к. а дїйстно вплачених удїлів було на суму 19.849 к. 18 с. Фонду резервового в р. 1899 було 1.134 к. 30 с. а то: а) товариства 674 к. 68 с. б) загального 459 к. 62 с., з того в листах заставних 400 к. На книжочцї щад. в Щадници буковинській 720 к. 30 с. а решта ще в касї товариства 14 к.

Вкладок щадничих на початку 1899 було 18.693 к. 62 с., в р. 1899 прибуло 51.844 к. 26 с., в р. 1899 убуло 29.544 к. 72 с. Остає отже з кінцем 1899 року 40.993 к. 16 с.

Кредит банковий:

У тов. взаїм. обез. „Днїстер" було на початку 1899 р. 2.000 к. в р. 1899 удїлило тов. „краевий Союз кредитовий" у Львові кредиту 6.000 к. Разом з кінцем 1899 було чужого капіталу 8.000 к.

Позичок на скрипта удїлило тов. в протягу 1899 р. 90 позичок на суму 34.907 к. 26 с. З р. 1898 остало 135 позичок на суму 29.685 к. 18 с. Було разом 225 позичок на суму 64.592 к. 44 с. З того сплачено в р. 1899 в цїлости 40 позичок на суму 18.930 к. 90 с. лишаєсь отже з кінцем 1899, 185 позичок на суму 45.661 к. 54 с. З того інтабулюваних 61 позичок на суму 21.313 к. 52 с.

Позичок на векслї удїлило товариство в р. 1899 23.720 к. 20 с., з р. 1898 лишилось позичок на суму 7.706 к. 64 с. Разом 31.426 к. 84 с. В р. 1899 сплачено позичок на суму 9.881 к. 22 с., остає з кінцем 1899 р. позичок векслевих на суму 21.545 к. 62 с. На початку 1899 р. було в екзикуциї 4 позички на суму 1.200 к., в р. 1899 віддано до екзикуциї 7 позичок на суму 1.268 к. 76 с. Разом 2.468 к. 76 с. З того сплатили р. 1899 3 позички на суму 408 к. 76 с. Остає з кінцем р. 1899 в екзикуциї 8 позичок на суму 2.060 к. В роцї 1899 видано коштів процесових на суму 175 к. 38 с. В р. 1899 звернено коштів 98 к. 24 с. Остає до жадання 77 к. 14 с.

Льокациї.

Товариство має книжочку удїлову „Союза кредитового" у Львові на суму 300 к., на листах гіпотечних банку гіп. 4½% 400 к., книжочку щадничу „Щадниці буковинської" 720 к. 30 с. Разом 1.420 к. 30 с.

Розділ чистого зиску з 1898 р.

2% на загальний фонд резервовий 24 к. 82 с., 30% на фонд резервовий товариства 372 к. 42 с., 20% на тантіему для касиера 248 к. 28 с., 3% на бурсу „Нар. Дому" 37 к. 24 с., 5% на дивіденду від удїлів 549 к. 52 с., лишаєсь решта 9 к. 16 с. Разом 1.241 к. 44 с.

Капітал оборотовий на початку 1899 представляв суму 41.334 к. 14 с. а з кінцем 1899 р. 192.886 к. 98 с., збільшив ся отже в р. 1899 о суму 151.552 к. 84 с. Загальний оборот касовий був в р. 1899 287.048 к. 42 с.

Чистий зиск з р. 1899 виносить 2.656 к. 18 с. а до его розділу представить старшина управляюча відповідні внесеня.

Чернівці, 31. грудня 1899.

Замкненє рахунків і білянс за р. 1899.

Рахунок оборотів за р. 1899.

Приходи	кор.	с.
1. На фонд резерв. загальний	158	60
2. „ „ „ товариства	376	92
3. Паїв вплачено	4.103	66
4. Вложено вкладок щадничих	51.844	26
5. Зверн. позичок на скрипта	18.930	90
6. „ „ „ векслї .	9.881	22
7. Побрано відсотків . . .	4.480	14
8. Побрано коштів спору .	98	24
9. Кредиту банк. затягнено .	6.000	—
10. На адиніґстрацию побрано	909	—
	96.782	94
11. Готівка з року 1898 . .	2.670	80
Разом .	99.453	74

Розходи	кор.	с.
1. Улоковано фонд резервовий загальний в Щадници буковиньскій	144	60
2. „ „ товариства	376	92
3. Виплачено паїв	2.520	40
4. „ вкладок щадничих	29.544	72
5. Дано позичок на скрипта	34.907	26
6. „ „ „ векслї .	23.720	20
7. Виплачено відсотків . .	1.956	26
8. Кредиту банк. у Союзї кр.	250	—
9. Виплачено коштів спору .	175	38
10. „ „ адмінїстр.	521	86
11. „ „ основаня	714	60
12. „ оплат скарбових	30	40
13. Розділ чистого зиску (за рік 1898)	1.241	44
	96.104	04
14. Готівка (Сальдо на р. 1900)	3.349	70
Разом .	99.453	74

Рахунок страт і зисків.

Страти	кор.	с.	Зиски	кор.	с.
1. Каса вин. конт. фонд. резерв.	2.765	14	1. Рента з білянсу за рік 1898 (з) .	9	16
2. Фонд резервовий	2.656	18	2. „ рахунку відсотків (д)	2.380	66
3. Вкладки щадничі	108	96	3. „ рахунку коштів адміністрації (е)	375	32
4. Удїли			4. „ рах. основани і недвижимостий (к)	3.	3
5. Довг банковий			Сальдо (чистий зиск)	2.765	14
6. Відсотків наперед побраних					
7. Чистий зиск					
	2.765	14		2.765	14

Рахунок білянсу за рік 1899.

Актива	кор.	с.	Пасива	кор.	с.
1. Готівка	3.349	70	1. Каса вин. конт. фонд. резерв.	2.765	14
2. Позичок на а) скрипта . . .	45.661	54	2. Фонд резервовий	1.134	30
3. „ „ „ б) векслї . . .	21.545	62	3. Вкладки щадничі	40.993	16
4. Належні кошта адміністрації	130	—	4. Удїли	19.849	18
5. „ відсотки (залеглі) .	250	62	5. Довг банковий	8.000	—
6. Відсотки наперед заплачені .	66	72	6. Відсотків наперед побраних .	849	50
7. Льокациї (Союз кред.) . . .	300	—	7. Чистий зиск	2.656	18
8. Оплати наперед доконані, кошта заснованя і інвентар. . . .	980	68			
9. Фонду резерв. (цінні папери)	1.134	30			
10. Належних коштів процесових	77	14			
	73.496	32		73.496	32

Чернівці, 31. грудня 1899.

Старшина:

Єр. Пігуляк, голова. *А. Руснак*, член Старшини.

На внесене др. Стоцкого принято справоздане до відомости і розділено чистий зиск ось як:

30% на фонд резервовий товариства	796	к. 84	с.
2% на загальний фонд резервовий	53	„ 13	„
20% на тантіеми . . .	531	„ 22	„
39% на 6%-ву дивіденду від удїлів членьских .	990	„ 90	„
решта з тих 39% 44 к. 98 с. на бурсу „Народного Дому"	44	„ 98	„
8% на бурсу „Народного Дому"	212	„ 53	„
1% на кошти контролї „Краевому союзу кредитовому" у Львові . .	26	„ 58	„
Разом . .	2656	к. 18	с.

До нововибраної старшини касової на дальші 3 роки увійшли: Вп. посол Єротей Пігуляк, пр. Атанасій Руснак, пр. Антон Клим, п. Михайло Юхневич і п. Лев Ех. На заступників вибрано шп. Івана Созаньского і Василя Черского.

До комітету надзорчого вибрано: проф. др. Стефана Смаль-Стоцкого, ну. Івана Савіцкого і о. Тодора Матейкова, а на заступника пр. Юстина Пігуляка.

До ради звязкової увійшли: шп. сов. Володимир Ясеницкий, пр. Григорий Ганкевич, пр. Сергій Шпойнаровский, нотар Евґеній Стрийский, інсп. Омелян Попович. На заступників вибрано: проф. Юліяна Кобиляньского і Дениса Єремійчука.

Дальше раджено над зміною статутів і письмом від „Краевого союза кредитового" у Львові. Відповідну тому письму переняла на себе „Руска Каса" удїляне пожичок касам райфайзеньским під условіем, що сї каси будуть давати якийсь процент чистого зиску на кошта контролї. На тім закінчено загальні збори.

НОВИНКИ.

Черновцї, 3-го мая 1900.

Буковиньскі Русини! Не забувайте на „Народний Дім" і при кождій нагоді збирайте складки.

Писемна матура в бук. середних школах починає ся с. р. 7. мая.

Краєва шкільна рада в Чернівцях іменувала на засїданю з дня 25. квітня с. р. надучителями: Вільгельма Декера в Якобенах, Василя Поповичука в Боянах, Емануіла Томоруґа в Брідку і Василя Кочу в Рускій-Молдовицї; учителями взглядно учительками: Вильгельма Бреца, Авґуста Меснера, Амалїю Декер і Леопольдину Гайне в Якобенах і Николая Глїбку в Серґіях, Семеновича в Костинцях, Василя Арійчука в Шипинцях, Осипа Мартинюка в Васловівцях, Володислава Бачиньского та Ілярія Бекула в Кучурові великім і Ілю Храпка в Іспасї; підучителями: Леопольда Ілї в Вижницї а Николая Гаврищука в Старій-Жучцї, а підучительками: Розу Дайч в Кіцмани, Цілї Тутнавер в Якобенах, Песю Гамел в Молодії, а Єлену Тимко в Боянах.

День І. мая — як усюди, так і в Чернівцях, обходили робітники торжественно. В міськім парку відбуло ся робітниче згромаджене, а відтак людова забава. Промови власти заборонили. День був прегарний. Супокою нїгде не заколочено.

В ґоґолиньскій школї запровадила краева шкільна рада руску викладову мову, усунувши волоску, що панувала тут зовсїм безправно кільканайцять лїт.

Село Борівці в кіцманьскім повітї, доси посїлість Волоха Зоти, купив жид Калман Шлезінґер за 225.000 корон.

Із Заставної пишуть нам: „Подаєсь отсим до відомости, що учительский драматичний кружок устроює 6. лат. мая с. р. в салї шкільного будинку в Заставнї аматорске представлене „Наталка Полтавка". Музика міска залїщецка. Цїни місць: 2 кор., 1 кор. 50 с. і 80 с. Наддатки приймуть ся з подякою і будуть оголошені. Початок о 7. годинї вечер. Чистий дохів призначений на докінчене будови *„Народного Дому"* в Чернівцях. Просимо проте щироруских патріотів, а особливо Вп. панів товаришів, наше представлене своєю присутностию поперти і звеличати, а тим і причинитись до осягненя так благородної цїли. В разї неможности прибутя, просимо — сли ласка — о надсилане датків на руки підписаного. — За аматорский кружок: *Андрій Зуґаевич*, надуч.

Концерт в память XXXIX роковин смерти нашого ґенія устроює міщаньска читальня в Снятинї дня 6. мая с. р. Початок о годинї 7½ вечером. За комітет *Матеїк*, правник.

Перша „Січ" у Галичинї. Дістаємо отсе письмо: Перша „Січ" в Галичинї завязуесь в селї Завалю снятиньского повіта. Село наше є козацкою осадою і лежить в кутї між Черемошом а Прутом, тож і не диво, що ми забагли у нїм заложити новий козацкий „кіш". Наше товариство має на цїли плекане тїлесних вправ а передовсїм оборону від огню.

Перша „Чорна Рада“ (збори) відбуде ся дня 6. мая с. р. о 2 годинї по полудни і запрошуємо на неї всїх селян і прихильників хлопскої справи так з галицкої як і буковиньскої сторони. Спішіть отже милі братя, а особливо ви молодшї-леґїні, щоби причинити ся до звеличаня нашого товариства. Маємо надїю, що побачивши нашу охоту і наші вправи під нашою рідною командою наберете, і ви охоти до закладаня нових кошів. Здорові були! *Никола Неделко,* тимчасовий „кошовий.“ *Михайло Одинъский,* тимчасовий „осавула“.

Унормованє платнї народних учителїв у Львові. На засїданю міскої ради порішено в першій інстанциї справу унормованя платнї учителїв у Львові. Оно представляє ся так: Учителїв шкіл народних (XI. і X. ранґа, III. катиґория), одна четвертина учителїв одержить 800 + 80 зр., друга четвертина 900 + 180 зр., трета 1000 + 180 зр., а четверта часть 1100 + 180 зр. Директори шкіл народ. (X. ранґа, III. катеґория) 1100 + 300 і 100 зр. за директуру. Половина учителїв шкіл видїлових (X. ранґа, III і II, катеґория) буде побирати річно 1200 + 180 зр., а директори шкіл видїлових (X. ранґа, II. катеґория) 1200 + 360 і 200 зр., за директуру. Тимчасові учителї 500 + 100 зр., а практиканти 300 зр. Проект сей принято більшостию голосів, а дня 23. квітня с. р. порішено се унормованє в V. секциї шкільній.

Згуба, чи крадїж на почтї в Перемишли. При відбираню грошевих посилок з почтового амбулянсу, згубив ся в суботу мішок з грішми, де містило ся 1960 кор. в паперах і сріблї. Всякі глядання за тими грішми лишили ся без успіху. При вибираню одної з почтових скринок, яку відставлено до головного уряду почтового, найдено там підкинені векслї і нїмецкі марки, які находили ся в згубленім мішку на 1060 кор. Решту 900 корон в сріблї задержав для себе злодїй чи нахідник.

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

Русини в Туреччинї.

П. М. Ганько, що побував вже раз в Анатолії, шукаючи там давних українських козацких осад, і писав в нашій „Буковинї“ про Майоских козаків, їздив і сеї зими у Туреччину. За півтора року, що минули з його прежнього побутя там, застав дещо нового. Маленьке село козацке Гамідіе выросло трохи не в осьмеро, бо в йому весною 1899-го р. оселилось 200 родин слобожан із Румунії, із села Сари-кіой (в Добруджі), котрі не могли стерпіти страшних утисків румуньского уряду. Про сих то слобожан і їх побут в Добруджі пише нам п. М. Ганько ось що:

Романія лібера.

На південь від своїх гірл Дунай розливаєть ся широким плесом — се так званий синїй лиман. Над сим лиманом, ще з кінця прошлого віку, на високому піщаному горбові повстало село Сари-кіой.[1]) Се був давнїй притулок утїкачів з Московщини, котрих чи то панська неволя, чи то рекрутчина, чи то замилованє до двох перстів, заганяли шукати захисту за Дунаєм. Добре жилось утїкачам під султаном — просторі лани доброї землї з заду села, ще просторіщі риболовні води спереду, з правого боку лїс. Кара Урман по над чорним морем, а з лївого лози і очерета на плавнях за плесом: нїщо не заборонене, все вільне до ужитку. Дві війни (1828 і 1854 р.) промайнули над селом, не зачепивши його.

Мешканцї Сарикію позаводили гарні садки, побудували добрі хати і обори. Після 1861 р. утїкачів поменьшало, але все таки инколи приходили люди, бо в Сарикію згуртовались старовіри так званного біглопопівського толку і він став немов протягуючим центром для сього толку і для всїх виникаючих із його раціоналїстичних сект.

Без горя пережили Сарикіойцї і війну 1877 р., але після війни Добруджа, а з нею і всї села понад Дунаєм і московські і українські (руснацькі) перейшли під Румуна.

Враз побачили Сарикіойцї, що сталось щось нецевне і частина їх підняла ся, щоб перейти знов далї на землї, що ще лишились султанови і султан відвів їм просторий шматок землї над Майноським плесом, де вони жили здавен ті славні Козаки Майноські. Але не подобались Дунакам дикі степи пандерманські, чудними і кумедними здавались їм суворі Козаки Майноські і їх чудернацька мова, затужили вони за батьківськими садками у Сарикіою і вернулись знов до Дунаю. Тільки трийцять хат лишилось над старим Майносом. Сї трийцять хат за 18 років добре піджились у Туреччинї і стали богатьші навіть від стародавнїх Майносьців, маючих великі простори найкращої землї, та тільки до того і великих легкоробів. Але не так повелось Сарикіойцям під румуньским королем під управою славної „Романія лібера“. Із разу над Дунаєм стали иньші порядки.

Замісць десятими хлїба довелось платити за землю грішми. Всї ті очерети, лози і лїси, де Козаки звикли добувати собі паливо і деревню, були записані як державна власність і дістати що небудь звідтіль можна було, тільки добре заплативши.

На риболовів був наложений великий податок від кожного човна. Навіть ниви і ґрунти Сарикіойців не були признані їх повною властостью, а тільки були записані за їми на чиньшовому праві.

Сї економічні утиски ведені протягом 20 лїт підтяли по троха добробит Козаків, та на сїм тільки дїло не стало: за економічними утисками пішли ще тяжші релїґійні і полїтичні.

Наперед усього румуньский уряд узяв ся за „реформу“ православної церкви, підупавшої, мовляв, під турецькою управою. Сею реформою повикидали по троха із болгарських і руских сел давнїх попів, що служили по славянськи і на зміну їм понаставляли попів-румунів. Доконавши сього узялись і за старовірів на тій підставі, що румуньска церква не узнає їх якимись еретиками, а признає їх православними, а через те вони всї і мусять підлягати тим законам, що і православні. Старовіри австрийського толку пішли на компроміси і за помочию підкупів забезпечили сяк-так істнованє власних попів.

Сарикіойцї-ж як раціоналїсти не маючі нїяких попів, а тільки церкви, де по наказу румуньского уряду мусїв служити румуньский піп, і до того люди неспохитні і уперті у своїх пересьвідченях не піддались нїяким утискам. Розуміеть ся, що служенє румуньского (православного) попа у своїй церкві вони рівняли з оскверненем сьвятинї.

Ще шкодливішою здалась Дунакам заборона мати власні школи. На се найдужче жаліють ся вони (а разом на загальний дух роспусти і зневіря румуньского уряду). Вони кажуть, що як яка дитина побувала в румуньскій школї, то вже вона на віки пропаща, бо завжди стане розпутною і загубить віру в Бога. Можна легко зрозуміти, яке враженє мав зробити на таких релїґійних людий, як Козаки, атеізм, так звичайний у всїх людий маючих себе за просьвічених, та ще висловлений у формі, узятій з Макса Нордав, що в Бога віруе тільки, або божевільний або темний. А в Румунії такі афоризми мають велику силу. Так само дуже немило вражало старовірів легковаженє шлюбних відносин. Вони кажуть, що для румуна (урядника) нема нїякого сорому у розпустї, а се навіть така річ, котрою можна вихвалятись. Розуміеть ся, що при зустрічі двох так суперечних сьвітоглядів не можна було обійтись без крайного напруженя відносин.

За невиповненє приписів на Сарикіойців накладали великі грошеві кари, а як вони не хотїли їх платити, то цїнували їх худобу. Коли нїхто не хотїв купувати, бо всї сусїдні мешканцї співчували Сарикіойцям, то худобу забирав уряд. Так помалу пограбували у них всю худобу, при чім не раз дїло доходило до того, що в Сарикіой становили військо.

На всї жалї і нарікання Козаків румуньскі урядники їм відповідали (приводю дословно слова дунаків):

„От Вам Болгарія, от вам Туркія, от вам Росія — гайда куди знаете“. Але коли змучені і знищені всїми сими насильствами дунаки піднялись вже справдї тїкати, то Румуни не схотїли видавати їм паспортів. Та справдї було чого лякатись і Румунам, бо багато вже народу втїкло з Добруджі, Болгари у Болгарщину, Руснаки в Росию (в Басарабію), Татаре в Туреччину і доходи румуньского уряду значно поменьшались. Так, що тільки по великім клопотї за помочию чужосторонних консулїв повелось козакам дістати паспорти. Добре-ж тому було тїкати, в кого були зажиті ще в старі роки гроші, але у більшої частини гроший прихованих не було, а худобу всю пограбував уряд; коли-ж у кого і зісталась якась калїчка, то страшний недорід 1898 і 1899 років заставляв продавати за безцїнь. Ні хат-же, ні ґрунтів і полевої землї уряд румуньский не дозволив продавати, кажучи, що се не повна власність мешканців. З тяжкою бідою дістались козаки у Туреччину, але там вже зрозуміли вартість землї, та й тїснїйше стало у Анатолії на ню, то вже султан і не дарував їм, як раньше, землї. Під обори відвели їм місто на своїй землї раншні поселеньці Дунаки, але полевої землї не схотїли дати, тай не змогли-б, бо й самим було мало. (Коли 18 років назад Дунаки вернулись з Туреччини знов на Дунай, то турецький уряд відобрав назад подаровану їм землю, лишивши тільки, скільки припадало на ті 30 хат, що залишились на містї). Тодї слобожани купили у одного турецького бея недалеко свого села 500 гектарів землї за 1000 лїр турецьких (турецька лїра = 21¼ франкам). Землю сю поділили вони на 200 пайків, так, що на сїмю приходить ся по 2½ гектара. Се по турецькім просторі і геть то мало. Та що-ж мають робити, коли і на те в їх не стало гроший. Так що купивши землю по весні, вони щоб віддати решту гроший, мусїли сеї осени закладати еї у банок. Ще Туреччина й добрий край для таких нещасників, як сї бідолахи, бо не маючи залишку і не мавши сей рік присївку, вони, заробляючи щоденно рибною ловлею і годують так свої сїмї.

* * *

З весною 1900 — так казали нові слобожани п. Ганькови — має прийти ще більше слобожан із Румунії і між ними мають прийти і „Руснаки“, бо і тих багато просило порічних слобожан розшукувати їм землї. Вони теж казали, що Руснаки зажиточнїйші від Сарикіойців і куплять собі відразу більше землї.

Куда то не ходить руский нарід?!

Посмертні оповісткі.

† **О. Володимир Каратницкій**, парох в Григорові (коло Манастириск), деканата бучацкого, упокоїв ся в Страстний четвер с. р. в 38 році житя а в 14-ім священьства, а похорон відбув ся на сам Великдень. О покійнику пишуть до „Дѣла“: „Полишив вдову з шестеро дїтьми, з котрих найстарша має 12 лїт. Парохіяне оплакували покійника яко ревного душпастиря і щирого приятеля. Похоронному обрядови проводив бучацкий декан о. Олесницкий з оо. сов. Підляшецким з Манастириск і Соневицким з Веленева. Кромі них взяло участь в похороні девять священиків з околиці, між ними один латиньский з Колївки“. Покійник був також членом усїх черновецких українъско-руских товариств. Вічная ему память.

† **Антім Березовский**, довголїтний півець церковний при руско-унїятскій церкві в Чернівцях, ревний руский патріот і славнозвістний управитель нотного сьпіву, помер дня 2. лат. мая. Похорони в пятницю. Земля ему пером.

† **Польский архиєпископ Северин Моравский** умер у Львові дня 1. мая межи 2 а 3 годиною в ночи по кількох недїлях недуги на запаленє легких. Похорони в суботу.

Телєґрами „Буковини“.

Відень, 1. мая. Найблизше засїданє палати панів відбуде ся дня 8. мая по полудни. — Нинї приїде до Відня угорский мінїстер Сель, аби здати цїсареви перед єго відїздом до Берлїна справу з внутрішного положеня в краю.

Прага, 1. мая. До буджетової комісиї сойму відіслано внесенє з жаданєм зміни закона о безпосередних податках в тім напрямі, аби вільно було до особисто-доходового податку накладати краєві додатки. В дискусиї виказано, що через увільненє сего податку від краєвих додатків, краєвий фонд Чехії тратить річно майже мілїон зр.

Берлїн, 1. мая. Австрийский цїсар приїздить сюди дня 4. мая о годинї 10 рано.

Варшава, 1. мая. Вже оногди зачав ся робітничий рух в фабричних дїльницях. На дротах вивішено червону хоругов з написию: „Польскі робітники, вісїм годин працї“. Вечером товпа урядила похід. Полїция з козаками загородила дорогу і зачала демонстрантів розганяти. Комісар Сайферт раненний. В ночи арештовано 2.000 осіб.

Відень, 2. мая. Дневник військовнх розпоряджень оголошує обіжник, після якого контрольні збори не можуть відбувати ся в сьвята і в недїлї.

Льондон, 2. мая. Бюро Райтера доносить з Босгоф під датою 29. квітня: Вчера заатакував відділ зложений з 400 бурів передні сторожи анґлїйскі на схід від Босгофу. Бурів відперто.

Льондон, 2. мая. Емір Афганістану подав до відомости тамошного анґлїйского населеня, що анґлїйске правительство збуває єго словами замість дїлами. Супротив российского напору, він звернув ся до Анґлії за обороною, але Анґлія тягом дає виминаючі відповіди. Однак тепер прийшла вже хвиля до дїланя.

Льондон, 2. мая. Льорд Робертс доносить з Блємфонтен дня 1. мая: Ґенерал Гамільтон перемашерував з віддїлом кінних стрільців з Табавху на північ і стрітив ся коло Гонтнек зі значним віддїлом бурів під командою Боти. Я вислав єму в ночи підмогу. Максвель обсадив вчера багато горбів коло Вляксутер, не стрітивши нїякого важнїйшого опору.

Не забувайте
НА
НАРОДНИЙ ДІМ
в Чернівцях.

[1]) Сари-кіой = піщаний колодя = піщане село.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Гарне, добре і дешеве!

ул. Ратушева ч. 15. ул. Ратушева ч. 15.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Маґазин одїжи для дам і панів

в Чернівцях улиця Ратушева, ч. 15

під „Золотою грушкою“.

В кождім сезонї найновійші **плащі жіночі, для дївчат і дїтий** (зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватовані), **жакети, мантильки, ротунди, порохівники** з шовку і могару з перших віденьских і берлїньских робітень.

ОДЯГИ для панів, хлопцїв і дїтий, загортки, шльафроки, футра міскі і до подорожи, **Менчикови, Гавельоки** і всї річи хводячі в той фах з перших найславнїйших фабрик.

Порученя зпоза міста виконує ся сейчас.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівцї, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Специяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований специяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складї отсї виданя:

Людина, Ольги Кибиляньскої	40 кр.
Царівна, „ „	1.20 „
Некультурна „	20 „
Природа „ „	20 „
Покора „ „	70 „
Сестра Юлїя, Анна Сторожівна	50 „
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.— „
Залїсє, Осипа Маковея	1.20 „
Чума горілчана, Омелян Попович	20 „
25 повісток „ „	10 „
Хлопцї-садівники „ „	20 „
Цїсар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10 „
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5 „
Бесїди про часи козацьки * * *	75 „
З села, Богдан Лепкий	20 „
Гадки про потреби Українцїв * * *	15 „
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70 „
Приказки, книжочка для веселих людий, Ів. Данилевича	8 „
Ворожбит * * *	10 „

На пересилку треба долучити 5 кр.

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten є на складї в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Рік заснованя 1892.

Інформациї і посередництво до заключеня обезпечень житєвих в найкористнїйших комбінациях.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНЇСТЕР

перше і одиноке руске Товариство асекурацийне, обезпечає будинки, урядженє домашне, скот, господарскі знаряди, збіже в зернї і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід огневих.**

Стан фондів ґваранцийних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий	245.814 кор.	52 сот.	486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480 „	— „	
„ спеціяльна	1.624 „	80 „	
Фонд основний	72.000 „	— „	
„ емиритальний	18.166 „	60 „	

Тарифи „Днїстра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди лїквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року виносили виплачені **шкоди** 1.669.565 кор. 38 сот. **Полїси** „Днїстра“ приймає **Банк краєвий** при **пожичках** гіпотечних.

На житє можна обезпечатись **через „Днїстер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові,** котре дає найкористнїйші услівя, преставяє своїми фондами найбільшу ґваранцию і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришенє зареєстровазне з обмеженою порукою, удїляє **пожички** *за опатою* 5 ½% *і* 1% *додатку на кошта адмінїстрацийні* заінтабуляциєю або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до опроцентованя від **членів і третих осіб** по 4%. Удїл членьский виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і пожичку дістати може тілько член обезпечений в „Днїстрі“. Інформациї удїляє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїленє аґенций в окрестностях **де нема** близько аґентів „Днїстра“, **приймає ся.** „Днїстер“ виплатив аґентам по конець 1890 р. провізиї 216.714 кор.

Пожички для членів Тов. взаїмних обезп. і взаїмн. кред. „Днїстер“ на 5½% і 1% додатку на кош. адм.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Перша буковиньска

специяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольоґічнім промисловім музею у Відни

улиця Руска ч. 11. Чернівцї улиця Руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публицї, що виготовлюю всякого рода обуве для мущин, женщин і дїтий а то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в видї острокінчастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушуваня.

Черезъ ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі нарости на ногах.

Доброю і солїдною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі вдоволенє цїнних замовлень.

З поважанєм.

ІВАН ДІК,

специяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тілько з заграничних шкір.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в празї,

загально признаний знаменитий усмирюючий лїк на втиранє: по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лїк

все лише в ориґінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празї.

SODOR (flüssige Kohlensäure in Stahlkapseln) ermöglicht bequeme, billige Selbstherstellung aller Arten vorzülicher kohlensäuerehaltiger Erfrischungs - Getränke (**Sodawasser, Limonaden, Champager** etc.) vermittelst einer **immer verwenbaren Specialflasche.** Schachtel à 10 Stück Sodorkapseln, grosse 60 kr., kleine 40 kr.

Alleinverkauf für Buk. **Marcel v. Axentowicz**

Rothkreuz-Droguerie,

Czernowitz, Nr. 3 Rathhausstrasse Nr. 3.

Г. Файлєс

оператор нагнїток

Чернівцї, ул. Руска ч. 6.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 48. Чернівці, неділя дня 23. квітня (6. мая) 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях що середи, пятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция: улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік	20 Кор.	—	сот.
на пів року	10 „	—	„
на чверть року	5 „	—	„
на місяць	1 „	70	„

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

З буковиньского сойму.

VI. засїданє з 1. мая с. р.

(*Конець*).

Пос. Кіпер скаржить ся на деякі повітові дороги в радовецкім повітї.

Пос. Юрій Василько закидує справоздавцеви пос. Скедльови, що він збуває ухвали більшости комісиї кількома словами, за те розводить широко свої власні думки і жадає про те, щоби сю часть не брати до протоколу.

Пос. Скедль звиняє ся тим, що хотїв дати вираз обом гадкам, але на остаток годить ся на жаданє пос. Василька.

Пос. Ник. Василько виступає проти інжинерів повітових доріг, називаючи їх „скрахованими екзистенциями“.

Радник Фекете каже, що правительство розслїдить, о скільки закиди, які піднесено проти дорогових комітетів спадають на старостів і зарядить, що буде треба. Відтак признає, що декотрі дороги, як з Вижниці до Плоскої або через Лудину добре би було зробити краєвими, але против перетвореня всїх повітових гостинців на краєві підносить деякі сумнїви, а то: великі кошта і недобори на декотрих гостинцях, далї те, що декотрі гостинцї не мають значіня для цїлого краю а тільки для повіту, ба, навіть лише для поодиноких громад. Через те занедбано-б такі дороги. Тому лїпше може було-б настановити відповідних інжинерів для надзору над такими повітовими дорогами.

Пос. Вольчиньский полемізує з пос. Ник. Васильком і стає в оборонї краєвого видїлу і дорогових геометрів, позаяк і в висших сферах є „скраховані екзистенциї“.

Пос. Ник. Василько відповідає і каже, що є й „скраховані політики“ (натяк на волоских радикалів, що мусїли замовкнути, бо другі їх покинули).

Відтак мотивує пос. Ник. Василько своє внесенє на лїпше опроцентованє краєвих фондів.

Далї референт пос. Скедль про зелїзницї і вносить:

1) сплатити краєвий даток на зелїзницю Кімполюнґ-Дорна 640.000 корон в 13 ратах,

2) умовити ся в тім дїлї з товариством льокальних зелїзниць,

3) постарати ся о вибудованє зелїзниці з Серету до Синівців на границї румуньскій,

4) причинити ся до сеї будови сумою 40.000 корон,

5) причинити ся сумою 300.000 корон до будови зелїзниці з Бродини через Селетин до Ізвора,

6) постарати ся, щоби до сеї будови причинив ся і релїг. фонд,

7) напирати на будову зелїзниці Чудин-Чиреш-Кощуя.

8) Край обовязує ся платити 960 зр. річно на помішенє бюра розширеної урави руку зелїзничого на Буковинї і готов до дальшого підвисшеня на випадок дальшого розширеня сего уряду.

9) Край жадає заснованя осібної дирекциї зелїзниць в Чернівцях а що найменьше дальшого розширеня прав теперішної управи.

10) Сойм протестує проти установленя аґентів при льокальних зелїзницях, що було-б великою шкодою для краю.

11) Краєвий видїл має постарати ся о усуненє недостаточно уквалїфікованих низших урядників на стациях льокальних зелїзниць.

12) Постаратись о зниженє тарифи для дерева на зелїзницях і

13) так само для цукрових бураків, вапна і вугля.

14) Просити, щоби розширено дворець не в Жучцї а в Чернівцях при цїсарскім огородї.

Пос. Лянґенган ставить по докладнім узасадненю приняттім оплесками такі резолюциї, котрі й принято:

1) розширити й перебудувати після новійшого устрою дворець в Чернівцях,

2) обнизити тарифи для цементу, цегли і вугля,

3) запровадити межи Чернівцями а Новоселицею третий потяг що найменьше три рази на тиждень,

4) призволити краєвому видїлови 3.000 корон на студиї дотично запровадженя вузких зелїзниць на Буковинї.

Пос. Кіпер вносить резолюцию, щоби при кінницї в Горішнім Вікові отворити стацию. (Принято).

Пос. Пігуляк ставляє резолюцию:

1) щоби отворити стацию в Кичері. (Принято.)

2) щоби інструкциї, оповістки і написи для Буковини були виготовлені в краєвих мовах. (Принято).

Пос. де Льож вносить резолюцию, щоби потяг до Кімполюнґу приходив скорше, а до Бурдужен ізза прилученя пізнїйше. (Принято).

Пос. Стефанович жадає обниженя тарифи для дерева задля охорони перед Мадярами і тукраєвими кровопийцями. (Оплески.)

Пос. Ник. Василько критикує краєвий видїл, що в зелїзничих справах поступив не після ухвал сойму, а після личної политики бар. Мустаци. Далї жадає будови зелїзниці з Бродини до Ізвора і лїпшого осьвітленя двірця в Чернівцях.

Комісар правит. Фекете обіцює, що краєве правительство попре й сегорічні жаданя сойму дотично зелїзниць і звиняєсь, що не все сповнилось, чого сойм тогід домагав ся.

По принятю всїх внесень і резолюций замкнув маршалок засїданє о год. пів до 10-ої в ночи.

VII. засїданє з 3. мая с. р.

Пос. др. Рот ставить нагляче внесенє на зміну порядку краєвого і виборчого а то, щоби запровадити четверту загальну курию виборчу, котра би вибирала 5 послів, щоби при виборах до сойму було безпосереднє і тайне голосованє, щоби побільшити число членів краєвого видїлу о одного посла з нової курії, щоби увзгляднити і иньші дотеперішні внесеня в сїй справі головно петицию міста Чернівців о побільшенє числа послів міских.

Пос. Вольчиньский противить ся наглому трактованю сего внесеня, наколи пос. Ник. Василько его попирає. Сойм приймає внесенє 16 проти 8 голосів і переказує внесенє адмін. комісиї.

Пос. Ник. Василько і товариші запитують маршалка, чи гадає він запобічи ушкодженю грома-

---

18)

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

гр. Л. Н. Толстого.

Перекладає Василь Сїмович.

ЧАСТЬ ДРУГА.

(*Дальше.*)

Як князь уже наблизив ся до дверий ґенеральского дому, сей сидїв у темному сальонї за інкрустованим столиком і обертав враз з молодим чоловіком, художником, братом одного з його підчинених, тарілкою по чвертинцї паперу. Тонкі, вохкі, слабі пальцї художника приставали до цупких, поморщених, скостенїлих пальцїв ґенерала і так сполучені руки ходили з тарілкою по папері, що на ньому були виписані усї букви. Тарілка відповідала на завдане ґенералом питанє: „як душі по смерти взаїмно мутъ ся пізнавати“.

В той час, як один з слуг, що виповняв обовязки камердінера, увійшов з білетом Нехлюдова, тареля говорила душа Жанни д'Арк. Душа Жанни д'Арк уже сказала по зложеню буквів слова: „признавати муть взаїмно“, і се стояло записане. Як прийшов слуга, тарілка станувши раз на **п**, другий раз на **о** і потім дійшовши до **с**, стала на тій букві і почало ворухати ся то туди то сюди.

А ворухало ся тому, що слїдуюча буква після гадки ґенерала мала бути **л** себ-то Жанна д'Арк, після його думки повинна була сказати, що душі взаїмно пізнавати ся мутъ лишень послї свого очищеня зі всього земського, або що небудь друге, тож слїдуюча буква повинна бути **л**. А художник думав, що слїдуе буква **в**; душа Жанни скаже, що душі взаїмно пізнавати ся мутъ по сьвітлї, що виходить з етерних тїл. Ґенерал, мрачно насупивши свої густі сиві брови, неподвижно дивив ся на руки, і уявляючи собі, що тарільчик сам порушить ся, тягнув його в сторону **л**. Молодий же, безкровний художник з заложеним за вуха шерстким волосем дивив ся в темний кут сальону своїми бездушними, голубими очима і нервово рухаючи губами, тягнув до **в**. Ґенерал зморщив ся на перерву свого занятя і по хвилинцї мовчаня, взяв білет, убрав pince-nez і, кахнувши *з* болю в крижах, встав на цїлий свій великий зріст і почав шурувати свої окостенїлі пальцї.

— Проси до канцелярийки.

— Позвольте, ваше превосходительство, я докінчу сам, — сказав художник, встаючи, — я чую присутність.

— Добре, добре, кінчіть, — сказав рішучо і строго ґенерал і подав ся великими кроками до канцелярийки.

— Мило менї вас видїти, — сказав він на входї ввічливим голосом до Нехлюдова, указуючи йому крісло при бюрку. — Давно приїхали до Петербурга?

Нехлюдов сказав, що недавно.

— Княгиня-мати здорова?

— Мати переставилась.

— Так? Дуже прикро. Менї син говорив, що він вас стрітив.

Син ґенерала робив таку саму карперу, як і батько. Після військової академії служив при слїдчому бюрі і дуже гордував ся тими занятями, які йому там припоручувано. Занятя ті полягали на висліджуваню шпіонів.

— Я служив з вашим батьком. Товаришами були. Щож, а ви служите?

— Нї, не служу.

Ґенерал неодобряючо похитав головою.

— Я маю до вас просьбу, ґенерале, — сказав Нехлюдов.

— Ду-ду-дуже менї мило. Чим можу служити?

— Наколи моя просьба невмістна, то, прошу простити менї. Але я конче мушу її передати.

— Щож таке?

— У вас замкнений сидить якийсь Ґуркевич. Його мама просить о побаченє з ним, або по крайній мірі передане йому книжок.

На лицї ґубернатора не перейшла ні маленька тїнь невдоволеня, але і вдоволеня не було на нїй видно. Склонивши голову на бік, зажмурив очи, немов думав над чимось. В дійстности він нїчого не думав а навіть не інтересував ся говоренем князя, знаючи дуже добре, що відповість йому по закону. Він по просту душевно відпочивав, не думаючи ні про що.

— Се, бачите, не від мене зависить, — сказав він, відітхнувши глубоко.

— Що до побачень, то про се знаменито стоїть в книгах. Що там позволено, те позволяе ся. Що дотикає книжок, то у нас есть бібліотека, і їм дає ся читати, що дозволено.

— Добре, але йому треба наукових. Він хоче продовжати свої студиї.

— Не вірте сьому.

Ґенерал замовк.

— Се не для студий. Оттак, щоби непокоїти спокійних людий.

— Адже треба чимсь виповнити час в їх тяжкім положеню, — сказав Нехлюдов.

— Вони все жалують ся, — відвітив ґенерал. — О, ми їх добре знаєм.

Він говорив про них загалом, немов би про якусь осібну, погану породу людий.

— Їм тут дає ся таку вигоду, яку рідко подиблеш в тюремних місцях, — продовжав ґенерал.

І став, немов оправдуючись, подрібно описувати всякі вигоди засуджених, неначеб головна цїль того заведеня полягала на утримуваню в доброму станї місць перебуваня арештантів.

— Передше, правда, було трохи строго, але тут їм дуже добре сидїти. Вони їдять три страви, з якої одна все мясна: печеня або котлети. В недїлю дає ся їм іще четверту страву — якісь солодощі. Дай Боже, щоби кождий Росиянин міг таке їсти.

Ґенерал, як усї старі люди, вчіпивши ся тюрми, говорив всьо се, що він нераз повтаряв на доказ вимог і невдячности тюремників.

— Даеть ся книжки і духовного

ди Сторожинець, котрої начальство згодило ся приняти від тамошного обшару двірского замість 14.000 корон, залеглих у него на удержане школи, тілько 4.000 корон. Маршалок відповідає, що ся справа належить до шкільних властий.

Пос. Ник. Василько реферує про внесене адм. комісиї, щоби краєві фонди поміщувати в банках, котрі дадуть найбільший процент.

Пос. Ончул обстає за бук земским кредитовим банком, однак без успіху, бо сойм приймає внесене комісиї.

Пос. Калїнеску референ о внесеню на заснованє 4 стипендий ім. цїсара Франц-Йосифа по 800 корон річно для штуки і техніки, котре принято одноголосно.

Пос. Ник. Василько реферує про петицию вижницкого повіту о заложене пов. гостинця з Вижниці до Розтік через Підзахарич і вносить на удїленє субвенциї 2.000 зр. на ту цїль. (Принято).

Пос. Ник. Василько реферує про внесене адм. комісиї, щоби дороговому комітетови в Вижниці призволити на затягнене довгу 80.000 корон за порукою краю.

Посли Юрій Василько, Абрагамович і Вольчиньский противні сему внесеню, когре сойм мимо того ухвалює 13 голосами проти 10.

Пос. де Льож референ про закон, котрим місту Кімполюнґови призволяєсь побирати данину від споживи пива, горівки і засолоджених напоїв на дальших 10 лїт. (Принято).

Пос. Кіпер референ про установленє слуги при операційнім віддїлї краєвого шпиталю. (Принято).

Продовженє засїданя відрочено відтак до 6-ої год. вечером.

Війна в Африці.

Про події на всхід занятого Анґлійцями Табанху доносять, що в суботу і неділю бури знов атакували позициї дивізиї ґенерала Рундля, котрому помагали дві бриґади їзди під командою ґенерала Френча, бриґада піхоти Дорена і віддїл кінноти під Гамільтоном. Гамільтон вирушив з своєю колюмною в північно західнім напрямі. Під Гутнеком заступив ему сильний віддїл бурів під командою Боти. На поміч вислано ему ґенерала Френча. Бури ударили на анґлїйске військо на крилї, хотячи здобути занятий ними прохід і відтяти конвой. Френч ударив безпроволочно на лїве крило бурів і вислав віддїли війска на вершки гір, котрі в тім місци суть дуже стрімкі. Темнота уможливила бурам цофнути ся. Позиция бурів є майже неможлива до здобутя. Гори тут ще більше стрімкі як під Колесберґом і тягнуть ся цїлими милями довкола міста. Через цїлий день тревала борба артилерий. Колюмна Гамільтона стверднла, що позициї бурів, котрі стріляють з великого віддаленя, дуже великим півколесом окружають місто. Табор Анґлійців безнастанно бомбардований бурами, котрі розставили ся на недоступних горах. Табор буде здаєть ся перенесений в безпечнїйше місце. Під Гутнеком погибло оногди двох офіцирів і один вояк а 3 офіцири і 15 вояків ранено.

Бюро Райтера доносить, що коло Венснера полонено 26 бурів а коменданта Олївєра ране о. Єго наслїдником іменовано коменданта Потґітера.

З Мефкінґу доносять під датою 19. квітня, що число бурів облягаючих місто виносить 3.000. Бури мають тут дуже богато армат. 14 мешканців Мафкінґа хотїло спровадити до міста 800 штук худоби, але бури заскочили їх і полонили разом з цїлим транспортом. Ґенерал Карінґтон, котрий посуває ся від Бепри, прийшов вже до Марау-Деляс.

НОВИНКИ.

Чернівці, 5-го мая 1900.

Промоция п. Николая Желехівского, бувшого члена „Союза“ на доктора прав відбула ся 2. мая в авлї університету в Чернівцях.

З „Бояна“. Проба хору „Бояна“ відбуде ся сего вівторка т. є. дня 8. лат. мая точно о год. пів до 8. вечером. О численний удїл просить *Видїл.*

П. Вердеш - Влад, п. к. поборця податковий в Кімполюнґу, щирий Русин-патріот, перейшов в стан спочинку і переніс ся до Чернівців. Витаємо сердечно любого громадянина.

Делеґация австро - угорска скликана відручним письмом цїсаря на день 12. мая с. р.

Рада державна скликана на день 8. мая о 11. год. перед полуднем. На порядку дневнім засїданя поставлено проект зміни закона промислового, внесене пос. Козловского і тов. в справі закона против марґарини і справу інжинерского титулу.

Реформа середних шкіл в Галичині після *проекту*, виробленого комісиєю шкільною, над яким тепер веде ся дискусия в соймі — представляє ся так, що мали би бути: 1) наука істориї рідного краю обовязковою; 2) при ґімназиях шкільні лїкарі; 3) мали би будувати ся нові ґімназиї I. (руска) і IV. у Львові і Бережанах; 4) реальна школа в Тарнові; 5) існуючі філії замінені на самостійні ґімназиї; 6) в міру учительских сил творити нові ґімназиї, де вже признано їх потребу, а врешті 7) взиває ся правительство, аби предложило соймови проект закона про висші, видїлові школи мужескі, опертий на таких засадах: а) видїлова школа мужеска буде обіймати трилїтний курс науки для поглубленя і розширеня науки, удїлюваної в триклясовій, видїловій школї, яка тепер істнує, і має творити з нею одну цїлість; б) покінчене висшої, видїлової школи буде управняти до доступу до всїх галузей публичної служби, які не вимагають університетских, або специяльних студиїв, а також до однорічної військової служби; в) кошта заложеня і удержаня висшої школи видїлової розкладають ся в сей спосіб, що всї річеві потреби еї буде покривати громада, а знов видатки на побори учителїв в половинї краєвий фонд, а в половинї, титулом субвенциї, скарб державний; г) заложене кождої висшої видїлової школи мужескої буде зависїти від порозуміня репрезентациї громади, краю і правительства; д) учителям висшої, видїлової школи будуть запевнені побори учителїв шкіл вправ при учительских семинариях; е) закладане таких шкіл з викладовою рускою мовою повинно бути уможливлене.

Михаїл Мункачі, один з найславнїйших сучасних малярів (роджений 1846 р. в Мункачеві на Угорщинї), умер в санаториї в Бонн, де від кількох лїт уже лиш животїв, запавши на тяжку недугу ума. Тїло буде перевезене до Пешту.

Страшна пригода лучила ся в копальнях угля в Шефільдї в північній Америцї. При вибуху погибло 200 людий. До тепер добуто 137 трупів.

Град. Недавно що настала весна і розбудила сонну природу до нового житя, а вже град починає сипатись на землю. Велика буря з градом лютила ся над селом Руднисками, снятиньского повіта. Властитель села посол Стефан Мойса зголосив шкоду від граду в Краківскім товаристві.

Шайку фальшівників банкнотів викрито в Семигородї. До шайки належали найзнатнїйші місцеві особи: властителї більших посїлостий, нотарі і т. п. Межи ними находить ся також один член комітатскої управи, що брав участь в ювілейній виставі міліонарній. Він зізнав, що сам пустив 40.000 фальшивих 10-ринськових банкнотів.

Зі Снятина пишуть: Яка по містах буває полїция і що вона до всего иньшого здібна, лиш не до того, до чого властиво призначена, маємо найлучший доказ на полїциї в Снятинї. Именно коли перед пару днями появили ся були скажені пси в Снятинї, то висланий полїцай з стрільбою, щоби застрілити пса, трафив не пса, але... просто в голову переходячого в той час улицею урядника почтового п. Т. так, що той упав тяжко зранений на землю і тепер буде мусїв кілька тиждїв вилежати в ліжку. Або от другий примір: В ночи (1. мая) якісь злодії виломали зелїзні штаби від вікна в тутешній Народній Торговлї і з муру повикидали цегли, дістались до середини, забрали грошї з каси і товарів на кількасот зр. Коли зважити, що льокаль Народної Торговлї находить ся в самім центрі міста, на головній артериї. де до пізної ночи рух досить великий, та що Народна Торговля під самим носом полїциї, бо віддалена заледви кількадесять кроків від стражниці полїцийної, то насуває ся питане: де тогдї була славетна полїция? Но на се дуже легка відповідь: Полїцаї пересиджують до пізної ночи по різних шинках та байзлях. Красні порядки, нема що казати!

Х. У.

змісту і старі журнали. У нас бібліотека. Лише що вони рідко коли читають. Зразу горнуть ся до того, а потім то нові книжки остають до половини нерозрізаними, а в старих вічно читають на одній і тій самій сторонї. Ми пересьвідчились про се, — з чимсь дуже далеким на усьмішку, сказав барон, — навмисне вложилисьмо паперові грошї. То так остали ся не виняті. І писати їм не наказує ся, — продовжав старий.

— Дає ся їм таблицю, крейду, можуть писати для розривки, що хотять. Можуть змазувати і пак писати. Гадаєте, що пишуть? Де там. Але, що правда, скоро успокоюють зовсїм. Лиш з разу боять ся, а потім грубіють і роблять ся дуже смирними — говорив ґенерал, не припускаючи, щоби його оповіданє мало якийсь страшний вплив на слухача.

Нехлюдов чув його захриплий, старечий голос, дивив ся на ті скостенїлі члени, на потахлі очи під сивими бровами, на те старече, оголене, обвисле підборіддя, сперте на військовім ковнїрі, на той білий хрест, яким гордував ся сей чоловік тому передусїм. що дістав його за виїмково жостоке убийство багато людий, — і розумів, що противитись, питатись о значіне його слів — нї до чого не доведе. Тож перемігши себе, порушив іще другу справу, справу арештантки Шустової, що до котрої він сьогодні довідав ся, що її велїли пустити на волю.

— Шустова? Шустова... Не можу усїх поіменно знати. Бож їх так багато, — сказав він, попрікаючи замкнених за се велике число. Задзвонивши, велїв призвати секретаря. Поки шукали за секретарем, ґенерал намавляв Нехлюдова до державної служби, доказуючи, що чесні, благородні люди, (причислюючи і себе до них), потрібні передовсїм цареви... і вітчинї, — довав він, очевидно, для прикраси вираженя.

— Я ось старий, а все таки служу, на скілько позволяють сили.

Секретар — сухий, огорілий чоловік з неспокійним, розумним поглядом, — прийшов і оповістив, що Шустова замкнена в якімсь такім дивнім, фортіфікацийнім місци, що і в книгах нема нїчого про него.

— Як дістанемо наказ, зараз її випустимо. Ми їх не тримаємо, не дорожимо особливо відвідинами їх, — сказав ґенерал опять, складаючи уста до чогось мало подібного на усьмішку, що лишень опоганювала його лице.

Нехлюдов встав, стараючи ся стримати ся від вираженя почуваня обмерзїння, спольученого з жалем для того страшного старця. Між тим старець уважав, що йому також не конче бути надто строгим зглядом легкодушного і, очевидно, заблудшого сина свого товариша і не лишити його без науки.

— Прощайте, мій милий, не ремствуйте на мене. Я люблю вас, кажу вам. Не сходїть ся з людьми, які у нас заключені. Невинного не запруть. Се самі неморальні люди. О, ми їх знаєм, — висказав він тоном, який не допускав можливости сумнївів. І він дїйстно не сумнївав ся в тім не тому, що се так було, а тому, що наколи-б так не було, він мусїв би признати себе не поважаним героєм, що кінчає своє добре житє, а негідником, що спродав і на старість спродає свою совість.

— А передовсїм найлучше, служіть, — продовжав. — Цареви потрібно чесних людий... і вітчинї, — додав він. Возьмім на се, наколи-б і я, і всї так, як ви, не служили? Хто би лишив ся? Ми вміємо ганити подяки, а самі не хочемо помагати правлїню.

Нехлюдов здихнув глубоко, вклонив ся низенько, стиснув простягнену з помилованем кістисту велику ґенеральну руку і вийшов з кімнати.

Ґенерал неодобряючо похитав головою і, потираючи крижі, пішов онять до сальону, де очікував його художник, що записав цїлу відповідь получену від душі Жанни д'Арк. Ґенерал вложив pince-nez і прочитав: признавати ся мутъ взаїмно по сьвітлї, що виходить з етерних тїл.

— А, — одобряючо сказав ґенерал, закривши очи, — але як пізнати, коли сьвітло у всїх однакове, — сказав він і, опять злучивши свої пальцї з художником, сїв за стіл.

Фіякер Нехлюдова виїхав перед браму.

— Але скучно тут, паноньку, — сказав фіякер, звертаючись до князя, — хотїв не діждатись, поїхати.

— Правда, скучно, — згодив ся Нехлюдов здохаючи повною грудю і спокійними очима глядячи на димні облаки, що плили по небі і на блискучу Неву, що роїла ся від лодок та пароходів.

XX.

На другий день мала рішити ся справа Маслової і Нехлюдов поїхав до Сенату. Адвокат з'їхав ся з ним на величавім заїздї сенатського будинку, у якому стояло уже декілька екіпажів. Пройшовши по чудових, сьвяточних сходах на другий поверх, адвокат, що знав усї входи, подав ся на лїво до дверий, на яких був виписаний рік введеня в житє судових законів. Здіймивши у першій довгій кімнатї пальто і довідавшись від швайцара, що сенатори вже зібрали ся, і що іно перейшов останнїй з них Фанарін з веселою міною увійшов у фрацї і білій краватцї, до другої кімнати. Ту стояла на право шафа, далї стіл, а на лїво вили ся східцї, по яких спускав ся в той час елеґантний чиновник в віц-мундїрі з портфелем під пахою. В кімнатї звертав на себе увагу патриярхального виду старець, з довгим, білим як снїг волосем в жакетї і сїрих штанах. Коло нього стояло з надзвичайним поважанем двох служачих. Патриярхальний старець подав ся до шафи і сховав ся за дверми її. В той час Фанарін, побачивши свого товариша по званю, якогось адвоката в фрацї і білій краватцї, вдав ся з ним в оживляючу розмову. Тимчасом Нехлюдов розглядав ся по кімнатї. Було 15 людий, межи ними дві панї, одна молода в pince-nez і друга вже сива. Розбір нинїшної справи про очернене друком зібрав більше, чим звичайно гостий — людий по більшій части зі журналїстичного сьвіта.

(*Дальше буде.*)

Про руский театр, перебуваючий тепер в Кракові, дуже похвально висказують ся краківскі часописи. „Czas“ пише: „З артистів, що брали участь в представленю (в неділю: „Не ходи Грицю на вечерницю“), треба відзначити п. Осиповичеву, дуже добру характеристичну акторку, п. Лопатиньску, обдарену сильним і звучним голосом, пп. Григоровича, Полїщука і Ґембіцкого. Пан Стадник відзначає ся незвичайною зручностию в танцю. Публика заповнила салю, приймаючи артистів дуже прихильно. На осібну згадку заслугують хори, знаменито вишколені і посїдаючі, як видно, кілька гарних голосів“.

Еміґрация з галицкого Поділя до Канади прибирає що-раз ширші розміри. Перед кількома днями явило ся в Тернополи на зелїзничій стациї 620 еміґрантів, що приїхали зі стаций Гусятин, Коничинцї і Чортків, межи ними 340 дїтий. Ось наслідки печаливости верховодячої в краю кліки о „poczciwy ludek!...“

Що то може заподіяти одна буква! До Клявзенбурґа телеґрафує отець до сина: „Приїду нині, очікуй мене на двірци з бандою. Твій отець“. Син думав, що батько може виграв льос на льотерий і з неспокійним чувством радости станув в означеній годинї на двірци з капелею циганів. Ледви заїхав поїзд, цигани утяли марш Ракочого, а наперед них розрадуваний син з отвертими раменами зустрічає батька. Старий счудував ся немало, що має значити таке привитане? — Преціньви телеґрафували менї, щоби я вийшов по вас з бандою!... — Чи ти ошалїв, скрикнув старий, на дворі позимнїло і я бояв ся перестудитись, тому телеґрафував, щоби ти привіз *бунду*... бунду а не *банду*.

Молодий посланець до Кріґера. 16-лїтний Й. Ф. Сміт виїхав з Америки дня 11. квітня с. р. кораблем до полудневої Африки, щоби вручити письмо Кріґерови, президентови Трансвалю. В письмі виписані симпатиї для бурів американьских молодих школярів з Філядельфії, Бруклина і Ню-Йорку в числї 20 тисяч. Молодий Сміт обіцяв, що певно доручить письмо президентови, а на осїнь верне назад до Америки.

На виставі парискій лучили ся сими днями дві нещастні пригоди. Дня 29. квітня завалився один приватний міст (що лучив Марсове поле з панорамою Globe celeste) і засипав прохожих. Сїм осіб погибло на місци, а з десяти осіб тяжко ранених дві померли опісля. Ще не проминуло прикре враженє з еєї пригоди, а зараз наступила друга: в гали машин на виставі заломило ся руштованє і два робітники згинули на місци, а двох сильно покалїчило.

Вісти з Америки. В маю (день подасть ся пізнїйше) відбуде ся в Шамокін, Па. віче і вечерок в память 39. роковин смерти Тараса Шевченка з слїдуючим порядком: О год. 8. рано Служба Божа, підчас котрої члени товариства Т. Шевченка являть ся в парадї. По Службі Божій відьспіває ся панахиду за душу Тараса. О год. ½10. розпічне ся віче, на котрім проголосить ся ось які реферати: 1. Справи просьвітні. 2. Справи церковні. 3. Справи робітничі. 4. Про руско-народний еміґрацийний дім в Америцї. Вечером, точно о год. 7. розпічне ся вечерок в память 39. роковин смерти нашого великого поета Тараса Шевченка, що устроюєсь заходом шамокінского товариства его імени з слїдуючою програмою: 1. Вступне слово. 2. Відчит про Т. Шевченка. 3. Широкий луг, глубокий яр — відсьпіває хор. 4. Павло Полуботок Т. Шевченка – віддеклямує Ілько Хомяк. 5. Тече вода — дует. 6. Утоплена, Т. Шевченка — віддеклямує Мария Мурдза. 7. Гуляли і По морю — відсьпівае хор. 8. До Основяненка, Т. Шевченка — віддеклямує М. Константкевич. 9. Помарнїла наша доля — сольо М. К. 10. Козацькая доля, Т. Шевченка — віддеклямує Гр. Гасич. 11. Ще не вмерла Україна — хор. 12. Коза дереза, комічна оперетка. Хто лиш жие, не сьміе поминути тої нагоди, щоб не поспішити на той вечерок і в той спосіб помянути нашого Тараса. — За амер. „Свободою“.

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

Спіритизм.

Редакция „Народної Часописи“ взяла собі за задачу популяризувати між рускими селянами й міщанами науку в той спосіб, що друкує нераз доволї і, так би сказати, вичерпуючі відповіди на питаня, які тійже редакциї надсилають з ріжних сторін еї передплатники. А що питаня еї часто дуже цїкаві, бо доторкають нераз важних подій житя людского, рослинного тай взагалї житя природи — то не меньше інтересні і відповіди.

На чиесь питане: що то є спіритизм — один з редакторів згаданої ґазети відповідає ось як:

„Щоби же й другі читателї могли зрозуміти о що розходить ся, позволю собі навести з деякими змінами ваше питане:

На днях був я свідком т. зв. викликуваня духів за помочию кружачого тарельця на аркуши паперу, на котрім в округ виписана була по порядку цїла азбука. Панночка або і мужчина держить обі руки легонько на малім тарельци, виверненім дном до гори, а по кількох хвилях тарелець зачинає в округ посувати ся, а з букв, на котрих задержує ся, складає ся відповідь на поставлені духови питаня...

Годї припустити однак, щоби дух дїйстно на чию небудь забаганку приходив з неба, чи з пекла, і лїз під тарелець, щоби заспокоювати людску цїкавість, а що обманьство було виключене — то хочете поясненя сего з'явища.

Насамперед треба мати то на увазї, що люди з давен давна кожде непонятне для них з'явище приписували найрадше якійсь надприродній силї, а друге, що завсїгди брала їх охота довідати ся, що есть на тамтім сьвітї і що буде по смерти. На сих двох точках і основує ся новочасний „спіритизм“ або викликуване духів і розмова з ними при помочи пуканя, писаня і т. п, і він має нинї як з одної сторони множество безусловних приклонників, так з другої, й не мало рішучих противників, навіть фахових т. зв. антіспіритистів, котрі викликують „духів“, роблять то само, що правдиві спіритисти, щоби показати, що все основує ся на сьвідомім обманьстві (штука всїляких фарисеїв, як Ґанзен, След і др.)

Люди науки стоять по серединї і слїдять за т. зв. спіритистичними проявами о стілько, о скілько они дадуть звести ся до дїйстно якихсь проявів в природї чоловіка.

Возьмім для приміру т. зв. пишучі столики або у вашім примірі тарелець. Він рушає ся, отже виконує якусь роботу; але для виконуваня тої роботи треба якоїсь силы. Деж она? Як би ним рушав дїйстно дух, що прийшов з тамтого сьвіта, то не треба би анї панни, або якогось мужчини; дух чей міг би й без них рушати тарельцем. Тимчасом, щоби тарелець рушав ся, треба, щоби панна держала руки над ним. Виходить з того, що порушаюча сила іде від панни через еї руки в тарелець, а коли не панна лиш дух рушає тарельцем, то хиба він влїз в панну, иньшими словами: панна стала ся посередником межи духом а тарельцем, стала ся тим, що називають спіритисти „медіюм“. Коли же тарелець рушає ся лиш тодї, коли медіюм хоче, то очевидно, що коли він не рушає ся, то і медіюм того не хоче, або знов иньшими словами: тарелець пише лиш тогди, коли медіюм того хоче або не хоче, а коли так, то хиба може то писати, значить ся давати такі відповіди, які хоче і може дати медіюм.

Отже як в сїм примірі так і в многих иньших грає головну і найбільшу ролю медіюм і в нїм треба щукати причин дїйстних спіритистичних з'явищ (не спіритистичних штук). Отже насамперед звідки бере ся той рух тарельця?

Звістна загально річ, що столик чи тарелець не під кождого чоловіка рукою буде порушати ся. Чомуж той „дух“ не лїзе в кождого чоловіка, лиш вибирає собі догідних і то найчастїйше з красного пола?

На то наука не має доси иньшого поясненя, як лиш таке, що рух переносить ся з медіюм на тарелець або столик. А що посередником межи волею чоловіка а рухом его членів суть нерви, то припускає ся, що у декотрих людий суть того рода нерви, що они волю викликуючу рух переносять, чи передають ще поза своє тїло якимсь предметам. Коли же так, то видко, що есть ще поза нами якась сила зовсїм нам ще не знана, а котрої прояви ми лиш случайно і при догідних обставинах можемо добачити.

Що та сила є в нас, то знаємо дуже добре, бо що дня, що хвилї, сьвідомо і несьвідомо она в нас відзиває ся, а мимо того ми не можемо її добачити, чи лїпше сказавши — не можемо її понятн. Ся тайна сила руху проявляє ся впрочім в цїлій природї на величезні розміри і она нас навіть не дивує, хоч є далеко величавійша в своїх проявах. Лиш коли ми її случайно видимо в дуже маленьких проявах і инакше як звичайно на собі, беремо для еї поясненя до помочи „духів“ з тамтого сьвіта. Се що до поясненя одного з'явища т. зв. спіритистичного руху. Але як пояснити иньшого рода рух, такий, як его видїли такі учені, як славний астроном Скіяпареллї і проф. Броссеріо, Ґероза і др. на славнім свого часу медіюм Евзапія в днях 28. вересня і 3. жовтня 1892?

Евзапію, що сидїла на кріслї при столї, викинуло нараз разом з кріслом на стіл. Ті учені, що опісля спільно підписали справоздане з цїлого ряду з'явищ на тім медіюм, сказали виразно, що розходить ся о з'явища незвістної природи, котрих они не беруть ся поясняти, бо не знають причин потрібних до їх викликаня“.

Телєґрами „Буковини“.

Львів, 5. мая. Митрополит львівский Юлїян Сас Куїловский помер нинї о годинї пів до 12-ої в полудне.

Відень, 5. мая. Цїсар виїхав в гостину до Берлина.

Льондон, 4. мая. Льорд Робертс телеґрафує: Ґен. Гомільтон зігнав дня 1. с. м. бурів з їх сильних становищ коло Гутнек. Страти Анґлїйцїв не великі. Бури уступили на північ і на всхід. Анґлїйцї забрали 26 бурів до неволї, між ними одного коменданта. Гамільтон тепер відпочиває, бо его войска бороли ся безнастанно 7 днїв.

Зміна льокалю.

Загально ту знаний найперший усувач нагнїток

Г. ФАЙЛЄС

при **улици Рускій ч. 6,**

перенїс свій відновлений і з найбільшим комфортом уряджений

фризиєрский сальон

до побіч приперaючого дому

при улици Рускій ч. 8.

Услуга надзвичайно старанна.

Справоздане Касове „Рускої Каси“.

за місяць квітень 1900 року.

A) Приходи.

На початку місяця		в протягу місяця прибуло			З кінцем місяця	
к.	с.		к.	с.	к.	с.
11	—	1. На фонд резерв. загальний	5	—	16	—
297	—	2. Вложено паїв	110	—	407	—
6328	34	3. Вложено вкладок щадн.	3656	58	9984	92
3954	68	4. Звернено пожичок на скрипти	1856	09	5810	77
2015	19	5. „ „ на векслї	162	50	2177	69
1027	25	6. Побрано відсотків	313	95	1341	20
171	31	7. На адмінїстрацию побрано	42	12	213	43
13804	77		6146	24	19951	01
3349	70	8. Готівка	57	85	3349	70
17154	47		6204	09	23300	71

Б) Розходи.

На початку місяця		в протягу місяця убуло			З кінцем місяця	
к.	с.		к.	с.	к.	с.
504	40	1. Виплачено паїв	1960	—	2464	40
6957	11	2. Виплачено вкладок щадн	1467	08	8424	19
2860	—	3. Дано пожичок на скрипти	2000	—	4860	—
6550	—	4. „ „ на векслї	280	—	6830	—
142	74	5. Виплачено відсотків	1	15	143	89
82	37	6. Виплачено коштів адм.	61	10	143	47
		7. Виплачено оплат скарбових	15	28	15	28
17096	62		5784	61	22881	23
57	85	8. Готівка (Сальдо)	419	48	419	48
17154	47		6204	09	23300	71

В місяцю квітни вступило 5 нових членів з паями деклярованими на суму 200 корон, а дїйсно вплатили 110 корон:, виступив 1 член з паями на суму 1960 корон.

Дирекция:

Єр Пігуляк
голова.

Антін Клим
член старшини.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Гарне, добре і дешеве!

ул. Ратушева ч. 15. ул. Ратушева ч. 15.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Маґазин одїжи для дам і панів

в Чернівцях улиця Ратушева, ч. 15

під „Золотою грушкою“.

В кождім сезонї найновійші

плащі жіночі,

для дївчат і дїтий

(зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватовані),

жакети, мантильки,

ротунди, порохівники

з шовку і могару

з перших віденьских і берлїньских робітень.

ОДЯГИ

для панів, хлопців і дїтий,

загортки, шльафроки, футра

міскі і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всї річи хводячі в той фах з перших найславнїйших фабрик.

Поручена злоза міста виконує ся сейчас.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Спеціяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований спеціяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до гімнастичних вправ.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складї отсї видана:

Людина, Ольги Кибиляньскої	40	кр.
Царівна, „ „	1.20	„
Некультурна „	20	„
Природа „ „	20	„
Покора „ „	70	„
Сестра Юлїя, Анна Сторожівна	50	„
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.—	„
Залїсе, Осипа Маковея	1.20	„
Чума горілчана, Омелян Попович	20	„
25 повісток „ „	10	„
Хлопці-садівники „ „	20	„
Цїсар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10	„
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5	„
Бесїди про часи козацьки	75	„
З села, Богдан Лепкий	20	„
Гадки про потреби Українців	15	„
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70	„
Приказки, книжочка для веселих людий, Ів. Данилевича	8	„
Ворожбит	10	„

На пересилку треба долучити 5 кр.

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складї

в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Інформації і посередництво до заключеня обезпечень житевих в найкористнїйших комбінациях.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНЇСТЕР

перше і одиноке руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, уряджене домашне, скот, господарскі знаряди, збіже в зернї і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід огневих.**

Стан фондів ґваранційних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий	245.814	кор.	52	сот.
Резерва премій	148.480	„	—	„
„ спеціяльна	1.624	„	80	„
Фонд основний	72.000	„	—	„
„ емпиритальний	18.166	„	60	„
			486.145	кор. 92 сот.

Тарифи „Днїстра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року виносили виплачені **шкоди** 1.669.565 кор. 38 сот. **Полїси** „Днїстра“ приймає **Банк краєвий** при **пожичках** гіпотечних.

На житє можна обезпечатись **через „Днїстер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові,** котре дає найкористнїйші услівя, преставяє своїми фондами найбільшу ґваранцію і видає полїси і квіти в рускім язиці.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришене зареєстровазне з обмеженою порукою, удїляє **пожички** *за опатою* 5 ½% *і* 1% *додатку на кошта адмінїстраційні* заінтабуляцією або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до опроцентованя від **членів і третих осіб** по 4%. Удїл членьский виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і пожичку дістати може тілько член обезпечений в „Днїстрі“. Інформациї удїляє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїленє аґенций в окрестностях **де нема** близько аґентів „Днїстра“, **приймає ся.** „Днїстер“ виплатив аґентам по конець 1890 р. провізиї 216,714 кор.

Пожички для членів Тов. взаїмних обезп. і взаїмн. пред. „Днїстер“ на 5½% і 1% додатку на кошт. адм.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Перша буковиньска

спеціяльна ро- бітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольоґічнім промисловім музею у Відни

улиця Руска ч. 11. Чернівці улиця Руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публиці, що виготовлюю всякого рода обуве для мущин, женщин і дїтий а то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в видї острокінчастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушуваня.

Черезъ ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі наросты на ногах.

Доброю і солїдною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі вдоволене цїнних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,

спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тілько з заграничних шкір.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в празї,

загально признаний **знаменитий усмирюючий лїк на втиране:** по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лїк

все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празї.

SODOR

(flüssige Kohlensäure in Stahlkapseln) ermöglicht bequeme, billige Selbstherstellung aller Arten vorzüllicher kohlensäuerehaltiger Erfrischungs-Getränke (Sodawasser, Limonaden, Champager etc.) vermittelst einer **immer verwenbaren Specialflasche.** Schachtel à 10 Stück Sodorkapseln, grosse 60 kr., kleine 40 kr.

Alleinverkauf für Buk. **Marcel v. Axentowicz**

Rothkreuz-Droguerie,

Czernowitz, Nr. 3 Rathhausstrasse Nr. 3.

Г. Файлєс

оператор нагнїток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 49. Чернівці, середа дня 26. квітня (9. мая) 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятниці і неділї.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улица Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік	20 Кор.	—	сот.
на пів року	10 „	—	„
на чверть року	5 „	—	„
на місяць	1 „	70	„

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

З буковиньского сойму.

VII. засїданє з 3. мая с. р.

(*Конець*).

Пос. Стефанович реферує про закон, котрим установляє ся повітові спілки рільничі і краєву культурну раду.

По промовах послів Мустаци, Ник. Василька і Волчиньского та прав. радника Фекетого ухвалює сойм сей закон.

Відтак розділено дальші запомоги, між тими й тов. „Руский Народний Дім“ 1000 кор. а „Бук. Боянови“ 550 кор.

На конець відступлено кр. видїлови кілька петиций, між ними й о знесенє рогачок та зниженє лїт служби учителям до обдуманя, узглядненя і поставленя відповідних внесень.

VIII. засїданє з 4. мая с. р.

Пос. Лянґенган реферує про краєвий прелїмінар на р. 1900 і вносить одобрити суму

1) звичайних видатків 1,433.525 корон 15 сотиків, а доходів 346.281 кор. 32 сот.,

2) покрити недобір 1,114.943 к. 83 с. додатком 42 сотиків від корони, а

3) надвишку 27.032 к. 17 с. вставити до рубрики доходів на р. 1900.

Надзвичайні видатки виносять 672.633 к. 74 с. а доходи 461.809 к. 12 с., недобір 20.854 к. 67 с. покрити з готівки, що є в касї. (Принято).

Пос. Пігуляк реферує про прелїмінар пенсийного фонду для учителїв на р. 1900, що виказує 46.404 к. видатків а 48.149 к. приходів. Надвишку 1745 к. належить опроцентувати. (Принято).

Пос. де Льож реферує про промислові справи і краєвий статистичний уряд, ставляючи такі внесеня:

1) призволити на р. 1900 суму 7000 к. на запомогу дрібного промислу,

2) призволити річну субвенцию 600 к. для промислового курсу в Вижниці,

3) призволити запомоги для таких самих курсів в Радівцях 1.304 к., в Серетї 651 к., в Сучаві 1230 к. а в Чернівцях 503 к.,

4) візвати краєвий видїл, щоби заняв ся заснованєм промислових курсів в Ґурагуморі, Кіцмани і Сторожинци,

5) візвати краєвий видїл, щоби заняв ся основанєм кошикарскої школи в околици Прута,

6) позволити краєвому видїлови на вітрові млини 2.000 к., з котрої суми має за 600 к. вислати до Морави і Шлезка майстра, котрий би оглянув тамошні млини й заняв ся тут їх будовою, на що кр. видїл має давати запомоги 1.400 к. селянам на будову таких млинів,

7) завізвати правительство щоби при унїверситетї в Чернівцях отворило стацию до розслїджуваня поживних материй,

8) жадати від правительства, щоби продавано лише чисту горівку,

9) зажадати від правительства зміни невідповідних розпоряджень з 31. мая 1859, ч. 5311 і з 9. квітня 1872, ч. 2412 про торги та усуненя неуправнених посередників і иньших недогідностий при торгах худобою,

10) завізвати кр. видїл щоби предложив на слїдуючій сесиї сталий статут для краєвого статистичного бюра,

11) приняти справозданє кр. видїлу про промисл і стат. бюро до відомости. (Принято).

Пос. де Льож реферує про справозданє краєвого видїлу дотично справ громадских і вносить:

1) одобрити позичку міста Чернівцїв в сумі 12.000 зр. з міского пенсийного фонду на 4 і пів %,

2) одобрити ухвалу черновецкої міскої ради, котрою дарує 4.000—4.500 квадр. метрів площі Єлисавети на будову краєвого суду,

3) завізвати краєвий видїл, аби предложив будівляний закон для міст і сїл на Буковинї,

4) завізвати кр. видїл, аби виготовив закон про управу громадским майном і надзір над тимже,

5) приняти справозданє кр. видїлу про громадскі справи до відомости. (Принято).

На конець слїдують устні справозданя про петициї о запомоги.

Краєвому видїлови відступлено між иньшими до увзглядненя: петициї о знесенє двірских обшарів, а правительству петицию філії „Рускої Школи“ черновецкого повіту о закон про нищенє маєвих хрущів і борозняків, петициї кількох громад о замкненє корчем в неділї, о знесенє § 40, 2· уступ закона з 30. сїчня 1873 і и.

IX. (послїдне) засїданє з 5. мая с. р.

Президент краю відповідає на запитаня, а то:

1) що чужинцям не дає ся концесиї на вербованє робітників за границю, та що проти надужить, які мимо того бувають, видасть строгий наказ староствам,

2) що трамвай їде після припису, але помимо того зі взгляду на селян постараєсь президент, щоби трамвай їхав осторожнїйше а полїция зважала на більший порядок на улицях.

Пос. Стефанович ставляє такі резолюциї:

1) завізвати правительство, щоби заняло ся геольоґічним і мінеральоґічним розслїдженєм Буковини і підпирало дотичні підприємства,

2) візвати правительство наново, щоби пастановило інжинєра для краєвої культури,

3) візвати видїл краєвий, аби виповнив невиконані доси резолюциї сойму в справах краєвої культури.

Пос. Скедль вносить просити правительство заняти ся питанєм обезпеченя худоби.

Пос. Мустаца вносить, аби з краєвих фондів давати податковим урядам позички на плату для лїсничих.

Пос. Ник. Василько вносить завізвати кр. видїл, аби заняв ся питанєм про полїпшенє і піддержанє господарств полониньских. (Всї внесеня принято).

Пос. Скедль реферує про закон, котрим позволяє ся місту Чернівцям побирати данину від вступних людий: про ріжні статї і рішеня якогось там спільного департамента.

Зі всього зрозумів Нехлюдов лиш одну річ себ-то, що, без огляду на се, що Вольф, який предкладав сю річ до відомости, строго висказав ся, що сенат не може входити в розбір справи після її істоти, — в тій справі пристрасно говорив за скасованєм засуду палати і що Селенін, з горячковостю, цїлком незгідною з його поздержливостю, виявив противну гадку. Та горячковість у все поздержливого Селеніна, яка так здивувала Нехлюдова основувалась на тім, що він знав голову спілки, яко задовженого чоловіка, а між тим принагідно довідав ся, що Вольф власне впереддень розправи був у того пана на параднім обіді. А тепер, коли Вольф, хоча дуже осторожно, але явно станув по сторонї голови, Селенін розгорячив ся і трохи за нервово для звичайної справи висказав свою гадку. Але ся мова очевидно образила Вольфа: він червонїв ся, дрїжав, робив мовчки жести здивованя і з дуже достойним, але ображеним видом подав ся з другими сенаторами до кімнати нарад.

— Ви властиво в якім намірі? — опять спитав судовий пристав Фанаріна, зараз по виходї сенаторів.

— Я вже говорив вам, що я за справою Маслової...

— Ага. Нинї буде над нею розправа. Але...

— Що, але?

— Зволїть поглянути ось тут. Ска

---

19)

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

гр. Л. Н. Толстого.

Перекладає **Василь Сїмович.**

ЧАСТЬ ДРУГА.

(*Дальше.*)

Судовий пристав, румяний, гарний чоловік у чудовому мундїрі з паперами в руцї, підійшов до Фанаріна з запитанєм — що його тут привело? і дізнавшись, що причиною приходу адвоката була справа Маслової, записав щось на папері і забрав ся. В той час двері шафи отворили ся і звідтам вийшов патриярхальний старець, але вже не в жакетї, а обшитім ґальонами убраню з блискучими медалями на грудях. Стрій сей робив старця похожим на птаха.

І самого старця змішав сей костюм. Поспішно, скорійше, чим звичайно, подав ся до дверий, що стояли напроти входу.

— Се Бе, дуже поважана людина, — сказав Фанарін до Нехлюдова і, познакомивши його зі своїм товаришем, оповів де-не-що про річ, після його думки, дуже цїкаву, що власне мала бути предметом нинїшного засїданя.

Справа зачалась скоро, і Нехлюдов враз з публикою увійшов на лїво до салї засїдань. Всї вони і Фанарін зайшли за кратки, на місця для публики. Лиш петербургський адвокат пішов наперед до бюрка перед кратками.

Саля засїдань сенату була меньша чим саля окружного суду, була простїйше прикрашена і відзначалась хиба тим, що стіл, за яким сидїли сенатори, був покритий не зеленим сукном, а малиновим атласом, обшитим золотим ґальоном. Але за се були ті самі конечні придатки, конечні задля місць, в яких виміряє ся справедливість: зеркало, символь лицемірства — образ і символь невольницької піданчости — портрет царя. Так само торжественно оповістив пристав: „Суд іде“. Так само всї вставали, так само сїдали на крісла з високими поручами, так само опирали ся на столї, ходячи додати своїй поставі природности. Сенаторів було чотири. Предсїдатель Нікітін, цїлком оголений чоловік, з вузьким лицем і острим поглядом; Вольф, зі значно стисненими устами і біленькими руками, якими перевертав картки списаної справи; опісля Сковородніков, товстий, понурий, рібий чоловік, учений юрист, і четвертий Бе, сей самий патриярхальний старець, що явив ся послїдний. Враз зі сенаторами увійшов надсекретар і заступник надпрокуратора, середнього зросту, сухий, оголений молодий чоловік, з дуже темним цьвітом лиця і чорними, тужливими очима. Нехлюдов зараз таки, не дивлячись на дивний мундїр і на се, що шість лїт не видав його, пізнав у ньому одного з найлїпших своїх товаришів за студентських часів.

— Заступник надпрокуратора може Селенін? — спитав він адвоката.

— Так, або що?

— Я його добре знаю, се дуже добра людина...

— І добрий заступник надпрокуратора, хвацький. Ось його би попросити, сказав Фанарін.

— Він на кождий припадок піде за голосом совісти, — обізвав ся Нехлюдов згадуючи свої близькі зносини і товаришоване з Селеніним і його гауні прикмети чистоти, чесности, порядности в лїпшому сáме значіню сего слова.

— Так тепер і нїколи, — вишептав адвокат, потонувши в слуханю зачатої справи.

Справа зачалась жалобою на засуд судової палати, що лишила рішене окружного суду без зміни.

Нехлюдов став слухати і старав ся зрозуміти значіне того, що дїяло ся перед ним, але так само, як в окружнім судї зайшла трудність в зрозуміню справи тому, що розбирано не се, що з природи річи було головне, а оставано довго над дрібницями. Вела ся розправа о статю в часописї, в якій вийшло на верх шахрайство голови одної спілки. З природи річи, важною річию могло бути лиш се, чи правда, що голова спілки *обманює своїх спільників і що зробити*, аби він перестав їх обманювати. Але про се і згадки не було. Вела ся річ про се, чи мав або немав по закону видавець часописї право надрукувати статю фейлетонїста і якого допустив ся він злочину помістивши отту діфамацию або клевету, і в якім відношеню стоїть діфамация до клевети, або клевета до діфамациї, і іще денещо, незрозуміле для

пних карт на публичні продукциї. (Принято).

Пос. Скедль реферує про стан шкільництва за рік 1899 і ставить слїдуючі внесеня:

1) завізвати правительство, щоби шкільний примус виконувало з увзглядненєм нужди населеня, недостатків комунїкацийних і иньших місцевих недогідностий, за те аби старало ся запровадити повторительну науку у всїх школах,

2) дбати о заснованє і будову шкіл в тих громадах, що їх ще не мають,

3) подбати о підвишенє суми призначеної на позички і підмоги на шкільні будинки без обтяженя краєвого фонду шкільного,

4) закладати для національних меньшостий по можности осібні школи,

5) обдумати спосіб, як би злекшити громадам заснованє шкіл для національних меньшостий;

6) постарати ся, щоби при кождій школї були огороди й аби учителї уживали їх для образованя дїтий в господарцї,

7) вставити 5.000 к. запомоги для дївочих висших курсів на рік 1901,

8) старати ся о заложенє такого курсу в Серетї.

9) запобігати деморалїзациї міської молодїжи,

10) завізвати краєвий видїл, щоби застановив ся над тим, як би заопікуватись дїтьми запущеними і недорікими, особливо-ж чи не годилось би установити премії для совістних опікунів,

11) завізвати правительство, щоби як найскорше заложило в північно-західній части Буковини руску гімназию,

12) злекшити жужицким дїтем вступ до середних шкіл через заложенє безплатних приготовляючих курсів при бук. середних школах.

В головній дебатї забирає перший слово президент краю і заявляє, що старатись ме зі всїх сил о виповненє тогідних і сегорічних ухвал сойму в шкільних справах. (Оплески). Особливо заступить ся заіменованєм трох самостійних і рівноправних краєвих інспекторів та за інтензивнїйшим образованєм учеників середних шкіл в мовах краєвих. (Гучні оплески). До всїх ухвал сойму в справах шкільних відносить ся управа шкільна симпатично. (Оплески). Шкільна управа стоїть непохитно на законнім становиску повної рівноправности всїх заступлених в краю віроісповідань і народностий, і буде й надалї як Нїмцям, так і волоскому і рускому народови рівно прихильна, а при тім буде дбати й про иньші народности, особливо про велике число польских дїтий. (Гучні брава і оплески).

Відтак заявляє пос. Калїнеску в імени волоского клюбу, що зі взгляду на приреченє правительства про сповненє культурних домагань Волохів, чому відповідає і справозданє адм. комісиї, волоский клюб зрікає ся на тепер від усїх жалоб в надиї, що Волохи в згоді з правительством осягнуть заспокоєнє своїх національно-культурних потреб. (Гучні оплески).

Далї заявляє пос. др. Рот: „Сполучена більшість соймова стоїть як все на становиску повної рівноправности всїх народностий сего краю і приймає проте добутки правительства в піднятих ним переговорах до відомости, хоч відповіднїйші були-б переговори партий з партиями. Становиско соймової більшости до правительства остає мимо того з довірия до особи теперішного президента краю (гучні оплески) тепер незміненим. Більшість стоїть сильно при часто підношених постулятах, що ведуть до рівноправности, і заявляє, що задля їх переведеня лучить ся ще тїснїйше з собою. (Гучні оплески).

(*Конець буде*).

Війна в Африці.

Очистивши околицю між Блємфонтеном а Вепенером з бурів, Роберте звернув фронт з полудневого всходу на північ, і з цїлою армією розпочав рух в сторону Трансвалю. Доси повело ся ему, здаєть ся з великими стратами — зігнати бурів з горбів окружаючих Табанху і заняти майже без вистрілу сильну позицию на північ від Блємфонтену Брандфорт. Кореспонденти доносять, що бурів в Брандфортї заскочено. Анґлїйским військам повело ся обійти крила бурів, так що они не могли вже думати о оборонї свого становиска і цофнули ся на північ без найменшого опору. Для скріпленя Делярея в Брандфортї вислано 4000 бурів, але ті прийшли за пізно. Через заняте Брандфорта Анґлїйцї одержали дуже добру точку опору для дальших своїх операций против Вінбурґа.

На північ від Брандфорту зі всходу на захід пливе ріка Вет, а на північ від неї лежить Вінбург а дальше Кронштад. Передні сторожі колюмни Гамільтона станули вже над тою рікою. Бури заняли сильне становиско на північній сторонї ріки. Дня 4. с. м. прийшло над сею рікою до горячої битви. Два віддїли бурів перейшли через ріку і хотїли злучити ся. Дивізия Гамільтона унеможливила се. Атак кінноти присилував бурів цофнути ся за ріку. Бриґада Бартона також стерла ся з бурами на північ від Руіден і також відігнала їх. З околиць Кімберлею доносять, що дня 5. с. м. бриґада Бартона перейшла під Віндсортоном ріку Валь. Бури покинули Віндсортон і Кліпдам і посувають ся в північно західнім напрямі. Бартон іде за ними. При переходї через ріку, пальба бурів була дуже сильна, але — як доносять анґлїйскі телеґрами, страти Анґлїйцїв не були великі.

В африканьскій війнї наступив отже новий зворот. Роберте розпочав похід на Трансваль. Анґлїйскі дневники доносять, що бури не будуть боронити анї Кронштаду, анї навіть Преторії, але будуть боронити ся в неприступних горах дикого округа Лінденбурґ, куди вже висилають величезні засоби живности і амунїциї.

БЛАЖ. ПАМ.

Митрополит Куїловский.

Галицкий митрополит Юлїян Сас Куїловский помер в 74. році житя, в 46. році священьства а в 10. епископства. Роджений 1. мая 1826, рукоположений в ереї 1. квітня 1854, іменований епископом гефесиньским 26. червня 1890 а посвящений 17. серпня 1890, іменований епископом станиславівским 3. серпня 1891 а архіепископом львівским і митрополитом галицким 28. грудня 1898.

Недуга, на яку запав покійний перед пару місяцями показала ся з часом невилїчимою і вже від якогось часу всї були приготовані на неминучу катастрофу. Безнадїйно хорий був покійнийк уже в хвили, коли цїсар наділив его достоїньством тайного радника.

Днем перед смертию відбуло ся конзилїум лїкарске. З пухлини на ногах спущено воду і недужому стало лекше. Та се була тілько пільга передсмертна... Кінчив жите з повною сьвідомостию. На пів години перед смертию поблагословив Капітулу і свою родину. Невдовзї потім віддав Богу духа.

Про пок. князя галицко-руской церкви пишуть:

Смерть бл. п. митроп. Куїловского хоч сподївана, викликала досить сильне

зано, справа буде без сторін ведена так, що панове сенатори ледви чи вийдуть після оповіщеня. Але я доложу...

— Себто що?...

— Я доложу, доложу.

І пристав, щось собі записав на своїм папері і відійшов.

Сенатори наміряли дїйстно, оповістивши порішенє справи про клевету, закінчити прочі річи, в тім числї і Маслової за чаєм і папіросами, не виходячи з кімнати нарад.

XXI.

Як іно сенатори сїли за стіл в кімнатї нарад, Вольф став дуже оживляючо виявляти мотиви, по яким справа повинна бути скасована. Предсїдатель, все недобре жичливий чоловік, чогось як раз нинї не був в гуморі. Прислухуючись справі після засїданя, він уже виробив собі що до неї гадку а тепер сидїв, не слухаючи Вольфа, потонувши у власних думках. Він пригадував собі зміст того, що він вчера написав в своїх записках з нагоди призначеня Вілянова, а не його, на ту важну посаду, яку він давно бажав собі дістати. Предсїдатель Нікітін був цїлком переконаний, що осуди рїжних чиновників перших двох кляс, з якими він був в зносинах після своєї служби, становлять дуже важний історичний материял. Написавши вчера уступ, в якому добре дістало ся деяким чиновникам перших двох кляс за те, що вони йому перешкодили, (як він виразив ся, спасти Росию від загибели, до якої тягли її дотеперішні правителї, — в дїйсности лиш за се, що вони перешкодили йому діставати більше пенсиї, чим до тепер, — він думав тепер про се, як потомство побачить цїлу ту справу в цїлком иньшому сьвітлї.

— Так, розуміє ся, — сказав він, не слухаючи мови Вольфа, що як раз тоді звернув ся до нього. Бе знов слухав Вольфа зі сумовитим лицем, рисуючи ґірлянду на лежачім перед ним папері. Бе був лїберал чистої крови. Він сьвято заховував традициї шістьдесять років і наколи й відступав від строгої безсторонности, то лиш на сторону лїберальности. Так само і в тім разї, крім того, що голова спілки, котрий жалував ся на клевету, був брудним чоловіком, Бе стояв по сторонї полишеня жалоби без наслїдків іще тому, ще се обжаловане оклевету журналїста було ограниченєм свободи друку. Коли Вольф скінчив свої виводи, Бе, не дорисувавши ґірлянди, зі сумом, — йому сумно було, що приходило ся доказувати такі трюїзми — мягким, милим голосом, коротко, просто і переконуючо вказав на неосновність і, спустивши сиву голову, продовжав дорисовувати ґірлянду.

Сковородніков, що сидїв напроти Вольфа і цїлий час то вкладав то вимав з рота бороду і вуса з окінченєм мови Бе, перестав жмікати бороду і голосно сказав, що без огляду, що голова спілки великий поганець, він стояв би за касациею засуду, коли би були правні касацийні підвалини; але що їх дасть Біг, він долучує ся до гадки Івана Семеновича (Бе). Виповівши те, усьміхнув ся з радости, що трохи докучив Вольфови. Предсїдатель згодив ся зі Сковородніком і справу відкинено.

Вольф був невдоволений найпаче ізза того, що немов попав в підозріне незахованя безсторонности і, оказуючись на вид рівнодушним, взяв ся за слїдуючу справу Маслової і потонув у нїй. Тимчасом сенатори зажадали чаю і розговорились про новину, що ворушила враз з дуелем Каменського, всїх Петербуржців. Се була справа директора департамента, зловленого і давно уже підозрілого о злочин, на котрий кари вказує статя 995.

— Яка погань, — з обридженєм сказав Бе.

— Щож в тім злого? Я вкажу вам в нашій лїтературі на проект одного нїмецького письменника, що просто домагає ся, щоби се не уважало ся злочином і щоби уможливити подруже між самими мущинами, — сказав Сковородніков, жадно з хлипанням затягаючись помятим папіросом, який він тримав поміж пальцями, і голосно зареготав ся.

— То не може бути, — сказав Бе.

— Я покажу вам, — відвітив Сковородніков, цитуючи повний заголовок твору а навіть рік і місце виданя.

— Кажуть, його назначують ґубернатором якогось сибірського міста, — виповів Нікітін.

— І се дуже добре. Архиерей з хрестом його стрічати ме. Нам здав би ся такий самий архиерей. Я би їм зарекомендував, — говорив Сковородніков і, кинувши окурок папіроса до попільнички, забрав кілько вдало ся, бороди і вусів до рота і став пережмікувати їх.

В тій хвилї увійшов судовий пристав і оповістив бажане адвоката і Нехлюдова, бути притомним при розборі справи Маслової.

— Ось де се дїло, — сказав Вольф, — то цїла романтична іетория, — і розповів всьо, що знав о відносинах Нехлюдова до Маслової.

Поговоривши про се, подокурювавши папіросів і допивши чай, увійшли сенатори до салї засїдань, оповістили порішене попередної справи і приступили до дїла Маслової.

Вольф дуже докладно виложив своїм тоненьким голосом касацийну жалобу Маслової і знов не цїлком безсторонно, а з очевидним бажанем скасованя порішеня суду.

— Маєте що додати? — звернув ся предсїдатель до Фанаріна.

Адвокат встав і виставивши наперед свою білу, широку грудь, точка за точкою, дуже вимовно і точно доказав відступ суда в шести точках від закона а крім того позволив собі, хоть в коротцї, доторкнути ся і самої справи по її істотї і голосній несправедливости його рішеня. Тон короткої, але сильної річи Фанаріна був такий, що він звиняє ся за опорі на сїм, що панове сенатори своїм критицизмом і юридичною мудростию видять і розуміють лїпше, нїж він, але він робить се з обовязку, якого підоймив ся. Здавало ся, що після річи Фанаріна не могло бути найменшого сумнїву, що сенат повинен змінити рішене суду. Скінчивши свою бесїду, Фанарін побідоносно усьміхнув ся. Дивлячись на свого адвоката і побачивши той усьміх, Нехлюдов був переконаний, що справа виграна. Але поглянувши на сенаторів, він запримітив, що Фанарін сьміяв ся і триюмфував один. Сенатори і заступник надпрокуратора не усьміхались, і не триюмфували, а мали від людий, що знудились тою бесїдою і говорили: „Чули ми богато того, а все таки воно нї до чого“. Вони всї, очевидно, мали вдовлетворене тодї, як адвокат кінчив і перестав безпотрібно їх задержувати. І сейчас по скінченю мови адвоката, предсїдатель звернув ся до заступника надпрокуратора. Селенін коротко, але ясно і точно, висказав ся за полишенем справи без зміни, бож усї касацийні причини були неосновні. Вслїд за тим, сенатори встали і пішли нараджувати ся. В кімнатї нарад голоси подїлили ся. Вольф був за касациею; Бе, зрозумівши, в чому річ, дуже горячо стояв рівнож за касациею, представивши ярко товаришам образ суду і непорозуміня присяжних, як він його цїлком вірно піймив; Нікітін, як завсїгди, строгий оборонець формальностий і строгости, був против. Всьо мало покінчитись голосом Сковородникова. І сей голос став на сторону відказу головно ізза того, що рішене Нехлюдова женити ся з тою дївкою, в імя моральних прінціпів було в великій мірі йому противне.

(*Дальше буде.*)

вражіне на мешканців Львова з огляду на обставини, серед яких лучила ся. В короткім часі пару місяців — се вже четвертий епископ в Галичині переносить ся до вічности, а в додатку умирає руский архиепископ в порі, коли ще на катафальку спочивае архиепископ латинський. Кромі того загально відомо, що митроп. Куїловский дуже нерадо, сказати-б під примусом моральним переносив ся із Станиславова до Львова, немов не віщуючи собі щастя на митрополичім престолї... І справдї, не судило ся ему хоч би один повний рік правити архидиецезиею, бо хоч іменований був митрополитом ще в грудни 1898 р., то на престол вступив аж в осени минулого року. За той короткий час кілька послїдних місяців пережив, аж в мин. суботу о 11 год. 50 мін. в полудне скінчились его муки.

По випомпованю оногди води з ніг пок. митрополит почув полекшу і набрав надїї, що виїде на сьвіжий воздух... Тимчасом тяжкий воріг — рак (під пахою), о котрім в часї недуги в ширших кругах не було чувати — приспішив кінчину. (Др. Ренцкий орік, що причиною смерти був рак).

По смерти митрополита повідомлений нотар явив ся в митрополичій палатї і сповнив усе, що до него належало.

Екзекутором завіщаня установив покійний крил. І. Литвиновича із Станиславова. Отже зараз візвано телеґрафічно о. Литвиновича прибути до Львова, але він відповів, що з причини інфлюенциї не може. З сеї причини отворене завіщаня відложене було до понедїлка.

Пок. митрополит не привіз із Станиславова до Львова нїчого. З часів управи митрополїею лишив кажуть 12.000 зр.

Перед кількома днями дістав покійний „наказ заплати особистого податку доходового“ в сумі 1.100 зр.

Другого дня о 7 год. вечером зібрала ся митроп. Капітула на сесию з причини смерти митрополита і вибрала: пралата о. Андрея Білецкого адмінїстратором архидиецезиї ad spiritualia, а крил. о. Івана Чапельского управителем дібр митрополиї.

Тїло бл. п. митрополита набальсамовано і одягнено в архиерейскі ризи і наряджено в домашній каплици в палатї. Домовина чорна, металева. Після бажаня покійника похоронений буде не під церквою сьв. Юра, але на Личаківскім кладовищи, і то, як кажуть, в окремім гробі, а не в гробівци митрополитів і крилошан.

З нагоди смерти бл. п. митрополита відбирає Капітула личні і письменні кондоленциї від різнородних високо і найвисше поставлених осіб.

Похорони нинї, т. є. у второк.

новинки.

Черновцї, 8-го мая 1900.

Буковиньскі Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кождій нагодї збирайте складки.

Значна партия еміґрантів-селян з Буковини (около 100 душ) з кіцманьского повіта переїхала онодї через Краків до Канади.

Многоґатунковий диґнїтар. З Чункова доносять: Чи може бути начальником громади дяк, котрий кромі того провадить ще й катастер худоби, виставляє „паси“ для худоби, є оглядачом мяса, мерців, є також шаївником і т. д. і т. д. ?.. Нам здаєсь, що всего того тягару троха за багато для одного чоловіка. Одна особа є заразом „надзираюча, предсїдаюча і піддана“, а сего чейже і закон не приписуе. Може би в сесию справу вглянули компетентні сфери. Дяк і начальникує і всї громадскі дїловодства провадить, і сам себе судить?... В Чункові потрібно начальника громадского, а не церковного, бо послїдний є в особі священика. *B.*

З Чорного Потока дістаємо ось яке письмо: Тутешний мішаний хор, котрий управляло ся неустанно через цїлий рік у церковнім сьпіві, відсьпівав в недїлю 29. квітня під проводом місцевого підучителя пана Степана Костиюка перший раз в церкві сьвяту лїтурґію. По укінченю Служби Божої виголосив впр. о. Емануїл Тімкович проповідь, в котрій подякував щирими словами учителям за їх труди, що до виученя церковного сьпіву, а потім пояснив обширнїйше народови, який то превеликий хосен приносить школа. В кінцї сказав наш впр. душпастир, що найбільшим гріхом є, если хто відносить ся неприхильно до школи. Слова сї зробили несказане вражіне, на лици усїх присутних сіяла радість. Чуюсь обовязаним подякувати впр. о. Е. Тімковичеви за его щиру підпору і уповаючи на его дальшу поміч, сподїю ся осягнути більше ще дечого, що певно принесе нашій громадї чимало хісна. — *Емануїл Томорук*, управитель школи в Чорнім Потоцї.

Перший виклад дра К. Студиньского: „Втупнї замітки до істориї полемічного письменьства XVI — XVII в.“ відбуде ся на львівскім університетї в середу, дня 9-го с. м. о год. 5. пополудни (Саля V.)

По смерти убитий громом. З Рожнітова пишуть: В Струтинї вижним номер Іван Іасевич, господар. Тїло положили на катафальок, засьвітили сьвітло. На сам Великдень в полудне ударив грім в его хату, де було ще четверо люда. Грім ударив в мерця, двоє людий оглушив, але відратовано їх, а двом нїчо не стало ся. З грому счинив ся огонь, люди вийшли, а небіщик погорів. Грім з хати пішов до стайнї і убив коня. Факт сей люди різно собі толкують. Кажуть, що небіщик мав два гріхи, з котрих цїле житє не висповідав ся... Похоронено згорілі кости.

Кишеневий телєфон без дротів. Молодий винахідник Володимир Яхно, що вславив ся вже кількома винаходами та улучшеняими на поли електротехнїки, пробував недавно свій новопридуманий телєфон без дротїв на шляху межи Львовом а Перемишлем. Фахова комісия випробувала сей винахід всесторонно в такий спосіб. Одна часть комісиї, під проводом п. Яхна, прямувала з улицї Рицарскої, де мешкає винахідник, на Личаків; друга часть комісиї під проводом д-ра Шварца, віддаляла ся зі Львова поспішним поїздом в напрямі до Кракова. П. Яхно розмовляв підчас того з п. Шварцом цїлком свобідно і точно, мимо того, що поїзд був в руху. — П. Яхно кінчить тепер наукову розвідку про електричність і незабавом оголосить еї друком. Всї виводи доказуе в сій розвидцї експериментально з великою пластикою і точностию. П. Яхно думае також подати кілька відчитів про свої винаходи з демонстрациями на приладах.

Цїкаві числа. З загального числа населеня сьвіта лиш 500 мілїонів людий вкриває своє тїло одежою цїлковито, а 250 мілїонів ходить зовсїм наго. Так само під зглядом мешканя: 500 мілїонів людий мае доми, 700 мілїонів мешкає в печерах і шатрах, а 250 мілїонів спить на сьвіжім воздусї.

Археольоґічні відкритя. В селї Іваню над Днїстром залїщицкого повіта, викопали селяни десять лїт тому в рові коло вивозу скелет мамута. Один зуб передано до кабінету рускої ґімназиї в Коломиї, иньші більші зуби лишили ся у Йосифа Соколовского, завідателя дібр кн. Поніньского в Іваню. Там найдено також кремінну сокиру, що також находить ся в кабінетї коломийскої ґімназиї. В тім селї на горі є курган із татарских часів, а коло цвинтаря великі могили, також із тих часів. Недавно при копаню фундаментів під церкву і при копаню ваннярки найдено декілька старих гроший і золотих перстенїв; але нарід вірячи в їх нечисту силу, викинув їх. Викопані там кости вказували, що померші мусїли бути дуже великі і сильно збудовані люди. — В Печарнїй, прилученій до сусїдного села Жежави, є довга печера, про котру нарід говорить, що тягне си аж до Іваня. Після народної поговірки ховали ся там люди перед Татарами, а сї паленем соломи при входах душили їх димом. До сеї печери тяжко дістати ся задля спертого воздуха.

НАУКА, ШТУКА, ЛїТЕРАТУРА.

Лїтературно-Науковий Вістник, книжка V. за май 1900 р. Змісґ: Із оповідань Наталки Полтавки: „Кому яке дїло?“ (оповіданє мого товариша). — Із малюнків Надїї Кобальчич: І. „На польованнї“. II. „Весною“. III. „Десь граютъ“. IV. „З громади“. V. „Весїльні сьпіви“. VI „Нарис“. — „Перехрестні стежки“ повість Івана Франка (далї.) — Буденний хлїб“. Нариси Антона Крушельницького: І. „На порозї житя“. II. „У родичів“. III. „Перший день“. IV. „На авдиєнциї“. V. „У пітьмі ночи“. — Ескізи і малюнки: І. „Хто винен?“ Михайла Галущиньского. II. „Божевільний“, Мих. Галущиньского. III. „Така... дурна справа“ Ореста Авдиковича IV. „Скінчив“ Івана Брика. — „Із анґлїйских поетів“: Із Перзиї Біша Шеллї. З берега моря. Із Томаса Гуда. Із Феліциї Гіменс. Із Роберта Нїколля. Із Шекспіра. Із Томаса Мура. Із Андрія Нарка. — „Чукчи“ оповіданє Вацлавава Серошевского. — „Хлїборобскі спілки М. Левитского“ Михайла Р...ва. — „Панько Олеськович Кулїш“. Огляд его дїяльности. Написав Осип Маковей (далї). — Музей Василя Тарновского Немирича. — Хронїка і библїоґрафія“.

Переписка редакциї.

П. Ник. Р. в С. Справа про котру нам пишете, є справді дуже поважна. Ми вже бачили подібні случаї недуги. Чи се є так зв. лишаї, чи що иньшого — годї нам знати; на всякий спосіб є се недуга нашкірна, о скілько прикра і неприємна, о стілько тяжка до вилїченя. Наша рада така: Послїдними часами лїкарі і учені люди дослїдили, що всякі такі і тим подібні нашкірні недуги можна дуже легко вилїчити при помочи т. зв. лучів Рентґена. Оті рентґенівскі лучі є справді неоцїнені і дивні; приміром коли надмірне їх ужите в однім місци тїла викликае випаданє волоса, то ужите мірне і відповідне викликае власне поріст волоса там, де его не було. А що вже до недуг нашкірних, то лучів Рентґена покищо, здаєсь, нїщо не заступить. Одиноким лїкарем на Буковинї котрий специяльно віддав ся апаратови Рентґеновскому і при его помочи слїдить і лїчить ріжні недуги особливо нашкірні — є др. Ґольдфельд в Чернівцях (вул. Почтова ч. 2.) Удайте ся проте до него, а певно сего не пожалуєте. — **П. Оф. в П.** Ваша повісточка вправдї має цїль добру, та оброблене еї так слабоньке, що требаб просто писати наново. Отже пішла там, де „вси того рода суночиваютъ“. — **Кр. Мо. в Л.** Згода.

Телєґрами „Буковини“.

Відень, 7. мая. Вчера відбула ся під проводом президента мінїстрів др. Кербера тригодинна нарада мінїстрів. Предметом були біжучі дїла, а передовсїм рада державна, яка якраз збирає ся.

Відень, 7. мая. Цїсар верне сюди нинї о год. 1. мін. 20. по полудни і виїде дня 11. с. м. на тритижневий побут до Будапешту.

Прага, 7. мая. Narodni Listy доносять, що між ґр. Ґолуховским і др. Кербером є значний антаґонїзм, і висловлюють ся, що не знати ще в яку сторону звернуть ся симпатиї Ґолуховского, чи до Ґавча, чи до кн. Фірстенберґа.

Берлїн, 7. мая. Вчера о год. 11. перед полуднем відбуло ся в двірскій каплици торжество оголошеня повнолїтности наслїдника престола. Присутними були заграничні князї крови, надзвичайні повномочники, члени дипльоматичного тїла, мінїстри і різні достойники. Наслїдник престола заняв місце перед олтарем межи цїсарем а цїсаровою. Надворний проповідник виголосив відповідну промову, опісля відбуло ся богослужене на подяку, а відтак цїсаревич зложив присягу на хоругов. Серед гуку стрілів цїсарство і достойні гостї удали ся з каплицї до білої салї цїсарского замку, де складано наслїдникови желаня. Підчас ґальового обіду тоастував цїсар Вільгельм II., дякуючи передовсїм цїсареви Франц-Йосифови і всїм монархам, заступленим своїми повномочниками. Цїсар Франц-Йосиф відповів, складаючи желаня нїмецкому цїсареви та цїсаревій та просив благословеньства Божого для молодого наслїдника, що вступає в публичне житє.

Відень 7. мая. Цїсар верне сюди нинї о годинї 1½ в полудне, а дня 11. с. м. виїде на тритиждневий побут до Будапешту.

Берлин 7. мая. Цїсар Франц Йосиф іменував нїмецкого наслїдника престола властителем полку гузарів № 13.

Льондон 7. мая. Під Віндзоттоном перейшли Анґлїйцї ріку Валь. Бури не ставили опору і відійшли в напрямі на північ.

Льондон 7. мая. Льорд Робертс телеґрафуе: Бури заняли сильне становище на північ від ріки Вет. Нинї прийшло там до сильної борби. Анґлїйцї відкинули ворога поза ріку.

Рим 7. мая. Прибуло сюди 2000 польских паломників. Папа прийме їх вівторок перед полуднем.

Др. ГОЛЬДФЕЛЬД мешкае і ординуе в Чернівцях при вулици Почтовій ч. 2, розпізнае і дальше внутрішні недуги і хірурґічні, як також лїчить
всякі нашкірні недуги при помочи лучів Рентґена.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Рух поїздів зелїзничих

від 1-го мая 1899 після часу середно-европейского.

До Чернівцїв приходять:

з Відня, Снятина Неполоківцїв

посп. 7·19 рано, посп. 8·02 вечер особ. 6·50 рано, особ. 6·05 вечер;

з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальфи Глїбокої:

посп. 6·56 вечер, посп. 7.52 рано; особ. 9·31 рано, 1·40 в полудне, особ. 9·22 вечер;

з Новоселиць, Бояна, Садаґури:

мішан. 11·50 в полуд.; мішан. 9·55 вечер;

З Чорткова, Залїщик, Лужан:

мішаний 8·09 рано; мішаний 5·25 по полуд.;

З Чернівцїв відходять:

до Неполоківцїв, Снятина, Відня:

посп. 7·06 вечер, посп. 8·10 рано; особ. 9·40 ано, особ. 1·55 в полудне, особ. 9.42 вечер.

до Глїбоки, Гадікфальфи, Гатни, Іцкан і Бурдуженів:

посп. 7·28 рано, посп. 8·10 вечер; (лиш до Іцкани); особ. 7.53 рано, особ. 4·35 по полуд. (лиш до Іцкан), особ. 11·25 в ночи;

до Садаґури, Бояна, Новоселиць:

мішан. 7·57 рано; мішан. 5·50 вечером;

До Лужан, Залїщик, Чорткова:

мішаний 7·— рано; мішаний 7·15 вечером.

До Глїбокої приходять:

з Межибродів, Бергомету, Сторожинця і Карапчева:

мішан. 8·— рано, (лиш до Бергомету), мішан. 5·20 по полудни. (На просторі Межиброди-Бергомет їздять потяги лиш в часї від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки пятницю).

З Глїбоки відходять:

до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів:

мішан. 9·40 рано. мішан. 6·20 вечером, (лиш до Бергомету). (На шляху Бергомет, Межиброди їздять потяги лиш в часї від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки та пятницю);

До Гадікфальфи приходять:

з Радівцїв:

мішан. 6·05 рано; мішан. 5·15 по полуд.

з Бродини:

мішан. 7·05 рано, мішан. 6·40 вечер.

З Гадікфальфи відходить:

до Радівцїв:

міш. 9·12 рано; міш. 7·20 вечер.

до Бродини:

міш. 10·30 рано; міш. 3·50 в ночи.

До Гатни приходять:

з Кімполунґу, Вами, Ґурагумори, Качики:

мішан. 10 15 рано, мішан. 5·45 по полудне.

З Гатни відходять:

до Качики, Ґурагумори, Вами, Кімполунґу:

мішан. 11·20 в полуд., мішан. 3·00 в ночи.

До Іцкан приходить:

з Сучави:

мішан. 9·20 рано, мішан. 4·25 по полуд., міш. 5·50 по пол., мішан. 9·30 вечер, мішан. 5.30 рано.

З Іцкан відходять:

до Сучави

мішан. 6·30 рано, мішан. 11·30 в полуд., 4·40 по полудни, мішан. 8·10 вечер. мішан. 4·15 в ночи.

До Вами приходять:

з Драґоші

мішан. 9·25 рано, мішан. 4·35 по полуд. міш. 5·30 по полуд., міш. 5·50 рано.

з Рус-молдавиці

мішан. 1·30 в полудне, мішан. 8·05 вечер.

З Вами відходять:

до Драґоші

мішан. 10·55 рано, мішан. 5·20 по пол., міш. 3·20 в ночи;

до Рус-молдавиці

міш. 6·50 рано, мішан. 2·05 по пол., мішан. 3·20 по пол., поїзди їдуть від часу, до часу. Довідати можна на стациях Вама, Драґоша і обох Молдавицях.

До Карапчева приходять:

з Чудина н. С.:

мішан. 7·15 рано; мішан. 4·35 по полудни

З Карапчева відходять

до Чудина н. С.

мішан. 10·25 рано; мішан. 7·05 вечер.

До Неполоківцїв приходять:

з Вашківцїв, Вижниці:

мішан. 8.20 рано; мішан. 5·15 по полудни.

З Неполоківцїв відходять:

до Вашківцїв, Вижниці:

мішан. 9·00 рано; мішан. 7·50 вечер.

До Лужан приходять:

із Чорткова, Залїщик:

мішан. 7·41 рано; Мішан. 5·00 по полуд.

З Лужан відходять:

до Чорткова, Залїщик:

мішан. 7·50 рано; мішан. 8·00 вечер.

До Карльсберґу приходять:

З Путни:

міш. 12·41 в полуд., мішан. 4·10 по полуд.

З Карльсберґа відходять:

мішан. 1·20 в полуд. мішан. 7·00 вечер.

Примітка.

Час середно-европейский іде о 46 мінут пізнїйше від черновецкого часу.

Гарне, добре і дешеве!

ул. Ратушева ч. 15. ул. Ратушева ч. 15.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Маґазин одїжи для дам і панів

в Чернівцях улиця Ратушева, ч. 15

під „Золотою грушкою“.

В кождім сезонї найновійшї

плащі жіночі,

для дївчат і дїтий

(зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватовані),

жакети, мантильки,

ротунди, порохівники

з шовку і могару

з перших віденьских і берлїньских робітень.

ОДЯГИ

для панів, хлопців і дїтий,

загортки, шльафроки, футра міскі і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всї річи хводячі в той фах з перших найславнійших фабрик.

Порученя зпоза міста виконує ся сейчас.

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольоґічнім промисловім музею у Відни

улиця Руска ч. 11. Чернівцї улиця Руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публиці, що виготовлюю всякого рода обувє для мущин, женщин і дїтий а то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в видї остроконічастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушуваня.

Черезъ ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі наросты на ногах.

Доброю і солїдною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі вдоволенє цїнних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,

спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тілько з заграничних шкір.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складї отсї видання:

Bestrebungen der Rumänen др. Смаль-Стоцкого	1.50	кр.
Буковиньска-Русь др. Смаль-Стоцкого	1.20	„
Листи з пекла Озина Шпитка	20	„
Людина, Ольги Кибиляньскої	40	„
Царівна, „ „	1.20	„
Некультурна „	20	„
Природа „ „	20	„
Покора „ „	70	„
Твори, Юрія Федьковича І. том.	1.—	„
Чума горілчана, Омелян Попович	20	„
25 повісток „ „	10	„
Хлопці-садівники „ „	20	„
Цїсар Франц-Йосиф І. Омелян Попович	10	„
Образки з природи, Іван Синюк І. і ІІ. том. по	5	„
Бесїди про часи козацьки	75	„
З села, Богдан Лепкий	20	„
Гадки про потреби Українців	15	„
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70	„
Приказки, книжочка для веселих людий, Ів. Данилевича	8	„

На пересилку треба долучити 5 кр.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в празї,

загально признаний *знаменитий усмирюючий лїк на втиране:* по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лїк

все лише в оригінальних фляшках з нашим *охоронним знаком „котвиця“* з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празї.

Зміна льокалю.

Загально ту знаний найперший усувач нагнїток

Г. ФАЙЛЄС

при **улици Рускій ч. 6,**

переніс свій відновлений і з найбільшим комфортом уряджений

фризиєрский сальон

до побіч припераючого дому

при улици Рускій ч. 8.

Услуга надзвичайно старанна.

Лиш 3 зр.

за 1000 білих коверт урядових або купецких разом з друком можна получити в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 2

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 50. Чернівці, пятниця дня 28. квітня (11. мая) 1900 р. Рочник XVI.

БУКОВИНА

Виходить в Чернівцях
що середи, пятниці і неділї.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попередне вастереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Передплата на „Буковину“
на цїлий рік . . . 20 Кор. — сот.
на пів року . . . 10 „ — „
на чверть року . . 5 „ — „
на місяць . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Вісти полїтичні.

Дня 8. лат. мая зачала ся сесия ради державної під дуже сумним гороскопом. Загальною думкою є, що не довго она поживотїе. Хотяй Чехи ще остаточно не ухвалили обструкциї, то уважають більше нїж певним, що они приступлять до неї. Більшість молодеческого клюбу є рішучо за обструкциєю, а межи приклонниками єї находить ся також Енґель. Президент мінїстрів, здає ся вже предложив палаті язиковий закон. Правдоподібно правительство сейчас візве палату до вибору членів квотової депутациї. Вибір мав бути поставлений на порядку дневнім засїдання дня 10. с. м. З огляду на се, що більша часть членів квотової депутациї, належить також до делеґаций, обі квотові депутациї зберуть ся в Будапештї в часї сесиї делеґаций. В поінформованих кругах говорять, що наради будуть дуже короткі і доведуть до нової ратифікациї раз вже уложених постанов, бо немож припускати, аби котра з обох сторін уступила з раз вже занятого становиска. В міродатних кругах висказують також гадку, що і сесия делеґаций не буде дуже довго тягнути ся, бо спільний буджет не виказуе ріжнипь з прелїмінарем на біжучий рік і надзвичайні кредити держать ся в умірковапих границях. Буджетова комісия австрийскої делеґациї уконституує ся безпроволочно по внесеню предложень, і переведе дискусию без перерв. Говорять, що делеґациї скінчать роботу до кінця мая, а найдальше в перших днях червня. Відтак зачне ся властивий час працї для парляменту і покаже ся, чи він способний до працї, чи ні.

Розійшла ся була поголоска, що мінїстер для Чех, др. Резек, подав ся до димісиї. Wiener Abendpost заперечила оподї сій вісти, однак вже нинїшні телеґрами справджують єї. Вчера пополудни відбула ся нарада мінїстрів під проводом президента мінїстрів др. Кербера. Нарада тревала чотири години, а предметом єї було власне поданє о димісию, яке вніс др. Резек. Остаточної дециизиї не ухвалено, бо улягаючи намовам товаришів-мінїстрів, др. Резек згодив ся здержати ся з поданем своєї днмісиї цїсареви, доки президент мінїстрів не віднесе ся особисто до монарха. Стало ся се зараз вчера, на вечірній авдиенциї президента мінїстрів у цїсара. Нинї западе остаточне рішенє в сїй справі.

Війна в Африці.

Армія Робертса посуває ся наперед в сторону Кронштаду Після найновійших вістий Робертс перейшов вже ріку Вет за котрою лежить одно з головнїйших позиций бурів Вінбурґ. Зі Смальдель, місцевости положеної вже за рікою Вет, Робертс так телеґрафуе до Льондону: Наш табор знаходить ся тепер коло Смальдель. Ворог цофає ся в сторону Кронштаду. Рух кінних стрільців повів ся знаменито. Брам забрано 25 людий і одну армату Максіма. Бури мали 16 ранених. Наші страти 1 убитий, 3 пропащі. — Бюро Райтера доносить з Смальдель під датою 7. с. м.: Военні сили Робертса виконали марш з над ріки Дваль до Смальдель, не стрітивши ся нїгде з опором. Бури мали вчера на західнім крилї 40 убитих. В Смальдель Анґлїйцї знайшли богато материялу до будови зелїзниць і богато вівса. Міст на ріцї Занд має бути знищений.

З західного театру війни на північ від Кімберлея доносять, що ґенерал Бартон мав тяжку битву, котра тревала від години 9 рано до 4 пополудни. Анґлїйска піхота підходила кілька разів дуже близько до позиций ворога. Бури цофнули ся доперва тогди, коли були вже майже відтяті. Анґлїйскі страти 5 убитих і 25 ранених. Бури лишили на боевищи 3 убитих. Анґлїйцї забрали богато в полон. Бури, котрі здержували Бартона, мали числити 4.000 людий. Дальша телеґрама з Варентону доносить, що Бурів випхано з позиций під Фуртенштрамсом. Анґлїйскі війска розтаборили ся на північнім березї ріки Валь. Ті війска мають на цїли увільненє Мефкінґа, а рівночасно від заходу підпирати офензиву армії ґенерала Робертса. Що дїе ся з Мефкінґом, не знати. Одні анґлїйскі ґенерали доносять що Мефкінґ увільнений, а командант бурів з трема тисячами війска піддав ся Анґлїйцям. Иньші знов доносять, що головний командант бурів Бота, зарядив облогу міста. Бюро Райтера твердить, що всї поголоски про увільненє Мефкінґа, виссані з пальця.

До Преториї скликано трансвальский сойм. В тих днях відбуде ся перше его засїданє, до котрого приписують велике значінє.

З під Мефкінґу доносять до бюра Райтера під датою 28. квітня, що дня 21. квітня бури розпочали сильне бомбардованє, під котрого охороною хотїли урядити штурм на місто. Однак війско бурів пражене огнем анґлїйских армат мусїло цофнути ся. Бури забрали з собою всї армати з винятком двох меньших. Тиф в містї зменшьає ся. Депеша Плюмера з з дня 2. с. м. доносить, що бури скріпляють свої сили під Мефкінґом. Плюмерови повело ся при помочи голубів урядити кореспонденцию з містом. „Таймс“ доносить з Мефкінґа під датою 8. с. м., що там панує пропастниця.

В понедїлок отворено в Претории сесию сойму в присутности заграничних конзулів і військових attachés. Президент Кріґер віддав великі похвали Жуберови, хвалив льояльність Оранії і заявив, що відносини Трансвалю з всїма держажами з винятком одної Анґлії суть добрі. Трансваль своєю поставою доказав, що щиро бажає удержаня мира і також тепер зробить все, що є в его силї, аби як найскорше привернути мирний стан річи. Президент висказав нарештї радість, що симпатиї цїлого сьвіта суть по стороні бурів. Кріґер стверднв з вдоволенем, що фінанси Трансвалю потрафять заспокоїти величезні видатки, які за собою тягне війна і закінчив молитвою о ласку небес для трансвальской републики.

---

20)

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

гр. Л. Н. Толстого.

Перекладає Василь Сїмович.

ЧАСТЬ ДРУГА.

(Дальше.)

Сковородніков був материялїст-дарвінїст і уважав всякі прояви відлучної моральности, або — іще гірше — релїґійности, не лиш погордженим божевіллем, але й личною образою для себе. Всї клопоти з тою проституткою і притомність тут в сенатї оборонця її, знаменитого адвоката і самого Нехлюдова були йому дуже а дуже противні. Тож засунувши бороду в рот і роблячи міни, дуже природно удав, що він нїчого не знає в сїй справі, хиба лиш се, що касацийні причини недостаточні, і тому він згоджує ся з предсїдателем, щоби оставити жалїння без наслїдків.

Так отже в сенатї відказали.

XXII.

— Страшно! — говорив Нехлюдов, виходячи до другої кімнати з адвокатом, що укладав свій портфель, — в як найяснїйшій річи вони гублять ся в формах і відказують. Страх!

— Цїлу річ попсували в судї, — обізвав ся адвокат.

— І Селенін за відказом. Гірко, страшно! — продовжав повтарячи князь. — Щож тепер робити?

— Подаймо на Найвисше імя. Ви самі подайте, доки іще тут єсьте. Прошене я вам зложу.

В тій хвили прийшов до тої кімнати Вольф, цїлий покритий зьвіздами, в мундїрі і підійшов до Нехлюдова.

— Щож робити, дорогий князю. Не було достаточних причин, — сказав він, стискаючи плечима, та закриваючи очи, і пішов де йому було треба.

В слїд за Вольфом вийшов і Селенін, довідавшись від сенаторів, що Нехлюдов, давний його приятель, був тутки.

— А я несподївав ся тебе ту стрінути, — сказав він, підходячи до Нехлюдова, і сьміючись устами, підчас як очи його оставили ся все сумними. — Я взагалї не знав, що ти в Петербурзї. Звідкіля ти взяв ся тут?

— Тут? Приїхав по се, що надїяв ся знайти справедливість і спасти за дурно засуджену женщину.

— Яку женщину?

— А що її справу ось тепер рішили.

— А, справу Маслової, — згадавши, сказав Селенін. — Цїлком неосновна жалоба.

— Річ не в жалобі, а в женщинї, котра не винувата а терпить кару.

Селенін здохнув.

— Дуже можливо, але...

— Не можливо, а певно...

— Звідки-ж ти знаєш?

— Звідси, що я був присяжним судією. Я знаю, в чім ми зробили ошибку.

Селенін призадумав ся.

— Треба було тодї і заявити, — сказав він.

— Я заявляв.

— Треба було записати до протоколу. Коли би се було в касацийному жалїнню...

— То правда, але і так було очевидно, що засуд безглуздний.

— Сенат не має права сказати того. Наколи би сенат позволяв собі касувати рішенє судів на основі свого погляду на слушність самих рішень, то не кажучи вже про се, що сенат стратив би всяку точку опору і скорше наважив би ся нарушувати — справедливість, нїж її простовувати, сказав Селенін, згадуючи попередню справу, — не кажучи про се, рішеня присяжних суддїв стратили би цїлком своє значінє.

— Я лише одно знаю, що та женщина цїлком неповинна, і остання надія спасти її від незаслуженої кари, страчена. Висша інстанция підтримала цїлковите безправе.

— Вона не підтримала тому, що не входила і не може входити в єство самої справи, — сказав Селенін жмурячи очи.

Завсїгди занятий і мало бувалий в сьвітї Селенін очевидно не чув про роман Нехлюдова. А князь замітивши се, порішив, що йому і не треба говорити про свої особисті зносини з Масловою.

— Ти певно закватирував ся у тїтки, — додав він, очевидно, бажаючи звести розмову на що иньше. — Я вчера довідав ся від неї, що ти тут. Графиня запрошувала мене на збори, щоби я разом з тобою послухав проповіди нового проповідника, — сьміючись лише устами, виповів Селенін.

— Правда і я був, але втїк з огидою, — сердито промовив Нехлюдов, лихий на се, що Селенін на що иньше зводить річ.

— Так чого з огидою? Все таки се прояв релїґійного почуваня, хоча і односторонний, сектантський, — сказав Селенін.

— Се якась дика брудня, — відвітив Нехлюдов.

— Нї, нї. Тут лишень дивно, що ми так мало знаємо науку нашої церкви, що приймаємо за якесь-то відкрите наші саме основні догмати, — відозвав ся Селенін, немов спішучись висказати своему давному приятелеви свої, нові для нього, погляди.

Нехлюдов здивовано, уважно поглянув на Селеніна. А сей спустив очи, в яких пробилась не лиш туга, але і нежичливість.

— Так хиба ти віриш в догмати церкви? — спитав Нехлюдов.

— Розуміеть ся, що вірю, — відвітив Селенін, прямо і мертво дивлячи ся у очи Нехлюдову.

Нехлюдов здохнув.

— Дивно менї, — додав він.

— Опроче, ми поговоримо про се опісля, — обізвав ся Селенін. Йду — звернув ся він до пристави, що з поважанем наблизив ся до нього. — Конче іще хочу бачити ся з тобою, — додав

БЛАЖ. ПАМ.

Митрополит Куїловский.

Похорони бл. п. митроп. Куїловского — як доносять львівскі рускі часописи — почали ся вівторок дня 8. мая о год. пів до 6. рано, Службою Божою; о год. $8^1/_2$. відчитав архиепископ Іссакович Службу Божу по вірменьскому обрядови, а о 9. годинї відправив сьпівану Службу Божу лат. епископ Вебер при участи хору „Лютнї“. О 10. годинї відслужив епископ о. Чехович при участи мітратів оо. Білецкого і Фанцевича, торжественну Службу Божу, причім хор духовної Семинарії сьпівав дуже хорошо. Опісля виголосив мітрат о. Лев Туркевич дуже гарну проповідь, в якій представив покору Покійника. По проповіди відбулось послїдне цїлованє, а о год. $1^1/_2$. сполудня рушив похоронний похід під проводом епископа о. Чеховича з церкви сьв. Юрия на Личаківский цвинтар. На передї йшли військові ветерани з музикою, за ними численні корпорациї зі своїми відзнаками, братства церковні з хоругвами, дальше монахи: Домінїкани, Францїскани, Кармелїти, Василияни; потім йшли питомцї обох духовних семинарий, хор руских питомцїв, а за ними ученики рускої академічної ґімназиї. Потім довгим рядом йшли сьвященики, крилошани, пралати, інфулати, мітрати та архиереї. Перед домовиною поступала рада міста Львова з президентом Малаховским, за ними Совіт „Народного Дому“, а дальше, несли селяни з Руского Села, де Покійник був парохом, вінець з живих рож. Домовину несли цїлу дорогу по части сьвященики, а по части селяни. За домовиною поступала родина Покійного і сьвітскі достойники: намістник ґр. Пінїньский, маршалок ґр. Баденї, ґенералїция, представителї всїх властий і заведень і ин.

Від самої церкви аж до цвинтаря творили шпалїр ученики та ученицї середних шкіл. З нагоди празника сьв. Юрия прибуло до Львова множество селян, котрі взяли участь в похоронї свого Пастиря. Тому то здвиг народа на похоронї був величезний, якого від давна Львів не бачив. Для удержаня порядку від рана повнив службу один баталїон 30. полку піхоти.

Завіщане бл. п. митроп. Куїловского находить ся у нотаря п. Йосифа Онишкевича ще доси запечатане. Кромі завіщаня найдено ще три запечатані пакети з написию: „Крил. Білецкий доручить крил. Литвиновичеви“. Що містять ті пакети, не відомо. Пок. митрополит призначив на похорон 1.000 зр., але він буде коштувати около 4.000 зр., бо саме бальсамоване тїла коштувало 1.500 зр. Крім того пок. митрополит установив кілька богослужебних фундаций, а свому слузї записав 500 зр.

Руско-польскі відносини в Галичинї.

Що українъско-руский народ не повинен в борбі о свої народні права уставати і на нїкого спускати ся, бо він правдивих приятелїв-союшників не має — се стара істория як сьвіт, про се й воробцї вже давно знають. Вправдї наші братя Поляки не лишають нїякої нагоди, чи треба чи не треба — і вічно тикають нам пальцями попід ніс, що ось то ми вас — се ніби нас Русинів — любимо, ми вас годуємо, ми вами опікуємо ся з чистої гуманности, просто, мовляв, з доброго серця, а ви, хами, потомки гайдамаків, ще за те на нас в'їдаєте; вправдї оті самі братя-Поляки перед цїлим сьвітом кричать, що ми не маємо від них нїякої кривди, а противно, скрегочуть зубами — як то недавно тому Ruch katolick-ий — Rusini nas ruszczą i krzywdzą — то на дїлї таки воно все не так, а факт таки все позістане фактом, що Русини — се один з найбільше кривджених народів на сьвітї. І вийде таки мабуть таке, що „jak świat światem — nie będzie Polak Rusinowi bratem“. Ось подаємо понизше кінець (задля браку місця усеї немож!) промови посла дра Т. Окуневского, виголошеної при ґенеральній дебатї буджетовій в галицкім соймі, а фактів там наведених нїчим не оспорять і не оправдають братя Поляки. Вертаючи до цифр буджету, бесїдник говорив:

„Я вдячний п. референтови, що в справозданю своїм вичислив пропорциї додатків до податків краєвих в иньших краях і у нас. З того довідуємо ся, що Чехи мають 55%, Морава 54%, Стирия 40%, Долїшна Австрия 25%, взглядно 27% — а ми, найбіднїйший народ, аж 72%, бо такий процент виходить також при ґрунтовім і домовім податку, сли зважить ся, що додаток сей обчисляє ся від brutto податку ґрунтового (державного) без потруценя знижки 10%.

При такім страшнім підвисшеню податку счеркнула, як виджу, комісия буджетова ще таку мізерну позицию, як 800 корон для рускої молодїжи шкільної. За то хиба хоче нас ущасливити комісия шкільна 9.000 коронами на інтернат Змартвихвстанців, або може $2^1/_2$ мілїонами на Вавель. Кажу: двома і пів мілїонами! Я того просто вже не розумію. Дальше находжу позицию 80.000 зр. на театр львівский і ще окрему рату 33.000 корон на будову того-ж театру — і всьо то має ухвалювати також руский посол, котрого народність, на глум всякій чести і правдї, виключена від репрезентациї міста Львова, де той театр польский сьвіжо ставляє ся!

Львів заєдно домагає ся датків краєвих або всякої поруки на всї можливі свої потреби, памятки і т. д., кажучи тодї, що він є столицею краю. Але коли ходить о роздїленє прав в репрезентациї того-ж міста, о! тодї Львів „polskie miasto“, столиця польска. Питаю: чи се дїйстно столиця лиш одної народности, чи обох? (Голоси: Обох!) Єсли обох, то як она поступила супротив рускої народности, не вибравши на сто членів ради анї одного Русина? Чи то не скандаль? І як сьміє тепер Львів жадати від нас, щоби ми для тої столицї ухвалювали і брали ґарантию? Як сьміете ви жадати від нас на памятник Міцкевича 20.000 корон? Коли Русини поставили скромне внесенє, щоби їм дати кусник площі на памятник Шевченка, Львів відказав нашій просьбі! Я шаную ґенїй Міцкевича, але яким правом ви примушуєте умираючого з голоду хлопа руского давати на памятник его, коли се виключно до вас належить?

А яка тут знов злобна замітка при позициї „Просьвіта!“ Знов візване до виділу краєвого, щоби провірював тенденцию видаваних „Просьвітою“ книжочок і після висліду виплатив або не виплатив „Просьвітї“ тих 3.000 зр. Рішучо заявляю, що коли руский нарід платить податки, то має право брати з краєвих фондів для своїх культурних і просьвітних потреб, кілько єму треба та кілько стає краєвих фондів і нїхто не має права приписувати єму: що має в тім взглядї писати і як писати. Отже „Просьвіта“ буде редаґувати свої книжочки, як редаґувала, і не стане кривити душею для якоїсь там запомоги. „Просьвіта“ не стерпить нїякої контролї над собою, крім тої, яка застережена статутом і власною совістию нашою.

Не бачу в буджетї краєвім анї одного крейцара на наші памятники рускі, дорогі нам, як пр. Скит манявский. Або недавно чув я, що з ладного замку в Пнївю коло Надвірної зачали розбирати каміне на бровар. Пригадую дотичному референтови буджетовому се на будуче.

Зближаю ся до кінця. Львів в сїй хвили під вражінем майстра слова, Сенкевича, котрий могутними образами змалював, як то злучені сини Слави, Поляки, Русини і Литвини разом на полях Ґрунвальду положили трупом сорок тисяч Тевтонів. Так було колись, з кінцем XIV. столїтя, і ви — бачив я — тїшили ся тою хвалою вашого імени, раді би повернути часи своєї слави. А тимчасом що ви на се робите? Чех в сїй хвили воює з Нїмцем, а ви сходите ся на нараду і ухвалюєте лишити его в тій тяжкій хвилї на поталу Нїмцеви. Ви самі готові прискочити до союза з Нїмцем, аби лиш забезпечити собі пановане в Галичинї! Ви засновуєте виборчий комітет против Русинів — се ваша теперішна ідея „народова!“ Гей, гей! Де батьки, а де сини! Просто жаль менї вас, на що ви звели ся. Перед роками мав я перед вами ще який-такий респект. Але як ви буяли, як вам добре вело ся, якою неправдою ви толочили нас, як всюди виключали від всякої контролї над собою — а відтак пішли за тим всї дефравдациї по касах, самоубийства і т. д. Я собі казав: є палець Божий над тою нациєю; і без нашої руки прийшла месть на них! Мимо всїх центральних комітетів я вірю в нашу будучність. Більше менї жасно про вашу судьбу, як про будучу нашу долю!

НОВИНКИ.

Чернівцї, 10-го мая 1900.

Буковиньскі Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кождій нагодї збирайте складки.

Високопреосьвященний Андрей Шептицкий, епископ станиславівский прийхав до Буковини на канонїчну візитацию. Онодї був Владика в Вашківцях.

він, здохуючи. Лиш чи застану тебе? Мене все можеш застати о семій годинї при обідї. Улиця Надеждінська — і подав число. — Багато з того часу протекло води, — додав він віддаляючись і опять усьміхаючись лише губами.

— Як успію, прийду, — сказав Нехлюдов почуваючи, то колишнїй, близький та любий йому чоловік Селенін, зробив ся йому нараз, в наслїдок короткої розмови, чужим, далеким і незрозумілим, коли і не ворожим.

XXIII.

Коли Нехлюдов пізнав Селеніна студентом, се був дуже добрий син, вірний товариш і на свої лїта дуже образований бувалий чоловік з тактом, завсїгди елеґантний і чепурний а разом з тим незвичайно правдолюбивий і чесний. Він дуже добре учив ся, без великого труду і без найменьшого педантизму, дістаючи золоті медалї за задачі. Він не словами, а в дїйстности цїлию свого житя ставив служене суспільству. Служене се уявляв він собі інакше, як в формі царської служби, і тому, як іно покінчив курси, систематично розслїдив всякі дїяльности, яким міг посьвятити свої сили і постановив, що буде найпотрібнїйшим у другому віддїлї „Собственної канцелярії“, що завідувала уложуваним законів і пішов туди. Але не дивлячись на точне і совістне виповнюване всього того, чого від него вимагали, не найшов в тій службі вдоволеня і не міг собі признати, що робить те, що повинен. Невдоволене се, викликане незгодно з дуже дрібним начальником-хвальком, так зросло, що Селенін покинув таки те місце і перейшов до сенату. Ту було йому лїпше, але спізнане не задосить учиненя молодечим порывам все таки переслїдувало його. Він без перестанку дізнавав почутя, що ся служба принесла йому цїлком щось иньшого, як чого він надїяв ся і що повинно бути. Тут, за службою в сенатї, його рідня постаралась о поставленє його камер-юнкером, і він мав їхати в шитому мундїрі, в білому полотняному фартусї, в каретї, дякувати різним людям за се, що йому припоручили сповнюване обовязків льокая. Як нї старав ся, нїяк таки не міг найти розумного поясненя того обовязку. І ще більше, чим на службі, спочував, що се не тее, а тимчасом з одного боку не міг відпекати ся своєї ранґи, щоби не огірчити тих, які були переконані, що вони роблять йому нею велику приємність, а з другого боку ранґа ся підбехтувала низші прикмети його природи, і йому було мило видїти себе в зеркалї у шитому, золотому мундїрі і любувати ся тим поважанем, яке потягала за собою ранґа в деяких людий.

Се саме лучило ся з ним і в відношеню до женячки. Йому предложено, з точки погляду сьвіта, дуже гарну женитьбу. І він оженив ся головно ізза того, що не зробивши сего, зробив би прикрість і панянцї, що бажала собі того подружя, і тим, що їх заходом прийшло поміж ними до подружніх зносин, і тому, що подруже з молодою, приемною, значною панночкою підхлїбювало його еґоїстичній любови і достарчало приемности. Але женитьба дуже скоро показала ся іще більше не тее, чим служба і придворні обовязки. По першій дитинї жінка не хотїла мати більше дїтий і стала вести розкішне, сьвітове житє, в котрому і він хотячи не хотячи, мусїв брати участь.

Вона не була особливо гарна, була йому не вірна, і, здавалось, — не кажучи уже про се, що тим поведенем затроювала житє свому чоловікови, — і сама нїчого крім страшних з'усиль і змучейя, не мала з такого житя, — все таки старанно продовжала його. Всякі змаганя в напрямі поправи того житя розбивали ся, немов о скалу, о її упертість, піддержувана головно всею її рідлею і знакомими, які вговорювали її, що так і треба робити.

Дитина, дївчина, з золотистими довгими пуклями і нагими ногами, було єство цїлком чуже батькови, головно зачерез те, що виховало ся цїлком не так, як собі бажав батько. Між чоловіком а жінкою виробило ся взаїмне, звичайне непорозуминє а навіть взаїмна нежичливість, тиха, мовчалива, закрита перед посторонними і ограничувана приличностями боротьба, що робила для нього житє дома дуже тяжким. Проте подружне житє показало ся іще більше не тее, як служба і придворна ранґа.

Найбільше зі всього не тее були його відносини до релїґії. Як і всї люди його кружка і часу, він без найменьшої перешкоди розірвав своїм умним зростом ті пута релїґійних забобонів, в яких він був вихований, і сам не знав, коли освободив ся з них. Як серіозний і честний, він не скривав тої своєї свободи від забобонів офіциальної релїґії в часї свого парубоцтва, студентства і зближеня з Нехлюдовим.

Але з лїтами і відзначеними в службі а передовсїм з реакциею консерватизму, що настала в тім часї в суспільности, та духовна свобода почали йому ставати на перешкоді. Не кажучи про домашні відносини, найпаче при батьковій смерти, про панахиди по нїм, і про се, чого собі бажала мати, щоби він говів, і що сего бажала публична опінїя, — за службою приходило ся безнастанно бути присутним при молебнях, осьвященях, подячних і тим подібних службах; рідко проходив день, щоби не було яких небудь відносин до внїшних форм релїґії, яких не можна було не виповнити. Треба було, будучи присутним на тих службах робити одно з двоїх: або удавати, (чого він зі своїм правдолюбивим характером не міг), що він вірить в те, в що не вірить, або, признавши всї сї внїшні форми ложию, устроїти своє житє так, щоби не бути в потребі брати участь в тім, що він уважав ложию. Але на се, щоби зробити сю річ, що видавала ся не дуже важною, треба було богато: треба було, крім того, ще приготовити ся до постоянної боротьби зі всїми близькими людьми, треба було іще змінити цїле своє становище, кинути службу і жертвувати ту цїлу поміч, що до якої він думав, що приносить її уже тепер людям, а що до котрої в будучности надїяв ся іще більше зробити. І тому, щоби се зробити, треба було бути твердо переконаним в своїй правости. І він був сильно переконаний в своїй правости, як не може не бути переконаний в правости здорового ума всякий образований чоловік нашого часу, який знає трохи історию, знає, звідки взяла ся релїґія загалом, а передовсїм церковно-християньска і як ся остання розпала ся. Він не міг не знати, що він був правий, не признаючи правдивости церковної науки. Але під тягарем житевих условин, він — правдолюбивий чоловік — допустив ся маленької ложи, основаної на вмовленю в себе, що на се, щоби повалити се, то безглуздне — річ безглуздка, треба упереп пізнати те безглуздне. Се була маленька ложа, але вона як раз завела його до тої великої ложи, в якій він застряг тепер.

(*Дальше буде.*)

відтак другого дня прибув до Кіцманя, а в пятницю звізитував Заставну. В суботу, т. є. дня 12. с. м. о год. 6 по полудни прибуде Владика до Чернівців і просто удасть ся до руско-кат. церкви де будуть его очікувати представителї властий і процесиї. По тім відправить Преосьвященний молебен і удасть ся до дому Вп. о. К. Костецкого, де прийме депутациї ріжнородних товариств. В неділю зайде Епископ до висшої гімназиї і там по еґзорті, буде держати до молодіжи промову; о год. 10 відправить в руск. кат. церкві при асистї духовенства архиерейску Службу Божу, а о 1. буде складати візити. Дальшу програму подамо в неділїшнім числї.

„Patria“, офіциальний орґан наших румунїзаторів — як нам доносять — по коротких, але за те вельми тяжких муках, упокоїла ся з днем 4. мая с. р. в Чернівцях. Небіжечка гавкала цїле свое коротке житє виключно лише на Русинів, п. президента краю бар. Бурґіньона і Високопр. митрополита Аркадия, (на тих послїдних мабуть лишень за те, що вони чесно і справедливо відносили ся до автохтонного руского народу на Буковинї) і, як кождий собака, що за багато гавкає, дістала т. зв. водобоязнь. А що ся недуга є невилїчимою, то й для небіжечки Patri-ї не було ратунку. Бідна гавкала, казила ся, точила піну обкидуючи нею невинних людий, аж вкінци вухо в збанку вірвало ся, значить ся, еї гавканє і сковичене і самим таки Румунам проїло ся, вони публично зачали вже її вирікати ся — і сарако „взяла“, тай померла. Похоронено її покищо в розжарених серцах загонистих трикольористів. Смерть небіжечки запито в асистенциї бувших еї батьків онодї в нічній кофейни „Мікадо“. Який покорч займе еї місце, покищо, іще не знати, та ми, як культурні люди, уміючі цїнити „подвиги“ небіжечки, жичимо покойній мученици щастя, здоровлечка, вічної памяти і, хоч по смерти — доброго дорібочку. Перо еї землею!...

Велике віче під голим небом відбуло ся передвчера в Кіцмани. Промовляв посол до державної ради Ник. Василько, здаючи справу зі своеї дїяльности. Забирало голос багато бесїдників.

Згуба. Згублено сими днями вексель на 400 кор., виставлений в Кімполюнґу дня 10. марта 1900 р. на час 5 місяців. Сей вексель акцептував Федор Кіфорюк з Рускої Молдовиці. Хтоби що в сїй справі знав — просить ся дати знати або до нашої редакциї, або просто до п. Спірідона Луцика в Рускій Молдовици.

Руский театр, перебуваючий тепер в Кракові, з'еднав собі велику симпатию у тамошної публики. Майже на кождім представленю саля є битком переповнена. Дневники краківскі не мають слів похвали для руских артистів за їх знамениту гру. Ось послухаймо, що пише „Czas“ з 8. мая: „Вихованець“, комедия Янчука, яку відограв руский театр при заповненій салї, то річ нечувано слаба, а оплески, якими публика обсипувала в кождій сценї артистів, доказують, що руска трупа, навіть слабу комедию потрафить так оживити і представити, що она припаде до вподоби. Передовсїм подобали ся сьпіви, а кождий з них мусїв бути двічи повторюваний. Пп. Осиповичева, Лопатиньска, Ольшаньский, Григорович і Рубчак збирали заслужені оплески. Несподїванку зробило відсьпіване „Вечерниць“ Ніщиньского по скінченім представленю. Мельодийна музика, основана на народних мотивах, при таких добре виправлених хорах, випала сьвітло. Шкода лишень, що орхестра (військова) часами не дописує.

Самоубийство священика. Зі Львова доносять під днем 8. мая: Нинї рано по 8. годинї явив ся в Краківскім готели у Львові священик середного віку і зажадав комнати. Несповна в пів години по тім, як заняв призначену ему комнату, роздав ся звідтам один стріл, відтак другий. Служба готелева поспішила туда і показало ся, що гість допустив ся самоубийства, вистріливши до себе з револьвера два рази в голову. Один вистріл не дописав, другий угнав кулю в чоло над оком, так, що випливав мозок. Повідомлено стацию ратункову, приїхав віз і з готелю перевіз раненого, ще живого, до шпиталя. Як показало ся — сим нещастним священиком есть руский парох із Завадки під Калушем о. Емануїл Скоробогатий (роджений 1846 р. ординований 1870). Прибув він імовірно на похорон митропол. Куїловского і певно в хвили розстрою ума посягнув на своє житє.

Затьмінє сонця припадає на день 28. мая с. р. То цїлковите затьміне, але у нас буде видко лиш частинне. Найвиразнїйше виступить оно межи 4. а 6. годиною пополудни.

В процесї за дефравдациї в великій касї ощадности викрило ся, що бухгальтер Комнїт підробив векслїв на 54.000, Лінкер на 85.660, Віммер на 40.800, а Блят на 90.000 кор. Кромі того сфальшував кільканайцять векслїв Зайденфрав, котрий навіть не вміє писати! Що то може бути... polnische Wirtschaft!...

Нові цукроварнї в Галичинї. Товариство акцийне в Перевторску, ведуче тамошну цукроварню, задумало розширити промисл цукровий в краю і в тій цїли робить заходи до основаня одної цукроварнї на Буковинї і одної або двох в Галичинї (на всходї). Цукроварнї будуть закладані в міру того, як властителї і арендатори більших посїлостий з'обовяжуть ся занятись управою цукрових бураків. Для обговореня сеї справи відбуде ся 13. с. м. в сали ради повітової в Тернополи з'їзд рільників. З гадкою будови цукроварнї носить ся посол Артур Целецкий (обшарник з Бучацкого).

Туча з громами наробила дня 1. мая с. р. коло Лїманової шкоди. В Писаровій від грому згоріли хата, стодола, комора, 1 віл, 2 овець і пес; шкода неасекурована 2.000 кор. — В Бобрівцї коло Менцини в дворі згоріли стайня, возівня, знаряди господарскі, кілька штук дробу і два пси. Шкода по части обезпечена 1.200 кор. — В Менцинї у одного господаря спалив грім хату, корову і пса, шкода 1.200 кор. необезпечена; а у другого стодолу вартости 800 кор.

Хмаролом навістив в суботу по полудни околицю Кракова. Злива була така нагальна, що вода нідмулила зелїзничий шлях межи Краковом а Забержовом на просторі 200 метрів, через що рух поїздів на тім шляху здержано.

Великий огонь навістив вчера по полудни місто Тернопіль. Огонь ширив ся скоро і знищив 15 домів та кілька господарских будинків. Погорілцї виключно міщани: Майків, Остапинків, Окопний, Чубатий, Леник. Завдяки сторожи огневій і войску удало ся огонь спинити около 6. години вечером. Ратунок був дуже тяжкий з причини великого вихру.

Куренє тютюну датує ся від відкритя Америки. Іспаньский сьвященик о. Роман Пане, що їздив з Колюмбом, побачив на острові Ст. Домінґо, як Індияни скручували листки якогось зїля, брали їх в рот, закуюрвали і робили дим (табако), котрий роздмухували докола себе і тим відганяли від себе дуже недобрих комарів, москітів. Іспанцї незадовго потім стали садити тютюн на Ст. Домінґо. Але до Европи зайшов тютюн аж 1260 р.; его дістав був французкий посол Жан Нїко (Nicot, — длятого лат. назва Herbo Nicotiana = зїле Нікота) в Лїсбонї від якогось купця і розмножив у себе і нїби то вилїчив тим зїлем рака в носї у якогось пажа на королївским дворі. Від сего часу пішов звичай куреня тютюну в Іспанії а відтак розійшов ся по цїлій Европі, мимо того, що папа Урбан VIII. кинув був в 1624 р. клятву на всїх тих, що курили тютюн і нюхали табаку, мимо того, що в Росиї в 1634 р. вирівали ніс тому, хто курив а заживав табку. В Росиї ще й до нинї уважає ся тютюн за чортове зїле і московским старовірам не вільно его уживати. Чи тютюн шкодить? — Се річ дуже взглядна, подібно як би хтось питав, чи горівка шкодить. То лиш річ певна, що не помагає анї на здоровле анї на кишеню. Здоровому орґанїзмови мірно уживаний не шкодить; слабому орґанїзмови і не надміру уживаний може зашкодити, бо викликує затроєне нїкотиною (троячим творивом в тютюнї). Найшкідливійше курити циґара або папіроси без туток і цигарниць, коли то язиком і устами безпосередно дотикаємо ся тютюну а соки з него переходять відтак до жолудка. Табака есть ще найнешкідливійшою, а навіть і дуже доброю особливо в катарах носа і очий, але коли ще хтось до неї не привик. — В котрім роцї найлїпше зачинати курити? — По нашій думцї в нїякім, а коли вже конче то хиба в 24-ім. **З „Н. Ч.“**

Бальонові подорожі. Дня 12. с. м. пускає межинародна комісия воздухоплавна рівночасно кілька бальонів в подорож воздушну в цїлях наукових. Бальони, з котрих одні з людьми, другі без людий, будуть пущені того дня рівночасно в Штрасбурзї, Парижи, Берлинї, Відни, Монахові, Петербурзї і Варшаві. Цїль сеї воздухоплавної подорожи есть мірене воздуха в значній висотї і рівночасно в ріжних місцях над землею, щоби там способом узискати наукову основу до розпізнаня погоди і непогоди. Такі подорожи бальонові відбувають ся вже від многих лїт і принесли не малу користь для науки. Бальон „Гунґарія“ пущений в мартї 1899 р. без людий з Відня, залетїв до Седлцїв в люблинській губернії в Росиї за пять годин і зареґестрував у висотї 8000 метрів 28 степенів студени. Той сам бальон пущений дня 3. жовтня 1899 підняв ся був до висоти 15.000 метрів і зареґестрував 58 степенів студени. Бальон той спустив ся був тогди в Барч на Угорщинї. Хто би такий бальон знайшов, той дістане нагороди 50 К. (25 зр.); потребує лиш прилади і бальон запакувати і без оплати відослати его туди, звідки й пущено, а то буде на бальонї написано.

400-лїтну річницю відкритя Бразилії обходила теперішна бразилїйска республика дня 3. мая с. р. В р. 1500 дня 9. марця прибув там случайно перший рас Португальчик Кабраль з 13 кораблями в тій думцї, що се Індиї. Не був се край богатий в золото, як Мексик або Перу. Ватаги червоноскірих Індиянців волочили ся по просторих лїсах та пустинях. Доперва в яких 50 лїт по відкритю почала ся там кольонїзация Португальців, Французів, Іспанців, Голяндців. Сей рух устав скоро, коли Португалія перейшла під власть Іспанії. Ледви по 1715 роцї оживила ся наново кольонїзация і росла постепенно та заселяла плодовитші околиці полудневої Бразилії. Від тодї то датують ся початки важнїйших міст бразилїйских. Наполеоньскі воєннї походи з 1807 р. спонукали португальску династию перенести ся з Лїсбони до Ріо-Джанеро, столицї краю по упадку Багії. Се причинило ся до розвою краю, до піднесеня культурного, але також і до стремленя независимости від Португалії. Вкінци прийшло до сего, що Дон Педро оголосив ся независимим цїсарем Бразилії і через три ще покольня стояла Бразилія під пановапем сеї династиї, аж революция 15-ого листопада 1889 здетронїзувала Педра II. і завела републиканьске правительство. До 1894 р. вибирано диктаторами самих ґенералів, бо заворушеня щораз частїйші між ріжними сторонами, вимагали вправної руки в военній штуцї. Доперва перед шістьма роками повірено перший раз диктатуру невійсковому. Найбільший розцьвіт Бразилії припадає на два остатні роки, т. є. на час правленя державою президентом Маноельом Фераз де Кампос Саллес.

Вибух Везувія. З Неаполю телеґрафують дня 8. с. м.: Від трьох днїв Везувій безнастанно і сильно вибухає, при чім викидає каминє і розпалену ляву. Особливо вчера вечером вибух був незвичайно сильний і ушкодив дім для провідників і зелїзничий дворець.

Цїле місто згоріло. Страшне нещасте впало недавно на Оттаву, столицю Канади — цїле оно пійшло з димом. Оттава положена на правім березї ріки Оттави, числить 50.000 мешканцїв, переважно Французів. Мешканцї міста і передмість займали ся головно деревляним промислом. Материал сплавювало на величезних тратвах рікою Оттавою з північних пралісів. Довкола міста побудовано тартаки і склади дров. Також иньші забудованя були ставлені з дерева. Отже не диво, що коли лиш вибух огонь на передмістю Гулль, під сильним вітром рознїс ся на всї сторони, так, що в короткім часї цїле місто стояло в огни. Всї млини, тартаки, фабрики, готелї, зелїзничий дворець і склади збіжа, згоріли. Простір знищений пожежою, обіймає 5 квадратових миль анґлїйских. Згоріло 3.000 домів а 15.000 людий лишило ся без даху. В згарищах знайдено 8 трупів. Нужда страшенна. Причини огню не викрито; підозрівають, що підложили ірляндскі фенїяне з мести за те, що великі промисловцї видирають їм заробок і удержанє.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Дзвінок ч. 9. з 5. мая с. р. Зміст: Старий горобець. — Казка про мертву царівну і про сїмох богатирів. — З весною. — Татків подарунок, розповів Ол. Катренко.

Учитель ч. 9. з 5. мая с. р. Зміст: Справозданє „Головного видїлу руского Товариства педаґоґічного у Львові“. — Нечемність дїтий, педаґоґічні студиї. — Фізичні забави і вправи у Франциї. — Весняні цьвіти. — Оповіщеня.

Телеґрами „Буковини“.

Відень, 9. мая. Вчера радили клюби парляментарних сторонництв над ситуациею. Др. Кербер нараджував ся з провідником чеської шляхти ґр. Пальфім. Чехи хотять нинї спинити вибори до квотової депутациї.

Розійшла ся поголоска, що нинї відбуде ся вже послїдне засїданє палати.

Рим, 9. мая. Вчера приймив папа польских паломників на авдиєнциї.

Льондон, 9. мая. Полковник Плюмер доносить, що бури скріпляють свої сили коло Мефнінґу.

Претория, 9. мая. Дня 7-го с. м. відкрито засїданє трансвальскої Ради державної в присутности заграничних консулїв. Президент Кріґер присьвятив згадку пок. Жубертови, похвалив поведенє републики Ораньскої, заявив, що з виїмком Анґлії, Трансваль удержує найлїпші зносини з всїми державами і висказав бажанє, щоби як найскорше закінчила ся війна.

Льондон, 9. мая. Як доносять з Сабанчу, удало ся ґен. Брабантови получити ся з ґен. Рендлем. Довкола Табанчу не видко нїгде ворога.

Др. ГОЛЬДФЕЛЬД мешкає і ординує в Чернівцях при вулици Почтовій ч. 2, розпізнає і дальше внутрішні недуги і хірурґічні, як також лїчить **всякі нашкірні недуги при помочи лучів Рентґена.**

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Рух поїздів зелїзничих

від 1-го мая 1899 після часу середно-европейского.

До Чернівців приходять:

з Відня, Снятина Неполоківців

посп. 7·19 рано, посп. 8·02 вечер особ. 6·50 рано, особ. 6·05 вечер;

з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальви Глїбокої:

посп. 6·56 вечер, посп. 7.52 рано; особ. 9·31 рано, 1·40 в полудне, особ. 9·22 вечер;

з Новоселиці, Бояна, Садаґури:

мішан. 11·50 в полуд.; мішан. 9·55 вечер;

з Чорткова, Залїщик, Лужан:

мішаний 8·09 рано; мішаний 5·25 по полуд.;

З Чернівців відходять:

до Неполоківців, Снятина, Відня:

посп. 7·06 вечер, посп. 8·10 рано; особ. 9·40 ано, особ. 1·55 в полудне, особ. 9.42 вечер.

до Глїбоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурдуженів:

посп. 7·28 рано, посп. 8·10 вечер; (лиш до Іцкани); особ. 7.53 рано, особ. 4·35 по полуд. (лиш до Іцкан), особ. 11·25 в ночи;

до Садаґури, Бояна, Новоселиці:

мішан. 7·57 рано; мішан. 5·50 вечером;

До Лужан, Залїщик, Чорткова:

мішаний 7·— рано; мішаний 7·15 вечером.

До Глїбокої приходять:

з Межибродів, Бергомету, Сторожинця і Карапчева:

мішан. 8·— рано, (лиш до Бергомету), мішан. 5·20 по полудни. (На просторі Межиброди-Бергомет їздять потяги лиш в часї від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки пятницю).

З Глїбоки відходять:

до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів:

мішан. 9·40 рано. мішан. 6·20 вечером, (лиш до Бергомету). (На шляху Бергомет, Межиброди їздять потяги лиш в часї від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки та пятницю);

До Гадікфальви приходять:

з Радівців:

мішан. 6·05 рано; мішан. 5·15 по полуд.

з Бродини:

мішан. 7·05 рано, мішан. 6·40 вечер.

З Гадікфальви відходить:

до Радівців:

міш. 9·12 рано; міш. 7·20 вечер.

до Бродини:

міш. 10·30 рано; мішан. 3·50 в ночи.

До Гатни приходять:

з Кімполунґу, Вами, Ґурагумори, Качики:

мішан. 10·15 рано, мішан. 5·45 по полудне.

З Гатни відходять:

до Качики, Ґурагумори, Вами, Кімполунґу:

мішан. 11·20 в полуд., мішан. 3·00 в ночи.

До Іцкан приходить:

з Сучави:

мішан. 9·20 рано, мішан. 4·25 по полуд., міш. 5·50 по пол., мішан. 9·30 вечер, мішан. 5.30 рано.

З Іцкан відходять:

до Сучави

мішан. 6·30 рано, мішан. 11·30 в полуд., 4·40 по полудни, мішан. 8·10 вечер. мішан. 4·15 в ночи.

До Вами приходять:

з Драґоші

мішан. 9·25 рано, мішан. 4·35 по полуд. міш. 5·30 по полуд., міш. 5·50 рано.

з Рус-молдавиці

мішан. 1·30 в полудне, мішан. 8·05 вечер.

З Вами відходять:

до Драґоші

мішан. 10·55 рано, мішан. 5·20 по пол., міш. 3·20 в ночи;

до Рус-молдавиці

міш. 6·50 рано, мішан. 2·05 по пол., мішан. 3·20 по пол., поїзди їдуть від часу, до часу. Довідати можна па стацiях Вама, Драґоша і обох Молдавицях.

До Карапчева приходять:

з Чудина н. С.:

мішан. 7·15 рано; мішан. 4·35 по полудни

З Карапчева відходять

до Чудина н. С.

мішан. 10·25 рано; мішан. 7·05 вечер.

До Неполоківців приходять:

з Вашківців. Вижниці:

мішан. 8.20 рано; мішан. 5·15 по полудни.

З Неполоківців відходять:

до Вашківців, Вижниці:

мішан. 9·00 рано; мішан. 7·50 вечер.

До Лужан приходять:

із Чорткова, Залїщик:

мішан. 7·41 рано; Мішан. 5·00 по полуд.

З Лужан відходять:

до Чорткова, Залїщик:

мішан. 7·50 рано; мішан. 8·00 вечер.

До Карльсберґу приходять:

З Путни:

міш. 12·41 в полуд., мішан. 4·10 по полуд.

З Карльсберґа відходять:

мішан. 1·20 в полуд. мішан. 7·00 вечер.

Примітка.

Час середно-европейский іде о 46 мінут пізнїйше від черновецкого часу.

Гарне, добре і дешеве!

ул. Ратушева ч. 15. ул. Ратушева ч. 15.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Маґазин одїжи для дам і панів

в Чернівцях улиця Ратушева, ч. 15

під „Золотою грушкою“.

В кождім сезонї найновійшї

плащі жіночі,

для дївчат і дїтий

(зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватовані),

жакети, мантильки,

ротунди, порохівники

з шовку і могару

з перших віденьских і берлїньских робітень.

ОДЯГИ

для панів, хлопців і дїтий,

загортки, шльафроки, футра міскі і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всї річи хводячі в той фах з перших найславнійших фабрик.

Порученя зпоза міста виконує ся сейчас.

Перша буковиньска

спеціяльна ро- **бітня обуви**

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольоґічнім промисловім музею у Відни

улиця Руска ч. 11. Чернівці улиця Руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публиці, що виготовлюю всякого рода обуве для мущин, женщин і дїтий а то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в видї остроконечастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушуваня.

Черезъ ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі нарости на ногах.

Доброю і солїдною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі вдоволене цїнних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,

спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тілько з заграничних шкір.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і съвято від 9 до 11 годин рано.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складї отсї видання:

Bestrebungen der Rumänen др. Смаль-Стоцкого	1.50	кр.
Буковиньска-Русь др. Смаль-Стоцкого	1.20	„
Листи з пекла Озина Шпитка	20	„
Людина, Ольги Кибиляньскої	40	„
Царівна, „ „	1.20	„
Некультурна „	20	„
Природа „ „	20	„
Покора „ „	70	„
Твори, Юрія Федьковича І. том.	1.—	„
Чума горілчана, Омелян Попович	20	„
25 повісток „ „	10	„
Хлопці-садівники „ „	20	„
Цїсар Франц-Йосиф І. Омелян Попович	10	„
Образки з природи, Іван Синюк І. і ІІ. том. по	5	„
Бесїди про часи козацьки * * *	75	„
З села, Богдан Лепкий	20	„
Гадки про потреби Українців * * *	15	„
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70	„
Приказки, книжочка для веселих людий, Ів. Данилевича	8	„

На пересилку треба долучити 5 кр.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в празї,

загально признаний знаменитий усмирюючий лїк на втиране: по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лїк

все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празї.

Зміна льокалю.

Загально ту знаний найперший усувач нагнїток

Г. ФАЙЛЄС

при улици Рускій ч. 6,

переніс свій відновлений і з найбільшим комфортом уряджений

Фризиєрский сальон

до побіч припераючого дому

при улици Рускій ч. 8.

Услуга надзвичайно старанна.

Лиш 3 зр.

за 1000 білих коверт урядових або купецких разом з друком можна получити в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 2

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 51. Чернівці, неділя дня 30. квітня (13. мая) 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятницї і неділї.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину"

на цїлий рік	20 Кор.	—	сот.
на пів року	10 „	—	„
на чверть року	5 „	—	„
на місяць	1 „	70	„

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

З буковиньского сойму.

IX.. засїданє з 5. мая с. р.

(Конецъ).

Над рефератом про культурні справи розпочинає дебату пос. Стефанович, жадаючи виконаня тогідних резолюций. Пос. Скедль жадає примусової асекурациї худоби, чому спротивляє ся пос. Кіпер. Пос. Ник. Василько дякує правительству за виконанє тогідних резолюций а критикує краєвий видїл за єго байдужність. Радник Фекете заявляє, що правительство займе ся щиро й сегорічними ухвалами.

Далї призволяє сойм вдовицям по учителях: Ал-Руштей Зузаннї 473.33 к., Теофілї Шербановскій і Мариї Шуберт по 500 к., а сиротї Ользї Шербановскій 100 к. річної пенсиї з ласки. Надучителеви Онисимови Поповичови вчислено 3 роки і 10 місяцїв провізоричної служби до дефінїтивної. Вдовицї по учителю В. Чернавскій позволено запомогу 100 к. Підвисшено пенсию уч. Ник. Александровичови з 375 к. на 500 к., вдовицї Т. Вольф в 520 к, на 700 к. а А. Козаковскій з 400 к. на 500 кор. річно.

Пос. Стефанович реферує про господарску середну школу в Чернівцях і вносить, щоби справу розширеня сеї школи відіслати назад до краєвого видїлу, аби порозумів ся з культурною радою, скоро вона вже буде, і поставив відповідні внесеня. (Принято).

Пос. Чунтуляк ставить резолюцию на заснованє волоскої школи в Сучаві.

Пос. де Ложзаявляє, що просто не може причинитись до удержуваня такої школи.

Пос. Пігуляк ставить резолюцию, щоби православну школу в Чернівцях подїлено на волоскі і рускі кляси, та щоби вже раз видано рускі учебники релїгії. (Принято).

До загальної части справозданя краєвог видїлу з р. 1899 поставлено і принято такі внесеня:

1) Завізвати правительство, аби отворили повіт. суди в Стульніканах, Молдавиці, Вікові, Глїбоцї, Чидинї, Веренчанцї, Бергометї, Ілїшештах, Босанчу, а окружні суди в Радівцях і Вижницї.

2) Завізвати правительство, щоби судовими урядниками настановлено в рускій части Буковини таких, що вміють по руски, а в волоскій таких, що вміють по волоски.

3) Завізвати правительство, щоби доконче як найскорше подїлило староства: черновецке, кімполюнґске, сторожинецке, кіцманьске і вижницке.

4) Постарати ся, щоби особистий доходовий податок вимірювано на підставі певних дат а не самовільно.

5) Приняти справозданє краєвого видїлу лиш в надії на будуче точне виповнюванє ухвал соймових до відомости.

Пос. Мустаца реферує про підвисшенє платнї над'кушерки в краєвім домі поліжниць і вносить призначити для неї 900 к. плати й 3 квінквенії по 100 к. (Принято).

Той сам референт вносить передати внесок пос. Рота на зміну краєвої виборчої ординациї краєвому видїлови. (Принято).

Пос. Ник. Василько додає до того, щоби кр. видїл увзглядниврроект виборчої ординациї, який свого часу предложив був ґр. Тафе

Пос. Пігуляк реферує про внесок на удїленє субвенциї 2.000 к. за уложенє латиньско-руско-нїмецкого і латиньзко-волоско-нїмецкого словара для середних шкіл. (Принято.)

Той сам референт вносить, завізвати краєвий видїл, щоби в порозуміню з будучою кр. культурною радою поставив відповідні внески дотично установленя вандрівних учителїв господарства. (Принято).

Далї вносить пос. Пігуляк: призначити на рік 1900 суму 6.000 к. на заснованє райфайзеньских кас по селах, а 40.000 к. на позички для кас райфайзеньских. (Принято).

Пос. Ник. Василько реферує про внесенє фінансової комісиї, щоби Чернівцям дати запомогу 100.000 к. на будову театру, але не ручити за позичку 560.000 к., котру місто хоче затягнути на сю будову.

Пос. деля Скаля противний і запомозі, виводячи серед загального сьміху, що театер непотрібна річ, хиба для Дон-Жуанів.

Пос. Тодор Фльондор боронить театер, але противний ґваранциї зі взгляду на траґедиї, які можна бачити день-в-день серед бідного люду.

Пос. бар. Кохановскій на дармо заступає ся за позичкою, бо принято внесенє референта.

Пос. Зубрицкій реферує про просьбу комітету, що займає ся заснованєм университетскої бурси о запомогу і ставить внесенє, щоби відказати просьбі, позаяк бурса ще не істнує. (Принято).

Пос. ректор Цїґлявер вносить додаткову резолюцию, що сойм дасть запомогу по заснованю бурси. (Принято).

Сим вичерпаний дневний порядок а маршалок Лупул замикає сесию промовою, в якій згадує про короткість сесиї, через що полагоджено тілько найпильнїйші справи, підносить особливо ухвали про заснованє стипендий з нагоди 70-их уродин Монарха і піддержанє програми мінїстерства Кербера. На остаток дякує президентови краю серед гучних оплесків за піддержанє сойму, відтак послам по волоски і по руски за їх дїяльність і кінчить многолїтством для цїсара, що палата повторяє.

Президент краю бар. Бурґіньон дякує за признанє і прихильне становиско сойму, та прирікає піддержати соймові ухвали зі всеї сили.

Пос. бар. Кохановскій дякує маршалкови за безсторонний провід і за інїциятиву до згоди на підставі рівноправности.

Маршалок дякує за признанє.

Пос. бар. Юрій Василько дякує заступникови маршалка дрови Ротови за безсторонний провід і за те, що причинив ся до згоди в соймі, найкрасшого дарунку для монарха в 70. роковини Єго уродин.

Пос. др. Рот дякує за признанє. Цїла палата принимала всї отеї промови, особливо-ж слова президента краю і що відносились до него, гучними оплесками.

---

21)

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

ґр. Л. Н. Толстого.

Перекладає Василь Сїмович.

ЧАСТЬ ДРУГА.

(Дальше.)

Задавши собі питанє про се, чи правдиве се православіе, в якому він родив ся і виховав ся, якого вимагає від нього цїле окруженє, без визнаваня якого він не може продовжати своєї пожиточної для людий дїяльности, — він мав уже наперед готову відповідь. І для поясненя того питаня взяв не Вольтера, Шопенгауера, Спенсера, Канта, а фільософічні книжки Геґля і релїґійні твори Vinét, Хомякова і, природно, найшов в них те саме, що йому було потрібне себто подобу заспокоеня і оправданя тої релїґійної науки, в якій він був вихований, і якої розум його давно вже не допускав, але без якої цїле його житє повне було неприемностий, а при признаню якої всї ті неприемности наразщезали. І він присвоїв собі всї ті звичайні софізми про се, що ограничений розум чоловіка не може спізнати правди, що правда відкриває ся лише скупленю людий, що одиноким средством пізнаня єсть відкрите, що відкрите береже ся церквою і т. инь. І з тої пори міг уже спокійно, без спізнаня поповнюваної ложи, брати участь в молебнях, панахидах, обіднях, міг говіти і хрестити ся до образів і міг продовжати службову дїяльність, яка давала йому сьвідомість приношуваної помочи і потїху в гіркім, родиннім житю. Він думав, що не вірить, але тим часом більше, нїж в чім небудь иньшім, цїлим єством спізнавав, що ся його віра була щось цїлком не тее. І від того були у нього завсїгди дуже тужливі очи. І від того, побачивши Нехлюдова, котрого знав тодї, коли ті всї ложи іще не установили ся в нїм, він згадав себе таким, яким він був тодї, і найпаче після того, як тамтой поспішив ся напімкнути йому за його релїґійний сьвітогляд, він більше, нїж колинебудь, спочув все те саме не тее і йому стало страшенно сумно. Се саме, після радости при стрічі старого приятеля, спочув і Нехлюдов.

І від того вони оба, приобіцявши собі взаїмно бачити ся, не шукали того побаченя і таки не бачились більше за сим приїздом Нехлюдова до Петербурга.

XXIV.

Вийшовши з сенату, Нехлюдов з адвокатом пішли разом третуаром. Повозови свому велїв адвокат їхати за собою і став розповідати князеви історию того директора департамента, про котрого говорили сенатори як його зловили, і як місто каторги, яка йому правно належала ся, його назначають ґубернатором на Сибірі. Докінчивши цїлу історию, представивши цїлу мерзоту її, і оповівши іще з великим задоволенем історию про се, як рїжні високопоставлені люди покрали гроші, зібрані на той все іще недокінчений памятник, мимо якого їм сьогоднї рано прийшло ся їхати, і іще про се, як чиясь там полюбовниця прогайнувала мілїони на біржі, і про те що якийсь там продав а другий купив жінку, — адвокат зачав іще нове оповіданє про шахрайства і всякого рода злочини висших державних урядників, що сидїли за се по тюрмах і на предсїдательських місцях по рїжних заведеных. Оповіданя ті, яких запас здавав ся бути невичерпаним, приносили адвокатови трохи задоволеня через наглядне вказане, що средства, якими він, адвокат, руководить ся в добуваню гроша для себе, були зовсїм правильні і невинні в порівнаню з тими средствами, яких уживали для тої самої цїли висші урядники в Петербурзї. І тому адвокат дуже здивував ся, коли Нехлюдов, не дослухавшись його послїдньої істориї про злочиньства висших урядників, розпращав ся з ним і поїхав фіякром до дому.

Князеви було дуже сумно. А було йому сумно головно ізза того, що відмова сенату утверджувала се безглуздне збиткованє над небинною Масловою, і ізза того, що ся відмова робила іще труднїйшим його порішене: дїлити з Катею її долю-недолю. Сумовитість ся скрішила ся іще від тих страшних історий пануючого лиха, які з такою радостию оповідав адвокат. Кромі того князь раз-по-раз згадував недобрий, холодний, відтручуючий погляд колись милого, вітвертого, благородного Селеніна.

Коли Нехлюдов повернув домів, швайцар з відтїнком легковаженя подав йому записку, що її написали у швайцарській кімнатї якась женщина, як виражав ся швайцар. Се була записка від матери Шустової. Вона писала, що приїздила дякувати добродїеви-спасителеви її доньки і просити-благати його приїхати до них на Васілевський, до 5-ої лїнії, до тої а тої кватири. Се конче потрібне, писала вона йому, задля Вери Ефремовни. Нехай він не боїть ся, що його трудити муть висказуваннями вдячности, про вдячність не будуть навіть говорити, а по просту вони раді його побачити. Коли можна, то чи не приїхав би він завтра рано.

Друга записка походила від бувшого товариша Нехлюдова, флїґель-ад'ютанта Баґатирева, котрого лично просив Нехлюдов о передане приготованого ним прошеня цареви в імени сектантів. Баґатирев писав своїм грубим, рішучим почерком, що прошенє він, як обіцяв, передасть просто цареви до рук, але йому прийшло на гадку: чи не лїпше було би, колиб Нехлюдов потрудив ся наперед до тої особи, що від неї залежить ся річ, і попросити її.

Нехлюдов, після вражінь останнїх днїв свого побуту в Петербурзї, находив ся в станї повної безнадїйности осягненя чого небудь. Його пляни, уложені в Москві, здавали ся йому чимсь в родї молодечих мрій, в яких безвихідно розчаровують ся люди, що поступають

Так закінчилась сегорічна сесия сойму, котра проти заповіджень румунїзаторских шовінїстів була найспокійнїйшою від довгих лїт.

Вісти полїтичні.

В радї державній заносить ся знов на страшну бурю. Те, що тепер там дїє ся, не ворожить добра.

Першим бесїдником на онодішнім засїданю палати був п. Герольд. Навязуючи до подїй на попереднім засїданю палати заз ачує, що поодиноких чеських послів обсипано градом зневаг і що ґалерия вмішала ся ся до дискусиї. Однак Чехи не боять ся нїмецких грозьб, іменно грозьба улиці є їм не страшна. Коли Нїмці робили обструкцию, Чехи заховували ся спокійно і шанували гідність палати, тепер отже жадають, аби они були вільні від насильств. Чехи ведуть обструкцию, бо не одержали сатисфакциї за знесене язикових розпоряджень. П. Странскі домає ся, аби президент охоронив ческих послів від зневаг, бо в противнім случаю буде мусїв зажадати вибору комісиї для нагани.

П. Кайзер пригадує, що Чехи самі часто нарушували гідність палати, отже не мають права иньшим рнбити таких закидів. Відтак п. Пацак полемізуючи з Кайзером заявив, що він і голова молодоческого клюбу п. Енґель, старали ся здержати Баденього від введеня полїциї до палати.

Президент Фукс висказав свій жаль з причини сумних подїй в палатї, але він не може в тім напрямі богато зробити, бо реґулямін не дає ему екзекутиви. З тої причини просить, аби висока палата як найскорше ухвалила внесений п. Катрайном проект зміни реґуляміну палати.

Поставлене онодї п. Катрайном внесене жадає, аби вибрано комісию зложену з 24 послів, котрій поручено би зредаґоване подробиць зміни реґуляміну палати в тім напрямі, аби можливі були нормальні наради парляменту Відтак відчитувано інтерпеляциї і внесеня, при котрих п. Долежаль внїс два поіменні голосованя над якимись петициями. По чотирех поіменних голосованях президент замкнув засїданє і заповів на 7-му годину засїдане вечірне.

На вечірнім засїданю вибрано десять членів квотової депутациї і одного члена делеґаций на місце п. Леміша, котрий зрезиґнував. Вибрано дотеперішного заступника делеґата з Каринтиї п. Гінтергубера, а на его місце п. Доберпїґа.

Разом з двома язиковими предложеними, др. Кербер внїс в парляментї проект закона в справі утвореня окружних урядів в Чехії. Після сего проекту, для попертя і улекшеня урядованя полїтичної адмінїстрациї в Чехії буде отворених десять окружних урядів (Kreisregierung). На чолї кождого з них стоїть окружний староста (Kreishauptmann) в V. клясї ранґи, котрому буде доданий радник намістництва яко заступник і відповідний урядничий персонал. Окружні старости підлягають прямо намістникови. Три округи будуть чисто нїмецкі, пять чисто ческі а два мішані.

Що до компетенциї окружних урядів, то она обіймає в придїлених тим урядам округах засадничо ті справи в I. і II. інстанциї, котрі доси належали до круга дїланя намістництва. З тих справ будуть дальше застережені намістництву ті, котрі обіймають цїлий край, або переступають територияльний круг даного округа. Окружним урядам можуть бути придїлені також справи, котрі доси полагоджували староства.

Відклики і рекурси против орeчень і заряджень окружних урядів о скілько они взагалї законом дозволені, ідуть в дорозї намістництва безпосередно до центральної власти. Закон вичисляє однак в 28 точках важні справи, в котрих намістництво є властию рішаючою відклики і послїдною інстанциею. Сей закон не має бути примінений до столицї краю Праги і до справ і круга дїланя прагскої дирекциї полїциї. Окружні уряди мають увійти в житє до 6 місяцїв по оголошеню закона.

В мотивах долучених до проекту знаходить ся історичний погляд на розвій округів в Чехії, именно на найновійший період того розвою від 1848 року. Відтак виложені суть причини покликаня окружних урядів до житя. Кошти удержаня одного такого уряду будуть річно виносити 80.000 до 90.000 зр. Предложене припускає можливість подїлу краю на 14 окружних урядів: пять нїмецких, сїм ческих і два мішані.

Вісти економічні і статистичні.

Дирекция Товариства взаїмн. обезпечень „Днїстер“ пригаує всїм членам, що дня 14. мая о год. 10. перед полуднем відбудуть ся VIII. **звичайні Загальні Збори** Товариства в великій сали Народного Дому. — На порядку дневнім: Справоздане Дирекциї, Ради надзираючої і комісиї ревізийної за адмінїстр. рік 1899. Розділ надвижки за рік 1899. Вильосоване 280 листів удїлових фонду основного. Вибір 6 членів Ради надзираючої на три лїта на місце вильосованих: д-ра Федака, д-ра Олесницкого, Теодора Стахевича, Иосифа Кузьми і д-ра Гробельского. Вибір 5 заступників членів Ради на один рік і 3 членів комісиї ревізийної і 1 заступника на один рік. Внесеня Ради в справі зміни статутів. Інтерпеляция членів. — Право до участи в загалних зборах має кождий член Товариства, але *право голосу і вибору* мають лише: а) члени-основателї, т. є. властителї невильосованих листів удїлових фонду основного; б) члени, котрі тревало обезпечують своє майно на суму найменьше 6.000 корон (за церкви, школи і громади управнені до голосу законні їх представителї, т. є. настоятелї приходів, предсїдателї ради шкільної resp. начальник громади); відпоручники громад вибрані членами, що в одній громадї обезпечують всї разом наменьше на суму 30.000 корон. — Таких громад, управнених до вибору відпоручників з правом голосу і вибору є 626 в 52 повітах і Дирекция зарядила ще в цвітни вибори тих повномочників через делеґатів або аґентів і вибраним відпоручникам розіслала леґітимациї і замкнене рахункове враз з білянсом. Рівнож розіслала Дирекция замкнене рахункове враз з білянсом. Також розіслала Дирекция замкнене рахунків всїм членам управненим до голосованя (відповідно до ухвали послїдних загальних зборів), а на жадане письменне висилає також кождому членови. — З огляду на те, що через спізнені роботи весняні многі управнені члени з краю не можуть прибути, а потрібний є більший комплет, *бо на порядку дневнім є зміна статуту*, просить Дирекция всїх членів управнених до голосованя, а передновсїм місцевих членів, *щоби на зборах як найчисленнїйше явили ся.* — О годинї 8-ій рано перед зборами відправить ся соборна Служба Божа в Успеньскій церкві. По полудни о год. 4-ій відбудуть ся загальні збори Товариства кредитового.

НОВИНКИ.

Чернівці, 12-го мая 1900.

Буковиньскі Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кождій нагоді збирайте складки.

Дальша програма візитациї канонїчної Преосв. Андрея Шептицкого. У недїлю о год. 4. пополудни звізитує Владика каплицю в карнім заваденю. О годинї 4½ відбудесь в честь Архиерея обід у п. президента краю, бар. Бурґіньона, а о 7. год. розпічнесь майске богослужене. В понедїлок по читаній Службі Божій удасть ся Владика до ц. к. ґімназиї і семинарії учительскої на інспекцию науки релїгії. Від 12. до 2. год. складати буде дальші візити представителям властий і видніїйшим Русинам. О год. 2. дає Впр. о. Костецкий в честь Епископа дінé на 30 осіб. У вівторок по читаній Службі Божій для ц. к. войска (початок о год. 8. рано), підчас котрої грати буде військова музика, удасть ся Преосв. на інспекцию науки релїгії в народних школах, а о 12. год. буде складати дальші візити. В середу рано між год. 8—9 відїде Епископ на дальшу візитацию до Раранча, звідтам до Погориливки, Садаґури, Брошківців, Сторожинців і до Глїбоки. З Глїбоки удасть ся Преосв. в деканат сучавский.

Сегорічна весна знов скомпромітувала ся. Вчера падав майже цїлий день снїг, а в ночи потиснув таки здоровий морозець, а се розцвилій деревинї так помагає, як колька кашлеви.

Із Заставної пишуть нам: Прошу о поміщене моєї дописи в найблизшім числї „Буковини“, позаяк не годить ся се сьвітови не виявити, як відбуло ся у нас представлене. Дня 6. л. мая 1900 о годинї 8. вечером в сали будинку шкільного відограно аматорами „Наталку Полтавку“ на дохід „Народного Дому“ в Чернівцях, під режисериею Н. Боярского. Здвиг публики місцевої, як також і замісцевої і загальне заінтересоване було таке велике, що не стало місць і зверх 20 осіб відійшло без білетів до дому. Між участниками бачили ми видніїйших патріотів місцевої інтелїґенциї, як Вп. А. Соневицкого тамошного нотара і секретара суду Вп. Цурковского; бракло лишень учителїв з поблизьких сїл, котрі видко не дуже тим інтересувались. Не буду розписуватись, лиш коротко начеркну саме відогране „Наталки Полтавки“, котру попередила прегарна увертюра Лисенка, відограна музикою залїщицкою. Саме відогране оперети випало дуже сьвітло. Загальну увагу звертало на себе вивчене роль і уміла інтерпретация характерів, а деякі аматори грали справдї так, неначеб мали за собою театральну рутину. Знамениті були попереду усего: в роли Натальки п-на Ірма Ліндінґер, дочка пенсіонованого урядника судового, в роли возьного тамошний надучитель п. Зугаевич, в роли Миколи п. Томоруґ. Достроїлись до них п-ї Ліндінґер в роли Терпилихи, в роли Петра

на дорогу житя. Але все таки тепер, будучи в Петербурзї, вписував собі в обовязок виповнити всї свої наміри і, порішив завтра таки, навідавшись до Баґатирева, послухати його ради і поїхати до тої особи, що́ від неї зависїла справа сектантів.

Поки що, добувши з портфеля прошене сектантів, перечитував його, коли до його покою запукав а опісля увійшов льокай ґрафинї Катерини Івановни з запрошенем на гору до чаю.

Князь обіцяв зараз прийти, і зложивши папері в портфель, сейчас пішов до тїточки. По дорозї до гори заглянув крізь вікно на вулицю і побачив пару гнїдих Mariette і йому нараз неожидано стало весело і захотїло ся усьміхатись.

Mariette в капелюсї, але вже не в чорному, а в якомусь ясному, в яскравій сукнї сидїла з чаркою в руцї біля крісла ґрафинї і щебетала щось-там, усьміхаючись своїми гарними блискучими очима. В часї, коли Нехлюдов входив до кімнати, Mariette що іно сказала щось таке сьмішне, і сьмішне-неприличне, — се добачив Нехлюдов по роді сьміху, — що добродушна, вусата ґрафиня цїла затрясла ся товстим, своїм тїлом, кладучи ся від сьміху, а Mariette з особлившим mischievous виразом, перекрутивши по трохи усьміхнені уста і склонивши на бік енерґічне і веселе лице, мовчки глядїла на свою товаришку.

Нохлюдов по кількох словах зрозумів, що вони говорили про другу петербурґську тогочасну новину, про епізод нового сибірського ґубернатора, і що Mariette з тої нагоди сказала щось так сьмішного, що ґрафиня довго не могла стримати ся від сьміху.

— Ти мене задусиш — говорила вона закашлавшись.

Нехлюдов привітав ся і присїв ся до них. І що лише хотїв зганити Mariette за її легкодушність, як вона, замітивши поважний і мало що невдоволений вираз його лиця, сейчас, щоби приподобати ся йому, — а їй се захотїло ся від тодї, як вона побачила князя, — змінила не лиш вираз свого лиця, але цїлий свій душевний настрій. Вона нараз стала поважною, невдоволеною своїм житем, стала естом, що́ за чимсь шукає, що́ до чогось стремить, сказано: удала, а в дїйстности присвоїла собі точно той самий душевний настрій — хоча словами не могла би виразити, на чому він полягав, — в якому був в тій хвилї Нехлюдов.

Вона спитала, як він покінчив свої справи. Князь розповів про невдачу в сенатї і про свою стрічу зі Селенїним.

— Ах! яка чиста душа. Ось іменно chevalier sans peur et sans reproche. Чиста душа, — додали обі панї той постоянний епітет, під яким Селенін був знаний в товаристві.

— Що за одна його жінка? — спитав Нехлюдов.

— Вона? Ну, я не хочу нїкого судити. Але вона його не розуміе.

— Щож, хиба і він був за відмовою? — спитала вона з правдивим співчутем. — Се страшно, як менї її жаль! — додала вона, зітхаючи.

Князь нахмурив ся і бажаючи змінити тему розмови, став говорити про Шустову, що́ її тримали в кріпости а тепер випустили за його стараньем. Він подякував за старане зі сторони її чоловіка і хотїв сказати про се, як страшно думати, що женщина ся і цїла сїмя її страдали лиш ізза того, що нїхто не згадав про неї, але Mariette не дала йому докінчити, і сама висказала своє невгодоване.

— Вже ви не кажіть менї, — сказала вона. — Як лиш чоловік сказав менї, що її можна випустити, мене зараз поразила ся гадка. За щож тримали її, як вона неповинна? Се зворушуюче, зворушуюче.

Ґрафиня Катерина Івановна бачила, що Mariette кокетує з родичем, і її бавило се. — Знаеш що? — сказала вона, коли всї замовкли, — приїдь завтра вечером до Aline, у неї буде Кізеветтер. І ти також, — звернулась вона до Mariette.

— Il vous a remarque, — промовила до родича. — Він менї сказав, що всьо, що ти говорив, — я йому розповіла, — всьо се гарна признака, і що ти безпечно навернеш ся до Христа. Конче приїдь. Скажи йому, Mariette, щоби він приїхав, і сама приїдь.

— Я, ґрафине, по перше не маю нїяких прав що-небудь радити князеви, — проговорила Mariette, поглядаючи на Нехлюдова і тим поглядом установляючи між ними а собою якусь повну згоду що до відносин до слів ґрафинї і загалом до евангелизму, — а по друге, я не дуже люблю, ви знаете...

(*Дальше буде.*)

п. Омельский і п. Бокачук в роли Виборного. Дуже добре випали також сьпіви, а особливо чарувала своїм голосочком милим п-на Ірма Ліндінґер. З мужчин звернув на себе увагу п. Омельский сильним теноровим голосом. По скінченю оперети вийшов на естраду п. Н. Боярский і в коротких словах подякував публиці за численне заповнене салї і відчитав телеґраму, котру одержав із Станиславова від голови драматичного кружка Вп. д-ра Коцюби („Щирий привіт по причинї першої вистави. Драматичний кружок“.) О годинї 11. відбув ся в другій сали шкільній комерс при численних тоастах. Вся інтеліґенция місцева і замісцева забавлялась весело і дружно і видко було навіть по декотрих особах велике вдоволене, що і в тій части краю запанувало почуте нашої народної сьвідомости, а слїди того позістануть довго в серцах наших на Руси буковиньскій.

Участник.

Із Глиниці. В недїлю дня 13. мая с. р. отворяють наші громадяни читальню „Рускої Бесїди“ і мають честь запросити всїх честних ґаздів і ґаздинь не тілько із Глиниці, але і з усеї доохресности, як також всїх Вп. патріотів Русинів, котрим добро рускої справи лежить на серцю, прибути до Глиниці о 3. годинї по полудни як найчисленнїйше.

Нехай гине вже раз темнота,
нехай настане раз сьвітло!“

За комітет:
Юрій Маккіш.

Буковиньска „панама“ перед судом. Перед трибуналом львівского висшого краєвого суду відбула ся дня 8. мая с. р. розправа апеляцийна в голосній справі виарендованя права пропінациї буковиньскою дирекциею пропінацийною в окрузї Радівців жидам Мехлеви і Соломонови Рудіхови. Справа сеся, завдяки інтервенциї посла Николая Василька, була загально дискутована в австрийскій прасї. Посол Ник. Василько видав був відкрите письмо, в котрім закинув директорам буковиньского фонду пропінацийного баронови Стірчі, радникови двора Висловцкому, д-рови Волчиньскому і радникови правительственному Бальмошеви дїлане на шкоду згаданого фонду. На доказ навів п. Василько факт, що панове директори на три роки перед упливом контракту з Рудіхами в тайнї заключили контракт винайму пропінациї на девять лїт, не оголосивши навіть конкурсу! Счинив ся великий заколот, великі риби покомпромітувались, головно Румун бар. Стірча і радник двору Помпе, — вкінци президент краю по трех тиждних повідомив Рудїхів, що уневажняє контракт. Але Рудїхи не приняли сего рішеня до відомости, нотар відмовив звороту нотариятского акту. Тогдї дирекция фонду пропінацийного, під вплывом відкритого письма п. Василька, виточила Рудіхам процес. Суд в Сучаві відкинув позів дирекциї пропінацийної, а тогдї прокуратория скарбу відкликала ся до висшого суду краєвого і власне дня 8. мая відбула ся апеляцийна розправа. Трибунал затвердив вирок першої інстанциї.

О. Еман. Скоробогатий, що то стрілив до себе в часї похоронів бл. п. митрополита Куїловского — як довідуємо ся в послїдній хвили — помер дня 10. мая с. р. в львівскім шпитали по тяжких муках. В. е. п.!

З Коломиї. На загальних зборах товариства „Коломийский Боян“, відбутих дня 6. мая с. р., вибрано новий видїл, в склад котрого увійшли: о. Зено Кирилович яко голова, о. Николай Гриньовский яко заступник голови, п. Лев Дольницкий, касиер, о. Теодозий Курпяк діриґент, п-а Юлїя Волчуківна, діриґентка, п. Ярослав Вітошиньский секретар і п-а Стефанїя Кульчицка яко заступ. видїл.

Новий ратунковий прилад, що хоронить людий від утопленя, і то навіть таких, котрі зовсїм не вміють пливати, випробовано колисьту в купелях Дїяни у Відни. Сей прилад винайшов поручник маринарки Крсая де Ірса, а сконструував его в той спосіб, що він дїлає автоматично. Цїлий прилад есть обемом трохи більший від пушки на папироси, а важить 120 ґр. Занурений під воду наповняє ся воздухом і удержує чоловіка на поверхни води.

Покаранє президента Сполучених держав. Мек-Кінлея запізвано до суду в Вашінґтонї за те, що він самовільно розпоряджував ся в президентскій резиденциї, казавши її відновити і переробити після свого смаку. Суд вийшов з тої точки погляду, що „білий дім“ не есть власностию президентів, котрі замешкують его лиш часово отже они не мають права заводити в нїм зміни, і длятого засудив теперішного президента на 10 долярів кари і на кошти процесу. Се стало ся в Америцї! — в Европі щось подібне було би не можливе.

Хіньский поєдинок. Сими днями відбув ся на площи вистави в Парижи оригінальний поєдинок межи двома Хінцями. Один з них називає ся Пе-Кі-Льо-Санґ, другий Льонґ-Сі-Тванґ. Оба залюбили ся в молодій, хорошій Японцї, котра нїякого з них навіть видїти не хотїла. Але *соперники* складали за то вину один на другого і остаточно закінчили справу „гонорово“, але на хіньский лад. Отже станули в ночи напроти себе на два кроки і стали грімким голосом ганьбити та лаяти один другого. Так ганьбили ся чотири години, аж слабший фізично Пе-Кі-Льо-Санґ упав на землю і кров полила ся ему з уст і носа. Коли найдено его непритомного, повідомлено поліцию і та арештувала Льонґ-Сі-Тванґа, гадаючи, що він так побив свого противника; але коли довідала ся, що то лиш хіньский поєдинок, випустила его зараз на волю. Для Европейцїв, що люблять „гонорово“ залагоджувати *негонорове* поступованє, може би придав ся сей досить практичний поєдинок, бо насамперед поліция би ему не противила ся, відтак прибув би нам один шпорт більше, а наконець і секунданти мали би при такім поєдинку розривку дивити ся, як двох людий лиш на два кроки вїд себе ганьблять ся цїлими годинами, а не роблять собі нїчого. Ми тої гадки, що Европейцеви вже по чверть години такої борби язикової відійшла би охота до дальшого поєдинку.

Везувій вибухає щораз сильнійше. На людий що мешкають близько огнистої гори Везувія, коло міста Неаполя в Італії, пішов великий страх. Вулькан сей зачав знов вибухати. В кратері (горнї) горі бувають тепер часто так сильні вибухи, що цїла гора трясе ся а то трясенє чути аж до Сан Вітo і Пуліяно. В місцевости Торри дель Ґреко майже під самим вульканом люди оногди цїлу ніч не спали, лиш пересидїли на улици. Богато цїкавих іде на гору, але доходять лиш до місцевостий Сан Вітo і Пуліяно, і звідтам придивляє ся величавому, але й страшному з'явищу. Понад кратером вулькана піднимає ся величезний огнистий стовп а в споді чути гук мов би хтось стріляв з гармат. З обсерваториюм, положеного недалеко кратеру доносять, що всї прилади магнетичні показують великий несупокій. Рух на зелїзници линвовій (на котрій машина тягне вози дротяною линвою на вершок гори), застановлено. Власти поробили всї потрібні приготовленя, щоби зараз, скоро з обсерваторії дадуть знати, взяти ся до ратованя. Лява доси ще не виступила поза берег кратеру і не розливає ся, а так само не утворив ся ще новий кратер.

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

„Чорна смерть“.

В самотній, душній комнатї лежить він у тихім ожиданю еї — смерти. Коло него сидить одна сестра милосердя. Нїкого більше. Перед самотною комнатою ще одна пуста, по нїй похожає друга сестра, молячись. Перед домом — віддалїк — ступають два сторожі, вважаючи, щоби нїхто не переступав границї зазначеної линвою, бо там — у тім душнім просторі повівае білою хустою мара смерти...

Хорий глядить півотвертими очима на сьвіт — радше на понурі півтїнки комнати. В мозку засьвітила память своє лучиво і приводить йому образи минувшини й того, що з ним склало ся...

Далеко — на східнім півдни — велике, гамірне місто. В йому жалібні киреї — у здовж, у шир... Чутно плач, охи, стони; слїдно на людских лицях переляк. Метушня, біганина...

„Чорна смерть“ іде, пошесть, пошесть!...

Сотками людий денно пожирає розрите, темне лоно землї. Нї прощати ся їм, нї *зложити послїдного поцїлунку* на устах дорогих осіб — лише вмирати, як найскорше вмирати і хто в землю, хто в огонь... І попелу їх не ткнути, бо в йому, як пекуча іскра, укриває ся зародок смерти; бо з попелу воскресає вона, як фенікс, і нищить, нищить...

Проміж хорими ходять люди. Чужа їх мова, чужий обичай тай убраньсто дивне є: довгі — полотняні — білі загортки, политі сильно воняючим плином, голови в круглих масках з великими отворами очними — се щось немов у морских нурців — і в устах тай під носом вата.

Глядять тоті люди на хоробу, на смерть бідаків, нахиляють ся з часта над ними й записують щось у книжочках, що їх носять зі собою.

Хиба се помічники „чорної смерти?..“

Нї, се вороги еї — се лїкарі!

З'їхали вони сюди з далекого, цивілїзованого Западу, побачити страшну переможницю, пізнати еї з близька, розслїдити еї силу, розглянутись в еї оружию, а потому вернути до своїх країн зі щиптами еї страшної, пекольної отрути — щиптами так дрібними, що не догляне їх людске вільне око — розібрати ті щипти з помочию усего арсеналу ума, людскої мисли і станути грізно — оборонно до борби зі страшним неприятелем за житє міліонів веселих і смутних естеств, за всю людськість...

Се шпіони людскости в таборі престрашного ворога...

І він межи ними...

З якими він надїями вертав над синїй Дунай, у веселу Віндобону! — — —

* * *

На лици хорого лїкаря заблис усьміх, як сьвітильце в далекому просторому полю в темну ніч.

Сьвітильце те згасло незабаром.

Він згадав, що через него здмухнула смерть злюща — тота „чорна смерть“ — поломінь житя молодого чоловіка, що міг довго тїшити ся житем і мав для кого жити.

Як се „через него?“

А так! В домі хорих він мав свій віддїл і свої комнатки; в них зберігав посуддя зі страшними прутями, тими щиптами великої сили „чорної смерти“. Ту він робив свої досліди з тими прутями, вщіплюючи їх в крілики, миши і т. п. і тут мав доступ помічник-слуга. Через те він відай заразив ся і почув страшну руку хороби.

Правда, що слуга той не зовсїм слухав приписів лїкаря, не вмивав рук сильним розчином карболю й тому багато сам провинив ся, але все таки тому винувата була его погоня за знанем, за помочию для людий...

От і до чого ти причинив ся молодий, необачний!

Молодий слуга вмер, а вороги крикнули: доктори, лїкарі нанесли нам чуму в місто, в край! Каменем на них!

Вмер слуга, хотя він доглядав его сам, пильнував, як ока в голові. По смерти обдрапував сам стїни комнати, в котрій слуга сконав, щоби смертоносні прутї знищити, забезпечити людям житє. Та собі его не забезпечив. Лїг на постїль, щоби з неї не повстати більше. Він се знає, що даремне жив, що не знайшов оружия на страшного ворога — і тепер его ожидає в цїлій нагій своїй безсильности. Як тільки поклав ся в ліжко, знав, що за чотири або пять днїв *розпрощає ся зі сьвітом* і всїм, що миле, дороге і до чого душа і серце рвало ся...

Молодий товариш з недавної виправи на ворожу пошесть, вірний друг, его доглядає. Але й він сам мусить знати, як се вона — тота „смерть“ — творить своє дїло. Він на собі студиює силу еї руки...

А там над столиками похилені поважні голови — там у редакцийних бюрах в містї — ведуть страшну війну, а кличем еї: доктори, лїкарі принесли нам чуму! Каменем на них!

Не бачать, як рік-річно гинуть люди від проб оружия, зготованого на людску смерть, на велику різанину сьвіта, і не кричать: Приносять нам рушниці, армати, ножі, кулї! Каменем на них!...

Але він, хорий, не чує сего страшного бою, не знає про нїчо. Безпамять розпостерла над ним свої понурі крила...

* * *

В самітній комнатї чути стукіт. Хтось мішає спокій хорого. Ба нї! Се вірний, дорогий приятель збиває йому домовину...

Подали еї сторожі дверми тай утїкли самі. А він вкладає дорогого товариша в домовину, підкидує трісок і гиблївок, обкладає ними тлінні останки, збиває домовину до купи, щоби добре, кріпко тримала ся...

От і прислуга для товариша!

Ви чули повістку, де повідає ся, що впав юнак в зеленому полю, а вороний заржав сумно і ямку-могилу своєму другови-чоловікови копає?... Яка сила болю мусїла бути в тім інстинктовім дїланю нїмини!...

А яка може бути сила болю в того чоловіка — з чолом блискучим мислею — в того сотворіня, богатого в найширшу скалю відчувань?

А ще тодї, коли збиває домовину другови *по серцю, по трудам, по любови* знаня і людскости...

В послїдне дмухнув душний воздух на мертве лице молодого лїкаря, що не міг побачити сльози в оцї друга над ним похиленого нї почути плачучих з віддалї рідних своїх, нї прочитати: Каменем на них!...

Відень, 25/X. 1898.

Сильвестер Яричевський.

Телєґрами „Буковини“.

Відень, 11. мая. Дневники доносять, що ческий клюб ухвалив обструкцию 40 голосами против 18. Коли би Енґель не приняв нового вибору на голову клюбу, его наслїдником має бути др. Пацак. Головою австрийскої делєґациї буде Яворский, бо Діпавлї не хоче приняти ся сеї гідности.

Відень, 11. мая. Найблизше засїданє палати послів відбуде ся дня 17. мая.

Відень, 11. мая. Австрийска депутация квотова вибрала поновно головою ґр. Шенборна, заступником Яворского, референтом радника двору Бера.

Брукселя, 11. мая. Депеша з Преторії доносить, що загриничні консулї повідомили президента Крїґера, що великі держави кладуть на него і на всїх бурґерів відвічальність цїлим своїм маєтком за знищенє, зглядно ушкодженє законів золота.

Др. ГОЛЬДФЕЛЬД мешкає і ординує в Чернівцях при вулици Почтовій ч. 2, розпізнає і дальше внутрішні недуги і хірургічні, як також лїчить
всякі нашкірні недуги при помочи лучів Рентґена.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

„Unio Catholica“

асекураційне товариство від шкід

☛ у Відни ☚

звязане

з віденьским асек. товариством на житє

„JANUS“

заложене в р. 1840. — Засобовий фонд 25 мілїонів корон.

Маємо честь повідомити Вп. П. Т. Публику, що від 1-го мая 1900 отворилисьмо **філїю ґенеральної аґентури** для Буковини і східної Галичини.

Запрашаючи всїх інтересованих до асекурациї, звертаємо увагу, що асекуруємо ріжні непередвиджені шкоди в інтересах яко то: від огню, граду, утрати житя, градїжи, пуканє шиб, дзвонів церковних і т. п. під найкористнїйшими услівями.

Бюро находить ся

при улици Паньскій ч. 9, I. поверх.

Ґенер. аґенция асек. заведень

„Unio Catholica“ & „Janus“.

ОГОЛОШЕНЄ.

Повідомляємо Вп. П. Т. Публику, що перебралисьмо в коміс наш

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД

від фірми

Пепі Горовіц,

перед тим

Сидір Горовіц

Ринок ч. 12

(під трома Коронами) в Чернівцях.

Поручаємо ся і на дальше ласкавим взглядам, стремлячи до того, аби як перше, так і тепер Вп. П. Т. Поблику цїлковито вдоволити.

З високим поважанєм.

С. і Є. Г. Міхельштетер.

Краєве товариство асекураційне

на житє і від всїлякого рода шкід як **граду, огню, грабіжи** і т. и. пошукуе здібних місцевих

☛ заступників ☚

для Буковини і всхідної Галичини, мужчин, як також і дам для Чернівців з високою провізиєю, евентуально стало.

Зголошеня під дивізою **„Висока Провізия“** через Адмінїстрацию сеї часописи.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складї отсї видання:

Bestrebungen der Rumänen др. Смаль-Стоцкого	1.50	кр.
Буковиньска-Русь др. Смаль-Стоцкого	1.20	„
Листи з пекла Озина Шпитка	20	„
Людина, Ольги Кибиляньскої	40	„
Царівна, „ „	1.20	„
Некультурна „ „	20	„
Природа „ „	20	„
Покора „ „	70	„
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.—	„
Чума горілчана, Омелян Попович	20	„
25 повісток „ „	10	„
Хлопці-садівники „ „	20	„
Цїсар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10	„
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5	„
Бесїди про часи козацьки	75	„
З села, Богдан Лепкий	20	„
Гадки про потреби Українців	15	„
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70	„
Приказки, книжочка для веселих людий, Ів. Данилевича	8	„

На пересилку треба долучити 5 кр.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

M. TIPCT

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Спеціяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований спеціяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольоґічнім промисловім музею у Відни

улиця Руска ч. 11. Чернівці улиця Руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публиці, що виготовлюю всякого рода обуве для мущин, женщин і дїтий а то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в виді остроконечастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушуваня.

Черезъ ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі наросты на ногах.

Доброю і солїдною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі вдоволене цїнних замовлень.

З поважанєм.

ІВАН ДІК,

спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тілько з заграничних шкір.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складї

в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 52. Чернівці, середа дня 3. (16.) мая 1900 р. Рочник XVI.

БУКОВИНА

Виходить в Чернівцях
що середи, пятницї і неділї.

Редакция, адмінїстр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попередне застережене. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Передплата на „Буковину“
на цїлий рік . . . 20 Кор. — сот.
на пів року . . . 10 „ — „
на чверть року . . 5 „ — „
на місяць . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Хлопска революция в Болгарії.

Не давно рознесла ся по цїлій кули земскій глуха вість про „Хлопскій бунт в Болгариї“, та вісти сїй з початку майже нїхто не давав вірн Однако тепер показуе ся, що не те „бунт“, але була просто формальна битва і то під Трстенїком. Справа сеся представляе ся так:

Болгарске правительство завело у своїй державі наново десятини в натуралїях, замість податків в готівцї, а сих десятин болгарский народ страшенно не любить.

Коли хлопи учули, що начальник одної громади вже наміряе установити контрольорів для визначеня і побору десятини, прийшло в тій місцевости до розрухів, серед котрих убито двох асистуючих підпрефектови жандармів а самого підпрефекта з війтом тажко покалїчено так, що війт помер з ран.

На другий день вибрав ся на місце префект Рущука з державним прокуратором в асистенциї 5 компанії війска під командою полковника Ґеорґієва. В хвили, коли треба було військо ужити против хлопів, полковник заявив, що до мілїтарної інтервенциї конечний е розказ мінїстра війни. Окрім того кількох офіцирів заповіло перед фронтом вояків, що не позволять стріляти до хлопів. Префект мусїв утїкати і звернув ся до правительства, аби оно визначило ему такий віддїл війска, на котрий він в потребі міг би оперти ся. Заки се стало ся, узброєні хлопи під проводом резервістів знищили нову зелїзничу лїнїю Рущук-Тірнова і телеґрафічну комунїкацию. Коли на другий день надійшло військо під командою нового полковника, прийшло до формальної битви з хлопами в силї 20—30.000 людий, в котрій після урядових рапортів погибло або ранено 200 до 250 вояків і хлопів. В дїйстности число жертв має бути о много більше.

Роз'ярених мужиків остаточно розігнано, але ся „битва під Трстенїком“ була здаеть ся доперва початком кровавих конфліктів населеня з віском. Бунт мав розширити ся на всї християньскі села північної Болгариї. Між повстанцями знаходить ся дуже богато резервістів з військовими карабінами, вони по військовому зорґанїзовані. В Рущуку і его ґарнїзонї збунтовані мають тілько прихильників, що мінїстер чим скорше перенїс сей ґарнїзон до Шумлї, а до Рущука прислав полки з иньших сторін Болгариї. В кілька днїв пізнїйше вирушило на Рущук із Сістова 3.000, а з Туртукало 6.000 уоружених бунтівників. Військо розбило товпу, але в Рущуку, хоч над цїлим округом завішено стан облоги, панує загальна панїка. Она збільшила ся ще від хвилї, коли правительство наказало увязнене многих визначних членів опозициї.

Офіцирів, котрі не хотїли до хлопів стріляти, военний суд позасуджував на смерть. Однак здаеть ся, що мінїстер війни відтак надумав ся, бо вироку доси не виконано.

Ходять слухи, що правительство болгарске носить ся з думкою таки задержати сей спосіб побору податків.

Гостина Еп. Андрея Шептицкого в Чернівцях.

В попередних числах „Буковини“ подали ми були звістку про приїзд станиславівского епископа до Чернівців і збули читачів легеньким начерком програми візитациї Его Преосьвященьства в столици буковиньскої Руси. Але дїйстно сухо мусїло усе виглядати в порівнаню того, що стало ся в часї Его приїзду, і яке одушевлене розширив Пр. Владика між місцевими грек. кат. і чужими. Вже від ½6. години вечером в суботу залягла цїлу руску улицю товпа народу, очікуючи приїзду так високого гр. кат. достойника. Величава тріюмфальна брама перед церквою виставлена, з хвилюючими хоругвами, між якими видніли ся герби австрийский та містові, манила око кождого переходячого і приневолювала его до задержаня. Найвисші урядники краю, представителї властий, відпоручники братств, головство „рускої міщаньскої читальні“, школи народні, мужеский та жіночий семинар та ґімназия зі своїми професорами, інтелїґенция і міщани та мужики, Русини та иньші народности, грек. кат. і иньші віроісповіданя — словом — як далеко сягало око, так простягали ся хвилї народа, що очікував приїзду так достойного гостя. Було наперед означено, що вже о год. 6-ій стане Его Преосьв. на порозї гр. кат. церкви. Але наступило дуже маленьке опізнене задля того, що Пр. Владика вступив ще по дорозї до латиньского костела, де его витало лат. і вірм. духовеньство і де стояла в збитій лаві рим. кат. ґімназияти і педаґоґи.

При церкві, де очікувала Владику процесия з численним гр. кат. духовеньством, що на ту цїль з'їхало ся з богато місцевостий Буковини до столиці, представляв тутешний парох Владиці представителїв властий, а то: п. президента краю бар. Бурґіньона, президента суду Клярого, енералїв, радників двора пп. Помпого і Шедля, дальше представителїв Русинів, прокуратора державного п. Михальского і прочих, а голова братства съв. Ап. Тадея др. Смаль-Стоцкий привитав Владику сердечною промовою іменем братства приймаючи в тій церкві хлїбом-сїллю. Опісля в процесийнім походї увійшов до церкви, на котрої порозї привитав Его місцевий парох і вручив Ему ключі від церкви. По відслуженю молебна відпроваджено Владику в процесийнім походї до парохияльного дому, де представились Архиерееви відпоручники тутешних руских товариств видїл „Міщаньскої читальні“ і духовеньство. В неділю іще перед Богослуженем о год. 7¾. відїхав до ц. к. ґімназиї, де привитав Его радник правит. дир. Клявзер з професорским кружком і де прислухував ся екзортї і де сам одушевив молодіж теплою промовою. Іменем учеників ґімн. подякував Преосьвященному абітуриент Гр. Гарасимович.

О годинї 10. вироваджено Архиерея в процесийнім походї до церкви, де він того дня відслужив в асистї численного духовеньства із знаною величавостию східного обряду торжественне архиерейске Богослужене, котре тревало до 12¾. По Богослуженю представив ся Архиерееви видїл гр. кат. товариства пань „Мироносиць“ іменем котрих промовила до Владики Вп. п. Калужняцка. Відтак складав епископ візити п. президентови краю, Високопреосьв. Митрополитови Чуперковичеви і Преосьв. Епископови Рентї, маршалкови краєвому п. Лупулови, бурмістрови міста п. Кохановскому, а о 4. годинї звізитував каплицю в карнім заведеню. Тут на вступі привитаний президентом суду п. Кляром і прокуратором п. Михальским, а парох каплиці о. Михайло Сїмович промовив до него тепло. Епископ поучив вязнїв в кількох словах і удїлив їм благословеньства. О год. 4½. відбув ся в честь епископа обід у президента краю, бар. Бурґіньона, а точно о год. ½8. зачало ся майске богослужене, на котрім сам Владика мав проповідь. В понеділок рано відїхав Преосьв. на візитацию релїґії в середних школах, ґімназиї і учительскої семинарії, а потім робив дальші візити до 2-ої години пополудни. Точно о год. 2-ій розпочало ся у ту-

22)

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

гр. Л. Н. Толстого.

Перекладає Василь Сїмович.

ЧАСТЬ ДРУГА.

(*Дальше.*)

— О, ти всьо робиш завсїгди на поперек і по свому.

— Як то по свому? Я вірю, як саме проста баба, — виповіла вона усьміхаючись. — А по трете, — продовжала, — я їду завтра до французького театру.

— Ах! а видїв ти ту... ну, як то її? — запитала Катерина Івановна.

Mariette піддала їй імя знаменитої французької акторки.

— Поїдь, поїдь, — варто видїти.

— Когож перше варто бачити, ma tante, акторку, чи проповідника? — спитав Нехлюдов, усьміхаючись.

— Прошу тебе, не лови мене на словах.

— Я гадаю, наперед проповідника, а опісля французьку акторку, а то на се, щоби не стратити зовсїм смаку в проповіди, — обізвав ся Нехлюдов.

— Нї, лучше зачати з французького театру, а опісля каяти ся, — перечилась Mariette.

— Ну, ви не сьмійте мене підіймати на сьміх. Проповідник — проповідником, а театр — театром. Щоби спасти ся, на се цїлком не треба кривити лице і все плакати. Треба вірити, і тодї буде весело.

— Ви, ma tante, проповідаете лучше, чим який перший лїпший проповідник.

— А знаете що, — промовила Mariette, задумавшись, — приїзджайте завтра до мене до льожі.

— Я бою ся, що менї не можна буде...

Розмову перебив льокай з оповіщенем про гостя. Се був секретар добродїйного товариства, якого головою була ґрафиня.

— Ах, се той дуже скучний панок. Я лучше його там прийму. А потім прийду до вас. Дайте йому чаю Mariette, — виповіла ґрафиня, швидким кроком виходячи до сальону.

Mariette здїймила рукавичку, оказуючи енерґічну, досить плоску руку, покриту перстенями.

— Хочете? — спитала, беручи за срібний чайник на спіртї і дивно відставляючи мізинець.

Лице її вробилось поважне та сумне.

— Менї завсїгди страшно, страшно і больно бувае думати, що люди, котрих гадкою я дорожу, мішають мене з тим станом, в якому я находжу ся.

Вона немов готова була заплакати, вимовляючи останнї слова. І хоча, наколи розібрати їх, слова ті не мали нїякого, або мали дуже непевний сенс, показали ся князеви дуже глубокими, щирими, походячими зі серця доброї людини. Так притягав його до себе той погляд блескучих очий, який товаришив словам молодої, гарної та чудово одїтої женщини.

Князь дивив ся на неї мовчки і не міг відірвати очий від її лиця.

— Ви гадаете, що я вас не розумію, і не розумію всього, що́ у вас дїеть ся. О, що́ ви зробили, всїм звісно. C'est le secret de polichinelle. І я одушевляю ся тим і одобряю ваше поступоване.

— По правдї, нїчим одушевляти ся, я так мало іще зробив.

— Всьо одно. Я розумію ваше почуване і розумію його, — ну, добре, добре, я не говорити му про се, — перебила вона себе, добачивши на його лицї тїни невдоволеня. — Але я розумію іще і се, що, побачивши всї муки, спізнавши увесь страх того, що дїеть ся по тюрмах, — говорила Mariette, бажаючи одного, себто притягти його до себе, своїми жіночими почуваними вгадуючи се, що було важне для нього та дороге — ви хочете помочи терплячим і терплячим так страшно, так страшно від людий, від безглядности, жостокости... Я розумію, як можна за се віддати жите, і сама віддала би. Але, у кождого свого доля...

— Хиба ви невдоволені своєю долею?

— Я? — спитала Mariette, немов поражена здивованем, що можна о щось подібного питати. — Я повинна бути вдоволена, і я вдоволена. Але есть хробак, який пробуджуе ся...

— І йому не можна позволити заснути, треба вірити сему голосови, — сказав Нехлюдов цїлком піддавшись її одурови.

Опісля багато разів князь зі соромом згадував цїлу ту розмову з Mariette. Згадував її, не тілько бріхливі, як підроблені під него слова, і те лице — немов би настроене до усильної уваги, з якою слухала його розказів з страшного тюремного житя і вражінь зі села.

Коли ґрафиня повернула, вони розмовляли не лиш як старі, знакомі, но виїмкові приятелї, що́ немов лиш самі себе розуміють а більше нїхто їх не розуміе.

Вони нарікали на несправедливість властий, болїли над страданях безталанних, над нуждою народа, але в дїйстности їх очи, що поглядали на себе взаїмно підчас розмови, не вгаваючи питали: „чи можеш любити мене?“ і відповідали: „так“. Почутє полової любови, принимаючи нечайні та веселчані форми, притягало їх до себе взаїмно.

Від'їжджаючи Mariette оказала готовість, завсїгди служити князеви, чим буде могла і попросила його до себе на слїдуючий вечер. Але нехай напевно приїде, хоч на хвилину, і то до театру. Ій конче треба поговорити з Дмитром Івановичем про одну дуже важну справу.

— Ах і коли я вас знова побачу? — додала зітхнувши, і стала осторожно убирати рукавичку на покриту перстенями руку. — Скажіть, що приїдете.

Нехлюдов приобіцяв.

Тої ночи, коли князь лишивши ся самотою в своїй кімнатї, лїг до постелї, і загасив сьвічку, довго не міг заснути.

тешного крил. о. Костецкого діне на 32 особи, підчас якого грала войскова музика. Зазначити треба, що поміж репертуаром пісень, граних капелею, були і рускі. У вечер відбуло ся знов майске богослужене, підчас якого Епископ сповідав народ.

НОВИНКИ.

Чернівці, 15-го мая 1900.

Буковиньскі Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кождій нагоді збирайте складки.

Память XXXIX. роковини смерти Тараса Шевченка відсьвяткує Бурса товариства „Руский Народний Дім“ в Чернівцях в неділю дня 20. н. ст. мая 1900 р. в салї товариства при улици Петровича ч. 2. Програма слїдуюча: 1) Промова проф. А. Клима. 2) Де в хорі руска пісень звенить. Слова і музика Ізидора Воробкевича. Хор. 3) Посланіе Т. Шевченка. Деклямация В. П. 4) Думи мої. Слова Т. Шевченка, музика Ізидора Воробкевича. Хор. 5) Розрита могила Т. Шевченка. Деклямация п. К. 6) Сонце заходить. Слова Т. Шевченка, музика І. Воробкевича. Хор. 7) До Основяненка. Поема Т. Шевченка. Деклямация О. К. 8) Реве та стогне. Слова Т. Шевченка, музика М. Лисенка. Терцетове сольо А. Ф., Д. М. і А. Г. 9) Чом красна Буковина. Слова і музика І. Воробкевича. Хор. 10) Як в руцї я шаблю маю. Слова і музика І. Воробкевича. Хор. Вступ на салю 25 кр., для учеників і селян вільний. Наддатки в користь бібліотеки Бурси приймають ся з сердечною подякою. — *Заряд „Рускаго Народнаго Дому“* в Чернівцях.

Еміґрацийний рух до Канади страшенно змагає ся. Що дня з Буковини за море їде по кількадесять партий. Сеї неділї приміром з черновецкого двірця відїхало 180 родин, а в понеділок близько сотки. Нарід просто йде на загибіль, а власти безрадні. Сумно...

Черновецкий Sonntagsruhe, очевидно істнує йно на папери, бо в дійстности, анї бесїди о перестеріганю закона сьвяткованя неділї. І так: в слюсарскій робітни при улици Ратушевій (напротив самого маґістрату) робить ся по неділях цїлу днину, а полїциянт хоть чує відгомон молотків, найспокійнїйше вслухує ся в ті мельодийні звуки; от, аби забити час. Далї, роблять люди по цїлих неділях по цегольнях, які находять ся на Weinberg-у (одна жидівска, а одна християньска), а жидівскі Іванки в минувшу неділю між 10. а 12. годиною перед полуднем „пуцували“ мотор нафтовий, котрий з потока при улици Рускій понизше моста зелїзничого, тягне воду до жидівскої цегольнї „Patria“. Коли зважить ся, що і урядники в тім часї переходили через міст, (бо се одинока дорога на цминтар), і бачили, як при дорозї на отвертім місци „Івани“ на жида працюють, отже мимоволї насуває ся питане, чи закон о сьвятковану неділї не обовязує жидівску цегольню „Patri-ю?“ і де був тодї полїциянт, котрий призначений ходити по Рускій улици? Мабуть — як звичайно... в шинку. Чи дотичні власти знають о тім?

Аматорске представленє і вечерок з танцями уряджують учителї кіцманецкого повіту в Кіцмани дня 18. мая с. р. (сеї пятницї). Зі взгляду на то, що представленє аматорске живої оперети якою є „Наталка Полтавка“ випало в Заставнї вповнї удачно, як і то, що в Кіцмани не було сего року покищо нї одного вечерка з танцями, надіємо ся, що не найде ся нї одна щиро руска душа, так в повітї, як і з сусїдних околиць, щоби не явила ся. Осібних запрошень не висилаємо. Представленє „Наталки Полтавки“ як і танцї відбудуть ся в сали урядничого касина. Музика глинницка. Початок представленя о год. 8-ій вечером.

За комітет:

Ів. Прокопович, Ів. Омельский.

З Джемина пишуть нам: Від четверга вечера почалось в горах зима на добре. В Джеминах снїги вкрили всї гори і лїси. Лїси і дерева, що в четвер ще зеленїли, сегодня вже зовсїм побілїли, як би перед Різдвом, бо снїг паде вже неперестанно два дни і дві ночи. Садовина, що була в самім цьвітї, обмерзла, ба й худобу нема де подїти, бо всюди снїги, а сїна хиба в заможних господарів є ще денцо, а в слабших нема.

Мід замість цукру. Посесор на Буковинї, Август Мльчох, звертає в нїмецких ґазетах господарских увагу на то, що тепер, коли цукор дуже подорожів, добре було би уживати меду до всїляких приправ, а навіть і до кави. В той спосіб можна би з одної сторони завести ощадність, з другої, піднести вартість пасїк. Тілько се біда, що в продажи тяжко за добрий мід, бо его фальшують на різні способи.

Зі Стрия пишуть нам: Будова Народного Дому в Стрию, розпочата з початком квітня, іде скорим кроком наперед. По скінченю фундаментів відбулось дня 29. квітня посвячене угольного каменя; чину посвяченя довершив парох о. Сельский при участи стрийских членів товариства і многих иньших місцевих Русинів. Тепер будова перейшла вже висоту партера і з кождим днем піднимаєсь висше. Будинок уже тепер заповідає дуже гарні інтрати. Саля разом з постійною сценою 28 метрів довга, $12^1/_2$ метра широка, буде одинокою салею в Стрию можливою на театральні вистави, балї. концерти і віча; льокаль на реставрацию рівнож нинї в Стрию одинокий і положений так догідно в самім центрі руху міста, що нїякий другий не буде в силї видержати з ним конкуренцию, а за мешканями приватними вже нинї рвуть ся льокатори і застерігають собі першеньство. Отже удїли товариства мають запевнений гарний зиск і хто бере нинї удїл Народного Дому в Стрию, той льокує свій гріш далеко красше і далеко на вищу інтрату, як в нинїшній щадници або в иньшім товаристві вкладковім, бо дівіденди в короткім часї будуть і мусять перевишати тут найвищий процент даваний в краю щадницями або товариствами кредитовими. Длятого повинні всї Русини в краю, а особливо рускі товариства, інституциї, церкви, громади і т. п. а неменьше і особи приватні приступати з удїлами до товариства „Народний Дім в Стрию“, з чого будуть мати подвійну користь, бо з одної сторони запевнять собі вищі як денебудь инде відсотки, а з другої подадуть помічну руку тій многонадійній і важній институциї в найважнїйшій хвили, коли она потребує найбільшої форси і найбільшого накладу. Буде се власна користь, а рівночасно дїло патріотичне. *М. О.*

З Коломиї. Жандармерия увязнила вже Фердинанда Яґодзїньского, що недавно скритоубійчо застрілив Ф. Шміда. — В судї почала ся розправа против Йослеви Пенахови, 30-лїтному жидови, що лихвою доробив ся майна. Его поле дїяльности було в печенїжиньскім повітї, де неодного християнина пустив з торбами. Акт обжалованя закидає Пенахови не багато лише 26 случаїв злочину лихви.

Вечерницї в XXXIX. роковини смерти віщого Тараса Шевченка відсьвяткують українські робітники і робітницї у Відни в неділю дня 20. л. мая о 7. год. вечером в льокали „Hohenstaufensaal“ I. Bez. Hohenstaufengasse 15, Ecke Schottenring. Радо витаємо почитателїв Тараса на великому сьвятї. Прибувайте численно.

За комітет:

Ів. Мельник, В. Яхимович,
М. Пасїчник.

„Руслан“ доносить: Немалу сензацию викликала в посольских кругах у Відни отся справа: Посол др. Яросевич оголосив в росийскій часописи медичній в Петербургї пересторогу для Росиян, що в Відни професори-лїкарі незвичайно вихісновують пациентів, а подаючи себе за асистента д-ра Нотнаґля, взивав недужих, щоби звертали ся до него о лїкарску пораду. На сю відозву пос. д-ра Яросевича відповів один дописуватель часописи „Врачь“, та пояснив, що др. Яросевич не є нїяким асистентом проф. Нотнаґля, а рівночасно повідомив о цїлій сїй справі віденьску лїкарску палату. На днях зарядила ся палата слїдство проти посла д-ра Яросевича, котрий є в Відни лїкарем „Каси недужих“.

Женитьба архикн. Франца Фердинанда. Berl. Local Anzeiger доносить, що підчас гостини цїсаря Фр. Йосифа в Берлинї обговорювано також справу женитьби архикн. Фр. Фердинанда, котрого уважають за наслїдника австрийского трону. Архикнязь, як відомо, давно вже повідомив цїсаря, що хоче женити ся з ґр. Хотековною. Але домашне право габсбурґске постановляє, що право до трону мають лише дїти з подружия рівнорядного, а таким чином дїти архикн. Фр. Фердинанда з ґр. Хотековною не могли би мати такого права. Се перша важна перешкода до сеї женитьби. А оказуєсь она ще більшою з уваги, що постанови домашного права Габсбурґів, списані остатний раз в абсолютних часах за панованя цїсаря Фердинанда I., нїколи не були оголошені і не мають безусловної законної сили. Отже, хоч би архикн. Фр. Фердинанд і зрік ся тепер права наслїдства трону для своїх дїтий з ґр. Хотековною, то пізнїйше, ставши цїсарем, міг би постанови домашного права змінити та признати своїм дїтям право до наслїдства. Таким способом могло би вийти, що в Австриї двох архикнязїв робили би собі право до трону: син Фр. Фердинанда з одної сторони, а з другої архикн. Отто чи то найстарший его син архикн. Кароль, котрий після теперішного домашного права безусловно є управнений до трону. Щоби сему запобічи, міг цїсар не позволити на женитьбу архикн. Фр. Фердинанда з ґр. Хотековною; але він сего не хотів зробити. За те постановлено оголосити домашне право у формі законно обовязуючій, замінюючи его на основний державний закон, важний по всї часи. Однако лишила ся ще друга трудність, котра лежить у відносинах Австриї до Угорщини: після угорского права нема нїякої перешкоди, щоби дїти архикн. Фр. Фердинанда з ґр. Хотековною не могли бути угорскими королями, хоч би навіть в Австриї не мали права до трону. Длятого первістно була така гадка, щоби в угорскім соймі внести закон, нормуючий право наслїдства трону однаковим способом як і в Австриї. Але угорскі мінїстри нехотїли згодити ся на се. В тій трудній справі найшов ся вкінци вихід, коли віднайдено якусь давну умову між Австриею і Угорщиною, після котрої право до угорского трону можуть мати лише ті особи що его мають заразом і до австрийского. Оттак справа вже полагоджена, а до женитьби архокн. Фр, Фердинанда з ґр. Хотековною робить ся уже приготовленя.

Папа Лев XIII. — як доносять з Риму до Polit. Corresp. — оголосить з початком 1901 р. нову енцикліку, котра буде неначе его завіщанем духовним. В тій енцикліці містить ся будуть в скороченю всї основи і постанови попередних енциклік нинїшного папи.

Перший виклад проф. Студиньского — як доносить „Руслан“ — згромадив онодї в V. сали університету велике число слухачів. Крім того явили ся професори університету др. Стебельский і др. Дністряньский, а також посол О. Барвіньский, проф. Петро Огоновский і катихит о. Дорожиньский. З пань була присутна учителька п-на Літиньска. Виклад д ра Студиньского визначав ся ясностию і всесторонностию так, що справдї в сім короткім оглядї подав цїлий образ первісної епохи нашої літератури, яка звернула ся була на поле церковної полеміки. Згадавши про початки еї в XI. і XII. віку та застій в слїдуючих XIII. і XIV. віках, виклад звернув ся до часів розвою полемічної літератури в XV. і XVI. віках і вияснив причини, які зложили ся на еї розвій. Сумний стан тодїшного сьвященьства, зіпсуте висшої ерархиї, темнота і нужда між низшим духовеньством з одної сторони, а розширене протестантизму з другої, підорвали повагу православної церкви. Відступство до протестантизму стало майже загальним, а численні его секти поборювали себе взаїмно не лише словом і письмом, але і насильствами. Вплив Царгорода під-

---

Згадуючи про Маслову, про рішене сенату, про свою постановлену подорож за Катею, про се, як зрік ся права користаня зі землї, йому нараз, немов відповідь на ті питаня, уявило ся лице Mariette, її зітханя та погляд при словах: „коли я вас знова побачу“, і її усьмішка з такою ясностию, що він неначе сам дійстно дивив ся на неї, і сам усьміхнув ся. „Чи добре я зроблю, як поїду на Сибір. І чи добре я зроблю, як позбавлю себе богацтва?“ — спитав він себе.

І відповіди на ті питаня у ту ясну петербурґську ніч, що прозирали крізь не цїлком спущену фіранку, видали ся не можливі. Всьо мішало ся в його голові. Він хотїв вернути ся до давнїйшого настрою і зачав пригадувати собі давнїйший хід гадок; але гадки сї не мали в собі дивної сили переконуваня.

„Я видумав се всьо нараз, я не буду в силах жити тими думками. Я жалую того, що я поступив собі добре“. — сказав до себе князь і не чуючи сили відповісти собі на ті питаня, що так його мучили, віддав ся безконечній тузї та розпуцї. Такого почутя давно уже не дізнавав. Не найшовши вихідної точки в тих питанях, заснув тим тяжким сном, яким бувало засипляв після більшої програної в картах.

XXV.

Перше почуте Нехлюдова по пробудженю другого рана, було спізнане, що попереднього дня він допустив ся якоїсь мерзоти. Став згадувати: мерзоти не було, лихого поступка не було, але були гадки, лихі гадки про се, що всї його дотеперішні наміри як подруже з Катюшею та віддача землї хлїборобам, що все ще мрії не до здійстненя, що він не видержить усего того, що се всьо штучне, неприродне, а треба жити, як давнїйше. Лихого поступка не було, але було щось гіршого від лихого поступка. Були ті гадки, серед яких родять ся усї лихі поступки.

Лихого поступка можна не повтаряти, можна жалувати за ним, але лихі гадки родять усї лихі поступки.

Лихий поступок лишень тонче стежку до лихих поступків; але лихі гадки безперестанно вештають ся по тій стежці.

Повторивши собі в памяти в ранцї вчорашні гадки, князь попав в здивованє, як міг він хоч на хвилину дати ся їм омотати. Як нї новою та трудною була річ, яку він намірав зробити, то таки знав, що се було одиноке можливе для нього житє в теперішнім станї, і хоть як легко було вернути до давного житя, і він чув, що тамто житє — се смерть. Вчерашні дурницї уявили ся йому тепер тим, що лучає ся з чоловіком, коли розіспить ся і хоча не хоче ся йому спати, так все ще якась сила приковує його до ліжка. Йому хоче ся ще трохи порозкошувати ся в ліжку, хоча він знає, що його кличуть важні та веселі справи, і що таки пора вставати.

Сей день був послїдним днем його побуту в Петербургї. Тож треба було ще конче навідати ся до Шустової, що сидїла на Василєвскому острові.

Кватира її містила ся на другому поверсї. Нехлюдов після вказівки двірника дістав ся до чорної брами і по простих а крутих сходах увійшов прямо до горячої кухнї, в якій розносив ся запах вареної їди.

Груба женщина з засученими рукавами, в запасцї та окулярах, стояла коло бляхи і мішала якусь страву у паруючім баняку.

— Ви до кого? — спитала вона строго понад окуляри споглядаючи на князя.

Не наспів Нехлюдов сказати свого і мени, як лице жінки приняло перестрашений та радістний вид.

— Ох, се князь! — втираючи руки в запаску крикнула жінка. — Так чому ви із чорних сходів? Добродію наша. Я мати її. А занапастили зовсїм панянку. Ах ви наш спаситель — говорила безперестанна, хапаючи Нехлюдова за руку і стараючи ся поцїлувати її.

(*Дальше буде.*)

упадав, а натомість ширили ся західні впливи посредством сьвітлої молодїжи, що образувала ся на унїверситетї в Падвї та в нїмецких унїверситетах. На сїм тлї виростала потреба церковної реформи, яка довела до берестейскої Унії. — По скінченім викладї присутні гостї ґратулювали проф. Студиньскому, що знаменитим обробленем свого вступного викладу, як і свобідним, ядренним виголошенем его заінтересував живо численну авдиторию.

Звідки студїнь в маю. То чей кождому мусїло впасти в очи, що в першій половинї мая іменно в днях більше меньше від 10. до 15. буває дуже правильно майже рік за роком велика студїнь. Онодї н. пр. дня 11. с. м. було у Львові вечером около 7. год. лиш 3 степенї тепла а на другий день рано був приморозок. Тота студїнь, як кажемо, приходить так правильно, що в західній Европі названо задлятого сьвятих Мамерта, Панкратия і Сервация, котрих память припадає після латиньского календаря на днї 11., 12. і 13. мая „студеними сьвятими“, а учені з давен давна ломили собі голови над тим, як би пояснити причини, звідки тота студїнь бере ся. Нїмецкий учений Ерман старав ся в першій половинї сего столїтя пояснити ту причину так, що земля на своїй дорозї доокола сонця приходить в маю в таке якесь місце, де в просторі сьвітовім есть студїнь. Другі учені не хотїли того признати, та й справедливо, бо казали, що в такім случаю, повинна би бути студїнь на цїлій земли а не лиш на одній еї части. Нинї знає ся вже ту причину, хоч все ще недокладно. Коли, бачите, з весни сонце зачинає щораз більше піднимати ся в гору, то полудневі сторони Европи огрівають ся так, що теплий воздух там зачинає підносити ся в гору; в наслїдок того студений воздух з півночи іде долом на полудне і приносить нам студїнь. Теплий воздух з студеним мішають ся, а то відбуває ся доти, доки аж теплота воздуха не вирівняє ся зовсїм. Чи так дїйстно есть і чи нема ще якої иншої причини сеї студени, над тим роблять ся тепер наукові розслїди. („*Н. Ч.*“)

Довгий вік. В Джеминах помер в недїлю Фтомину старець Нестор Облезнюк, що числив 102 роки, отже перебув 102 весни. Жена покійного трошки молодша, бо числить веего лиш 99 років, та вже від смерти покійного мужа боре ся також зі смертию і годї сподївати ся, щоби дотягла до сотки.

На Народний Дім жертвували: Вп. Іполїт Омельский 6 кор., Дмитро Падура 10 кор. 10 сот. В Н. Домі зібрано дня $^{29}/_{4}$ 1900 4 кор., п-ї Мінодора Глїбка 13 кор., п. Абрагамович 10 кор. **разом 204 кор. 94 сот.**

Членьскі вкадки зложили: Вп. Каетан Горвацкий 20 кор., п-ї Теодосия Маєр 10 кор., Дмитро Грищук 10 кор., Іля Бойчук 4 кор., Яків Заяць 10 кор., Іван Циганюк 10 кор., Юрій Кирилович 6 кор., Титко Ревакович 20 кор., Іванна Ільнїцка 6 кор., Гедимін Лисиницкий 10 кор., Ол. Кущанко 10 кор., П. Тимкович 10 кор., Іван Брага 2 кор., Василь Радомский 4 кор., Юрій Лупуленко 8 кор., о. Юрій Балошескул 10 кор., Юрій Мазуряк 6 кор., Теофіль Козак 10 кор., Гіполїт Влад 2 кор., Іля Семака 20 кор., Андрій Зугаєвич 4 кор., о. Юрій Калинюк 10 кор., **разом 522 кор.**

На бурсу „Народного Дому“ жертвували: Вп. Др. Смаль-Стоцкий 8 кор., Володимир Михальский 4 кор., Омелян Поповичь, Єротей Пігуляк, Володимир Ясеницкий, Сидір Воробкевич, Григорий Ганкевич, Іван Голота по 2 кор. Антін Клим 1 кор. **разом 25 кор.** Андрій Зибачиньский 10 кор. і Др. де Венява Зубрицкий ц. к. прок. фінансов. 10 кор. **разом 20 кор.** Вп. пр. Др. де Венява Зубрицкий жертвував на Руску Раду 80 кор. а тов. Руска Бесїда 20 кор. — За сей щедрий дар складають видїли товариств сердечну подяку.

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

Верховиньскі спомини.

„Верховино, сьвітку ти наш,
Гей, як у тебе тут мило!
Як ігра вод пливе тут час
свобідно, шумно, весело“...

I.

В полонинї.

Водопад.

Стою на самому шпилеви полонини „Пнївє“. Перед моїми очима панорама супокою, поваги, свободи, сьвіжости, здоровля. Сьвіт немов розсунув ся перед збентеженим оком на яких трийцять миль довкола мене. На сю полонину добив ся я верхівцем вздовж потока Грамітного. Плай (стежка гірска) на полонину збочує з дороги від дикого водопаду і уйстя Грамітного в річку Пробіну. Сердитим шумом і громом кидаєсь вода на розкинені скали в руслї потока, хоче їх зрушити, але не може. Розлючена пінить ся, прискає мов скажена високо в гору перлами і на порох розбитими крапельками. Але каминє стоїть нерухомо. Немов засоромлена своїм безсиллем шургне отам поміж ті брили грубою струєю вючись як гадина з диким клекотом, ревом і оглушуючим шумом, щоби наново кинутись цїлою своєю силою на другий камінь в дорозї. Тихо і нїмо зносить каминє ті скажені напади і обіймы води. Вона через сотки тисячі лїт вже постирала, позаокружлювала і повигладжувала всї его острі боки, як на точилї. Попре ся поверх каміня, раптом попрудить, кинесь несамовито вперед, як би хотїла стрілити собою просто у воздухи, у даль... та в тійже хвили падає стрім голов знов у низ, піде в переверти з другою струєю, заклекоче ще скаженїйшим шумом, зарує ще більше очайдушним стоном. А там в низу, усї струї уставившись в кружок, потанцюють і набравши нових сил, рвуть дальше під собою скали, бурхають знов у гору, відтак розбігають ся поміж скали, аби десь у низу у вибурханім кітлї знов зійти ся до купкки і потанцювавши в сердечних обіймах — розійтись та потонути в страшних крутїжах. І вони справдї ховають ся і немов зникають, та зараз-же виринають на верх великими клубами і перелетївши попід поблизький міст, лучать ся з річкою Пробіною. Над усїм тим тремтить збентежений воздух і курява на порошок розбитої води і сьпіває нїжно, тужно, ледво замітними тонами.

Верховина.

Кінь минає отсю вічну борбу води із скалами, ступає обережно і вхнюпивши голову до самої землї, вишукує безпечнїйшого ґрунту під ногами, обмацуючи плитку за плиткою, камінь за каменем.

Около кільометер висше, отвираєсь раптом вузка, тиха рівнина. Потік пливе тут супокійно, хиба лиш берегами живійше хлюпоче, а далї, то вже лише журчить сонливо. На право і лїво здіймають ся високо у гору темно-зелені праліси. Тут райска тишина, а за плечима грає цїле пекло.

Потік Грамітний провадить вандрівника аж під саму полонину „Пнївє“, з котрої сáме випливають его головицї (жерела). Доріжка від водопаду зразу вигідна, доперва під самою полониною зачинає плай в гору круто підноситись. Шум потоків і лїсів чим раз слабне і затихає, а з ним улїтає від вуха ота дивна музика природи.

З усїх боків виринають що раз сьвіжі шпилї гір, як би темні голови вождів верховиньского сьвіта, їх прибуває що раз більше і більше, вибігають немов до якого таємничого, загадочного бою, здаєсь, що просто виростають із землї. Один з них, найстарший вихилив ся вже геть з плечима і строго і уважно глядить на рідке явище, що драпаєсь плаєм в гору. Число головотворів росте швидко, вид їх зміняє ся, як в калейдоскопі. Вже й другі ззирають ся на мене. Декотрі подають собі руки і звільна зливають ся усї низом до купи як би зацїпенїлі ґіґантичні хвилї на розбурханім океанї.

Вилїзши на сам шпиль Пнївя і оглянувшись довкола, дізнає ся вражіня, що тут зівсїм иньший сьвіт. Лице музкає західний сьвіжий воздушний повіт вітру, голова піднимаєть ся в гору, око ясніє, груди ширшають, по усїх суставах тїла прудить сьвіжа сила.

Сиджу так сам один однїський на самій серединї якого 30 до 40-милевого взгіря, вдивляючись в оті засторушілі гірскі хвилї і здаєсь менї, що вони немов то почали рухати ся.

Там на північ під саміським небом говорить з хмарами наша Чорногора, на лїво до заходу Кукул, Стіжок, найблизший на полудне Чівчин, а темний, сумний аж лячно, за ним дальше, троха на лїво скалистий Пйотрос, дика, понарпана Катарама, а дальше на полудне і всхід ген далеко, бо аж в Семигородї тільки мріє спічастий Інев. Ще дальше на лїво, на всхід і північ гірскі хвилї притахають, низїють, розпливають ся і переходять незамітно в низину й широку рівнину над Черемошом, Прутом й Днїстром. А все те ледво видне. Усї ті віковічні сторожі-велетнї стоять кругом такі чогось темні, поважні й задумані, такі часом грізні... кождий з них вповитий приманчиво якимось прозрачним голубим серпанком.

Отак роззираєсь збентежене око по небі і земли, спочиває хвилю на однім велетню то на другім, спустилось у дїл, заглянуло в глибокі ярі. А там на скрутї отого яру виринає ріка; вона блищить ся як срібна лента, тягнесь хвилину, аж за другим скрутем знову зникає. Тут шуму вже не чути, навіть вітер не в силї занести якісь звуки у сей сьвіт тишини.

Із живих істот товаришать менї хиба жайворон полониньский, та високо кружачий орел.

Над усїм панує сьвяточно сонце, а тишина така, що ум і серце чує, як із усего дух божий говорить. Се церква природи, а величава і сьвітла як всї церкви штучні.

Голубим небом плнвуть легко хмари і пересувають сквапливо свої тїни із полонини на полонину. Контрасти сьвітла між осьвітленими а отїненими стїнами гір додають пластики і житя сему казочному сьвітови. Вражіня дивні, успокоючі, чаруючі.

Та сї вражіня індивідуальні. Є люди, що очами теж отак дивлять ся на сей чудовий сьвіт, та їх очи нїчого не бачать, душа нїчого не відчуває, бо вони заняті зівсїм чим иньшим.

Я мав приміром раз товаришів на Чорногорі, котрих взнесла велич гірскої природи діткнула так глубоко, що видрапавшись на верх гори, вони чим скорше на плитї стали — хляпати картами. Але при вечері в Явірницї не могли знайти слів похвали для звеличаня того, що там у горі видїли. „Чудно“ — говорили вони — „пречудесно!“ — Чомужби нї? — думаю собі — навіть „чубато-чудато!“

Над вечір вернув я з Пнївя назад до Гриневи. Гринева, се ельдорадо Черемошскої верховини, се моє немов другд рідне село; там в домі знаного всїм вандрівникам Ф..... Ф.... найшов я вітцївский приют, якого нїколи не забуду.

(Дальше буде.)

Телєґрами „Буковини“.

Відень, 14. мая. Точка тяжести полїтичної ситуациї перенесена до Будапешту. Пос. Яворский конферував там вчера з Пацаком. Се уважають початком посередничої акциї, щоби Чехів відвести від обструкциї. З ческої сторони запевняють, що обструкция має бути часово удержана, але вибухне з повною силою при віденьскій провізориї та інвестиционній позициї.

Париж, 14. мая. З Льондону доносять, що на днях відбула ся там стрічи Драйфуса з Естергазім в присутности кількох сьвідків. Естергазі видав важні документи.

Льондон, 14. мая. Льорд Робертс заняв вчера Кронштад без жадного опору. Президент Оранії Штайн, заким покинув Кронштад, оголосив місцевість Лїндлей новим осїдком ораньского правительства.

Відень, 14. мая. Ректор унїверситету др. Найман уступив. Wiener Abendpost подає за причину резиґнациї переконанє ректора, що сенат не годить ся з деякими зарядженями. Его функциї обняв проректор др. Візнер.

Не забувайте
НА
НАРОДНИЙ ДІМ
в Чернівцях.

Др. ГОЛЬДФЕЛЬД мешкає і ординує в Чернівцях при вулици Почтовій ч. 2, розпізнає і дальше внутрішні недуги і хірурґічні, як також лїчить
всякі нашкірні недуги при помочи лучів Рентґена.

Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

„Unio Catholica“

асекураційне товариство від шкід

у Відни

звязане

з віденьским асек. товариством на житє

„JANUS“

заложене в р. 1840. — Засобовий фонд 25 міліонів корон.

Маємо честь повідомити Вп. П. Т. Публику, що від 1-го мая 1900 отворилисьмо **філію ґенеральної аґентури** для Буковини і східної Галичини.

Запрашаючи всїх інтересованих до асекурациї, звертаємо увагу, що асекуруємо ріжні непередвиджені шкоди в інтересах яко то: від огню, граду, утрати житя, градїжи, пукане шиб, дзвонів церковних і т. п. під найкористнійшими услівями.

Бюро находить ся

при улици Паньскій ч. 9, I. поверх.

Ґенер. аґенция асек. заведень

„Unio Catholica“ & „Janus“.

ОГОЛОШЕНЄ.

Повідомляємо Вп. П. Т. Публику, що перебралисьмо в коміс наш

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД

від фірми

Пепі Горовіц,

перед тим

Сидір Горовіц

Ринок ч. 12

(під трома Коронами) в Чернівцях.

Поручаємо ся і на дальше ласкавим взглядам, стремлячи до того, аби як перше, так і тепер Вп. П. Т. Поблику цїлковито вдоволити.

З високим поважанєм.

С. і Є. Г. Міхельштетер.

Краєве товариство асекураційне

на житє і від всїлякого рода шкід як граду, огню, грабіжи і т. и. пошукуе здібних місцевих

заступників

для Буковини і всхідної Галичини, мужчин, як також і дам для Чернівців з високою провізиєю, евентуально стало.

Зголошеня під дивізою „Висока Провізия“ через Адмінїстрацию сеї часописи.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складі отсї видання:

Bestrebungen der Rumänen др. Смаль-Стоцкого	1.50	кр.
Буковиньска-Русь др. Смаль-Стоцкого	1.20	„
Листи з пекла Озина Шпитка	20	„
Людина, Ольги Кибиляньскої	40	„
Царівна, „ „	1.20	„
Некультурна „	20	„
Природа „ „	20	„
Покора „ „	70	„
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.—	„
Чума горілчана, Омелян Попович	20	„
25 повісток „ „	10	„
Хлопці-садівники „ „	20	„
Цїсар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10	„
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5	„
Бесїди про часи козацьки	75	„
З села, Богдан Лепкий	20	„
Гадки про потреби Українців	15	„
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70	„
Приказки, книжочка для веселих людий, Ів. Данилевича	8	„

На пересилку треба долучити 5 кр.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Спеціяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований спеціяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольоґічнім промисловім музею у Відни

улиця Руска ч. 11. Чернівці улиця Руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публиці, що виготовлюю всякого рода обуве для мущин, женщин і дїтий а то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в виді острокінчастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушуваня.

Черезъ ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі нарости на ногах.

Доброю і солїдною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі вдоволене цїнних замовлень.

З поважанєм.

ІВАН ДІК,

спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тілько з заграничних шкір.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складї

в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 53. Чернівці, пятниця дня 5. (18.) мая 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 2.

Руконеси звертає ся лише на попередне застережене. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину"

на цїлий рік . . .	20	Кор.	— сот.
на пів року . . .	10	„	— „
на чверть року . .	5	„	— „
на місяць	1	„	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Австро-угорскі делеґациї.

З Будапешту пишуть до „Руслана" під днем 13. мая:

В малій, сьвітлій комнатці принимав нині цїсар обі делеґациї. Монарх наш видав ся нам опечалений. Крїпка воля надокладає те, на що трохи знидїле тїло не старчить. Лїта мають своє право. Тяжкі удари житейскі зробили своє. Тілько не зломили они вродженої привітливости. Монарх станув між делеґациєю і відчув, що серця всїх бють ся для него. Ласкавість плила з Єго погляду і з Єго уст.

Австрийска делеґация представила ся о годинї 12-ій, угорска о 1-ій. По патріотичній річи Яворского, по відповіди монарха, в котрій положено вагу на приязні відносини наші до Нїмеччини і Росиї, слїдував серкль. Монарх розмовляв з всїми членами делеґациї австрийской дуже ввічливо. Навіть обструкціонїсти ческі не випали з Єго ласки, а між тими і пос. Странський з своїми адвокатскими крючками в справі „zde". Монарх рад би приєднати свої народи і сполучити їх сили для добра держави.

Телеґрами подали вже до вашої відомости зміст промови пос. Яворского яко президента австрийской делеґациї і відповідь цїсаря, подали і розмови цїсари з поодинокими членами делеґациї. Членом делеґациї є сего року з Русинів пос. Вахнянин. До него з черги звернув ся монарх з звичайним запитанем: Чи посол вперве засїдає в делеґациях? — Так — відповів пос. Вахнянин — ориентуючись доперва. — Ви були дуже заняті в соймі? — продовжав цїсар. — Був занятий. Галицкий сойм є одиноким, що спокійно довершив свою задачу — замітив пос. Вахнянин. — Мимо рїжнородних пересьвідчень і змагань (ungeachtet der verschiedenen Meinungsäusserungen und Strömungen) — замітив монарх. — Ми лагодимо ті рїжнородности компромісами — відповів пос. Вахнянин. — Се відрадно — замітив монарх і випитував посла о місце вибору і як довго засїдає в соймі і державній радї. — Ваш сойм міг би стати приміром і для других соймів — закінчив монарх.

Польскі посли явились в народних уборах. З Яворским розмовляв цїсар дуже ласкаво, меньше з пос. Козловским. Дїпавлього відзначив цїсар довшою конверзациєю, так само і Залеского.

Завтра відбуде ся перше засїданє буджетової комісиї. На дневнім порядку стоїть expose гр. Голуховского о заграничній политицї. Кажуть, що оно буде дуже коротке і розумієсь, діткне відносини Австро-Угорщини до Нїмеччини і Росиї. Чи про Італїю буде згадка? — се не звісно, але замітно, що цїсар в своїй річи не згадав ні слівцем про Італїю. Чи Італїя — як тут кажуть — не є вже спосібна до тридержавного союза, чи підлягла она вплывам Анґлиї, чи можи фантазує проти волї Австриї і Росиї на Альбанїю, котрою рада би подїлитись в користь свою і Чорногори? — се покаже ся небавом.

Буджетова комісия делеґаций почне свою роботу аж 21. мая. Коло 25. або 28. мая зберє ся австрийска делеґация на пленарні засїдания, а з кінцем місяця, або в перших днях червня покінчить свою роботу.

Видатки на цїли воєнні і заграничну политыку збільшені сего року кругло о 15.3 мілїона корон. З тої суми піде на звичайні військові видатки 4,272.996 к., на надзвичайні 11 мілїонів. Австро-Угорщина вийде (що-до видатків) сего року лише з одним ґудзом на чолї, або як Нїмець каже, mit einem blauen Auge. Мала в пропорциї надвишка в видатках вийшла з того, що фінанси нашої монархиї не конче сьвітлі. Мінїстерство війни мусїло однакож зажадати більших сум на військові потреби в виду факту, що і другі держави зброять ся і дбають про про лучше узброєнє, За те дістанемо двох нових полевих маршалків, 10 нових урядників в інтендантурі, 11 урядників в апровіянтурі, 448 коний для полевої і тяжшої артилерии, 20 урядників в авдиториятї, кількох ветеринарів, бальонову органїзацию і т. д. Одинацять мілїонів корон на надзвичайні видатки будуть з'ужиті в в сей спосіб, що на ґвери для резерви пійде 3 мілїони, на укріпленє 3·4 мілїонів, на нові полеві і гірскі пушки 1·5 мілїона, на стрільницї 2·1 мілїона, на нові укріпленя 2 мілїони, на касарнї 628.000, на орґанїзацию бальонових віддїлів 600.000, на прибори зелїзничі 458.000, на шпихлїри (в Зборові, Каменцї, Празї і Полї) 750.000 кор. і т. д.

Тут до Пешту загостила нині депутация бвсняцких магомедан. Депутация хотїла би пожалувати ся цїсареви на то, що мінїстер Каляй забрав ся в окупованих краях до пропаґанди католицкої в некористь магомеданїзму. Боспяцкі магомедани, колишні пани, не годні освоїти ся з тим, що їх пановане в краю скінчило ся. Зразу форитовано їх, тепер лишено трохи на боці, а Каляй рад би двигнути елемент хорватско-католицкий. Звідси жаль.

Вісти будьто в Пешті продовжують. Мирові переговори між Нїмцями а Чехами, видумані. Ческі делеґати виїхали вже з виїмкою занятих в буджетовій комісиї делеґаций. Др. Кербер приїхав вправдї вчера до Пешту, але лише в тій цїли, щоби представити цїсареви австрийску делеґацию і щоби взяти участь в квотових розправах, що почнуть ся 14. мая в Пешті — розуміє ся — без всякого успіху.

Гостина Еп. Андрея Шептицкого в Чернівцях.

У вівторок рано відслужив Владика для п. к. війска Архиерейску читану Службу Божу, в часї котрої причащалось багато народа, а зазначити треба, що з тих бодай половину висповідав сам Преосьвящений. Підчас Служби Божої грала на хорах військова капеля під батутою полк. капельмайстра п. Костелецкого церковні рускі пісні нарочно в тій цїли спроваджені від 30. полка піх., за що належить ся ему публичне признанє. По богослуженю промовив до війска Владика коротко, але сердечно, загріваючи їх до точного виповнюваня своїх обовязків і до плеканя чувств релїґійних. Удїленем усїм присутним свого архиерейского благословеня, закінчило ся торжество.

О год. 10½ удав ся Владика до школи дївчат при вул. краевої Палати,

---

23)

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

гр. Л. Н. Толстого.

Перекладає **Василь Сїмович.**

ЧАСТЬ ДРУГА.

(Дальше.)

— Я була вчера у вас. Мене сестра дуже просила. Вона тут. Сюди, сюди, прошу за мною, — лебедїла Шустова мати, проводячи Нехлюдова через вузькі двері і темний коридорчик і поправляючи дорогою то помяту сукню то розбурхане волосє. — Моя сестра Корнілова, — певне чули, — шепотом додала, стаючи перед дверми. — Вона була замішена в политичні справи. Розумна жінка.

Отворивши двері від коридора, стара Шустова увела князя до маленької кімнати, де сидїла на стерцї перед столиком невисока, повновида панянка в паскованім, легенькім кафтанчику, з буйним, русявим волосем, що оповивало їй кругле, дуже бліде, подібне до материного, лице. Проти неї сидїв зігнувшись в двоє на кріслї в руській сорочці з вишитим передом молодий чоловік з чорним вусом і такоюж борідкою. Обоє так були, видко, заняті розмовою, що доперва тоді оглянула ся, як Нехлюдов увійшов до дверий.

— Лїдо, ось князь Нехлюдов, той самий.

Бліденька панна нервно підскочила і поправляючи волосє, боязко втопила свої великі сиві очи в князевім погляді.

— Так се ви, та сама небезпечна женьщина, за котру просила Вера Єфремовна, — спитав Нехлюдов усьміхаючись і протягаючи руку.

— Так, се я, — відповіла Лїда і, відкриваючи на весь рот ряд чудових зубів, усьміхнула ся добрим, дитинячим усьміхом. — Се тїтка хотїла дуже бачити ся з вами. Тїточко! — крикнула вона до дверий милим, нїжним голосочком.

— Вері Єфремовній дуже лежало на серцї арештоване, — продовжав князь.

— Ось тут, або лучше сїдайте осьде, — щебетала Лїда, вказуючи на мягкий, зломаний фотель, з якого що йно підніс ся молодий чоловік.

— Мій двоюрідний брат, Захаров, — знакомила Лїда, замітивши погляд, яким окинув Нехлюдов молодого чоловіка.

Молодий чоловік, так як Лїда, добродушно усьміхаючись, поздоровкав ся з гостем і, коли Нехлюдов сїв на його місце, взяв собі крісло з під вікна і сїв поруч нього. З других дверий вийшов іще русявий шіснайцятилїтний ґімназияст і мовчки сїв собі на вікно.

— Вера Єфремовна велика приятелька моєї тїтки, а я сливе її не знаю, — сказала Лїда.

В тій хвили вийшла зі сусїдної кімнати в білім кафтанику, підперезанім шкіряним поясом, женьщина з дуже милим, розумним лицем.

— Здорові були, ось і спасибі, що приїхали, — зачала вона, як іно розмістила ся на софцї побіч Лїдиї.

— Ну щож Верочка? Ви бачили її? Якже вона зносить своє положенє?

— Вона не нарікає — відповів Нехлюдов — каже, що у неї олїмпійське самопочуване.

— Ах Верочка, пізнаю її, — усьміхаючись і крутячи головою, сказала тїтка. — Їй треба знати. Се великолїпна личність. Все для других, нїчого для себе.

— Правда. Вона для себе не бажала нїчого, а лишень про вашу родичку клопотала ся. Її мучило головно се, що її, як вона говорила, ні за нїщо заперли.

— Так то так, — говорила тїтка — се страшна річ! Терпіла безталанна власне за мене.

— О ні, зовсїм ні тїточко, — боронила ся Лїдия. — Я би і без вас взяла письма.

— Позволь менї вже лїпше знати тебе — продовжала тїтка — усе бачте зайшло з того, що одна особа просила мене заховати на якийсь час її письма, а я, не маючи кватири, віднесла до неї. Тимчасом у неї тої ночи зробили ревізию і забрали і письма і її тай тримали до сеї пори. Домагались, щоби вона сказала, від кого дістала.

— А я не сказала, — скоро вищебетала Лїдия, нервно торгаючи волос, що їй зовсїм не лїз у очи.

— Я й не кажу, що ти сказала, — виповіла тїтка.

— Коли вони взяли Мітіна, то нїяк не через мене, — сказала Лїдия, румянїючи і несупокійно оглядаючись доокола себе.

— Та ти не говори про се Лїдочко, — обізвала ся мати.

— Чому ні? Я хочу розказати, — сварила ся Лїдия, вже не сьміючись а румянїючись і не торгаючи а окручуючи доокола пальця волос і все оглядаючись.

— А що вчера було, як ти стала про се розказувати?

— Трошечки... Лишіть, мамцю. Я не сказала, а лиш замовчала. Коли він допитував ся два рази про тїточку та про Мітіна, я не сказала нїчого і оповістила йому, що нїчого не відвічати-му. Тодї сей... Петров...

— Петров, жандарм, що винаходить злочинцїв. Великий негідник, — додала тїтка, поясняючи Нехлюдову слова родички.

— Тодї він, — продовжала Лїдия, зворушуючись і спішучись, — став уговорювати мене. Се, каже, що ви менї скажете, нїкому не може пошкодити, а навпаки поможе. Наколи ви скажете, то освободите неповинних, котрих ми, може бути, за дурно мучимо. Але я все таки сказала, що не скажу. Тодї він повідає: „Ну, добре, не говорите нїчого, то принаймій не відкидайте того, що я скажу". І він став вичисляти і вичислив Мітіна.

— Перестань, перестань, — благала тїтка.

— Ах тїточко, не перебивайте... — і вона не вгаваючи тягнула себе за волос все оглядаючи ся, — і нараз

де при дверах повитала високого гостя директорова заведеня п. Гріліч разом з кружком учительским. Звідтам удав ся Владика до школи хлопців, де знов витало єго тїло учительске з єї директором п. Каміньским на чолї. Від год. 12. до 2. в пол. складав Владика дальші візити видній шим Русинам, як: др. Стоцкому, радн. Ясеницкому, прокураторови Міхальскому, посл. Пігулакови, сов. Калитовскому і др. а о год. 2. давав дінé прокур. фінанс. Зубрицкий в честь Преосьвященного. Вечером о год. пів до 7. прибув Владика до „Народного Дому“ в супроводї ґреміяльного крилошанина капітули станиславівскої Високопр. о. пралата Симеона Ткачуника, котрий взагалї всюда товаришив Преосьвященному, як також і місцевого пароха крилош. о. К. Костецкого і привитавши ся сердечно зі всїми присутними Русинами — оглядав нашу народну палату. Зайшов і до бурси і виразивши горяче бажане, аби усї бурсаки виховались на чесних Русинів, на людий передовсїм характерних і справдїшних борців за правду — попращав ся словом: „Христос воскресе!“

В середу рано, по відчитаню Архиєрейского богослуженя відпроваджено процесияльно Владику до дому парохіяльного. Тут явила ся майже уся руска інтелїґенция, панї в білих строях, і представителї властий, щоби його попрощати. Коли епископ всїдав до повоза — іменем руского жіноцтва вручила ему п-на Клявдия Дрогомірецка прегарний букет з живих цьвітів. Преосьвященний Шептицкий подякувавши сердечно і поблагословивши іще раз усїх присутних, провадженый п. президентом міста бар. Кохановским і видній шими Русинами — від'їхав до Раранча. Але вже на мостї ріки Прута ожидав Владику черновецкий ц. к. староста п. др. Вірфель.

Преосьвященний Андрей Шептицкий гр. кат. князь церкви опустив наше місто, полишивши милу згадку не лише у своїх гр. кат. диецезиян, але і в серцях усїх мешканців буковиньскої столиці без ріжниці вироісповіданя і народности.

Допись.

Піп деморалїзатор.

Дістаємо слїдуючу допись:

В селї Борівцях, що славить ся заможностию своїх ґаздів, є церква, коло цéркви очевидно резиденция, а у нїй, як звичайно, живе пан отець.

Пан отець, то чоловік, що повинен своїм приміром *вливати успокоюючо* на громаду, повинен бути провідником до всього доброго і вести на „путь правий“. І по иньших громадах так воно і буває, але в нас, відколи прийшов о. Георгій Мандриґ, наше село не може тим похвалитись.

О. Мандриґ вийшов з під сельскої рускої стріхи, але не знаємо, длячого називає себе Румуном і то „чистої крови“. — О! правда, що „чистої крови“, маємо на се і доказ, от хоть би й то, що печатку руску парохіяльну десь задїв, котра коштувала кільканайцять злр. (каже, що „сама десь задїла ся“), а справив нову-новеньку, та розуміє ся — румуньску за кільканайцять шісток. Та ось ще й иньші докази „румуньскости“ у нашого пан отця: Своїх парохіян уважає за слуг, рідко кого, і то хиба лиш через забуте ушанує словом „ви“. а „Faustrecht“ („право пястука“) у него на дневнім порядку. На доказ сего сила фактів, але покищо, подаємо кілька примірів:

З сусїдного села Бабина прийшла до пан отця жінка по метрику. Та видно натрафила на злий гумор, бо коли не вспіла ясно відповісти на поставлені їй питаня, душпастир довго не думав, тільки відвинувши руку — тарах бабу кулаком в зуби!... Бідна вдовиця стерпіла, бо і щож зробить? — Від біди втїкай, та полу втинай! Се ще не всьо.

Мешкав собі у трупарнї старий грабар. Був тихий та послушний, але дарма, від пан отця таки мусїв набрати. Раз в селї був огонь, а грабар (звичайно старенький, не довиджає), думав, що то церква горить, та побіг на цмінтар, де на той час був пан-отець і закликав: „Пан-отчику! церква горить!“ — Пан-отець побіг, а переконавши ся, що то не церква горить, давай старого обкладати кулаками та буками.

І в церкві обходить ся наш пан-отець зі своїми парохіянами не як з людьми і не як в домі Божім: От перед Великоднем, коли зібралось раз багато людий до сповіди, пан-отець будучи видно в злім гуморі, відізвав ся до своїх парохіян: „Най вас дїдько сповідає, не я!“ Люди лиш глипали по собі, зітхали та хрестили ся... Всякі приватні справи виволїкає наш душпастир в церкві, і нераз називає людий: „Рабівники, свинї, ви не стоїте за мною, не хочете мене знати!“ Одному знов чоловікови плюнув в очи отець духовний при людах перед церквою, а відтак при сповіди ганьбив єго на голос, так, що аж люди розсьміялись. І се видно було для него не малою потїхою, коли відізвав ся до людий: „Правда люди, що ви з него сьміете ся?“ Люди, розуміє ся, ще гірше в сьміх! А скривджений і осьмішений чоловік пішов просто від сповіди до — адвоката та заскаржив пан-отця до суду.

З учителями не хоче жити пан-отець в супокою. Ганьбить їх в церкві і в школї при дітях. Учителї очевидно внесли в послїднім часї кілька скарг до суду, а пан-отець покищо „приробили“ собі вже три дібки арешту. Та се лише початок, — одна розправа, — прочі будуть виринати як гриби по дощи.

Отсе навелисьмо лиш пару фактів гідних особи, нашого душпастиря. А є їх багато! Як схочете пан-отчику, то пригадаємо вам більше подібних „благородних“ дїл... Не дивуйте-ж ся, що ваші парохіяни, як самі кажете, не хочуть вас знати; не нарікайте, що нарід бутний. Хто-ж его навчив смирности? чи може ви в церкві?...

Люди ходили на скаргу до о. протоєрея Бежана і ми сподїємо ся, що над сею справою не перейде ся до дневного порядку. Але покищо, просимо усильно: „*Сьвітла консистория зволить положити конець таким вибрикам деморалїзуючим нарід,* та дати нам иньшого пан-отця, *але не такого, котрий би лиш безчестив та розбивав людий*“.

Громадянин.

НОВИНКИ.

Чернівці, 17-го мая 1900.

Буковиньскі Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кождій нагодї збирайте складки.

Іменованє на буков. зелїзницях. Аспірантами з платнею 100 кор. місячно іменовано: Вольфа Кербера в Неполоківцях і Макария Тотоєскула в Іцканах, а аспірантами з платною 60 кор. Теоф. Левандовского і Кароля Штемпля в Чернівцях.

Капітан Краєвий Лупул виїхав до Відня; управу видїлу краєвого переняв бар. Мустаца.

Директор Баєр і радник краєвого Видїлу Захар зрікли ся гідности видїлових Товар. краєвої культури.

З почти. Місце почтового експедиента в Іспасї одержала вдова по експед. почт. ґр. Розалїя Ціґаля з Іспаса.

Шевченкійский концерт бурси товариства „Руский Народний Дім“ в Чернівцях відбуде ся в недїлю, дня 20. н. ст. мая с. р. точно о 4-ій год. по полудни. Просить ся о численну участь.

Найблизші клявзурові і устні іспити для кандидатів стану учительского шкіл середних відбудуть ся в Чернівцях 18. і слїдуючих найблизших днях червня с. р. Інтересованї мають зголосити ся до дирекциї найпізнїйше до дня 13. червня і зложити приписану таксу.

Нова Каса райфайзеньска. Сеї недїлї, т. є. дня 20. лат. мая відбудуть ся в Товтрах о 2. год. з полудня загальні збори новооснованої Райфайзеньскої каси в домі ґосподаря Григория Сніжавки Дмитрового, на котрі збори укліннo запрошає ся всїх околичних ґаздів, а особливо черновецких патріотів. Збори попередить сьвяточна соборна Літурґія в місцевій церкві, котру відслужать місцевий парох о. Т. Драчиньский, о. М. Галїн з Брідка, о. І. Іванович з Кадобівців, о. С. Волощук з Василева і о. Юрій Калинюк. При тім годить ся зазначити, що около заснованя сего хосенного товариства найбільше заслужив ся патріотичний місцевий парох, як також

представте собі, на другий день я дізнаю ся — менї через перестукуване дають знати, що Мітіна забрали. Я й гадаю — я видала. І так мене се стало мучити, так стало мучити, що я мало не збожеволїла.

— І показало ся, що цїлком не через тебе його взяли, — сказала тїтка.

— Я не знала сего. Гадаю собі — я видала. Ходжу, ходжу від стїни до стїни, не можу думати. Гадаю — видала. Ляжу, закриюсь з головою і чую, хтось шепче менї до уха: видала, видала Мітіна, Мітіна видала. Знаю, що се галюцинация, і не можу не слухати. Хочу заснути — не можу, хочу не думати — також не можу. Ах се була дуже страшна хвиля в моїм житю! — говорила Лїдия, все більше і більше зворушуючись, намотуючи на палець волосе і знова розмотуючи його і все оглядаючись.

— Успокій ся Лїдочко, — повторяла мати, доторкаючись її плечий.

Але Лїдочка не могла вже успокоїти ся.

— Се тим страшнїйша річ, — зачала вона іще щось, але не договоривши обілляла ся слїзми, скочила зі софи, і оперши ся о фотель, вибігла з кімнати. Мати пішла за нею.

— Перевішати поганців — виповів ґімназияст, що́ сидїв на вікнї.

— Що? що? — спитала тїтка.

— Нїчого... Я так — відповів ґімназияст, схопив лежачу на столї папіроску і став закурювати її.

XXIV.

— Для молодих, наколи йде о що страшного, то найбільше тюрма — сказала тїтка, киваючи головою і рівнож закурюючи папіроску.

— Я гадаю, що для всїх вона страшна — обізвав ся Нехлюдов.

— Нї, не для всїх, — відповіла тїтка. — Для правдивих революціонерів, менї казали, се віддих, успокоєне. Нелеґальний живе вічно в трівозї, материяльних клопотах, в страху і за себе і за других і за справу, і вкінцї його забирають а тодї всьо кінчить ся. Цїла відвічальність знята: сиди та віддихай свобідно. По проєту, менї говорили, відчувають радість, коли їх беруть. Ну, а для молодих, неповинних — завсїгди зразу беруть неповинних, як Лїдочка — для тих перший удар страшний. Не то, що вас лишили свободи, грубо обходять ся з вами, лихо кормять, лихий воздух — загалом всякі невигоди, — все се нїчого. Наколи-б в трое було більше невигод, все би то переносило ся легко, коли-б не той моральний удар, який тобі дістає ся, як іно у перве туди попадеш ся.

— Хиба ви сего дізнали?

— Я? Два рази сидїла, — усьміхаючись сумовитою, милою усьмішкою, сказала тїтка. — Коли мене взяли у перве — і взяли за нїзащо, — продовжала вона, менї було 22 роки, у мене була дитина і я знов була заваготнїла. Як нї тяжким менї було тодї лишене мене свободи, розлука з чоловіком, з дитиною, все се нїчим було в порівнаню з тим, що́ я спочула, коли я пійміла, що я перестала бути людиною, а стала річию. Я хочу попращати ся з донькою, — менї кажуть, щоби я ішла сїдати на фіякра. *Я питаю, куди мене ведуть,* — менї відповідають, що я довідаю ся, коли привезуть. Я питаю: в чім мене обвинувачено, — менї не відповідають. Коли мене після переслуханя розібрали, одїли в тюремний стрій за Нр., увели до склепіня, вітворили двері, запхали до середини, замкнули і пішли а лишив ся один вартовий з оружем, котрий ходив мовчки і зрідка заглядав крізь щілину в дверех до мене, — менї стало страшенно тяжко. Мене, тямлю, більше над усе тодї поразило се, що офіцир від жандармів, коли переслухував мене просив курити. Значить ся, він знає, як люблять люди курнти, знає, значить ся, і як люблять люди свободу, сьвітло, знає, як люблять матері дїтий, а дїти матїр; так щож вони мене так безсердечно відірвали від її всього, що́ дороге та заперли, як дику звірину? Сего неможна перенести безкарно. Коли хто вірив у Бога, людий та все, що люди люблять ся взаїмно, той після того перестане все вірити. Я з тої пори перестала вірити в людий і стала лихою, — закінчила вона і засьміяла ся.

Із дверий, куди пішла Лїдия, вийшла її мати і заявила, що Лідочка дуже розстроєна і не вийде до гостя.

— І за щож загинула її весна життя? Менї передовсїм дуже тяжко, — сказала тїтка — тому, що я була мимовільною причиною її нещастя.

— Бог дасть, на сїльському повітрі поправить ся, — сказала мама. — Пішлемо її до батька.

— Та як би не ви, загинула би зовсїм, — обізвала ся тїтка. — Спасибі вам. Бачити ся з вами хотїла я тому, щоби попросити вас о передане листу до Вери Ефремовни, — додала, дістаючи лист із кишенї. — Лист не запечатаний. можете прочитати його і подерти або передати, — що́ більше найдете схожим з вашими переконанями. В листї нїчого нема компромітуючого.

Нехлюдов взяв лист і, приобіцявши передати його, встав і, попрощавши ся, вийшов на вулицю.

Лист не читаючи запечатав і рішив передати в руки того, про кого він був звернений.

XXVII.

Остання справа, що́ задержувала іще Нехлюдова в Петербурзї, було дїло сектантів, яких прошене на імя царя він намірав подати через бувшого товариша по полку, флїґель-ад'ютанта Баґатирева. Ранком він приїхав до Баґатирева і застав його іще дома, хоча уже на від'їздї, за снїданеи. Боґатирев був невисокий, корінистий мужчина, обдарений незвичайною фізичною силою — він згинав підкови — добрий, честний і навіть лїберальний. Мимо тих прикмет він стояв у близьких зносинах з двором, любив царя і його родину і з'умів якимсь дивним способом, живучи в тій висшій сферi, видїти в ній лиш добрі сторони і не брати участи в нїяких злих і нечесних справах. Він нїколи не осуджував нї людий, нї зібраних способів, а або мовчав, або говорив сильним, голосним (немов кричав) голосом те, що йому треба було сказати, часто сьміючись при тім таким самим голосним сьміхом. А робив се не для полїтичности а тому, що такий був його характер.

— А, дуже добре, що ти приїхав. Снїдати не хочеш? А то сїдай. Біфштик знаменитий! Я завсїгди від чогось доброго зачинаю і добрим кінчу. Ха, ха, ха. Напий ся вина, — кричав він, указуючи на фляшку з добрим вином. А я що йно думав про тебе. Прошене я передам. В руки віддам — безпечно; лишень прийшло менї на гадку, чи не лїпше було би поїхати вперед до Топорова.

Нехлюдов зморщив ся при згадцї на Топорова.

— Все від него зависить. Чи так, чи сяк його вперед будуть питали. А може він сам тобі принесе за досить учинене.

— Коли ти радиш, я поїду.

— То добре. Ну, що́ж Пітер,[1]) як на тебе дїлає, — закричав Боґатирев, — скажи, га?

— Я почуваю, що загіпнотизовую ся, — відповів князь.

(Дальше буде.)

---

[1]) Вино.

о. Юрій Калинюк, надучитель Д. Альбота, учитель Іля Бойчук і чесні ґазди: Василь Грималюк, В. Слободян Іванів, Василь Слободян Олекси і Тодор Бойчук.

У велицкім процесї о надужите в щадничій касї, запав засуд. Коха, за приниманє фальшивих векслїв до ескомта, засуджено на 4 лїта тяжкої вязниці, обостреної щомісячним постом; Новацкого за те саме, та за причиненє ся до банкроцтва на три лїта тяжкої вязниці, так само заостреної; Компіта за те, що вводив в блуд цензорів і принимав фальшиві векслї, на 4 лїта вязниці, так само заостреної; Лінкера за подаванє до ескомту фальшивих векслїв на 5 лїт тяжкої вязниці з такими самими обостренями; Вімера за те саме на 5 лїт, Блята так само на 3 роки, Зайденфрава на 5 лїт, Вадмана на пять місяців з постом що два тижнї і Ґросмана на три тижнї арешту. Сей послїдний приняв вже кару, решта застерегла собі три дни до намислу.

Перші Тарасові вечерниці в Америцї. Дня 30. мая о 7. год. веч. відбудуть ся в Shamokin Pa. вечерниці в память 39. роковин смерти Т Шевченка. Програма: 1. Вступне слово. 2. Відчит про Т. Шевченка. 3. Широкий луг, глубокий яр — відспіває хор. 4. Павло Полуботок, Т. Шевченка — віддеклямує Ілько Хомяк. 5. Тече вода — дует. 6. Утоплена, Т. Шевченка — віддеклямує Мария Мурдза. 7. Гуляли і По морю — відспіває хор. 8. До Основяненка, Т. Шевченка, віддеклямує М. Константкевич. 9. Помарнїла наша доля — соло М. К. 10. Козацкая доля, Т. Шевченка — віддеклямує Гр. Гасич. 11. Ще не вмерла Україна — хор. 12 Коза дереза, комічна оперетка.

Висша просьвіта дївчат. В Відни відбуло ся на днях під проводом мінїстра просьвіти засїданє анкети скликаної в справі висших шкіл жіночих. По вступній бесїдї мінїстра, в якій він обговорював, що зроблено в иньших державах для піднесеня духового стану женщин, а що задумує зробити австрийске мінїстерство просьвіти, розпочала ся дискусия на тему: Чи треба перевести орґанїзацию теперішних висших шкіл для дївчат, та чи можна взяти за підставу до сего інстнуючі вже приватні жіночі ґімназиї? Вкінци обговорювано питанє пляну наук і придбаня достаточного числа учительок для всїх подаваних предметів в проектованих школах.

Чи не жертва самбірских тортур? Сими днями найдено в міских кльоаках в Самборі тїло тамошного горожанина Яроша, котрий три роки тому був арештований тамошною полїцією і з міскої вязниці пропав. Вже тодї розійшла ся була по містї поголоска, що самбірска полїция закатувала его а відтак труна спрятала. Тепер сеся поголоска набрала ще більше імовірности, а мимо того не розпочато доходжень, але добутого з каналів трупа чим скорше похоронено.

Поновна еміґрация. Российскі часописи подають таку цїкаву вістку: В селї Чиста Дубина в у їздї красноставскім в Россиї живуть уже від лїт переселенцї з Галичини, а сего року почали вибирати ся до еміґрациї до Босни і дійшло до того, що деякі продають по чотири морґи за 100 рублїв. Питані о причину еміґрациї відповідають, що тут мають за мало землї, а „в Босні дїстають по 24 морґи на особу, крім того кождий дістане кавалок лїса, і то такого, що з одного бука можна хату поставити“...

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

Верховиньскі спомини.

(*Дальше*).

Чівчин.

Із всїх надчеремошских високих гір менї найлїпше знана гора і полонина Чівчин.

В дуже критичнім положеню, дотично мого здоровля, пробув я на тій 1769 м. високій горі цїлі три вакациї; першу в простій, курній колибі, а другі дві в окремо збудованій хатинї коло колиби.

Тота гора мого колишнього пробуваня на полонинї стоїть безпосередно над Чорним Черемошом відлучена від всїх иньших гір на опівніч Черемошом, а на всхід і захід потоками: Альбін і Добрин. На полудне спадає в не дуже глубокий яр, за котрим здіймаєсь на лїво полонина Попадя. За Чівчином на полудне вже Угорщина. Чівчин стремить осібняком до неба як величезний стіг. Пробуваючи там, так би сказати, між небом а землею „навчила мене біда не в однім, як кажуть — попити“. Приміром замість матерацїв вистелив я собі свій тапчан грубо платками зелених гілячок смерекових або ялових і прикрив те все пухким килимом, а так штучно, що завидували менї мого ліжка відвідуючі мене десь-колись добрі люди на моїм „високім становиску“. Крім того, такий матерац із своїм пухом повинен мати навіть певний гіґієнїчний вплив на легкі а може й на нерви; також і воздух в сьвітлици від того приємний і сьвіжий. Треба лиш що тижня зміняти гілячки фої)

Стая.

На полонинї, де я пробував, були дві стаї віддалені від себе на 30 мінут ходу. При одній була рогова худоба при другій вівцї і кози. Я мешкав коло першої в окремій хатинї. Через день вкруг стаї пусто, аж над вечер сходить ся худоба до своїх кошар. Тодї пастирі гукають, в колибі ясний вогонь і голосна розмова, загостило житє до дрімаючої через день колиби. Доять корови, телята бігають, рвуть ся до своїх материй. Пси глядять на всї сторони і вітрять, чи не зближає ся де з якого боку непрошений гість „вуйко“ (медвідь). Чим раз більше темнїє, зорі бликотять, в поблизкім лїсї тихо, лиш дрозд ще часом відозвесь. Нараз зривають ся пси і женуть з бішеним галасом в долину до лїса. За хвилю вертають тихо назад до кошар. Той маневр потворяєсь ще кілька разів, потім запанувала ніч і тишина. З пастирів пішов кождий повечерявши до своєї худоби у застайку на нічлїг. Застайка, то імпровізована колибка, вкрита і з трох боків обложена драницями і лубами. Від худоби вона зовсїм отверта. Тут горить в ногах кождого пастиря безнастанно вогонь. Худоба полягала і румиґає. Нїму тишину перериває лиш калатанє калаколів на шиях проводячої худоби, доки вона румиґає, ще десь колись загавкає пес на сїй або другій поблизкій полонинї — відтак тишина.

Тимчасом нічний сторож упоравшись в колибі з начинєм по вечері, зробивши порядок з вечірним молоком, приступає тепер до сповненя свого властивого обовязку: цїлу ніч обходити кошари і стерегчи худобу від нападів медведїв. Він гукає, стріляє і трубить від часу до часу через цїлу ніч. Але кілько разів він склонить десь там під воринєм голову, або й забіжить до колиби на одну, дві годинки, „закурити люльку“, те не рахуєсь. Рано має він подоїти корови, нагодувати пастирів, дати їм харч на обід, з молоком зробити порядок, придбати дров до стайок і колиби, потім може спати цїлий день.

Мій нічний сторож, що заразом був і моїм послугачем звав ся Василь Медвідь. Медведем звали его за те, що він вибіг одного вечера від засипаної кулеші з кулїшарем і полонником в руках на зустріч медведеви, котрий скочив був до кошари між худобу. Втїкаючий медвідь від псів і волів, що за ним гнали ся, кланцнув невинного Василя по дорозї в колїно. Позаяк колїно не дуже було ушкоджене, то Василь на конто медведя урвав собі ще два пальцї в руцї, аби не взяли до войска. За таку „борбу“ з „вуйком“ прізвали его Медведем. Він був незвичайно жвавим летїнем. Заки підняв одну ногу, то під ходаком другої могли і хроби замножитись! На метеріольогії він знав ся основно.

Одного вечіра зійшов на чистім небі новий ясний місяць. — Видите паноньку, — каже Василь, — як той місяць стоїть острими ріжками горі до неба? Буде веремнє. Як ріжки в долину звернені і тупі, то на „ґдину“ (непогоду). Тепер буде веремнє, я то вже більше як через 30 років на полонинї випробував. Воно нїколи не хибне. А врештї — хто там може знати!...

На їдї теж розумів ся він дуже добре. Раз прислали менї добрі люди кришок меду. Я врубав спорий шмат кришки і дав Василеви. Я ще не встиг кришки в мисцї накрити і на полицю поставити, обертаюсь, а Василь сидить на лавици, як би нїколи нїчого не видїв, з меду анї слїду. — А деж віск? — питаю. Василь зирнув в долину туда як живіт і відповів спокійно: — Та гріх дар Божий лишати. — Василь і віск проковтнув!

Врештї був він для мене завше добрим сусїдом і послугачем, як лиш зміркував, що менї потрібно, все зробив. Кулешу варив добру, а й гуслянку що дня досконалу, сьвіжу, масло бив для мене з солодкої сметани дуже добре. Бриндзї, будза і кізього молока приносив я собі сам від тої другої стаї. Но кізє молоко ходив я що дня з фляшками до вечірного дою. Над вечір, коло шестої години, скликав ватаг тамтої стаї вівчарів трембітою, я відповідав із високої кичери (шпиля) на флєтї. Відтам було менї до обох стаїв видно.

Небавом виринали із лїсів, що низом полонини стелились у дїл, вівчарі з вівцями і козар зі своїми козами і простували до стаї. Я злазив з моєї кичери (низшого вершка Чівчина) і приходив до самого дою дїйника. Коло сеї стаї було далеко живійше, як коло моєї. Тут було шість вівчарів, один козар, один господар колиби, а девятий ватаг. Крім сих було тут завше ще зо три або чотири посторонних осіб звичайно дївчат (челяди), що приходили із сїл аж з Довгополя по бриндзю. З припадаючих на їх пай будзів робили вони самі собі бриндзю та набивали до бербениць і накувавши бербениці на коні (терх) сходили в село, а другі приходили на їх місце. Таким чином було можливо деколи якусь вістку осягнути із людских осель і переказати дещо до знакомих добрих людий. Деколи дістав я таким чином в тиждень, або дві неділї ґазети, або який лист, що було завше для мене дуже миле і потрібне. Ті приходячі і відходячі партиї становили взагалї майже одиноке, хитке сполученє, між нашою полониною а сьвітом. Таким способом дістають і ті вівчарі деякі свої невеликі потреби із села як: біле, тютюн і т. п. Врештї їх потреби дуже малі; одна сорочка виварена в маслї (мазанка) вистарчає на цїле лїто і має те за собою, що не держать ся в нїй нїякі непрошені гостї. Найважнїйша особиста потреба вівчарів є тютюн; сей мусить собі кождий сам придбати, бо харч має від підприємця дїйника. Знаючи те, мав я в себе запас кількадесять пачок і скрутлїв тютюну, побачивши лише, що коло них круто, я все приносив їм по пачцї або скрутлеви тютюну. Ватаг дістав завше в двоє тілько. Більше пожаданого дарунку не можна їм на полонинї зробити. От чому то були для вівчарів і для мене ті приходячі люди із сїл пожаданими гостями.

(*Дальше буде.*)

Телєґрами „Буковини“.

Будапешт 16. мая. Угорский сойм приняв вчера в третім читаню контингент рекрутів і розпочав дискусию над заведенєм біржевого податку.

Прага, 16. мая. Narodni Listy доносять, що у Відни уконституувала ся ческа національна рада для Долїшної Австриї в цїли стереженя прав осїлих в Долїшній Австриї Чехів.

Франкфурт, 16. мая. Австрийский військовий attaché полковник Ґісль хотїв об'їхати арменьскі провінциї, але не міг одержати від султана потрібного на се іраде. Він хотїв без іраде всїсти на корабель Льойда „Орор“, але коли власти не хотїли до сего допустити, він всїв на австрийский корабель і вивісив воєнну хоругов. З відси дістав ся на корабель Льойда і спокійно від'їхав до Требізонди.

Льондон, 16. мая. Бюро Райтера публикує з бурского жерела походячу вістку, що бури здобули Мефкінґ. 900 Анґлїйцїв забрали в полон.

Не забувайте
НА
НАРОДНИЙ ДІМ
в Чернівцях.

Др. ГОЛЬДФЕЛЬД мешкає і ординує в Чернівцях при вулици Почтовій ч. 2, розпізнає і дальше внутрішні недуги і хірурґічні, як також лїчить
всякі нашкірні недуги при помочи лучів Рентґена.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Хто хоче добре і по властивій цїнї купити, най йде до

СКЛАДУ ТОВАРІВ Б. БАЛЬТІНЕСТРА (МОЛОДШОГО),

улиця Головна ч. 3. ЧЕРНІВЦІ, улиця Головна ч. 3.

НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР.

Соломяні капелюхи, для панів, хлопців і дїтий.

Лїтні капелюхи легонькі, фільцові і Loden, полискуючі, Drapp і в всїляких модних фарбах.

Товари обувяні, лиш добрі фабрикати для панів, дам, дївчат і дїтий. Головний склад французкої фабрики обуви A. Capek і Howlett & White, в Анґлії. — Lawutennis-черевики і білі черевики ірхові.

Сандали Кнайпа ріжної величини.

Домові черевики всїлякої якости.

Всїлякі артикули для їздців колисом для панів і хлопців.

Парасольки від сонця найновійші і найлїпші, чорні і кольорові для дам, дївчат і дїтий.

Парасолї від дощу для дам, панів і хлопців, як також парасолї від тїни для панів. (Schattenspender).

Рукавички з ниток для пань панів і дїтий.

Рукавички з Ґренобля (у Франції) і з найлїпших тукраєвих фабрик. Glacé-рукавички під повною ґваранцию.

Біля з найсолїднійших фабрик під ґваранцию, біле і в ріжних модних ґрасках для панів і хлопців.

Сорочки для туристів з „Zellengewebe“ найновійшого фасону.

Краватки на лїто в найновійшім анґлїйскім родї.

Панчохи, хустини, пасочки всїлякого рода.

Посилки на провінцию все відворотною почтою.

Склад ц. к. привілейної фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

„Unio Catholica“

асекурацийне товариство від шкід

у Відни

звязане

з віденьским асек. товариством на житє

„JANUS“

заложене в р. 1840. — Засобовий фонд 25 міліонів корон.

Маємо честь повідомити Вп. П. Т. Публику, що від 1-го мая 1900 отворилисьмо **філію ґенеральної аґентури** для Буковини і східної Галичини.

Запрашаючи всїх інтересованих до асекурациї, звертаємо увагу, що асекуруємо ріжні непередвиджені шкоди в інтересах яко то: від огню, граду, утрати житя, градїжки, пуканє шиб, дзвонів церковних і т. п. під найкористнійшими услівями.

Бюро находить ся

при улици Паньскій ч. 9, I. поверх.

Ґенер. аґенция асек. заведень

„Unio Catholica“ & „Janus“.

ОГОЛОШЕНЄ.

Повідомляємо Вп. П. Т. Публику, що перебрались мо в коміс наш

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД

від фірми

Пепі Горовіц,

перед тим

Сидір Горовіц

Ринок ч. 12

(під трома Коронами) в Чернівцях.

Поручаємо ся і на дальше ласкавим взглядам, стремлячи до того, аби як перше, так і тепер Вп. П. Т. Поблику цїлковито вдоволити.

З високим поважанєм.

С. і Є. Г. Міхельштетер.

Краєве товариство асекурацийне

на житє і від всїлякого рода шкід як граду, огню, грабіжи і т. и. пошукує здібних місцевих

заступників

для Буковини і всхідної Галичини, мужчин, як також і дам для Чернівців з високою провізиєю, евентуально стало.

Зголошеня під дивізою **„Висока Провізия“** через Адмінїстрацию сеї часописи.

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складї

в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 54. Чернівці, неділя дня 7. (20.) мая 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятниці і неділї.

Редакция, адмінїстр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попередне застережене. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік . . .	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року . .	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Спільний буджет Австро-угорскої Монархії на 1901 рік.

Спільний буджет на 1901 рік представляє ся в головнім начерку так: Загальні видатки 357,034.715 кор., т. є. о 19,687.205 к. більше, як в попереднім роцї. З огляду на се, що на покрите сеї суми призначена надвижка з цлових доходів в квотї 125,089.249 корон, сума 231,995.457 к. має бути покрита обома половинами монархії пропорціонально до обосторонних квот. Поодинокі позициї буджету звучать: 1) Мінїстерство заграничних справ: Звичайні видатки 10,530.784 к., надзвичайні 208.295 к., разом 10,739.079 к. 2) Мінїстерство війни: а) Спільна армія: Звичайні видатки 278,649.953 к., надзвичайні 25,168.258 к., разом 303,818.481 к. б) Маринарка: Звичайні видатки 28,741.660 к., надзвичайні 14,969.160 к., разом 43,710.820 к. Загальні видатки того мінїстерства: звичайні 307,391.613 к., надзвичайні 40,137.688 к., разом 317,529.301 к. 3) Мінїстерство фінансів: звичайні видатки 4,260.609 к., надзвичайні 11.400 к., разом 4,272.009 к. 4) Найвисша обрахункова палата: Звичайні видатки 314.022 к.

Загальна отже сума звичайних і надзвичайних видатків виносить 362,854.411 к. По відтрученю істнуючого покритя в поодиноких мінїстерствах в сумі 5,819.705 к., лишає ся запотребоване нетто в сумі 357,634.706 к. Ся сума буде в части покрита надвижкою цлових доходів, прелїмінованих брутто в висотї 111,787.600 к. для країв Австриї, 17,876.100 к. для Угорщини, а 554.1_0 для Босни і Герцеговини. Нетто представляють они суму 125,039.249 к. Буджет Босни і Герцеговини представляє надвижку в квоті 198.430 к. при загальнім запотребованю 42,591.451 к.

Війна в Африці.

З трансвальских жерел доносять, що Мефкінґ вже дістав ся в руки бурів. Анґлїйске правительство сеї вісти нї дементує, нї потверджує єї. Один з льондоньских дневників доносить те з Льорецо Маркіз. В суботу відбула ся розпучлива борба, однак припускають, що скінчила ся щасливо для ґарнїзону. Бури заатакували місто арматним огнем. В короткім часї часть міста заселена Кафрами станула в огни. Се викликало величезне замішане, з котрого скористали бури. Они заняли сю часть міста і звідтам звернули сильну пальбу на місто. Ґарнїзоновим войскам повели ся зручним маневром окружити віддїл бурів, котрий обсадив дїльницю Кафрів. Вивязала ся горяча борба, але послїдні донесеня кажуть припускати, що бури ще держать ся в дїльници Кафрів і здає ся ще доси суть окружені анґлїйскими войсками. Прихильне бурам сторонництво в Льоренцо Маркіз голосило дня 15. с. м., що в часї атаку бурів на дїльницю Кафрів, місто зачало горіти. Розпочала ся завзята борба. Комендант міста, полковник Баден Повель просив о завішене оружя, а в неділю рано капітулював. Бури котрі приїхали з Преторияґ до Льоренцо Маркіз, показали слїдуючу телеґраму, підписану командантом Снеманом: „Я мав щасте нинї рано взяти Баден Повля з 900 людьми“. Бюро Райтерґ доносить, що про упадок Мефкінґа доси ще нїчого не знати. З португальских жерел в Льдренцо Маркіз доносять, що коло Мефкінґу прийшло до битви з бурами, котрих з великими стратами відкинено.

З Кронштаду доносять, що бури уступаючи з міста спалили двірцї і забрали сїм льокомотив з возами, з котрих може було зложити кілька поїздів, забрано також 40.000 фунтів монет і динаміту. Все чого не може було забрати, спалено, двірцї горіли ще в суботу.

До нинї має бути направлена зелїзниця аж до самого Кронштаду, Достава провянту відбуває ся правильно. Люди і конї одержують нові порциї. В Лїндлею мала відбути ся воєнна нарада бурів, на котрій ухвалено боронити ся в Гарісмітї, так довго, як довго, як довго се буде можливе. Гарісміт лежить на всхід від Кронштаду, а на північ від Ледібранду в північно всхідної Оранії.

Булєр доносить, що заняв Ґленку. Бури цофають ся без великого опору. Цофаючи ся, знищили копальнї угля під Дунде.

Депутация бурів висїла в Новім Йорку. Принято єї з великим ентузиязмом. Маси народу з майором на чолї, численні депутациї і музика вижидали гостий. Президент депутациї Фішер заявив, що не тратить надії, бо анґлїйскі депеші з театру війни суть переборщені. Він не сумнїває ся, що бури будуть бороти ся до послїдного віддиху. В розмові з одним дневникарем, Фішер висказав надію, що Америка обійме уряд полюбовного суді. Місия поїде до Вашинґтону і буде старати ся одержати авдиенцию у президента. Коли би се не повело ся, місия заапелює до американьского народу, котрий присилує правительство до інтервенциї. Депутация одержала запросини від пістьдесяти міст. Кабінет відбув нараду в справі принятя депутациї і ухвалив приняти єї як найвічливійше, однак не нарушуючи в нїчім звичаїв дипльоматичної куртуазиї.

Після виказів присланих з Африки до Льондона, анґлїйскі страти в війнї до дня 2. мая с. р. обчислено на 18.799 людий. Тут не увзгляднено недужих, що лежать в шпиталях.

Вісти з Канади.

До американьскої „Свободи“ пише п. К. Ґеник на тему: „Чи треба Галичанам та Буковинцям шукати хлїба за морем?“

Думаю — пише автор — що в „старім краю“ стає чим раз тїснїйше жити робучому чоловікови в загалї, а в особенности малоземельним господарям. Як довго тревають теперішні порядки, нема надії на лучше. Земля дробить ся, видатки ростуть і лягають своїм тягаром на землю так, що вже нинї можемо сьміло сказати, що малоземельна власність майже цїлковито зруйнована. При таких обставинах жите людий зовсїм незавидне. Що ми, так звані інтелїґенти, не понимаємо докладно того, се річ природна, наколи представимо ті оба супро-

---

24)

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

гр. Л. Н. Толстого.

Перекладає Василь Сїмович.

ЧАСТЬ ДРУГА.

(*Дальше.*)

— Загіпнотизовуєш ся? — повторив Боґатирев і голосно зареготав ся. — Не хочеш, то як схочеш.

Він обтер серветкою вуса.

— Так поїдеш? Ґа? Як він нїчого не зробить, то даш менї, я завтра передам, — закричав він і, вставши зза стола, перехрестив ся широким хрестом, очевидно так несьвідомо, як отер рот, і став причіпляти шаблю. — А тепер прощай, менї час їхати.

— Вийдемо разом, — сказав Нехлюдов, зі вдоволенєм стискаючи сильну, широку руку Боґатирева і як завсїгди під милим вражінєм чогось здорового, несьвідомого, сьвіжого, розстав ся з ним на ґанку його дому.

Хоча нїчого не сподївав ся доброго від своєї поїздки. Нехлюдов усе таки за порадою Боґатирева, поїхав до Топорова, до тої особи, від якої залежала справа сектантів.

Служба, яку повнив Топоров, після свого призначеня становила внутрішне противорічие, якого не міг видїти тілько чоловік тупий і позбавлений морального почутя. Топоров був паном обох тих перечних прикмет. Противорічие, що містило ся в повненій ним службі, полягало на тім, що призначене його посади полягало в піддержуваню і защитї зо внїшними средствами, не виключаючи і насильства, тої церкви, котра після свого розуміня заснована самим Богом і не може бути захитана нї воротами пекла, нї якими небудь людськими змаганями. Се то божественне і нїчим не захитане боже заведене мало піддержувати і боронити то людське заведене, на котрого чолї стояв Топоров зі своїми чиновниками. Топоров не бачив або не хотїв бачити того противорічия і тому дуже серіозно старав ся в те, щоби який небудь ксьондз, пастор або сектант не знищив тої церкви, якої не можуть одолїти пекольні ворота. Топоров, як і всї люди, лишені основного релїґійного почуваня, спізнаня рівности та братерства людий, був цїлком переконаний, що нарід складає ся з єств зовсїм інакших, як він сам, і що для народа необходимо потрібне то, без чого він дуже добре може обходити ся. Сам він в глубинї душі в нїщо не вірив і признавав такий стан дуже вигідним та приємним, але бояв ся, щоби нарід не звів ся до такого стану, і уважав, як він виражав ся, сьвятим своїм обовязком спасати від того нарід.

Подібно, як в одній кухарській книжцї говорить ся, що раки люблять, аби їх варити живими, так і він вповнї був пересьвідчений, і не в переносним значінню, як се виражене розуміло ся в кухарській книжцї, а таки в простім — думав і говорив, що нарід любить бути забобонним.

Він відносив ся до піддержуваної ним релїґії так, як відносить ся когут до відпадків, якими годує своїх курок: відпадки дуже немилі, але кури люблять і їдять їх і тому їх треба годувати відпадками.

Розуміють ся, усї ті Іверські, Казанські та Смоленські — се дуже грубе ідолопоклоньство, але нарід се любить і вірить в се, і за того треба піддержувати отті забобони. — Так думав Топоров не здаючи собі справи з того, що йому здавало ся, що нарід любить забобони лише тому, що завсїгди бували і тепер бувають такі жорстокі люди, яким і він був, Топоров, котрі, просьвітившись самі, уживають сего сьвітла не на те, на що вони повинні уживати себ-то на поміч виринаючому із кромішної темноти народови, а лиш на те, щоби ту темноту утвердити в нїм.

В хвили, коли Нехлюдов увійшов до його сальону, Топоров у своїй канцелярії розмавляв з черницею-ігуменею, затятою аристократкою, котра ширила і підтримувала православіе на західних частях держави поміж унїятами, котрим насильно накинули православіе.

Чиновник що для особливших припоручень, що находив ся в сальонї, розпитав князя про його справу і, дізнавшись, що Нехлюдов взяв ся передати цареви прошене сектантів, поспитав його, чи не міг би він позволити переглянути прошене. Нехлюдов згодив ся на се, і чиновник з прошенем подав ся до канцелярії. Черница у клобуцї, в довгім, хвилюючім вельонї, і в чорнім шлейфі, що тягнув ся за нею, склавши з очищеними нїхтями білі руки, в яких держала топазові чотки, вийшла із канцелярії і намірила ся ід виходови. Нехлюдова все іще не просили увійти. Топоров читав прошене і крутив головою. Він попав у страшне здивоване, прочитуючи ясно і сильно написану просьбу.

„Наколи отсе письмо попаде ся в руки царя, то може збудити немилі запити та непорозуміня“, подумав, докінчивши читане. І, положивши на стіл, задзвонив і приказав просити Нехлюдова.

Він згадав справу тих сектантів, у него було вже їх прошене. Річ була в тім, що відпавших від православія християн переконували, а опісля віддали під суд, але суд оправдав їх. Тодї архиерей з ґубернатором рішили, на основі не законного шлюбу розіслати чоловіків, жінок та дїтий на ріжні місця заслання. Ось отсї то баби та жінки й проспли, щоби їх не розлучували. Топоров згадав сю справу, коли вона у нерве попала ся йому в руки. І тодї він вагав ся — чи не закінчити справи? Але не могла вийти для него нїяка шкода з полишеня давнїйшого розпорядженя, щоби порозсилати по ріжних місцях членів сїм'ї тих мужиків; тимчасом полишене їх на місцях їх пробуваня могло мати лихі наслїдки зі згляду на проче населене в роді відпаденя їх від православія, на що вказувала ревність владики. Ось ізза того він дав справі такий оборот, який вона мала перше.

тилежні табори. Наші галицкі інтелїґенти, річ певна, викормились хлїбом сих малоземельних і жиють ним до тепер. Декотрі уважають тих малоземельних виключно за дойну корову. Що-ж ми в заміну платимо тим людям за хлїб? Відповідь лишаю кождому довільно.

Яке би не було жите інтелїґентів, може деколи не дуже завидне, то если приймемо ту правду, що всї родимо ся рівними і однаково мусимо умирати, а ще до того, як без облуди приглянемо ся житю малоземельних, посьмію запитати, чи схоче котрий інтелїґент прожити хоч один рік в таких житевих обставинах, як се чинить наш „меньший брат“ аж до самої смерти? Сумнїваюсь, чи згодив би ся котрий на щось подібного, а за рівність людий, та за свобідне користоване ся найновійшими здобутками культури говорить ся скрізь. Пригляньмо-ж ся тепер житю того малоземельного горожанина, що утїкає за море шукати лучшої долї. Возьмім галицке село з осадию 500 хат і спитаймо, кілько з них потрафить прожити цїлий рік своїм хлїбом? О скілько я знаю Галичину, як один з тих, що родив ся там і жив між тим народом, лиш з тою ріжницею від других, що мій батько ґаздував на кількадесять морґах, то съміло можу сказати, що яких 10 процент має свою поживу. Решта народу, т. є. 90 процент, не має на цїлий рік достаточно ні поживи, ні одягу, ні звичайної порядної хати, в якій би слїд чоловікови мешкати. Если у тих людий нема конечних средств до житя, то про поживу душевну нема що й говорити. Тож если зважимо ту гірку долю наших людий, що не видить з нївідки для себе помочи, а в своїх наставниках та інтелїґентах бачить лиш настоятелїв, а не приятелїв — чиж зможемо дивуватись тій масовій еміґрациї за море?

Тепер придивім ся, як наші інтелїґенти трактують сесю так важну справу:

(Конець буде).

НОВИНКИ.

Чернівці, 19-го мая 1900.

Буковиньскі Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кождій нагоді збирайте складки.

П. президент краю бар. Бурґіньон відїхав на 14 днїв до Відня. Управу в правительстві обняв радник двору Помпе.

Повітова учительска конференция для повіта Сторожинець відбуде ся в Сторожинци в днях 12, 13 і 14 червня с. р.

Краєва рада шкільна в Чернівцях рішила на засїданю з дня 9. мая с. р. запровадити в народній школї в Серґіях попри руску і нїмецку а в Стульпиканах попри волоску ще й нїмецку, а в Михальчу лише руску мову викладову а дотеперішну волоску мову викладову перетворити на предмет надобовязковий. Далї признала надучителеви Серфасови в Нїм. Тереблещу 3., 4. і 5. додаток пятилїтний а надуч. Ґуґови особистий додаток 100 к. Вкінци порішено кілька дісциплїнарних слїдств.

Конкурс на місце управителя нар. школи в Чорнім Потоцї, на місце учителя і двох підучителїв в Милишівцях та по одному місци підучителїв в Селетинї, Молдаві і Шипинцях, всї з рускою мовою викладовою, виписані до 20. н. ст. червня с. р. що до місць в Чорнім Потоцї і Шипинцях, а що до прочих до кінця мая с. р.

Іспит кваліфікацийний для шкіл народних зложили в маю с. р. учителї: Данчул із Стебнїв з рускою мовою викладовою, а з руск. і нїм. Гнїдий із Валяви, Неделко з Топорівців, Стремковский з Яблониці і Щупак з Конятина та учительки Андрюк з Шишківців і Бухгольц з Путилова; Гаврищук з Жучки доповнив іспит з нїмецкої викладової мови. Крім того апробовано 11 кандидатів з вол. взглядно нїм. мовою викладовою, двох з нїмецкої а одну кандидатку з польскої мови яко предмету і одного кандидата а одну кандидатку для шкіл видїлових з нїм. мовою викладовою. Репребовано трох кандидатів з волоскої мови яко предмету.

Пригадуємо іще раз, що шевченківский концерт бурси товариства „Руский Народний Дім“ в Чернівцях відбуде ся нинї, 20. н. ст. мая с. р. точно о 4-ій год. по полудни. Просить ся о численну участь.

Преосьвящений Епископ Шептецкий в Раранчу. Дня 16. мая 1900 в полудне прибув Владика на візитацию в супроводї о. крил. Костецкого та Вп. н. др. Вірфля старости. Вже від сїльскої границї очікувала численна бандерия кінна, та провадила Владику до села. Перед селом була устроєна величава тріюмфальна брама, де множество народа очікувало Владики. Тут витала его старшина громадска на чолї з начальником п. Красовским хлїбом-сілею по рускому звичаю, також витали жиди з тойрою. На брамі ожидали съвященики о. Федик, о. Лабій і о. Гелюк з Заболотовя з процесиею і ту церковне брацтво передало Владицї величезні колачі і сіль. Молодїж шкільна під наглядом своїх учителїв зробила перед школою шпалїр і съпівала кантату „Без Бога анї до порога“ Воробкевича, котру научив їх красно съпівати учитель п. Руснак. Від брами йшов Владика 1 кільом. пішки до церкви а здвиг народа робив шпалїр. На церковних дверах витав Владику місцевий парох о. Федик красною промовою, передаючи ему ключі церкви. Коло красного престола відправив Владика в церкві св. молебен, вийшов на двері тримати проповідь народови, котрий в церкві не міг помістити ся і говорив цїлу годину так милозвучно, що й мала дитина могла его порозуміти. Потім люди межи собою говорили: „Такого слова Божого, такої науки ми ще від коли родили ся, не чули, аби хто говорив. Вкінцї катихизував школярів і роздавав їм св. образки та медалики. По церкві удав ся Владика до пароха переглядати книги урядові, звідтам посїтив школу, де витав его директор п. Ярошиньский. На запросини п. дїдича др. Стефановича пішов Владика до двора на обід. По полудни о 5. год. відїхав Владика до Погорилівки на візитацию, оставивши дуже миле враженє і людов в публицї. — Люди говорять між собою: „Хто лиш видить погляд сего Владики, мусить его полюбити, бо він має щось притягаючого до себе“. *І. Д.*

Безпамятна еміґрация наших селян. Із Станиславова доносять, що в тих днях мало виїхати з Товмача до Америки на Будапешт-Удїне около 800 душ еміґрантів двома окремими поїздами.

Загальний звичайний висняний збір „Каси позичкової і щадничої“ стовариш. зареєстрованого з необмеженою порукою в Малятинцях, відбуде ся на 27. мая с. р. о годинї 2 по полудни в будинку Костя Тимофійчука в Малятинцях з слїдуючим порядком дневним: 1) Справоздане начальника про стан Товариства і про діяльність Старшини. 2) Внесеня Ради надзорчої що до замкненя річних рахунків і біляне за рік 1899. 3) Вибір 5 членів до ради надзорчої. 4) Вибір 2 членів Старшини. — Річний образхунок і біляне лежить у Канцелярії Каси. — Малятинцї 12. мая 1900.

Партимій Власійчук, начальник.

Руский театр переїхав онодї з Кракова до Тарнова, полишаючи по собі милі спомини між краківскою публикою. Краківска праса живо інтересувала ся нашою сценою і з повним признанем висказувала ся все для наших артистів. Нинїшна „Nowa Reforma“ пише по виїздї руского театру з Кракова: „По двотижневім побутї в нашім містї, закінчила вчера дружина руского народного театру свою гостину двома представленями в міскім театрі. Вибрано на них твори з підкладом переважно музичним, т. є. оперетку Артемовского „Запорожець за Дунаєм“ другий о характері ситуацийно-драматичнім, а іменно народну драму І. Тобилевича „Закаменїле серце“. В відповідних, хороших рамах, яких міг рускій дружинї доставити міский театр, артистична сторона обох представлень скористала немало і відслонила в цїлій повни знаменні черти родинного підкладу рускої лїтератури народної, так повні відрубної характеристики і ріжноманїтности“. Опісля подає „Nowa Reforma“ зміст і коротку характеристику обох, на остатку граних штук, висказуючи ся притім дуже підхлїбно що-до твору „Закаменїле серце“. Вкінци на працане каже згадана часопись: „Як театр чисто-народний, представила ся руска дружина під кождим зглядом користно. Нема вправдї в тій дружинї таланів першорядної води, але є блиски нещоденної здібности і буйного темпераменту. Ансабль є знаменито дібраний, а граючі цїлковито панують над ролями і ситуациею, в наслїдок чого цїлість виходить повна принади і характеристики. Одна хиба місцями разить, що вкрадають ся до рускої мови — правда дуже рідко — слова чисто росийскі, на що повинна дирекция театру звернути пильну увагу. Ми щиро вдячні рускій дружинї, що завитала до нас в гостину і познакомила зі своїм театром, музикою і родом гри, що безперечно стоїть в своїй характеристицї на ровени артистичній“.

Вибір нового посла до державної ради з міского округа Станиславова, в місце ґубернатора, др. Біліньского, упав на інжинера зелїзниць державних, п. Павла Ствертню, 1186 голосами, против 654 голосів, які упали на контркандидата, др. Добошиньского, адвоката з Кракова. Вибраний послом зачисляє себе до демократичного сторонництва, а аґітували за ним навіть найскрайнїйші елементи.

Рада надзираюча Тов. взаїмних обезпечень „Днїстер“ у Львові відбула дня 14. мая с. р. безпосередно по загальних зборах звичайне засїданє під проводом заступника президента о. митрата Льва Туркевича і на сім засїданю доконала вибору президента в наслїдок погасненя трилїтного мандату сов. Григория Кузьми і одного члена дирекциї і в наслїдок погасненя мандату др. Стефана Федака. Президентом вибрано на дальші три роки одноголосно сов. Григория Кузьму, а членом дирекциї на дальші три роки поновно д-ра Стефана Федака.

Вечерницї в честь Т. Шевченка в Снятинї відбули ся дня 6. мая с. р. заходом „Міщаньскої читальнї“. В продукциях того торжества брали участь самі міщани і міщанки, лиш др. К. Трильовский мав вступне слово. Хор під управою п. Гоєва віддав уміло слїдуючі пісні: Думи мої, Огнї горять, Реве та стогне, Ой чого ти почорнїло, Молитву і Завіщане. Завіщане, хоч музика дуже трудна, відспівали съпіваки з великою прецизиею, так, що оплескам не було кінця, а пісьню мусїв хор повторити. Відчит про житє Тараса, що мав міщанин Танащук, був знаменито оброблений і виголошений. З великим зрозумінем віддеклямувала панна Чепига „Тополю“ і одушевила публику. Салю заповнили головно селяни з Завала і з иньших сїл та міщани снятиньскі.

Ц. к. Дирекция почт і телеґрафів подає до відомости: Від тепер можна почтові посилки понад 5 до 10 кільо, з поданем вартости і за посліплатою до 500 франків via Женева посилати до Альжиру, Корсики і Тунїсу. За транспорт посилок до 10 кільо на просторі з Женеви до пристаний альжирских і корсиканьских належитість від ваги виносить 2 к. 30 с., а до самого Альжиру і Корсики (т. є. до місцевостий в нутрі тих країв положених), як також до Тунїсу 2 к. 38 сот. Належитість від вартости за той простір виносить до 288 к. (360 франків) 19 с., а до 480 к. (500 франків) 38 с.

Голос селяньскої розпуки. „Дїло“ друкує копію ось такого документу:

„Отвертий лист і зажалене громади Ольховець повіту Борщівского на руки Вп. посла Д-ра Романа Ярославича у Відни.

Так великій тягар поносить наша громада то вже далї не йде і годі видержати того всего! Пане нашь дорогий в якій спосіб можь тое тяжке ярмо з себе усунути, бійте ся Бога як то над тим рільником всьо панує так точно, що той хлібороб мусить здихати під тим ярмом, се нас найгірше болить, понеже некажемо вже за податок, що его треба такой заплатити, і убрати ся, бодай тую бідну рубашку, але то розходить ся, що чоловік немає навіть голого борщу з чого зварити, наприклад тажь і борщь потребує бурака і бараболі таж нас много є таких що і куска поля не мають, отожь очевидно біда а о хлібі бесіди не ма, бо суть такі люде, що він цїлий рік навіть і не видить в своїй хаті. А то длятого понеже зарібків жадних нема, а знову які зарібки в нас бійте ся Бога яка доба велика понеже має 24 годині то раптом за тих 24 годині возьме 12 кр. а найбільше 20 кр. О Боже моцний з чого жити за 20 кр., з чого то можна вік свій точити, таж то погибель вічна, чоловік здихати мусить. Пане после лікарю нашь, боронителю нашого народа майте милосердіє над нами вносимо Вам свою жалобу, свої тягарі.

Страйк! страйк! страйк! о що за чудо?! зійде ся нас де два три то жандармів може бути а часом і є десять. Тажь борби жадної ніхто не робить, бійки жадної, вибиваня вікон тожь само не було, досить того що спокій в Ольхівци а наш державець описав нас в Суді і в Старостві, що ми есьмо розбишаки, а то цїлком не правду подано. Посесор зараз бє в телеґрами, що в Ольхівци бунт, огні, то цїлком ложно нас чернит. Ніхто жадного бунту неробить, тілько громада жадає собі угоди за роботу з п. посесором, щоб була стала якась плата але не така як до сеї пори. Страйк тягнув ся через 14 днів і раптом з того всього приїхав п. Староста з Борщева, а ми не хотячи встиду робити пану Старості, понеже виголосив, що приїхав нас уреґулювати, щоб ми ся не колотили, щоб якаясь угода була межи нами. Отожь і так ся стало: доросла особа мала брати плату після згоди п. Старости без жадного контракту по 50 кр., а жінки чи дівки по 40 кр. а в менших літах по 20 кр. Тимчасом раптом тревало то оден тиждень а на другій переступило, а він вже обтягає, отожь нарід зтревожений навіть відрік ся тих пару крейцарів, котрі для себе гірко заробив, а добре чув як п. Староста говорив: „що если що кому бракне той най мені дадуть знати, а я тое залатвю“. Отожь де тая правда, де еї найти, де тої помочи шукати? ой трудно еї придибати!

Пане нашь После, де тая правда, чи она вмерла, чи она жіє, чи еї цїлком нема на світі? О милий Боже! якій то тягар наступає на той нарід. За море, то би йшов не оден але не має з чим отожь просимо і благаємо о помічь для нас! Просимо о поміч як ми можемо з тим всім поступати в тім, що право Цісарске і закон позволив.

Від громади Ольхівця 13. 5. 1900 р. (Печатка громадска.) Василь Костиньчук начальник громади, Михайло Яковенко, Никола Кремновичь, Михайло Баланек, Никола Савіцкій, Василь Зваричь, Онуфрій Лаба, Іван Лабюк.

Пересторога для еміґрантів. Розпоряджене австрийского мінїстерства внутрішних спав з дня 3. мая оголошує, що після інстнуючих в Сполучених Державах законів, є заборонена еммїґрация туда особам, які заключили передше угоду, що наймають ся до робіт в краю

Між тим тепер, з таким оборонцем, як Нехлюдов, що́ мав ріжні звязи в Петербурзї, справа могла бути представлена цареви просто, як щось жорстокого, або дістати ся до заграничних часописий, і тому у него сейчас зробило ся несподіване рішене.

— Здорові були, — сказав він з видом дуже занятого чоловіка, стоячки зустрічаючи князя і зараз таки приступаючи до самої річи.

— Я знаю сю справу. Як лише поглянув на імена, я зараз згадав сю безщасну річ, — додав, беручи в руки прошене, показуючи його Нехлюдову. — І я дуже вдячний вам, що ви нагадали менї про него. То ґуберньскі власти переборщили трохи в своїй ревности...

Нехлюдов мовчав, з недобрим почуванем дивлячись на неподвижну маску блїдого лиця.

— Я і зроблю, щоби сей засуд був відмінений і ті люди вернули до своїх хат.

— Так, що я можу положити конець прошенем? — спитав Нехлюдов.

— Можете на мене спустити ся. Я вам обіцяю се, — сказав Топоров, досадно вимовляючи слово „я“. Він, видко, був переконаний, що його чесність, його слово було як найлїпшою запорукою. — Але лїпше буде, як я таки зараз напишу. Прошу сїдати.

(Дальше буде.)

Колюмбія. Після наших приписів є заборонена емміґрация навіть в разї устної того рода умови, або сли прийшло до неї в наслїдок печатаних відозв. Емігрантів, що переступлять сю заборону, відішле ся назад до дому. Також сих видалить ся, що против сеї заборони приїхали би до Америки, хотяй би навіть цїлий рік там мешкали. Сполучені Держави перестерігають тепер ті закони о много пильнїйше як попередними лїтами.

З Бразилії надходять вісти про бунт тамошних Нїмців. З Ріо Жанейро доносять, що Нїмці приготовляють замах на три бразилійські провінції: Ріо Ґранд де Суль, Парана і Санта Катаріна. В сих краях мешкає знатний процент Нїмців. Дорогою на Ураґвай нїмецкі аґенти перепачкували знатну скількість пушок Круна, Мавзерівских карабінів, амуніції і всякого военного материялу. Коли приготовання будуть на покінченю, Нїмці піднесуть оружний бунт проти центральному правительству в Ріо Жанейро і прилучать ся до Ураґваю. На побільшеним в сей спосіб Ураґваєм Нїмеччина обійме протекторат. Американьска праса додає, що Нїмеччина рада би запрятати Сполучені Держави війною з якою европейскою державою, щоби без небезпеки евентуального протесту Сполучених Держав, тим лекше розірвати Бразилію.

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

Верховиньскі спомини.

(*Дальше*).

Вечер.

Та хоть я перебував на тій полонинї сам без відповідного товариства, то рівно не чув ся я там опущеним, одиноким; знаючи, що добрі люди, мої гірскі знакомі на мене все памятали. Декотрі з них не витримали, щоби не заглянути хоть раз через вакациї до мене і не спитатись як менї поводить ся і чи не бракує чого. І хоть я запевняв що менї не бракує нїчого, то вони таки приносили дещо з собою, або і висилали на гору.

Одного прегарного вечера, вертаючи з кізем молоком від тої другої стаї до дому, застав я раз навіть сїмнадцятеро душ гостий дома.

У верховинах вечїрна хвиля взагалї характеристична а того вечера вечірна сценерия на полонинї зробили на менї особливше вражінє.

Я ступав сам один по широкій зеленій полонинї. Сонце зайшло вже геть за гори. Вкруги глубока вечірна тишина, а вершки гір, навіть найвисші, пірнули вже у тїнь. Так тихо-тихо, як се лиш на горах у вечер буває. Якась таємнича сьвятість налягає звільна на гори і доли, стелить ся широко полонинами все густїйше, наглядиїйше, чутнїйше; займає око, ум, і чуте, всиляєсь майже чутно у душу і змушує її відчувати, ту єдину вечірну сьвятість верховиньску. Все здаєть ся занялось у своїм серцю тихою вечірною молитвою. По тім видаєсь окови як би незамітно усе віддалялось, риси форм мякнуть, над усїм силить ся якийсь мягкий пух, у ярах сивіє, як би прозрачні якісь безформні духи, як би ідея сну знималась в гору у сьвіт, щоб розпочати свою повинність. Вже все дрімає.

На окружних полонинах затріскотїли коло кошар вогні, як би жертви до Бога. Сумрак налягає все грубший на землю, але в горі видобувають ся зорі, спершу бліді, невиразні, та відтак небо темніє, а вони що хвилю ясніють і виразно, щиро і приліжно глядять на верховиньский вечірний рай. Із за всхідної полонини „Альбіна“ виринає місяць, кидає по всїм краєвидї свої сріблисті проміня тай перебирає владїнє над опущеною сонцем землею. Уся та попередна вечірна сьвятість поволи десь зникла. Вона лиш царя ночи впроваджувала, а зі всходом місяця зникла у сьвітї величавістм ночи. По листочках полониньскої трави хвилює его бліде сріблисте сявітло і тремтить у мілїярдах перлин роси.

Я станув в задумі, і поволи полониною зближав ся до моєї хатини. Оті чудові гірскі сценериї переходу дня у вечер а вечеру у ніч обсервував я часто на полонинї і часто вертав я від стаї до дому умисно пізнїйше, аби віддатись тим чаруючим впливам єдиної верховиньскої вечірної хвилї.

Перед хатою чую гамір, веселий крик і сьпіви. Я з'умів ся. Приходжу близше, а ту метушить ся коли хати цїла громада дїтий і дорослих, панночок і хлопців, пань і панів. Весело приняли мене усї, а я їх іще втїшнїйше. Але в тій хвили шибнуло менї в голові, що я з тим фантом зроблю? де я їх тілько подїю, як розлучу на ніч у одній сьвітлици, панів від пань і т. д.?...

Призираюсь їм близше, а то гостї із Гриневи, із Черновець а навіть із Румунії з Пятри, всїх сїмнадцять душ. Вони всї там на дверях полишали власноручні свої підписи. Будучи там тепер по вісьмох роках і глипнувши на ті підписи, то видалось менї, що то немов всьміхалось кожде до мене наново, як тодї, коли були менї такими милими гостями. Але се вже давно минуло, пропало...

І хто би вгадав, як я собі дав раду з тою мішаною громадкою на ніч в одній сьвітлици? Дуже поединчо. По перше у тім верховиньскім сьвітї устають всякі конвенціональні „не годить ся“, відповідно широкій верховиньскій натурі. а по друге, рослїзлось те все, як живе срібло, коли я пробував умістити панї окремо у сьвітлици, а панів на стриху. Бог его врештї знає, як воно склалось? Але десь по пів години даремної проби нічлїгу ми раптом знайшли ся всї на дворі під хатиною довкола великого, до неба палаючого вогню. Слово по слові, жарт по жартї, сьпів по сьпівови і почало тимчасом сонце сходити ізза полонини Альбіна. По веселім снїданю повсїдали всї на коні і ступали мальовничою полониною назад в село. Я відпровадив їх аж у лїс, де Чівчин вже стрімко в Черемош спадає і дивив ся з жалем за ними, як вони спускались у низ, але вони швидко зникли з моїх очий, так як нечаяно і прийшли. Лиш спокій менї забрали на якийсь час. Бо моє житє плило тут спокійною струєю більше меньше однаково з дня на день, без особливих зворушень.

Тих-же сїмнадцять милих гостий впали на тиху струю моєї будденщини, як сїмнадцять перел на гладку глубоку воду. Сїмнадцять кружіл здоймилось на тім тихім зеркалї моєї тамошної житєвої струї. Одні ширшали, розпливались, а другі виринали. І довго те зворушенє тревало поки втихомирилось, але мила згадка по них в душі таки остала.

Медвідь а пес.

З першу був я цїкавий бачити на полонинї все, що там взагалї можна було бачити з полониньского житя. Тож хотїв я раз придивитись тому, як то ґаздує ватаг коло молока у овечій стаї. Як він молоко ґлядже, як збиває будзи, як виварює з жентиці вурду і т. д. Тому пішов я одної днини туда вмисне в полудне, до полуднїшного дою. Тої днини був там також і сам підприемець дїйника, Дзюбун, вже около шістьдесятьлїтний гуцул із Довгополя. Він був поважний, мало говірливий чоловік.

Як розійшлись вівчарі з вівцями і козами, утих гамір навкруги колиби. Внутрі колиби на самій ей серединї тріскав лиш вічний вогонь. Над вогнем грілась у великім кітлї вурда, ватаг збивав руками обережно зґладжене молоко полуднїшного дою у будз. Все йшло тихо без горівки. По закінченій роботї я мав вже відходити до моєї стаї назад. Зі мною вийшов і Дзюбун подивитись, де конї пасуть ся. Коний близько колиби не було, тому товаришив він менї один кільометер дороги. Біля него йшов великий білий пес, похожий на расу бернгадиньску, спокійно, поважно. Вираз его позору був замітно інтелїґентний. Він не бігав, як то другі пси неспокійно то сюда то туда, але ступав з нами разом нога за ногою.

„Відки маєте ви сего пса“, питаю мого товариша?“

„Ізза гори“, значить із Угрів, „десь перед десяти лїтами купив-ем го там малим щенем“.

Тим часом дійшли ми до воринь сеї стаї, де я мав попрощатись з моєм товареном. Коний нїгде не було видко. Близько воринь лежала на обіч велечезна колода, за нею стояло кілька молодих смерік, туда далї видно ломи і молодник смерековий, за тим стилив ся у діл темний пралїс.

„Видиши“, пане „оту грубу колоду?“ Коло неї мав я перед трома роками гинути. Що мої кости при купї і щом живий те се завдячую отсему Белейови.

Як сегодне вийшов по скінченій роботї у стаї подивитись до коний. Дїйшовши отсюда взрів я за отов колодов мого коня пасучого ся спокійно перед отов смерековов оберненого передом сюда а задом до смереки. Як би з під землї виринув раптом велечезний медвід ізза смереки зняв ся на задні ноги і махнув переднов лабов коня в лопатку. Кін микнув до землї як снїп. Я не мав нїчого при собі, лиш один бук в руках. Не памнятаючи, що роблю, прискочивем до отої колоди і став на медведя гукати та булавов у колоду гримати.

Медвідь застановив ся на часочок, лишив коня, приступив до колоди напротив мене, і почав лїзти на колоду. Пес благав з першу, аби ему якийсь приказ дати, але я в страху забув на пса. Тимчасом білий скочив на той бік поза смереку. Рухи медведя були розважні і лїниві. Скоро лиш мав медвідь вже три лаби на колодї і лиш зачав підносити четверту із землї в гору, то білий блискавков вискочив ізза отої смереки і лапнув медведя за лабу. Медвідь зсунув ся назад на землю. Пса тимчасом вже не видко було. Сердитий медвідь почав знов лїзти на колоду до мене так само як вперед. Я стояв нї мертвий, нї живий, задеревілий. Пес знов стягнув медведя в той самий спосіб і знов зник десь там у ломи. Сердитий медвідь звернув ся назад до коня, але кінь тимчасом якось зволочив ся із місця і зчез десь. Потому найшовем его отам вище з роздертим стегном у ломах. Медвідь не вертав ся вже більше до мене а поволочив ся сердито отуда в діл у лїс борборосячи щось з під носа. Я довго стояв ще мов вкопаний на місце і чув як сучя тріщало під медведем у лїсї. Він справив ся отуда до потоки в Добрин.

(*Дальше буде.*)

Телєґрами „Буковини“.

Відень, 17. мая. Мінїстерство предложило шістьмісячну буджетову провізорию.

Відень, 18. мая. Нинїшне засїданє парляменту виповнило відчитуванє внесень та інтерпеляций. — На засїданю зелїзничої комісиї розвели Чехи обструкцию і не допустили до нїяких нарад.

Відень, 18. мая. Вчера вечером відбула ся кількогодинна конференция виконуючого комітету Молодочехів з пос. Яворским, котрий поставив Чехом ультімат: або обструкция, або союз правиці. Чехи заявили ся за обструкциєю.

Відень, 18. мая. В суботу рада державна відрочить ся до 7-го червня.

Льондон, 18. мая. Льорд Робертс доносить з Кронштаду: Ґенерал Гунтер вдер ся до Трансвалю і є вже на десять миль віддалений від Християнїї. Ґенерал Метуен посунув ся о 12 миль наперед не стрітивши нїгде неприятеля. Донесеня про здезорґанїзованє войск потверджують ся з усїх сторін.

Відень, 19. мая. Засїданє палати послів зачалось о 11. годинї 50 м. перечитуванєм петицій. Перечитуванє се треває дальше.

Льондон, 19. мая. Булєр доносить, що заняв Нюкастль. 7000 бурів утекло частию до Уакерстром, частию до Фрайштадт. Вість о відсїчи Мефкінґу збудила в Льондонї велику радість.

Др. ГОЛЬДФЕЛЬД мешкає і ординує в Чернівцях при вулици Почтовій ч. 2, розпізнає і дальше внутрішні недуги і хірургічні, як також лїчить
всякі нашкірні недуги при помочи лучів Рентґена.

Хто хоче добре і по властивій ціні купити, най йде до

СКЛАДУ ТОВАРІВ Б. БАЛЬТІНЕСТРА (МОЛОДШОГО),

улиця Головна ч. 3. ЧЕРНІВЦІ, улиця Головна ч. 3.

НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР.

Соломяні капелюхи, для панів, хлопців і дітий.

Літні капелюхи легонькі, фільцові і Loden, полискуючі, Drapp і в всіляких модних фарбах.

Товари обувяні, лиш добрі фабрикати для панів, дам, дівчат і дітий. Головний склад французкої фабрики обуви A. Capek і Howlett & White, в Анґлії. — Lawntennis-черевики і білі черевики ірхові.

Сандали Кнайпа ріжної величини.

Домові черевики всілякої якости.

Всіляні артикули для їздців колисом для панів і хлопців.

Парасольки від сонця найновійші і найліпші, чорні і кольорові для дам, дівчат і дітий.

Парасолї від дощу для дам, панів і хлопців, як також парасолї від тіни для панів. (Schattenspender).

Рукавички з ниток для пань панів і дітий.

Рукавички з Гренобля (у Франції) і з найліпших тукраєвих фабрик. Glacé-рукавички під повною ґваранцією.

Біля з найсолїднійших фабрик під ґваранцию, біле і в ріжних модних красках для панів і хлопців.

Сорочки для туристів з „Zellengewebe“ найновійшого фасону.

Краваткина літо в найновійшім анґлійскім роді.

Панчохи, хустини, пасочки всілякого рода.

Посилки на провінцию все відворотною почтою.

Склад ц. к. привілейної фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Важне для кождого!

ВИПРОДАЖ!

За неімовірно тану ціну бо за 2 зр. 95 кр., можна получити ґарнітурик складаючий ся з **чотирнайцять** вартостевих понизше висказаних елеґанцких предметів:

1 кешенковий годинник никлевий Анкер Рем. (на жадане посріблений), з красно ґравіруваним моноґрамом найправильнійше показуючий з трилітною ґваранциєю.
1 никлевий ланцушок до годинника з сильветкою париского систему.
1 прегарна шпилька до краватки з брилянтом.
1 пара спінок до манжетів з маркою „Garantie.“
1 ґарнітур складаючий ся з 5 штук спінок до ковняриків.
1 пара срібних кульчиків.
1 золотий перстень з красним каміньчиком.
1 кишенькове зеркальце в етуї.

Ті всї предмети враз з годинником получить ся за посліплатою або посилаючи гроші наперед до фірми

БРАТЯ ГУРВІЦ

дім експортовий **в Кракові,** Страдом ч. 17.

На случай якби ся неподобали кому вище згадані предмети, може їх до 8 день по отриманю звернути назад фірмі, котра обовязує ся вернути купуючому гроші.

Богато ілюстровані катальоґи юбілерских товарів висилає ся на жадане Gratis і franco.

Пошукує ся також за відспродавцями і аґентами.

„Unio Catholica“

асекурацийне товариство від шкід

у Відни

звязане

з віденьским асек. товариством на житє

„JANUS“

заложене в р. 1840. — Засобовий фонд 25 міліонів корон.

Маємо честь повідомити Вп. П. Т. Публику, що від 1-го мая 1900 отворилисьмо **філію ґенеральної аґентури** для Буковини і східної Галичини.

Запрашаючи всїх інтересованих до асекурациї, звертаємо увагу, що асекуруємо ріжні непередвиджені шкоди в інтересах яко то: від огню, граду, утрати житя, градїжки, пукане шиб, дзвонів церковних і т. п. під найкористнійшими услівями.

Бюро находить ся

при улици Паньскій ч. 9, I. поверх.

Ґенер. аґенция асек. заведень

„Unio Catholica“ & „Janus“.

Краєве товариство асекурацийне

на житє і від всїлякого рода шкід як **граду, огню, грабіжи** і т. и. пошукує здібних місцевих

заступників

для Буковини і всхідної Галичини, мужчин, як також і дам для Чернівців з високою провізиєю, евентуально стало.

Зголошеня під дивізою „**Висока Провізия**“ через Адмінїстрацию сеї часописи.

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складї

в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 55. Чернівці, середа дня 10. (23.) мая 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятниці і неділї.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попередне застережене. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік	20 Кор.	—	сот.
на пів року	10 „	—	„
на чверть року	5 „	—	„
на місяць	1 „	70	„

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Русини а державні зелїзниці.

В сїй справі, що живо дотикає національні інтереси буковиньских і галицких Русинів, подали ми недавно тому відрадну вістку, що мінїстерство зелїзниць на підставі інтерпеляциї пос. Окуневского зажадало від дирекциї в Станиславові усуненя кривд зглядом Русинів. Ми старали ся близше розвідати, що іменно наказало мінїстерство. І довідали ся ми от що: мінїстерство з докором для управи дирекциї запитало, яким чином могло се стати ся, що черновецка управа руху видала оповіщене про отворене перестанку Мамаївцї з 28 блудами в 26 словах; дальше зажадало мінїстерство, щоби як найскорше усунено дотеперішного перекладчика рускоro та зажадало, щоби дирекция числами виказала, кілько урядників є в поодиноких віддїлах дирекциї таких, що можуть виказати ся докладним знанем рускої мови.

Ну, коли мінїстерство в першім починї взяло ся до справи так остро, можна би сподївати ся, що прийде до якоїсь реформи в тім напрямі. Та ба! добре то кажуть: не так ті пани, як підпанки... Таке то і в сїй справі. Директор Фестенбурґ — при сїй нагодї направляємо радо похибку, що то не він винен, коли перекладчиком руским став п. Гордзієвич і коли рускі переклади виходили unter dem Pintsch, а винні тому иньші панки, котрі директора Фестенбурґа фальшиво інформували і просто обманювали — може би і рад зробити вже раз порядок що до справедливого трактованя рускої мови при державних зелїзницях станиславівскої дирекциї, але его зацитькують і зле інформують всякі референти і підреферентн. Виходить з того таке, що хоч мінїстерство має намір зробити лад, то перепкаджають в тім люди, котрим властиво до того засї!... Га, Боже мій милий, ті панки думають, що вони на sejmik-ах та конче хотїли би удержати славно звістну polnische Wirtschaft... І так вийшло, що з великої хмари малий дощ!

От, що зробила під напором мінїстерства хвальна дирекция станиславівска: она відобрала рев. Гордзїевичеви — котрий може аж сьвідоцтвом з 4-ої кляси народної школи виказати ся, що тодї „во время оно“ „вчив“ ся рускої мови — переклади на руску мову і передала їх п. Антоновичеви, котрий їх свого часу вів бездоганно. Правда, се є вже поступ, бо чей хоч тепер переклади станиславівскої дирекциї вийдуть справдї по руски; — але і тілько всего! А се за мало, панове, дуже за мало!

Не знаємо, бо-ж се урядова тайна, як справила ся станиславівска дирекция з другим наказом мінїстерства зелїзниць що-до чисельного виказу тих урядників в дирекциї, котрі можуть сьвідоцтвами виказатись докладним знанем рускої мови. Судячи по дотеперішних практиках і по напрямку, який взяла ся справа завдяки всяким референтам, підреферентам і тим подібним „саржам“ зелїзничим, сей виказ вийде просто на посьміховиско, карикатурно. Передовсїм хто осудить, чи урядник уміє докладно по руски? Чи директор Фестенбурґ, чи его заступник Натан Зайнфельд, чи бувший фельдфебель Смолька, чи може польский „лїтерат“ Ґордзїевич? Для тих панів знає вже той докладно по руски, котрий вміє кілька слів по руски або може старим сьвідоцтвом з 4-ої кляси народної школи з років 70-их виказати ся, що він тодї „вчив ся“ рускої мови. Але чи про такого урядника можна сказати, що він справдї знає по руски докладно? А нам здає ся, що мінїстерство не дармо зажадало того статистичного виказу. Мабуть мінїстерство хоче придїлити до кождого віддїлу дирекциї такого урядника, котрий знає докладно руску мову і зможе в потребі на руске подане відповісти по руски. А сего жадати ми маємо повне право, бо східна часть Галичини то наш край, а до того належить до станиславівскої дирекциї — на жаль — ще і Буковина. То ми Русини маємо в себе дома задовольнити ся для наших справ о д н и м перекладчиком? Чи се не скандал? А що буде з перекладами в черновецкій управі руху? А що з рускими поданями до сеї управи? Чи черновецка управа в дотичних випадках буде посилати до редакциї „Буковини“ або до приватних осіб — як то вже нераз лучало ся — з просьбою о поміч? Чи се гідне державного уряду?

Але вернїм ще до того статистичного виказу, який зажадало мінїстерство. Ми пересьвідчені, що той виказ містить в собі — делїкатно сказавши — багато помилок... Тому варто би, щоби пос. Окуневский, котрий так щиро заняв ся сею справою, спитав у мінїстерстві, як випав сей виказ, а потім легко можна буде сконстатувати, чи він згідний з правдивим станом. В цїлій станиславівскій дирекциї є може 5 або 6 людий, що справдї вміють по руски, а решта от десь щось трохи по руски похопила і вже виказує ся в своїх документах „знанем“ рускої мови. О тім, щоби ті людцї могли списати хоч би і найзвичайнїйший протокол по руски, нема й мови! А що ж доперва буде, як прийде ся на руске подане реферувати по руски? Що тодї, питаємо? Може дехто скаже, що такої нагоди не буде. Прошу дуже, ми подамо малий примір. На кождій стациї є книга жалоб, де кождий подорожний може пожалувати ся на заподїяну ему кривду. Русин має право свою жалобу написати по руски і на его жалобу мусить станиславівска дирекция взглядно черновецка управа руху ему відповісти по руски. Ми цїкаві знати, що в такому випадку зробить черновецка управа руху? Там нема н ї о д н о г о (!!) Русина, анї навіть такого урядника, котрий би знав докладно по руски! Чи не вийде тут скандал для уряду? Певно, бо треба удаватись до посторонних людий..., не говорячи вже про рівноправність Русинів на своїй власній земли! А если би такий випадок лучив ся таки станиславівскій дирекциї, то она мусить ту жалобу дати до перетолкованя рускому перекладчикови, на підставі того перекладу акт зреферують по нїмецки, а потім знов перекладчик мусить перетолкувати нїмецку відповідь на руску мову і аж тодї дістане Русин руску відповідь. Ну, чи ми австрийскі Русини, що нас тут є півчверта мі-

З письма схвачене, в житю бачене.

Смеркало.

Зелїзний поїзд з посьпіхом поров грудьми могучої льокомотиви вохке повітре, щоб чим скорше випочити кілька хвиль в Перемишли.

В купе́, в кутику, насупротив мене сидїв панок з солїдним видом лиця. Его пальто і подорожна торба висїли коло вікна. Сам він, відсуваючи їх на бік, дивив ся крізь шибу на телеґрафічні стовпи, що один за другим так і мелькали перед очима.

Після хвилї мовчанки, неначе-б надумав ся, від чого почати, встав, підійшов до мене і чемненько доторкнув ся пальцями капелюха.

— Простїть, добродїю! Позвольте спитати: ви честний чоловік?

Я витріщив очи.

— Що-о-о?

— Простїть!... Вибачте!... Та воно преціньзовсїм не завадить знати, з ким має ть ся честь їхати... в однім купе́... в двійку лиш... в ночи... Я на таке питане — будьте певні — відповів би без обиняків... по щирости душі...

— Але-ж!... та-ж я... я чоловік... честний! Чуєте?... честний!...

— Дуже добре! Дуже менї мило! Тим більше, що сам я — злодїй!... Та нехай вас нїщо не лякає! — додав солодко осьміхаючись, неначе-б рукою клепав по плечи — не маю наміру обікрасти вас. Доволї вже накрав ся. Тепер я... нинї я теж чоловік честний. А може сиґаро? Що?... не жахайте ся, не крадене! Купив его лиш за крадені гроші...

— Нї, спасибі!...

— От раз! А подумайте собі, що вам подасть сиґаро той адвокат, що може буде боронити мене. За оборону заплачу ему краденими грішми. А він за ті гроші і купить сиґар. Ему преціньне відкажете, приймете від него сиґаро, хоч воно й за крадені гроші буде куплене. Приймете сиґаро й від лїкаря, хоч я і ему платити-му краденими грішми...

— Спасибі, велике спасибі!... але я... але менї не хочеть ся курити.

— Прикро менї дуже. У нас, очевидно, сильні іще упередженя. А може підозріваєте, що даю вам сиґаро заправне, хочу вас приспати! Так я вже мав честь сказати вам, що не маю найменшого наміру обікрасти вас. Бачити власними очима нещастного, окраденого чоловіка! Ах, то сильно дразнить мої нерви! Я нїколи не окрадаю людий.

— Кого-ж ви окрадаєте?

— Банки, добродїю, банки! Каси і банки. А там гроші — хто зна', чиї вони! Гроші з найменьше знаною судьбою. З ними може зарозпорядитись директор, книговодець — мало таких при банку? Хиба-ж і не так воно дїеть ся? Вони — ті гроші — можуть знайти ся в кишени хитрого спекулянта. А в виду того чому-б не можна було й менї прийти до посїданя...

— Звинїть, пане, але такий погляд на публичне добро...

— Найпопулярнїйший. Скажу більше: загально принятий. Злодїй від спекулянта, обманця рiзнить ся лиш темпераментом. Люди з більшою терпеливостию винайшли тисяч стежечок, що ведуть від публичного добра до їхньої кишенї згідно з найострійшими полїцийними приписами, згідно з законом. А люди з меньшою дозою терпцю користують в тій самій цїли трохи скоршими машинами: на примір крадежею. Кінець кінцїв, публичні гроші, сяк чи так, законно чи не законно, а все таки льокують ся по приватних кишенях. Та й не мудро було-б, коли-б вони лежали в публичних заведенях безпожиточно. Кому-б з них користь була! То був би склад непотрібної бібули!

Він вдоволено пакав своє сиґаро.

— Пишне сиґаро! Такісеньке, як коли-б купив его за власні зароблені гроші. Щоб хоч в запаху або смаку, була яка різниця. Нема найменьшої. Та нї, є таки! Воно смачнїйше!

— А то чому? Чи-ж може бути що приятнїйше над споживане здобутого працею власних рук?...

— Коли бачить ся, як горять і з димом ідуть потом і кровию здобувані гроші? Передовсїм, то сиґаро смачнїйше вже тим самим, що дорожше. За сотку таких сиґар платить ся що найменьше 140 к. а. в. А заплатив би я тілько запрацьованими грішми? Жаль було-б запрацьованих гроший. Дальше, коли куриш зароблене сиґаро — всю роскіш уживанї затроюють спомини. Мимохіть пригадуеш собі: от сиґаро за $1\frac{1}{2}$ корони. А за тої $1\frac{1}{2}$ корони дві годинї сидїло ся над бюрком, не випростовуючи спини. Курю сиґаро — нї, ее я $1\frac{1}{2}$ корони огнем нищу, — а минувшого тижня в голові шуміло, спина болїла, — сидїв чоловік, ті гроші зароблюючи. А тут що? Які спомини? Горять гроші, чорт їх бери, нехай горять! Однаково не мої, крадені! Вірте менї, пишне сиґаро! А признайте ся, певно подумали перше, що й сиґаро крадене? Нї, добродїю ласкавий, сиґар я не краду. Розумний краде лиш гроші. А вже за гроші купуе як найзаконнїйше все — почавши від сиґар, а скінчивши на поважаню і чести в людий.

— Ну, честь і поважане, то вже оставте на бощ.

— Оставити? А хто менї закаже поселити ся, на примір, у Відни, Берлинї, Римі, Парижи, Лондонї? Гроші є, красти не краду, здобуду як ситий загальне поважане. Чим гірша, на примір, Венеция від Львова або Кракова. Сто раз лїпша! Чому-б я мав доконче добивати ся того, щоб мене шанували у Львові, а не вдоволяти ся тим, що маю поважане в Венециї? Хиба не такі там люди як у Львові? Вірте менї пане, чого як чого, а такого сьмітя, як загальне поважане, всюди на фіру наберете. Коби лиш гроші! А не стане гроший в Венециї, вкраду в друге і не опиню ся аж в Ню-Йорку. Перестануть

лїона, заслугуємо на *таке* ганебне трактованє, се най провірить вже хто схоче...

Вихолить отже таке, що станиславівска дирекция державних зелїзниць рада би нас збути ся дрібничкою, а іменно тим, що замісць рев. Ґордзїєвича є тепер перекладчиком рев. Антоневич. Як кажемо: се занадто мало! Ой нї, панове, панки і підпанки з станиславівскої дирекциї, ми Русини жадаємо повної справедливости, ми жадаємо реформи! Нам належить ся в кождім віддїлї станиславівскої дирекциї що найменьше по одному урядникови Русинови або такому урядникови, котрий принайменьше сьвідоцтвом зрілости з ґімназиї або реальної школи може виказати ся докладним знанєм рускої мови; нам належить ся також в черновецкій управі руху що найменьше один перекладчик руский; ми жадаємо, щоб зелїзнична служба в поїздах нам на рускі питаня відповідала по руски; ми жадаємо, щоб на стациях в руских сторонах викликувано також по руски; ми жадаємо, щоб в рускій части Галичини і Буковини по можности — прошу дуже, ми прецїнь скромні: по можности — давано таких урядників, котрі вміють по руски; ми жадаємо, щоби скандалїчні рускі написи по стациях усунено с е й ч а с, аби Русин не потребував з сорому паленїти, як погляне на таку напись; — ми жадаємо справедливости на нашій земли!

Ми переконані, що знайдуть ся в Станиславові або і в Чернівцях такі люди, що скажуть: „от, кричать Русини, wiecznie niezadowoleni“ тай зжахають ся тих жадань або маловажно відповідять: „Et co tam reformy, już dość zrobiono; niech krzyczą!“ Ба нї, панове! Не думайте нас збути дрібничкою, ми потрафимо вибороти собі с в о є п р а в о і против вашої волї!...

На тепер ми здержуємо ся від дальших рекримінаций, бо надїємось, що пос. Окуневский. а попри него і наші два буковиньскі рускі посли не засплять сеї справи. Материялу маємо аж надто багато! Надїємось, що завдяки заходам наших послів наступить в сїй справі в станиславівскій дирекциї зворот до лїпшого, а в черновецкій управі руху установлять на разї що найменьше руского перекладчика.

Vederemo...

Вісти полїтичні.

Хоч всї заходи в цїли утихомиренья Чехів і до згоди скінчили ся неудачою, онодї знов говорено про проєкти посередництва Катрайна і Діпавлього. Між Поляками і Чехами відносини дуже напружені, так що союз їх здаєть ся остаточно зірваний. Поляки нарікають на невдячність Чехів, котрим они „з посьвяченєм власних краєвих інтересів витягали каштани з огню“. Ся невдячність показала ся в напастях Nar. List-ів на Яворского. Молодоческий дневник пише: „Як докладно п. Яворский знає lex Koerber, доказує гадка виголошена ним в ческім клюбі: Коли би бр. Ґавч дав вам се, що тепер дає Кербер, цїле ческе королївство заяснїло би ілюмінациєю“. По вчерашнім засїданю Яворский сказав огірчений: „Все дїє ся те, чого бажають собі Чехи“. На се один Чех відповів ему: „Нїколи. Скорше дїє ся то, чого собі бажають пани Поляки. Їм також треба завдячувати lex Falkenhayn!“

Онодї відбула ся 3-годинна конференция парляментарної комісиї правиці, в котрій взяли участь всї сторонництва, не виключаючи радикального крила Чехів. П. Яворский пояснював становиско Поляків, котрі все були вірні правици. Тепер їх позиция є в наслїдок ческої обструкциї унеможливлена, а звязь правиці загрожена. Пп. Пацак і Страньский боронили обструкцию. Лївиця осягнула в той спосіб свою цїль, отже тою дорогою підуть також Чехи. Катрайн, Фукс і Діпавлї згапили обструкцию в імени католицко-людового сторонництва. Лупул також поборював обструкцию і в імени Румунів промовляв за удержанєм правиці. Ухвал не було нїяких.

Вісти з Канади.

(*Конець*).

Заки буде про се бесїда, поспитаю: чи иньші народности взагалї не еміґрують? Сего факту нїхто не заперечить, бо еміґрують за море Шведи, Нїмці, Французи, Анґличани і другі европейскі народи. Еміґрация є річию природною. Не кажу, щоб наша еміґрация була добре ведена, а головна вина за неї паде на „краєву“ інтелїґенцию, що еміґрацийного питаня не розуміє цїлковито, або не хоче розуміти, попри тім по більшій части не дбає на потреби свого народу. Кромі кількох наших людий, всї прочі дивлять ся на еміґрацию песимістично або еґоїстично. Нарід не маючи довіря до інтелїґенциї добираєсь своїм розумом за море, а се, розуміє ся, не все осягаєсь з добрим результатом. Хоч оно як скрутно доводить ся жити в перших початках на новій земли, та всеж не так погано, як було на старім ґнїздї.

Наші інтелїґенти поняти того не хочуть і, зловивши перше лучше слово, тїшать ся ним мов дитина, випроваджуючи з того баламутні та безглузді нераз висновки. Подібні інформациї про еміґрацию баламутять лиш людий, а зовсїм не дають їм ясного понятя про неї. Хочу ту поговорити про о. Д. Поливку, що приїхав до Вінніпеґ, виїхав кількадесять миль поза те місто, а опісля вернувши до Сполучених Держав інформує звідтам галицку публику про Канаду. Сеся інформация є зовсїм хибна, бож кільканедїльний побут в Вінніпеґ тай в Стоартборн не надає ще права знаня канадийскої еміґрациї, а вже певно така мала просторонь, яку відбув, не надає ему права говорити, що звидїв „ледво половину Канади“. Я-ж живу в Вінніпеґ і знаю, як далеко їздив о. Поливка, тож позволю сумнїватись про вірність інформаций, поданих в „Дїлї“, а переписчатаних в „Буковинї“. Ми, що живемо в Канадї, уважаємо Вінніпеґ що іно в'їздом до Канади, то є до тих чотирох провінций, що призначені на поселене, а прочі канадийскі простори ту не вчисляю. Тож ели поглянемо з тої точки на поїздку о. Поливки по Канадї, вийде певірне інформоване ним Галичан, немов то він з'їздив половину Канади, пізнав той край та житє. І так маємо 4 провінциї, в котрих суть ось які осади:

1. Провінция Манїтоба має чотири великі осади, крім пять меньших і то: Стоартборн, 70 миль від Вінніпеґу, де й був о. Поливка; дальше Плезнт Гом 50 миль, Давфін-Сифтон 250 миль і Шуль Лейк 150 миль.

2. Провінция Ассинїбоя має дві великі осади: Йорктон, котра дїлить ся на три віддїльні части і є віддалена о 320 миль від Вінніпеґу і Гренфель 300 миль.

3. Провінция Саскачеван має одну осаду Фіш Крік 600 миль віддалену.

4. Провінция Альборта має одну осаду в повітї Едмонтон, котра розтягає ся на 100 миль. То суть наші осади в такім віддаленю від Вінніпеґу, що числять 20 тисяч рускаго народа.

Після того видасть ся сьмішним тверджене о. Поливки, що з кількамилевої поїздки видає осуд про цїлу Канаду. Я знаю, що о. Н. Дмитрів звидїв всї кольонії, а ще не зважив ся видати такого катеґоричного осуду про той край.

Не хочу ту закидати о. Поливцї нещирости в подаваню вістий про Канаду, але знаю, що був у тім краю так короткий час, а ще до того звидїв лиш малий окраєць, не може подати майже жадних точних інформаций. О. Поливцї мабуть видавались тому ті кількадесять миль половиною Канади, що він приїхав недавно з Галичини, де не привикли так далеко їздити.

Дальше каже о. Поливка, що представляв собі інакше Канаду, а коли вступив на ту землю, єго мрії розвіялись. Се досить поетично, але чейже-ж інтелїґентний чоловік знає, де їде, і певно повинен був знати, що ту висячих городів та парків до проходів нема.

Рівнож нема чого дивуватись, що хтось там з людий заплакав перед ним, а він сам прослезив ся, бож бувае, наші люди і в „краю“ гірко плачуть, а плачуть нераз і такі, що їм аж надто добре веде ся.

А вже зовсїм перечу тому, немов би з нашими людьми обходили ся ту як з худобою. Не лиш я, но кождий краян може се ствердити, що лиш в одній Галичинї обходять ся з людьми по худобячому. Кілько разів поспитав я про се еміґрантів, нїхто не жалував ся на зле обходжене.

Пустарі онтарійскі нїщо нас не обходять, тож злишно над ними плакати. Лякатись прерійних огнїв нема чого, бож в Канадї се річ природна. В Европі нищить рука чоловіка, а в Америцї огонь. Як прийдуть люди, то его не буде. Що такий огонь трафив ся коло Вінніпеґ в Брокенгед і зробив шкоди пару родинам, се належить до випадків елементарних, що лучають ся по цїлім сьвітї. Про землю ч. дописуватель має дуже слабе поняте, бо ту земля взагалї добра. О. Поливка не був навіть кількаморговим ґаздою в старім краю і навряд, чи інтересував ся коли управою ролї. Плекане худоби приносить тут досить добрі зиски, а пр. плекане одної корови в Стоартборн приносить лїтом до 20 дол. доходу. О. Поливка згадує дальше про иньших бідних і богатших, про зваблюване до Канади другими, про остру зиму та про свій кожух, що не вистарчає на канадийске зимно. Про те не хочу говорити, скажу лиш, що зима сего року була дуже лагідна.

Такі дописи до Галичини не інформують, а баламутять. Я вже нераз заявляв, що не єсьм за еміґрацию, а однак хто знає житє-бутє галицкого хлопа, чиж посьміє спинити еміґрацийну струю. Не скажу також, що нашим живе ся добре в Канадї, бож сего годї сподївать в перших роках населеня, але що настане лучше, на се суть докази. Народ має худобу, огородовину, заробляє грошї і поволи приноровляєсь до нового краю. Если возьмемо під розвагу сторони злі і добрі, то ті послїдні заважать. Одно лиш правда, що для інтелїґентів, що не хотять приложити рук до працї, тут місця нема. Ту треба працювати на фармі, а кождий, хто возьмесь до тої працї, знайде хлїб, а опісля возьмесь і за просьвіту. *К. Генюк.*

Концерт в память Т. Шевченка.

В недїлю 20. н. ст. мая сьвяткувала бурса товариства „Руский Народний Дім“ в Чернівцях велике сьвято XXXIX. роковин смерти незабутого нашого Кобзара, мученика за волю Украйни і за долю люду. Як і минувшого року, так і сего очікувало бурсацтво сей день з нетерпеливою цїкавостию.

Вступне слово виголосив ґімназияльний професор п. Антін К л и м. Повитавши зібрану громаду, бесїдник вказав в своїй горячій палкій промові на щиро народолюбні ідеї в творах Шевченка та его золоті гадки і вказівки для земляків взагалї а для рускої молодїжи з осібна. Щиросердечне привітне слово без пустих фраз, оброблене дуже цїкаво і приступно, зробило на зібраних велике вражінє а хор не можучи повздержатись засьпівав серед поважного настрою разом із гостями з одушевленєм грімко руский національний гимн.

Потім являєсь на естрадї хор, що під умілою управою невтомимого свого дириґента п. Олександра С а д а ґ у р е к о г о помимо недостачі декотрих сольових голосів вивязав ся зі своєї задачі дуже добре. Сьпіви а особливо гарно виконана пісня, „Сонце заходить“ та „Думи мої“ чудували вправою та викінченєм. А заслуга за се належить ся на рівно так талановитому молодому дириґентови як і его товаришам, що своїм трудом чимало причинились до звеличеня сего дня. То-ж і збирали всї заслужені грімкі оплески. Часть вокально-музична випала взагалї дуже добре.

Те саме можна сказати і про деклямациї. „Посланіе“ Т. Шевченка виголосив ученик V. кляси В. Пігуляк вправно і з зрозумінем. Надзвичайно подобалась присутним з душею віддеклямована учеником IV. кляси Т. Катринюком „Розрита могила“ Т. Ш. Гарко випала також деклямация ученика учительскої семинариї О. Киселиці.

Гостий було дуже богато, но найбільшій части учеників ґімназияльних та учительскої семинариї. Велика старанно умаєна саля „Рускаго Народнаго

поважати мене в Венециї, зачнуть поважати в Ню-Йорку. Не одно-ж се вийде?

— Так, але се поважане не заслужене!

— Ах, які ви! А те-ж поважане, якого зазнають суспільні дїятелї — все, хиба, заслуженє? Мало таких, що то крім погорди не заслужили нїчого — а публично всї їх поважають! Не читаємо по часописях: наш поважаний, наш тихий а ревний, наш славнозвістний, — хоч в тих поважаних, тихих, ревних та славнозвістних крім гроша в кишени віхтя доброго нема на души! Та я й не збагну, чому саме й мене не поважають. Нинї я найчестнїйший собі чоловік.

— Даруйте, ви-ж самі представили ся злодїем.

— Се я тільки так... щоб коротше. А но правдї, я найчестнїйший в сьвітї чоловік. Красти не стану. Чого-ж вам більше треба? Я був злодїем — то правда. А нинї — я честний чоловік. Злодїй той, хто краде. А хто раз вкрав, так він вже й честний, бо в него є грошї, нема найменьшої причини пускати ся на крадїж. Всї свої грошї може дати менї на переховок. Будьте певні, до шелюга все зверну. Бо вкрав досить, і нинї — я честний. Злодїем був — то правда, грошї маю крадені — друга правда, але тому я нинї честний і єо — трета правда!

— Так, але крадені грошї остануть ся краденими!

— А коли-б не я вкрав був ті грошї, а мій батько, — вони й тогдї були-б крадені?

— Однаково!

— Ну, так вернїть ся до Львова, або вступіть до Перемишля і спробуйте всїх, в кого є крадені грошї, назвати злодїями. В сего батько обманцем-купцем був, в того — пачкарем, в иньшого банкротством добутий капітал, — а всї вони люди честні. І спробуйте лиш на основі того, як набуті в них капітали, назвати їх нечестними людьми! Що вам до того, чим я чи мій батько коли занимав ся? В мене є свої достатки і я не краду - виходить, я чоловік честний. І ви можете спати спокійно. Не скраду вас. А хочете переконати ся, чи правду кажу — от вам доказ — моя подожна торба. В нїй не богато — 100.000 корон.

— 100.000 корон. Та з ким же маю честь...

— Честь невелика. Я Кешковский.

(*Дальше буде.*)

Дому“ була переповнена так, що бурсаки, аби дати місце своїм гостям товаришам, мусїли піти на ґалєрию. Але немило вражала неприсутність декотрих передових Русинів-патріотів. Годить ся зазначити, що навіть з руских професорів ґімназияльних дехто не зволив прийти на уладжене шкільною молодїжию сьвято, очевидно памятаючи на звістний всїм недаґоґам обовязок учителїв: бути там, де збирає ся молодїж.

Мимо всего того цїлий концерт випав дужо величаво і у кождого участника можна було бачити вдоволене.

НОВИНКИ.

Черновцї, 22-го мая 1900.

Буковиньскі Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кождій нагодї збирайте складки.

З причини незалежної від редакциї, дотеперішний фейлетон „Відроджене“ мусимо на коротенький час не ервати.

З буковиньского товариства краєвої культури. Як нам тепер доносять, пп. радник Захар і директор Помпе цофнули назад свої резиґнациї.

Про побут Владики Андрея Шептицкого в Садаґурі пишуть нам: Владика прибувши дня 17. с. м. о годинї $8^1/_2$ вечером до Садаґури на канонїчну візитацию, зайшов в пятницю, дня 18. с. м. о годинї 4-тій по полудни до народної школи хлопячої в Садаґурі на науку релїґії. У дверах провитав Преосьвященого надучитель Швайцер на чолї учительского тїла короткою промовою, а опісля попроваджено Владику до сьвяточно прибраної шкільної кімнати, де зібрані були греко-католицкі дїти із Садаґури, Рогізної і Новой-Жучки. Перебувши в школї майже годину, попращав Владика дуже сердечно зібраних учителїв, а відїхавши, лишив дуже милий спомин по собі у всїх присутних.

Тихо стало по відходї Владики зі школи, аж ось на подвірю школи появилось мале дївчатко що гірко плакало, бо спізнившись до школи, не застало Владику і утратило до того й образок, що їх дістали всї прочі товаришки від Владики. Надучитель, поінформований про причину плачу дївчини, старав ся потїшити дитину заявою, що Владика лишив і для неї образок. Цїкава 15-лїтна дочка шкільного сторожа вибігла із власної ініціятиви на подвірє до дївчинки і спитала: „А чи то ти та дївчина що спізнила ся до школи, і про котру питав (що то може бути „саманария!“ прим. складача.) Владика?“ Дївча умовкло, а прислухавшись їй, потакнуло.

„Так цить, не плач, та-ж Владика лишив і для спізненої образок, але скажи, як називаеш ся?“ — „Таже я Мария . . . .“ — „Так, так, то для тебе лишив Владика образок“ озвала-сь она, „лише казав тебе напімнути, щоби ти більше не спізняла ся“. По тих словах вручила наївній дївчинцї якийсь образок. Дївчатко утерло хутко сльози і радїючи вибігло на вулицю. Тут стрітила своїх товаришок, котрі кпили собі з неї, що она спізнила ся і не дістала образок. Дївчина заявила тодї, що Владика і на неї не забув, лишивши образок. Товаришки не вірили, а зажадали видїти образок. Тодї дївчатко витягнуло одержаний образок ізза пазухи і показало его усїм.... Здивовані товаришки замовкли, а мале дївчатко вернуло підскоком домів.

В. К.

Конкурс виписаний на управителя одноклясової школи з рускою викладовою мовою в Тарашанах, в Робошештах — і в Стирчі (коло Тереблешт), далї на місце учителя при двоклясовій школї в Вовчинцях, відтак на місця підучителїв або підучительок в Балківцях, Каменцї, Шербівцях, Черепківцях і Вовчинцях всї з рускою мовою, та підучителя з нїмецкою і рускою мовою при хлопячій школї в Серетї. Подання вносити до повітової шкільної ради в Серетї до 15. червня с. р.

В Кіцмани відіграли сеї пятницї аматори „Наталку Полтавку“. Про се напишемо обширнїйше в однім з слїдуючих чисел „Буковини“, тепер лиш зазначимо, що штуку грано дуже добре, а маленька салька, де ї грано, була просто битком набита.

„Slovanské hymny“ (Славяньскі імни.) Melodie — Puvodni texty — Ceské preklady — вийшли вже з друку накладом F. Šimácka (v Praze II. Jeruzalemska ul.) з таким змістом: Boze, carja chrani! (Welyko-ruska.) — Sce ne vmerla Ukrajina! (Malo-ruska.) — Boże, coś Polskę... (Polská.) — Z dymem pożarów... (Polská.) — Jeszcze Polska nie zginęła... (Polská.) — Kde domov muj! (Ceská.) — Hej, Slováci! (Slovenská.) — Liepa nasa domovino! (Chorvatská.) — Onam, onamo! za brda ona... (Srbská a cernohorská.) — Sumi Marica okrvavena... (Bulharská.) — Naprej, zastava Slave... (Slovinská.) — Hisce Serbstwo njezhubjene... (Luzicko-srbská.) — Rjana Luzica... (Luzicko-srbská.) — Nase Serbstwo z procha stawa... (Luzicko-srbská.) Цїна брошури 20 сот., з почтовою пересилкою 23 сот.

Самоходи. Віденьске стоваришене фіякрів внесло до тамошного намісництва подане, щоби було їм вільно завести моторові вози місто кінних фіякрів. В відповідь на се, призволило намісництво уживати самоходів, зглядно самоїздів, яко однокінних дорожок і пароконних фіякрів. А щоби легко можна було відріжнити, чи самоїзд є одно- чи пароконний, мають однокінні носити жовтомальовані відзнаки і букву „*E*“ (Einspänner), поки не заведе ся однакової оплати за оба самоїзди.

Злодїй в офіцирскім унїформі. На двірци західної зелїзниці у Відни арештовоно надпоручника краєвої оборони на жадане двох обкрадених пасажирів. Пан надпоручник лежав собі на подушках другої кляси зовсїм безжурно, але пасажири не могли собі інакше витолкувати, що одному згинув золотий годинник і шпилька з брилянтом від краватки, а другому сцизорик і мошонка зі стокількадесять коронами, як лише тим, що офіцир мусїв украсти. При арештованю надпоручник обурив ся дуже і зажадав, щоби сей час на інспекциї переведено на нїм тїлесну ревізию. І справдї нїгде не найдено при нїм скрадених річий мимо найдокладнїйшого обмацування. Нарештї попрошено надпоручника скинути рукавички, які він держав на руках. „Ще і се, — відворкнув молодець — „Blödsinn“! Але коли скинув рукавиці, вилетїли з них і годинник і шпилька і гроші. Крадїж викрила ся, а в протоколї зізнав злодїй, що називає ся Едвард Штрасер, лїт 29, ноактивний надпоручник краєвої оборони, з заводу спедитор в Інсбруку. Чи справдї він є тим, за кого подав себе, викаже дальше слїдство.

Наддатки на користь бібліотеки бурси тов. „Руский Народний Дім“ зложили пп.: проф. Г. Бриндзан 1 к. 50 с., проф. др. Щурат 1 к. 50 с., проф. О. Маковей, уч. Д. Пігуляк, проф. Є. Пігуляк, Г. Ганкевич, Л. Єх, Своротюк по 50 с., Андрійчук 20 с., Харабарович 10 с. і надуч. Партемій Данчул 2 к. Разом 8 к. 30 с. Всїм сердечна подяка.

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

Верховиньскі згадки.

(Дальше).

Все те дїялось з медведем так скоро, що ледви чи би до десять дорахував. Я в тій хвили немав навіть коли над тим подумати що от, от зі мною стане ся. Тим часом Білей своє зробив і стояв по всїм отак як тепер коло мене, як би нїчого не стало ся і як би то самo собою розуміло ся, що так а не инак справа з медведем скінчитись мусїла. Він погладив пса по голові а пес спокійно дивив ся ему в очи.

— „Будьте здорові паноньку! Піду подивитись де розбрились конї.“

— „Оставайтесь здорові, Андрію, та шануйте того пса! Я бим ему до смерти дав ласкавий хлїб, він собі заслужив у вас на те.“

— „Та ему ся, паноньку, у мене кривда не дїе, тай не дам ему кривди чинити.“

Тимчасом я сам видїв, як нераз такі сам Дзюбун Білея копнув сердешно ногою, коли забіг до колиби непрошений. А заглянути треба було нераз, щоби пригадати, що здалоб ся дещо кинути в пащеку, бо від самої женщиї якось неконче наростало сало.

Отак то простолюдини! Вдячність не належить до їх особлившої прикмети. Але і пес, невідчував певно нїякої невдячности або якогось покривдженя; те що він вчинив, уважав він лиш своєю песьою повинностию, Дзюбунови також не в думцї мов би він супроти собаки не поступив так, як сего Білей мав право вимагати.

В природнім ході справ нема нїжностий, тонкостий чутя, там все випливом конечности. Тому і люди, котрим природа одинокою учителькою, є у всїх відносинах грубі і прості. Та тим ще не сказано, аби наш мужик не був спосібний завстидати часом своїми вчинками і не одну к у л ь т у р н у людину.

Такими думками занятий, знайшов ся я, здавалось в тій хвили, коло моєї стаї.

З Білеєм мав я нагоду зтикатись на Чівчинї через три вакациї майже день в день. Нераз прибігав він сам один у гостї до мене і я не відпускав его нїколи голодним. Але не знаю, чи була-б причина оказувати ему вдячність, наколи-б вівчарі не були мене виратували від его міцних зубів в часї моєї першої з ним стрічи.

Нї бук, нї галас був би менї не поміг. Наколи другі, звичайні пси вівчарскі (Schäferhunde) від одного розмаху буком розлїтались, то Білей і не дивив ся на те. Его приязнь мусїв я собі другого дня купити добрим шматом кулеші, а вертаючи домів треба було коло ворини пожертвувати і половину грінки будза, котру я собі взяв на бриндзю, бо глядїв на мене якось з дуже ще неприхильного становиска. За те міг я потім коли небудь приступити до его стаї і непотребував навіть бука в руках мати, бо коли раз пустили ся другі пси до мене, то я потребував лиш кликнути на Білея і в тій хвили розігнав він всїх від мене. Один писко не хотїв раз уступити і уїдав заєдно на мене; тодї Білей полагодив справу так, що котюга тиждень лежала покалїчена під стаєю. Білей з другими псами нїколи не жив мовляв „за пан-брат“.

— Гадаю, що той собака заслужив на те, щоби спімнути его отут також „не злим тихим словом.“

Козар а кози.

Попри мою хатину гнав часто козар своїх близько 400 кіз на пасовиско у лїс, що тягнув ся у діл до потока Альбінця. З вівцями мало на сей бік заходили, бо тут були недоступні ломи. Перед двома роками звалив страшний вихор сю часть лїса до землї і постелив смереки як стебелини одну по верх і поперек другої. Стежка, що провадила у потік Альбін була цїлковито заломана. Тепер туда просував ся хиба дикий звір та птах. Навіть вівцї не мож було тут загнати; але для кіз такий хаос, то лише до вподоби. Кіз було около 400 штук і я не міг надивуватись, як міг сам один козар дати собі з ними раду, наколи 500 овець пасли аж 5 вівчарів. Коли ще взяти на увагу, що коза немов живе срібло вертить ся без перестанку і супокою, то дїйстно варто було видїти, як той чоловік між недоступними ломами управляв тими бородатими „цїкавіньскими“. Тому просив я козаря раз по полудню взяти мене з собою у ломи.

Днина була гарна і тепла. Спершу йшло все добре, але чим далї тим гірше. Небавом зайшли ми в таке, що треба було то штуками акробати проходитись здовж лежачої смереки між небом а землею, то рачкувати попід колоди, то знов скакати де-коли з висока на землю, щоби небавом на ново драпатись на иньшу колоду.

Лїзучи отак нераз на руках і ногах, думав я собі, що за чудна ґімнастика була-б се для наших деяких міских плеканих „культурників“ з їх великаньскими животами та грубими карчилами, котрих вид вдоволенем і любовю наповнить хиба єдине око канібаля. Там і випуклий живіт і кавулистий ніс скоро напростували-б ся!

Часто сїдали ми на ломи високо між небом і землею та придивлялись розкошуючим ся козам. Пес держав ся завше і всюда лише з нами. За те кіз властиво не було видно. Лиш тут та там вирінали голови одних або других як ті хвилї скачучи з одного місця на друге. Як ті духи сувались вони сподом і верхом ломів, ба вириваючи ба пропадаючи. Властиво мож було їх більше вухом чути як оком видїти. Шелест, хрупіт і тріск сухих галузок під ногами зраджували присутність великого числа животин. Декотрі прибігали аж д' нам, декотрі цукали ся головами в такім місци, в котрім іграшка не прийшла-б на думку иньшому другому. Там знов прилипла тарката кізка до стрімголов виросших листочків сосистих на роздертій скалї; здаєсь, що хоть та одна хоче пасти ся спокійно, але в тій хвили стрінула їй знов иньша думка у еї чепурній головцї, як у тої гарної женщини-кокетки і в мить ока зникла із недоступної скали, звідки здавалось нема виходу.

(Дальше буде.)

Не забувайте
НА
НАРОДНИЙ ДІМ
в Черновцях.

Др. ГОЛЬДФЕЛЬД мешкає і ординує в Черновцях при вулици Почтовій ч. 2, розпізнає і дальше внутрішні недуги і хірургічні, як також лїчить
всякі нашкірні недуги при помочи лучів Рентґена.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

ОГОЛОШЕНЄ.

Повідомляємо Вп. П. Т. Публику, що перебрались в коміс наш

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД

від фірми

Пепі Горовіц,

перед тим

Сидір Горовіц

Ринок ч. 12

(під трома Коронами) в Чернівцях.

Поручаємо ся і на дальше ласкавим взглядам, стремлячи до того, аби як перше, так і тепер Вп. П. Т. Поблику цїлковито вдоволити.

З високим поважанем.

С. і Є. Г. Міхельштетер.

Важне для кождого!

ВИПРОДАЖ!

За неімовірно тану цїну бо за 2 зр. 95 кр., можна получити ґарнїтурик складаючий ся з **чотирнайцять** вартостевих понизше висказаних елеґанцких предметів:

1 кешенковий годинник никлевий Анкер Рем. (на жадане посріблений), з красно ґравірованим моноґрамом найправильнїйше показуючий з трилїтною ґваранциєю.
1 никлевий ланцушок до годинника з сильветкою паріского систему.
1 прегарна шпилька до краватки з брилянтом.
1 пара спінок до манжетів з маркою „Garantie.“
1 ґарнїтур складаючий ся з 5 штук спінок до ковняриків.
1 пара срібних кульчиків.
1 золотий перстень з красним каміньчиком.
1 кишенькове зеркальце в етуї.

Ті всї предмети враз з годинником получить ся за послїплатою або посилаючи гроші наперед до фірми

БРАТЯ ГУРВІЦ

дім експортовий **в Кракові,** Страдом ч. 17.

На случай якби ся неподобали кому вище згадані предмети, може їх до 8 день по отриманю звернути назад фірмі, котра обовязує ся вернути купуючому гроші.

Богато ілюстровані катальоґи юбілерских товарів висилає ся на жадане Gratis i franco.

Пошукує ся також за відспродавцями і аґентами.

Гарне, добре і дешеве!

ул. Ратушева ч. 15. ул. Ратушева ч. 15.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Магазин одїжи для дам і панів

в Чернівцях улиця Ратушева, ч. 15

під „Золотою грушкою“.

В кождім сезонї найновійщі

плащі жіночі,

для дївчат і дїтий

(зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватовані),

жакети, мантильки,

ротунди, похівники

з шовку і могару

з перших віденьских і берлїньских робітень.

ОДЯГИ

для панів, хлопців і дїтий,

загортки, шльафроки, футра міскі і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всї річи хводячі в той фах з перших найславнійших фабрик.

Порученя зпоза міста виконує ся сейчас.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНЇСТЕР

перше і одиноке руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, уряджене домашне, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід огневих.**

Стан фондів ґваранційних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий .	245.814	кор.	52	сот.
Резерва премій .	148.480	„	—	„
„ спеціяльна	1.624	„	80	„
Фонд основний .	72.000	„	—	„
„ емиритальний	18.166	„	60	„
				486.145 кор. 92 сот.

Тарифи „Днїстра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди лїквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року виносили виплачені **шкоди** 1.669.565 кор. 38 сот. **Полїси** „Днїстра“ приймає **Банк краєвий** при **пожичках** гіпотечних.

На житє можна обезпечатись **через „Днїстер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові,** котре дає найкористнїйші услівя, преставяє своїми фондами найбільшу ґваранцию і видає полїси і квіти в рускім язиці.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришене зареєстровазне з обмеженою порукою, удїляє **пожички** *за опатою* 5 ½% *і* 1% *додатку на кошта адмінїстраційні* заінтабуляциєю або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до опроцентованя від **членів і третих осіб** по 4%. Удїл членьский виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і пожичку дістати може тілько член обезпечений в „Днїстрі“. Інформациї удїляє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїленє аґенций в окрестностях **де нема** близько аґентів „Днїстра“, **приймає ся.** „Днїстер“ виплатив аґентам по конець 1890 р. провізиї 216.714 кор.

Інформациї і посередництво до заключеня обезпечень житевих в найкористнїйших комбінациях.

Пожички для членів Тов. взаїмних обезп. і взаїм. кред. „Днїстер“ на 5½% і 1% додатку на кош. адм.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольоґічнім промисловім музею у Відни

улиця Руска ч. 11. Чернівцї улиця Руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публицї, що виготовлюю всякого рода обувє для мущин, женщин і дїтий а то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в видї остроконечастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушуваня.

Черезъ ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі наросты на ногах.

Доброю і солїдною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі вдоволенє цїнних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,

спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тілько з заграничних шкір.

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складї

в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Черніцвях
З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

За редакцию відповідає **Іван Созанский.**

Ч. 56. Чернівці, пятниця дня 12. (25.) мая 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятниці і неділї.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улица Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік . . .	20	Кор.	— сот.
на пів року . . .	10	„	— „
на чверть року . .	5	„	— „
на місяць . . .	1	„	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Кацапский „культуртреґер“.

„Цареславная Биковина“ в ч. 10. оповідає про „любовную драму“, яка лучилась дня 1. мая с. р. в селї Підзахаричу коло Вижницї, де гуцул Гаврило Савчук, придибавши другого гуцула Григоряка in flagranti на любовнім rendez voux зі своєю жінкою Мариєю — ранив єго тяжко сокирою в плечі. „Цареславная“ називає се „далеко неслучайним явленієм нравственной гнилї і одичінія нашего гуцульского народа“, а дальше каже таке:

„Просто хуже чім варварскії отношенія! Здїсь великоє і благородноє поприще для дїятельности наших сьвященников в гуцульских приходах в цїли нротиводїйствія порокам і поднесенія нравственности, христіяньских понятій, укрощенія дикости і ублагороднєнія нравов у гуцулов, — однажди славних гуцулов сегодня-же так рапидно дегенерующих ся і пособающих“.

Оттаку то науку вшкварив бідним і Богу духа винним гуцулам редактор-іздатель „нашої дорогої, чесної і возлюбленної „Цареславної Биковини“, але — заадресував її під зівсїм фальшиву адресу; сарако забув (а такі справи то дуже забувають ся!) певно, що лишень забув сказати, хто то властиво розносить деморалїзацию, оту „нравственную гниль, здичінє нравов“ і т. п. поміж наш руско-гуцульский народ.

Позаяк ся елюкубрация орґану буковиньско-рускої кацапнї, тих властивих і справдїшних леморалїзаторів гуцульских є просто обидою для тої бідної а опущеної части нашого народу, а чужі не знаючі справи люди, перечитавши мазанину „Цареславної“ могли-б думати, що наші гуцули — то справдї дикуни, здеґенеровані, безбожні, безобичайні розбишаки — тож ми старали ся розвідати про сю справу таки на місци і прийшли до ось якого для орґану нашої кацапнї, тай взагалї для всїх „Какоєдових“ вельми некористного висліДку:

В лїтї минувшого року бурі житя загнали до села Підзахарича одного „коренно-русскаго юношу“, звістного „приверженца“ фальшу і облуди, „коптило народноє“ і „надежду“ наших хвостатих хрунїв, знаного нам „господина господиновича“, котрого тепер наша кацапня уважає просто за свого Мойсея, а котрий дїйстно стараєсь всїми останками свого пережитого орґанїзму розбудити житє в гниючім трупі кацапскої партиї. Яко „надобикновенно енергический юноша“, старав ся він і час свого побуту на „люфтї“ відповідно вихіснувати. Як кождий кацап, так і сей „многонадеждний“ сьвітильник росийского „абрусїтельнаво“ каганця — чув у своїм „благороднім“ серцю незвичайну любов — до гуцулів очевидно „обоєго пола“, а бачучи, що ті гуцули так „поразительно“ зводять ся, він, з гідним своїх „единомишленников“ запалом і „самоотверженієм“, взяв ся по змозї „поправляти дегенерующую ся гуцульскую расу“, бо сей господин кромі всїх властивих кацапни прикмет — був собі „самим красивійшим юношею“, таким принайменьше він себе уважав. В тій цїли навязав дуже близькі зносини зі згаданою висше жінкою Гаврила Савчука, Мариєю і, щоби похвалитись так гарним здобутком і показати єго своїм „единомишленникам“ — возив свою „зазульку“ навіть до Чернівцїв і держав її тут кілька днїв в готелю.

По кількох тиждних „честний юноша“ лишив гуцульскі гори, а сам поїхав до Чернівцїв дальше „подвизати ся“, але Мария не звернула вже з дороги, на яку завів її кацапский „культуртреґер, так, що стала звістною в цїлій околици вижницкій зі свого поведеня. Не диво отже, що вкінци мусїло прийти до катастрофи. Нам лиш жаль, що все „зкрупилось“ на Григоряку, а було-б далеко лїпше і справедливійше, коли-б сам „юноша“, яко властивий виновник, був ловіз до Чернівцїв „намацальні“ наслїдки свого поступованя.

Але — *der Dumme hat's Glück* — і хоч гуцули засїдали на нашого кацапика з сокирами, то на жаль, ему таки удалось довезти до Чернівцїв свою „тверду“ шкіру цїлу і „невредиму“.

Оті „здїлки“ розуміє ся, неперешкаджають ему цїлком вкрадати ся до порядних товариств і імпонувати „чисто русскім виґавором“.

Із сего бачимо, що мазанина „Цареславної“ звернена на фальшиву адресу. Не гуцулів чіпайте ся „честні ґаспадінове“, але ваших таки „единомишленников“, котрі удають великих мудреців „от востока“ і „культуртреґерів“, а сами несуть між народ крайну деморалїзацию. Вжеж більше „гонорово“ поступив собі обманений, простий гуцул, мстячи ся на своїм сопернику, ніж культурний „капап-младенец“, що звівши неосьвічену гуцулку на злу дорогу, знищив родинне щастє і супокій бідного чоловіка. Наколи отже вже конче хочете бути апостолами правди і моральности, то зачинайте її проповідувати, на „засїданіях“ своїх „единовірцев“, обшкробайте вперед із себе самих оте моральне болото, сю — як кажете — „нравственную гниль“, а коли се стане ся, то певно не будете мати причини писати про „здичінє нравов среди гуцулов“. Так, так мої „чесні культуртреґери“, від себе зачинайте, від себе!... *Нїмчич.*

Війна в Африці.

Про увільненє Мефкінґа маємо лише неясні і в більшій части суперечні вісти. В кореспонденциї з Преторії бюро Райтера пояснює програну бурів зрадою одного з комендантів. Комендант Делярей боров ся успішно цїлий день з колюмною, котра надійшла з полудня. Однак в ночи з середи на $\frac{3}{4}$ четвер один офіцир цофнув ся без розказу, не повідомивши про се Делярея, і в той спосіб отворив Анґлїйцям дорогу до міста. Один дневник доносить з Льоренцо-Маркіз, що цїла воєнна сила бурів під Мефкінґом разом з арматами попала дня 17. с. м. в анґлїйскій полон. Ґубернатор Мільнер зателеґрафував до Чемберлена з Капштаду: Ґенерал Бартон телеґрафує, що Мефкінґ дня 17. с. м. увільнено. Деякі дневники

З письма схвачене, в житю бачене.

(Дальше.)

Хвиля мовчанки.

Кешковский спокійно докурив сиґаро, іще спокійнїйше викинув згарок за вікно.

З тим самим спокоєм він певно перечислював в краківськім товаристві убезпечень і крадені гроші.

Згодом він знов звернув ся до мене.

— Може читали про мене в часописях?

— Читав...

— І я теж з вдоволенем читав і всею душею радїв, що прецїнь міг по змозї прислужити ся товариству. Сказати-б мож, я сповнив обовязок горожанина.

— Але-ж, пане Кешковский, що за широкі понятя про горожанський обовязок!

— Позвольте! Обовязком всякого порядного горожанина вставити ся за тими, кого кривдять і вказати на хиби, які бачить. Возьмім, на примір, журналїстів. Хиба не тим вони весь свій вік занимають ся? Хиба се не їх обовязком, не їх повинностию, не їх званем? І хиба погорджують ними за те? Зовсїм ні, противно! За те їх всї поважають...

— Та скажіть бо, за ким ви вставили ся?

— За всїма! А передовсїм за публикою, добродїю ласкавий. За тою самою публикою, яку в нас по касах і банках від каси до каси, від віконця до віконця переганяють. За їх же власні гроші! Ви прийшли з вкладкою, або по свої гроші. Сяк чи так ви даєте заробляти банкови. А з вами як поводять ся? Як коли-б ви по милостиню прийшли. Вас, необізнаного з банковим дїлом чоловіка заставлять „виповнювати“ якісь блянкети, ви маєте піти сюди і туди, читати якісь незрозумілі для вас написи: „онкальный счетъ“, „текущій счетъ“, „вклады“, „касса купоновъ“, „ассигновки“ — чорт знає що! Ви стоїте пів години, вам кидають назад ваш чек, кажуть: принесьте ассиґнату. Ви стоїте з ассиґнатою під другою касою, де народа тьма, — вам кидають папір, кажуть: „тутъ онкальные счеты“. Ви тратите півтора години, дві годинї. І за що-ж? За свої ж гроші! Вірте менї, що я переведу намірену мною реформу банкової процедури. Я зневолю всїх до того, що з публикою стануть поступати чемнїйше. Так! Я докажу того, що в нас буде так як за границею; що працювати і бігати будуть слуги а не публика; що служба сама буде ґаняти з чеками, щоб зробити все потрібне, а не переганяти з кута в кут публику. Прийшли, сказали чого вам треба і сидїли, поки не покличуть. Чи-ж не вигода? І за таку вигоду будете обовязані подякувати Кешковскому: „се его заслуга, се він виказав, що старий порядок невигідний не лиш для публики, але і для банків“.

Кешковский помовчав хвильку.

— А кілько то, завдяки менї знаменитих статий в часописах появило ся! Кілько розумних проектів! Один радить таку санацию, другий ще лїпшу. З практичними і сьвідущими людьми стали радити ся. А не будь мене, так і осталo-б все „як бувало“. Нїхто не замічав би хиб банкового дїловодства, в компетентних людий не питано би поради. Чей же згодите ся з тим, що після того всего, після тої прислуги, яку я зробив публицї і банкам — назвати мене злодїєм було-б по просту дїлом чорної невдячности!

— Та через вас може потерпіти служба.

— Служба на менї лиш виграла. По перше, раз буде установлено так, що служба робить все, — вона позбудеть ся тисячних непотрібних і прикрих допитів, з якими звертаєть ся все до неї несьвідома банкового дїловодства публика. А се-ж забирає в них много часу і перешкаджає їх занятям. А по друге, банки побачать вкінци, що в них служби за мало; що треба мати єї більше; що годї на одного тілько звалювати; що при такій роботї не можна навіть чека як слїд оглянути. І скоро подумаєш, що тілько прислуг банкам і публицї зробило ся за нїкчемних...

— Я бачу, що працюю за малу плату, за дешево! Атже-ж, числячи з преміями, перший лїпший директор *першого банку* більше має.

— То він директор!...

— Даруйте, праця директорів банку лекша. По перше, *вони працюють без* нараженя власної кишенї. А друге — яка їх праця! Прийде, папери підпише і піде. А докола нелад так і остає неладом, невигоди для публики — невигодами. А він сидить собі серед того неладу і хвостики викручує. Та ви знайдїть менї такого бачного директора, котрий до двох років викрив тілько банкових непорядків, що я. І за таку роботу я одержав меньше, ніж найгірший директор!...

Кешковским аж з місця підкинуло.

— Та знаєте ви, що я банк спас! — крикнув він, мов *громом вдарений*.

— Ну... ну... як се так?...

— А ви читали в часописях, як тепер в кождім банку всякому чекови приглядають ся. Мало що язиком не пробують!

— Ну, читав!

Кешковский втихомирив ся і знов закурив сиґаро.

— От ви й осуджуєте. Скажіть, варт такий директор, що в однім році нелад викрив, *на конечні реформи* вказав, банкови 30, 40 тисяч зберіг і службу лїпше виповнювати свої обовязки спонукав, — варт такий директор 19.000 зр. платнї? Варт?

— Директор! Варт!

— Ну, от, *я узнав себе* гідним тої нагороди. І взяв. І не підозріваю навіть, щоб зробив щось злого.

(Конець буде.)

доносять, що командантом колюмни, котра увільнила Мефкінґ, був ґенерал Кіченер. Мимо всїх тих вістий Робертс телеґрафує, що доси не одержав урядової вісти про увільненє Мефкінґа.

Робертс доніс, що похід Булєра йде пиняво, бо зелїзниця знищена. Рунди доніс, що заняв Ледібранд, а Гунтер, що посуває ся вздовж зелїзниці з провянтом для Мефкінґа і уряджує полевий шпиталь, аби перевезти недужих. Метуен покинув Гопштадт, аби співдїлати з Гунтером. В дорозї до Лїндлею (на оранській териториї) бури ударили на анґлїйский конвой, так що Анґлїйці мусїли цофнути ся.

Державний секретар в Вашинґтонї приняв депутацию бурів і заявив їй, що президент різними відносинами змушений перестерігати безсторонну невтральність.

Лізбоньскі дневники приносять потверджене вісти, що Крїґер казав португальскому конзулеви виїхати з Трансвалю.

Шевченківскі вечерниці у Відни.

Вечерниці Тараса Шевченка устроєні заходом українських робітників у Відни дня 20. мая с. р. відбулись незвичайно величаво. Участників явилось до 150. Головно була заступлена кляса робітнича, а також з інтелїґенциї явились: пп. др. Яросевич з женою, др. Евг. Мисула, др. Дакура, др. Олїйник, др. Кордуба і др. Копач. Явились также представителї польских робітників і „Общества студентів“ з Росиї. Дуже прикро вражала неприсутність „Сїчовиків“, котрі з'їґнорували Тарасове сьвято і волїли, здаєть ся, у кнайпі запиватись ніж з робітниками поклонитись апостолови правди і науки. На президию вибрано п. Михайла Пасїчника, віцепрез. п. Долганика, а секретарем п. Дричевича. Президуючий М. Пасїчник привитав зібраних горячими словами і відчитавши привітну телеґраму від ґімназиальної молодїжи в Золочеві, удїлив слово референтови першої точки програми п. Іванови Семанюкови, котрий є вправдї теперішним головою академ. тов. „Сїч“, але виступав тут не яко Сїчовик, тілько яко член робітничої орґанїзациї, в котрій він є дуже ревним аґітатором. Длятого нехай п. Семанюк простить нам, що ми пятнуємо на сїм місци Сїчовиків за їх неприсутність. До нас приходять чужі люди, а свої не хочуть. Або ми маємо молодїж з ідеалами, або ми маємо безідейну дрянь. Або тов. „Сїч“ не варта мати за голову такого дїяча і щирого демократу, яким є п. Іван Семанюк, або він на членів не має жадного впливу і лишень сам себе компромітує, будучи головою мертвого безідейного товариства. Хочемо мати все ясно. А по друге, чому „Сїч“ не сьвяткувала вже довгі роки роковин смерти Тараса? Якось глухо і немічно! Herr Obmann! erklären Sie uns die ganze Geschichte, sonst sind Sie auch Schuld d'ran!

П. Іван Семанюк виголосив відчит п. з. „Тарас Шевченко і его значінє для української суспільности“. Так прошибаючих слів і знаменитих думок ми вже давно не чули і ми хотїли-б сей відчит мати напечатаним осібною брошуркою.

Другий з порядку забрав слово п. Яхимович Володимир на тему: „Орґанїзация працї“. Сей робітник має незвичайний дар вимови і зрівняв ся з бесїдником п. Іваном Мельником, котрий зараз по нїм забрав слово серед бурі оплесків.

Відтак виступив посол др. Яросевич і в довгій огнистій бесїдї знаменито інтерпретував Тарасові ідеї, о скілько вони принялись межи робітниками. По нїм промовляли ще: др. Олїйник, котрий поставив внесенє, щоби вислати телеґрафічно вираз симпатиї для стрейкуючих робітників в Борщівскім, і заступники чужих товариств. Шевченкове „Посланіе“ виголосив з незвичайним декляматорским таланом знаний літерат п. Сильв. Яричевский.

Відьспівавши „Який то вітер шумно грає“ і „Ще не вмерла“ — робітники розійшлись з вдоволенем і з моральним покріпленем з перед престола ґенїя Тараса домів. Видко було, що коли де, то Тарасові ідеї, найщиріщих мають прихильників серед робучого люду українського. Дай Боже і на другий рік здибатись на такім великім торжестві, а не сумнїваємось, що се станесь, бо тутешні робітники українські дають докази житя і можна сказати, они одинокі з української кольонії, котрі рухають ся. Інтелїґенция і молодїж інтелїґентна — спить по байзлях. Схаменїть ся, будьте люди!

Робітник.

НОВИНКИ.

Чернівці, 24-го мая 1900.

Буковиньскі Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кождій нагоді збирайте складки.

Заходом українсько-руского акад. Товариства „Союз“ відбуде ся в четвер, дня 31. с. м. товариска прогулька з музикою до лїска на Горечи. Всї Родини, що схочуть брати участь в прогульцї, зволять зійти ся на Горечи о 3. годинї по полудни. Вступ від особи 60 кр. В разї, сли би дощ перешкодив, відбуде ся того самого дня забава з танцями в великій салї „Народного Дому“ о годинї 8-ій вечером при такім самім вступнім. Просить ся о як найчисленнїйшу участь, бо забава заповідаєсь дуже красно. Нїякої нашої Родини не повинно бракувати.

За Товариство:

М. Івашко, голова. *Н. Левіцкий,* писар.

Конкурси розписані на місця учителїв або учительок з рускою викладовою мовою при народних школах в Кадобівцях, Малім-Кучурові і в Репужинцях, далї на місця підучителїв або підучительок в Кадобівцях, Малім-Кучурові, Репужинцях, Валяві, Бергометї, Брідку, Чункові, Дорошівцях, Горошівцях, Кисилеві, Кліводинї, Лашківцї, Лужанах, Малятинцях, Вікнї, Оршівцях, Ошихлїбах, Погорилівцї, Самушинї, Ставчанах, Суховерхові, Шипинцях, Шишківцях, Товтрах, Василеві, Веренчанцї і Заставнї, та на місця помічників або помічниць в Бабинї, Борівцях, Брідку, Чорнім-Потоцї, Дубівцях, Кисилеві і Зеленеві. Подавати належить до пов. шк. ради в Кіцмани до 15. н. ст. липня с. р.

До відомости сьвітлої Дирекциї ц. к. почт і телеґр. в Чернівцях. В послїдних часах зайшло вже кілька случаїв доволї неприемних так для нашої редакциї, як і для австрийских горожан оплачуючих кріваві податки, між иньшими також і на урядників і функціонарів почтових. Листи виходили з нашої редакциї з докладними адресами, писаними по руски, але поблукавши по широкім сьвітї, (були навіть в Росиї), вернули назад, з відки вийшли. Чи се нетолеранция, чи таки просто злоба одиниць? — Нотуємо також факт, що в черновецких ц. к. трафіках годї дістати руских переказів почтових. Крайна вже пора зірвати з минувшостию!

Безконечна еміґрация. Сими днями з двірця зел. в Чернівцях відїхало за море звиж 150 родин, переважно буковиньских Русинів.

З Балківців пишуть: Отсим подаєсь до ласкавої відомости, що повітова учительска конференция для повіта серетского визначена на днї 22-го і 23-го червня с. р. на 8. год. рано в Серетї.

Дальша подорож візитацийна Еп. Шептицкого на Буковинї. Дня 21. с. м. скінчила ся архиерейска візитация деканата черновецкого соборчиком в Глїбоцї. Владика попращав ся сердечно зі всїми участниками соборчика і відїхав в товаристві о. декана Шиха на візитацию деканата сучавского. Дальший порядок подорожи візитацийної назначено слїдуючий: дня 21. с. м. до Серета, 22. до Гропани, 23. до Сучави, 25. до Качики а по полудни до Майдану, 27. до Кимполюнґа, 28. до Глита і того самого дня до Радовець, 29. до Садови а 30. мая до Путилова; відтак 1. червня до Вижниці і до Майдану. У Вижници відбуде ся соборчик деканальний, а дня 4. червня відїде архиерей на Кути - Косів до Станиславова.

Ґрафиня Льоняй а єї отець. З Брукселї доносять, що заходом папи повело ся привести до порозуминя межи ґрафинею Льоняй а єї вітцем, королем Бельґиї. Завдяки тому постановлено в родинних кругах, що бувша архикнягиня зїде ся зі своїм вітцем на виставі в Парижи і се буде перша стріча по вінчаню ґрафинї Стефанії Льоняй.

Народні віча в Галичинї відбудуть ся в повітї рудецкім дня 24. с. м. в Комарнї, а дня 25. с. м. в Рудках; в обох місцевостях о 2. годинї пополудни з таким порядком дневним: 1) Вступне слово і вибір президиї; 2) Реферат полїтичний „Положенє полїтичне в краю і державі а Русини“; 3) Реферат економічний „Нужда серед нашого селяньства, і які суспільно-полїтичні реформи конче потрібні, щоб нашому селяньству помочи; 4) Реферат повітовий „Про вибори до ради повітової.

На ювилейний обхід краківского університету висилає „Наукове Товариство імени Шевченка“ письменний привіт, а кромі того проф. Колесу яко репрезентанта Товариства.

Учительска семинария мужеска в Сокали вибрала своїм делеґатом на ювилейний обхід дир. Тисовского.

Проф. Кареєв, бувший професор петербурского університету і широко звістний історик, гостив — як доносить „Дѣло“ — минувшого тиждня у Львові за-для наукового використаня місцевих бібліотек і архівів. Кареєв забирає ся до писаня істориї Европи за послїдних 30 лїт і, розуміє ся, хоче увзглядництн в нїй і Австрию, а специяльно Галичину. Користаючи з побиту у Львові відвідав він проф. Грушевского, паню Наталію Кобриньску, д-ра Франка і д-ра Колессу, а в суботу загостив до товариства „Академічна Громада“. Руска молодїж привитала знатного ученого і приятеля молодїжи відповідною промовою, на котру відповідаючи він, просить дарувати, що не потрафить говорити тою самою мовою, якою молодїж его повитала, бо він не учив ся єї, а вже сам фактъ, що Россиянам треба вчити ся руско-української мови доказує найлїпше єї окремішність. Цїлий вечер перебув проф. Кареєв серед нашої молодїжи, заводячи дуже цїкаві розмови про нашу наукову роботу, про наші виданя, особливо інтересував ся працею молодїжи, та розпитував і загалом про жите-буте галицких Русинів. До нашого народу, до его працї і стремлїнь проф. Кареєв відносить ся дуже симпатично, а з кождого питаня віяла щира прихильність. Тому-то і Русини сердечно витали між собою сего ученого Великоруса і спомин про его гостину лишить ся їм на все милим. — Рівнож польский сьвіт науковий і літерацкий витав сердечно проф. Кареєва в „колї літерацко- артистичнім“.

Рільничі курси для женщин вітворено дня 17. с. м. в Москві. Слухати виклади позволило міністерство на сей рік лишень 45 женщинам, але є надія, що на будучність прибуде кілька нових віддїлів і тодї за призволом міністерства число слухачок зможе ся. Проґрама курсів обіймає на разї рільне господарство, хованє худоби і рільничу економію, як також відомости з поля хемії, фізіольоґії, ботаніки та анатомії звірят. Науку огородництва, шовківництва і лїсництва подає ся практично. Крім сего задумують ще устроїти практичні курси пчільництва, молочарства, огородництва, хованя худоби і и. На сї остатні курси будуть приймати навіть такі кандидати, що не покінчили народних шкіл.

Загальні збори Руского товариства педаґоґічного станиславівского відбудуть ся д. 3. і 4. червня с. р. (в лат. Зелені сьвята) в Станиславові. Засїданє виділу відбуде ся д. 26. с. м. о год. 6. по полудни.

Людовий концерт в честь Т. Шевченка відбуде ся в неділю д. 27. с. м. в сали Народного Дому у Львові о год. 5. по полудни заходом Головного Виділу товариства „Просьвіта“ при участи Львівского Бояна і Кружка музичного. Ціни місць: фотель 60 сот., перворядне крісло 40 сот., другорядне крісло 30 сот., вступ на салю 20 сот., вступ на ґалерию 10 сот.

Ожив в гробі. З Салянґ на Угорщинї доносять: В неділю відбув ся там похорон інспектора Кравса. В три дни по похороні копали робітники гріб зараз побіч гробу Кравса і зачули в нїм якийсь шелест. Зараз розкопали гріб, а по отворенню домовини, Краве давав ще знаки житя. Лїкарі роблять надію на привернене Кравсому житя і здоровля.

Виріб пива в Галичинї. В місяцї марцї 1900 року було в руху 110 броварів, в яких виварено 88.490 гектолїтрів пива. Броварів було в руху і виварено в округах: брідскім 12 (7.333 гектолїтрів), бережаньскім 4 (1.898), чортківскім 4 (964), ярославскім 12(5.035) коломийскім 6 (4.322) краківскім 4 (3.260) львівскім 5 (5.076), ново-сандецкім 7 (4.010), перемискім 3 (4.710), ряшівскім 11 (4.926), самбірскім 5 (2.628), сяноцкім 5 (4.310), станиславівскім 8 (5.910), тернопільскім 10 (4.488), тарнівскім 4 (20.564), вадовицкім 7 (8.805), жовківскім 2 (270). В містї Кракові 3 (4.492), ві Львові 1 (10.100 гектолїтрів).

Страшну кару, видумано в середній Африцї на злодїїв. Засунджоного закопують по шию до землї а около него привязують на шнурках шість зголоднїлих щурів. Щурі кидають ся на голову і відгризають тїло куснь за кусником. Нещасний боронит ся в той спосіб, що старає ся зловити устами щура і перегризти шнур, або душить їх бородою. Коли всїх шість щурів убє — одержує свободу.

Назад з Бразилії. Ще в половинї лютого с. р. виемігрувала була із скалатского повіта численна партия селян до Парани, а межи иньшими Мартин Милий, господар з Останя, з родиною зложеною з шести душ. Милий продав був цїле своє майно, обійсте і три морґи поля, за 1800 корон. Другий емігрант, Андрух Гуцуляк із Староміщини, виїхав за море з родиною з 8 душ, продавши своє обійсте і ґрунт за 3000 корон. Дня 14. с. м. вернули оба назад до Галичини, наблукавши ся цїлих три місяці по лїсах та степах Парани, але вернули голі і босі, без крейцаря. Розповідають, що наші емігранти дістають в Бразилії, що правда, досить ґрунту, але неурожайного та заросłого лїсом, котрий треба палити і корчувати, аби можна садити на нїм кукурудзу. Заробку нема; щоби якийсь ґріш заробити, треба кількадесять миль ходити.

Стан землеплодів у всхідній Галичинї. Початок мая досить теплий вплинув трохи корисно на озимину всюда (з виїмкою Поділя, де було за сухо). Однак від 10. мая настала студїнь, а 11. і 13. морози, котрі ростинність знищили так, що там, де числено на поправу лихої озимини, счезла вся надія. Конюшина і трави ростуть дуже слабо. Ярі засїви сходять дуже поволи. Горох потерпів місцями від морозів. Тютюн, засаджений з початком мая, вимерз зовсїм на Покутю. Ячмена і вівси на відслонених місцях потерпіли також від морозу. Найбільші шкоди наніс мороз садам. Цьвітостан груш коло Львова, в Стрийщинї, Самбірщинї і Перемищинї знищений до тла. Неменьші шкоди потерпіли сади в Залїщиках. Морелї в часї морозів були вже відцвили і заповідали велику надію, винниці були в повнім розвою, — а тепер всьо знищене. Шкоду, яку зробили морози від 11. до 19. мая в самих морелях, оцїняють на 60.000 корон. Поля засїяні кукурузою в Залїщицкім селяни тепер заорують і засївають вдруге.

Два канадийскі міста Отта і Гюл, що розверглись по обох берегах ріки Оттава, в провінциї Онтаріо, навістив огонь минувшого тижня і лютив ся з такою скаженою силою, що наробив шкоди на 17 мілїонів долярів, 13 людий стратило житє, а 15 тисяч лишилось без даху і занятя. Пожежа розпочалась в Гюл, де з фабричного комина вітер наніс полумя на поблизькі дахи робітничих помешкань, а звідтам на другі доми в обох містах. Багато потерпіли робітники, котрим майже все попалилось.

Страшна катастрофа. В копальні угля в Shofield, стану Utah, в північній Америці наступив вибух запаленого пороху, що містив ся в бочках. Наслідки тої експльозиї були фатальні, бо до 300 робітників стратило житє. Трупів витягають ще і доси.

З зелїзничого ваґона. Перед звичайним трибуналом віденьского суду відбув ся онодї процес, в якім обжалованый якийсь Ніслер з Буркерсдорфу під Віднем зелїзничий заряд за потовчене. П. Ніслер їхав минулого року зелїзницею і заким ще усїв на лавку в ваґонї, поїзд рушив несподївано з місця і п. Ніслер потовк собі голову, а в наслїдок сего дістав нервозу. Яко відшкодованє жадав п. Ніслер від зелїзничого заряду 20 тисяч корон. Підчас розправи показало ся, що поїзд рушив несподївано з вини машиниста, але що завинив також і пошкодований, то за се присуджено ему лишень половину жаданої квоти.

Родинна драма. Властителька дому Міллер в Фельдмахінґ, в Баварії, дістала в ночи несподївано помішаня ума. Недужій здавало ся, що єї муж є великим грішником, а за свій гріх мусить тут на земли спокутувати. В наслїдок сего збудила она обоїх своїх дїтий і казала їм молити ся при постели свого батька, а сама взяла набитий револьвер і стрілила в груди спячого мужа. Перестрашені дїти вибігли на двір, а на їх крик збігли ся сусїди. Коли вийшли до кімнати, божевільна лежала вже без житя з простріленою грудию.

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

Верховиньскі згадки.

(Дальше).

Довго сидїли ми отак на догідних місцях та придивлялись тому живо пливучому житю в округ нас. Вражінє окруженя було дивне. Ми майже нїчого не говорили а поринали більше у збуджених думках. Навіть песиско лежав коло козара спокійно, простерши голову на висунені лаби, сперті вперед себе на грубій смерецї.

„Козарю! Тепер я видїв як ви без трудности провадите ті кози в однім напрямі просто себе, але як думаєте ви зібрати те розсипане живе срібло до купи і покерувати в иньший бік?“

Козар не надумуючись свиснув в палець. Пес схопив ся, а небавом вирнула чорна коза як з під землї з дзвіночком на шиї і стала як жовнїр перед нами. Козар махнув буком на право. Коза пустилась просто в той бік а стадо кіз рушило як жива струя в той бік за голосним дзвіночком. Ми встали і справились й собі за тим розумним сотворінєм. Тепер розумів я вже, як в силї був один одинїський чоловік пасти спокійно і тихо 400 кіз з легкостию, наколи до 500 овець потрібно було пятьох вівчарів, котрі як божа днина неустанно горлали „а-гов“ стримуючи таким чином вівцї і себе при купі.

Не дурно то кажуть, що з розумним лїпше згубити як з дурним найти!

Ми звернули обочем горба на полудне, зайшли в яр заросли малинником два рази вишим як ми, перейшли з трудностию ті чівчиньскі „джунґлї“, для кіз, була се чиста роскіш, зайшли відтак в густу хащу смерекову, що колола з усїх боків, як розпеченими дротиками, аж коло пятої години вийшли ми у свобідиїйшу сторону горба та придрапались за годину поволи до моєї хатини.

Козар виглядав тепер як перед тим. Єго одїж відповідна до таких „прогульок“ не потерпіла між ломами нїчого. Як перед роками, виглядала єго коротенька сердачина закинена мальовничо на плече, єго штани і шкірянна торбішка і нинї однакові. А я? Жаль ся Боже! Де-б й замкненими очима не штуркнув пальцем, то влучив би на голе тїло. Лиш цундрє та фалатє висїло на менї!

„Зачекайте троха козарю, я швидко переберу ся, та підем разом до дою“.

„Нїчо, пановьку! Я запалю тимчасом в колибі люльку“.

Колиба стояла одних 50 кроків віддалена від моєї хатини. З моїм перебиранем я скоро впорав ся, приходжу до колиби, а козар все ще шпортає на почінки в жару.

„Козарю! Нам козя втечуть. Он за горбом не буде їх далї й видко“.

Вони полониною просто до своєї стаї скорили.

„Нїчо пановьку! Ми їх зараз здогоним“. Встав, вийшов з колиби, засвистав в палець, вернув ся, виняв люльку з жару, встромив в зуби і каже: „ходїм!“

Дивлюсь, а кози обернулись як на командо сюда, стали як жовнїри на місце і очікують приказу. Коли ми прибули до них, вони розступились, зробили дорогу, а як ми перейшли цїлий гурт, то вони обернулись і спокійно йшли за нами, о стілько кози можуть спокійно йти.

Тепер і иньшими разами мав я нагоду подивляти інтелїґенцию тих живих і симпатичних звірят.

Житє на полониньї.

Житє моє плило на полониньї, як вже сказано, спокійне і майже одностайно а все-ж не зазнав я там майже нїколи нудьги; бо хоть загально було воно що дня майже те саме, то всеж не було заняте одного дня другому ідентичне. В способі переведеня того занятя вилїталось завше само собою щось нового, цїкавого. По снїданю, коли сонїшне сьвітло росу вже зняло, йшов я в окраїну близького лїса, розіпняв свою гамату між смереками, ляг і читав легку лектуру. Шепіт смерік засипляв мене деколи в моїй гойданцї. Часто прилетить синичка, щебече, говорить по свому, скаче, вертить ся, приглядаєсь менї майже у зуби, „тьфу, що за мара тут висить!“ Відлетить, прилетить, других прикличе, знов приглядаєсь, невторопає, в яку рахубу мене узяти, нарештї фуркне, полетить, щоб иньшим разом знов мило мене заняти! Нинї синичка, завтра кривописький, потім ковтачі, там знов ласичка, миш, або вивірка надбігнуть, поскачуть, випулять очка нишпорять, вертять ся, все щось шукають, мов би згубили, або забули щось тут.

Деколи навіть червоні гадюки присувались на те соняшне місце і звивались підомною в колачик і виглядали тодї мов нїжна барвна тканина. Приглядаючись їм і їх лїнивому житю якийсь час, вставав я і лагодив їх порядно, недаруючи нїколи те житє повне злоби і їди.

Нераз придивляючись тим живим батогам, задавав я собі питане, на що те сотворінє жиє на сьвітї, нїкому нї на-що не здале, хиба що на смерть, або страшну муку. Та й до нинї не встиг я на се питане подати відповідь.

Кажуть, що в природї все дуже мудро, і в пайкрасшій гармонїї упорьдковано.

Я приглядав ся раз із моєї гамати, як незамітно сунулась та червона погань до близького корча, де сидїла мила пташина низько в нїжнім гнїздочку. Нїм я встиг перешкодити, встромила гадина блискавкою свої смертоносні зуби в тїло невинної пташини. Потім відсунулась і чекала на конець житя в муках конаючої пташини, щоби потім жертву проликнути. Але я вже справив їй иньший праздник.

Так само бачив я нещасливі жертви отої гадюки з поміж овець при тамтїй колибі. Завжди стояло там кілька відособлених овець і ягнят в кошарі покалїчених червоною гадиною.

Дивна річ, що всї були завжди однаково вкушені, у вимя. Вони мучились страшенно. Спухлене вимя відпадало з часом від тїла і оставалась страшна розталапана рана, що не хотїла ся гоїти.

І се малиб бути нехибно льоґічно і мудро уложені відносини вселенної?

Отак сегодня, так завтра, позавтро, нїби те саме моє житє а всеж завжди чимесь иньше, нове.

В полудне вертаю до хати. Василь в колибі, чути вже, порається коло ватри, лагодить обід. По обідї йду звикле в глубокий яр з полудня, де стрімголов спадає потічок Гомулець. Він випливає високо з Чівчина грубою струєю і впливає годину ходу в потік Альбін. Там блавучу я годинами, купаючись якийсь час наго у воздусї і соняшнім сьвітлї. В яру стремлять сотки метрів береги в гору. На них добре студиювати верстви, поклади формациї, з яких складаєсь Чівчин. Як прийдуть малини, то по дорозї туда і назад приємна забавка з їх пахучими смачними і здоровими шапочками. На жаль достигають вони тут аж в першій половинї серпня. Але як прийдуть вже, то був се для мене час розкошів.

(Дальше буде.)

НАУКА, ШТУКА, ЛїТЕРАТУРА.

Учитель, ч. 10. з 20. мая. 1900. Зміст: Початок і розвій шкільництва на Руси, подає Ант. Павенцкий. — Кари в домовім і шкільнім вихованю. — Відозва філії „Руского Товариства педаґоґічного“ в Коломиї. — Програма загальних зборів „Руского Тов. педаґоґічного“. — Всячина.

Дзвінок, ч. 10. з 20. мая с. р. Зміст: Старий воробець. — Казка про мертву царівну і про сїмох богатирів. — Вандрівний музика. — Бють пороги. Т. Шевченка (з ілюстрациєю). — Щастє. — Доля. — Загадки.

Телєґрами „Буковини“.

Відень, 23. мая. Раду державну скликано на день 6. червня. На порядку дневнім має знаходити ся буджетова провізория. — Дня 18. с. м. підписано розпоряджене, котре має на цїли удержавненя 2.000 неерарияльних почтових урядів в Австриї. — При доповняючих виборах до ради громадскої в IV. і X. дїльници вибрано антисемітів.

Будапешт, 23. мая. На вчерашнім засїданю буджетової комісиї австрийскої делеґациї раджено над військовою ординариєю. Після довшої дискусиї принято цїлу військову ординарию.

Петерсбурґ, 23. ман. Цар ратифікував всї ухвали мировоі конференциї в Газї.

Претория, 2в. мая. Відбули ся тут збори під голим небом при участи около 2.000 осіб. Нараджувано ся над ситуациєю в случаю облоги Преториї і вибрано комітет для охорони жінок та дїтий.

Капштад, 23. мая. Рознесла ся поголоска, що Англичани здобули 27 льокомотив, приналежних до вільної держави Оранїї.

Льондон, 23. мая. Ґенерал Булер доносить, що одержав вістку від Бетума, що єго кінні стрільцї попали в засїдку бурів, при чім згинуло 66 жовнїрів. Бетум цофнув ся до Нюкастль.

Вешінґтон, 23. мая. Депутация бурів зложила вчера неофіцияльну візиту президентови, Мек Кінлєєви. Президент заявив, що Сполучені Держави не можуть підняти ся інтервенциї, бо ще не давно тому Анґлїя не приняла від них такої самої прислуги. Делеґати відповіли, що само пересьвідченє, що Америка є прихильником бурскої републики подає їм велике задоволенє.

Не забувайте
на докінченє будови
„Народного Дому“
в Чернівцях.

Д-р ГОЛЬДФЕЛЬД мешкає і ординує в Чернівцях при вулици Почтовій ч. 2, розпізнає і дальше внутрішні недуги і хірурґічні, як також лїчить
всякі нашкірні недуги при помочи лучів Рентґена.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Перша нагорода на виставі краєвій у Львові 1894 р.

ФРАНЦ БУЛЇНЬСКИЙ

вирабляє повози, візки, фаетони, залубнї і всїлякі в галузь володїйства входячі предмети, як також принимає всїлякі направки, відновляє, перерабляє, міняє і скуповує старі повози.

Робітня в **ЧЕРНІВЦЯХ** при улици **Зелїзничій ч. 1.** в власнім домі.

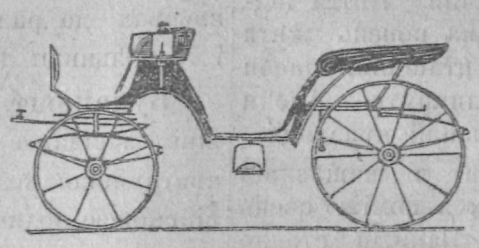

Всїлякі **роботи** під **Гваранцією.**

Гарне, добре і дешеве!

ул. Ратушева ч. 15. ул. Ратушева ч. 15.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Маґазин одїжи для дам і панів

в Чернівцях улиця Ратушева, ч. 15

під „Золотою грушкою“.

В кождім сезонї найновійші **плащі жіночі, для дївчат і дїтий** (зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватовані), **жакети, мантильки, ротунди, порохівники з шовку і могару** з перших віденьских і берлїньских робітень.

ОДЯГИ для панів, хлопців і дїтий, **загортки, шльафроки, футра міскі і до подорожи, Менчикови, Гавельоки** і всї річи входячі в той фах з перших найславнійших фабрик.

Порученя зпоза міста виконує ся сейчас.

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольоґічнім промисловім музею у Відни

улиця Руска ч. 11. Чернівцї улиця Руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публицї, що виготовлюю всякого рода обуве для мущин, женщин і дїтий а то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в видї остроконечастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушуваня.

Через ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі нарости на ногах.

Доброю і солїдною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі вдоволене цїнних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,

спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тілько з заграничних шкір.

Важне для кождого!

ВИПРОДАЖ!

За неімовірно тану цїну бо за 2 зр. 95 кр., можна получити ґарнїтурик складаючий ся з **чотирнайцять** вартостевих понизше висказаних елеґанцких предметів:

1 кешенковий годинник никлевий Анкер Рем. (на жадане посріблений), з красно ґравірованим моноґрамом найправильнїйше показуючий з трилїтною ґваранцією.
1 никлевий ланцушок до годинника з сильветкою парискоґо систему.
1 прегарна шпилька до краватки з брилянтом.
1 пара спінок до манжетів з маркою „Garantie.“
1 ґарнїтур складаючий ся з 5 штук спінок до ковнярників.
1 пара срібних кульчиків.
1 золотий перстень з красним каміньчиком.
1 кишенькове зеркальце в етуї.

Ті всї предмети враз з годинником получить ся за посилплатою або посилаючи гроші наперед до Фірми

БРАТЯ ГУРВІЦ

дім експортовий **в Кракові,** Страдом ч. 17.

На случай якби ся неподобали кому вище згадані предмети, може їх до 8 день по отриманю звернути назад Фірмі, котра обовязує ся вернути купуючому гроші.

Богато ілюстровані катальоґи юбілерских товарів висилає ся на жадане Gratis i franco.

Пошукує ся також за відспродавцями і аґентами.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНЇСТЕР

перше і одиноке руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, уряджене домашне, скот, господарскі знаряди, збіже в зернї і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід огневих.**

Стан фондів ґваранційних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий .	245.814 кор.	52 сот.		
Резерва премій .	148.480 „	— „		
„ спеціяльна	1.624 „	80 „		486.145 кор. 92 сот.
Фонд основний .	72.000 „	— „		
„ емиритальний	18.166 „	60 „		

Тарифи „Днїстра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди лїквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року виносили виплачені **шкоди** 1.669.565 кор. 38 сот. **Полїси** „Днїстра“ приймає **Банк краєвий** при **пожичках** гіпотечних.

На житє можна обезпечатись **через „Днїстер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові,** котре дає найкористнїйші услівя, преставяє своїми фондами найбільшу ґваранцию і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришене зареєстровазне з обмеженою порукою, удїляє **пожички** *за опатою* 5 ½% *і* 1% *додатку на кошта адмінїстрацийні* заінтабуляциею або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до опроцентованя від **членів і третих осіб** по 4%. Удїл членьский виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і пожичку дістати може тілько член обезпечений в „Днїстрі“. Інформациї удїляє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїленє аґенций в окрестностях **де нема** близько аґентів „Днїстра“, **приймає ся.** „Днїстер“ виплатив аґентам по конець 1890 р. провізиї 216.714 кор.

Інформациї і посередництво до заключеня обезпечень житєвих в найкористнїйших комбінациях.

Позички для членів Тов. взаїмних обезп. і взаїмн. кред. „Днїстер“ на 5½% і 1% додатку на кош. адм.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складї

в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Черніцвях
З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.
За редакцию відповідає **Іван Созаисний.**

Ч. 57. Чернівці, неділя дня 14. (27.) мая 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік	20 Кор.	—	сот.
на пів року	10 „	—	„
на чверть року	5 „	—	„
на місяць	1 „	70	„

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Ще Драйфус.

У Франциї зачинають знов відгрівати справу Драйфуса. Eclair подає сензацийну вість, що правительство збирає новий материял до ревізиї процесу в Рен. За точку виходу нового процесу має служити ствердженє нового факту, що Чернуский, головний сьвідок зізнав в попереднім процесї фальшиво. Докази на се правительство мало одержати від якогось австрийского підданого П. Має то бути Пшиборовский, котрий намовив свого товариша в міністерстві зелїзниць до крадежи тайних актів. Пшиборовского, котрий утїк був з Відня, арештовано відтак в Бельгії і видано правительству Австриї під услівєм, що справа не піде на судову дорогу. Справу нової ревізиї витягнено також у французскім парляментї, а при тій нагодї націоналїсти дуже остро ударили на правительство. Вальдек Русо заявив, що і в будучности буде сповняти свої обовязки. Сумні події, котрі так довго непокоять Францию, використано против републиканців і тому правительство добре зробило, що через помилуванє Драйфуса почувало ся до обовязку раз вже закінчити цїлий процес. Бесїдник домагав ся закона против клеветників голови держави, і закона о стоваришенях, аби не допускати до надмірного розросту маєтку мертвої руки. На закінченє бесїдник поставив справу довіря до кабінету. Палата відкинула звичайний порядок дневний, а приняла порядок заапробований правительством, котрий приймав до відомости заяву правительства. — П. Гумберт зажадав, аби правительство рішучо заявило, що не дасть наклонити ся до відновленя справи Драйфуса. На се президент кабінету заявив, що справу Драйфуса уважає за замкнену. Поправку до порядку дневного, взиваючу правительство, аби не допустило до відновленя справи Драйфуса і цїлий порядок дневний принято.

Війна в Африці.

Про увільненє Мефкінґа Робертс телеґрафує: Я одержав від ґенерала Баден-Повеля вість, що увільнив Мефкінґ дня 17. с. м. по сильній борбі з ворогом, котрий понїс тяжкі страти. По сторонї Анґлїйців було 3 убитих і 22 ранених. Повель вирушив відтак з Мефкінґа і заатакував головний табор ворога і вигнав его з позиций. Командант бурів мало що не попав в полон. Анґлїйці забрали одну армату, хоругов, богато амунїциї і провянту. На боєвищи знайдено 4 убитих і 15 ранених бурів. Здає ся, що ворог цофає ся на всїх точках. Лише одна команда заховує ся спокійно, здає ся в тій цїли, аби крити відворот войск. Дорога з Кімберлею до Мефкінґа вже має бути вільна. В Фрибурзї, котрий лежить в половинї дороги між обома містами піддало ся 800 повстанців.

Бюро Райтера доносить, що Френч перейшов ріку Реностер на північ від Кронштаду. Після инших вістий, бури, котрі мають тут 15 армат, ладять ся до сильного опору. Робертс телеґрафує, що ґенерал Гамільтон станув в Гайльброї, місцевости положеній на північ від Кронштаду. Гамільтон стратив доси лише 75 людий. Девед цофнув ся.

Дневники все ще твердять, що між Крїґером а анґлїйским правительством відбула ся вимінa депеш в справі заключеня мира. Сельсбері мав відповісти, що лиш безвзглядну капітуляцию прийме за услівє закінченя війни. Крїґер мав на дотичне питанє відповісти дневникови World в Новім Йорцї, що вість про его просьбу о заключенє мира є неправдива.

НОВИНКИ.

Чернівцї, 26-го мая 1900.

Буковиньскі Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кождій нагодї збирайте складки.

Відомости особисті. Капітан краю Лупул і пос. др. Стефанович прибули з Відня до Чернівців.

Промоциї. На днях відбула ся на тут. університетї промоция Альфонса Реґіюса на доктора прав. — П. Каїтан Стефанович, син заслуженого посла дра Стефановича дістав на університетї в Празї титул доктора прав.

Адвокатску канцелярию отворить небавом в Чернівцях наш земляк, син покійного нотара з Кіцманя, др. Стефан Гординьский. Тепер є він оборонцем в справах карних і мешкає в Чернівцях при ул. Головній Енценберґа (де була канцелярия нотара Зайонца, в домі Шнириха). Витаємо сердечно нашого земляка серед рускої громади в тій надії, що прибула нам нова патріотична сила і поміч. Ми переконані, що буковиньскі Русини звернуть ся з повним довірієм до дра Стефана Гординьского, в тім пересьвідченю, що найдуть у него завсїгди щиру, добру пораду.

Заходом українъско-руского акад. Товариства „Союз“ відбуде ся в четвер, дня 31. с. м. товариска прогулька з музикою до лїска на Горечи. Всї Родини, що схочуть брати участь в прогульцї, зволять зійти ся на Горечи о 3. годинї по полудни. Вступ від особи 60 кр. В разї, сли би дощ перешкодив, відбуде ся того самого дня забава з танцями в великій салї „Народного Дому“ о годинї 8-ій вечером при такім самім вступнім. Просить ся о як найчисленнїйшу участь, бо забава заповідаєсь дуже красно. Нїякої нашої Родини не повинно бракувати.

За Товариство:

М. Івашко, голова. *Н. Левіцкий*, писар.

Дурному вічная память. Мустяцова Hetz-Post в новинцї п. з. „Zur Nationalitätenfrage in der Bukowina“ пише про „історичний документ“ ґубернїяльного уряду краєвого з дати Львів 6. мая 1828 року ч. 14.848, підписаний тодїшним ґубернатором князем Августом Льонґїном Лобковичем, котрий то документ,

---

З письма схвачене, в житю бачене.

(*Конець*).

— З вашої бесїди так і виходить, що вас за ваші заслуги, коли вже не тріюмфом почтити, то бодай у Львові на спокійне житє лишити випадало-б.

— А хоч би і так! — спокійненько сказав Кешковский. Стратив би хто на тім? Зискав би скорше. Банкова служба знала би, що Кешковский тут, бачно сліділа-б: „знов щось скоїть ся!“ А тепер вони знають, що я повинен втекти — через два, три тижнї, глядїть, знов пійде в них все лелюм-полелюм. А хоч би й не те. Адже-ж я вкрадені гроші видам. Так чи не лїпше було-б, коли-б я їх видав у Львові своїм купцям, ремісникам заробити дав. А то тепер прийдеть ся їх за границею викинути, яких Венециян, чорт їх побери, запомогти. За що?

Кешковский здвигнув плечима.

— Взагалї такими, як я, в нас не вміють покористувати ся.

— Дефравдантами?

— Будьте певні, дефравданти пожиточнїйші часом для суспільности, нїж честні люди. Вони пожиточні вже тим самим, що крадуть. Крадучи, вказують, де зле що уміщено. Ви бодай звернете на се місце увагу і укріпите его. Кождий дефравдант береже вас перед ще більшою крадежею. Скоро вкрали вам 100 зр., ви вже 1000 зр. так заховаєте, що нїхто до них не добереть ся. Взагалї, дефравданти пожиточні, добродію. А знаєте, напримір, кого-б я до різних видїлів вибирав?

— Ну?

— Дефрандантів.

— Що-о-о?

— Дефрандантів. В видїлах вони були-б пожиточнїйші нїж честні люди. По перше, дефравдант мусить щось вкрасти. Значить, він мимохіть буде громадити доходи а щадити в розходах. Цїлу масу нових доходів товариству приспорить. А друге — він все буде занятий, не сидїтиме, загнувши руки. І важними дїлами буде заниматись, бо чим важнїйше дїло, — тим більше можна вкрасти. І користними дїлами буде занимати ся, бо ему необходимо потрібно, щоб его уважали користним труженником, дальше на публичній службі лишили й дальше красти дали. А честний чоловік? Що ему! Репутация, поважане е! Що ему потрібне? Що може бути для спонукою до працї? Дефравдант мусить вислугувати ся, щоб его терпіли. А честний чоловік на свою чесність надїеть ся. Дефравдант мусить мати симпатию в суспільности. А честний? Він і так еї мае... Честні сидять, загнувши руки.

— Але-ж дефравдант краде!

— Сам один — додайте! А за те вже другому вкрасти не дасть. Бо сам красти хоче. А думаю, що один все меньше вкраде, нїж цїла стая злодїїв. Такий все глядїти буде: коли сей чого вкрав, що я вкрасти можу! А честному що на тім залежить. Дефравданта не виведеш в поле, бо сам всї входи і виходи знае. А честний — і не в догад буде ему, як се чи те може стати ся. В него з під носа вкрадуть, а він всякого за чесного матиме. А в дефравданта не візьмеш! Носом чуе, де дефравдациею пахне.

— Але-ж розкрадуть все.

— Нїколи. Дефравдант дефравданта пильнувати буде. Конкуренция вийде. Розсердить ся один на другого. „От позбутись би его, щоб самому зачати красти!“ І хто-б лиш замочив пальцї, виявлять его. А коло честного така компанія збереть ся...

— Ну, а хиба вони змовитись не можуть?

— Даруйте! але я говорю тут про більших дефравдантів. Такі на дрібний подїл не підуть. Такі все самі трудять ся. Се лиш дрібнота в шайки входить і грабить. А більший любить урвати, але так, щоб се не замітним осталось, щоб ему друге дїло поручили, щоб знов мож було урвати. Та в публичних інтересах лїпший вже злодїй, що хоч і сам краде, але й другим пожиток приносить — нїж чесність, котра сидить, загнувши білі руки. Нї собі, нї людям! Яка користь з его чесноти?

— Гм! Та ви неначе горді своїм фахом?

— А гордий! І маю право гордитись. Щоб бути добрим дефравдантом — треба мати розум. А чесному — і одної глупоти доволї. І я дуже рад, що галицка суспільність як слїд мене оцїнила. Міркуючи по часописним статям, мій поступок збудив скрізь радше одушевлене нїж негодоване. Менї віддають те, що менї належить ся, звуть спритним, талановитим.

— Позвольте, ще одно питанє. Говорячи про прислуги дефравдантів, висказали, що вони показують...

— Ага! де що зле уміщено, де нелад...

— Але такий радикальний спосіб показуваня...

— Половичність нїколи нї до чого не довела і не доведе. Тут як раз лиш треба радикально.

— Не те! Я хотїв сказати, що такий радикальний спосіб небезпечний. Вимагає в певнім родї резиґнованя з суспільних дїятелїв, що посьвячують себе для суспільности в цїли виявленя хиба дорогою крадежи.

— Се ви про тюрму.

Він зморщив ся.

— Ну, по перше, тюрма не на злодїїв, а на дураків, що туди попадають ся. А друге — що-ж тюрма! При ногій системі тюрем в тім для доброго злодїя нема нїчого страшного. Перше вас саджали з дрібними злодїями. Се понижувало вас у власних очах, мішало з болотом! А тепер — ви в клїтцї — один як орел! Сидите і в спокою укладаєте нові пляни...

— Але-ж тепер тюрми острійші!

— То й лїпше. Се вчить вас — се досьвід. Раз попали ся — в друге не схочете. Совіснійше вже коло свого дїла потрудите ся. А головне, не попасти ся.

— Легко сказати!

— А от, двічи вже вкрав і не попав ся.

І він обернувшись до стїнки захропів, як хропіти можуть лиш чесні, добрі душі.

В. Щурат.

по думцї такого знатока, яким є редактор Hetz Post-а п. Моріц Штекель — є і мусить бути „історичним“ (?) доказом румуньскости Буковини, а то тому, що се письмо, в навісї сказавши, нормуюче на Буковинї торговлю мясом — є зредаґоване в язиках нїмецкім і румуньскім. Hetz-Post нїяк не може собі порозсувати у своїй глупій мозківницї, що се були часи, коли в чисто славяньскій Галичинї панував виключно лише язик нїмецкий, так як на рускій Буковинї — язик волоский. Платні румунїзаторскі гавкуни поминають нарочно такі факти, котрі доказують цїлком щось противного від їх бріхонь. Адже більша часть Галичини є чисто руска, королевством зробив Галичину руский князь Данило; Львів, той самий Львів, звідки Hetz-Post дістала „історичний“ документ — заложив руский князь Лев, хоч ґуберн. уряд урядував недавно по нїмецки і хоч нинї цїсарский намістник урядує лише по польски! Адже і у всїх прочих містах на Руси галицкій як: в Тернополи, Теребовли, Перемишли, Галичи і т. д. урядують нинї по польски, хоч вони є містами чисто рускими і справдї історичними! Чи, коли приміром за 100 лїт який будь румунїзаторский покорч в родї Hetz-Post-а дістане письмо „urzędu gminnego w Haliczu“, то се теж мало-б бути „історичним“ доказом, що місто Галич, а з ним і цїла східна Галичина, була, є і буде „корінно“ польска? Чи лажене в чужий город надає вже свини право до него? Чи індивидуа, редаґуючі ґазети в язицї нїмецкім, служачі за гроші горстцї розбишак румунїзаторских, тратять вже через те цїхи поколїня „ізраїлевого“ славного на весь сьвіт з того, що за гроші цїлувало-б чоловіка — всюда, з виїмкою лише уст і рук?... „Das Originaldocument wird dem Landesmuseum einverbleibt werden“ — пишуть збанкротовані „ґенії“ Мусіяцового орґану... Ну, ну, чому-ж би нї? в музеях є й куріози! Але шкода велика, що сего славетного орґану не читає Льомброзо, він сказав би тут щось иньшого.

Найсильнїйші і найвисше на цїлім европейскім континенті положені мулові купелї в межирічу Дорни і Золотої Бистрицї в **Дорнї** на Буковинї. Сезон від 1. червня до 30. вересня. Послїдна стация зелїзнича Кімполюнґ з численними полученями до кождого поїзду. Театр, концерти, Lawn-Tennis, Croquet, їзда біциклями, забави дїточі. Прогульки в околицю фірами, верхом або сплавами.

В краснім купелевім забудованю може побирати купелї після наймодернїйших системів. Курация гидропатична послугуесь вишколеною обелугою. Курациї молочно-женичні. Ново отворений дім курацийний з гарними салями їдальними, концертовими, білярдовими. Харч у власнім зарядї. На замовленя резервує ц. к. заряд купелевий комнати в купелевім готелю, урядженім з найбільшим комфортом. В місяцях червни і вересню кошта купелїв і оплата помешкань значно обнижені.

Яко напій холодячий і помічний на катар і хрипку уживаесь квас алькалїчний з Пояна-Неґрі, поручений ц. к. зарядом купелевим. (Можна его набувати також в ц. к. дирекциї дібр в Чернівцах по цїнї 30 сот. за $^3/_4$ фляшки, а 34 сот. за фляшку лїтрову. Порожні фляшки приймають ся наповорот; за зворот фляшки платить ся в Чернівцах 8 сот., в Кімполюнґу 10 сот.)

П. Сидір Годованьский учитель з Лукавця просить нас подати до загальної відомости, що він приняв заступство „Краєвого товариства асекурацийного“ на жите і від ріжнородних шкід, як: граду, огню, грабежи і т. п.

Із Заставни дістаємо слїдуюче письмо. Прошу укланно Шановну Редакцию в найблизшім числї „Буковини“ помістити ось що: В імени кружка драматичного складаю Вп. п. І. Стратичукови інспекторови повіт. щиру і сердечну подяку, котрий помимо того, що на день 18. мая була скликана повітова конференция учительска, де яко предсїдатель-інспектор мав богато справ до залагодженя — не відмовив нам своєї помочи і ревно заняв ся був урядженем сцени, як також і касою. Надмінити вкінци мушу, що і п. Іван Прокопович учитель тамошний доложив богато трудів — за що і ему належить ся публичне признане і подяка. — Тепер доношу, що на руки Вп. п. др. Смаль-Стоцкого зложив я на „Народний Дім“ 50 зр. і заразом повідомляю, що ми хотїли більше дати, але за багато мали видатків. Иньшим разом, дасть Бог, надішлемо 3 рази тілько.

За аматорский кружок

Боярский.

Касу райфайзеньску в Товтрах отворено в неділю, дня 20. мая. По соборній службі Божій, котру відправили оо. Драчиньский, Єремійчук і Калинюк зібрали ся члени і гостї із сусїдних громад (Заставни, Юрковець, Дорошівців і др.) в гарно на ту цїль прибраній столовій госп. Сніжавки і там др. Стоцкий від 1-ої год. аж до 5-ої по полудни научав про пожиток такої каси і як еї провадити. Промовляли ще також о. Галїп із Брідка, о. Драчиньский, о. проф. Єремійчук. По залагодженю справ, що стояли на дневнім порядку загального збору, розійшли ся всї з щирою подякою для дра Стоцкого за его науку, з подякою для отцїв духовних і учителїв, котрих також явило ся досить із околиць (як п. надуч. Зугаєвич з Заставни, Спинул з Кадобівців, Войновский з Юрківців, Радик з Дорошівців, Бокачук, Боярский і домашні учителї Альбота і Войчук) і з многолїтством для цїсаря в тім переконаню, що в сім дню придбала буковиньска Русь знов одну твердиню економічного поступу і розвитку. Боже помагай!

З Юрковець пишуть нам: Тутешний парох, Вп. о. Дмитро Бурак подарував 32 молитвенники (2./5. і 15./5. с. р.) православній шкільній молодїжи. За сей дар висше згаданому панотцеви в імени шкільної молодїжи складаю сердечну подяку. — *Петро Войновский*, надучитель з Юрковець.

„Самостійна Україна“, промова, виголошена у Львові на людовім концертї в память Т. Шевченка Евгеном Косевичем, вийшла вже з друку. Цїна брошурки 20 сот., з почтовою пересилкою 23 сот. Набути можна у Михайла Івашка, касиера „Народного Дому“ в Чернівцях, вулиця Петровича ч. 2.

Огонь. Село Липовени в сучавскім повітї згоріло оноді майже до тла, бо зі 110 нумерів лишилось лише 30. Понад 300 осіб остало без хлїба і даху. Краєве правительство призначило для погорілцїв 1200, а Видїл краєвий 2000 корон наглячої запомоги. Село Липовени має около 520 мешканцїв.

Аматорске представленє. Завтра, т. є. в неділю 27. мая відограють аматори члени товариств „Рускої Бесїди“ і „Мищаньскої Читальнї“ в сали маґістрату в Снятинї „Украдене щасте“, драму з сїльского житя в V. дїях Івана Франка. — Початок о годинї пів до 8. вечером. — По представленю відбудуть ся вечернищ з танцями. — Вступ: крісло 50 кр., партер для мищан 20 кр., для селян 10 кр. Вступ на представленє і вечернищ 40 кр., на самі вечернищ 30 кр. Дохід призначений на будову „Народного Дому“ в Снятинї.

Перші загальні збори українського-робітничого товариства „Поступ“ у Відни відбудуть ся в неділю, дня 3. червня с. р. в ресторанї Wedlich-a I. Griechengasse Нр. 3. о 7. год. вечером.

Комітет.

В Память XXXIX. роковин смерти Т. Шевченка уряджує у Відни товариство „Сїч“ в суботу дня 26. с. м. о 7-ій годинї вечером Академію в сали „Zum Wiengarten“ VI, Getreidemark 5. (vis-a-vis будинку „Secessio“). — За видїл *Ив. Семанюк* голова.

Галицка шляхта в сьвітї российскої праси. Лїберальний российский дневник „Сѣверный Курьеръ“, що виходить в Петербурзї, так висказує ся про галицко-польских станьчиків: „Kraj (петеръаурский польский тыгдневник) есть на россійскім ґрунтї оборонцем і прихильником найсимпатичнїйшої ґрупи в польскій суспільности, т. зв. станьчиків. Тая клерикально-шляхотска ґрупа, пересякла духом сервілїзму і єзуїтизму, наробила вже богато лиха польскому народови в Австрії. Сервілїзм тої ґрупи, незважане на найконечнїйші потреби польского люду, зробили еї ненавистною масам польского населеня і лїпшій частинї польскої інтелїґенциї (а рускому народови цїлому! — Ред.) Пановане тої партиї в Галичинї зазначене кровавими насильствами та гнетом суспільности і одиниць, материяльним і моральним зниценем краю. Таку характеристику тої партиї найдуть читателї у різних российских, малоруских і польских публїцистів, як: Пипін, Драгоманов, Романчук, Наумович, Свентоховский і Смолька. Симпатия Поляків до тої партиї характеризує ся так, як у нас (в Россії) симпатия до „Московских Відомостий“, і їх партиї“. — Коментарі тут цїлком злишні!

Охорона робітників. Міністерство торговлї оповіщує, що цїсар дозволив установити в міністерстві торговлї окрему комісию до запобіганя нещастним пригодам, а заразом видати відповідний

„Сильвестер.“

Написав **Іван Захарко.**

— А щоби там не знати що було, то я мушу завтра з товаришами справити собі „Сильвестра“ — подумав молодий а вже від пів року жонатий телеґрафіст, пан Роман Паличка, сидячи при службовім столику. — Давно вже я не бавив ся, але нинї — мушу.

І мав рацию. Бо що варте житє у молодого чоловіка, если він зараз по весїлю зачинає плакати на старечу нуту „чорного сьвіта а білої берези?“ Нїчого!

Романові товариші поженили ся „лїпше“. І з жінками всюди собі ходять і забавляють ся, словом, вони панами своєї волї і головами домів, а не як він, покривалом дївочого гріха, а лиш про людске око, на фотоґрафії, мужем своєї жінки. Але так ему мабуть судило ся. Єго жінка, той бувший ангелик в людскім тїлї, зараз таки по весїлю показала чортячі роги. Бувало що загадає, те і зробить, а ти чоловіче зноси оте ярмо і пхай тачки житя по сїй тернистій дорозї, зноси жіночі примхи, а в додатку стережи ся ще й мух, сїдаючих досить часто на жіночім носї.

Але дарма. Як раз хто обібрав ся грибом, мусить лїзти в борщ. Щож до пана Романа Палички, то він лише в тїснім кружку своїх товаришів і то доперва по кількох шклянках „баварского“ удавав героя, а в дїйстности був собі найзвичайнїйшим в сьвітї трусом.

Пані Паличкова — меньша вже о те чи старша віком від него чи молодша, — мабуть більше була познакомлена з психольоґією, бо пізнавши від разу слабу сторону і характер свого чоловіка, з'уміла поставити ся ногах і завоювала его цїлковито.

Ніякого усьпіху не віднесли слова Володка, его найлїпшого товариша від повної шклянки з реставрациї під „Танцюючим оселедцем“. Або він знає, що то є подруже? До женячки треба бути приготованим на всїлякого рода трудности і евентуальности. Приміром: 1. супруги повинні мати сильні плечі, бо в супружестві дуже часто лучає ся, що треба багато „зносити“; 2. супруги повинні мати неперемакальні вуха, бо дуже також часто лучає ся, що одному з них навіть сам факт супружества ухами лле ся; 3. супруги повинні також мати сильні зуби, бо нераз треба згризти не один твердий оріх; 4. супруги повинні мати струсячий жолудок, бо не одну гірку піґулку треба проковтнути і, що найважнїйше, стравити. Багато ще подібних наук удїлював Володко п. Романови, не забув також спімнути і о осторожности, як чоловік мусить нераз уважати, аби жінка через „неосторожність“ не збила таріля з зупою, очевидно на голові мужа, — бо і се лучає ся, — а преціньнан Роман не зважав на всї оті фрази і — оженив ся.

Жінка тримала его як в кліщах. З веселого хлопця став ся задумчивим молодим стариком, просто не до пізнаня: пожовк, зісох, словом — виглядав на такого, як би поховав вже що найменьше зо три жінки і з пів копи дїтий. А в жінку вірив, як в сьвяте евангелие.

Став машиною. Рано йшов до служби, у вечір приходив спати, а коли у вечір йшов до служби, то рано приходив спати; крім уряду телеґрафічного і дому, через цїлий піврік нога его нїгде не була.

Ну, бо і по щож мав де ходити? Дома мав всяку вигоду, була і жінка, а вона — як сам часто оповідав, — дала би була собі за него і очи видерти. Хоч хто зна, чи в разї потреби не була-б ему перша вилупила очий. Але, будь що будь, була рада, що має такого „благого“ чоловіка.

Одного разу Роман прийшовши домів, сказав жінцї, що мусить за другого піти знов на ніч до служби, бо инакше по его думцї не була би его пустила з дому. Жінка не прочуваючи нїчого, згодила ся на се дуже радо. Роман, одержавши від жінки позволене, побіг простїсько під „Танцюючого оселедця“, де застав вже кількох товаришів, по більшій части нежонатих, а між ними одного з найлїпших, котрий у тім самім місточку був від трех місяців податковим ад'юнктом. Додержуючи слово прибув і він на „Сильвестра“ бавити ся. Він не пізнавав Романа; знав вже, що він жонатий, але не знав з ким оженив ся. Длятого таки зараз приплескав ся до него, жалував его, жартував, нагадував шкільні часи, знав він дуже добре, що Роман був податливий і дав ся натягати, отже просто бавив ся коштом свого приятеля.

А коли вже десь по опівночи, по „х“ шклянках „баварского“ прибув лїпший гумор і відвага, прибула теж і фантазия з цїлою вервою молодечого житя.

— Знаеш що Ромку? — сказав на пів пяний ад'юнкт.

— На примір?

— Маю дуже гарну пропозицию, аби тебе троха лїпше розвеселити, а хочу се зробити з доброго серця, бо знаю, що ти вже жонатий, і менї „краму“ не зіпсуеш. Тамтим другим нема що говорити, бо вони вже небощики, ноги відповідають їм послуху.

— Ну, говори, що се таке?

— Слухай. Я вже від трох місяців маю тут любку, не можу тобі сказати еї імени, бо она вже замужна, але кажу тобі — ангел не женщина. Часом як грошй менї бракне, — іду до неї як в дим. Сходимо ся саме тогди, як еї чоловіка нема дома, він має бути при зелїзници, отже робить і нічні служби, а она мене завсїгди о его неприсутности повідомляе; але чим він є і як властиво називає ся, не знаю, впрочім не мав я ще часу вивідати сего. З нею познакомив ся я от так, в найзвичайнїйший спосіб, так собі на улици; за два дни були ми вже добрі знакомі, а за тиждень, ти-б не увірив, покохались як голуби.

— Добре, добре — запитав Роман, як би зі страхом о вірність своєї жінки, бо майнуло ему в голові, що „чорт не спить, і се може бути“ — але де она мешкае?

— Ходи зі мною, будеш видїти.

— Та тепер, о півночи?

— Власне сама пора.

— Алеж бій ся Бога! Таж то менї якось не пасуе. Ти вільний, впрочім... не в тім містї! Хто знае, що се за особа — а баби то всї знають ся. Ну, мав би я ся за те від моєї жінки, дала-б вона менї за нинїшну мою „службу“, як би її се донесло ся! А врештї, щож я там буду робити?...

— Нїхто не буде знати, бо властиво йду до неї по грошї, еї чоловіка саме тепер нема дома.

— То хиба зачекаю на тебе на дворі, а до середини... таки не піду, бо... якось...

— Підеш, підеш Ромку, таж ти...— і почав ему щось до вуха шептати.

Роман уляг просьбі товариша і пішов, от, просто з самої цїкавости, що то за одна тая любка его приятеля. В міру, як приближали ся до дому, Роман то блїд, то червонїв, а часом таки деревів або тряс ся, немов від пропасниці, з жалю, чи заздрости — Господь его знав. Не давав лиш по собі нїчого знати, хотїв доконче довідатись, що з усего того буде. Коли однако прийшли перед мешкане Романа, ад'юнкт запукав до дверий, а на зустріч ему вибігла — Романова жінка.

Чи п. Роман Паличка стояв дальше задеревілий, бачучи свою жінку в обіймах приятеля — треба сумнївати ся. То лише факт, що більше вже нїколи не ходив на... „Сильвестра“.

статут, після котрого сеся комісия має бути фахово-технїчним орґаном правительства під зглядом охорони робітників промислових і взагалї підлягаючих обовязкови обезпечаня, а також робітників, занятих по підприемствах. Комісия складає ся з центрального промислового інспектора і з 16 до 20 звичайних членів, іменованих міністром. Сеся комісия підлягає міністрови торговлї і збираэ ся на его візване.

Нове розпоряджене міністерства торговлї в справі почтмайстрів що-до реґуляційних службових поборів постановляє, що на будучність будуть они іменовані на підставі декретів і що в сей спосіб увійдуть в постійні службові зносини. Лише тим способом — каже згадане розпоряджене — т. є. виключно на підставі відносин заведених серед дїйстних державних урядників — можна розвязати такі квестиї, як утворене власного стану, серед котрого було би можливе постепенне посуване наперед. Пенсия річна хитає ся межи 1400 а 2400 корон, до чого треба буде додати пятилїтні і службові додатки. Фонди, потрібні на переведене сеї реформи, виносять 1·5 мілїона корон, а покрите на них найде ся в почтових доходах по переведеню почтової реформи.

Платнї пануючих. Після остатних обчислень, річні платнї монархів і президентів ріжних держав представляють ся так: в Туреччинї 40,000.000 марок; в Росиї 19,690.000 м.; в Австриї 15,810.000 м.; в Нїмеччинї 15,719.296 м.; в Італії 12,040.000 м.; в Анґлії 9,841.000 м.; в Іспанії 7,600.000 м.; в Бельгії 2,640.000 м.; в Португалії 2,367.000 м.; в Швеції 2,017.650 м.; в Голяндиї 1,360.000 м.; в Данії 1,120.000 м.; в Греції 1,060.000 м.; в Франції 960.000 м.; в Сербії 960.000 м.; в Сполучених Державах 200.000 марок; в Люксенбурґу 160.000 марок.

Огородничу виставу вітворено в середу в Парижи в присутности президента Любе. Австрия є дуже хорошо на нїй заступлена. Любе звидів цїлу виставу і висказав велеку радість, що городи австрийского цїсара взяли в виставі знамениту участь.

Европейска війна. Париска ворожка, де Теб, до котрої юрбами прибувають старі і молоді, богаті і бідні, а часом навіть і пануючі, щоби дізнати ся про свою будучність, приповідає, що небавом вибухне в Европі велика війна. „В остатних часах — каже она — запримітила я, оглядаючи руки молодих людий в віцї від 20—30 лїт, що черти їх долоней показують рани від куль, поторощеня костий та несподівану смертъ. Головно долонї офіцирів містять на собі знаки близької війни. Оглядала я долонї богатьох учеників військової школи в Сан-Сір і у всїх найшла я те саме. Се ворожить, що найдальше до шістьох лїт вибухне велика війна. А коли взяти на увагу такі самі ознаки на долонях чужинців-офіцирів, то мушу заключити — каже де Теб — що війна буде загальною в цїлій Европі“.

Фанатизм Китайців. Бюро Дальзіеля доносить з Китаю, що фанатична секта тамошних жителїв т. з. „велшкого кулака“ напала на християньске село Ляйшун, віддалене на 70 анґлійских миль від Пекіну і збурила цїле село разом з оселею французских місіонарів. Підчас нападу підпалено село, а 73 осіб з поміж навернених до християньскої віри Китайців, упали трупом під ножем фанатичнх сектярів.

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

Верховиньскі згадки.

(*Дальше*).

Ходив я знов в афини, деколи в гриби, деколи на дрозди. І так спливали днї і тиждні незамітно, без нудьги, клопоту і жури.

Нестійність повітря.

Не завжди пливуть так ясно, так свобідно дни у горах; буває й инакше. Нераз надлетить із за першої лїпшої гори грізна хмара, потай, немов грім із ясного неба, закрие сьвітло, розбуркае воздух до самого ґрунту, заколотить спокій, розпустить весь засіб дощевих крапель, що шнурками снадають на лице землї, потрусить зимними крупами або ударить і градом, зареве буря, заграе вихор, ударить скажений грім, розідре сьвіт мов завісу, сердито загрохотить і заклекоче відгомін горами, здаеть ся сьвіт перевернув ся. Все що жие, біжить, втїкае, шукае деякого близького захисту, чи там під якою звисаючою скалою чи під розложистою кількасотлїтною смерекою. Лиш на свобідній голій полонинї нема притулку. Коли захопить така хвилина, а нема відповідної одїжи, то біда справдїшна.

Але такий напад минае звикле так скоро, як раптом надійшов. Хмара розплилась або зайшла за другі гори, сонце знов запанувало, воздух втихомирив ся, звикле тверді камінисті стежки і дороги скоро висхли, стало знов, як би нїчого не було. Біда лиш в тім, що такі напади можуть й повторяти ся. Се власне характеристично для гірского веремя, що воно може що хвилї иньший вид мати. Теплота і студінь, погода і негода, можуть що хвилї себе люзувати. Тому мусить кождий вандруючий у високі гори відповідно тим обставинам свій засіб одежі застосувати.

Буває й таке, що заслотить ся на довший час. Тодї буяють повени у кождім яру. Потічки, що ледви слезили, котять брудні хвилї безмежною силою у діл до ріки. Величезні бологани, що стоять в дорозї, поривають хвилї з місця і женуть навперед себе, як яку череду худоби, розбивають одні другими і стелять їх дрібною рінню і намулом рівнинами на долах. Наступають в кождім кутику спустошеня і зміни, о яких долїшні люди й понятя не мають. Коли отаке довше треває, то у горах тодї дійсне горе. Можо й звідси походять тоті обидва собі так близькі вирази.

Але найгірше у горах, коли вандрівника на полонинї захопить туман. Хмари зачіпають часто об найвисші шпилї гір. Тодї зсувають ся вони хребтом гір у низ, стелють ся полонинами і сунуть і крутять ся несамовито клубками як які мари. Тепер устає всяка вандрівка, треба з коня вставати і сидїти на місци доти, доки тумани не просунуть ся, инакше можна що хвилї з дороги зблудити. Навіть там роджений, з тими дорогами найлїпше освоєний, може на полонинї в туманї заблудити.

Краєвид із Чівчина.

На полудне від моеї хатини лежить за потоком полонина Попадя, на право від неї, д'заходови, здоймаесь чубок Чівчина (Гомул) мовнад плечима голова велита. Туда треба від мене ще дві годинї, аби на верх вилїзти. В красні дни відвиджував я деколи той шпиль мого горба. Відтам безперечно найкрасший вид гір черемошских. Бо Чівчин лежить в середині між найзначнїйшими і найвисшими горами всхідних Карпат.

Вкруг него сплїтають ся всї велитнї в вінець поваги і величі. Ті далекі там в Семигородї, повиті голубим серпанком немов образ правди заслонений перед жадним оком. Той пух голубий над ними, се та недітклівість правди, се те бажане безкрайне душі, се справдїшне воплочене туги за неозначеними цїлями серця, що їм нема спочинку, нї краю, нї міри, нї пристани.

Тіж близькі, як: Чорногора, Шпиці, Пйотрос, Катарама, вони стоять перед збентеженим оком як розкритий образ правди. Острі і виразні черти форм, їх близькість, їх нерухомість і сумовита повага, їх велич, все те до купи аж пригноблює душу. Тут видить чоловік свою малість, своє нїчо супроти такого ґіґантного мірила.

На Чівчинї отворяесь перед здивованим оком весь чар краєвиду верховиньского, добірнїйше нїж з самої Чорногори. Бо Чорногора лежить через свою домінуючу висоту гей би на опівнічнім побережу хвиль карпатского моря, яке розстелилось перед смотрячим на всї сторони оком.

В дуже ясний день і як воздух надзвичайно прозрачний, то можна з Чівчина добачити навіть Цецин над Чернівцями.

Тумани.

Раз забаглось менї з Гомула побачити схід сонця. Сходу сонця я вправдї не бачив, прийшов на верх за пізно, але видів я там щось иньшого, те, чого я нїколи перед тим нї опісля не бачив, принаймі в такім величавім розмірі і такій неописній красї.

Коли я вийшов на щит і глянув на схід, то просто не стямив ся, що сталесь або зі мною або з тим шматом сьвіта, котрий я нераз оглядав з сего місця. Зміна всего, що я до тепер відси звик видїти, була така неімовірна, така нечувана переворотна, що в першій хвили я не в силї був з'орієнтуватись, що властиво стало ся. Перша гадка, що стрілила менї в тій хвили крізь голову, була та, що море прірвалось і залляло всю низину оставивши лиш шпилї найвисших гір на суши. І я стояв безрадно на шпилю Чівчина сам один серед безкрайного моря, що розстелилось білим сріблом, як далеко око сягало. Ту мою першу думку підтримувало а радше піддало, також те, що та раннїшним сонцем осьвітлена блакітна вода колисалась з легка хвилями притихаючого моря. Блисла і та уява в мозку, що се образ боєвища неслиханої битви.

Потай нічною порою накинулось жадне море добичі на суту, побідило еї, повалило, поломало, подрухотало, здавило, вдусило, сперло, втопило все, що істнувало живе і мертве. Тихо і нїмо усюда, нїчого й неписне, нїщо й не ворухнеть ся нїгде.

З вдоволеня панують води над покореною сушею. Вкруг незатоплених вершків найвисших, лиш десь недесь виглядаючих поодиноких гір підлизуються сріблисті хвилї лїниво, як пересичена цімета, що не всилї нїщо вже поглотити, а жаль, щось поживне ще цїло лишити. Навіть за сонце декотрі хвилї хапали, але сонце чим раз висше підносилось і почало своїм сьвітлом тим несамовитим марам чим раз ясніїше і приліжнійше приглядатись в очи. Нїхто не в силї описати словами вражіня такої панорами на чутливу душу людску, яку природа відслонила тут окови своїми дивовижними формами, барвами і контрастами сьвітла. Чим висше зносилось сонце, тим неспокійнійше ворушилось і хвилювало те звідкись причароване море. Декотрі боввани силкувались ще раз високо знятись і може такі ще й сонце загорнути у своє лоно, але змаганя їх були даремні, вони падали обезсилені назад туда, відки повстали і пропадали десь в глубинї того моря.

(*Дальше буде.*)

Телєґрами „Буковини“.

Рим, 25. мая. При чудесній погоді відбув ся вчера в сьвячочно пристроєнім костелї сьв. Петра, торжественний акт канонїзациї двох нових сьвятих: Івана Баптиста Балясоля та Ріто Декашія. Після відправленя молитов, папа відчитав канонїзацийний акт та заінтонував „Te Deum“. Вкінци удїлив присутним апостольского благословенъства.

Варшава, 25. мая. В варшавскім окрузї відбудуть ся 8-дневні маневри, в київскім 16-дневні, а у виленьскім 12-дневні. Загальні лїтні маневри сего року будуть тревати 4 тижнї.

Мадрид, 25. мая. Після справозданя міністерства сегорічні жнива в Іспанії заповідають ся надзвичайно сьвітло.

Берлин, 25. мая. Тутешна праса висказуе зачудованє з причини бесїди, яку виголосив онодї князь баварский Людвик на торжестві Тов. для плавби річної і каналової в Стравбінґ. Сказав іменно, що Бавария не уважае для себе ласкою те, що приналежить до нїмецкої держави, та що не пристане на трактованє її, мовби щось підрядного.

Не забувайте

на докінченє будови

„Народного Дому“

в Чернівцях.

Др. ГОЛЬДФЕЛЬД мешкае і ординуе в Чернівцях при вулици Почтовій ч. 2, розпізнае і дальше внутрішні недуги і хірургічні, як також лїчить

всякі нашкірні недуги при помочи лучів Рентґена.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Хто хоче добре і по властивій цїнї купити, най йде до

СКЛАДУ ТОВАРІВ Б. БАЛЬТІНЕСТРА (МОЛОДШОГО),

улиця Головна ч. 3. ЧЕРНІВЦІ, улиця Головна ч. 3.

НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР.

Соломяні капелюхи, для панів, хлопців і дїтий.

Лїтні капелюхи легонькі, фільцові і Loden, полискуючі, Drapp і в всїляких модних фарбах.

Товари обувяні, лиш добрі фабрикати для панів, дам, дівчат і дїтий. Головний склад французкої фабрики обуви A. Capek і Howlett & White, в Анґлії. — Lawntennis-черевики і білі черевики ірхові.

Сандали Кнайпа ріжної величини.

Домові черевики всїлякої якости.

Всїлякі артикули для їздців колисом для панів і хлопців.

Парасольки від сонця найновійші і найлїпші, чорні і кольорові для дам, дівчат і дїтий.

Парасолї від дощу для дам, панів і хлопців, як також парасолї від тїни для панів. (Schattenspender).

Рукавички з ниток для пань панів і дітий.

Рукавички з Гренобля (у Франції) і з найлїпших тукраєвих фабрик. Glacé-рукавички під повною ґваранцию.

Біля з найсолїднійших фабрик під ґваранцию, біле і в ріжних модних красках для панів і хлопців.

Сорочки для туристів з „Zellengewebe“ найновійшого фасону.

Краваткина лїто в найновійшім анґлїйскім родї.

Панчохи, хустини, пасочки всїлякого рода.

Посилки на провінцию все відворотною почтою.

Склад ц. к. привілейної фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Перша нагорода на виставі краєвій у Львові 1894 р.

ФРАНЦ БУЛЇНЬСКИЙ

вирабляє повози, візки, фаетони, залубнї і всїлякі в галузь володїйства входячі предмети, як також принимає всїлякі направки, відновляє, перерабляє, міняє і скуповує старі повози.

Робітня в ЧЕРНІВЦЯХ при улици Зелїзничій ч. 1. в власнім домі.

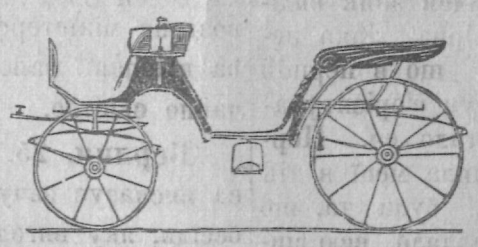

Всїлякі роботи під ґваранцією.

ОГОЛОШЕНЄ.

Повідомляємо Вп. П. Т. Публику, що перебралисьмо в коміс наш

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД

від фірми

Пепі Горовіц,

перед тим

Сидір Горовіц

Ринок ч. 12

(під трома Коронами) в Чернівцях.

Поручаємося і на дальше ласкавим взглядам, стремлячи до того, аби як перше, так і тепер Вп. П. Т. Поблику цїлковито вдоволити.

З високим поважанем.

С. і Є. Г. Міхельштетер.

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольоґічнім промисловім музею у Відни

улиця Руска ч. 11. Чернівцї улиця Руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публиці, що виготовлюю всякого рода обуве для мущин, женщин і дїтий а то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в видї острокінчастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушуваня.

Черезъ ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі наросты на ногах.

Доброю і солїдною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі вдоволене цїнних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,

спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тілько з заграничних шкір.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в празї,

загально признаний знаменитий усмирюючий лїк на втиране: по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лїк

все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празї.

Зміна льокалю.

Загально ту знаний найперший усувач нагнїток

Г. ФАЙЛЄС

при улици Рускій ч. 6,

переніс свій відновлений і з найбільшим комфортом уряджений

фризиєрский сальон

до побіч приперaючого дому

при улици Рускій ч. 8.

Услуга надзвичайно старанна.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Черніцвях За редакцию відповідає **Іван Созанский**

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 58. Чернівцї, середа дня 17. (30.) мая 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятницї і недїлї.

Редакция, адмінїстр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік . . .	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року . .	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Вісти полїтичні.

До віденьских дневників доносять з Будапешту, що молодоческі посли з найбільшою рішучостию заперечують вість, що їх сторонництво розпочало які-небудь кроки зміряючі до переговорів з Нїмцями. Здає ся отже, що конференция мужів довіря лївицї, про котру говорено, що займе ся якимись предложенями зі сторони Чехів, займе ся виключно тактикою нїмецких сторонництв. N. Wiener Tagblatt думає, що Нїмцї взагалї супротив знесеня язикових розпоряджень і супротив ческої обструкциї не мають иньшої дороги, як лише парляментарну, а не компромісів і позакулїсових переговорів. Нїмцї цїлком не думають такими переговорами скріплювати захитаного тактичного становиска Чехів в парляментї.

В Угорскій делеґациї відчитано в суботу справозданє референта Фалька з буджету мінїстерства справ заграничних. Справоздавець іменем комісиї внїс, щоби повна делеґация висказала мінїстрови ґр. Ґолуховскому за єго полїтику повне признанє і горячу подяку.

На донесенє N. fr. Press-и, що др. Кербер вже має дозвіл на розвязанє парляменту на случай, коли би ческа обструкция унеможливила ухваленє буджетової провізориї і інвестицийного буджету, Pester Lloyd відповідає таким півофіцияльним комунїкатом: „Твердженє, що др. Кербер має намір і дозвіл Монарха розвязати парлямент, що найменьше випереджує фактичний стан річи. Інформациї засягнені в посольских кругах, що мають зносини з правительством, доказують, що ситуация ще цїлком не така, аби для правительства настала аж конечність рішати ся оконечно до будучої судьби парляменту, або просити цїсаря о дозвіл на єго розвязанє. Поляки і нїмецкі католицкі людовцї, хоч їх дотеперішні заходи в цїли відтягненя Чехів від обструкциї ще не дали результатів, не устають в тих змаганях. Они ще не стратили надїї і надїють ся осягнути цїль під певними услівями. Коли би однак всї ті змаганя скінчили ся без успіху, Поляки і католицкі людовцї зуключать з лївицею союз, аби отверто виступити против обструкциї без огляду на се, чи такий крок розібє правицю чи нї. Мимо того і тодї ще той союз буде заключений лише специяльно в тій цїли, а не буде нїяким полїтичним союзом, нїякою коалїциєю з лївицею. — Взагалї не треба забувати, що рішаючі круги тепер ще цїлком не займають ся справою розвязаня парляменту, але скорше думають про відроченє ради державної і в тім часї видати язикові закони на підставі § 14-го. Коли правительство рішить ся на такий крок, то зробить се також з огляду на велике число парляментарних сторонництв, котрі з многих причин, а головно з уваги на підбурювані пристрастною аґітациєю виборчі маси, волять активованє згаданих законів на підставі § 14-го, як дискусию над ними в радї державній.

Справозданє

бук. краєвої ради шкільної про стан народних шкіл на Буковинї в роцї 1898/99.

Із сего справозданя виймаємо ось які цїкаві й для рускої суспільности дані.

Видїлових шкіл не було і в минувшім шкільнім роцї на Буковинї, були тілько 4 курси для дальшого образованя дївчат в Чернівцях, Сучаві, Радівцях і Ґурагуморі з нїмецкою викладовою мовою, рускої мови вчили тілько в черновецкім курсї. Народних шкіл було всего 351, з них було 134 або 38% одноклясових, 101 або 29% двоклясових, 41 або 12% триклясових, 42 або 12% чотироклясових а 11 або 3% шестиклясових шкіл!

Після викладової мови було: 140 руских, 114 волоских, 39 нїмецких, 25 нїмецко-волоских, 11 руско-волоских, 8 нїмецко-руских, 5 нїмецко-волоско-руских (властиво нїмецких), 3 мадярскі, 2 нїмецко-руско-польскі, а по одній нїмецко-волоско-руско-польскій, польскій, нїмецко-польскій і волоско-мадярскій.

Число шкіл з кількома викладовими мовами меньшає рік-річно, бо їх перемінює ся в осібні школи або хоч кляси чи віддїли з одною викладовою мовою. Дальше усуває краєва рада шкільна викладові мови запроваджені без нїякої рациї, як н. пр. волоску в руских селах, запроваджену за румунїзаторскої ери. Є однак ще кілька шкіль, де панує чужа дїтем мова викладова. В минувшім роцї шкільнім діждались на конець і черновецкі Русини руских паралельок при 1. клясї міских школах, так само Волохи і Поляки. Сего року є вони вже й при 2. клясї, а старанєм нашим повинно бути розширенє тих паралельок і на кляси. Дївочих шкіл було 15 а хлопячих 15, останних 321 були мішані. Цїлоденна наука була тільки в 108 школах, із чого видно переповненє прочих шкіл а перетяженє в них учительства і меньші успіхи в науцї.

Розширенє руских шкіл поступило значно наперед, але ще й нинї майже половина їх, бо 67 є одноклясовими, 41 двокл., 18 трикл., 11 чотирокл., 2 пятикл. а 1 шестиклясова. В минувшім роцї отворено 2 нові школї, обі волоскі, а 24 нові кляси, з них майже половина руских. Не замкнено нї одної школи, анї кляси. До повного переведеня законних приписів шкільних треба би ще до 500 нових кляс.

Число шкіл і кляс представляє ся після повітів ось як:

Чернівцї (міский)	13	шкіл	а	116	кляс,
„ (заміский)	46	„	„	111	„
Ґурагумора	32	„	„	72	„
Кимполюнґ	39	„	„	77	„
Кіцмань	53	„	„	111	„
Радівцї	32	„	„	96	„
Серет	28	„	„	53	„
Сторожинець	46	„	„	98	„
Сучава	27	„	„	69	„
Вижниця	35	„	„	63	„

З того виходить, що школи є пересїчно двоклясові, не зовсїм у вижницкім, за те триклясові в радовецкім а навіть 9-клясові в містї Чернівцях. З будинків шкільних було 242 в добрім а 109 в лихім станї, між послїдними найбільше в руских селах.

Без шкіл є доси ще 25 громад, між ними з половина руских, головно в серецкім і сучавскім повітї, наколи в кіцманнецкім і радовецкім повітї нема вже нї одної громади без школи.

Приватних шкіл було 24, з них 81 нїмецких, рускої мови вчено лише в 2.

Обовязаних до науки дїтий було всїх 94.629, між ними 39.298 руских, 31.250 волоских, 20.362 нїмецхих, 2.889 польских, 1.156 мадярских а 296 иньших.

З них ходило до публичних шкіл всего 67.709, до приватних 2.661 а до середних 3.137. Не здібних до школи

СИЛЬВ. ЯРИЧЕВСЬКИЙ.

Пролєтар.

(Образець з улицї).

Се новочасний пролєтар веселої наддунайскої столицї. Образ єго знайдете в кождім підручнику до натуральної істориї з низшої ґімназиї.

Числять єго до четвероногих.

Багато з єго родини зажило в добрі, то і вигляд їх змінив ся. Одна частина їх буває звичайно малого росту, з коротким волосєм, відзначає ся слабим розвиненєм того місця, котрим їсть. Тота частина має велике щастє до сальонів богатих дам і панів. Спить у паньских покоях, вдихає запашну воню дамских будуарів, пересичених наскрізь всякими парфумами. А найбільше вже подають ся ті божі сотворіня старим, повялим красуням і вдовицям. Харчує ся всякою стравою, починаючи від білого хлїбця, добірної вуженини і печених умисно в тій цїли медівників, аж до цукорків, подаваних білою, пещеною ручкою.

Визначає ся полохливостию, браком відваги і частим занепаданєм на здоровлю.

Друга часть — то сотворіня рослі, спашені, як коли під заріз. Перебувають найчастїйше в холостяцких комнатах, де величає ся їх поважнозвучним іменем „Льорд“, або пригадуючим трояньску війну „Гектор“, або ще инакше. Страва тої другої частини так само добірна, як і в першої, тілько вимірена відповідно єї силї і ростови.

Оба тоті роди жиють — як сказано — в добрі, в розкоши.

Про те не знає, або коли знає — то недокладно — наш пролєтар.

Але він знає добре те, що ранїсїнько має встати і, не умившись прилично, забирати ся до склепового візка, до якого єго припинає двоногий пролєтар, що в натуральній істориї носить імя чоловік, homo sapiens.

Той другий — двоногий пролєтар, як образований ласкавими небесами даром глибшого думаня, є пролєтарем, що кермує візком, инакше сказати-б — дає напрям дорозї, котрою мають оба розвозити річи склепаря, фірми; той перший має тілько тягнути. Більше нїчого...

Біжить, котить ся візок по міскому бруцї. Четвероногий пролєтар підбігає весело, тягнесь єму дуже легко, бо сили ще сьвіжі.

Від часу до часу підгукує собі — може побачив другого такого самого пролєтаря, доброго знакомого, покиває на здоровканє тим членом тїла, що зове ся у него хвостом і біжить дальше. Звичайна робота і звичайна монотонна пісня.

Хотя монотонна, але сильно голосна, бо четвероногий пролєтар сильнїйший від своїх перших і других згаданих свояків: ріст у него середний, товщі нїчого, все мясні — вироблені, сильні — загартовані на спеку і холод...

Час до часу втихне туркіт візка, він остановляє ся перед склепом або заводом, в котрому складає ся частина везеного товару. Двоногий пролєтар підкладає свому четвероногому товаришови яку стару шмату під необуті ноги, сей лягає, відпочиває і — думає. Хибаж він має про що і хибаж він може думати?

Думає по свому: чи довго він тут відпочине; чи далеко керниця, щоб охолодила зимною водою єго майже горіюче тїло; чи далеко обід; чи єго двоногий товариш не зіпсує собі під вечір гумору і чи не стане єго поганяти копанцями в бік, як дїє ся майже що дня?

Над усїм тим роздумує голова пролєтара.

Другий пролєтар вийшов уже зі склепу. Женуть дальше. Візок трохи лекший.

Сонце пече, бо горяче лїто. Наш пролєтар вихилив з рота язик зовсїм безженадно. Він знає, що тим чином позбуває ся краплистого поту.

Біжить дальше. Ось на щастє кирниця, що при нїй трамваєві слуги напувають коний. Двоногий товариш здіймає скопець з візка, набирає води, дає четвероногому питє. Ах, з якою любостию хлепче він тоту воду.

Вона переливає ся так приємно спаленим горлом, біжить до кишок. Цїле тїло огортає солодкий холод...

І ще раз набирає добрий товариш повний скопець води — хлюсть! Бррр! — потекла по всьому тїлї пролєтаря, охолодила... Дуже, дуже мило...

Злюще сонце злизало незабаром своїм пекучим промінем-язиком тоту благотворну холодність з єго тїла.

Але він про те не дбає. Ось-ось те місце, де їх ожидає спочинок і — обід. Так — він добре знає се дороге місце. От вони вже й тут. Товариш-чоловік вступив у шинок, з котрого чути голоси заїдаючих обід і сопух напоїв. За хвилю винїс у ринцї (яку вони все з собою возять як дуже потрібну в дорозї посудину), повно саламахи зі шкварками.

На! обідай!

Четвероногий пролєтар працює язиком, горлом і хвостом, котрим покивує з вдоволеня... Коло него працюють так само иньші, ту їх спільна стация.

Прецїнь то таки добре мати такого пана, що дає їсти, — гадає четвероногий пролєтар. — Правда, що робиш і робиш, аж кости гнуть ся, але в иньших і того не має! І обід і вода і спанє — се-ж просто сама прелесть!...

Товариш на двох ногах з'їв свій ґуляш, випив пиво, запалив циґаретку і вийшов до свого товариша на дворі. Сей полизав єму руку, подякував чемно за обід і — гайда! в дальшу дорогу...

Вечеріє. Оба пролєтарі сильно примучені. Двоногий пролєтар лютий на четвероногого за те, що і сей умучив ся. А сей бідачиско тягне, скілько змога. Навіть цїлий божий день бігати було би тяжко, не то ще тягнути напакований віз. Гай, гай! Але мусить...

Починає ся звичайна істория: штурканє, копанє ногами...

Четвероногий пролєтар не віддає рівною мірою. Він сего не робить нїколи, він тільки скавулить. Навіть укусити не може, бо каганець на зубах...

Єму не вільно встїкати ся навіть.

Сей спорт полишає він своїм щасливим „фамілїянтам“.

Він звичайний здоровонервний, многострадальний, маломовний, майже опущений пролєтар.

Цїкавий вид!

Склеповий візок — звичайний собі.

було 2.385. Пересічно було записаних 79%, найбільше в Чернівцях бо 97% а найменьше в серецкім повіті, бо лише 68% здібних до науки дітий.

Після народности було в публичних і приватних школах народних 26.056 руских, 23.584 волоских, 17.085 нїмецких, 2.790 польских, 803 мадярских а 154 иньших дітий.

Зобовязаних до науки дітий було 48.157 хлопців а 46.472 дівчат, а до публичних шкіл ходило 35.564 хлопців а 32.145 дівчат, до приватних 1.848 хлопців а 813 дівчат, до середних і т. п. шкіл 2.011 хлопців а 1.126 дівчат. Без науки оставало 18·573 дітий нормально розвинених або 21%, отже ще дуже поважне число.

За непосилане дітий до школи було 29.649 карних випадків або 43% записаних дітий в сумі 10.338 зр. 91 кр., З тої суми стягнено 6.004 зр. 62 кр., а в 8.436 випадках вимірено кару арешту по одному і більше днїв, в 7.913 випадках же по 6 годин арешту. Число кар, як видно, значне, тягар для народа не малий а наслїдок не великий ізза повільного стягання перших кар. Наколи-б перші кари стягано безпроволочно, то вони не накоплювались би й богато дітий вступало-б завчасу до школи, що й є единою цїлию закона.

Учительских сил в публичних народних школах було разом 879, з того 555 учителїв а 324 учительок. Учителїв кваліфікованих було 454, із сьвідоцтвом зрілости 57 а без сьвідоцтва 44; учительок кваліфікованих було 171, з іспитом зрілости 39 а без іспиту (головно кваліфікованих учительок для руских робіт) 114. Отже 17% учительских сил не мало приписаної кваліфікації, що вказує на брак учительства, головно ізза лихої платнї. В році 1898/9 прибуло 35 учительских сил взагалї, а 52 іспитованих.

Науку релїгії удїляло 367 духовних а 35 сьвітских учителїв. Науку ґімнастики удїлювано в 288 а ручних робіт в 226 школах. Шкільних огородів було лише при 168 школах а бібліотеки при 306 школах, та засіб їх книжок звичайно дуже скромний. Прибори наукові мали 326 шкіл.

Успіхи в науці були загалом взявши задоволяючі, бо 80% кваліфікованих дітий оречено з кінцем року за здібних до висшої кляси. Успіхи науки в мовах (отже і в рускій) були з малими винятками достаточні, в правописи найлїпші в рускій. В рахунках бувають особливо в низших клясах попри дуже добрих успіхах і дуже слабі, загально-ж достаточні. В реалїях замітний чим раз більший поступ. В писаню успіхи добрі, меньше в рисованю. Сьпів пдекають в декотрих школах дуже, звичайно-ж достаточно. О ґімнастику мало де дбають, тай нема приборів. Шехові ручні роботи задоволяють майже всюди, також успіхи науки зручности для хлопців (слейду) хороші. Про науку господарску (городництво і садівництво) дбає мало шкіл. Поведене учительства було з малими винятками бездоганне. О поступ у власнім образованю дбає велике число учителїв. Десять повітових учительских бібліотек має 8423 дїл, з котрих вижичувано 2000 дїл.

Повторительної науки було 274 курси а то: 104 волоскі, 103 рускі, 29 нїмецких, 4 мадярскі, 2 польскі а 33 з кількома викладовими мовами. До них вчащало 6564 дітий а кошта виносили 12.495 зр. 13 кр.

На Буковинї були 4 фребліївскі огородцї для дітий а 5 промислових курсів для ремісничих хлопців.

Видатки бук. краєвого шкільного фонду за рік 1899 виносили 508.330 зр. а пенсиї 17.888 зр. Крім того платило місто Чернівці на свої школи 80.909 зр.

Учительска семинария в Чернівцях числила в р. 1898/9 в 4 мужеских роках 195, а в приготовляючих клясах 88 питомців, в женьских двох роках 120 а в курсї для ручних робіт 36 питомців. З них було після народности 133 волоских, 101 руских, 77 нїмецких, 52 польских а 2 иньших питомців, а після вірн 213 правосл., 87 рим. к., 20 гр. к., 4 вірм. к., 11 еван. а 30 жидівских.

Іспит зрілости обстало з нїмецкою викладовою мовою 14, з рускою 2, з нїм. і рускою 13, з вол. 13, з нїм. і вол. 12 а з нїм., руск. і вол. 1.

Іспит кваліф. видержало з нїм. викл. мовою 20, з рускою 4, з рускою і нїм. 15, з вол. 5 а з вол. і нїм. 10.

На остаток вичисляє справозданє важнїйші справи, які залагодила краєва шкільна рада в минувшім році.

Відозва.

Липовеньска громада Липовени упала на дни 23. мая с. р. жертвою огню.

Дуже бідне населенє села Липовен діткнула та катастрофа в его екзистенції.

Понад 60 домів, будинків і знарядів господарских, церков і дім громадский спопелїло, а 300 бездомних осіб плаче за своїм майном і над знищеною екзистенциею.

Помочи, скорої помочи!

Підписаний комітет ратунковий звертаєсь до громад, корпораций і цїлого населеня з окликом:

Майте милосердиє над вашими краянами!

Майте співчутє для нещасливих! Помагайте! Давайте для Липовен!

Всякі, навіть найменьші жертви в грошах, віктуалах, або материялї будівлянім приймає ся дуже охотно; сторицею винадгородить то Господь і за божою помочию і з'єдиненими силами удасть ся загоїти рани, удасть ся утерти сльози, удасть ся бездомних і горем прибитих потїшити і піднести на духу, дати їм можність в ново збудованих хатах розпочати на ново працю.

Жертви вносити треба на руки ц. к. староства в Сучаві, а оно буде їх обертати на висше згадану цїль.

Сучава, дня 25. мая 1900.

Комітет ратунковий:

Осип Богосевич, ц. к. комісар повітовий і тимчасовий управитель староства. Емануїл Чунтуляк, архимандрит і посол на сойм краєвий. Іван Лїхтенберґер, начальник громади. Яков Ґерман, начальник громади. Андрій Алексюк, начальник громади. Іван Ґерман, начальник громади. Франц рицар де Льож, бурмістр і посол на сойм краєвий. Евтихій Аріпов, начальник Липовен. Епифаній Балянович, ц. і к. поручник в резерві. Фроль Клим Коломейский, господар. Адольф Кречмер, властитель реальности.

НОВИНКИ.

Чернівці, 29-го мая 1900.

Буковиньскі Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кождій нагоді збирайте складки.

Цїсарский дар. Цїсар подарував зі своїх приватних фондів погорілцям в Липовенах 3000 корон.

Відомости особисті. Управитель руху зел. в Чернівцях п. Калмуцкий і надконтрольор бар. Яблоновский повернули зі своїх службових подорожий до Чернівців. — Провізоричним управителем курацийного дому в Дорнї заіменований секретар. курац. дому з Аббациї. — Прибув тут зі Львова віцепрезидент висшого суду краєвого др. Іван Дилевский.

Устні матуральні іспити в гр. прав. висшій школї реальній зачинають ся 22. червня с. р.; предсїдателем буде краєвий інспектор др. Тумлїж.

Пригадуємо іще раз, що заходом українъско-рускоґо академічного товариства „Союз“ відбуде ся в четвер, дня 31. с. м. товариска прогулька з музикою до лїска на Горечи. Всї Родини, що схочуть брати участь в прогульцї, зволять зійти ся на Горечи о 3. годинї по полудни. Вступ від особи 60 кр. В разї, єли би дощ перешкодив, відбуде ся того самого дня забава з танцями в великій салї „Народного Дому“ о годинї 8-ій вечером при такім самім вступнім. Просить ся о як найчисленнїйшу участь, бо забава заповідаєсь дуже красно. Нїякої нашої Родини не повинно бракувати.

За Товариство:

М. Івашко, голова. *Н. Левіцкий*, писар.

До сьпіваків „Бояна“ відносить ся отсим видїл товариства з просьбою, щоби всї, котрим залежить на здійсненю нашого плану (концерт в Вижници д. 30. червня) прийшли як найчисленійше на дотичну нараду і першу пробу сьпіву (мужеского хору), що відбуде ся о 7. годинї вечером в середу, дня 30. мая с. р. в „Народнім Домі“.

Від видїлу „Буковиньского Бояна“:

Ом. Манастирский голова. *Олек. Попович* секретар.

Ювілей Сєнкевича в Чернівцях. Тутешна польска кольонїя обходить ювелей 25-лїтної праці лїтерацкої свого найбільшого з живучих майстрів слова Генрика Сенкевича. Ювілейне торжество відбуде ся в пятницю, дня 2. червня о годинї 8-ій вечером, в сали „Gwiazda“ при доволї богатій і добірній програмі.

Конкурси розписані на місця управителїв шкіл в Довгополи, Стебнах, Конятинї, Мариничах і Яблоници і підучителїв взглядно підучительок в Вижници, Вашківцях, Карапчеві, Вилавчу, Милїєві, Мігові, Лукавци, Іспасї, Рускім-Банилові і в Сторонци-Путилові; всї з рускою викладовою мовою. Подавати треба до пов. шкільної ради в Вижници найдальше до 15. липня с. р. — Дальше розписаний конкурс на місця підучителїв взглядно підучительок в Барбівцях, Нових-Бросківцях, Бобівцях, Драчинцях, Глиници, Кабинї, Корчештах, Костинцях, Панцї, Станівцях долїшних і горішних, Волоцї, учителя або учительки в Станівцях горішних і в Жадові; всї з рускою викладовою мовою. Подавати належить до пов. шкільної ради в Сторожинци найдальше до 10. червня с. р.

Головний видїл тов. „Руска Школа“ в Чернівцях просить видїли всїх філій, щоби збирали і як найскорше присилали членьскі вкладки за рік 1900, позаяк головний видїл потребує значної суми на виданя, котрих друк вже почав ся.

З нагоди загальних зборів „Руского Товариства педаґоґічного“, котрі відбудуть ся в Станиславові на днях 3. і 4. червня н. с. 1900 р. відограє „Драматичний Кружок“ станиславівского „Бояна“ на дохід бурси тов. педаґ. в Станиславові в недїлю дня 3. червня с. р. в сали театральній тов. ім. Манюшка комедию в 3. актах зі сьпівами Д. Лозовського під заголовком „Мїщанка“. Дїєві особи: Панї Хорошевська, вдова, Ярослава, еї дочка, Сяноцький, обиватель, Володимир, його небіж, Гриць, слуга панї Хорошевської. Річ дїесь під Киевом. в домі панї Хорошевской. — Цїни місць: Льожа ч. I. і X. по 10 кор., прочі по 8 кор., фотелї по 2 кор. 40 сот., на бальконї по 2 кор., крісло першорядне 2 кор., другорядне 1 кор. 60 сот., треторядне 1 кор. 20 сот., партер 60 сот., для селян і учеників 40 сор., Ґалерия 30 сот. — Добровільні датки на бурсу приймає з вдячностию касиер товариства п. Якимовський учитель в Станиславові, а в день представленя при касї. — Білетів дістати можна в торговли Вп. Стахевича, а в день преставленя вечером при касї. — Початок о годинї 8. вечером.

В понедїлок дня 4. червня н. с. устроює Філія товариства педаґоґічного в Станиславові **прогульку до Ворохти.** Виїзд із Станиславова зелїзницею о год. 5·58 мін. час колїевий (6·36 мін. ч. мійський) рано. Приїзд до Яремча о годинї 7·55 мін. Звиджуване Яремча до години 12·20 мін. в полудне, о год. 12·30 мін. в полудне виїзд до Ворохти. В Ворохтї від год. 1·15 мін. до год. 8·28 мін. прогулька на Ребровач — о год. 8·28 мін. вечером поворот до Станиславова, де приходить поїзд о год. 10·53 мін. — До участи в прогульцї має честь запросити Видїл Філії усїх — також і нечленів товариства. Прогульцї проводити буде Др. М. Куцюба.

З делеґаций. Між бесїдниками записаними до голосу в справі „Заграничної политики“ в австрийских делеґациях — як телеґрафують з Будапешту — находить ся теж буковиньский посол др. Попович, котрий має також говорити про справи буковиньскі.

Вечерок в честь Шевченка відбуде ся дня 30. мая с. р. в Шамокинї в північній Америці з такою програмою: 1) Вступне слово. 2) Відчит про Т. Шевченка. 3) Широкий луг, глубокий яр — відсьпіває хор. 4) Павло Полуботок, Шевченка — віддеклямує Ілько Хомяк. 5) Тече вода — дует. 6) Утоплена, Шевченка — віддеклямує Мария Мурдза. 7) Гуляли і По морю — відсьпіває хор. 8) До Основяненка, Шевченка — віддеклямує М. Констанкевич. 9) Помарнїла наша доля — сольо М. К. 10) Козацкая доля, Шевченка — віддеклямує Гр. Гасич. 11) Ще не вмерла Україна — хор. 12) Коза дереза, комічна оперетка.

На „Народний Дім“ в Чернівцях вплинуло 12. с. м. з аматорского театрального представленя в Заставнї 100 к., за що всїм, що потрудились коло сего дїла, складає щиру подяку видїл тов. „Народний Дім“.

Найсильнїйші і найвисше на цїлім европейскім континенті положені мулові купелї в межирічу Дорни і Золотої Бистриці в **Дорнї** на Буковині. Сезон від 1. червня до 30. вересня. Послїдна стация зелїзнича Кімполюнґ з численними полученями до кождого поїзду. Театр, концерти, Lawn-Tennis, Croquet, їзда біциклями, забави дїточі. Прогульки в околицю фірами, верхом або сплавами.

В краснім купелевім забудованю може побирати купелї після наймодернїйших системів. Курация гидропатична послугуєсь вишколеною обедугою. Курациї молочно-жентичні. Ново отворений дім курацийний з гарними салями їдальними, концертовими, білярдовими. Харч у власнім зарядї. На замовленя резервує ц. к. заряд купелевий комнати в купелевім готелю, урядженім з найбільшим комфортом. В місяцях червни і вересню кошта купелїв і оплата помешкань значно обнижені.

Яко напій холодячий і помічний на катар і хрипку уживаєсь квас алькалїчний з Пояна-Неґрі, поручений ц. к. зарядом купелевим. (Можна его набувати також в ц. к. дирекциї дібр в Чернівцях по цїні 30 сот. за ¾ фляшки, а 34 сот. за фляшку лїтрову. Порожні фляшки приймають ся наповорот; за зворот фляшки платить ся в Чернівцях 8 сот., в Кімполюнґу 10 сот.)

При ньому запряжений четвероногий пролетар. Другий пролетар сидить на скраю хідника — спітнїлий, блїдий...

Нарід снує ся хідником за своїми справами гонячи; дехто погляне здивований на сидячого, більшість не звертає на него уваги. Се хорий послугач склеповий.

От менї й конець незадовго, — думає бідака, — хорий я, хорий! Жінка... дїти... Шкода сьвіта, шкода! Не нажив ся...

Потускли очи, згасло послїдне сьвітелце гадки „шкода сьвіта! шкода 30 зр. місячної плати, шкода!“ Повернув ся боком, прилїг до запорошеного хідника, сам одїтий порохом... Гавкнув его товариш при візку, порушив ся нетерпеливо, звернув ся до свого керманича, шарпнув за витертий рукав, ще раз загавкав, заскавулїв, відтак став гірко-гірко вити...

Вив, вив, вив...

Застановила ся товпа прохожих, приступив сторож публичного безпеченьства.

Двоногий пролетар не жив...

А сей усе ще плакав своїм жалібним тоном.

Неживого взяли на ратункову стацию, живого пролетара з візком — на поліцию, а звідтам до пана...

Він все ще вив.

Може й відчував своїм чутем, що і він колись так упаде, як его двоногий товариш, та по нїм не заведе такої голосної скарги, жалю, болю нїхто, нїхто, бо він... собака, звичайний пес-пролетар, що тягне склепові візки у веселій наддунайскій столици...

Відень, 1898.

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

Верховиньскі згадки.

(*Дальше*).

Безперечно лагодилось тут на нову битву або був спір вже навіть порішений. Хоть ще борикались ґіґантні боввани, то блїднїли вони чогось чим раз більше, а небавом було навіть замітно, що море маліє, бо острови-гори чим раз більшали а їм на поміч другі сьвіжі прибували-виринали. За яких дальших 15 мінут образ значно змінив ся. Суші, непокритих гір, стало більше як того блїдого моря. Ярами стїкало воно величезними струями, ті струї чим раз малїли, в кінци остались з цїлого того моря лиш рухливі калабатини. Боввани втїкли туда, відки прибули а небавом і останні калабатини-тумани висхли.

Над усїм панувало знов сонце в цїлій своїй величи і лляло струї сьвітла і теплоти на ново воскреслу землю.

Отаке лучилось менї оден однїський раз у горах побачити, а більше нї. Більші або меньші плахти туманів, що покривають частину краєвиду, можна часто видїти, але море туманів, випосаджене всїма атрибутами морского краєвиду, побачити в таких просто неописних образах, як се менї лучилось припадково тої хвилї з Чівчина видїти, рідкий случай. Хоть сим не сказано, щоб се так дуже рідко повторялось. Але дїесь воно в таку ранну пору, що звикле в той час рідко коли находить ся хто на вершках гір.

Те незвикле з'явище, те борикане туманів із сьвітлом сонця о гори і бори тревало около годину. Я сидїв ще довго на занятім місци, та глядїв зворушений і збентежений в задумі у далеку даль. День був прекрасний. Хмарки легенькі плили високо по синім небі десь туда на полудне у безконечність. Стало пригрівати, я звернув ся на північ. Гори із заходу і півночи купались у сьвітлї.

Колись а нинї.

Передо мною, може на одних пятнацять кільометрів воздушної лїнії, Чорногора. Вона помимо повного сьвітла, помимо красного ясного дня все чогось темна і понура. На мене дивить ся вона сим осьвітленим боком невесело, а тамтой бік ще сумнїйший „сумно Угрів край витає“, нинї, так само, як колись перед віками. Вона все одна, вона вічна, вічно однакова. А я? Я нїби також той самий, дивлюсь нїби також тим самим оком на ню, може ще більш вдивляюсь туда тепер як колись вперед, але те саме око чи видить воно нинї там на Чорногорі те саме, що колись видало і чи шукає воно там того самого, що колись шукало?

Весна і осїнь! Нїби те еаме: час одної одиниці, року. Весела цьвітуча калина, сумна пожовкла деревина, одна і та сама істота, а яка між ними велика пропасть. Те саме цьвітуче око молодече а те саме дозріле око осїнної пори житя, вони дивлять ся на те саме, а видять на тім і в тім самім предметї цїлком щось противного.

Отам на тій Чорногорі, видите оті зариси, оті стежки, ті царинки обічами цьвітучі веселі, видите ті простори? Туда буяло колись око, повне молодечих мрій-надїй, повне бажань, шукало будуччини, своєї долї, найкращого полониньского цьвіту, що отими полонинами колись процьвітало.

І добачив, дігнав, здобув, розкошував. Чи на довго? Як рукою махнув, так усе пропало.

І нинї блудить те саме око отими самими горами, полонинами, тими царинками, стежічками — але нинї? Нинї не бачить й не шукає воно там нї щастя-долї, нї красшої будуччини, а слїдить хиба за єдиним вірним останком мрій і надїй з минувших лїт за єдиним товаришом душі, за згадкою-тугою пропалої колишности.

Отак дивлюсь на ті гори і доли, на ті простори і як на долони виринають перед оком душі минулі хвилї житя та сплїтають ся у вінець дїйств вічно живих, вічно нових, незабутних, чародійних. Щоби їх здобути, треба було заразом втратити і житєві бажаня і надїї, що неупинно стреміли і перли до тої несьвідомої цїли.

Згадки.

Чорногора складаєсь із двох вершків. Висший, Піп-Іван, стремить своїм тупим хребтом, просто у небо, немов страждущий Прометей, — може й тому такий вічно сумний — а побіч него далеко низший, ще більш прибитий і обдраний Шурйн, немов першого нерозлучна подруга. За ними здоймають ся довгою, отвертою каблукою ривалїзуючі Шпицї або Гаджуґи і стирчать своїм острим, пороздираним хребтом стрімко у небо. Одним кінцем сполучені вони до половини з Чорногорою а за другим кінцем в яру над Чорним Черемшом, там Явірник. Троха низше звертаєсь Черемош колїном просто на північ. На лївім боцї здоймаєсь отам довга полонина немов внук Чорногори, Скорушний, а там де ріка знов на схід і полудне колїнчить ся, лежить сїльце Зелене.

Одно слівце, Зелене! А кілько згадок-думок зворушує воно в зболїлім серцю! Немов з улїя пчоли, коли запукати у него, роєм вилїтають згадки-думки колишности і снують ся туда вкруг тої хатини під горбиком на царинцї, на котрій з цьвітами й вона колись „як цьвіт процьвітала“, вкруг церковцї, що так мальовничо, тихенько і самотно дрімає при дорозї над рікою, вкруг тартака крикливого, округ квіточок на царинцї, вкруг усего, що лиш око добачає у Зеленім.

Там надїї, там бажаня, там мрії на соняшну, сьвітлу, красну будучність, долю розкішну ширшали в молодій груди, як ота рівна зелена долина, що стелить ся мов приманчивий килим понад ріку рідко переплїтана рускими хатками; там їм початок, там їм конець. Остались там на тім місци із усего колишнього лише безконечна туга і солодкий спомин.

Місяць.

Там у тій хатинї, тямлю якби нинї, хоть давно вже тому, стою у вечір на ґаночку і дивлюсь на ту прекрасну зо 4 кільометри довгу долину сїльця Зелене. Вона купаєсь цїла у місячнім сьвітлї. Над полониною Скуповою розтаборив ся місяць в цїлій своїй лїтновечірній приманчивости. Сюда на землю спустив і розстелив він мілїарди невидимо тонїських, магічно тлїючих промінїв, що сплелись у прозрачну сняючу тканину. Вона нерухомо тремтить над долиною і наповняє усе нїжним сяєвом, так що усе як в день видко. Лиш риси усїх предметів не мають тої проразливої виразности, як в день. Мягкі форми і риси білїючих ся хаток, вориня, смерік і цьвітів широкої царинки передо мною зливають ся з снуючим ся і їх цїлюючим сьвітлом місячним. На царинцї невісточки (марґаретки) білїють ся немов безлїч широких кришталїв снїжних із своїми жовтими очками. На близьких виджу кождий листочок із перлинами роси, що прискають вогнем у всїх барвах. Ті дальші криють царинку блискучим снїгом цьвітним. Церковця отам на право виринає ізза великих смерік при дорозї над рікою в цїлій своїй сьвятости і відбиває своїми банями сьвітло, коли не яскравійше як сам місяць. На близших смереках виджу майже кожду галузь, ті дальші геть там за рікою і де вже кінчить ся долина, розпливають ся в півсьвітлї місячного краєвиду. Над усїм запанувала нїма тишина в подружю із нїжним місячним сьвітлом. Лиш Черемош живий.

Цїле єго русло, що тягнесь вздовж цїлої долини, наповнене блискучим сріблом, мерехтить сьвітлом вічно вандруючих рухливих хвилин, нагадує, що не все ще заснуло в тій глубокій тишинї. Вандруючі хвилини сьпівають свою вічну пісню притихлим глухим шумом, що ще більше займає, чарує і упоює душу. Виджу отам низом, як здоймаєсь етерично тонїсїнька, прозрачна і ясна немов фосфоричним сьвітлом біліюча ся мрака. Лиш що вона піднеслась і розплилась у воздусї, так я майже бачив, як сплїтались барви дуги у широку тканину і будували небесний міст місяшної дуги від Черемша до потока Скуповой.

Я стояв і дивив ся оком і душею на все те, що дїялось передо мною, немов вкопаний, сам собою забутий, непритомний. Менї здавалось, що отак я видїв, як місяць розвивав і складав увесь той свій чар перед моєю душею, немов крамар нечуваних дорогоцїнностий умілою рукою розвиває і складає приманчиво свої прискаючі альмази, аби заняти, пірвати ум і душу того, на кого він кинув своїм оком, в той бік, куда єму треба.

Потонувши отак душею і тїлом в отій доси невиданій святочній хвилинї чаруючої краси, природи, я не чув і не бачив більш нїчого вкруг себе. Хоть в хатї за вікнами ішов веселий гамір прибулих гостий ще за днини, мене те нїчо не обходило, я нїчо не знав, нїчо не чув. Лиш одно чув я. Я чув, як нараз почала зливатись моя душа із єї єством, полібно, як оті промінї місяшні зливались між собою в одно магічне нерозлучне сьвітло. Вона надійшла і зблизилась незамітно до мене і дивилась тихо туда, куда я дивив ся, чула те, що й я чув і віддалась тому самому впливови хвилї, що й мене займає. Ми були в тій хвили одно єство.

(*Дальше буде.*)

НАУКА, ШТУКА, ЛЇТЕРАТУРА.

Із украïньскої Старини. Двацять рисунків академиків-малярів С. І. Васильковского і Н. С. Самокиша з поясненями проф. Д. І. Єварнїцкого в язицї росийскім і французскім. С. Петербург 1900. Видане А. Ф. Маркса. Містить в собі 20 акварель на грубім картонї, в хорошій тецї, що представляють портрети гетьманів і старшину козацку. Цїна 12 зр. а. в. Набути можна в книгарни Ставропигійскій.

Посмертна † оповістка.

В понеділок дня 28 мая с. р. помер по короткій недузї др. Осип Рот, адвокат краєвий, заступник капітана краю, президент адвокатскої палати, директор буков. Каси щадничої, почетний горожанин міста Чернівців, властитиль ордена зелїзної корони і т. д. і т. д. засмоґрений св. Тайнами, в 71 році житя. Похорони відбудуть ся в середу о год. 10 перед полуднем. Тїло пок. перевезуть найперше з дому жалоби при вулици Кривій (Schlangengasse) ч. 8 до римо-катол. парафіяльного костела, а відтак, по покропленю буде похоронене у родиннім гробі на тут. кладовищи. В четвер 31. мая за душу покійного відправить ся в тут параф. костелї Богослужене. Про житє пок. й дїяльність напишемо в слїдуючім числї.

Телєґрами „Буковини“.

Відень, 28. мая. Вчера о годинї 11-ій перед полуднем розпочали ся наради конференциї провідників клюбів лївиці.

Капштад, 28. мая. Доносять з Льоренцо Маркес, що трансвальске правительство видає паперові гроші. Депутация визначних бурів мала Крїґерови радити, щоби піддав ся. Однако Крїґер мав відповісти, що справа спочиває тепер в руках войскових начальників.

Льондон, 28. мая З Тайбош на ріцї Валь телеґрафують: Бури покинули свої становища над рікою і розложили ся табором під Маєртоном на дорозї до Йоганесбурґа. Їх команданти нараджують ся, чи взагалї дальше ведене війни придасть ся на що. Ґенерал Френч перейшов ріку Валь під Лїндекен. Ґен. Келлїкенні скорим походом уратував майже цїлковито мости. Лиш в однім місци повело ся бурам знищити часть моста. Після пізнїйших вістий бури займають становища під горами Клїп.

Др. ГОЛЬДФЕЛЬД мешкає і ординує в Чернівцях при вулици Почтовій ч. 2, розпізнає і дальше внутрішні недуги і хірургічні, як також лїчить
всякі нашкірні недуги при помочи лучів Рентґена.

Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

„MAISON DE BLANC“

Чернівці, Ринок ч. 13, (Ґравбарта дім)

отворає в четвер, дня **29. мая 1900 р.**

великий склад білля для женщин і мужчин, як: хусточки, краватки і т. и.

ОГОЛОШЕНЄ.

Повідомляємо Вп. П. Т. Публику, що перебрались ьмо в коміс наш

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД

від фірми

Пепі Горовіц,

перед тим

Сидір Горовіц

Ринок ч. 12

(під трома Коронами) в Чернівцях.

Поручаємо ся і на дальше ласкавим взглядам, стремлячи до того, аби як перше, так і тепер Вп. П. Т. Поблику цїлковито вдоволити.

З високим поважанем.

С. і Є. Г. Міхельштетер.

Гарне, добре і дешеве!

ул. Ратушева ч. 15. ул. Ратушева ч. 15.

Перед тим

МАРКУС ФУРЄР

Маґазин одїжи для дам і панів

в Чернівцях улиця Ратушева, ч. 15

під „Золотою грушкою“.

В кождім сезонї найновійші

плащі жіночі,

для дївчат і дїтий

(зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватовані),

жакети, мантильки,

ротунди, порохівники

з шовку і могару

з перших віденьских і берлїньских робітень.

ОДЯГИ

для панів, хлопців і дїтий,

загортки, шльафроки, футра

міскі і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всї річи хводячі в той фах з перших найславнійших фабрик.

Порученя зпоза міста виконує ся сейчас.

Важне для кождого!

ВИПРОДАЖ!

За неімовірно тану цїну бо за 2 зр. 95 кр., можна получити ґарнїтурик складаючий ся з **чотирнайцять** вартостевих понизше висказаних елеґанцких предметів:

1 кешенковий годинник никлевий Анкер Рем. (на жадане посріблений), з красно ґравіованим моноґрамом найправильнїйше показуючий з трилїтною ґваранциєю.
1 никлевий ланцушок до годинника з сильветкою парискоґо систему.
1 прегарна шпилька до краватки з брилянтом.
1 пара спінок до манжетів з маркою „Garantie.“
1 ґарнїтур складаючий ся з 5 штук спінок до ковняриків.
1 пара срібних кульчиків.
1 золотий перстень з красним каміньчиком.
1 кишенькове зеркальце в етуї.

Ті всї предмети враз з годинником получить ся за послїплатою або посилаючи гроші наперед до фірми

БРАТЯ ГУРВІЦ

дім експортовий **в Кракові,** Страдом ч. 17.

На случай якби ся неподобали кому вище згадані предмети, може їх до 8 день по отриманю звернути назад фірмі, котра обовязує ся вернути купуючому гроші.

Богато ілюстровані катальоґи юбілерских товарів висилає ся на жадане Gratis і franco.

Пошукує ся також за відспродавцями і аґентами.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Спеціяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований спеціяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в празї,

загально признаний знаменитий усмирюючий лїк **на втиране:** по цїні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лїк

все лише в ориґінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ в аптики Ріхтера і для осторожности приймати л и ш е фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празї.

Зміна льоналю.

Загально ту знаний найперший усувач нагнїток

Г. ФАЙЛЄС

при улици Рускій ч. 6,

переніс свій відновлений і з найбільшим комфортом уряджений

Фризиєрский сальон

до побіч припираючого дому

при улици Рускій ч. 8.

Услуга надзвичайно старанна.

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складї

в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях За редакцию відповідає **Іван Созанский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 59. Чернівці, пятниця дня 19. мая (1. червня) 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятниці і неділї.

Редакция, адмінїстр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попередне застережене. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Бл. пам. др. Осип Рот.

Померший онодї на запаленє легких др. Осип Рот, був одиницею, котра вповнї заслугує на те, аби не збувати її звичайним сухим некрольогом.

Покійний віцемаршалок краю родив ся в 1830 роцї у Відни, де кінчив студиї ґімназияльні і університетскі. Брав чинний удїл в революцийнім руху 1848 року. Спершу був ад'юнктом, відтак прокуратором державним в Германштатї, а в р. 1863 назначений адвокатом в Чернівцях. Слїдуючого зараз року вибрано єго до черновецкої ради громадскої, з котрої не виходив вже до самої смерти, беручи завше і всюди живий удїл у всїх громадских справах, а особлившу дїяльність зазначував яко шеф секциї правничої. Від року 1875 був покійний президентом адвокатскої палати на Буковинї, а в 1878 р. місто Чернівцї вибрало єго до сойму буковиньского, де теж засїдав безперервно до самої смерти, найперше яко звичайний рядовий, відтак від 1881 яко заступник краєвого маршалка, а від р. 1892 яко заступник начальника Видїлу краєвого.

Від марця 1884—1898 був покійний др. Рот заступником куратора буковиньскої Каси щадничої, а в 1898 р. обняв директуру тої-ж Каси. В 1895 р. обдарувало єго місто Чернівцї мандатом до Ради державної, до котрої належав заледво рік. Др. Рот через довгі лїта справляв функциї іспитового комісара при державних іспитах в нашім университетї. В грудни 1898 р. за заслуги наділив єго цїсар орденом зелїзної корони III. кляси.

Др. Рот кромі сего належав до багатьох иньших товариств гуманїтарних, а всюда видно було слїди єго тихої, але невтомимої працї. Знано покійного усюди, яко чоловіка добросердного, гуманїтарного. Бездомні студенти, бідні ремісники, як взагалї люди із звихненими карієрами, нещасливі — завше заходили до него з просьбами о раду-пораду, знаючи, що др. Рот нїкого не пускав із своєї хати з порожними руками і багато знайдесь таких, котрі сегодня лишень єму завдячують і карієру і взагалї істнованє. Оті дїла покійного з'єднали були єму симпатию і пошану не лиш поміж своїми земляками, але, сьміло можна сказати, пошану загальну.

Яко полїтик не відіграв в житю покійний др. Рот нїякої визначнїйшої ролї, то мимо того був душою буковиньских Нїмцїв, без него нїгде не обійшло ся, всюда був, всюда трудив ся, лишаючи слїди тої своєї працї, а єго тактовне і безпристрастне поступованє з'єднало єму пошану навіть полїтичних противників. Він був чистокровним Нїмцем і яко такий, старав ся передовсїм задержати нїмецкий характер краю — чого иньшого годї було врещтї від него і вимагати.

З Русинами стрінув ся покійний у перве в радї громадскій і соймі і в справах, що нас дотикали, був часто доволї вирозумілим. З Русинами належав найперше до „лївиці“ соймової, а відтак, в послїдних часах був головою соймової більшости, до котрої належать нинї і рускі посли.

За те, що покійний др. Рот за инїциятивою руских послів прислужив ся нераз нашій справі — до загального хору жалоби прилучуємо ся і ми, кидаючи на єго домовину грудочку рускої землицї, тої землицї, на котрій покійний пережив майже половину свого житя, а котра сталась єму другою вітчиною. Нехайже єму пером буде та землиця! Вічна Покійному память!

Шевченківскі вечерниці у Відни.

I.

Хвальна Редакцийо!

На підставі § 19. зак. прас. жадаємо, щоб Хвальна Редакция у найближшому числї Вашої часописи помістила без зміни отсю відповідь на напквіль проти нашого товаристава поміщений якимсь-то „Робітником“ в допису під заголовком „Шевченківскі вечерниці у Відни“ у 56 числї „Буковини“ з дня 25. мая сего року.

В згаданій дописи автор заслонений псевдонїмом „Робітника“ подає цїлий ряд безпідставних не тільки з правдою незгідних, але і брудною, низькою злобою напятнованих обвинувачень товариства „Сїч.“ За головну причину своєї низької лайки і прозивів у формі нїби власного обуреня, а властиво у формі брутальної злоби подає неприсутність „Сїчовиків“ на вечерницях Тараса Шевченка устроєних робітниками дня 20. мая с. р. у Відни.

Ми сконстатували, а провідник тодїшних вечерниць в честь памяти Тараса, д. Михайло Богайчук гесте Пасїчник може се посьвідчити, що власне тодї на вечерницях Тарасових явилось сїмох членів нашого товариства, а іменнно: нп. др. Михайло Олїйник, Іван Саноцкий, Юлїян Бачиньский, Володимир Хомик, Павло Демцьо, Кость Танячкевич і Іван Семанюк. Отже д. „Робітник“ говорячи про абсенцию Сїчовиків на Тарасовому сьвятї, здобув ся на видуману ним нарочно неправду і ложь.

Дальше позваляє собі д. „Робітник“ на підставі згаданої своєї ложи „пятнувати“ членів товариства „Сїч“ скрайно [illegible]ивою і обурюючою фразою: „Або ми маємо молодїж з ідеалами, або ми маємо безідейну дрянь.“

А в своїй злобній, гадючій „ласцї“ для голови тов. Івана Семанюка прозиває ще раз наше товариство „мертвим та безідейним.“

За дальші арґументи до сеї лайки, подає знов саму ложь і неправду, щоб тільки товариство очернити в низький і підлий спосіб, а іменно: „що мовляв, тов. „Сїч“ вже довгі роки роковин смерти Тараса не сьвяткувало,“ а члени нашого товариства „ не рухають ся,“ але „по кнайпах запивають ся.“

Констатуємо те ж, що і ті два арґументи се чиста брехня виссана з пальця.

Наше товариство все сьвяткувало кождого року роковини смерти незабутного ґенія, що потверджують записки в урядових книгах нашого товариства і впрочім всї кождочасні гостї-участники.

Рівнож зпровоковані ложию мусимо заявити, що наше товариство було все, есть і буде активним чинником в народньому і громадскому житю серед усїх віденьских Українців,а між нашими робітниками в головній мірі, о чім можна переконатись з істориї нашого товариства, а що потвердять певно і наші п. т. українські, віденські робітники, винявши д. „Робітника.“

В виду тих злобних, безпідставних клевет д. „Робітника“ жадаємо: 1. щоби д. „Робітник“ відкликав всї ті свої видумані неправди, клевети і скрайні обиди вимірені проти нашого товариства.

2. щоби виразно відкликав свій прозив вимірений проти членів нашого тов. висказаний словами „безідейна дрянь.“

3. щоби свій відклик оголосив у „Буковинї“ найдальше до 8 днїв не під псевдо-

---

СИЛЬВ. ЯРИЧЕВСЬКИЙ.

Кельнер,

Може позволите, пане, іще чарочку? Нї? Шкода! Пийте, пийте, я радий, що з вами здибав ся. Побалакаємо собі де-що. Я люблю з вами балакати — ви добрий чоловік, бігме Боже!

Тай я, хоч такий піячина, як мене ту бачите, все таки знаю, що то значить чоловік учений, що пише в ґазети. Тай я не дурний колись чоловік був... Гай, гай!...

Мій ти Боженьку! Як я собі розгадаю, де то вже чоловік був, з яких печий хлїб заїдав, то на правду не можу зійти з дива, що мене ще не забрав біс! А-якже!

Та вже мабуть так було в колисцї призначено, валяти ся по сьвітї, волочити ся, гей той вічний жид, Агасвер... Чи-ж не так?

Не любите мене, що я трохи собі ликнув! Ет, що то шкодить! Всьо — vanitas vanitatum, пропінация ґрунт! Дивуєте ся, що я по латиньски закидую! Таж я прецї скінчив ґраматику, значить все таки ходив поза латиньску школу. Мої родичі були богаті люди з нїмецкої кольонії. „Старий“ провадив господарку для себе, мама для себе — кожде extra. Чому? Або я знаю чому? Як треба було гроша, то старий пожичав від мами, але не віддавав нїколи. З того приводу бували суперечки, колотнечі, бійки. Старий часто запивав ся. Такий був добрий нумер, як я! Коли мати не хотїла дати гроший, то він їй доказував намацально, що в сьвятік письмі виразно говорить ся: жена да повинуєть ся мужу своєму! Знав свою річ небіщик!

Я бувало також беру удїл в тих бійках. Старий брав мене часто до шиночку, де він грав у карти з приятелями. Ту я собі жив! Батькові товариші напихали мене ласощами і називали „бравим хлопчиком“. А що, при тім мене поїли — то вже розумієсь. І так ми вертали пізною нічкою до хати, розмавляючи по дорозї, як старі пияки.

Прийшли було під хату, гримаємо. Мати спить. Гримаємо міцнїйше. Мати встає, сьвітить, відчиняє. Сварить на батька: Сякий-такий, піячиш, і ще розволочуеш менї дитину! Батько грімає на неї. а я помагаю. Часом навіть бе. Мати втїкає на обійсте, ховає ся. Батько шукає за нею, а я тимчасом давно вже храплю де на ослонї, поклавши тяжку голову на кулаки.

Оттаке було житє.

Але я ходив і до школи: в селї, а потому в містї. Не хотїв їхати до міста, до тої школи та підпоїли і завезли. Я отямив ся аж в містї, де була ґімназия.

Гадаєте, що менї так зараз прийшла охота вчити ся? Де там? Мене тільки з початку зацїкавила трохи новість, місто, якого я ще не бачив. Тай отець понакуплював всякої всячини — і якось трохи втихомирив мене. Але потому я чотири рази в самому першому курсї втїк був до дому. В дома пожалували, обдарували тай виекспедиювали знову до міста.

На станциї було менї добре, всього мав до волї, навіть горівочка була — се вже так батько був розпорядив. Я зарепетував першу і з тяжкою бідою всунув ся до другої. Ну, але таки всунув ся.

В той час умерла мати. Люди розповідали собі, що вона перестудила ся, втїкаючи перед побоями вітця. Так отже та істория звичайна у нас дома скінчила ся у неї смертию. Ґа, ріжна бувае причина смерти. Правда?

Я трохи таки жалував за старою, бо хотя дома належав я до ворожого їй табору, то все таки вона була добра для мене, тому варто було й пожалувати.

Я навіть заінтерпелював був старого, чи то є правда, що я почув від людий, та він менї відказав: Єт, дурню, не мішай ся до того, що тебе не повинно обходити! — Що се значить? — крикнув я, — хиба се мене не обходить? Я вже не дитина!

А старий як хопить за палицю, як кине ся за мною! Я в ноги. . . . Тільки з далека потому мірив я єго оком погорди і гнїву. . . . Якже-то — ґімназияста бити? Який я там був ґімназияст, такий був, але все був. Ізза обиди моєї особи призабув я навіть про первісну причину нашого „карамболю“, а гнївав ся лише за себе.

Похоронили маму. На похоронї плакав я, тато втирав очи хустиною, немов плакав. Після похорону зійшли ся люди — як звичай велить — на „консиляцию“. Тут ми пошли ся у купі з батьком і погодились. . . .

Правда, цїкава істория? Се-ж мое правдиве житє. . . .

По кількох днях я від'їхав до міста, до школи. Батько мене відвіз. Ту здибав ся з кількома добрими знакомими тай далї забавлати ся. Хотїв так прибити жаль по мамі. . . . Я був натурально его невідступним товаришом. . . .

Ет, що то оповідати вам такі дурницї! Або ви що з того скористаєте? Чи такі нїсенїтницї можна описати чи уложити з них який віршик або роман? Де там! Я так, от вам оповідаю, аби не нудило ся. . .

Другу клясу я також зарепетував. А під конець другого півроча мене вигнали, бо повибивав вікна професорови. Скінчила ся едукация.

Я приїхав до дому, а ту вже иньші порядки. Мачоха — — ай, я вам забув сказати, що мій старий щось за пару часів оженив ся.

Се тодї, як приїхав до міста, пізнав ся з небогатим столярем, що мав у себе доньку, вдовицю з двома хлопчиками. Він запросив мого батька до себе, а незабавом і весїле склало ся. . . . Тай я на нїм гуляв і — впив ся. . .

нїмом, але під власним іменем.

В противнім разї ми будемо вважати Вас, д. „Робітник“ підлим клеветником і злобним шкідником усякого гуртового і приватного житя і поставимо Вас перед судові крати до одвічальности за злобно кинену обиду чоловіком, котрий повинен бути виелїмінуваний із усякого чесного гурту.

Від Хвальної Редакциї жадаємо в такім разї виданя властивого імени виновника.

У Відни, дня 27. мая 1900.

За Видїл товариства „Сїч“

Іван Семанюк, голова тов. *М. Кошак*, заст. голови тов.

II.

Хвальна Редакціо!

З огляду на допись „Робітника“ в 56 числї „Буковини“ заявляю, що на Тарасовім сьвятї було товариство „Сїч“ заступлене сїмома членами. Правда, що більша часть прийшла по части офіциялній, але вина сему прогулька, яку члени „Сїчи“ устроїли поза границями Відня і втратили потяг зелїзничий, котрий мав прибути на свій час. Отже кинено кливету на тов. „Сїч“, котре нас, робітників усе спомагало морально.

З поважанем

Михайло Пасїчник, голова комітету.

Відень дня 28. мая 1900.

Від Редакциї. Повисші спростованя уміщуємо дуже радо, а се стало-б ся було без огляду на те, чи там § 19. уст. пр. грав би ролю, чи нї. Що слушність подекуди є по сторонї Сїчовиків, доказує також надісланий нам рівночасно протест голови комітету п. Михайла Пасїчника, котрий теж наводимо. Дивує нас лишень факт, що Сїчовики — як пише п. М. Пасїчник — якраз в день Тарасового сьвята урядили собі прогульку аж за рогатками Відня. Чи не було-б відповіднїйше прогульку відложити на иньший день? Товариство академиків, котрого кличом є — що так скажемо — Тарасові ідеї, має не лишень право, але і обовязок помагати морально усяким иньшим україньско-руским товариствам і загрівати їх до спільної працї над відродженем стогнучої в кайданах Вітчини, повинно бути его моральним провідником наколи де, то тим більше на чужинї. Тимчасом — як каже сам голова комітету Шевченківских Вечерниць — Сїчовики вправдї були заступлені, але „по части офіцияльній“, а вина сему була — „прогулька“. Із сего отже виходить, що і жаль д. „Робітника“ до Сїчовиків був подекуди троха оправданий.

Даючи одначе Сїчовикам повну сатисфакцию уміщуючи оба сї спростованя, думаємо, що Вони на тім і попристануть, бож „лїпша соломяна згода, чим золотий процес“.

Але я став оповідати про те, як я приїхав зі школи до дому. Старий захотїв дати мене на иньшу ґімназию. Поїхали ми з початком шкільного року до одної, поїхали до другої ґімназиї — та не приняли. Казали, що заповнено.

— Певно, що для таких розбійників мусить бути заповнено! — сказав гнївно отець і привіз мене до дому.

Ту розпочало ся пекло. Мачоха не хотїла мене бачити в хатї. Єї дїти минї раз в раз докучали, а я не дарував — бив. Мачоха жалувалась батькови на мене за те, що розбиваю єї дїти. Батько з початку намняв минї чуприну, а згодом таки й добре перетріпав. Овва! Ту вже не жартують, тільки на правду беруть ся виправляти минї шкіру! погадав я.

Тато по нарадї з мачохою віддав мене до міста, до господи свого знакомого.

— Кельнером, — каже, — будеш. Не злий се хлїб! Шануй ся, то доробиш ся і гроший, а згодом ще й може реставрацию отвориш! Я тобі поможу. . . .

— Ага, поможеш, коли зможеш! — погадав я собі, — а мачоха на що? . .

(*Конець буде.*)

Кадетска школа у Львові.

Ц. і к. коменда кадетскої школи у Львові надіслала нам слїдуюче письмо з просьбою о поміщеня її в нашій часописи:

До ц. і к. кадетскої школи для піхоти у Львові будуть приняті з початком слїдуючого року шкільного — вересень 1900 — і то на перший рік аспіранти в числї около 50; приняте до висших кляс послїдує лиш виїмково.

Услівя принята на перший рік слїдуючі:

а) австрийске або угорске горожаньство;
б) фізичне уздібнене до войскового вихованя;
в) вік що найменше 14 лїт і не переступаючий лїт 17 (1. вересня в роцї принятя);
г) укінчене що найменьше з достаточним поступом чотирох низших кляс школи реальної або ґімназиї, при чім не зважає ся на недостаточний поступ в язиках латиньскім і грецкім.

Крім того мусять аспіранти зложити в кадетскій школї вступний іспит:

д) Зложене оплати шкільної а то: 24 корон річно за синів офіцирів в чинній службі і на пенсиї, войскових душпастирів евангелицкого і греко-всхідного віроісповіданя, в кінци войскових урядників; 160 корон річно за синів ґажистів в резерві, цивільних урядників державних і урядників ц. і к. двора, відтак державних слуг і слуг ц. і к. двора; 300 корон річно за синів всїх иньших горожан.

Оплату шкільну належить зложити в 2 ратах з гори; та оплата обіймає всї кошта за харч, одежу, науку і шкільні підручники.

е) вдоволяюче обичайне поведоне; в кінци
з) заосмотрене білем і деякими иньшими предметами.

Просьби о приняте до кадетскої школи після взірця поміщеного в Aufnahms-Bedingungen (услівя принятя) мають свояки аспірантів внести просто до команди кадетскої школи найпізнїйше до 15 серпня (найлїпше по укінченю шкільного року в середних школах).

Друковані потрібні услівя принятя (Aufnahms-Bedingungen) в нїмецкім або в польскім (чому-ж і не в рускім? Ред.) язицї можна дістати в командї кадетскої школи за цїну 40 сотиків від штуки.

Кадетска школа для піхоти має 4 кляси; елеви 4-го року, що мають відповідну квалїфікацию, виходять заступниками офіцерів. Супротив теперішного авансу в піхотї і при стрільцях осягають потому більше меньше до року степень підпоручника.

З ц. і к. команди школи.

НОВИНКИ.

Чернівцї, 31-го мая 1900.

Буковиньскі Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кождій нагодї збирайте складки.

Відомости особисті. Президент краєвого суду Кляр виїхав на інспекцию до Станівцїв.

В Зелену Суботу, т. є. дня 7. червня, по відчитаню тихої Служби Божої, удасть ся Митрополит Аркадій з процесиєю і православним духовеньством на цвинтар, де відправить за упокій померших парастас.

Пригадуємо іще раз, що заходом україньско-руского академічного товариства „Союз“ відбуде ся в четвер, дня 31. с. м. товариска прогулька з музикою до лїска на Горечи. Всї Родини, що схочуть брати участь в прогульцї, зволять зійти ся на Горечи о 3. годинї по полудни. Вступ від особи 60 кр. В разї, сли би дощ перешкодив, відбуде ся того самого дня забава з танцями в великій салї „Народного Дому“ о годинї 8-ій вечером при такім самім вступнім. Просить ся о як найчисленнїйшу участь, бо забава заповідаєсь дуже красно. Нїякої нашої Родини не повинно бракувати.

За Товариство:

М. Івашко, голова. *Н. Левіцкий*, писар.

Упрашає ся всїх П. Т. гостий, що возьмуть участь в союзаньскій прогулцї на Горечу, щоби зібрались всї точно о $^1/_2$2 год. по полудни в рондї. Хто опізнить ся, той сам собі буде винен, бо забава зачинаєсь точно о 3 год. В разї, слиби упав дощ, так, що прогулька не могла-б відбутись. запрешаєсь всїх до салї „Нар. Дому“ на 8 год. вечер.

За Товариство:

М. Івашко, голова. *Н. Левицкий*, писар.

Самоубийство. Передвчера в касарни Альбрехта застрілив ся інфантерист 5 компанїї. Причина поки що незвістна.

Вечерницї в память XXXIX роковин сперти Т. Шевченка відбудуть ся в Бережанах дня 7. н. ст. червня заходами „Бережаньского Бояна“ в комнатах товариства.

Вистава дробу у Львові відбуде ся в днях 2, 3 і 4 червня (в лат. Зелені сьвята) на площи повиставовій заходами краєвого товариства для хову дробу, голубів і кріликів. Вистава буде складати ся з ріжних ґруп, як дріб селяньский, зложений з усяких рас і родів курок, качок, гусий, індиків, пантарок; дальше буде виставлений дріб поправний і расовий, а також бажанти і лебедї, всякого рода голуби, крілики, свинки морскі і т. п., птицї-сьпіваки і вкінци продукти мертві: дріб різаний, яйця і пера. З виставою злучений і віддїл обіймаючий взірцї, моделї, пляни курників, штучних заведень до вигріваня курят і т. и. Вистава відбуде ся під проводом ректора академії ветеринариї д-ра Йос. Шпільмана.

В товаристві „Академічна Громада“, як вже свого часу було оголошене в часописях, завязалась Комісия інформацийна. Цїлию єї помагати товаришам вишукувати лекциї та всякі иньші занятя, як також удїляти їм ріжних інформаций так в справах унїверзитетских, як і громадских. Вже від давна давалась відчувати у нас недостача такої комісиї, бо неодин з товаришів бідував без занятя, хоч саме такі були до роздачі, але так одна як і друга сторона не мали куди звернутись о посередництво. Тому пригадуємось ще раз рускій публицї, бо лиш при єї помочи будемо могли сповнити вповнї нашу задачу. Многі будуть потребувати як-раз тепер на фериї відповідних інструкторів, так можуть звертатись до комісиї, а она постараєсь поручити як найвідповіднїйших. Тим ощадять собі заходу і стануть в пригодї тим, що потребують занятя. Просимо проте звертатись впрост до комісиї інформацийної в тов. „Академічна Громада“ улиця Академічна ч. 8. — Комісия відповідає лиш тим, що пришлють марку або кореспонденцийну карту на відповідь.

За Заряд:

Богдан Гузар, студ. прав. *Павло Чайковський*, студ. філ.

Смерть з попареня. Дня 21. с. м. по полудни дїти, пасучи в скарбовім лїсї в Виписках коло Перемишлян худобу, розложили огонь і почали гріти ся коло ватри. До ватри занадто наблизила ся Катерина Шозда, 8-лїтна дочка тамошного селянина, і одїж на нїй затлїла ся. Вгасити тлїючої одежи не було кому, бо самі дрібні дїти з переполоху не знали що починати. Наслїдком того огонь сильно попарив дитину і она невдовзї серед тяжких болїв померла. Причиною сеї нещастної пригоди був брак догляду старших над дїтьми.

Старі монети по 5, 10 і 20 крейцарів приймають каса віденьска, львівска, краківска і др. до 15. лютого 1901 р. по половинї цїни. Монети мідяні по 1 і $^1/_2$ крейцара будуть принимати згадані каси до дня 20. н. ст. червня 1900 р. по повній цїнї вартости, а від 1. н. ст. липня по конець сего року вже іно для повіта перемиского вимінює безінтересовно торговля Ів. Бориса в Перемишли.

З давних лїт. „Tygodnik samb.-drohobycki“ подає такий цїкавий образок народних вірувань в давнїйших часах: „Підчас першої холери в р. 1831 прийшов до Нагуєвич, дрогобицкого повіта, якийсь вандрівний кравець з Фельштина і ночуючи у одного з тамошних господарів, наговорив єму про холеру, що то опирі підтинають людскі голови. В кілька день після побуту кравця, сказав хоровитий 7-лїтний хлопець господаря, у котрого кравець ночував, що дїйсно опирі підтинають людске житє, та що в Нагуєвичах находить ся кількох опирів. Летом лискавицї понеслась ся вість по селї, а небавом прибула до сего господаря цїла громадска рада зі своїм війтом. Хлопець запитаний, чи пізнав би опирів, заявив, що так. Сейчас покотилась по хатах кулька, як зазив всїх мущин на загальне віче коло церкви. Коли зібрала ся вся громада, війт уставив всїх в довгий ряд, а хлопець з війтом оглядав кождому руки, а хто мав на долонях певні знаки, на сего вказував хлопець як на опира і его відставлювано на бік під сильну сторожу. Сим способом найдено в селї сїмох опирів, котрих цїла громада повела на пасовиско „Байзар“. По дорозї збирано хворост, дрова, солому, а коли прибули всї на „Байзар“, розпалено великий костир, на якім палено мнимих опирів одного по другім. Коли який з огня вискакував, привязувано его в середину довгого шнура і так держано в самій серединї ватри. Таким чином вже чотирох страчено, але пятий був мудрійший від своїх попередників. Коли его вкинено в огонь, він сейчас вискочив з него і крикнув: „Гей, панове громада, даруйте житє, а я вам дам раду“. На сї слова підїхав на кони один з місцевих богатирів, Левицкий і попросив старшину, щоби позволила сему опирови піти з ним до его недужої доньки та єї уздоровити. Громада пристала. Левицкий повів опира, сам їхав на кони, а тамтой йшов побіч піхотою. Коли проворний опир побачив, що далеко вже оба відійшли, одним рухом скинув Левицкого з коня, сам скочив в сїдло і спас ся від смерти. — Епільоґ паленя опирів покінчив ся був перед кримінальним судом в Самборі, де головнїйших винов покарано вязницею. Ся подїя записана на вічну памятку при кінци служебника в горішній церкві в Нагуєвичах“.

Унїверзитет в Константинополи. Як доносять дневники, султан турецкий наміряє заложити в Константинополи унїверзитет.

Із Станиславова доносять, що Еп. Андрей ґр. Шептицкий приняв протекторат Бурси Товариства педаґоґічного в Станиславові, на котрої дохід відбуде ся (при нагодї загальних зборів Товариства педаґоґічного) в Станиславові в недїлю 3. червня драматичне представлене. Докладну проґраму сего представленя подамо пізнїйше.

Знаний „пророк“ Фальб заповідає на дальші місяцї лїта різні „днї критичні“: дощі, тучі, та иньші елементарні нещастя, і ворожить як найменьше погоди. На щастє, „пророцтва“ Фальба звичайно заводять, то-ж і сей раз можна надїятись, що они не сповнять ся...

По водї і суші. Даньский інжінер Маґрален построїв новий мотор, якого можна уживати з однаковою користию і на водї і на суші. Недалеко Копенгаґи находять ся два озера роздїлені невеличким, бо 300 метрів широким шматом суші. Густо заселені побережя обох озер не мали доси одноцїльної та вигідної комунїкациї, а построєне каналу між обома озерами було за дороге. Щоби сїй недогідности запобічи, видумав інжінер Маґрален машину, котра перепливає озера яко паровий корабель, а по суші переїздить по шинах яко моторовий віз. Сей ориґінальний автомобіль доси перевіз вже звиж 20 тисяч осіб.

Величезний альбом злочинцїв, в якім будуть міститись фотоґрафії всїх міжнародних злодїїв, задумало заложити француске правительство в Парижи, з огляду на безпеченьство прибуваючих на виставу чужинцїв. Доси надіслано вже збірки фотоґрафій з Нового Йорку і Льондону, а найбільшу має прислати Росия.

З рідною донькою. Pest. Lloyd розповідає таку історию, що стала ся недавно на Угорщинї: У барона Віляній служив перед 25 роками молодий економ іменем Йосиф Нусль. Той Нусль познакомив ся близше з ключницею, Іреною Курц, що служила в тім самім дворі, а наслїдком того близшого знакомства була донечка також Ірена. Нусль покинув службу у барона, а Курц віддала ся за

якогось другого слугу барона, що звав ся Траґар. Той Траґар взяв малу Іренку за свою і переписав єї на своє імя. Перед кількома роками Траґар помер лишаючи родину у великій нуждї. Щоби помагати матери, пішла Ірена на службу до якогось вже не молодого властителя більшої посїлости, Діошіго. Той так сподобав собі молоду і красну та господарну дївчину, що постановив оженити ся з нею. Дївчина в надії, що видобуде ся і сама з біди і поможе матери, не противила ся тому, хоч Діоші був вже добре пристарковатий. Весїле відбуло ся без матери, котра під ту пору лежала тяжко хора. Аж ось недавно, в кілька місяцїв по вінчаню, приїхала Траґарова в гостину до своєї доньки. Коли побачила мужа доньки, зімлїла і упала на землю. То був Нусль, котрий доробившись маєтку, прізвав ся по мадярски Діоші, і перестав жити гулящим житем та рішив ся шукати щастя в подружу.

Найсильнїйші і найвисше на цїлім европейскім континенті положені м у л о в і к у п е л і в межирічу Дорни і Золотої Бистриці в **Дорнї** на Буковинї. Сезон від 1. червня до 30. вересня. Послїдна стация зелїзнича Кімполюнґ з численними полученями до кождого поїзду. Театр, концерти, Lawn-Tennis, Croquet, їзда біциклями, забави дїточі. Прогульки в околицю фірами, верхом або сплавами.

В краснім купелевім забудованю може побирати купелї після наймодернїйших системів. Курация гидропатична послугуєсь вишколеною обедугою. Куранції молочно-жентичні. Ново отворений дім курацийний з гарними салями їдальними, концертовими, білярдовими. Харч у власнім зарядї. На замовленя резервує ц. к. заряд купелевий комнати в купелевім готелю, урядженім з найбільшим комфортом. В місяцях червни і вересню кошта купелїв і оплата помешкань значно обнижені.

Яко наній холодячий і помічний на катар і хрипку уживаєсь квас алькалїчний з Пояна-Неґрі, поручений ц. к. зарядом купелевим. (Можна его набувати також в ц. к. дирекциї дібр в Чернівцях по цїні 30 сот. за ¾ фляшки, а 34 сот. за фляшку лїтрову. Порожні фляшки приймають ся наповорот; за зворот фляшки платить ся в Чернівцях 8 сот., в Кімполюнґу 10 сот.)

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

Верховиньскі згадки.

(*Дальше*).

Я і вона.

Довго стояли ми отак нерухомо одно біля другого, довго придивлялись без слова тому цароваю місяця, тому перечаровуваю отої долини у надземский рай. Навіть вічно щебетливий дрозд замовк на сей вечір, не важив ся таку чародїйно-таємничу хвилю поразити своїм веселим сьпівом.

Аж ген по часу звернулась вона до мене і запитала тихеньким шелестом:

„Чи будем ми завше такі щасливі, як отсеї хвилї?“

„Доле моя!“ — відповів я. „Чи отся долина, нинї неначе рай, чи буде вона завсїди така несказано красна як нинї?“

„Видиш, понад отим, нинї ясним раєм, гонять деколи і хмари, лютують бурі і стане темно і сумно зеленою долиною. Але соняшне сьвітло у день а місячні промінї в ночи прогонять неприв'ітну тьму, втихомирюють бурю, гоять поражену душу“.

„Чи ми будем завсїди такі щасливі, як отсеї хвилї, того я не знаю. Але видиш оту зелену долину, оту церковцю тихеньку, ту живу ріку, ті гори високі, оту розкішну царинку і твою хатинку — ти знаєш як я їх безконечно люблю — видиш ти їх? Тож знай, що забуду тебе хиба тодї, коли перестану взагалї вже що небуеь памятати; перестану тя тодї любити, коли перестану в отсїй твоїй райкраїнї кохатись, до неї ходити, значить тодї, коли перестане серце взагалї бажати, надії кохати. Отсе, а більш нїчого я з будуччини незнаю“.

Не то нетерпеливо, не то весело-легко, але немов в якімсь провидїню впала вона менї в слова:

„Я з а д о в о л е н а! Я знаю, як ти отсї мої гори, отсю мою країну, незабутно любиш. Я-ж н е р о з л у ч н а ч а с т и н а - д и т и н а о т с е г о ч о р н о г о р с к о г о с ь в і т а. Ти моїх гір нїколи не покинеш, нїколи їх не забудеш, тому і мене з ними нїколи не забудеш. Я з а д о в о л е н а!“

Менї, а певно й єї тодї і в думку не впало, щоб ті слова так скоро, ох скоро сповнились буквально.

Нерозумний! Просто з полонини пересадив нїжну цвітку в город, їй чужий, з курною атмосферою. Не приймилась. Вяла, сохла, никла; нїчо не вдїяв я; пішла, осиротила нас Здаєть ся, вернула у свою країну, там де колись на царинках „як цьвіт процьвітала“.

Минулась, пропала! . . .
От як воно!

В других доля навіть в коршмі
В карти зазирає,
А моя десь у туманї
Горами блукає.

Тому то й я в день і в ночи
Горами блукаю,
За горами за долами
Долї виглядаю.

Та дарма! не вернеть ся!

Сироти.

Коли отак осїнної пори вертаю дарабою долї з сиротами до дому і доплинем просто отої хатини, там на горі, що так глухо сама стоїть в тій широкій царинцї, то відкриєм голови і зложим тихо руки до тої хатини.

„Незабувайте дїти оту хатинку, поважайте, шануйте єї, там процьвітала колись тота, що вляла вам свою кров у жили, дала житє і сьвітло, сьвіт Божий глядїти. Любіть єї, любіть вашу матїр хоть в памяти, і старайтесь принести честь бодай їй памяти, се буде ваша найкрасша молитва. Ви ледви, чи памятаєте вашу покійну мати, булись-те ще маленькими, як вона в останне благословила і пращала вас“.

„На смертельній постели забагла конче в останне ще з нами при столї хоть коротенько сьвятий вечір обходити“.

„Тодї вже не товаришив нам нїхто в тій памятній вечері, ми були самі. Я здоймив єї як зівялу, зісохлу квіточку і примістив пристолї.

„По вечері згорнула вона вас коло себе і промовила спокійно змученим, тихеньким голосом: „Я вже в останне отут між вами, дорогі мої дїти. Благословлю і пращаю вас на віки і тебе, мій вірний друже. Шануйте дїточки тепер вашого доброго татка у двоє та старайтесь вступити в єго слїди, а тодї не пропадете в сьвітї“. „Я клячів перед нею і тримав єї горячу руку, суху як трісочку, між моїми руками. Осьвітлене деревце кидало сьвітло у єї зболїлу твар і надавало ще більше блеску єї й так палаючому оку. Ви розпливались у сльозах, на деревце не звертав нїхто своєї уваги. Я благав очима і молив словами єї успокоїтись. „Втихомир ся, серце! Ти поздоровієш і нашій недоли мусить бути раз конець. Воно все так у сьвітї. Якийсь час змагаєсь недоля, доходить до свого кульмінацийного стану, але мусить відтак поволи таки уступити лїпшій, сьвітлїйшій хвилї. Видиш, навіть оте могуче сонечко має свій високий і низкий стан. Воно тепер все низше а низше кружляє над землею, темрява і студінь панують чим раз сильнїйше, але такі приходить і їх пановаю конець. Сонечко здоймесь, сьвітло і теплота поборють темноту і студінь, стане догіднїйше і красше на сьвітї. Ми підем у гори, і твоя недуга уступить, ми будем знов разом щасливі“.

„Вона зраділа і втихомирилась, а по двох тиждних успокоїлась на віки“.

„Вона-ж виразно казала тої памятної хвилї, отам на рундучку тої хатини: „Я-ж н е р о з л у ч н а ч а с т и н а - д и т и н а о т с е г о ч о р н о г о р с к о г о с ь в і т а!““

Ґотури.

Із заходу повіяв холодний вітер, я прокинув ся. Здаєть ся, довго снив я отак з отвертими очима. Я схопив ся, сонце стояло вже в полудни, треба було на обід іти до дому. Василь вже певно чекав на мене. З Гомула врештї недалеко до моєї хатини, у дїл їдеть ся швидко, не більш, як пів години.

Зійшовши з шпилю гори, треба перейти розкинені ряди скал, немов розвалин колишних великаньских кріпостий. Між розколїбинами сих скал ростуть всякі верховиньскі зїля. Декуди виглядають із тих розколїбин пречудні китицї, білі або рожеві, роду саксіфраґів. Низше тих розвалин стелить ся цїле поле афинику з великими чорними ягідками. Туда прилїтають птахи у гостї на солодкі ягідки.

Я здибав там тодї гурток ґотурів, рід високогірских лїсових курий. Ґотур протягнувши шию, визирав із афинику на всї сторони своїми бистрими очима. Я спостеріг єго, з далека, він мене розуміє ся, ще багато скорше. Він стояв так нерухомо, що можна було думати, що якийсь патик стирчить із афинику в гору. Ґотки (курки) меньші, їх не видко було з афинику, на другім, від ґотура зовсїм відокремленім місци. Ґотури дуже осторожні і полохливі птахи. Ґотки, що були близше мене, фуркнули в руїни скалисті, а кілька мінут опісля розпростер і ґотур свої великі крила, взнїс ся над яром легким летом і счез небавом в густім лїсї. Перелїтаючи отак через широкий яр, як би дух який, виглядав він імпонуючо. Хвіст розпростертий, подібний великому чорному вахляреви із білою стяжкою по над край, все друге решта на нїм чорне, аж блискуєсь. Лиш коло очий визирають голі плями червоні, що надають єму ще більше дикий вираз. Писок в него кавулчистий, як в орла. Гребеня нема а замість папоротків стирчить з пїря борідка. Ґотки, завбільшки доброї курки домашної, красні таркаті, на бурім тлї писані чорними стяжечками поперечними. Із руїн понатягавши свої шийки, глядїли здивовано на мене, думаючи, що за сновида бродить тут нашими готарями і мішає нам супокій?

Отак пройшло менї з ґотурами більш чверть години, в афинах задержав я ся ще довше, прийшов до дому пізнїйше, як звикле, аж Василь зажурив ся.

(*Дальше буде.*)

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Молода Україна ч. 5. (посьвячена Шевченкови) за май с р. Зміст: А. Цегельський: Гомонїла Україна...; Вол. Старосольський: Промова; — Вол. Темницкий: Шевченко — в школах; — Вол. Старосольський: Кирило-Методиевське Братство; — Евген Косевич: Шевченківські обходи! — Хронїка з нашого житя.

Телєґрами „Буковини“.

Будапешт, 29. маа. В дальшім ході розправ австрийскої делєґациї, по бесїдї ґр. Ґолуховского, промовляв дел. Бакегем, констатуючи, що навіть опозицийні бесїдники не виступили проти головних нарисів теперішної заграничної полїтики. Відтак наступила специяльна дискусия.

Прага, 29. мая. Narodni Listy грозять Полякам і правицї, що коли они звяжуть ся в польско-клєрикально-нїмецкий союз з лївицею, Чехи постарають ся о зложене опозицийної більшости з ческих більших властителїв, Молодочехів і християньско-славяньского Союза, супротив чого теперішна правиця була би в меньшости о 120 голосів.

Будапешт, 29. мая. Предложений вчера угорскому соймови проєкт квотового закона є ідентичним з торічним проєктом, з тим, що має увійти в житє від 1. липня с. р.

Льондон, 29. мая. Від початку облоги Мефкінґу до єго освободженя, Англичани понесли такі страти: 6 офіцирів убитих, 25 ранених, 1 пропав; 61 вояків убитих, 108 ранених, 26 пропавших, а померших наслїдком слабостий 16. З білих мешканцїв Мефкінґу 4 убитих, 5 ранених, померших 22; з муринів убитих 353, а ранених 297.

Др. ГОЛЬДФЕЛЬД мешкає і ординує в Чернівцях при вулици Почтовій ч. 2, розпізнає і дальше внутрішні недуги і хірургічні, як також лїчить
всякі нашкірні недуги при помочи лучів Рентґена.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

„MAISON DE BLANC“

Чернівці, Ринок ч. 13, (Ґравбарта дім)

отворено в четвер, дня **31. мая 1900 р.**

великий склад білля для женщин і мужчин, як: хусточки, краватки і т. и.

ОГОЛОШЕНЄ.

Повідомляємо Вп. П. Т. Публику, що перебрались в коміс наш

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД

від фірми

Пепі Горовіц,

перед тим

Сидір Горовіц

Ринок ч. 12

(під трома Коронами) в Чернівцях.

Поручаємо ся і на дальше ласкавим взглядам, стремлячи до того, аби як перше, так і тепер Вп. П. Т. Поблику цїлковито вдоволити.

З високим поважанем.

С. і Є. Г. Міхельштетер.

Гарне, добре і дешеве!

ул. Ратушева ч. 15. **ул. Ратушева ч. 15.**

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Маґазин одїжи для дам і панів

в Чернівцях улиця Ратушева, ч. 15

під „Золотою грушкою“.

В кождім сезонї найновійші

плащі жіночі,

для дївчат і дїтий

(зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватовані),

жакети, мантильки,

ротунди, порохівники

з шовку і могару

з перших віденьских і берлїньских робітень.

ОДЯГИ

для панів, хлопців і дїтий,

загортки, шльафроки, футра

міскі і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всї річи хводячі в той фах з перших найславнійших фабрик.

Порученя зпоза міста виконує ся сейчас.

Важне для кождого!

ВИПРОДАЖ!

За неімовірно тану цїну бо за 2 зр. 95 кр., *можна получити* ґарнїтурик складаючий ся з **чотирнайцять** вартостевих понизше висказаних елеґанцких предметів:

1 кешенковий годинник никлевий Анкер Рем. (на жадане посріблений), з красно ґравіруваним моноґрамом найправильнїйше показуючий з трилїтною ґваранцією.
1 никлевий ланцушок до годинника з сильветкою парискоґо систему.
1 прегарна шпилька до краватки з брилянтом.
1 пара спінок до манштетів з маркою „Garantie.“
1 ґарнїтур складаючий ся з 5 штук спінок до ковняриків.
1 пара срібних кульчиків
1 золотий перстень з красним каміньчиком.
1 кишенькове зеркальце в етуї.

Ті всї предмети враз з годинником получить ся за послїплатою або посилаючи гроші наперед до фірми

БРАТЯ ГУРВІЦ

дім експортовий **в Кракові,** Страдом ч. 17.

На случай якби ся неподобали кому вище згадані предмети, може їх до 8 день по отриманю звернути назад фірмі, котра обовязує ся вернути купуючому гроші.

Богато ілюстровані катальоґи юбілерских товарів висилає ся на жадане Gratis і franco.

Пошукує ся також за відспродавцями і аґентами.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

M. TIPCT

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Спеціяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований спеціяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складї

в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в празї,

загально признаний знаменитий усмирюючий лїк на втиране: по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лїк

все лише в ориґінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празї.

Зміна льокалю.

Загально ту знаний найперший усувач нагнїток

Г. ФАЙЛЄС

при **улици Рускій ч. 6,**

переніс свій відновлений і з найбільшим комфортом уряджений

Фризиєрский сальон

до побіч припераючого дому

при улици Рускій ч. 8.

Услуга надзвичайно старанна.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Черніцвях

За редакцию відповідає **Іван Созанский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чэрнівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 60. Чернівці, неділя дня 21. мая (3. червня) 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятницї і неділї.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улица Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попередне застережене. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік	20	Кор. —	сот.
на пів року	10	„ —	„
на чверть року	5	„ —	„
на місяць	1	„ 70	„

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Делеґациї.

Як ми вже згадували, до голосу в австрийских делеґациях що відбувають ся тепер в Будапештї при росправі над буджетом міністерства заграничних, справ записаний був між иньшими і Румун пос. Поповічі і вже можна було з гори вгадати, що, наколи мав говорити про буковиньскі відносини, то там певно без калюмнїй на українъско-руский нарід не обійде ся.

Пос. Поповічі говорив більше меньше ось що:

Я бою ся заборчої политики Росиї. Хоч цар Никола мирно успособлений, то мимо того як не нинї, то завтра посягне Росия рукою дальше на полудне і загорне колись і наддунайске румуньске королївство. Інтерес Австриї повинен проте лежати в тім, щоби у себе дома (на Буковинї і в Семигородї) і в наддунайскій Румунії розвивати і кріпити румуньский елемент. Румунія бачить в Австриї своє спасене і оборону проти ославяньщеня. Як би австрийске і угорске правительство піддержувало своїх Румунів, то Волощина і Молдава прилягли би до австро-угорскої монархії Інакше пропадуть Румуни враз з Мадярами в славяньскім морю. Самооборона велить Румунам симпатизувати з Австр[illegible]ю. Румуни буковиньскі і семигородскі не суть іредентично успособлені. Они хотять лише духово сполучити ся з братьми своїми в румуньскім королївстві, щоби відтак всї разом могли сполучитись з Австрнею для відпертя славяньскої лявіни. На жаль, Австрия і Угорщина гноблять Румунів. Вправдї довів ґр. Ґолуховский до того, що австрийский монарх перед двома роками навістив короля румуньского і зблизив ся до него, але сего за мало. Австрия і Угорщина мусять залишити ворожу систему проти своїх Румунів. Снмчасом переживають буковиньскі і семигородскі Румуни цїлу мартирольоґію. На Буковинї фаворизує правительство „молоду Русь“, котра враз з Поляками хоче від Росиї відорвати Украіну. Така политика не здалась на нїчо. Русини не мають навіть свого язика. Се лише диялект московского.(?) Мадяри зрозуміють колись хибну свою политику, але се буде вже за пізно. Росия возьме їх за лоб і они пропадуть враз з нами.

Пос. Вахнянин відповів Поповічому коротко. Він сказав:

Я не буду розбивати румуньскому делеґатови его теорию і фантазию о неістнованю руского народа яко окремої славяньскої індивідуальности. Я хочу лише провірити, що істнованя окремої рускої народности і окремої рускої мови порішила давно наука і тисячлїтна історія сегож народу. При послїдній переписи в Росиї в 1897 р. начислено в тійже державі на біду пос. Поповічия 25 мілїонів Русинів, а то на підставі матерного язика. Жалую, що пос. Поповічі виступив тут в делеґациях з так ярким незнанем етноґрафії. Наколи він боїть ся Росиї, то я не в силї его успокоїти. Пос. Поповічі гнївае ся на правительство австрийське за те, будьто оно піддержує Русинів на Буковинї. Хто по австрийски мислить і чувствує, сей повинен радуватись, що правительство помагае австрийским народам в їх розвою і скріпленю. Се дїло зовсїм природне. Як народи будуть сильні, то і Австрия буде сильна. Пос. Поповічі рад би на кошт Русинів кріпити елемент румуньский. Він забажав забавитись в експанзивну полїтику на Буковинї. Буде лучше, наколи він себе спитає, чи така експанзивність оправдана і чи буде мати які-небудь успіхи?

По сїй короткій відповіди звернув пос. Вахнянин увагу міністра заграничних справ на справу еміґрациї і зажадав від него лучшої опіки над виселенцями в Сполучених Державах, Канадї, Бразилії, Аргентинї і в других провінциях Америки. Річ сю принято оплесками.

Черновецке товариство „Руска Рада“ вислало делеґ. Вахнянинови до Будапешту слїдуючу телеґраму:

Сердечну подяку за відперте напасти волоского загорілща і оборону руской нациї в делеґациях складає Вам товариство „Руска Рада“. *Др. Стоцкий.*

Війна в Африці.

В суботу анґлїйскі війска перейшли ріку Валь. Під Клїпрівером ґенерал Лемер мав тяжку борбу, в котрій пять бурів тяжко ранено а двох полонено. В неділю прийшло до завзятої борби під Вувейкрустом о 15 миль на захід від Йоганесбурґа. Дня 28. м. м. Робертс доніс, що его армія знаходить ся вже о 18 миль від Йоганесбурґа. Бури, котрі приготовили ріжні оборонні позициї, цофнули ся, як лиш показало ся анґлїйске войско. В тім часї як войска Гамільтона і Френча бороли ся з бурами о десять миль дальше. Френч мав перервати получене бурів між Гайдельберґом а Боксбурґом, кілька миль на захід від Йоганесбурґа і мав другого дня в полудне увійти до міста. Зі сторони міста, в котрім панує спокій, надіесь не стрітити ся з опором. Копальнї доси не ушкоджені.

Робертс не пропускає нїяких приватних депеш з головної квартири. Дневники надіють ся, що анґлїйска армія стане завтра в Преторії. Деякі льондоньскі дневники доносять, що головний командант бурів Бота, поїхав до Преторії, аби з Крїґером обговорити услівя евентуальної капітуляциї. Бота і Штайн мають бути за заключенем мира, котрому Крїґер противить ся. Крїґер і Штайн мали вже приготовити ся до виїзду. Сторонництво бурів, котре тягне за миром, побідило.

Програма загальних зборів Руского Товариства педаґоґічного.

Збори відбудуть ся підчас латиньских Зелених Сьвят, т. є. в днях 3. і 4. червня 1900 р.

Дня 2. червня (в суботу) приїдуть участники зборів пополудневими поїздами до Станиславова. Тогож дня вечером відбудуть ся перші сходини в цїли познакомленя в реставрациї п. Герконерця (ул. Сапіжиньска побіч староства).

Дня 3. червня (в неділю) о год. 8. рано богослуженє.

СИЛЬВ. ЯРИЧЕВСЬКИЙ.

Кельнер.

(Конець.)

От і бачите — з того часу я кельнером. Глупе ремесло: мусиш вислухати всякого добродія й недобродія. Ту зупа за зимна, ту налляв пива неповно, ту сяке, там знову таке! А гроший жадних! Ще то ві Львові — то хоть лїтом дістанеш ся до реставрациї в позуіцкім огороді, або на Високім замку, або на Стрільници... Господар дає за ніч лева і 20 кр. Значить, треба прийти перед шестою годиною, поуставляти столи, позаставлювати, повичищувати лямпи і таке иньше. А там вже щось і від гостий капне. Але де ті гості добрі дїли ся! Тепер вже гість, що дає 3 кр. „Trinkgeld-y“ належить до т. зв. feine Gäste. А жиди то не дають зовсїм нїчого. От колись-то роблю на Стрільници: працюю, аж піт лле ся... Як би не горівка, то чоловік би... Ет!... Дивлю ся — суне цїла каравана жидівских гостий... Грим щасте в хату! — гадаю. Посунули просто в мій бік. — Кельнер! Кличуть. Я чую, але не хоче ся менї кличуть. Я чую, але не хоче ся менї так скоро йти, най почекають. Кличуть, дзвонять в шклянки, в дзвінок на столї, кричать. За пару хвиль приходжу. — Що такого? — питаю. — Чого паньство так видзвонюєте?

— Чого видзвонюєте? питає! Чуєте его? Та ми вже тутки сидимо з годину, а ласкавого пана кельнера годї дочекати ся!

— Що годину — то вже неправда! — кажу до них зовсїм чемно. — Я зараз з'явив ся, тілько ви прийшли...

— Що-о-о? ми кажемо неправду?... Я кажу неправду?... Пан меценас каже неправду?... — стали кричати ріжні голоси з тої жидівскої громадки.

Я удав, що не чую напасних криків і питаю:

— Чим можу служити паньству?

Запанувала тишина. Найстарший пан жид з блискучим ланцом на животї і перстенями на пальцях, каже:

— Чотири шклянки пива і чверть куряти! Я стою й числю: раз, два, три, чотири...

— Ну, чули? Чотири шклянки пива і чверть куряти! — кричить іще голоснїйше мій гість.

Я все іще числю.

— Дивіть ся — він пяний! — Верескнула якась дама з сего милого товариства.

— Що ви робите? питає гість, що замовляв.

— Числю і бачу, що тут буде певно за мало тілько чотири шклянки пива і чвертка куряти! Прецї всїх осіб є тут девять!

Що вас те обходить? Піяк якийсь! Зараз менї господаря! — кричав старий жид, а молодші ему щиро помагали.

З'явив ся господар і доказав менї, що я не повинен числити пальцем, коли вже гостї себе почислили і потвердив обиду, кинену на мене старим жидом, себ-то, що я піяк...

Жидів обслугував иньший кельнер, а я пішов подавати тарелї...

А ви ще не випили? Овва! Допивайте буде нове! Гей, чуеш малий, принеси-но іще тої...

Я вже нераз покидав своє ремесло. Як було повстане в Бразилії, то я забрав ся аж там... А якже! Але ті нелюди, що везли мене на корабли, порадили менї вступити на роботу до бавовняних плянтацій. Я мав зі собою деякі грошї. Гадав: може й самому здасть ся з часом щось тее... Але куди там! Прийшла жовта фебра — ледво чоловік вилизав ся.

Вернув я до своєї Европи, був у Відни, Пештї, Трiестї, Букарештї, Одессї, Яссах, Чернівцях і таки вернув, не знаю чи то щасте чи нещасте, до Львова. Тай ту я й оженив ся. І то коби ще з порядною людиною якою, що відповідала би моїй особі, а то от — кухарка з реставрациї. Нї се, нї те!

Як батько вмер, — буде тому пару лїт — то я забрав те, що менї записав, тай далї гуляти. Цїлими днями й ночами гуляв. Раз заходжу до гостинницї — там напроти „сьпіваючої риби“. Чогось мене понесло й до кухнї. Дивлю ся: гарна панна стоїть. Ануж розмовляти. Нїчого собі, невинна якась, не така, як тоті всї у великих містах. І для мене якась прихильна була. Алеж бо я і хлопець був: і дотепний і здоровий і не бридкий. Не те, що нинї.

Так я собі що божої днини туди заходжу. Внадив ся. А пяний все, як ніч.

Раз я прихопив її саму, кажу: — Я хотїв би з вами оженити ся! Вона дуже почервонїла, хотїла втїчи, але я затримав.

Почалась розмова.

За пару неділь ішов я, а зглядно вели мене, до слюбу. Пяний я був, як ніч. Якось то пішла присяга, а потому з божого дому, тай в шиночок на весїле. Того забава була раз! Гуляли, пили, били ся! Я зараз по весїлю посидїв в арештї за те, що розбив голову одному фірерови, котрий за багато залицяв ся до моєї жінки...

Стали ми з собою жити. З початку ішло, як Бог приказав. А потому вже не так. А знаєте чому? Добра моя жінка, лагідна, як ангел — нема що казати, але якась не до людий. Ви знаєте, що она менї не позволяла забавляти ся з людьми. Все бувало затримує в хатї. З початку я ще трохи піддавав ся, але потому нї. Я так робив, як мій батько.

Але все менї прикро: бачу, иньші товариші зайдуть собі з жінками до реставрацийки, попивають, веселять ся, аж луна йде, а я ходжу помежи ними сам, як старий холостяк.

— Де твоя панї? — питають мене.

— Звісно, гордує нами! — відповідають їх жінки тай сьміють ся люто. Ох, люблю я той сьміх!...

І через те менї з жінкою непорадна година. Ходи зі мною — не піду! Дай гроший — не маю!

Збори відбудуть ся в сали „Сокола“. О годині 12. в полудне отворене зборів головою Товариства. Потім слїдують: 1) Справоздане секретаря. 2) Справоздане референта філій. 3) Справоздане касове і видавництв Товариства. 4) Справоздане з руху книжок. 5) Справоздане контрольної комісиї. 6) Вибір Виділу. 7) Вибір контрольної комісиї. 8) Внесеня членів.

По зборах відбуде ся спільний обід. Опісля участники оглянуть місто, „Підгіреку Снілку“ і Заведене карне.

Вечером відограє Драматичний Кружок станиславівського Бояна на дохід Бурси Товариства педаґоґічного в Станиславові — над котрого протекторат зволив ласкаво приняти Преосьв. Владика Андрей ґр. Шептицкий — в театральній сали товариства ім. Монюшка комедию в 3 актах зі сьпівами Л. Лозовского п. заг. „Міщанка“. (Річ дїесь під Киевом). Ціни місць: льожа ч. I. і X. по кор., прочі по 8 кор. Фотелї по 2 кор. 40 сот., на бальконї по 2 кор. Крісло першорядне 2 кор., другорядне 1 кор. 60 сот., третторядне 1 кор. 20 сот. Партер 60 сот., для селян і учеників 40 сот. Ґалерия 30 сот. Добровільні датки на Бурсу приймає з вдячностию касиер Товариства п. Якимовский, учитель в Станиславові, а в день представленя при касї. Білетів дістати можна в торговли Вп. Стахевича, а в день представленя при касї. Початок о год. 8. вечером.

Дня 4. червня (в понедїлок) устроює Філія Товариства педаґоґічного в Станиславові прогульку до Ворохти. Виїзд з Станиславова зелїзницею о год. 5. мін. 58. після часу зелїзничого (год. 6. мін. 36. після часу мийского) рано. Приїзд до Яремча год. 7. мін. 55. Звиджуване Яремча до години 12. мін. 20. в полудни, о год. 12. мін. 30. в полудни виїзд до Ворохти. В Ворохтї від год. 1. мін. 15. до год. 8. мін. 28. прогулька на Ребровач. — О год. 8. мін. 28. вечером новорот до Станиславова, де приходить поїзд о год. 10. мін. 53.

До участи в прогульцї має честь запросити Виділ Філії усїх — також і не-членів товариства. Прогульцї проводити буде др. М. Коцюба.

ШЕВЧЕНКІВСКІ ВЕЧЕРНИЦЇ у Відни.

Дістаємо з Відня слїдуюче письмо: Отсим заявляю, що я не є автором дописи в ч. 56 „Буковини“ під заг. „Шевченківскі вечерниці у Відни“.

Се — звичайна заява. Тепер пару слів про ефект згаданої дописи. Немилу

Дай — кажу нераз — зароблю, то віддам тобі, удавши ся ними!

— Не можеш віддати, бо не маєш роботи!

— Для кого ти ховаєш ті гроші, для кого? — питаю нераз вже добре злий.

— А на старість, а на дїти! Та преціньмаєш сина і доньку!... відповідає менї.

— Що ти плетеш, дурна бабо! Син прецї буде міг колись так само чесно заробляти на хлїб, як я — і донька заробить...

— Нї, тай нї!...

Знаєте, она мене раз так розлютила, що я еї „махнув“ по голові і оголомшив. З того часу она глуха на одно ухо... Говоріть до неї все голосно, чуєте, бо вона не почуе...

О, я нинї скоро не верну до дому. Нинї прасоване. Жінка моя тепер прачка, має на те дозвіл... Сопух там такий, що ну... Але заробляє грошї...

Що ви хочете відходити? Почекайте! Вам прецї те не шкодить, що я трохи пяний! Се вже так мусить бути! Пяний я відай вродив ся, пяний оженив ся, пяний помру...

Ви таки відходите!... Ще хвильку, маю до вас просьбу... Пожичте менї... Я вам скажу тихо, щоби тоті не почули...

Відень, 11./8. 1898.

прислугу заподїяв минї д. „Робітник“. Иньшим часом я міг би йому навіть сердечно подякувати за похвалу мойого декляматорского подвигу, нинї — годї. Бо склала ся „стория“. Пару людцїв обурилось на дописувателя за „образу гонору“ віденьских „Січовиків“ і стало нюхтїти за автором дописи. Ухитрили ся сердешні доглянути його в минї, бо я власне пару недїль тому виступив зі „Січи“. Нуже трубіти, що я нищу памфлети на „Січовиків“ чи там віденьску молодїж академічну. Тоті голови до позолоти не роздумали сего, що та допись не могла нїяк вийти від мене, бо: 1, на згадані вечерниці прийшов я пізно і тому не міг писати про се, як випали попередні точки програми, до того ще й хвалити власну деклямацию, 2. стиль не мій, 3. я все і під усякою хотьби найдрібнїйшою річию кладу свій підпис (цїлий або тілько „С. Яр...“), аби уникнути евентуальних можливих непорозумінь і не давати нагоди людцям ураженим моїми словами — сказати-б по демостенівски — „воювати з тїнию“. І так дальше. Від себе однак скажу, що з багатьома поглядами автора дописи про тутешню інтелїґенцию і молодїж (не цїлу!) згоджую ся з ним уповнї. Мимо того не спокусив бись я нїколи виписувати на ту адресу нїяких проповідий, бо мертвому не помагає кадило... Нехай дїють се „отцове“, що до того палять ся...

Додам іще те, що кидати підозріне на кого, — хочби будучи найбільшим його ворогом, — підсувати вчинок лиш себе самого гідний, є тілько річию справдї „ідейної дрянї“. І не пуста се фраза: хто має чисте серце, бачить в других таку саму чистоту серця і вчинку.

Відень, 28. мая 1900.

Сильвестер Яричевський.

Вісти з Америки.

Ми свого часу подали допись п. Ґеника до американьскої „Свободи“, в якій він захвалював еміґрацию до Канади та при тім закинув о. Полївцї незнанє тамошних відносин. На те дає о. Полївка різку, як і основну відповідь:

„Не маю я наміру — каже о. П. — борикати ся з нїким на перо, а понизшу відповідь подиктувала менї та сама любов до руского народа, яка і руководила мною в писаню статї до галицкої ґазети „Дїло“. Не входжу в переконаня п. К. Ґеника, чому він обстає за еміґрациею до Канади, та наже надїятись на будуче гаразду руским поселенцям, а я скажу, чому я єсьм против еміґрациї до того краю.

П. К. Ґеник чейже сам добре знає, що мало кому з руских еміґрантів дали добру землю. Що лучші фарми забрали компанії або школи, середні вже давно мають Меноніти, котрі як добрі ґазди, мають вже сякий-такий хосен, а що лишило ся, то дали нашим, що їх спроваджено аґентами. Чейжеж я сам читав ще в краю такі листи аґентів. Правда, скрутно приходить ся жити народови в старім краю, але чи то вже він має утїкати і покидати свою батьківщину, продаючи еї за пів дармо а конто канадийского чи бразилїйского раю? Я бачив таких людий в Виннипеґу, як они страшно бідують, не маючи кавальчика хлїба. А хтось їх там поратував, запаковано їх у ваґони, завезено на фарми і хоч нераз порядне зимно, а ту сиди голїруч в пустини і роби, що хочеш. Пан К. Ґеник потїшаесь, що най іно нарід запоможе ся, потім він хопить ся просьвіти. Мій Боже! Аджеж і в старім краю не згортають рук, а іде оно до лучшого. Всюди будують ся школи, засновують бурси, побільшують рускі ґімназиї, що року множать ся нові притулиска для рускої молодїжи, від 1892. р. маємо вже 30 захоронок під проводом руских сестр служебниць, що учать дїтий писати, читати, сьпівати, шити, варити; дальше множать ся крамниці, читальні, подекуди викуповуєсь від панків ґрунти, рух просьвітний поступає вперед як нїколи перед тим, а і сьвідомість полїтична не чужа вже так дуже. Треба знати, що руский нарід жие в Галичинї в купцї, де вже тілько людий працює над ним, а помимо того приходить ся тяжко з тою справою, а щож говорити о Канадї, де нарід наш розкинений по всїх усюдах, один другого не знає, запомоги жадної, і самому собі лишений. Надїя сама не вистарчає, що за яких 100 років ті пустарі канадийскі заминять ся в сяку таку родючу ниву, тай ізза тої надїї годї казати народови покидати свою батьківщину і йти в сьвіт за очи. Чомуж нам не мати тої надїї і віри на старий край? Аджеж і в краю так все не буде, як є, а змінить ся теперішний лад, бо-ж нарід не стоїть там на однім місци, а єгае чим раз просьвіченїйший.

Будьмо приятелями народа! Ми не єсьмо Мойсеями, щоби его випроваджати з Египту до обіцяної земли! Богу дякувати і наш старий край не є еще Египтом, позбув ся вже фараоньскої нагайки і знову ему засьвітить сонце. Правда, оно ще трохи за хмарами, але пождїм маленько і оно передре ся і засьвітить скорше як в Канадї. Як кому розходить ся, щоби нарід заробив на хлїб, то перше треба старати ся, щоби він не збував дармо того, що вже має, а его батьківщина щоб не переходила в жидівскі та польскі руки, бо тодї ті возьмуть верх і на правду повиганяють і тих з наших, що еще лишились.

(Конець буде.)

НОВИНКИ.

Черновцї, 2-го червня 1900.

Буковиньскі Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кождій нагодї збирайте складки.

В Зелену Суботу митрополит Аркадій відсьпіває Службу Божу, а не, як було подано, „відчитає“, що в правосл. вірі просто не істнує.

Наші посли др. Стефан Смаль-Стоцкий і Єр. Пігуляк запрошують всїх Русинів-хлїборобів на віче, котре відбуде ся в Зелений понедїлок в сали „Нар. Дому“ в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2. Нарада розпічне ся о год. 2-ій по полудни. Приходїть всї!

Вчера, т. є. в пятницю, дня 1. червня с. р. відсьвяткувала тут. польска кольонія 25-лїтний ювилей писательскої працї Генрика Сенкевича концертом у великій сали товариства музичного. Саля була переповнена публикою, а поодинокі точки програми були виконані просто преціозно.

Онодїшна „Союзаньска“ прогулька на Горечу удала ся знаменито, передовсїм тим, що була дуже гарна погода, як також і добірне товариство. Прогульковичі вертали пізно домів веселі і вдоволені.

Конкурси розписані на місце управителїв одноклясових шкіл народних з рускою вникладовою мовою в Ардželї, Бразї, Джеминах і Рускім-Боулї кимполунского повіту до 20. червня с. р. — далї на місце надучителя і підучителя в Гатнї з рускою мовою викладовою а нїмецким і волоским яко предметами науки в сучавскім повітї до 30. червня с. р., відтак до того самого терміну в черновецкім замискім повітї на місце управителя 1-кл. школи в Ґоґолинї з рускою викладовою, а нїмецкою і волоскою мовою яко предметами, на місця учителїв і підучителїв в Чагрі, Чорнавцї і Шубранци, а підучителїв в Добринівцях, Каменї, Лепківцях, Лукавци, Бурдею, Горішних Ширівцях, Васловівцях, Старій Жучцї, Раранчу і Топорівцях, Великім Кучурові при одній і другій школї, і нїм., руск. і вол. викл. мовою при філіяльній школї в Франталю.

Польске ремісниче тов. „Gwiazda“ в Чернівцях, уряджує в неділю дня 3. червня в лїску на Горечи прогульку з танцями.

Видїл „Руского товариства педаґоґічного“ повідомляє сим П. Т. учасників загальних зборів в Станиславові, що бюро інформацийно-кватерункове буде поміщене в Станиславові в „Рускій Бесїдї“ при ул. Собіского ч. 18. (Камениця Ґонткевичевої). Збори відбудуть ся 3. і 4. червня.

З Станиславова пишуть нам: На прошене тутешної філії Товариства педаґоґічного, В Преосв. Епископ Андрей Шептицкій приняв протекторат над II-ою рускою Бурсою в Станиславові, яку згадане товариство вітвирає з початком сего шкільного року. — В Преосв. Еп. Андрей поверне з каноничної візитациї дня 15. червня. В тутешній катедрі вставлено на днях 16 вікон, яких шиби є ріжної краски. Вікна спроваджено за цїну звиш 6.000 корон з фабрики Ришарда Шляйна в Ґроттав в Чехії.

500-ту річницю уродин Івана Ґутенберґа будуть обходити торжественно друкарні в червни с. р. Іван Ґутенберґ уродив ся між 1397 а 1400 р. в Моґунциї в Німеччинї. В роках від 1424 до 1444 жив у Штрасбурзї, а в р. 1450 заснував в Моґунциї з Ів. Фустом першу друкарню. Опісля заснував нову власну друканю і передав еї в 1465 р. своему ученикови і своякови Генр. Бехтермінцови, а сам вступив в службу архієпископа Адольфа в Моґунциї і помер дня 24. лютого 1468 року. Від него розійшла ся штука друкарска по цїлім світї. Перша друкарня між Славянами появила ся в кракові (як подає лїтопись) в році 1465. Заснував еї вандрівний друкар Ґінтер Цайнер з Равтлінґен (Günther Zeiner von Rautlingen), але з сеї друкарнї книжки не доховали ся. Но нїм появив ся в Кракові около 1480 р. Святополк Фіоль і він перший почав друкувати в язицї славяньскім книжки церковні: „Осьмогласник“ і „Часословець.“ В 1492 р. він покинув Краків і удав ся на Угорщину. — Першу друкарню руску у Львові засновано в 1573 р., а перейшла она опісля на власність Ставропиґийского брацтва.

Згоріло 10.000 корон. Дня 25. с. м. вибухнув огонь в хатї Соменюка в Турцї під Коломиею і знищив цїле его обійсте. При Семенюкови жила его стара мати, женщина запопадлива і богата, бо мала 10.000 корон укритих в хатній стїнї. Коли хату обгорнув огонь, она вибігла з криком, що горять еї гроші в стїнї, однак з переляку не уміла показати місця, де лежать гроші. Люди кинули ся розбивати стїни, але їх старания остались без успіху; хата згоріла а з нею пропали і тисячі. Таке-то нищить нашого селянина: є гроші, та нема розуму.

Тучеве стрілянє. Як звісно, відбували ся в остатних часах проби з тучевим стрілянем також у войсковім воздухоплавнім інститутї у Відни. Якийсь фаховчй чоловік так о тім пише в Pest. Lloyd-ї: Проби ті мали на цїли розслїдити, з якою скоростию так зв. „свистячий вир“ вилїтає з лїйки над моздїром і до якої висоти можна з бальона добачити або дослїдити той вир. Пушка до тучевого стріляня єсть то стоячий просто до гори моздїр, в котрім стоїть лїйка, довга на яких 3 метри, а широка в горішнім кінци на 80 центимитрів. Моздїр набивають 180 до 200 ґрам. звичайного пороху і підпалюють льонтом. Сей старий спосіб підпалюваня, замість уживаня капслїв або способу уживаного при відзадних карабінах, показав ся лїпшим бо забезпечуе від нищасливих пригод' які в послїдних часах досить часто лучали ся в полудневій Угорщинї і в північній Італії. Скоро порох запалить ся, то з моздїра вилїтають ґази з великим гуком. Вже з давнійших проб знали люди, що то тучеве стріляне має рішучо якийсь вплив на творене ся граду, але годї було виміркувати, якого рода є той вплив, хоч знано дуже добре, що там, де стріляють від тучі, анї громи не бють, анї граду не бувае. Також переконано ся практичними пробами, що один моздїр або одна канона забезпечують около 1 квадр. кільом. простору, та що найлїпше єсть зробити кілька фронтів — один фронт яких 8 кільом. довгий. Але все ще остає ся нерішене питае: що дешевше, чи стрілати від граду, чи обезпечувати ся? При пробах, які відбули ся, мабуть сконтатовано, що „свистячий вир в механічний спосіб не допускае, щоби град в горі у воздусї робив ся. Вир ґазів і воздуха вилїтае з початку зараз по вистріленю з моздїра зі скоростию яких 80 до 90 метрів на секунду. Можна напевно доказати, що вир іде аж до 500 метрів в гору. А знов після того, як довго по вистрілї чути свист, можна припускати, що той вир має в горі на яких 1200 до 1500

метрів таку силу що може розбивати зерна граду, які в тій висотї зачинають робити ся. Ще не вияснена річ і мало знає ся, який спосіб тучевого стріляня впливає на електричність у воздусї, на блискавки і громи.

Катастрофа в угорских виноградниках. „Народна Торговля“ дістала з різних сторін Угорщини від властителїв винниць, з котрими зістає в зносинах, вісти о страшній катастрофі, яку спровадив сильний мороз в ночи з 11. на 12. мая с. р. у всїх виноградниках, так, що Угорщина буде сего року позбавлена винозбору. Які се викличе наслїдки і чи не поведе за собою значного підвисшеня цїн вина, сего нинї не можна ще докладно передвидїти. Подаємо понизше письмо одного властителя виноградника з околиці Токая в дословнім перекладї:

„Великі надїї на сегорічний збір винограду, котрі були узасаднені надзвичайно численними овочевими завязками, цїлковито розвіялись в наслїдок наглого обниженя температури в ночи з 11. і 12. мая значно понизше 0. Наші виноградники тої ночи всюди і цїлковито обмерзли. О скілько хвилево шкоду переглянути можна і о скілько вісти від наших сусїдних виноградних плянтацій насшли, маємо дїло з катастрофою від многих десятків лїт небувалою. Мимо всїх предпринятих охоронних мір показало ся людске знане недостаточним в борбі з живлами. Коли запалено нічні охоронні огнї по всїх виноградниках, то подабали они на велитний цвинтар в день задушний. Як та катастрофа вріже ся в економічні відносини нашої людности, не можемо ще тепер осудити“.

На „Народний Дім“ жертвували: Буковиньска Щадниця 100 кор., дохід з аматорского представленя „Наталки Полтавки“ в Заставній 100 кор., Тодор Николайчук на книжочку зібрав дрібними даткаму 22 кор. 15 сот. Іван Данилевич 1 кор. Олекса Фльор зібрав на книжочку дрібними датками 31 кор. 30 сот., о. Теофіль Драчиньский 4 кор., з концерту урядженого бурсою дня 20. с. м. 9 кор., дохід з представленя „Наталки Полтавки“ в Кіцмани 100 кор. (ц. к. нотар Дмитро Попович жертвував 10 кор.), запомога Високого Сойму 1000 кор., Товариство „Власна Поміч“ в Топорівцях 100 кор., **разом 1672 кор. 39 сот.** Членьскі вкладки зложили: Вп. Іван Урицкий 20 кор., о. Юрій Калинюк 4 кор., **разом 546 корон.** — *Сердечна подяка.*

МАЛИИ ФЕИЛЄТОН.

Верховиньскі згадки.

(Дальше).

Буря.

День був до вечера красний. Над вечір лягла на заходї хмара. Кажуть вівчарі, „сонце заходить за колоду, буде „година“.“ Повечерявши ляг я як звикле спати. Вечір був тихий. Десь коло півночи будить мене якийсь несупокій. Чую, як хатина до самого ґрунту здрігаєсь. З просоня здаєть ся менї, що єї хтось торгає, термосить та кидає і вона падає в безодню, летить в безвісти. На дворі щось скаженїє. Нечувані півореня, свисти, верески, божевільний регіт, неописні зойки, танцї, плесканя, трісканя, реви і стогни, скрип, шум, тупіт і гуркіт, писк, скрегіт і лоскіт, танцює, бушує, лютує, в переверти гонить і дуднить округ моєї мізерної хатини. Все те поперелїтане і перемотане в одну запінену скаженїлість і лють. Перша моя заспана думка була, що всї замкнені під Чівчином чорти, фурії і відьми вирвались крізь комин в гору та летять лавами із Гомула і справляють вкруг моєї хати свої пекольні орґії.

Крізь шпари стїн і підлоги пробують втиснутись до середини, але лиш вітер пробиваєсь і крутить ся вихрами по підлозї, стелї, стїнах і вокруг моєї голови.

Я обтулив ся лїпше моїми кожиками, зарив голову глубше у подушку і надслухаю та чекаю, що за безголове стало ся і що властиво має з того бути.

Тимчасом оркан пазить свого, до хати добираєсь таки на добре. Нераз здрігнеть ся хатина у всїх своїх суставах і здаєсь туй-туй покотить ся стрімголов в долину. І нема сумнїву, що полетїла-б була вже без слїду з вихром у безвісти, як би непоклали єї були теслї із-за горба від півночи і заходу, відки найлютїйші і найчастїйші вітри віють.

Встеклість бурі була хвилями така напрасна, єї ревіт, скавулїне, шепіт, шум, шурґане і фурканє по стїнах і стрісї такі оглушаючі, що навіть шуму моєї великої смереки перед дверми я не чув а не то голосу людского або когось взагалї живого. Дзвіночків на шиї худоби я нечув як кождої ночи, не чув ні гавканя псів анї галасу мого нічного сторожа. Стало менї троха таки яковось.

Отак прислухуючись бурі, роздумую і дожидаю днини, заснути вже годї. Аж перед ранком буря троха полагодиїла.

Відблеск сьвітла.

Рано був цїлий Чівчин покритий густою мракою. З часом стала мрака рідшїти, сьвітло ранїшного сонця почало пробиватись і осьвітлювати якимсь дивним сьвітлом траву полониньску. Воно виглядало, як би штучне. Низом було ясшїше, як вище, якось так, як би сама трава ясшїла і сияла, або хтось зеркалом кидав ломане сьвітло сподом на землю. І дїйстно походило те від ломаня і рефлєксу соняшних промінїв очивидно густїйшими партиями мрак над полониною.

Те сьвітло грало лагідними переминами і переходами з одної нюанси в другу, як би на сценї театральній, тлїючи раз сильнїйше, раз слабше, немов ті прибуваня і звільненя гармонїйних звуків в приманчивій музицї з далека. Я видів деколи таке сьвітло в приближеню з подібним вражінєм, коли над вечір відобють ся соняшні промінї на широкій хмарі і обіллють землю незвиклою червоно-жовтою поломінню. Але тут лежало вражіне головно в тім, що здавалось, як би хвилювали тїючі етеричні хвилї попід мракою, тїсно попри землю, самі собою, бо сонця не видко було. Однакож у зріднїлій мрацї все ще сувались, корчились і клубились густїйші швари мраки із Гомула, як би гадє або хвости тих фурий і відьом, що менї в ночи таку сердечну серенаду справляли.

Травою лежала густа роса мілїярдами маціньких перелок, котрі надавали неосьвітленим місцям вид блїдої, півпрозрачної нїжної і никлої тканини; ті-ж осьвітлені миготїли спокійним, веселим усьміхом чаруючого невинного єства надземского, нїби живої усьміхненої веселки. Мраки з часом справдї піднеслись, але днина осталась непривітна, бо хмари тягались і волочились так низько, що зачіпали що хвилї о Гомул і сунулись полониною цїлими рядами.

„Стара історія“.

Я вже остав ся того дня у хатї, читав дещо, робив нові записки а старі упорядковував.

Над вечером випогодилось, стало лагідно і спокійно. Моя хатина стояла вже у вечірній тїни гори, але полонини з тамтого боку Черемоша, звернені тварию до вечірного сонця купались ще у сьвітлї. Я сидів перед моєю хатиною під так званим піддашем, дививсь на ті осьвітлені полонини та вигравав на флєтї тужні думки вечірні.

Нараз схоплюєсь песиско, що недалеко під смерекою лежав і починає в'їдати. Я встав, глянув на полонину і виджу крізь шкло, що якийсь мущина спускаєсь легким кроком і байдужно стежкою просто до моєї хатини. Близше хати, виджу мущину досить високого гнучкого росту, середного віку з темною повною бородою. Одїж туриста, на плечах торба, на вид торнїстра, в руцї довга палиця, як в альпейских туристів.

Очивидно якийсь чужинець, збочив з дороги, може навіть звуками мого флєту заваблений сюда. Бо дїйстно флєт мій спровадив менї вже раз був сюда одного несподїваного гостя, котрий чуючи з далека звуки флєту зайшов здивований з иншої дороги аж до мене у лїс.

Небавом став несподїваний гість коло моєї хати. Я втворив дверцї від загородин моєї хати і сказав „прошу“. Чужинець приступив близше, став передо мною, але зараз відступив одним кроком, вмірив свої темні, блескучі зорі у мої здивовані очи, плеснув долонею в чоло, простер руку і кликнув здивований і втїшний моє імя, а я так само в один голос сказав Мартинко!

Він простер руки і ми обнялись, витаючи один другого як найсердечнїйше.

„Борше сподївав би-м ся смерти нїж такої радістної стрічі і ще до того на такім місци, сказав Мартинко зворушений“.

„Не меньше втїшна й для мене отсе несподїванка, побачитись з тобою отут по звиж двайцять лїтній розлуцї у Відни. Змилуй ся, яким чином з'явив ся ти тут?“

„О тім пізнїйше, тим часом позволь розгостити ся“.

„О, прошу дуже!“ Я здоймив єму торбинку з плечий і попросив до хати.

„Що-ж, милий друже, чим угощу я тебе у моїй хатинї, так як би сего моє серце бажало? Засіб мій тут дуже поєдинчий, а я рад би тобі хоть би й душі вдїлити“.

„О, се вже найменьша річ, я маю все, чого потребую, при собі, решта найдеть ся у тебе так само, як по других полонинах, котрими я вже тиждень блукаю. Але того послїдного, милий мій друже, крихітку людяної душі, сего я давно не бачив, тай не сподївав ся нїгде й подибати, хиба що в тебе можливо“.

Лице его споважнїло і набрало не то терпкого не то болїсного виразу.

„Ну, сим вже знов ти не журись! У мене нагромадилось того може більше як треба, бо вже тижднями не маю кому тут душі удїлити і коли лиш о те ходить, то я тобі того зїля ще й на дорогу цїлу торбу удїлю. Однако казав раз один з моїх товаришів — пючи на моє „здоровє“, — що в мене розум і кожда думка, нїм вийде на яву, перецїджуєсь вперед крізь якесь цїдилце в моїм сердцю. Отже не жури ся, небоже, якось то вже буде. Розгостись лиш у мене, тут можеш остатись, кілько воля, побалакаєм за всї часи“.

(Дальше буде.)

Посмертна оповістка.

В минувший вівторок помер тут радний міста Чернівцїв і бувший посол до ради державної Давід Тітінґер в 62. роцї житя. Покійний через цїле своє житє відзначав ся непоколебимою правостию характеру і тїшив ся загальною симпатиею майже всїх верств суспільности. Єму то буковиньскі Русини завдячують рускі написи на таблицях улиць міста Черновцїв, за котрими Покійний свого часу вступав ся. Похорон відбув ся в четвер, дня 31. червня с. р. при величезнім здвизї народа. Земля ему пером.

Телєґрами „Буковини“.

Відень, 1. червня. До акциї в цїли уздоровленя парляментарних відносин, приступив також на власну руку руский посол з Буковини, Н. Василько. Він надіслав до п. Гожіци лист, в котрім просить Молодочехів, аби залишили обструкцию в інтересї иньших меньших славяньских народів. Замісць бути добродїями для тих народів, суть їх гнобителями і кидають їх в пропасть. Абсолютизм, котрий они можуть спровадити, був би страшним погромом для Русинів, котрі так дорого заплатили за кількох своїх послів в парляментї. На случай абсолютизму, руский нарід став би ся цїлковито жертвою своїх геґемонів і гнобителїв.

Відень, 1. червня. Wiener Tagblatt доносить, що димісия ческого міністра др. Резека є правдоподібною.

Льондон, 1. червня. Westminstergazette доносить: З добре поінформованих кругів довідують ся, що Англичани схопили президента Кріґера в місцевости віддаленій 6 миль від Преториї.

Льондон, 1. червня. Ґенерал Робертс телєґрафує з Йоганесбурґа, що анґлїйскі війска заняли місто дня 31. мая. На правительственнім будинку повіває анґлїйска хоругов. Віддїли війска вислано за цофаючими ся бурами в напрямі Преториї.

Д-р. ГОЛЬДФЕЛЬД мешкає і ординує в Чернівцях при вулици Почтовій ч. 2, розпізнає і дальше внутрішні недуги і хірурґічні, як також лїчить
всякі нашкірні недуги при помочи лучів Рентґена.

Оголошеня звичайні приймаютъ ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

„MAISON DE BLANC“

Чернівці, Ринок ч. 13, (Ґравбарта дім)

отворено в четвер, дня **31. мая 1900 р.**

великий склад білля для женщин і мужчин, як: хусточки, краватки і т. и.

Сьвіжий і чистий лїд

продає по найдешевших цінах евентуально в плетах на рати після нової системи уряджений

СКЛАД ЛЬОДУ

ІВАНА КОСТЮКА передмістє Калїчанка ч. 184.

Можна замовляти через кореспонденційні карти.

На бажанє відставляє ся лїд до дому.

Найсильнїйші і найвисше на цїлім европейскім континенті положені м у л о в і к у п е л ї в межирічу Дорни і Золотої Бистриці в **Дорнї** на Буковинї. Сезон від 1. червня до 30. вересня. Послїдна стация зелїзнича Кімполюнґ з численними полученями до кождого поїзду. Театр, концерти, Lawn-Tennis, Croquet, їзда біциклями, забави дїточі. Прогульки в околицю фірами, верхом або сплавами.

В краснім купелевім забудованю може побирати купелї після наймодернїйших системів. Курация гидропатична послугуесь вишколеною обелугою. Курациї молочно-жентичні. Ново отворений дім курацийний з гарними салями їдальними, концертовими, білярдовими. Харч у власнім зарядї. На замовленя резервує ц. к. заряд купелевий комнати в купелевім готелю, урядженім з найбільшим комфортом. В місяцях червни і вересню кошта купелїв і оплата помешкань значно обнижені.

Яко напій холодячий і помічний на катар і хрипку уживаесь квас алькалїчний з Пояна-Неґрі, поручений ц. к. зарядом купелевим. (Можна его набувати також в ц. к. дирекциї дібр в Чернівцях по цїнї 30 сот. за $^3/_4$ фляшки, а 34 сот. за фляшку лїтрову. Порожні фляшки приймають ся наповорот; за зворот фляшки платить ся в Чернівцях 8 сот., в Кімполюнґу 10 сот.)

ОГОЛОШЕНЄ.

Повідомляємо Вп. П. Т. Публику, що перебрались ьмо в коміс наш

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД

від фірми

Пепі Горовіц,

перед тим

Сидір Горовіц

Ринок ч. 12

(під трома Коронами) в Чернівцях.

Поручаємо ся і на дальше ласкавим взглядам, стремлячи до того, аби як перше, так і тепер Вп. П. Т. Поблику цїлковито вдоволити.

З високим поважанєм.

С. і Є. Г. Міхельштетер.

Перша нагорода на виставі краєвій у Львові 1894 р.

ФРАНЦ БУЛЇНЬСКИЙ

вирабляє повози, візки, фаетони, залубні і всїлякі в галузь володїйства входячі предмети, як також принимає всїлякі направки, відновляє, перерабляє, міняє і скуповує старі повози.

Робітня в **ЧЕРНІВЦЯХ** при улици **Зелїзничій ч. 1.** в власнім домі.

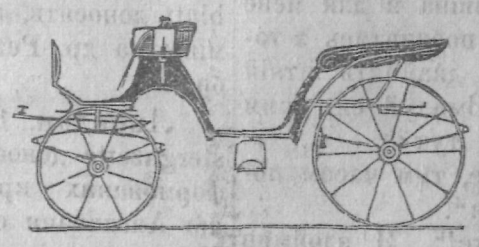

Всїлякі **роботи** під **ґваранциєю.**

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольоґічнім промисловім музею у Відни

улиця Руска ч. 11. Чернівцї улиця Руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публицї, що виготовлюю всякого рода обуве для мущин, женщин і дїтий а то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в видї острокінчастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушуваня.

Черезъ ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі наросты на ногах.

Доброю і солїдною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі вдоволене цїнних замовлень.

З поважанєм.

ІВАН ДІК,

спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тілько з заграничних шкір.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

M. TIPCT

Чернівцї, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Спеціяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований спеціяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складї

в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

За редакцию відповідає **Іван Созаиский.**

Ч. 61. Чернівці, середа дня 24. мая (6. червня) 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятницї і неділї.

Редакция, адмінїстр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“
на цїлий рік . . . 20 Кор. — сот.
на пів року . . . . 10 „ — „
на чверть року . . 5 „ — „
на місяць . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

З кацапскої кльоаки.

I.

Незвичайно то прикра і неприємна річ бути українъско- руским журналїстою особливо тодї, коли бачить, що єго вітчина Русь-Україна, єго рідна загорода вже так запаскуджена, так переповнена огидними а шкідними бацилями, що, аби ратувати свою рідню від того „морового повітря“, треба доконче брати мітлу, щоб замести оте шкурлатє, сьмітє, той обскурний а убийчий кал званий у нас загально кацапством, бо бацилї, звістно, множать ся незвичайно швидко і найздоровший орґанїзм мусїв би з часом єму піддати ся і упасти, наколи-б не ужито завчасу якогось радикального antidotum.

Пишучий оті слова, скілько разів дотикає „квестиї“ кацапскої, стілько разів думає собі: Боже мій, Боже мій, вскую оставил єси нас? Чи не міг би Ти Боже, деяку другу сильнїйшу, спритнїйшу, здоровшу і більше винувату націю взяти собі яко предмет „іспитанія“? Чи не було-б лїпше розкинути поміж иньші нациї по одному струпови, лишаючи і Українї один? Чи лише одна нещаслива Україна має бути тим медіюм, на котрім випрубовує ся людску терпеливість і котру бичує ся і карає ся лишень длятого, аби другі, справдї винуваті і справдї грішні навертали ся на путь істини? Чи Україна на те тільки й сотворена, аби своєю кріплею кормити ріжнородну плюгаву саранчу, цїлі купи насїкомцїв, котрими бридить ся навіть Сьвяте Письмо, Тобою самим, Боже, написане? Наколи-б справдї так мало бути, то перший я, атом, складова частина того праведного терплячого Йова що зветь ся Украïною — голосно і прилюдно запротестував би супротив такої страшної, нечувано тяжкої кривди. По моїй думцї, той Йов, хоч праведний, був би побіч своєї праведности — скінченим йолопом, аби отак опустивши мовляв „сьвіт і портки“ — дальше чекав поки не прийдуть які милосердні пси, та не повилизують єму ран. Само чіхране ся корости не вилїчить; треба доконче брати за якесь радикальне лїкарство, котре-б від разу винищило і на смерть поубивало оті бацилї, які з безприміpною зухвалостию розпаношують ся на народнім орґанїзмі Украïни-Руси. А має Вона їх дуже а дуже багато родів. Одним з найогидиїйших і найнебезпечнїйших, хоч на щастє, ще не дуже розрослих бацилїв є так званий по нашому: бациль кацапский. Про него як раз хочемо і нинї говорити. І так:

Вітчиною єего обскурного бацила є Россия. До нас т. є. до Буковини і Галичини примандрував він із самого Петерсбурґа, принесли єго з рублями галицко-буковиньскі паломники, котрі ходили покланяти ся „батюшцї“ і „обманови“ т. зв. „Славяньскаво благатварітєльнаво общества“. Сей москвофільский бациль держить ся лиш рубля, як вош кожуха, а що рубель є монетою, а наші українъско-рускі Ізани не мають ще просто понятя що то є культура, а через те вічно „нуждають ся“ в монетї, тож не дивно, що він тут приняв ся і, завдяки нашій оспалости і нашій байдужности, тій самій байдужности, котра казала праведному Йовови сидїти на купі гною і... чекати божого змилуваня — розростає ся дальше, затроюючи здоровий украïньский воздух своєю смердячою вонею.

Головним струпом тих кацапских бацилїв на Буковинї є „Православная Буковина“, удержувана московскими рублями на те, аби наш українъско-руский народ гризти мов та короста, отуманювати, а отуманивши, зробити з него москалїв, отже повільне орудиє московских посїпак. Не маючи абсолютно нїяких чесних розумних арґументів на оправдуваня своїх „ідей“ і „засад“ які голосить, „Царославная“, як кождий звичайний злодюга, придумує самі лиш бріхнї і пускає їх між легковірний руский народ в тій надії, що преціньь вона таки буде вічно держати ся і дальше рублї побирати.

Задачию „Царославної“ — як сказано — є оглуплюване людий. Приміром ширить між рускими селянами й інтелїґенциєю чисту брехню, що тут. Русини-унїяти, ба, навіть і ті православні, що люблять і признають ся до своєї вітчини Украïни — є вже Поляками і стремлять разом з Поляками до відбудованя Польщі, що українъско-руского народу нема, а є лиш великоруске „нарічіє“ і т. д. Та про те будемо мати нагоду нераз ще говорити, а тепер хочемо дати короткий образець послїдних бріхонь сеї обскурної онучки, якими вона насмердїла.

Вісти з Америки.

(Конець.)

Еміґрация Лемків до Сполуч. Держав се не те, що Подоляків до Канади. Лемків багато вертає до краю, де розґаздовують ся за зароблені гроші, або посилають гроші звідти і сплачують довги. Хто лишаєсь з них в Спол. Державах то має свій дім, маєток, має церков, школу, мешкає звичайно так як би в рускій громадї, а однак і ту приходить ся тяжко їх з'орґанїзувати. А в Канадї на 100 миль як орґанїзувати? В Канадї зарібків теж нема таких великих, бож жадна компанїя не важить ся вложити ту гроша, щоб нарід мав дохід. За 200 лїт може оно буде інакше, а ми сподїємо ся, що і в Галичинї буде інакше.

Що-до мого знаня ґаздівства, то мушу сказати п. Ґеникови, що не конче трэба мати плуг і борону та мотику в руках, щоб розуміти ся на земли та ґаздівцї. Ґаздівка мене все цїкавила і я єї бачив не тілько в Галичинї, але в Чехах, Моравії, Хорватії, в Нїмеччинї коло Линска, Фульди та Ганноверу і в иньших місцевостях, але канадийска земля анї не вмилась до тих. Канадийска земля буде родити якийсь час і без навозу, але прийде час і вже нїчо не поможе нї навіз, нї кістяна мучка, нї ґіпс, осибливо на декотрих кольоніях; а хоч би і родила, то що з того, як за бушель пшениці заплатять 25 центів, а ще вези 30—40 миль до міста. Здає ся, що п. Ґеник також не великий ґазда, а тим меньше видїв поступові ґаздівства.

Ту не розходить ся о те, що корова коло Стоартборн приносить 20 долярів зиску тай то не кожда тай не на все. Чи то лолїпшилась доля нашого еміґранта, що Француз має фабрику сира, та що анґлїйский склепар чере з него шкуру, а наш брат як не мав нїчого в старім краю, так і ту не має? Рїжниця тілько та, що в Галичинї старають ся вже о добробит і просьвіту для себе, а ту, позбувши ся всего, має

У щирому борі.

Маруся і її батько мати робили з челїдю свою звичайну роботу на невеликому дворі при лїсничівцї, а враз стревожив їх крик, лаяне собак і тупітня погонї.

Домашні пси на припонї вилетїли в буди, з'їжили шерсть і нацурили вуха, а Бурко загавкав і став дерти землю. На дворі кинули роботу, підвели голови, але й погоня стихла. Та серед тої тищі забігло через відчинені ворота мале серня і зупинило ся налякане.

Було іще малюсеньке, ще не дістало одностайної масти, од матерних грудей одірвавши ся вибігло собі на поле і попало ся-б було вівчарикам, коли-б вони не стратили єго нагло з очий. А так спасло ся від смерти та до лїсничих.

Вони буди собі люди прості а добрі. Уся сїм'я любили один одного на рідкість, до сїм'ї-ж у них належав також скот і челядь, коли трапилась годяща. — — — Тай тепер з серною наче прибула лїсничій дитинка мала — вона впадала коло неї, як коло дитяти. Робітяща жінка не мала хвилї на те, щоб коли по дневи сїсти та спічнути, але сама все приставляла малу до коровячих дійок то заливала її молоком і не дала себе в сїй роботї нїкому виручати і завжди найшла ще стільки часу, щоб пограти ся з серною тай усїми нестощами солодити їй молоде її сирітство.

Знов Маруся, що ще недавно кинула няньчити кукли, обернула ся тепер до серни як пістунка. Навчила її ступати по помостї замість по мягких лїсних килимах тканих з моху і трави, з'їдати ласощі з стола культурних людий намість сьвіжої паші, навчила її вести себе між культурними людьми.

Та серна такой найбільше привязала ся до лїсничого і ходила вслїд за ним, як собака. Він приносив на одежі запах з глубини лїса, а сей запах вчаровував малу. Вона бачила лїс крізь вікно і з ґанку, ходила навіть з Марусею на прохід понад беріг лїса, але не було там того запаху з глубокого, щирого бору.

Глубокий бір снив ся їй у снах. Також привиджував ся їй, як Маруся подавила її коли в хребет коло самого ребра і вона вгинала ся на всїх чтирех, поки ошоломлена, ослаблена лягла поздовж на земли. У снї бачила вона в борі Марусю і лїсничих і Азора, але бачила також такі голови, як нераз у чистому хрусталї води, коли похиляла ся її пити. А той чарівний запах наповняв простір.

З таких милих снів будив її часто Котик, або Азор, як прибіг грати ся.

Азор добрий собі хлопець і чемний, а то Бурко і Босий! не дай Бог попасти ся їм у руки. Не даром держать їх день і ніч на припонї; раз „Коза“ підійшла близько їх буди і мало не згибла, так як колись від дютої погонї хлопчиків-вівчариків. Малі крілики, що виводили ся в стайнї, бояли ся її; домашня птиця, ся і не зважала на неї, до коров і шкап, яке їй дїло? Братала ся з одним Азором, грала ся з котиком — похожала по двору тай по сьвітлицях гей паняночка.

І тільки як підріс пестїйчик, пускали его у лїс гуляти, налюбувати ся природою. А завжди вертав відтіль веселий і втїшний, хоч у щирий бір такой не попав. Збігав в лїс далеко, багато дерев лишав за собою, не одного крілика та иньшої твари полохав, сила дивних голосів чув, раз над ручаем стрічав навіть серну, як воду пила, але дармо витягав голову в гору перед себе і на ясній полянї вітрив храпами — запаху щирого бору не було. Ба й лїсничого одежа стратила его і тому „коза“ посумнїла. Ходила в лїс, на ніч приходила у свою кучку, або спала на копиці сїна, їла або й не їла в дома, з пістунами, що по цїлих днях працювали на ниві, голубила ся, або нї — от жила собі як черешенька біла перемезу, як від у ярмі, як по весняних бурях чоловік з загубленим ідеалом.

Під осїнь зробилась доматором, а зима заперла її у теплій хатї.

Добре скокутувала одну прогульку по снїгу; обморозила вуха і ноги, напитавсь її насморк і стала покашлювати. Та за те приснив ся їй щирий бір; в лїсничого одежі почула чарівний запах, а скоро забігла на ґанок і повітрила храпами, через довгу хвилю після того бачила щирий бір, навіть на яві.

Коли пішла крига, стала ся в нїй якась переміна. Найшов на неї смуток, задума. Її великі, чорні очи прислонили ся імлою, вона заедно лежала і не приймала ся за їду, хоч слабла і марнїла. Нїхто її не обидив, нїхто не неволив, а їй здало ся, що вона в неволї.

Одної місячної ночи, коли сон від неї утїк, дійшов до її уха такий клик, якого і вона навчила ся ще в лїтї. Вибігла на двір і покрутила ся по загородї, але було тихо, самотно і тільки грудь її ховстить якийсь легот. Довгу хвилю вслухувала ся в глубоку тишину, та нїчо не чула, не чути другий раз того голосу. Сумна вернула ся в хату і лягла спати... — Того дня Азор був такий прикрий. Як звичайно грала ся з ним, але за його дотиком дрощило її, млоїло, а при тім голубило. Сама того хотїла і жахала ся, а коли глянула на неї Маруся без всякої злої мисли, то їй хотїлось крізь землю провалити ся — з досади. Вкінцї Азор пішов з розбитою мордою, а серна викралась з дому тай у лїс. — — — — — — — — — —

* * *

Весни іще не було, але уже наближала ся, як прочутє першої любови. Чула її сніжниця і кожда квітка і перть перед ними отвирала ся, розвиваючі ся дерева її чули, чув її бузьок і з далекого вирею ось-ось поспшіав на родину.

Весняним, сьвіжим подихом упивала ся молода серна, а її туга невисказана туга, що томила, мучила її, переминалась нагло в сьвіжу силу і любов до житя. Хоч і почувала якусь невисловлену жалість, але враз чула якусь

пасовиско, о що так старав ся в краю, а що цїлком противне поступовій господарцї, і тих кілька галузок чим запалити. Крім того жде его ще така приятність як мандрівка до 200 миль за заробком.

Тож, після мене, е гріхом намавляти людий еміґрувати до Канади або Бразилії, щоби опускав свій край і стратив усе найдорожше: віру, народність і батьківщину.

А вже-ж, що, если вже нарід наш приїхав до Канади, треба о него старатись і помагати ему, чим мож найлучше. Що я від'їхав з Канади, то се я мусїв зробити і не пора менї ту ще виясняти того.

Причину мого виїзду, що зовсїм не зависїла від мене, знають мої товариші сьвященики в Сполучених Державах, що теж трудять ся кілько сил для наших людий.

О. Д. Поливка.

Допись.

Піп деморалїзатор.

В тій справі доносять нам дальше: Піп деморалїзатор не залишає „благородних“ дїл. Розбиває дальше людий, ганьбить публично по улицях і в церкві. Вже друга вдовиця дістала кулаком в зуби. Не помогли других три дібки а-решту за зневагу учителя при дїтях і одна доба за плюнене чоловікови в очи. Та се хиба не конець. лиш продовжене, бо пан-отець знов зневажив жінку перед товпою народа і то такими „масними“ словами, що годї їх тут навести. Нарід лиш дивуєсь, що пан-отець учений, а не встидає ся публично називати так гидкими словами.

Одної з послїдних неділь пан-отець був видно в надзвичайно злім, чи може в „ех-добрім“ гуморі, бо відправивши утреню, лишв службу та взяв ся відразу до сварки, а зачав, як звичайно, від учителїв: „Як знаєте, панове ґазди, тут маємо двох учителїв, котрі підбурюють вас і дїти ваші проти мене. Один Циґанюк з Іванківців, — от може не видїлисте его, то подивіть ся, — він тут стоїть, — то з тих панів, що кобилу здохлу з'їли... А той другий, то не наш, то „Ґаліцияпин“ (по твердо-русски), то Бойко, — нам Бойків не треба“ і т. д...

Решта слів не дочулисьмо через сьміх людий, знаєм лиш тільки, що пан-отчик ще й з людьми троха посварив ся та не відправивши служби, пішов до дому.

Люди просили пан-отця: „А лишіть же пан-отець панів научителїв, — они-же вам нїчого не винні, а правтеж службу!“ Та один дістав гарний почастунок: „Мовчи свиня!“

Пан-отчику! Єсли учителї дїйстно підбурюють нарід проти вас та ще й дїти шкільні, що удайте ся з жалобою до властий судових чи шкільних, а они певно покарають всяке протизаконне поступоване, чого найлїпший доказ маєте на собі! —

Треба зазначити, що тої неділї були також і дїти шкільні в церкві. Отже від того часу учителї не ідуть з дїтьми до церкви, бо пан-отчик не перший раз називає учителїв в церкві мазурами та бойками.

Що таке поступоване сьвященика то крайна деморалїзация народу, то чейже нїхто, а навіть о. Мандриґ не заперечить. Але він в тій вірі, що ему, — як сам каже, — нїхто нїчого не зробить, отже може собі брикати. Але ми сподїем ся, що сьвітла консистория вглянувши в справу, положить конець дальшим деморалїзациям.

Громадянин.

НОВИНКИ.

Чернівці, 5-го червня 1900.

Буковиньскі Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кождій нагоді збирайте складки.

Ч. II. „Рускої Ради“ оголошує слїдуючу відозву: Братя Хлїбороби! Чи памятаєте Ви ще, яке то було наше віче перед двома роками в зелений понеділок? На таке саме віче кличемо ми Вас і сего року в зелений понеділок! Сходїм ся, Милі Братя, сходїм ся тисячами з цїлого краю на сей день до Чернівців, скажім наше слово, нехай наш голос буде чути всюди, нехай всї знають, що ми ще жиємо в нашім краю, і що нам также належать ся права. Приходїм з кождої громади всї, хто лиш може, в зелений понеділок до Чернівців, до Народного Дому, і там, в нашім Рускім Народнім Домі буде наша нарада. Нарада розпічне ся о годинї 2-ій по полудни. Будемо радити над тим, що нам робити і до чого нам брати ся, аби наш стан хлїборобский піднести, чого ми маємо жадати від тих, що мають силу нам помочи. Будемо радити над тим, чого нам найбільше потрібно для нашої душі, будемо радити про справи осьвіти народної і про потреби наші церковні. Будемо чути, що радив і що зробив сего року наш сойм для нас хлїборобів і для рускаго народу, будемо радити, чого нам від сойму жадати. Тисячі а тисячі хлїборобів і усїх Русинів повинно зійти ся в зелений понеділок на ту нашу раду, аби побачивши велику громаду народу, вступив дух новий і в тих, що не вірять в силу і міць народу, аби всї пізнали нашу силу. Хто був на нашім вічу перед двома роками, той певно і сего року не пожалує труду і прийде радо. Але заохочуйте і всїх других, щоб приходили, щоб наша громада росла, бо чим більше нас буде тримати ся купи, одно думати і одно робити, тим більша буде наша сила, тим більший пожиток з нашої роботи. На віче! На віче! На віче! в зелений понеділок до Чернівців кличуть Вас всїх щирі рускі люди.

Ґр. Пігуляк, Др. Ст. Смаль-Стоцкий.

Зачуваємо, що народне віче, котре скликують на зелений понеділок наші посли др. Стоцкий і Пігуляк, відбудесь властиво в сали товариства музичного. Найперше мають усї зійти ся до „Нар. Дому“ на подвірє, а звідти помашеруємо до згаданого тов. музичного.

Ц. к. Дирекция зелїзниць державних оповіщує:

Задля оживленя руху прогульково-го до східних Бескидів, видавати ся буде в часї від 19. мая до 16. вересня е. р. білети поворотні П. і Ш. кляси з 50 зглядно 30% зниженем і 3-дневною важностию для слїдуючих реляций:

З Черівцїх, Городенки міста, Коломиї, Львова, Потутор, Станиславова, Стрия, Тернополя і Залїщик до Дори, Яремча, Микуличина, Татарови і Ворохти. Білети ті видавати ся буде в повишім часї, тілько що суботи, неділї, в кожде сьвято торжественне як рим.-так гр.-кат обряда, яктакож в кождім дни перед таким сьвятом до слїдуючих поїздів особових:

В Чернівцях через Коломию-Ланчин в кожду суботу, як також в кождім дни перед сьвятом торжественним до поїзду Ч. 318. — В Городенцї місто і Залїщиках в кожду суботу, неділю і в кождім дни перед сьвятом торжественним до поїзду Чч. 3952. зглядно 4355. — В Коломиї через Данчин в кожду суботу і в кождім дни перед торжественним сьвятом до поїздів Чч. 3952 і 3956, в неділї і сьвята до поїздів Чч. 3952 і 3958 (Поїзд Ч. 3958 переходить тілько в часї від 14, до 16 вересня.) — У Львові в кожду суботу і в кождім дни перед сьвятом торжественним до поїздів Ч. 317, 311 і 313, в неділї і сьвята до поїзду Ч. 317. — В Станиславові в кожду суботу і в кождіж дни перед торжественним сьвятом до поїздів Чч. 3113 і 3111, в неділї і сьвята до поїздів Чч. 3115 і 3111. — В Стрию в кожду суботу і в кождім дни перед торжественним сьвятом до поїздів Чч. 1211 і 1219, в неділї і сьвята до поїзду Ч. 1211. — Тернополи і Потуторах в кожту суботу, неділю, сьвято і в кождім дни перед торжественним сьвятом до поїзду Ч. 3311.

Поворот наступити може кождим особовим поїздом, однак під условіем, що їзда поворотна мусить зачинати ся перед півночию третого дня важности білету.

Товариство руских женщин в Станиславові устроює дня 17. червя прогульку до Галича, котра відбуде ся на горі замковій з музикою, танцями і товарискими забавами. Виїзд зі Станиславова поїздом о год. $2^1/_2$ з полудня: вступ 20 кр. від особи. Весь дохід з прогульки призначений на „Інститут дївочий“.

Товарискі з'їзди. Абітуриенти, що зложили в 1890 р. іспит зрілости в академічній (рускій) ґімназиї у Львові устроюють сего року товариский з'їзд у Львові. Зголошеня приймає п. Вас. Винар, суплент ґімназиї (Львів, гр.-кат. духовна семинария, ул. Коперника ч. 36) і п. Іван Кунців, кандидат адвокатский в Жовкві.

Відродженє, повість Толстого, була причиною поединку в околиці зелїзничої стациї Верболово в Росиї. До поединку станули два противники поглядів що до повісти Толстого та стріляли до себе на дуже близьку мету. Спір покінчив ся смертию одного з противників. Чудний се вплив апостола християньскої лагідности, що як раз его прихильник станув до братоубийчої ворожнї!

Рутеньско-мадярский марш. Часопись „Листокъ“, що виходить в Унґварі на Угорщинї, подає таку новинку: „Композитор Юлїй Ланї, по поводу находячого ся в ходї полїпшеня долї угорско-руского народа, скомпонував „рутеньско-мадярский марш“, котрий в Унґварі грає вже військова музика і то з великим поводженем. — Дістати можна у автора в Унґварі“.

Почтовий ювилей. Дня 1. серпня с. р. минає 50 лїт від часу заведеня в Австриї почтових амбулянсів. Товариство почтових урядників у Відни ухвалило при тій нагодї видати памяткову книгу про розвій почт, а дохід з сего виданя призначено на фонд для товаришів-урядників, котрі потерпіли наслїдком нещасних пригод, а також для вдовиць і сиріт по них.

Дорогий годинник. За годинник „з трома Ґрациями“, виставлений тепер в малій палатї на полях елїзейских в Парижи, дає якийсь Англичанин вже півтора мілїона франків, а властитель годинника жадає три мілїони. Се дїло штуки, роботи французского різбаря Фальканета, того, що зробив памятник Петра Великого в Петербурзї, купив був свого часу барон Бангаїм за малу суму 1500 франків. Відтак перейшов годинник за 7000 франків на власність бар. Дубль, а пізнїйше кинув его ґр. Авраам Камондо за 101.000 франків. Тепер має той годинник син того ґрафа, Ісаак Камондо. Годинник сей так дуже сподобав ся якомусь Англичанинови, що той готов вже був заплатити за него мілїон франків, а коли ґраф Камондо не хотїв, то Англичанин давав вже півтора мілїона. Ґраф Камондо, що хотів дарувати сей годинник музеєви в Люврі, сказав, що остаточно дав би его за три мілїони франків, а ту суму дарував би Люврови на закупно всїляких дїл штуки. Але Англичанинови було, здаєсь, того вже за богато і він не дав доси нїякої відповіди. Може бути, що коли Англичани заберуть тепер богатий край Бурів, то котрийсь з них дасть і шість мілїонів за се дїло французкої штуки.

Велика і богата Россия, якою ей захвалюють наші кацапики не може дати приюту навіть своїм власним горожанам. Після урядової статистики российского консуляту в Гамбурзї, виеміґрувало через Гамбурґ і Брему в 1899 роцї 53.097 российских підданих. Переважно їхали переселенцї до Сполучених Держав; до полудневої Америки виеміґрувало 1.354 осіб, до Африки 520, до Австралії всего 16 осіб.

Сибірска зелїзниця. Збільшений рух на присибірскій зелїзницї спонукав заряд збільшити скорість особових поїздів до 35 верст на годину, а товарових на 20—22 верст. При сїй скорости мож буде з Москви до Владивостока або Порт Артура заїхати в десяти днях. Білет першої кляси враз з ужитем спальнї буде коштувати 115 рублїв. Подорож з Парижа або Льондону через Сибір до Шанґаю буде тривати 16 днїв а коштувати першою клясою 320 рублїв, коли морем подорож триває 34 до 36 днїв і коштує 900 рублїв. Коли-б скорість сибірскої зелїзницї рівнала ся европейским поїздам, то в десяти днях можна би доїхати від атлянтийского до тихого океану.

Рідкі гроші. Від коли вибухнула війна з Анґлією, вибивають бури власні гроші зі золота, яке одержувано до недавна з копалень в Йоганесбурґу. Бури не мають права вибивати гроші, але опирають ся на тім, від давна істнуючім праві, що всяка держава мусить мати якісь гроші до веденя війни, а наколи їх не посїдає, то може сама їх вибивати. Для збирачів гроший нїякий гріш не має такої цїни, як гроші невикінчені, що походять з часів облоги. Головною прикметою тих гроший є то, що робить ся їх з найріжнороднїйшого материялу та надає ся їм ріжні форми, як кружка, трикутника, чотирокутника, півколеса і т. и. Звичайно всї патріоти і товариства зносять свої дорогоцїнности, аби їх перетопити на гроші. Зі стопленого металю робить ся тонкі плити, а опісля тне ся на дрібні кусні; вигляд гроший зависить від робітника. Нераз навіть з арматних куль роблено гроші. Підчас американьскої війни по полудневій сторонї мав ґен. Лей обовязок вибивати гроші. Коли він оголосив між воякими, хто міг би приймити ся сеї задачи, зголосило ся двох, що мали велику рутину в сїм напрямку. Запитані, в якій менницї побирали науку, відповіли, що мусїли покинути Европу тому, що там оба мали свою власну менницю і вирабляли фальшиві гроші. — Король анґлійский Яков II. підчас своєї утечи до Ірляндиї казав перетоплювати зелїзні та мідяні армати на гроші, котрі з огляду на недостаток потрібних знарядів можна

незнану втїху і щасте; їй хотїлось про се комусь розказувати, хоч би і соромно було. Згадала Марусю й лїсничого, але чула, що вже у монастир вона не верне, бо їй хочеть ся побувати, зазнати чогось, шукати чогось, чого їй не давало дотеперішне житє. На теж і сказав їй якийсь голос: стань і іди в лїс!

От відсїль вже близько щирий бір. Тут простір цїлий носить ся тим чудним запалом. Вона наслухує тихі голоси далекі, обнюхує кождий пень, слїди в снїгу обнюхує, шукає дороги... а тут майнуло стадо. Далеко від неї. По переду великий козел з буйними рогами, з піднятою в гору головою.

Якась непонята сила перла її туди. Підкинулась в гору на всїх чтирех, потім штрикнула відкидаючи в бік усїм задом. Короткий клик давленої, сильної страсти пробив воздух і скорійш ніж его відголос пігнала на осьлїп за своїми сестрами — молода серна. — — — —

— — — — — — — — — — — —

* * *

По рівній доріжцї у зеленїючому лїсї мчала як тїнь, аж земля з під її ніг вискакувала. Бігла д лїсничівцї до своїх опікунів, але за нею гнала погоня все близше і близше. Чуть за плечима лунали злісні оклики:

— Прісний дух, хлїб печений, тепла страва!

— Кости батьків перекинулись у гробі!...

І вже чує горячий подих палаючої помсти. Не бігла вже далї, штрикнула на бік, пристала під білою березою, а їх пустила повним розгоном.

— Ах, бідна! вони тебе не помилують — зашелестїли шутки берізки; „не помилують“, шепнули пушінки лїщини. — Хоробро умри!... сказала молода струнка ялиця своїм сумним шумом, що прошиба її іглиці.

В ту же мить обскочили серни сестричку.

— Бийте мене! — закликала в одчаю, відсїль я вже не рухну ся, хочби мали забити; бийте.

І били.

Просила ся — не дарували. — —

— — — — — — — — — — — —

Над вмираючу схилила заплакана береза свої довгі віти. — — — — —

— — — — — — — — — — — —

Денис Лукиянович.

назвати архитворами штуки. Нині мають ті монети в наслїдок їх рідкости незвичайну вартість для нумізматиків.

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

Верховиньскі згадки.

(*Дальше*).

Дякую тобі за твою добру волю, я-ж знаю ще з наших студентских часів у Відни, що ти був добрим і щирим товаришом. Лиш мушу тобі сказати, що лекше комусь хлїба удїлити, хоть би го й не мати, бо можна роздобути, ніж комусь его душевний недостаток заспокоїти. Тут не поможе деколи навіть такий засіб душевний, яким ти дїйстно розпоряджаєш. Але меньше з тим, ти се теоретично й сам знаєш. Я рад на кождий случай, щом так несподївано зійшов ся з тобою.“

„Ти певно десь трудний і голодний. Положись на постїль, а я скажу мому Василеви для тебе щось теплого приладити“.

„Пострівай, товаришу, я нїчого не потребую, на постіль троха притягнусь, але їсти буду з тобою аж вечерю, однак вже вечеріє“.

„Як твоя воля. Скажи-ж, товаришу, відки ти тепер завандрував сюда, і куда провадить тебе дорога?“

Він зітхнув скрито і відповів в задумі. „Перше питане лекше відповісти, як друге. Відки я приходжу, се знаю докладно, але куда йду, сего виразно означити, ледви чи би менї ся вдало. Воно, видиш, товаришу, заносить ся у мене якось чи не на рід новітного Агасфера, того вічно вандрівного жида. Тепер приходжу із угорского боку, де я якийсь час занятий був при кладеню дороги зелїзної на тяжкім теренї гірскім. Та лучилась менї там нещасна пригода. Я покинув працю, пустив ся вздовж Карпат без означеної цїли і йду отак вже цїлий тиждень з полонини на полонину, без жадного проводиря, лиш з мапою в руках. На вечер все десь найду якусь кошару і колибу, щоби не під голим небом ночувати. Отак зайшов я аж на оту сусїдну полонину, Попадю. Відти пустив я ся на твій Чівчин, щоби потім зійти на Черемош. Тимчасом вчув я звук флету, тож збочив сюда і от маєш мене“.

Лежачи на постели боком, сперв він свою голову на руку і глядїв через отверті двері тужним виразом очий у даль.

Я видїв, що тут щось недобре, тому звернув мову на щасливші часи колишнього нашого спільного житя студентского у Відни.

Він був родом з України, аж десь з Полтавщини. З дому був він досить заможний, одинак, попри одиначку сестру. Родичі вислали его до віденьскої политехнїки на інженерский віддїл. Ми познакомились у „Сїчи“. Він сьпівав прегарно, вложуючи свою чулу українську душу у свої й так чулі пісні українські. Я прилип до него, а він до мене, так, що майже день неминув, аби ми непобачились в інститутї Як не инак, то прибіг він нераз із своєї салї рисункової до моєї лябораторії, щоби хоть троха побалакати рідною мовою. Нїмецкою мовою, хоть досить володїв і плавно говорив, то однак кривив з российска. Нїмецке „еі“ вимавляв не як „ай“, але буквально як ей, не казав приміром Гайне але Гейне, не Райн, але Рейн. Се звертало на его й так симпатичну особу ще більшу увагу так своїх як чужих людий.

Весною і лїтом робили ми студенти з нашим професором що тижня екскурзиї ботанїчні в околицях Відня і заходили деколи аж до Стирії. Дуже часто прилучував ся Мартинко до тих наших прогульок, аби лиш зі мною бути. Всї товариші любили его, навіть професор любив з ним балакати, і він привчив ся таким чином ботанїки ьїпше, як неоден з моїх товаришів.

Він взагалї трактував свій час студий незвикле поважно. Крім своїх фахових студий вглублював ся він також в науках фільозофічних і природних так, що нераз викликував загальне здивованє своїми влучними поглядами і розвідками над справами, котрі далеко поза круг его осібних студий сягали. Тому сидів він зі мною нераз по бібліотеках над книжками, хотяй природу і свободу любив безмежно.

Особливо, що его цїкавило і займало, те в силї був він слїдити і роздроблювати до атомів і дїйстно доходив нераз в розправах до кінця, до яких иньші не мали навіть відваги брати ся. Але до справ, котрі не зражали его субєктивного чутя, відносив ся він знов поверховно, треба було его чутє задраснути.

Чутє справедливости і обовязку було в него сильно розвите. Він годен був кинутись на кривдника правди з лютостию, котра ему не позволяла розважити нї над способом перепровадженя заміру нї на взгляд наслїдків для его особи.

Краса природи, музика і красна штука робили на него велике вражінє; він в силї був віддати себе годинами нерухомо тим вражіням та відчути і найти відносини сьвітла, звуків і барв на краєвидї в музицї, образї або квітцї, котрі тупійший змисл пересїчної людини часто не в силї піймити, хотьби его увагу на те навіть звернути.

Тому може вже й ізза оттих его прекмет брав він охочо участь у наших прогульках ботанїчних, а такі прогульки були — як не давило одного або другого незнанє річи — для нас студентів досить приятні і веселі. Нераз збрили ми на прекрасні краєвиди або історичні місця з розвалинами колишних замків; тодї затримувались ми там якийсь час, а професор подавав нам близші поясненя до краєвиду або дотично розвалин. Не обійшлось і без того, щоби при тім не засьпівала або не зажартувала молода грудь. Мартинко мусїв нам кождий раз при таких нагодах, чи то при обідї чи під якою руїною чи під розложеними соснами у лїсї видобути якусь українську пісню із свого богатого засобу, чого ми разом з професором дуже радо слухали і его живими оплесками нагороджували. Цїла прогулька жалувала, як его деколи бракло між нами, хоть се рідко бувало.

В своїм обходженю був він симпатичний, так само, як цїле его єство мало щось притягаючого в собі. Лиш кілька деревляних Нїмцїв притягала бочка пива до себе сильнїйше нїж Мартинкове єство і его пісня. Але він й не старав ся о нїчию ласку і симпатию, та приходила і зверталась сама собою до него. Жартувати або поважно і цїкаво щось вповідати, то було ему все одно. Хоть він міг бути деколи аж розпустно веселим, то рівно якийсь тужий вираз в твари не опускав его нїколи. Очи его були темні, приманчиві і дивно блескучі, блищали таким живим сьвітлом, що нераз видїв я, як его питали, чи его очи здорові. Професор приглядав ся раз его очам навіть крізь шкла, але він зовсїм не розумів, що хотять люди від его очий. З твари він не був, так би сказати, хороший, але вдача его душі і загальне вражінє покривали і надоложували се обильно.

Він був о два роки старший від мене, тож і студия свої покінчив о один рік вперед від мене і то з відзначенєм.

Прийшлось пращатись з Відним, з котрим він на добре зжив ся був через пять лїт своїх студий. В „Сїчи“ відбув ся в его честь пращальний вечерок, а на другий день відпровадив я его іще на дворець північний. Коли прийшлось в послїдне обнятись, то плакав він як мала дитина а з ваґону махав неустанно хусточкою, як дївчина, доки потяг не уніс его з перону.

Як звикле, молоді люди прирекли і ми собі часто писати, але я не отримав від него більше, як два листи, один по его приїздї до дому, а другий небавом потім, в котрім повідомив мене, що йде в Кавказ, де як раз розпочато будову зелїзної дороги від міста Ростов над Доном до Владікавказу. Обіцяв, що буде менї відтам свої вражіня описувати, але я не бачив вже опісля анї листу від него анї не чув о нїм нїчого до нинїшного так несподіваного побаченя з ним.

Ми балакали о своїй минувшости, аж зробив ся вечір. Чути було, як прибули пастирі з худобою і загонили еї до кошар.

Я попросив его остатись у хатї, а сам пішов до колиби зарядити на вечерю, що менї можливо було. Врештї він мав при собі всїлякі конзерви і иньший засіб у торбинцї обрахований на довшу дорогу. Самий засіб і спосіб упорядкованя его зраджували на перший погляд бувалого сьвітового чоловіка.

Василь принїс горячу кулешку, сьвіжу гусляночку, сметану, „паране“ молоко солодке, масла, бриндзї, смажених грибів, печену буришку (бараболю), козубець суниць і малин а на кінци славний „бануш“, значить кулешка на молоцї, перележена потім грінками з бриндзею і маслом та висмажена в кітлї над жаром.

„А щож ти собі гадаєш, Василю“, каже Мартинко, „таж ти відай задумав мене тут втопити у тій вечері.“?

„Нїчо паноньку, чим хата богата, то і ваша воля. Споживайте здорові“, відповів Василь, облизав ся і обтер ся, чого, не міг я зміркувати.

За се дістав він від Мартинка зараз пачку тютюну а на відходї пять золотих риньских, а ті другі два пастирі по риньскому. Казали, що такого пана ще Чівчин не видїв.

(*Дальше буде.*)

Переписка редакциї.

Авторови дописи під заг. „Попівска захланність“. Вашої дописи не можемо помістити, бо Ви не підписали ся; не знаємо також хто є сей панотець, де він живе і хто Ви є властиво.

Телєґрами „Буковини“.

Будапешт, 3. червня. Буря получена з обірванєм хмари, вирядила тут величезні шкоди. Вода заляла богато сутеренових мешкань, при чім погибло кілька осіб.

Брукселя, 3. червня. Посол Трансвалю др. Лейдс висказав припущенє, що президент Кріґер не втече до Европи, а дістане ся в руки Англичан, котрі осадять его на острові сьв. Єлени. Др. Лейдс наміряє ще раз звернути ся до великодушности держав, щоби спротивили ся анексиї обох вільних республик.

Льондон, 3. червня. Дневники доносять з Преторії, що трансвальске правительство є цїлком здозорґанїзованє. Зелїзниця між Преторією а Раудном не функціонує.

Вешінґтон, 4. червня. Американьский посол в Рекінї телеґрафує: Прибутє віддїлів европейских держав поправило значно ситусцию. Від тої хвилї запанував між Боксерами майже цїлковитий спокій. — В дипльоматичних кругах вешінґтоньских припускають, що теперішний рух Боксерів уплянований був вчасти і інспірований через одну з великих держав, котра в той сносіб хотїла там зискати впливи.

Тієнсін, 3. червня. До Таку прибув анґлїйский воєнний корабель „Центуріон“ та один італїйский корабель.

Не забувайте

на докінченє будови

„Народного Дому“

в Чернівцях.

Др. ГОЛЬДФЕЛЬД мешкає і ординує в Чернівцях при вулици Почтовій ч. 2 розпізнає і дальше внутрішні недуги і хірурґічні, як також лїчить

всякі нашкірні недуги при помочи лучів Рентґена.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Хто хоче добре і по властивій цїнї купити, най йде до

СКЛАДУ ТОВАРІВ Б. БАЛЬТІНЕСТРА (МОЛОДШОГО),

улиця Головна ч. 3. ✠ ЧЕРНІВЦІ, ✠ улиця Головна ч. 3.

НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР.

Соломяні капелюхи, для панів, хлопців і дїтий.

Лїтні капелюхи легонькі, фільцові і Loden, полискуючі, Drapp і в всїляких модних фарбах.

Товари обувяні, лиш добрі фабрикати для панів, дам, дївчат і дїтий. Головний склад французкої фабрики обуви A. Capek і Howlett & White, в Анґлії. — Lawntennis-черевики і білі черевики ірхові.

Сандали Кнайпа ріжної величини.

Домові черевики всїлякої якости.

Всїлякі артикули для їздців колисом для панів і хлопців.

Парасольки від сонця найновійші і найлїпші, чорні і кольорові для дам, дївчат і дїтий.

Парасолї від дощу для дам, панів і хлопців, як також парасолї від тїни для панів. (Schattenspender).

Рукавички з ниток для пань панів і дїтий.

Рукавички з Гренобля (у Франції) і з найлїпших тукраєвих фабрик. Glacé-рукавички під повною ґваранцию.

Біля з найсолїднійших фабрик під ґваранцию, біле і в ріжних модних красках для панів і хлопців.

Сорочки для туристів з „Zellengewebe“ найновійшого фасону.

Краваткина лїто в найновійшім анґлїйскім родї.

Панчохи, хустини, пасочки всїлякого рода.

Посилки на провінцию все відворотною почтою.

Склад ц. к. привілейної фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Свіжий і чистий лїд

продає по найдешевших цінах евентуально в плетах на рати після нової системи уряджений

СКЛАД ЛЕДУ

ІВАНА КОСТЮКА передмістє Каличанка ч. 184.

Можна замовляти через кореспонденційні карти.

На бажане відставляє ся лїд до дому.

Найсильнїйші і найвисше на цїлім европейскім континенті положені м у л о в і к у п е л ї в межирічу Дорни і Золотої Бистриці в **Дорнї** на Буковинї. Сезон від 1. червня до 30. вересня. Послїдна стация зелїзнича Кімполюнґ з численними полученями до кождого поїзду. Театр, концерти, Lawn-Tennis, Croquet, їзда біциклями, забави дїточі. Прогульки в околицю фірами, верхом або сплавами.

В краснім купелевім забудованю може побирати купелї після наймодернїйших системів. Курация гидропатична послугуєсь вишколеною обелугою. Курациї молочно-жентичні. Ново отворений дім курацийний з гарними салями їдальними, концертовими, білярдовими. Харч у власнім заряді. На замовленя резервує ц. к. заряд купелевий комнати в купелевім готелю, урядженім з найбільшим комфортом. В місяцях червни і вересню кошта купелїв і оплата помешкань значно обнижені.

Яко напій холодячий і помічний на катар і хрипку уживаєсь квас алькалїчний з Пояна-Неґрі, поручений ц. к. зарядом купелевим. (Можна его набувати також в ц. к. дирекциї дібр в Чернівцях по цїнї 30 сот. за ¾ фляшки, а 34 сот. за фляшку лїтрову. Порожні фляшки приймають ся наповорот; за зворот фляшки платить ся в Чернівцях 8 сот., в Кімполюнґу 10 сот.)

Гарне, добре і дешеве!

ул. Ратушева ч. 15. ул. Ратушева ч. 15.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Маґазин одїжи для дам і панів

в Чернівцях улиця Ратушева, ч. 15

під „Золотою грушкою“.

В кождім сезонї найновійші

плащі жіночі,

для дївчат і дїтий

(зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватовані),

жакети, мантильки,

ротунди, порохівники

з шовку і могару

з перших віденьских і берлїньских робітень.

ОДЯГИ

для панів, хлопців і дїтий,

загортки, шльафроки, футра

міскі і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всї річи хводячі в той фах з перших найславнійших фабрик.

Поручена зложа міста виконує ся сейчас.

Зміна льокалю.

Загально ту знаний найперший усувач нагнїток

Г. ФАЙЛЄС

при **улици Рускій ч. 6,**

переніс свій відновлений і з найбільшим комфортом уряджений

фризиєрский сальон

до побіч приперaючого дому

при улици Рускій ч. 8.

Услуга надзвичайно старанна.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в празї,

загально признаний знаменитий усмирюючий лїк на втиране: по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лїк

все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празї.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Специяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований специяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Черніцвях За редакцию відповідає **Іван Созанский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Відсутнє число

Ч. 63. Чернівці, неділя дня 28. мая (10. червня) 1900 р. Рочник XVI.

БУКОВИНА

Виходить в Чернівцях
що середи, пятниці і неділї.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попередне застережене. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Передплата на „Буковину“
на цїлий рік . . . 20 Кор. — сот.
на пів року . . . . 10 „ — „
на чверть року . . 5 „ — „
на місяць . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

З дня.

Вісїм лїт з черги галицке „Руске Товариство педаґоґічне“ устроювало щорічні загальні збори у Львові при доволї малій участи членів, бо і взагалї зріст товариства за останні роки був досить повільний, — руска суспільність якось ще не зрозуміла була далекосяглого его значіня і післанництва. Але заснованє рускої школи видїлової перед двома роками у Львові, в минувшім роцї дївочого інституту, та виданє протягом остатних лїт кількапайцяти книжок педаґоґічної бібліотеки, звернули увагу рускої суспільности на хосенну і всесторонну дїяльність руского товариства педаґоґічного. Коли в минувших роках прибувало товариству звичайно по кілька десятків членів, вторік вписало ся майже дві сотнї нових членів і ся проява стає певним доказом, що руска суспільність нараз отямила ся, в яку сторону треба тепер звернути ся з більшою силою.

Рускому товариству педаґоґічному у Львові підросли, так сказати-б, крила, оно набрало більшої сили, мало вже за собою певні поважні придбаня і тепер зважило ся із свого гнїзда львівского пустити ся на ширше поле, перед ширшим сьвітом здати справу із своєї роботи. Заходами головно станиславівскої філії вибрано підгірску столицю місцем загальних річних зборів. Се була вельми щаслива гадка, а переведено її дуже гарно, так, що кождий учасник загальних зборів мусїв винести як найкрасше вражінє з того дня, присьвяченого руским педаґоґам. Богослуженє в катедрі, самі загальні збори, спільний обід, а на останку аматорске представленє вечером і понедїлкова прогулька до Ворохти були тими огнивами, з яких зложив ся і мило в памяти всїх записав ся сей день руских педаґоґів.

На загальних зборах бачили ми заступників не лише народного учительства мужеского і жіночого в поважнім числї, але були також заступники ріжних верств рускої суспільности (адвокати, нотарі, сьвященики), а се стає певним доказом, що руским шкільництвом і справою народного вихованя зацїкавили ся не лише учительскі круги, але взагалї і рускі родини.

Дня 8. с. м. почали ся в Кракові торжества сьвяткованя 500-лїтної річницї істнованя тамошного Ягайлоньского унїверситету. Унїверситет сей, найстарший в східній Европі, заложив польский король Казимир Великий в р. 1364. Краків випередив отже о один рік місто Вілень в основаню найвисшої наукової інституциї, а стоїть за Прагою лише о 16 лїт, де в р. 1348 основано унїверситет. Після смерти Казимира Великого, основана его заходом институция підупала і доперва в 36 лїт пізнїйше, за почином королевої Ядвиги, муж єї король Володислав Ягайло відновив унїверситет в Кракові і надав єму устрій на взорець славного тодїшного унїверситету париского. Від того часу та школа розвивала ся без перестанку, несла сьвітло науки у всї доохрестні краї, бо між своїми слухачами числила чимало учеників з сусїдної Нїмеччини, Чехії і Угорщини. не згадуючи о Руси, котра за весь час своєї звязи з Польщею користала з добродїйного впливу краківского унїверситету, висилаючи там свою молодїж на науку, беручи відтак з него взорець при засновуваню своїх шкіл, як пр. Академії Петра Могили в Київі. — Прийшли на Польщу всїлякі невзгодини, війни, ворохобнї, упадок держави, однако та взірцева школа перетривала всї бурі і в теперішнім столїтю розвинула ся красше як коли небудь, а нинї займає дуже почесне місце між сьвітовими культурними огнищами. Між численними депутациями, що появили ся з нагоди ювилею унїверситету в Кракові, промавляв також і проф. др. Колеса по руски. Він сказав:

Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові вложило на мене почестний обовязок привитати сей поважний з'їзд представників історичної науки. Товариство ім. Шевченка — се одинока чисто наукова институция українсько-рускої народу, котрої теперішний розцьвіт становить важну точку в розвою мови та духових потреб і спосібностий нашого народу. Згуртовало оно до спільної наукової праці всїх інтелїґентних робітників цїлої Руси-України від Карпат до Дону, — всїх тих, що не відрекли ся свого народу, що серед тяжких нинїшних умов єго культурного житя, не стратили віри в єго жизненність, що раді би присвоїти єму в рідній мові всї найкрасші вицьвіти людскої цивілїзациї, що дорогою просьвітно-наукової праці раді би здобути українсько-рускому народови поважанє у великій семїї народів і запевнити єму красшу, яснїйшу будущину. Цїли нашого товариства виключно культурно-наукові. Тому під умовою признаня нашої народної індивідуальности і пошанованя наших духових стремлїнь та ідеалів, ми ведені почутєм солїдарности з усїма просьвіченими народами, стаємо радо рука в руку там, де іде научна робота, де іде поважна виміна мислий, де народи міряють крила свого духа. Отже беремо участь і в сім поважнім зборі мужів науки, бажаємо з'їздови найкрасших наукових успіхів, а спочуваючи думцї: „Через правду і науку до свободи“, витаємо з'їзд словами евангельскими, девізом колишного українського Кирило-Методиївского братства: „И уразумѣете истину и истина свободитъ вы“.

Хтось з Чернівців написав до львівского „Громадского голосу“ ч. 11 допись, де заявляє, що він дуже нерад з принятя епископа Шептицкого на Буковинї, а особливо в Чернівцях. Усякому вільно мати свою думку про церкву і релїґію, і редакторови „Гр. Голосу“ п. М. Павликови нїхто не відмовляє сего права. Але не гарно з єго боку воювати против буковиньских руских народовцїв тим самим оружем, яким воюють москвофіли; не гарно, що і він закидає нам бажанє латинщеня і польщеня Русинів. Він так судить по тім, як буковиньскі унїяти приймали епископа Шептицкого: а воно несправедливо так судити. Ми не можемо заборонити епископови відвиджувати свою дієцезию, а людям єго приймати; ми лише можемо жалувати, що чому того самого не роблять православні. Хоч би не знати який наш радикальний рабін виїхав візитувати свою партию, то єму не зроблять такої паради, як епископови, бо нарід дуже держить ся церкви. Але от як би за приміром еп. Шептицкого виїхали на візитацию митрополит Чуперкович або еп. Репта, — чого ми собі дуже бажаємо — то православнi

---

Верховиньскі згадки.

(*Дальше*).

Те єї бездонне око дїлало тим сильнїйше, в чим більшій противности стояла єї ангельска біла твар до тої темної полуминя, якою спокійно горіли єї очи.

Вона була білявка з чорними очима, з ясним шовковим волосом. Личко невинне, ангельске поривало своєю принадою і дитинно-невинним виразом до безтями. Я чув ся безмежно щасливим. Та моє щастє не довго тревало.

На тлї соняшного сьвітла нашого щастя почали появлятись чим раз виразнїйші і довші тїни вечірні того щастя.

Нераз, коли ми отак сидїли тихо побіч себе, пірнувши в розкошах наших думок, нашого чутя, що зіллялись в одну думку, одно чутє безмежної любови, видїв я, як схоплювала вона раптом свою голову в ручки, впялювала очи в порожню, або здіймала голову з замкненими очима, вкривши їх долонею, до неба і стогнала безпритомно.

„Мій Боже єдиний! Що сталось зі мною? Чи-ж я сему винна? Нї, нї, я-ж так боролась! Бог і він менї сьвідок, що я в нїчім невинна!“

Страх і розпука обгортали мене. Я молив, голубив, тулив до себе, і вона швидко опамятувалась, успокоювалась і глядїла неописним оком на мене. Але про те не міг я видобути із неї загадочного і лячного зворушеня єї душі.

На мої питаня відповідала вона єдино сумними поцїлунками.

Тимчасом повторялись такі напади душевного зворушеня у неї чим далї тим частїйше і розпучливійше.

Я хотїв рішучим кроком зробити тому конець, осьвідчитись єї і родичам та чим скорше подружитись з нею. Те рішенє наступило дїйстно, але як раз в противний бік.

Сонце клонилось до заходу. Жар денний притихав. Ми сидїли обоє в альтанї над рікою і дивились на тихо пливучі хвилї осьвітлені вогнем вечірних промівїв сонця. Над усїм тяжів нерухомо воздух, округи панувала томляча тишина. Ксеня починає непокоїти ся. Я хочу тому запобічи і мої заміри єї висказати. Тимчасом Ксеня попередила мене. Підняла ся, взяла мою руку у свої дрожачі долонї, вклякла передо мною і впялила ся своїми благаючими темними зорями у мої очи. Вираз твари глубоко страдальний. Я хотїв заговорити, але вона рукою відвернула. Я сидїв як зачарований, вона лагідно і жалібно, але рішучо заговорила:

„Прости, дорогий друже! Прости невинній жертві неумолимої судьби! Я боролась до послїдної краплї моєї моральної сили против твого впливу на мою душу дївочу, але не встоялась. Ти може будеш мене винити за те. Але чиж винен той за те, що не в силї ходити, коли єму відняло ноги. Скажете, було бодритись! Та воно так, коли-б пробігав ся той із зісохлими ногами, він би виздоровів; але власне в тім цїла єго недоля, що не в силї ногами й рушити. Та в тім і мій упадок і моя пропасть, що менї в певнім напрямі відняло волю. Ратуй хоть себе, мій єдиний друже, бо я пропала, без ратунку пропала. Завтра приходить той, котрого нещасною нареченою я є“.

Вона умовкла, але зараз ще додала:

„Воно здаєть ся не могло инакше й бути, мій дорогий приятелю. Яж рідна дитина безталанної нашої спільної матери, нашої занапащеної України, тож однакову судьбу мусимо дїлити і ми вірні єї дїти. І він Українець, товариш при попередній спільній працї мого батька. Я замкну свої очи небавом на віки, але тих послїдних шість недїль, котрі з тобою прожила, вистарчить менї за довге житє. Виходу тут иньшого нема, я не зломлю даного слова, а знаю, що й ти на те не згодив би ся. Коли хочеш менї ще чимось осолодити недалекий конець мого сумного житя, то молю і благаю тебе: дай запевненє, що будеш шанувати своє житє! Прости, дорогий, прости і пращай на віки!“

Сонце як раз заходило; половина єго кружка була закрита землею. Послїдні єго кровавi промінї відбивала блескуча вода сюда на наш бік. Єї плечі і волос шовковий горіли кровавою поломіню. Я механічно звернув очи просто в ту ще видиму половину сонця, воно западало все глубше і глубше, та ни

Русини приймили би їх у своїх селах і містах так само радо, як приймали унїяти свого епископа, бо і православні люблять свою церков. Такі візитациї мають свій добрий бік — піднесене духа — якого не можна маловажити. Людям з тим добре і тому нема причини тому противити ся. Але п. Павлик відомий зі свого доброго серця: правдивої біди не бе, тілько якусь видуману. Не даром товариш Павлика Франко писав у поемі „Вандрівка Русина з бідою“ що Павлик каже обходити ся і з бідою гуманно. А у нас склала ся не біда, а п. Павлик не гуманний.

НОВИНКИ.

Чернівці, 9-го червня 1900.

Буковиньскі Русини! Не забувайте на „Народний Дім“ і при кождій нагоді збирайте складки.

На віче! Заповіджене вже нами віче відбуде ся у понеділок зелених сьвят о 2. годинї в салї музичного товариства. Сподіваємо ся численного приїзду не лише селян, але і інтелїґенциї. Пора догідна, сьвіт недалекий, отже приїзджайте!

Сегодня, в поминальну суботу, великий похід вийшов з православної церкви на кладовище на Горечи, щоби помолити ся за покійників. Цїлий день тисячі людий ходили по кладовищи або сидїли на могилах, як що року у поминальну суботу. На могилї Юрія Федьковича бачили ми богато учеників і товариство „Союз“. Ученики зложили гарний вінок на могилї поета і відсьпівали кілька пісень. Се дуже гарний обяв, що ученики памятають славного Буковинця.

Від редакциї „Буковини“. П. Осип Шпитко не належить від нинї до нашої редакциї. Просимо всї листи для „Буковини“ посилати лише на імя редакциї.

Конференция учителїв черновецкого повіта відбула ся в днях 6. і 7. с. м. у черновецкім ратуши. Коли буде оголошене докладне справоздане з сеї конференциї, то ми з ним познакомимо наших пп. учителїв у краю, бо важних резолюций не хочемо подавати з памяти. Тут лише зазначимо, що інспектор Вотта говорив між иньшим про методичне оброблене деяких предметів і про принимане дїтий до школи та увільнюване їх. Старший учитель Козак мав відчит про се, як би піднести і поправити повторну науку. Поставив вісїм резолюций, над котрими потім радила комісия. Потім вела ся нарада над темою: „Письменні вироби у ріжних категориях народної школи, їх скількість, поправка і иньше, що до сего відносить ся“. Нарада над сим була дуже оживлена, а закінчила ся внесенем учителя Льорбера: Що місяця має ся завдавати 6 задач, дві з викладової мови, дві з рахунків і дві з краєвої мови. Впрочім лишає ся учителеви волю давати ще ученикам меньші задачі до дому. Також лїкар Флїнкер мав відчит про шкільну гиґієну.

Іспити зрілости у буковиньских середних школах відбудуть ся: в Радівцях 18.—21. червня; в Чернівцах у реальній 22.—26. червня; в Сучаві 27. червня до 2. липня; в Чернівцах в ґімназиї 4.—16. липня (всюди під проводом інспектора Тумлїржа). В женьскій учительскій семинарії 2.—7. липня під проводом епископа Репти; в мужескій 9.—16. липня під проводом проф. унїв. Ціґлявера.

Конкурси розписані в вижницкім повіті до 15. липня с. р. на місця управителїв одноклясових шкіл в Довгополи, Стебнях, Конятинї, Мареничах і Яблоници, відтак на місця підучителїв або підучительок при більше-клясових школах в Вижници, Вашківцях, Карапчеві, Вилавчу, Милїеві, Мігові, Лукавци, Іспасї, Рускім-Банилові і Сторонци, всї з рускою викладовою мовою.

„Родина“. Як зачуваємо, в Чернівцях основуе ся „Українско-руске ремісниче товариство „Родина“. Статути вже подані правительству до затвердженя.

Нещаслива пригода. Дня 5. червня с. р. пішов купати ся під греблю на ріцї Серетї 22-лїтний парубок Семен Миронюк, син Дмитра з Панки-Забагної. Купаючи ся, запутав ся, видко, у прутє, з котрого зроблена млиньска гребля, а що не вмів плавати, утопив ся. Про такі пригоди в лїтї читаємо в часописях і иньших країв; всюди що року лучае ся таке. Треба би людям більше пильнувати ся, бо смерть не трубить, коли губить.

У Лопушні, в повіті вижницкім, від 15. червня до 15. вересня, підчас купелїв, буде отворена почта.

Відклик. „Коли се все правда, що відповіла віденьска „Сїч“ у „Буковинї“ ч. 59., то я радо відкликаю всї свої замітки про товариство „Сїч“, подані мною у 56. числї „Буковини“, хоч не приймаю нїяких невідповідних заміток на адресу моєї особи. Даю слово чести, що я не бачив Сїчовиків на вечерницях, хоч глядав їх, не чув, щоб їх витав голова і не чув бесїди їх заступника. Тому дай Боже, щоб се була правда, що пише „Сїч“. Не маю звичаю нападати без причини. *Робітник*“. — Сим уважаємо суперечку про „Сїч“ закінченою і дальших дописий у сїй справі не приймаємо.

Новий польский театр у Львові. Новий директор польского театру Павлїковский робить всякі заходи, щоби львівский польский театр поставити на справдї артистичній вижинї. Саме тепер навідуе театри заграничні і значнїйші в Австриї, щоби лїпших артистів заанґажувати для Львова. В будучім артистичнім перзоналї польского театру займуть одно з найвизначнїйших місць рускі сьпівучі сили. Именно Павлїковский заанґажував до тепер п. Мишугу і паню Лопатиньску, навязав зносини з Гушалевичом, першим тенором нїмецкої опери в Празї. Кромі сего Павлїковский вибирае ся на Україну, щоби з тамошних театрів придбати артистів драматичних. Також хоче Павлїковский зірвати з дотеперішним шовінїстичним заслїпленем і виставити кілька знаменитих українських штук, а вступом до сего мають бути опери Лисенка.

120 разів заручений. Купець Альойс Франкенберґер родом з Баварії ставав тамтого тижня перед судом присяжних в Ґрацу і зложив слїдуюче зізнане: „Я родив ся в Енґертогам коло Пассав 1855 р., а скінчивши середну школу, дармував в маетности мого батька. Коли батько в 1881 р. помер, казав я через фактора продати маетність за 100.000 марок і поїхав насамперед до Америки, а відтак їздив по цїлім сьвіті. Коли вже гроший не стало, вступив я в Альжірі до леґії чужинцїв. В грудни 1897 р. приїхав я з Альжіру до Монахова і дістав там посаду книговодця в міщанськім бровари. Але по 16-лїтнім ваґабундованю не подобало ся менї тихе спокійне житє канцелярийне і я поїхав до Ґрацу, де не роздумуючи багато, пустив ся на туманене дївчат, що буду з ними женити ся. Я подав до ґазет слїдуючу оповістку: „Дами, що мають охоту віддати ся за маючого пана, нехай зголосять ся до мене“. — Мене засипали предложенями. Маючі дами, ґувернантки, бони, служниці до всего і т. д. старали ся о мене. Я заручав ся з кождою і жив з кождою кілька недїль щасливо. Придбавши в той спосіб кілька тисячів риньских, пішов я знову до Монахова, де зробив знову знакомство з кількана йцяти молодими і старими вдовицями і то з добрим успіхом фінансовим. З Монахова пішов я до Пассав, де заручив ся з 12 дївчатами і здобув у них 5000 марок. Моя тринайцята наречена в Пассав намовила мене, щоби я з нею утїк і з нею прогуляв я тих 5000 марок. Відтак приїхав я без нареченої знову до Монахова та заручив ся тут знову з кількома вдовицями і дївчатами. Мої доходи походячі з туманеня дївчат же нитьбою позваляли менї жити зі всякими вигодами. Відтак поїхав я до Відня, а звідтам знов до Ґрацу, де моя перша наречена казала мене арештувати. Всего на всего був я заручений 120 разів“. — Суд засудив сего стодвайцятькратного нареченого на півтретя року тяжкого криміналу, а відтак на видане баварским властям, котрі знов засудять его на дальших кілька лїт.

Курс ткацтва. С намір, отворити при тутешній учительскій жіночій семинарії підчас вакаций курс ткацтва для учительок. Видїл краєвий запросив панни Евгенію Ярошиньску і Браїлян на нараду дня 13. червня с. р., як би то зробити, бо они вчили ся ткацтва.

Просьвіта народних мас. На тисячу молодцїв, що ставали минувшого року до військової бранки, було анальфабетів в Росиї 738, в Іспанії 700, в Італії 480, в Австриї 388, в Бельґії 154, в Анґлії 127, Франциї 123, в Голяндиї 18, в Нїмеччині 12, в Швайцарії 5, в Швециї 4. З тої цїкавої статистики видимо, що наша держава находить ся якраз в компанії таких держав, де власть тьми безмежно царствуе. Стоїть вона побіч Росиї та здеґенерованих південно-европейских держав, де крайний ультрамонтанїзм вигриз всяку свободнїйшу і культурнїйшу думку. Видимо дальше, що від кількадесяти років Австрия не посунула ся ні кроком на перед. Причина сего ясна; так мстить ся легковажене всяких потреб і домагань темних робучих верств. Молодїж робучого населеня, остаючого в крайній нуждї, не має спроможности набувати найелементарнїйшу осьвіту; і на се не поможе ні примус шкільний, ні кари за непосилане дїтий до школи, поки не подбае ся з одної сторони о те, щоби нарід не пропадав у нуждї, а з другої о таке уладжене народних шкіл, щоби народови подавали справдїшну та тим самим пожиточну просьвіту. В Галичинї було в р. 1891 на 6,607.816 душ населеня аж 3,765.700 анальфабетів! Чи може бути щось соромнїйшого і більше пригноблюючого над ті цифри? На Буковинї також не лїпше.

Відважні жінки. Подібне нещасте, яке лучило ся недавно в Чікаґо, може лучити ся також і по наших містах, де е трамваї, тому не від річи буде про него згадати. Миш, цїлком звичайна собі миш була причиною здержаня трамваевого руху. — В переповненім трамваевім возї побачила одна із пасажирок миш, та зі страху счинила великий крик. На се як би на команду почали також другі панї верещати та навіть вилазити на лавки. Счинив ся заколот, так, що кондуктор стратив геть голову, та приказав візникови станути, а сам устроїв польоване на непрошеного гостя. По півгодинній біганинї миш вискочила з ваґона і спаслась від смерти утечею,

---

кло чим хвиля все більше. Дивлючись на те пропадаюче сонце, здавалось менї, що се я. Очи мої дивились просто в той вогонь, але сьвітло чогось їх вже не разило, вони отупіли і остовпіли. В їх очах починає все чогось тратити свої виразні риси, здаєть ся все поринає в якусь небувалу мраку, менї мрачно в очах. Усе зачинає чогось хитатись, все дуще, дуще, сильнїйше, вже крутить ся все в округ мене бішено, скажено і підо мною колишесь крісло і земля. Ріка і степ женуть шаленим вихром округ сьвіта, але шуму не чути. Я зовсїм задеревів і не знаю, що дїесь зі мною, нїчого не чую, не виджу, лиш те, як сиплесь на руки жар і проникае вогонь моє тїло, — се єї поцїлунки!“...

Мартинко замовк на хвильку. В хатї стало тихо наче в гробі, лиш під підлогою чути, як шкрабають всюди присутні миши. Місяць перейшов вже по підлозї і зійшов на двері бічної стїни, та сьвітив ще лиш вузенькою смужкою. Я мовчав, думав, що Мартинко вже перестане, але він знов заговорив.

„З минулих давних часів оповідають записки“, казав він дальше, „що жертвам призначеним до спаленя на кострі давали вперед якийсь напиток, аби їх заморочити. Під впливом того напитку нещасні жертви глядїли байдужно тупим оком на поломінї, що огортали їх тїло, отупілі їх нерви чутя не приводили їм до сьвідомости біль нї жах. Вони минали ся мабуть без мук.

В подібнім положеню находивсь і я в тій хвили. Але порівнане лиш по части влучне. Бо на кострах спалені жертви не приходили дїйстно нїколи більше до того, щоб відчути муки і болї страшної смерти, в мене-ж як раз противно.

Воно страшно, згоріти живцем на кострі! Але ще гірше і страшнїйше мучитись в полуминї безконечних терпінь зболїлої душі!“

Я вискочив із ліжка, присїв коло Мартинка, та успокоював як знав і міг. Він дїйстно спамятав ся зараз, жалував, що забрав менї цїлу ніч і просив, щоб я ляг спати. Але я довго ще не міг заснути, хоть вже було над ранком. На мене зробило его оповіданє велике враженє так своїм змістом, як і майстерским віддапєм пережитої недолї.

На другий день спали ми майже до обіду. Пообідавши, пішли у полудньшний лїс, зійшли у яр до потічка Гомульця. Я старав ся займати его індіферентними справами, як студіями над покладами Чівчина, в чім він був майстром. Він порівнував сї поклади із другими, які єму лучалось бачити в чужих землях десь там аж в Японії, Китаю, Сибірі, на Кавказї і и.

На декотрих місцях задержали ся ми в малинах, суницях, афинах і так нога за ногою, або перескакуючи з каменя на камінь, та з одного боку потічка на другий, додрапали ся поволи аж в головиці (до жерела) Гомульця. Пополудень перейшов нам не знати коли. Сонце вже клонилось над вечір, як ми стали вертати полониною до дому. Ватаг трумбітав вже до повороту овець і кізь. Я забрав фляшки на кізе молоко і пішов з Мартинком до тої другої колиби. Відти вертали ми вже смерком до дому. Тут крутив ся Василь вже коло вогню і лагодив вечерю. Мартинко вимовив собі ще за дня на вечерю нїчого більше, як суниць в солодкій сметанї з теплою кулешкою. Василь не міг вправдї поняти, як можна зрезїґнувати на его гуслянку і банушу, але мусїв врешті підчинитись нашій волї, хитаючи з дива головою, думаючи „пожаль ся Боже над такими примхами паньскими“. Я, відходячи ще в полудне від хати, зарядив, щоби пастухи через день узбирали суниць.

Повечерявши, лягли ми нїби спати, але місяць сьміяв ся з того крізь вікно і дивив ся своїм блїдим, лагідним сьвітлом пильнїйше як вчера до хати. Він не дивив ся вправдї на нас, але лляв свої сьвітлі струї попри нас на підлогу. Відси відбивалось воно на стели і мерехтїло дошками стїни, нїби снуючи якусь нечувану тканину із ниточок торочених із наших до стелї очима звернених голов. Він жеж майстер у тім, в тороченю безконечних вечірних думок-згадок. Тому заслонюєсь від него, хто хоче місячної пори спокійно спати. Я-ж не сповнив ще нїколи такого недружного вчинку, жию з місяцем в найприязнїйших зносинах і не бажаю на самотї нїкого так щиро, як того его спокійного тканя сьвітлих сїтий із туги сердець та людских думок.

Мартинко лежав на постели так само як вчера сперши голову

але за той час наїхало кілька иньших ваґонів та всї стояли, поки не вигнано проклятого сотворіня. Вкінци перелякані панї розсїли ся вдоволені в безпечнім вже ваґонї, а пасажири кільканайцятьох спізнених возів кляли, скілько влїзло ся, на жіночих страхополохів.

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

Три дукати.

Мій кум Василь, коли оповідає що цїкавого, то так дуже розкидає руками, що не хотячи міг би й виполичкувати, як би тогди хто стояв близько него. Він і тепер так — на плечах тайстра, в руках груба палиця — стояв біля керницї і видко оповідав щось там стоячим людим, бо вимахував у повітрю деренівкою, немов би єго зі всїх боків собаки обпали.

Пішов і я до гурту; захотїлось яку новину почути.

— Та розкажіть і менї, куме! — кажу. — Ви тепер з міста, бачу. Що ви там бачили?

— Розкажіть, розкажіть і нам лїпше про тоті три дукати! — просили люди.

— Які там три дукати? — каже сердито Василь і тарахнув палицею по воротах — то три примхи були і більше нїчого!...

— Які три примхи? — сьміємо ся.

— Та такі три примхи, що три примхи, тай годї!

— Ну, тай годї, — кажу, — тай конець бесїдї...

— Нї, тут ще не годї — похопив вже лагіднїйше Василь — тут було щось таке, як з моєю коровою. — І зачав оповідати.

— Знаєте, як я вийшов раз з якимось там Янклем, що я єго власну корову нїби то єму за 70 левів поміг виторгувати. Я тогди закляв ся, що, доки житя мого, з жидом в жадну справу більше не заходити-му та єго, як нечистого, обминати. Але від напасти не пропасти! Як має яка біда чоловіка спіткати, то вже єго й на печі найде. Сьміяли ся з горбатого Семена, що в цебрі з помиями втопив ся; та гадаєте, що мали рацию? Вірте, що нї! Бо біда не по лїсї, а по людях ходить. От яке тото! Я тогди нї в корчмі не був, навіть і горівки нїгде не видїв, оттак іду собі того понедїлка з торгу до дому та медитую у своїй голові, котру би дїру насамперед тими 32-ома левами, що я за теличку уторгував, заткати, аж тут за мною — шляп, шляп! — жидок іде.

— Буду мати кумпанїю — каже.

— Та сам нечистий тебе наднїс, — думаю. — Що-ж, ідїм разом, утїкати не буду.

Ідемо. Жидок випитує ся, відки й куди я йду, що на ярмарку продав! а я кажу.

Не-задовго надігнала нас і стала минати повна з жидами фіра. Мій жидок заговорив по свойому щось до тамтих на возї, і вони зараз спинили конї. Я вже тїшив ся, що возьмуть і сего між себе і таким чином позбуду ся свого товариша. Але нї! Погаркали, погаркали між собою, мій товариш щось всунув одному в руку, вони зареготали ся всї тай пігнали кілько мога на перед.

— Ото лайдаки! не хотїли мене взяти — жалував ся жид.

— Та ще й якісь знакомі тобі — кажу. — Ти щось передав їм; певне якийсь дарунок дїтям.

— Лихо їм а не дарунок! От письмо передав до того села, звідки вони. Дивіть, що то за жидівска віра! — каже. — Я лагоджу ся сїдати, а він зареготав ся як кобила, тай вйо! і лишив мене.... Ну, най жене й до дїдька!

Я сьмію ся з заклопотаного жидка, говорю дещо до него, а він і не обізве ся, як глухий. Впялив очи наперед себе в дорогу, іде і щось мугиче собі під носом.

— Що ти, небоже, борухи відправляєш? — кажу. — Штудеруєш, як би хлопа здурити та своїй Рухлї на сабаш ґуґіль придбати, га?!

— Як ви се могли вгадати, бадїку? — каже весело до мене. — Я тепер як раз лиш за сабаш і гадаю, та сего тижня якось менї щастє не веде ся. Але... ого, адїть, уже й є! — крикнув мов опарений і пустив ся до пуляреса, що лежав у поросї серед дороги.

Але я був звиннїйший, і в ту мить був пулярес у моїх руках.

— Ну, дайте-ж сюди — каже трохи маркітний жидок і тягне менї з рук пулярес.

— Що дати, може се твій? — кажу. — Я собі найшов.

— Що найшов, хто найшов? Я єго найшов, бо я єго перший побачив! — кричить пейсатий.

— Чекай, не верещи! — кажу. — Ти вздрів, а я підняв; що в нїм є: подїлимо ся.

Жид мовчить; здає ся, пристав.

Отворяю, а там три гроші; нї то леви, нї то корони, якісь жовті, блискучі...

— То московскі золоті дукати, — каже підскакуючи з радости мій товариш — кождий дванайцять левів варта.

Дивлю ся, — акурат такий один, лиш трошки меньший, і в нашої двірнички на коралях є. Справдї, се дукати...

Даю єму один тай пулярес, а собі беру два. Та жидиско не хоче; імив мене за руку, тримає та кричить: — Се рабунок! Се всї мої гроші, я найшов собі. Як хочеш, то відкупи собі від мене, а нї то з шандарами говорити меш.

— Що тут дїяти, гей? — думаю. — Жидови не тяжко ще мене і в біду всадити. Але, хоч би не знати що, другого дуката єму не дам, хоть най трісне зі злости; я-ж з роду-віку не мав ще таких гроший у своїх руках.

— Та якого-ж ти ще лиха хочеш від мене, Юдо?

— Або дуката, або дванайцять левів — кричить.

— На десять та відчепи ся!

Жидиско чухав собі пейси, думав, думав, взяв десятку, і ми розійшли ся.

Тїшив ся я своєю нахідкою, а жінка як узріла, то аж не тямила ся з радощів. Зараз витягнула із скринї свої коралї і поклала на них червінцї. Сї-ж як засияють! а вона мене за шию і аж двічи в самі губи поцїлувала. От коли баба добра! Припала до мене: — „Попробивай та попробивай їх, чоловіче; я їх собі на коралї присилю і в недїлю до церкви возьму!“

— Чекай, гов, жінко! — кажу. — Такі дорогі гроші чейже і дїравити шкода. В недїлю піду до міста, дам до них вушка приробити, так тогди вже й прибереш ся ними; а тепер лиш треба добре сховати та язик за зубами потримати.

Вона й послухала, гроші сховала, але з язиком не могла собі дати ради; видко свербів дуже!

Ще й тиждень не проминув, а в селї вже ходила чутка, що я найшов великі гроші. Через те я вчера й гостї мав: прийшли шандарі і цїле обійстє менї горі корінем перевернули; за грішми шукали. Найшли пятку за сволоком — взяли, найшли 22 леви з телички — взяли, було жінчине монество в скринї — і то взяли; лиш дукатів, що тогди в мене були за поясом, не найшли. Все то помандрувало з шандарами до міста до суду. Розуміє ся, і я не лишив ся, мусїв шандарам до міста перевести. Там я переночував собі, а тепер іду до дому.

— Що-ж ви там панам казали? — питаю.

— Казав правду так, як було.

— І повірили, що ви казали?

— Мусїли! Їм все лиш доказів треба. Ну, я й довів їм тим, що найшов: кинув перед них на стіл найдені дукати і конець; всякого лиха позбув ся.

— Ще щастє, що не заперли вас там — кажу.

— За що, що нехрист витуманив у мене десятку?

— А! — витуманив? — крикнули всї.

— Бо то був диявол в людскім тїлї, грішний мантїй; а сї дукати — то прості марки бронзові.

При тих словах витягнув він ізза пояса завинені в папері дві круглі, жовті бляшки завбільшки срібної корони.

Ми лиш посвистали задивовані...

Іван Бажаньский.

на руку і лікоть, та дививсь знов в ту сьвітлу тканину місячну на підлозї.

Я відчував добре, що в єго душі дїялось, тому рішив ся перебити єго сумованє.

„Знаєш, Мартинку, я не хотїв більше твоїх ран дотикати ся і їх ще дальше розранювати, але виджу, що не буде супокою, доки не відкриєш менї всї свої душевні рани. Я гадаю, що можеш менї хід твого дальшого житя від тої памятної і трогаючої хвилї, де ти вчера урвав, чим скорше загальними нарисами оповісти, бо думаю, що чей судьба тебе опісля не переслїдувала вже в такий немилосерний спосіб“.

Мартинко зареготав ся несамовито. „Ще гірше, ще лютїйше! Просто так, як би якесь проклятє сповнялось на менї, хоть я нїколи не зробив нїкому сьвідомо нїякої кривди“.

„Я знаю, що ти неспосібний до того“ перервав я єго розпучливу бесїду.

(Дальше буде).

Телєґрами „Буковини“.

Відень, 9. червня. Раду державну сегодня замкнено. (Для поясненя мусимо додати до телеґрами таке: Се була 16. сесия ради державної, скликана на 6. с. м. Радила всего три днї. Властиво не була се нїяка рада, бо Чехи робили велику обструкцию через три днї і так звели засїданя на нїнащо. Вчера радили відпоручники ріжних клюбів, чи не дало би ся як перемогти Чехів. Не вдало ся і тому парлямент замкнено. Як скличуть на ново, то мусять знову вибирати президию і всї комісиї. Але може бути, що розвяжуть раду державну.)

Льондон, 9. червня. Дописуватель Daily express Райц мав розмову з Кріґером підчас облоги Преториї, котру, як відомо, уже заняли Анґлїки. Важне з розмови те: Кріґер казав, що тілько тепер починає ся справдї війна, облога Преториї (і занятє) се ще не конець війнї. Райц замітив, що війна обійме цїлий край, а бури цофнуть ся до Лїденбурґу, де довго можна відпирати ворога.

Не забувайте

на докінченє будови

„Народного Дому“

в Чернівцях.

Справозданє Касове „Рускої Каси“.

за місяць май 1900 року.

А) Приходи.

На початку місяця к.	с.	в протягу місяця прибуло	к.	с.	З кінцем місяця к.	с.
16	—	1. На фонд резерв. загальний	56	13	72	13
407	—	2. На фонд резер. товар.	796	84	796	84
9984	92	3. Вложено паїв	450	96	857	96
5810	77	4. Вложено вкладок щадн.	3097	43	13082	35
2177	69	5. Звернено пожичок на скрипти	1682	—	7492	77
1341	20	6. „ „ на векслї	2303	—	4480	69
213	43	7. Побрано відсотків	508	79	1849	99
		8. На адмінїстрацию побрано	96	25	309	68
19951	01		8991	40	28942	41
3349	70	9. Готівка	419	48	3349	70
23300	71		9410	88	32292	11

Б) Розходи.

На початку місяця к.	с.	в протягу місяця убуло	к.	с.	З кінцем місяця к.	с.
2464	40	1. Виплачено паїв (з того дивід. 47к. 32с.)	127	32	2591	72
8424	19	2. Виплачено вкладок щадн.	1779	33	10203	52
4860	—	3. Дано пожичок на скрипти	1540	—	6400	—
6830	—	4. „ „ на векслї	1640	—	8470	—
143	89	5. Виплачено відсотків	1	76	145	65
143	47	6. Виплачено коштів адм.	25	53	169	—
15	28	7. Виплачено оплат скарбових	—	—	15	28
		8. Розділ чистого зиску	2656	18	2656	18
			7770	12	30652	35
		9. Готівка (Сальдо)	1640	76	1640	76
			9410	88	32292	11

В місяцю квітни вступило 3 нових членів з паями деклярованими на суму 120 корон, а дїйсно вплатили 80 корон:, виступили 2 члени з паями на суму 80 корон.

Дирекция:

Єр. Пігуляк
голова.

Антін Клим
член старшини.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Хто хоче добре і по властивій цїнї купити, най йде до

СКЛАДУ ТОВАРІВ Б. БАЛЬТІНЕСТРА (МОЛОДШОГО),

улиця Головна ч. 3. ЧЕРНІВЦЇ, улиця Головна ч. 3.

НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР.

Соломяні капелюхи, для панів, хлопцїв і дїтий.

Лїтні капелюхи легонькі, фільцові і Loden, полискуючі, Drapp і в всїляких модних фарбах.

Товари обувяні, лиш добрі фабрикати для панів, дам, дївчат і дїтий. Головний склад францускої фабрики обуви A. Capek і Howlett & White, в Анґлїї. — Lawntennis-черевики і білі черевики ірхові.

Сандали Кнайпа ріжної величини.

Домові черевики всїлякої якости.

Всїлякі артикули для їздцїв колисом для панів і хлопцїв.

Парасольки від сонця найновійші і найлїпші, чорні і кольорові для дам, дївчат і дїтий.

Парасолї від дощу для дам, панів і хлопцїв, як також парасолї від тїни для панів. (Schattenspender).

Рукавички з ниток для пань панів і дїтий.

Рукавички з Ґреноблї (у Франциї) і з найлїпших тукраєвих фабрик. Glacè-рукавички під повною ґваранцию.

Біля з найсолїднійших фабрик під ґваранцию, біле і в ріжних модних красках для панів і хлопцїв.

Сорочки для туристів з „Zellengewebe“ найновійшого фасону.

Краватки на лїто в найновійшім анґлїйскім родї.

Панчохи, хустини, пасочки всїлякого рода.

Посилки на провінцию все відворотною почтою.

Склад ц. к. привілейної фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Рік заснованя 1892.

Інформациї і посередництво до заключеня обезпечень житєвих в найкористнїйших комбінациях.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНЇСТЕР

перше і одиноке руске Товариство асекурацийне, обезпечає будинки, уряджене домашне, скот, господарскі знаряди, збіже в зернї і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід огневих.**

Стан фондів ґваранцийних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий .	245.814 кор.	52 сот.	486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій .	148.480 „	— „	
„ спеціяльна	1.624 „	80 „	
Фонд основний .	72.000 „	— „	
„ емиритальний	18.166 „	60 „	

Тарифи „Днїстра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди лїквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року виносили виплачені **шкоди** 1.669.565 кор. 38 сот. **Полїси** „Днїстра“ приймає **Банк краєвий** при **пожичках** гіпотечних.

На житє можна обезпечатись **через „Днїстер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові,** котре дає найкористнїйші услівя, преставяє своїми фондами найбільшу ґваранцию і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришенє зареєстровазне з обмеженою порукою, удїляє **пожички** *за опатою* 5 ½% *і* 1% *додатку на кошта адмінїстрацийні* заінтабуляциєю або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до опроцентованя від **членів і третих осіб** по **4%.** Удїл членьский виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і пожичку дістати може тілько член обезпечений в „Днїстрі“. Інформациї удїляє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїленє аґенций в окрестностях **де нема** близько аґентів „Днїстра“, **приймає ся.** „Днїстер“ виплатив аґентам по конець 1890 р. провізиї 216.714 кор.

Пожички для членів Тов. взаїмних обезп. і взаїмн. кред. „Днїстер“ на 5½% і 1% додатку на кош. адм.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складї

в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Важне для кождого!

ВИПРОДАЖ!

За неімовірно тану цїну бо за 2 зр. 95 кр., можна получити ґарнїтурик складаючий ся з **чотирнайцять** вартостевих понизшевисказаних елеґанцких предметів:

1 кешенковий годинник никлевий Анкер Рем. (на жадане посріблений), з красно ґравірованим моноґрамом найправильнїйше показуючий з трилїтною ґваранциєю.
1 никлевий ланцушок до годинника з сильветкою париского систему.
1 прегарна шпилька до краватки з брилянтом.
1 пара спінок до маншетів з маркою „Garantie.“
1 ґарнїтур складаючий ся з 5 штук спінок до ковняриків.
1 пара срібних кульчиків.
1 золотий перстень з красним каміньчиком.
1 кишенькове зеркальце в етуї.

Ті всї предмети враз з годинником получить ся за послїплатою або посилаючи гроші наперед до фірми

БРАТЯ ГУРВІЦ

дім експортовий **в Кракові,** Страдом ч. 17.

На случай якби ся неподобали кому висше згадані предмети, може їх до 8 день по отриманю звернути назад фірмі, котра обовязує ся вернути купуючому гроші.

Богато ілюстровані катальоґи юбілерских товарів висилає ся на жадане Gratis і franco.

Пошукує ся також за відспродавцями і аґентами.

Найсильнїйші і найвисше на цїлім европейскім континенті положені мулові купелї в межирічу Дорни і Золотої Бистрицї в **Дорнї** на Буковинї. Сезон від 1. червня до 30. вересня. Послїдна стация зелїзнича Кімполюнґ з численними полученями до кождого поїзду. Театр, концерти, Lawn-Tennis, Croquet, їзда біциклями, забави дїточі. Прогульки в околицю фірами, верхом або сплавами.

В краснім купелевім забудованю мож побирати купелї після наймодернїйших системів. Курация гидропатична послугуєсь вишколеною обслугою. Курациї молочно-жентичні. Ново отворений дім курацийний з гарними салями їдальними, концертовими, білярдовими. Харч у власнім зарядї. На замовленя резервує ц. к. заряд купелевий комнати в купелевім готелю, урядженім з найбільшим комфортом. В місяцях червни і вересню кошта купелїв і оплата помешкань значно обнижені.

Яко напій холодячий і помічний на катар і хрипку уживаєсь квас алькалїчний з Пояна-Неґрі, поручений ц. к. зарядом купелевим. (Можна єго набувати також в ц. к. дирекциї дібр в Чернівцях по цїнї 30 сот. за ¾ фляшки, а 34 сот. за фляшку лїтрову. Порожні фляшки приймають ся наповорот; за зворот фляшки платить ся в Чернівцях 8 сот., в Кімполюнґу 10 сот.)

Видає товариство **„Руска Рада“** в Черніцвях

За редакцию відповідає **Іван Созанский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Відсутні числа

Ч. 71. Чернівці, пятниця дня 16. (29.) червня 1900 р. Рочник XVI.

БУКОВИНА

Виходить в Чернівцях
що середи, пятниці і неділї.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улица Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Передплата на „Буковину“
на цїлий рік . . . 20 Кор. — сот.
на пів року . . . . 10 „ — „
на чверть року . . 5 „ — „
на місяць . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Буковиньска і галицка Русь.

I.

У „Буковинї“ друкувала ся в рр. 1897 і 1898 праця проф. Стоцкого п. з. „Буковиньска Русь“. Але автор не подав у „Буковинї“ остатнї частини своєї працї, тілько вже видав єї книжкою п. з. „Буковиньска Русь“ разом з тим, що було в нашій часописи. Ся книжка вийшла сего року з друку і певно находить ся в богато руках та служить добрим порадником тим, що хочуть пізнати історию буков. Руси за остатних сто лїт. Галицкі Русини ще не мають такої істориї гал. Руси, Українцї також не мають своєї. Правда й те, що їм труднїйше постарати ся про таку історию, бо в них і народу більше і житє було здавна більше дїяльне (в порівнаню з Буковиною), а в нас правдива користна дїяльність почала ся зовсїм недавно. Але що ми сих кільканайцять остатних лїт жили прискореним темпом, то й доскочили уже не одного того, що мають і гал. і укр. Русини, а деяке добро маємо й таке, якого не мають і наші земляки поза межами Буковини.

Доробивши ся отак троха лїпших відносин житя, мусимо ми, буковиньскі Русини, все тепер мати на увазї те, що дїяло ся, аби знати, що діяти на будуче. Перше, раді-не-раді, спускали ся ми на то, що за нас і для нас зроблять галицкі Русини; тепер же настала вже пора, щоб ми більше числили на свої власні сили, приймаючи, розуміє ся, з подякою се, що користного і розумного бачимо і можемо дістати у Галичан і Українців. А щоби знати, що ми добрго чи злого діставали перше від наших найблизших сусїдів, гал. Русинів, то тепер є на порі пригадати собі дещо з істориї нашого краю. Основою до того може нам служити згадана книжка проф. Стоцкого.

Прочитавши сю книжку, я поставив собі питане: *Які-ж були доси відносини галицких Русинів до буковиньских?* Се питане, гадаю, може обходити гал. і бук. Русинів з такої причини: Наслїдком обставин галицка Русь стала культурним осередком всїх українсько-руских земель. Тепер, коли найважнїйші і найдїяльнїйші товариства є в Галичинї, ся гадка, що галицка Русь є нашим культурним осередком, більше певна, як була коли-небудь. Сьвідомість сего може не є така велика у самих галицких Русинів, як є у тих Русинів, що жиють поза Галичиною. Ті Русини поза Галичиною відчувають сяк або так експанзивну силу галицкого осередка і мають до него деякі бажаня і деякі рахунки з ним. Ті бажаня і ті рахунки повинні знати галицкі Русини, бо їх вплив на українську, буковиньску і угорску Русь — се їх загранична политика. У тій политицї вони можуть богато помогти і богато пошкодити. Сьвідомо шкодити щирий Русин не захоче, але проте може несьвідомо шкодити з причиин незнаня відносин. Отже пізнати і „заграничні“ відносини земляків — се обовязок галицких Русинів, у котрих Русь не замкнена Сяном, Збручем і Прутом. У галицких Русинів видко від часу до часу охоту сьвідомо, з наміром устромлювати руки в справи заграничних земляків (н. пр. остатними роками угорских), але те все дїє ся несистематично, лише часом. Тимчасом уже з тим засобом сили, який є у галицкої Руси, вона може справдї в неоднім помогти землякам за Карпатами, за Прутом і за Збручем, і при тім анї троха самої себе не кривдити, а противно, і собі помогти таким способом. Як галицкі Русини розуміли сю справу доси у відношеню до Буковини, *при отсе я й хочу повести річ.*

Всї буковиньскі Русини тямлять дуже добре, що їх є *десять разів меньше*, як галицких, і навіть о половину меньше, як угорских Русинів, бо всего 268.000. Вся буковиньска Русь — се так *як би який повіт у Галичинї*, тілько щастє его таке, що він не у Галичинї. Через те, що ся руска земля опинила ся в иньшім австрийскім краю і управляє ся иньшими краєвими законами, а при тім живе в иньших обставинах, вона переживає иньшу історию, як галицко-рускі повіти. Буковиньска Русь — се наші „kresy“, руский здоровий клин, вбитий поміж ріжнородні буковиньскі елементи. Від всходу росийска границя, від заходу Карпати і Мадярщина, від полудня живе тїло румуньске, в котре заїхав руский клин. Томуй, що Румуни мають сильну моральну підпору в королївстві, в семигородских і угорских Румунах, то вони раді би руский клин вибити своїм клином, так, щоб Русини сїли собі на *лївім* березї Прута, від півночи, і плакали, як колись жиди на Вавилоньских ріках, за чудесною землею, що родить таку славну мамалиґу... Але справа не така легка і отсе вибиване клина клином — се істория руско-волоских відносин.

Як буковиньскі Волохи все опирають ся на королївстві румуньскім, на семигородских і угорских Волохах, від тих своїх „заграничних“ земляків завсїгди мали і мають поміч, — так само очивидно і буковиньским Русинам у потребі треба було, і тепер ще треба оглядати ся за помочию сильнїйших Русинів. Де-ж їм сих Русинів глядати? Україна і угорска Русь самі потребують опіки, — лишає ся одна галицка Русь. Коли-ж так, то й не диво, що Буковинцї, привязані до своєї землї, пильно перечисляють заслуги і гріхи галицко-рускої заграничної политики і потроха носом крутять, коли бачать н. пр., як львівска руска молодїж „відкриває“ угорску Русь, навязує зносини, пише про неї, кричить, що треба помагати і т. п. Корінний Буковинець *думає собі при тім:* „Все те дуже гарно, але чому *про нас* нїхто не думає? Ми вже є, ми вже дещо зробили, зробили стілько, що нїчого нам і соромити ся, не то, що угорска Русь, але нам придалась би ще поміч, — і от про нас забувають! А у нас уже і ґрунт до роботи підготовлений! Тілько приходїть і поможіть!“ Тимчасом галицким Русинам цїкавійше відкривати угорску Русь. Чи може вони вже такі певні, що буковиньска Русь не пропаде? Чи може думають: „ми вже довели вас до розуму, робіть же тепер самі на себе!“ Менї здає ся, що відповісти на сї питаня можна лише так, що Буковинець не без причини може собі думати, що чим же він гірший від угорского Русина? Треба й на него не забувати. А що до того, як галицкі Русини доводили Буковинцїв до розуму, то ось на се відповідь з книжки Стоцкого.

Говорить ся перше про часи до 1848-ого року:

„Русинам буковиньским (1848 р.) не було нї відки запомоги, підпори, заохоти, проводу. Помимо того, що від 1786. р. аж до 1849 Буковина сполучена була яко черновецкий округ тїсно з Галичиною, не було майже жадних взаємин між Русинами галицкими або буковиньскими в тій добі; тілько всего і було: що деякі Галичани (питомцї львівскої семинарий) *приймили православіє* і стали сьвященниками на Буковинї; що кілька гр.-кат. сьвященників прийшло із Галичини на Буковину та що кілька урядників і професорів зайшло сюди, але-ж вони губили ся без слїду поміж загалом

Верховиньскі згадки.

(*Дальше*).

Пізні цьвіти.

Стою у зїльнику. Дивлю ся на цьвіти, вони жаріють, барвами горять. Вербини і фльокси звернули оченята на мене та глядять так приязно, так мило менї в очи, зазирають у душу, мов би знали, чому я так нерухомо стою над ними.

Навкруги мене тихо й вітрець не дише, все стоїть тихо, лиш мотилики пустують по цьвітах, цїлують їх у красні солодкі усточка.

Я стою та дивлю ся на сю іділлю, тай — думи сную. Гадки снують ся клубками у мозку; цїлий перебіг житя стелить ся рядами перед оком зворушеної душі. Один образ виринає, хвилинку чекає, зараз потопає, другий виринає, потопає, третїй, пятий, сотий і кінця тому не має! Виринає образ весни.

Чую вітри мягкі; снїги, леди никнуть. Промінї сонця сьвітлом-теплотою будять усе, *що було завмерло*. Гори й доли зеленїють, усе *вбирає ся цьвітом*. Тепер цьвітна хвиля. А цьвіту мета? Весело лелїти, цїлувати ся, безмежно любити!

І соловейко отсе знає, милої шукає, тьохкає-кличе, душу виливає.

Розуміють отсе також хлопець і дївчина. У зеленім гаю над потоком, у обіймах груди їх хвилюють, уста в уста поринають, душа в душу тоне. Визискують свою цьвітну хвилю.

Бо у лїтї спека зітре пух весняний, зівяне сьвіжість, задеревіє нїжність, лїчко зблїдне, піт з чола проллєть ся.

Заносить ся на осїнь. Тут і останки колишнього цьвіту, колишнїх мрій і надїй, колишнїх утїх і буйних замірів починають обсипувати ся, як лист на деревинї. Стане глухо і пусто у серцю. „Тодї, як око за квітками гляне, то лиш заплаче на студений сьвіт“.

Загуде зима. Потисне морозом, загинуть цьвіти, навіть тїнь їх по шибах зацїпне. Надїя, втїха й охота снїгом-могилою покриті. *Усюди все шкірить мертві зуби, житє підкошене, бажаня убиті.*

Така доля, такий хід усего, що жиє на сьвітї!

Здаєть ся, просто несправедливо уложений отсей хід житя у природї. Страшно, здаєть ся, перейти із весни у лїто, із лїта у осїнь, з осени у зиму, із зими у смерть!

Тимчасом природа устроїла ті переходи так незамітно, таким лагідним способом, так без перескоків, що одно випливає із другого, як би все само собою розуміло ся.

Кажуть, що перед смертию устають муки, зболїле тїло і душу огортає теплота спокою і лагідности, як би тілько мало починати ся нове житє. І деякі з'явища у природнім ході річи вказують на те, якби се дїйсно мало так бути. Завмираюче осїнною дрімотою дерево маїть себе ще раз вінком нїби весняних цьвітів; догаряюче сьвітло блисне ще раз, ще два, нїби сьвіжим молодечим проблиском поломіни, що тілько розгоряє ся; заходяче сонце звертає ся ще раз з усьміхом чародїйного сьвітла конаючих промінїв вечірних, як би лише що витало ся з землею; а як чудово уміє природа озарити конець своїх живих дїтий у пізній осени! У жовтни, де вже давно стало „сумно, марно по долинї“, де як раз усе іде вже до гробу зимового, настають такі прекрасні, такі своєю лагідною теплотою милі днї, які лиш пізна осїнь уміє причарувати на сьвіт Божий, як би до цьвіту у маю. Декотрі на теплоту чуйнїйші зїля і дерева навіть отворяють свої цьвітні оченята на зрадливий сьвіт осїнний, щоби скоро склонити свою змарнїлу головку до вічного сну.

Ба навіть та грізна, закостенїла зима, той образ смерти, приманює „ледові цьвіти“ на вікна, щоби хоть таким чином погодити скривджену чулу душу.

Так силкує ся природа і в людскій осїнній пізній порі житя збудити ще раз весняні чутя далекої минувшини і таким чином осолодити тугу за пропащим щастем.

Чи-ж дивно, коли заблимає в серцю горяче чутє тої любови? Воно-ж — сей ясний проблиск догоряючого каганця, сї чаруючі промінї заходячого сонця, сї приманчиві „цьвіти“ на студенїй шибі!

І чутє тим милїйше, тим сильнїйше, чим скорше грозить єму заглада. Цьвіти осїнні тим милїйші, тим дужше займаючі, чим пізнїйші, чим близше грозить їм убиваючий мороз.

Тому і „осїнна любов“ тим на-

Буковинців, або, що ще гірше: суперництво в справах віри відтручувало одних від других. Зрештою галицка Русь не могла і зачерез те мати якогось більшого впливу на Русь буковиньску, бо сама вона у своїм загалї була майже зовсїм несьвідомою своєї народности масою. Інтелїґенция руска в Галичинї була спольщена і коли говорити про вплив Галичан на Буковину в тій добі, то хиба про вплив польский; польщене Буковини, особливо-ж Русинів буковиньских, і то через самих таки Русинів галицких, йшло, як се бачили ми на народних школах а бачимо ще й тепер на містах і місточках, скорим кроком наперед; не лише верства міщаньска, але і витворююча ся інтелїґенция буковиньска переймала ся польским духом, а дїдичі буковиньскі, котрі до недавна не знали иньшої мови опріч рускої, стали уживати зовсїм загально мови польскої. Які успїхи робила польска ідея на Буковинї, видко вже хоть би із сего, що в роцї 1846-ім в часах польскої ворохобнї в Галичинї, половина кляс фільософічних в Чернівцях задля участи в ворохобни, то зн. задля головної зради, сидїла по арештах.

„Куда-ж не сягав польский вплив, там бачимо якусь зашкарупілість вірої сповідну і задля неї у тої части православної інтелїґенциї, котра не зачисляла себе просто до Волохів, якийсь вплив сербский, що виходив із Карлівця, осїдку православного митрополичого синоду. Коли-ж і почали може зачерез те, що до черновецкої ґімназиї ходило дуже богато галицких Русинів, укладати ся якісь приязнїйші відносини між галицкими а буковиньскими Русинами, то при кінци 30-их і в 40-их роках, в часах завзятого і лютого суперництва між православєм а католицизмом на Буковинї, і ті звязи мусїли пірвати ся. Так, як в Галичинї одна греко-католицка церков єднала Русинів, хоть вона і по польски говорила, до куни, і Русини для одних лише інтересів своєї церкви мали сякеже таке зрозуминє і інтереси гр.-кат. церкви держали за одно з інтересами загально народними, так само і на Буковинї православна церков єднала Русинів і Волохів до куни, для одних лише інтересів православної церкви мали Буковинцї зрозуминє і інтереси православної церкви уважали за одно з інтересами краєвими. Відси то пішло, що тодї на Буковинї, як се ще і доси буває, лиш унїятів уважали Русинами, тут має корінь і тото страшне і пагубне для Русинів незрозуминє інтересу народности рускої, котрий вимагає в справах народних спільности і єдности всїх Русинів без різницї віри. В іновірцях, хоть би вони належали до одної народности, бачили проте православні Русини буковиньскі своїх ворогів. Коли-б отже в памятнім роцї 1848-ім і були виступили галицкі Русини з якоюсь широкою національною програмою, подібно як семигородскі Волохи (вони хотїли основаня дако-романьскої держави), то буковиньскі Русини були-б напевно не піддали ся проводови галицкої Руси; тим меньше буковиньска Русь могла почати щось сама з себе. Несьвідома своєї народности, її потреб і цїлий, руска маса стала ся там і тут попихачем в руках чужих. Сяка-така самосьвідомість національна у двохтрох Волохів дала Волохам можність грати в житю Буковини першу ролю. На тім тлї стали укладати ся в конституційній добі міжнародні відносини на Буковинї". (Стор. 181—183.)

Виходить, що у першій половинї XIX. столїтя, коли Буковина була навіть злучена з Галичиною, галицкі Русини не мішали ся у буковиньскі справи, самі добре не знали, що робити, а буковиньскі Русини були би може й не піддали ся проводови галицких, коли-б ті були заохотїли мішати ся. Гадки Шашкевича, Головацкого, Вагилевича, Лозиньского і и. не засягли на Буковину, тут не було суперечок про те, як писати — була кромішна тьма. А як було пізнїйше, про се поговоримо у другим разом.

НОВИНКИ.

Чернівцї, 28-го червня 1900.

Подружє архикнязя. Так часто виринаюча а урядово заперечувана вість про вінчане архикнязя Фердинанда з ґр. Хотековною, здїйснила ся тепер. Кн. Фердинанд сегодня має зложити присягу, в якій зрече ся прав своїх дїтий і жени до цїсарскої родини. Анї дїти з сего морґанатичного супружя не будуть мати права до престола, анї жінка до титулу цїсаревої. Документи, дотично сего зреченя будуть оголошені в урядовій ґазетї. При нагодї вінчаня архикн. Фердинанда вияснила ся також справа наслїдства престола. Нинї вже розвіяли ся всякі до тепер підношені сумнїви, — наслїдником престола треба уважати не кого иньшого, а найстаршого братанича нашого цїсаря архикн. Франца Фердинанда. — Престолонаслїдник роджений в 1863, а его наречена молодша о пять лїт побачила сьвіт в р. 1868. Архикнязь Фердинанд пізнав еї у архикнязя Фридриха, де була за даму двора архикнягинї Ізабелї. Перед роком спонукав архикнязь ґрафянку Хотековну, щоби покинула занимане становиско, з огляду на доспілий уже намір їх вінчаня. Ґр. Хотековна виїхала за границю і замешкала в Дрезнї, де архикнязь відвиджував еї. Часто стрічала ся також залюблена пара в домах висшої чеської аристократиї. Офіциально доперва перед кількома тижнями W. Ztg. оголосила була увільнене Софії ґр. Хотековної від обовязків дами двора.

Не малі трудности мусїв побороти архикнязь Фердинанд, щоби міг піти за голосом серця. Перший раз стало ся таке в Австриї, щоби наслїдник престола заключив морґанатичне супруже. Домовий закон габсбурскої родини, якого крім членів родини не знає нїхто чужий, як також і праґматична санкция не допускають жінки анї дїтий з такого нерівного супружя до прав престола. Натомість після угорского права, дїти з леґального, хотьби нерівного супружя мають право до корони св. Стефана. Тому Угри ставили великі трудности намірови архикнязя Фердинанда. Довгий час ведено переговори, аж вишукано десь закон, що лише той, хто є уповажнений до престола Австриї, а заразом також уповажнени до угорского престола. Тим самим наслїдників архикнязя Фердинанда усунено від всяких претенсий до угорскої корони. Архикнязь згодив ся на сї всї ограниченя і поприсягне додержати їх так у своїм імени, як і своїх наслїдників.

Іспити на ґімназ. учителїв зложили в черновецкім університетї: Губерт Карґль, Іларіон Тофан і Теофіль Брындзан, всї три з Чернівців і крім них езуіт з Хирова Арнольд Вашіча. (В Хирові мають езуіти свою власну ґімназию, де виховують ся паничі.)

Волоский Народний Дім. Волохи купують готель Вайса в ринку в Чернівцях. Коли куплять, то перебудують его на свій Народний Дім.

Пригоди на провінциї. В Новоселицї на двірци найшли 9. с. м. старшого скарбового стражника Осипа Заґаша на шинах зелїзницї майже без житя. Кажуть, що в ночи чогось вилїз він із своєї комнати на дах і впав. — У Камені втопила ся 3-лїтна донька Івона Шлемка у ямі з водою, глубокій на півтора метра. Яма не була обгороджена. — В Заставнї втопила ся з журби Евфрозина Пагланюк, дївчина. — У Вилавчу погорів Семен Лехнер. Має шкоду на 400 К., а був обезпечений лише на 40 К. — В Іцканах згорів дім Лїхтенберґера. Шкода 10.000 К. була обезпечена. — В Старих Мамаївцях позбавила себе житя Анеля Майорска.

Теофіль Михайло Костецкий, комісар правительства в Жупанци у Боснї, син о. декана Костецкого з Чернівців, помер по короткій недузї в Боснї 25. с. м., в 32-ім роцї житя. Похорон відбув ся сегодня в Жупанци. У смутку загально поважаної родини о. Костецкого нехай їй буде розрадою загальне співчуте приятелїв і знайомих.

На дохід тов. „Шкільна Поміч" в Коломиї устроює товар. „Коломийский Боян" концерт ві второк 3. липня 1900 в салї Каси ощадности. Початок о год. 8. вечером.

Зловив ся. В селї Кривенькім, гусятинького повіта, лучила ся немила пригода старому конокрадови Юркови Кисїльскому. Господар з того села, Петро Кузик, зауважав, що Кисїльский острив собі зуби на его пару гарних коний, котрі стояли у невеличкій стайнї. Стайня замикала ся на звичайний де-

---

прасніїша, горячкуватїйша, чим чим більше сьвідомо відчуває свою пізну пору. Серце чує інстинктивно, що притягаюча сила его любови никне перед безопорним жаром весняної сили молодечої любови. Немов приманчиві ледові цьвіти, бють ся жару соняшного проміня. Вони-ж перед ним никнуть, розпливають ся у крапельки безбарвної води.

Але що справдї стало ся з тими бувшими ледовими цьвітами? Чи засада їх істнованя, засада тих нїжних форм, у які сї крапельки сплїтали ся в сих „цьвітах", чи вона на віки стерта зі сьвіта, від тої хвилї, відколи сї форми розплили ся? Чи сї крапельки не зможуть нїколи вже стати ледовими цьвітами? Чому-ж би нї? Вони знову вкладуть ся в такі самі „цьвіти", як перше, скоро лиш наступлять відповідні до того обставини.

Отаким ходом іде все в природї. Так само і житє. Воно вічне. Можна, правда, знївечити форму живого тїла, на котрім се житє було видко; але сї самі атоми, що складали попередне живе тїло, знову виявлять житє, скоро лише відповідні обставини споять їх із собою як перше. Засада, єство житя само собою безсмертне, воно виявить ся всюди, де лише сприяти ме до того нагода; так у чоловіцї як у хробачку мізернім або у бездушній деревинї.

Найвисша, найблагороднїйша, найважнїйша прикмета житя, цьвіт житя — се любов. Із любови в дальшім значіню слова випливають всї иньші прикмети житя. Без любови нема взагалї житя. Тому, що вона нас живих не опускає нїколи, то виявляє ся вона при всяких нагодах так у молодім як і старім віку. Не без рациї каже пословиця, що для любови серце вічно молоде.

Отакі гадки-думки збудили в менї отсї осїнні цьвіти, та нагадали менї, що й моє осїнне серце криє обережно чутя вічної любови, котра зажаріла саме тепер, як ті сияючі цьвіти осїнного зїльника передо мною.

Стою вже довго нерухомо перед квітами в сїм моїм зїльнику. В задумі снують ся думки і нема їм пристани, нї кінця, хиба що у тебе! Ти їх спонукала, до тебе летять вони, у тебе шукають вони приголубленя. Із глубини серця видобувають ся акорди чародїйно-тужливі, та силують ся шукати широї співчутливої груди, милого ока, жадних горячих уст, котрі би заспокоїли хоть на хвилинку безконечну тугу.

Дивлю ся на сї жаріючі оченята вербенків і фльоксів, та ще більший жаль займає душу. Дала їм природа прегарну вроду, дала все, що красне, лиш не дала — душі, теплого серденька!

Над цьвітами лопочуть мотильки, самі як цьвіти, прилягають, в оченята зазирають, тоненькими усточками у серце сягають, ласкочуть, цїлують, пустують — але все на дармо: душі нема, нема серця!

„Нема кому розпитати, чого сумні очи;
Нема кому розказати, чого серце хоче".

Загадочний замок.

На дворі змінило ся. Небо затягнуло ся і паде дрібний дощ на спраглу від посухи розпуклу землю. Я сам саміський, лише з моїми нїмими товаришами нічної вандрівки, на горі ***. В хатї тихо, лише на дворі хлюпоче ринвами вода і дощеві краплї плещуть у шиби. Вітер тормосить краплями, зуркає шибами. Який контраст! У хатї супокій — на дворі негода. Як близько ті контрасти себе! Лиш тонке шкло дїлить їх від себе. Подібно, як у менї, або і в сїй комедиї: на устах і в очах усьміх, а в нутрі по закутках глубини серця капають червоні сльози, гонить нудьга, квилить туга! Я придивляю ся тихо тому всему, стою перед вікном та дивлю ся у шиби. Не знаю чому, але саме тепер виринув перед моїми очима той камінний „замок", що так загадочно стоїть, немов у казцї заклятий на горі висше хатини, де ви всї в лїтї пробували. Із альтани по тім боцї ріки оглядали ми его нераз крізь шкла. Тихо стояв він там у лїтї, тихо і сумовито стоїть він там у зимі, снїгом повитий. Бурі і вихри лїтають навкруги него, тулять ся і тиснуть ся до зимних стїн „замку", вють ся, голосять, — але на дармо — здаєть ся, ті зимні стїни того не чують.

Та врештї хто може знати, чи сей скалистий замок не чує сих зойків, сих тулень і обнимань вітру! Хто може сказати, як у его нутрі? Може там глубоко у его нутрі пливе горяча лявя, що мило і радо відчуває в душі ті бурливі огортаня нетерпливих вітрів, бур і вихрів. Може в тихомирюють вони неменьше бурливу спеку жаркого нутра того білого каміня?! Хто се знає!

Дивлю ся моїми духовими очима на него, дивлю ся та рад бим его зрушити, загріти моїми грудьми, моєю кровю. Чей би озвав ся: „І я за тобою тужу"! Та дарма! Уяви і мрії!

На хвильку-хвилинку збудила ти завмираючу іскру божеского чутя живого житя у моїй душі — мов той ясний блиск серед чорної ночи, що відкриває на хвилину чари пітьмою покритого краєвиду, лиш на те, аби знову втопити у тим глубшій темряві красоту житя, та лиш тугу збудити у серцю, невмолиму тугу: „за весною, що так с к о р о перецвила" — навіть не розцвившись!

Чому мовчиш?

(Дальше буде.)

ревляний засув, а в стїні була дїра, куди вкладало ся руку до середини, щоби засув відсунути. Отже Кузик пішов до голови по розум і в тій дїрі наставив зелїзну лапку на щури. Таки слїдуючої ночи Кисїльский загостив до Кузикової стайні; але ледви встромив руку в дїру, як наставлена лапка запала, а зелїзні клїщі здусили руку злодія. Бідачиско конокрад старав ся всякими способами вирвати ся з лапки, але надаремно. Другу руку тодї було всадити крізь вузку дїру, а в иньший спосіб не можна було відчинити. Так придержаний Кисїльский перестояв під стайнею аж до рана, коли надійшов господар, і врадований своєю вигадкою, відпровадив злодія до війта.

Жидівска завзятість. В Каміяци під Ропчицями, в домі Лейби Корнрайха, пропінатора і дїдича в Гумниских, зібрали ся жиди з околиці в суботу, дня 9. с. м. на молитву. Жертвою сих жидів фанатиків мало що не упала 18-лїтна Блїма, дочка властителя дому за се, що від довшого вже часу мала намір вихреститися. Жиди позамикали двері і вікна, привязали Блїму за руки і ноги до ліжка і радили, хто і в який спосіб має єї убити. Одні казали, що сего має підняти ся єї батько, бо то его дитина, иньші знов, щоби дївчину вивести до недалекого лїса і там єї заколоти. Однак до остаточного рішеня не прийшло, тому взяли ся жиди до мученя своєї жертви. Нещасній вирвано волосе, бито патиками, зелїзом, кулаками, так, що кілька разів она омлївала. Вкінци замкнено єї до комірки, бо коло хати зібрали ся селяне, щоби ратувати Блїму від нехибної смерти. Другого дня удало ся одному з селян викрасти Блїму з комірки і відпровадити до сусїдного села, Седлиск-Боґуша, де єї поміщено в домі Сестер Служебниць. Ту стерегли єї селяни, бо жиди намагали ся відібрати Блїму силоміць. Там оповідала жидівочка, що коли ходила до школи з християньскими дїтьми, парох сказав, що хто не хрещений, сей не доступить спасеня. Від тодї она не мала супокою, котрий зріс ще більше, коли старша єї сестра в Америцї охрестила ся.

Самоубийство сьвященика. Дня 25. с. м. около 10. години вечером застрілив ся з револьвера о. Григорий Пришляк, катехит народної школи ім. сьв. Антонїя, в власнім помешканю у Львові. Перша почула вистріл послугачка о. Пришляка, 60-лїтна женщина, Мария Яржемска і она перша силоміць дістала ся до покою через замкнені на закрутки двері, щоби поспішити на поміч нещасному. В покою представив ся їй страшний вид. В калужі крови лежав єї добродїй з простріленою головою. На столї горіла сьвічка, а коло неї стояв отворений молитвенник. По хвили прибіг один з льокаторів каменицї, та коли побачив нещасте, дав сейчас знати комісариятови. Незабаром прибула комісия та перешукала покій. Нїяких листів по покійнім на разї не найдено, так, що не знати, яка була безпосередна причина самоубийства. О. Пришляк занепав був недавно на інфлюенцу, видужав вправдї з неї, але від того часу проявляв несупокій та зденервованє. Се мабуть було і причиною смерти.

Любовна траґедия відбула ся сими днями у Відни. Акторка театру Раймунда, Емілія Краль залюбила ся в д-рі Стеслї, який єї лїчив на ревматизм. З пациентки стала его любовницею, зведена обітницею замужя. Тимчасом по двох місяцях лїкар зірвав з нею. Наступили сцени, переписка, заклинаня, однак Стесель зірвав рішучо перед кількома днями. За годину після послїдної розмови з ним, Краль кинула ся з другого поверха на брук. Потовчену завезено до шпиталю. Треба було ампутовати ногу, але дївчина не згодила ся на се. Тож улягла ранам і померла. Хора просила, щоби любчик лїчив єї, але він навіть не показав ся до шпиталю. Она цїлий час говорила про него з найбільшою любовю. Послїдний лист, який написала перед самим сповненем самоубийства гласить: „Найдорожший Гіеро! — жий, як можеш найщасливійше, коли тебе уневинняе твое сумлїнє. Я не можу жити без тебе! Так ти помотав страшно моє житє. В неславі жити я не хочу! Нехай Бог додасть менї сили, аби мій намір сповнив ся!!! Я не бажаю тобі і тепер нїчого злого і молю ся за тебе. Я приняла тебе глубоко в серце і не можу позабути. Прошу, спали всї листи, аби они не стали посьміховиском для чужих". Др. Гіеро Стесель не мав серця навіть на стілько, що жертві своєї легкодушности, лежачій на смертній постели, міг ще до шпиталю написати ось який лист: „Вельми поважана панї! Доходить мене, іменно від ваших товаришів і товаришок стілько поголосок, які ваша господиня та ваша сторожева мають голосити, що прошу вас, відповісти менї на слїдуючі питаня: Чи ви їздили зі мною цїлими днями, або взагалї коли небудь дорожкою, або ходили? Чи я робив вам які небудь приречена? Чи може находите ся в благословенім станї? Прошу вас, що через свій, як самі пишете, божевільний почин, нанесли менї стілько нещастя, відповісти на сї питаня, щоби я міг се задержати на евентуальне моє оправданє. Думаю, що ви довжні дати менї се вдоволене, та що передовсїм є вашим обовязком висвободити мене з поганого положеня, у яке ви мене поставили. Я не просив би вас о се, коли-б від сего не зависїло так богато, а що знаю, як вам тяжко приходить тепер писати, просив би я лише о коротке, правдиве потверджене сих питань. Тїшить мене, чуючи, що вам стає лекше і дуже жалую над сим випадком — з поважанєм — др. Стесель". Отсе зразок низького еґоїзму, який навіть перед лицем смерти другого думає лише про свою карієру.

Всячина.

— **Безпечна телєфонна стация.** У більших містах множать ся що року не тілько дроти для телефонів, але провідники для сильних токів. Тії токи бувають тим небезпечнїйші для телефонних стацій, чим більший натиск електричної сили, котрий доходить у нових централках до 2000 або і 3000 вольтів. Нещасливі випадки, що люди накладають житем у телефонних стациях під ударом сильних токів, або громової сили, трафляють ся зовсїм не рідко і доказують, як дуже потрібна обезпека теперішних телефонних стацій. Проф. Пулюй, наш земляк, Русин у Празї (професор полїтехнїки), придумав, як довідуємо ся, таку телефонну стацию, що обезпечує не тілько самі апарати, але і того, хто коло них пораєть ся. Таку стацию показував він у електротехнїчному товаристві в Празї і зробив перед великою авдиториею кілька проб, доказуючи велику вагу нового винаходу. У викладовій салї нїмецкої полїтехнїки була поставлена одна телефонна стация, а друга находила ся у далекому будинку і була з першою злучена двома дротами. Для експериментів служив трансформатор, що доставляв до 3000 вольтів елекричного напору. Проф. Пулюй злучив насамперед один дріт із закручкою трансформатора і показав, що не вважаючи на 3000 вольтів, нема жадної небезпечности для того, хто держить у руках телефон, або доторкаєть ся стацийних апаратів. Підчас розмови між обома стациями було чути тихе звучанє в телефонах від слабих токів, що переходили дротом із трансформатора, але бесїда телефонічна була виразна і голосна, а голос труби, котрою трублено в далекій стациї, було чути в цїлій салї. Варто завважати, що по думцї нїмецкого Patentamt-у в Берлинї телефонїчна розмова між двома стациями способом Пулюя мала би бути неможливою. Після того взяв проф. Пулюй оба телефони до рук і велїв счішити оба дроти телефона з двома кручками трансформатора, але на диво сьвідків електричний ток трансформатора і тепер не пошкодив ні особі експериментора, ні апаратам, хоч трансформатор доставляв 3500 вольтів. Як нам ще доносять, безпечні стациї проф. Пулюя находять ся вже в кількох копальнях у Чехії, електричні статки для проводу сили витворюють токи з напором до 2000 вольтів. Винахід Пулюя патентований у всїх більших державах. Специяльну розвідку про него надрукує він у найновійшім випуску збірника Товариства імени Шевченка.

— **Винаходи до убиваня людий.** Недавно винайшов Максім воздушну торпеду, якою можна нищити на війні цїлі віддїли війска, а тепер винайшов торпедову лодь, що порушає ся з незвичайною скоростию, в виду чого квестия підводної торпеди стала розвязаною. Лодь Максіма мчить зі скоростию стріли, так що годї утечи перед нею, а трафити у ню арматною кулею не можна нїяким способом. Взагалї боевий пароход, який рішив ся неприятель знищити, не ухоронить ся перед торпедовою лодию Максіма. Силою, що порушає лодь, є ґаз, винаходу Максіма, держаний у великій тайнї, а названий ним „моторитом". Сей ґаз находить ся у сталевих рурах та виходить з них, коли відчинить ся затичку і тут его запалить ся. Ґаз з одної рури палить ся одну годину і дає силу тисяч парових коней, а що на лоди находить ся таких 30 цилїндрів наповнених ґазом, то коли їх всї разом запалить ся, витворюють силу 30 тисяч парових коней, отже більше як має деякий панцирний пароход. Торпедова лодь системи Максіма є малого обему і легка, тому мусить дігнати корабель, на який напосїла ся, та сейчас випускає на него торпеду і завертає назад. Одинокою недогідностию сего винаходу є его коштовність. Одиниця сили коштує 2.000 долярів, а цїле наладоване трийцяти рур — 60.000 долярів. „Се немалий видаток — каже Максім — але як зважити, що один неприятельский пароход коштує кілька мілїонів, то построєне одної лоди є марницею. Припустїм, що Данїя має фльотилю таких лодий та видасть 6 мілїонів долярів на „моторит". На се єї прецінь стати — а буде могла знищити три найбільші фльоти та стати ся панею океанів. — В виду винаходів Максіма будуча війна чи на суши, чи на водї принесла би цїлковитий переворот на землї.

— **Китай чи Хіни?** Тепер, коли хіньскі чи китайскі неспокоєзаінтересували цїлий сьвіт, було би на часї рішити, як ми маємо називати в нашій мові антаґонїстів европейскої культури: Хінцями чи Китайцями. Одні кажуть, що назва „Хіни" походить від хінової кори та приложена Европейцями до сего народу зовсїм самовільно; їх треба називати Китайцями, бо так називає себе сам нарід і від сего походить наша „китайка" спроваджувана в давнину з далекого Сходу. Другі-ж твердять, що „китайка" так само походить від Китаю, як „опаньча" від Японії, та вказують на те, що цїлий цивілїзований сьвіт крім одних Росиян уживає назви Хіни, Хінцї. як Китайцї чи Хінцї самі себе називають, не беремо ся рішати, а підносимо лише справу, бо на часї.

— **Шкільна автономія.** В публичних мужеских і жіночих школах деяких міст ново-йорскої держави заведено незвісну доси нїгде систему шкільної автономії. Після неї уважає ся кожду школу за місто, а учеників, чи там учениць, за міських горожан, які вибирають зі свого гурту бурмістра, міський заряд, урядників, ба навіть сторожів публичного спокою. Директор школи і учителї, очивидно крім научуваня, наглядають порядку та карности. „Міскі" радні та лавники збирають ся раз в тиждень на засїданє. Трибунал, вибраний також споміж учеників, судить справи про непослух, про переступства шкільних приписів та иньших і засуджує винних на кари. Радний і лавник, що двічи одержали кару, тратять право брати участь в засїданях ради. Недавно оголошене справоздане за минулий рік сьвідчить, що ся система впливає корисно на самостійність учеників та приневолює їх здавати собі справу зі своєї дїяльности.

— **Куренє тютюну** датує ся від відкритя Америки. Іспаньский сьвященик о. Роман Пане, що їздив з Колюмбом, побачив на острові Ст. Домінґо, як Індияни скручували листки якогось зїля, брали їх в рот, закурювали і робили дим (табако), котрий роздмухували докола себе і тим відганяли від себе дуже недобрих комарів, москвітів. Іспанцї незадовго потім стали садити тютюн на Ст. Домінґо. Але до Европи зайшов тютюн аж 1560 р.; его дістав був французкий посол Жан Ніко (Nicot, длятого лат. назва Herba Nicotiana — зїле Нїкота) в Лїсбонї від якогось купця і розмножив у себе та нїбито вилїчив тим зїлем рака в носї у якогось пазя на королївскім дворі. Від сего часу пішов звичай куреня тютюну в Іспанії, а відтак розійшов ся по цїлій Европі, мимо того, що папа Урбан VIII. кинув був в 1624 р. клятву на всїх тих, що курили тютюн і нюхали табаку, та мимо того, що в Росиї в 1634 р. вирвали ніс тому, хто курив і заживав табаку. В Росиї ще й до нинї уважає ся тютюн за чортове зїле і московским старовірам не вільно его уживати.

Господарскі поради.

— Овочі з хлїбом. Незадовго настане вже пора овочів і длятого, гадаємо, не зле буде звернути увагу на дві важні річи а то: 1) Нехай родителї і старші особи уважають на то, щоби дїти не їли зелених недоспілих овочів. — 2) Всї і старі і молоді нехай памятають на то, що дуже добре є їсти овочі з хлїбом. Самі овочі можуть дуже легко, особливо у дїтий викликати болї розвільненя, або бігунку; їджені з хлїбом виходять на здоровле.

— На молї є дуже добре листе з волоского оріха; его треба накласти до шаф і скринь межи одїж, футра і кожухи, а молї від него вигинуть. Але на само листе не треба спускати ся, лиш ницити молї при кождій нагоді; особливо тепер коли вечером лїтають молї по хатї треба їх убивати, бо они залїтають чи то під одїж чи під меблї, зносять там яечка а з них вилазять отті білосиві як сріблo, дуже жваві червачки, котрі називаємо молями, а котрі можуть страшенну шкоду зробити.

— На мурашки в садї і на пасїцї суть добрі слїдуючі способи: Треба розтерти саджі з льняним олїем і помастити тою мішаниною дерево в горі доокола, зробити нїби чорну обручку. Через ту обручку не перелїзе нїяка мурашка. Коли дерева молоденькі і мають гладку кору, то досить лиш зробити на пни крайдою обручку доокола. Скоро яка мурашка влїзе в ту крейдову обручку, крейда чінить ся єї ніжок і мурашка спаде з дерева. — Шоби в пасїках здержати мурашки від улиїв добре є — поминувши чистоту — зварити полину і тою водою облити землю доокола пнїв.

Лїкер з волоских оріхів. Взяти пів кільо зелених волоских оріхів (коли ще молоденькі і мягонькі), покраяти, налити на них 2 лїтри як найлїпшого спіритусу і поставити в бутли на дві недїлї на сонце, щоби натягали; відтак перецїдити і додати 7 ґрамів грубо потовчених звоздиків і 15 ґрамів цинамону та поставити знову на тиждень на сонце. Опісля заварити 380 ґрамів цукру в 1 лїтрі води, налляти натягненого вже орішового спіритусу, перефільтрувати і зілляти до малих фляшок, заткати і поставити в пивници, нехай через пів року лїкер полежить. Фільтрувати можна вирразу при зливаню до малих фляшок в той спосіб, що до склянної лійки вкладає ся дрібку чистої вати і зливає ся лїкер з бутлї. За кождою фляшкою треба взяти сьвіжий кусень вати.

— Лїкер з рож. Листочки з рожі уживаної до смаженя треба налляти міцною чистою горівкою або спіритусом і поставити на кілька недїль на сонце, щоби горівка натягнула, відтак перецїдити і додати рідко завареного сиропу. *К. К.*

Телеґрами „Буковини".

Відень, дня 28. червня. Сегодня в полудне архикнязь Франц Фердинанд зложив присягу перед архикнязями, найвисшою двірскою старшиною, тайними радниками і мінїстрами Австриї та Угорщини, що зрікає ся права до імени цїсаревої для своєї жінки і наслїдства престола для своїх дїтий. Цїсар мав потім промову до зібраних і візвав їх на сьвідків сего важного акту. Потім мінїстер цїсарского двора і загран. полїтики Ґолуховский прочитав грамоту, яку ему передав державний нотар, де списана присяга арх. Франца Фердинанда нїмецкою і угорскою мовою. На грамоту прибито печатку і зложено єї в державнім архіві. Церемонїя тревала не цїлої пів години. (Гляди „Новинки").

СТУДЕНТ університету, Русин — пошукує на час ферий, евентуально на цїлий рік лекциї на село. — Близша відомість в нашій редакциї.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Хто хоче добре і по властивій цїнї купити, най йде до

СКЛАДУ ТОВАРІВ Б. БАЛЬТІНЕСТРА (МОЛОДШОГО),

улиця Головна ч. 3. ✠ ЧЕРНІВЦІ, ✠ улиця Головна ч. 3.

НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР.

Соломяні капелюхи, для панів, хлопців і дїтий.

Лїтні капелюхи легонькі, фільцові і Loden, полискуючі, Drapp і в всїляких модних фарбах.

Товари обувяні, лиш добрі фабрикати для панів, дам, дївчат і дїтий. Головний склад французкої фабрики обуви A. Capek і Howlett & White, в Анґлії. — Lawntennis-черевики і білі черевики ірхові.

Сандали Кнайпа ріжної величини.

Домові черевики всїлякої якости.

Всїлякі артикули для їздців коелсом для панів і хлопців.

Парасольки від сонця найновійші і найлїпші, чорні і кольорові для дам, дївчат і дїтий.

Парасолї від дощу для дам, панів і хлопців, як також парасолї від тїни для панів. (Schattenspender).

Рукавички з виток для пань панів і дїтий.

Рукавички з Гренобля (у Франції) і з найлїпших тукраєвих фабрик. Glacé-рукавички під повною ґваранцию.

Біле з найсолїднійших фабрик під ґваранцию, біле і в ріжних модних красках для панів і хлопців.

Сорочки для туристів з „Zellengewebe“ найновійшого фасону.

Краватки на лїто в найновійшім анґлїйскім роді.

Панчохи, хустини, пасочки всїлякого рода.

Посилки на провінцию все відворотною почтою.

Склад ц. к. привілейної фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Для шкіл народних

вийшли цїлком нові друки

можна получити в

Друкарнї „Рускої Ради”

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

которі суть:

Катальоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомленя шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Съвідоцтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Съвідоцтва увільненя, фреквентацийні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar, Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізване, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе викінчене на добрім папери дуже гарним друком і

дешевше як де инде.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

M. TIPCT

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Спеціяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований спеціяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до гімнастичних вправ.

Сьвіжий і чистий лїд

продає по найдашевших цїнах евентуально в плетах на рати після нової системи уряджений

СКЛАД ЛЕДУ

ІВАНА КОСТЮКА передмістє Калїчанка ч. 184.

Можна замовляти через кореспонденцийні карти.

На бажанє відставляє ся лїд до дому.

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольоґічнім промисловім музею у Відни

улиця Руска ч. 11. Чернівцї улиця Руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публицї, що виготовлюю всякого рода обуве для мущин, женщин і дїтий а то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в видї остроконечастім з ортопедичним апаратом і з обложеним приладом до вигідного порушуваня.

Через ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі нарости на ногах.

Доброю і солїдною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі вдоволене цїнних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,

спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тілько з заграничних шкір.

Найлїпші

МАШИНИ ДО ШИТЯ

є так звані обручкові (Ringschiffchen).

Сї машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 штихів на мінуту).

Сї машини мають приряд до гафтованя і приряд до остреня голок та ножиць. Окрім сих маю ще найновійші машини для шевців, кравців, римарів і такі, що шиють для потреби в перед і взад.

За кожду машину ґарантую 5 лїт.

Продаю за готові ґроші і на виплат дешевше як всюди, хто невірить най переконає ся.

В. Данилевич

машиніст

в бровари Штайнера ул. Двірцева ч. 21 в Чернівцях.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях

За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 72. Чернівцї, недїля дня 18. червня (1. липня.) 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятницї і недїлї.

Редакция, адмінїстр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік . . .	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року . .	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Руске шкільництво в Чернівцях.

Від давна добивають ся буковиньскі Русини помноженя і полїпшеня народних шкіл, і ті їх заходи не позістали без успіху — але тілько на провінциї. В Чернівцях за те йде Русинам як з Петрового дня. Тут нїмецкий полїтичний і національний шовінїзм стоїть висше, як усї мудрі педаґоґічні основи. Рускі товариства, родичі і посли від кількох уже лїт упоминають ся о основанє руских шкіл в Чернівцях і то в шкільній радї мійскій, шк. радї краєвій і ц. к. мінїстерстві просьвіти, але власне через партийність і без'основні полїтичні пересуди нїмецких членів тих шкільних урядів відволїкає ся остаточне рішенє тих справедливих і пекучо потрібних домагань по нинїшний день. Се-ж зволїканє непростиме, бо ми не жадаємо ласки а тілько нашого законного права, заґарантованого нам артикулом XIX державних основних законів.

Вже тому кілька років минуло, як наші посли упімнули ся в соймі по раз перший о заснованє руских шкіл в Чернівцях і мали надїю на скоре залагодженє сего справедливого жаданя. Коли-ж завели ся в надїї, не заложили руки а піднесли свої голоси тим сильнїйше на слїдуючих соймових засїданях, особливо минувшого року 1899.

З другої сторони удали ся черновецкі рускі родичі впрост до мінїстерства просьвіти, котре на підставі статистичних даних і ведене почутєм справедливости і безсторонности наказало залагодити сю справу мериторично. Між тим, як читателям відомо, проволїкала мійска рада шкільна, де є найбільше елементів нам ворожих, рішенє рускої петициї довгі місяцї, очивидно щоби унеможливити нам дальші кроки до висших інстанций і відняти нам охоту і волю до твердого постояня за наше право.

Наконець, по довгих короводах, порішено справу минувшого року, розуміє ся, в нашу некористь і ми зараз дістали від ради громадскої відмовну резолюцию чорно на білім.

Лишила ся ще краєва рада шкільна, що мала остаточно рішити постанову мійскої ради шкільної і ми знову почали ждати, чи не надумає ся вона, щоби шкільні інтереси поставити понад полїтичний і національний шовінїзм. Розуміє ся, ми завели ся і тепер. Краєва рада шкільна зволїкає рівно як і мійска рада шк. рішенє справи від одного місяця до другого, очевидно щоби скінчив ся і сей шкільний рік і прийшли вакациї а за ними новий шкільний рік з давним майоризованєм руских дїтий, ad calendas graecas.

Се є вопіюча беззаконність і непростиме маловаженє найжизненнїйших потреб автохтонного краєвого руского населеня. Тому не маємо иньшого виходу, як звернути ся тут до президиї ц. к. ради шкільної краєвої, до пана президента краєвого, поновляючи давну сю нашу задушевну просьбу, взглядно домагаючи ся виповненя арт. XIX. держ. основ. законів дотикаючого краєвого шкільництва.

Тут мусимо і се піднести, що виученє нїмецкої мови в руских школах не потерпить жадного і найменьшого ушкодженя, але противно зискає, і що місто не понесе жадних видатків через основанє руских шкіл.

Ми не противні виученю нїмецкої мови і жадаємо навіть того зовсїм отверто і щиро; але хибно уважати нїмецку мову за докопче потрібне средство до цїли, бо власне на основі рускої мови навчать тя школярі скорше і лїпше нїмецкої; та-ж матерна мова є матерю мов. Також не збільшать ся і видатки через основанє руских шкіл, бо тут іде тілько о иньший спосіб уґрупованя школярів, іменно не після язбуки а після народности, що примінено вже дїйсно в руских, волоских і польских рібнобіжних клясах при мійских школах.

Дотично шкільної статистики і наших жадань на нїй основаних, то ще раз припоминаємо, що вже тогід виказано 1336 руских дїтий відвідуючих мійскі школи народні, на 1634 обовязаних до шкільної науки.

При сїй нагодї хочемо звернути увагу п. президента краєвого, щоби ствердити наші виводи про нїмецку мову, на результати в руских рівнобіжних клясах при тутешних комунальних школах, де дїти незрівнано скорше і лекше придбали собі знанє нїмецкої мови а при тім не занедбали головної цїли кождої школи, набутя загальної осьвіти, що доказали наглядно результати щорічних інспекций мійских шкіл.

Тому ми домагаємо ся:

1. Найскоршого основаня руских народних шкіл в Чернівцях;

2. Постепенного побільшуваня руских рівнобіжних кляс при чернівских мійских школах уже в слїдуючім шкільнім роцї.

ПРАВОСЛАВІЄ в ЧЕРНІВЦЯХ.

Буковиньскі москвофіли хотять жити у приязни з Волохами. Кажуть, що навіть у їх полїтичній проґрамі є приписана згода з Волохами. Але поки-що хосен із сеї згоди мають лише Волохи; особливо добре їм з тим, що москвофіли промовчують румунщенє церкви. Се обурює навіть тих сьвящеників, що числять ся до парафії „Прав. Буковини“. І от від одного з них дістали ми таку допись:

„Прихильники староруской партиї і румунїзатори дуже не задоволені, коли „Буковина“ критикує румунїзацию православної церкви і ясно показує, що церква наша вже зовсїм опанована румунїзаторами а „староруси“ в нїй вже тілько безязикі раби і льокаї. Колиж одна тілько „Буковина“ без'устанно бичує наших волоских єзуїтів, то видко, мусить їй і її прихильникам чейже залежати на долї нашої прадїдної церкви, не як москвофілам, що легкодушно кидають свою найдорожшу інституцию на жир вовкам.

Спитаймо ся отверто: Мають Русини н. пр. православіє в Чернівцях? Нї! Єго забрали нам волоскі єзуїти. Церква катедральна, Параскеви і Николая то не православні церкви а волоскі театри, де Русинови нинї вже небезпечно заглянути задля волоских збитків. Даскали, сьпіваки і паламарі а навіть сам Христос у волоских зубо-

Верховиньскі згадки.

(*Дальше*).

Блискавиця.

По відходї нещасного Мартинка я через кілька днїв не міг прийти до себе. Ходив я як збитий, а тут уже треба було поволи думати над способом переселеня відси у низ. За тиждень я мав опускати Чівчин, тож дав знати до властителя полонини, що з єго ласки і надзвичайної ввічливости я тут пробував, щоби поміг менї добити ся відси до єго гостинного дому. Тим часом в послїдне відвідував я милїйші менї місця на Чівчинї.

Одного полудня на першій кичері Чівчина мене захопив сильний раптовний дощ. Я сховав ся троха низше під великою камінною брилою і глядїв відти свобідно на дощ і блискавки, що перед моїми очима жваво увихались понад краєвидом. Передо мною простирав ся ще кавалок полонини на яких чотири до пятьсот кроків. Туда далї він спадав вже стрімко в Черемош. Там на полонинї вже лиш по одній стояли смереки.

Дощ падав шнурками і лопотїв по широкому листї густої щіви на полонинї. Блискавки іграли у воздухах, як би хто їх наймив. Одні перескакували з одної хмари на другу, а иньші гнали шаленим летом у низ і вдаряли скаженим лоскотом там, де їх найдужче тягнуло.

Раптом ударила блискавка з оглушаючим лоскотом і ослїпляючим блиском в найблизшу до мене смереку, що осібняком, відлучена від лїса, стояла на полонинї.

Смерека здрігнулась, дощ посипав ще напраснїйше. Я дивив ся збентежений на величаве дерево, але воно стояло спокійно, як би нїчого не сталось.

Та ледви що воздух втихомирив ся від першого лоскоту, і чюрканє дощевих шнурів почало троха лагіднїти; аж тут ударила сьвіжа блискавка, на яких триста кроків дальше від першої смереки, в найвисшу смереку. Поцїлена деревина в мить засьвітилась, високо запалавши. Дощ зашумів знов сильнїйше, але смерека, вся огорнена поломіню, горіла тим дужче. З неї нїчого не було видно, як лиш один сягаючий до неба вогневий стовп. Я думав, що лютий дощ удушить вогонь, але дарма. Смерека горіла, як би в найбільшу посуху. Кисень, блискавкою перетворений в озон, пожирав смереку очивидячки. Не дурно каже нарід, що вогонь, займлений блискавкою, лиш кізїм молоком вгасити можна. Хоть кізє молоко нїхто ще не лив в такий вогонь, то все-ж таке толкованє вказує на здоровий змисл спостереженя народу. Воно дїйстно тяжко дати собі раду з таким вогнем, бо озон підпирає вогонь далеко лютїйши, як звиклий кисень.

Десь за пів години смерека згоріла, але з мокрого пня все ще клубив ся в гору голубий дим — аж до вечера.

Я стою вигідно у скалистій печері і придивлюю ся спокійно тому, що вкруг мене дїє ся в природї. Дощ ллє все ще. Перша смерека стоїть спокійно, а друга догоряє.

Чому, питає мозок? Чому одна блискавка запалила смереку, чому друга нї? Аджеж одна як друга! Ба нї, кажуть ті, що чують навіть, як трава росте. Та підпалююча іскра, кажуть вони, се позитивна горяча, а та друга се неґативна, студена искра електрична. Нехай буде й так!

* * *

Пішов би я подивитись на одну і другу смереку, та дощ не пускає. Від заходу і полудня вже голубіє, але надо мною і передо мною ще шумить дощ. Блискавки посунулись на схід і ген далеко у свій бистрий спосіб грають по небі. Рушитись відси не можна. Я обзираю тим часом свою печеру. Скала зтріскана, брила спирає ся на брилї; у внутро твердого каменя глубоко сягають розколїбини.

Хто оті скали порозбивав? Хто їх порозвалював? Хто те нерухоме камінє порозсипав отуда яром? Таж воно мертве, нерухоме! Хто рушає ними, тими камінями, горами? — питає знов мозок.

„Чи ти, мізерна людино, мусиш всюда упихатись? Твої очи, твій ум, вони все мусять видїти, все піймати, все розуміти? Зорями лїтає твій непосидющий ум, вишукує їх шляхи у безконечнім просторі і вислїджує їх взаїмні відносини! Та чи й менї тут, у внутрі скал і землї, не даш ти спокою?“ Так із тих розколїбин глубоких

нях і трікольорах, а про богослуженє страшно і згадувати. Болгарскі напіви вже давно заборонені, хор не сьпіває принципіяльно нїчого по славяньски, найби і на ті дві ектенїйки, що диякон виголосить від нехочу. То що шепотом відчитує о. Procopovicіu на казальници в мові праславяньскій, т. є. проповідь руска, може лише соблазнити православного Русина. Духовна семинария, дяківска школа, парохіяльні тутешні уряди, чи се не фабрики виключно румунїзаторскі? І ще радять „стародруси“ мовчати на се безправство і жити з Волохами в мирі. Який тут може бути мир? Та-ж се була би чиста капітуляция! Нї, панове, до згоди ще далеко, треба вперед добре побороти ся і попрацювати. У справах православія ми не можемо нїчого закинути „Украïноманам“. Не потребуємо позичати у „Прав. Буковини“ очий; самі добре бачимо, хто справдї боронить руску православну церков.

Православний сьвященик.

Буковиньска і галицка Русь.

II.

Історія буковиньскої Руси від 1848 р. занадто зложена, щоб можна еї оповісти коротко і на тім тлї заговорити про відносини галицких Русинів до буковиньских. Загально можна тілько те сказати, що з яких 30 лїт руска справа на Буковинї була „темна вода во облацїх“ і аж від 1880-их років стала прояснювати ся. В Галичинї можна рахувати дїйстно сьвідому роботу на народнім ґрунтї від 1860 року; в Буковинї о 20 лїт пізнїйше. Що та робота припізнила ся і вкінци таки виплила на чисту воду — і одно і друге в значній мірі треба приписати людям з Галичини, що осїли в Буковинї. Се були галицкі апостоли і які вони були, такий був і їх вплив на буковиньску Русь. Тими своїми людьми впливала Галичина на Буковину і сей еї вплив був найбільший.

На церковні буковиньскі справи не могли Галичане мати великого впливу; як унїяти вони не мали доступу до сих справ і доси не мають, хоч в остатних роках н. пр. унїят Стоцкий більше розпинав ся за православну церков, нїж неодин буковиньский туземець. Памятаючи те, що Украïнцїв-Русинів загалом більше православних, як унїятів, і що користно для австрийских Русинів мати на Буковинї православний міcток, що лучить їх з православними Украïнцями, буковиньскі полїтики-народовцї нїколи не бажали погибели православної церкви, а навпаки жадали завсїгди, щоб вона, як церков і рускаго народу сповняла супроти него свої обовязки і не важила ся бути лише волоским національним заборолом. На борбу за православну церков пішло на Буковинї найбільше часу та працї і тілько в остатних часах здобуто деякі позициї для Русинів в церковній ерархії, через що, можна надїятить, помалу настануть лїпші часи і в церкві. Найбільша біда з тим, що нема руских теольоґів (тепер є 1); але до кількох лїт вийде з буковиньских ґімназий більше число Русинів, то з них дехто піде певно і на теольоґію, тим більше, що православним сьвященикам і їх вдовам поводить ся матеріяльно лїпше, як унїятским. Вороги закидують безнастанно буковиньско-руским полїтикам, що ті хотять навертати православних на унію; се є зовсїм неправдива і безсовістна видумка; тепер не пора на релїґійні боротьби, і Русинам з того не вийшов би нїякий хосен, тілько шкода. Нам однаково дорогі і православні і унїяти, нехай лиш будуть Русинами, а не перевертнями. Москвофіли, що особливо воюють против буковиньских народовцїв закидами, мов би ті хотїли латинїзувати православну церков, не знають, на яку погорду заслугують вони собі сими докорами. Самі нераз (н. пр. у „Православній Буковинї“) доказували моральну гниль значної частини православного духовеньства, а про те, коли се саме говорило ся народовцями, обертали се на доказ, що народовцї хотять унїї, езуїтів і т. п. Не унїї хочемо, тілько церкви і сьвящеників прихильних народови!

Буковиньско-руске шкільництво за час від 1848 до 1890 перейшло кілька періодів. В першій добі учителями рускої мови були православні сьвященики, котрі розуміли ціль науки так, що вона має служити передовсїм церкві; тому перемагала церковщина. В другій добі учили рускої мови гр.-кат. невисьвячені богослови; інтерес сьвітский перемагав, але були ще сильні впливи церковщини; з тої мішанини цїлий і інтересів явило ся серед тодїшних обставин (в 70-их роках) в добутку московщене рускої мови, і то не яке небудь скрите, як бувало у Галичинї, але явне. В середних школах на Буковинї учили тогдї рускої мови переважно галицкі москвофіли і вони заподїяли велику кривду буковиньскій Руси, не так через те, щоб виховали москвофілів, як більше через те, що не виховали просто нїкого для Буковини. З їх учеників нема слїду; до піддержуваня москвофільства все треба сьвіжих проводирів, захожих з Галичини. Як ті не прийдуть, на Буковинї нема москвофільства, нема колод, киданих під ноги народовцям, — іде практична робота, про котру і ворог не скаже, щоб вона виходила на шкоду рускому народови. — Вкінци коло 1890 року науку рускої мови в школах обняли сьвітскі учителї і в них метою науки була вже сама руска мова і лїтература.

Хиби в науцї рускої мови мали свою причину не лише в учителях, але і в недостатку всякого хоть би найменшого надзору з боку шкільної власти. Анї інспектори краевих шкіл, анї директори тих шкіл, де учено рускої мови, не вміли і не розуміли рускої мови, не знали еї потреб і зовсїм не дбали про неї; для неї не було нї плянy, нї інструкциї ні книжок; вона була здана на ласку і неласку учителїв. Ще тепер н. пр. у черновецкій рільничій школї учить москвофіл Кирилович рускої мови з читанки Ковальского без нїякої перешкоди... І тепер ще є на Буковинї такі інспектори і директори, що не мають найменьшого понятя про рускі відносини, про руску мову і лїтературу і тому вони в таких процесах, як процес проф. Шпойнаровского і Кобилиньского, грають дуже негарну ролю. Про такого наставника нїчого иньшого й не можна сказати, як: „Говори до него, коли він Нїмець!“ Нїчого не розуміе і поведе справу так, що знеславить учителїв і виставить саму справу на позорище. Сам же при тім старає ся ходити, як циган у приказцї, поміж дощ, і тим показує свое „культуртреґерство“, котре в тім випадку є нїчим иньшим, тілько недотепностию нїмецкого Міхля.

На поли шкільництва, особливо народного, буковиньска Русь поступила в остатних десятьох роках дуже значно наперед. Можна навіть сьміло сказати, що, пропорціонально взявши, буковиньска Русь уже перевисшила галицку. Возьміть на увагу тілько більшеклясові народні школи, не рахуючи тих, що прибули остатними тижнями. На Буковинї тепер є 12 триклясових, 17 чотириклясових, 2 пятиклясові, 3 шестиклясові такі школи народні, де для руских дїтий викладовою мовою є руска мова у всїх клясах, і то утримуваних не коштом держави, як у Галичинї рускі школи вправ при учительских семинариях, але коштом краевого фонду шкільного. А чи богато таких шкіл мають галицкі Русини з польскої „ласки?“ Повинні-ж мати десять разів більше, бо їх є десять разів більше, як буковиньских Русинів.

На такий розвій рускаго шкільництва на Буковинї не мали нїякого впливу галицкі Русини, і таки не могли мати, бо се вже була чисто краєва, буковиньска справа, полагоджена остатними роками. Шкільні власти дбають тепер про те, щоб рускі школи обходили ся і без галицких читанок, особливо руских, щоб унїї в них і духу не пахло; про Ванд і Кракусів буковиньский хлопець-Русин не знає; польскої істориї і румуньскої вчить ся із загальної сьвітової істориї та й нема примусу, подібного до галицкого, займати ся ще окремо істориею другого народу в краю. Є за те в школах клопіт з нїмецкою мовою, котра богато шкодить, але і приносить Русинам більше користи, як Галичанам польска мова, бо се мова державна і вяже Русинів з нїмецкою культурою, сильнїйшою від польскої. Крім того і службові відносини учителїв на Буковинї свобіднїйші, як у Галичинї. Народні учителї тут лїпше платні, як галицкі, і не такі безгласні та прибиті, як ті під польским пановањем, і тому то поки-що буковиньска Русь справдї опирає ся на учителях — се головна еї підпора. А яку ролю грають галицкі народні учителї в *публичнім* житю? На се питане кождий Галичанин знає лїпше відповісти, нїж я.

Як себе величає о. посол др. Іван Цуркан.

Допись „Буковини“ знад Черемоша.

Случайно попала ся менї в руки посилка урядова, або як каже посилаючий „службодѣйств.“, — книжки „Dare de seamă a deputatului Dr. Ioan Turcan, consilier consistorial etc.“ Ся книжка, видана 1899, післана під перепаскою „гр. вост. Парохіяту отъ Долгополя — службодѣств. съ 114.“ Хто висилає ту книжку, годї дійти з печатки урядової, лихо відтисненої, але судячи по почтї, на котрій книжку надано, післав книжку дек. путилівский.

повіяло глухим підземним голосом. Се дух підземних скал і гір...

Я звернув ся до нутра печери. Що на дворі дїялось, того я не видїв тепер, а слухав покірно, що говорив володар підземний.

„Нема супокою, нї в день нї в ночи, нї внутрі, нї на внї. В лїтї впялить сонце свої пекучі промінї у мої голі скалисті плечі, у мою темну твар. Усе розширає ся, усе розходить ся. Прийде вечер і ніч. Холодний вітер увиває ся в круг мого нагого тїла. Поверхність тремтить, стискає ся. Внутренні, ще теплі, покладн не подають ся, поверхність тріскає. Приклади лиш вухо до мого нагого тїла у вечір а почуєш, як я страдаю, як по моїм нутрі неспокій ходить, як все рушаєсь, як шемрає, як пукає моє скалисте тїло. В день знов пече, в ночи знов тріскає на всї боки. Так розсїкує спека і холод моє тїло на малі кусники. Спершу невидно тих тоненьких зарисів, але прийде осїнь, мої страданя збільшають ся. В мої зариси і розколїбини втискає ся вода. В ночи замерзне вода і лїд мов клинами розсадить моє тїло. В день розтопить ся той лїд, а в зїваючі розколїбини натече ще більше води, та знов замерзне, знов розсадить і розсїче моє тїло — все дальше, все глубше...

В зимі супокій. Але прийде весна. Води грають розколїбинами, підмулюють мої пороздирані части. Тут та там вирве ся кавалок мого тїла і стрімголов летить у дїл, вдарить у другі скали, пірве їх за собою і опинить ся аж в яру, в потоцї.

Отак моє тїло точуть сонце, вітер, мороз і вода, день і ніч. Нема супокою, хіба що в глубокій землї. Розшабашовують, роздирають моє тїло. Вода цїлими шматами, ба цїлими горами звалює пороздирані части мого тїла в ріки і доли.

Ба, на сїм не конець. До сих фізичних страдань прилучують ся ще й хемічні розклади поверхности мого тїла. Кисень і вугляний квас розсичують мене до решти.

Прийдуть повени. Води іграють з моїм розшарпаним тїлом. Цїлі брили каміня пудить вода у дїл, розбиває їх на малу рінь і разом з намулом стелить долинами. Так день від дня, рік від року, так тисячі, так мілїони років никне моє тїло, мої гори й скали.

Та і тому мому роздертому, розмуленому тїлови по долах нема супокою. Вітер сїє усюди всяке насїнє, що́ стромить свої кільця у те моє розшарпане тїло та роздроблює его дальше. А вже ті люди! Всякими способами не дають менї знову в одну цїлість споїти свої частини. Плугами розорюють мене і змагають та підпирають мій розклад все дальше, все основнїйше. За те мушу я їм ще й приносити всякі плоди і їх годувати.

Отак вода, з помочию других впливів, старає ся мене з вершин у низ звалити, придавити, вдушити, а потім вкруг цїлої землї розіллятись і безмежно панувати над цїлою моєю кулею, над усїм моїм тїлом. Де лиш піднесу троха свою голову, свої сустави, щоби глянути у той Божий сьвіт, то зараз вода старає ся мене у низ сполоскати. І вона вже давно допяла би свого; але я не даюсь. Де лиш троха спокою, там стискаєсь, сцїлюєсь намул мій знов у тверді поклади, у нові скали які перед тим були. Тай маю я ще і иньший спосіб на ту неспокійну, пажерливу воду.

У внутрі мого тїла тліє безконечний вогонь, кипить лява. Часами застогну і здрігнусь, аж моїх ворогів сум займе. Деколи із нутра вогнем жбухну, най знають, що я жию ще, що моя сила не зломана, як би вони собі того бажали.

Біда лише, що студїнь добираєсь аж до мого нутра. Лява заціплює глубше і все моє нутро стягає ся, малїє. Поміж моєю корою а малїючим нутром настає порожня. Кора подає ся і морщить ся. Тут подасть ся, а там підійде в гору. І от на збитки водї, росту я таки ще у гори і доли. Та хоть се дуже поволи йде, тупому окови людскому спершу незамітно, то протягом безконечних часів я таки осягаю своє.

(Дальше буде.)

Брошура та то розяснене „подвиговъ“ парляментарних від 24./9. 1878 до 18./10. 1899 Цуркана в Чернівцях і у Відни. Доки Цурканом не заволодів низкий шовінїзм румуньский, то ще якотако видають ся его виступи, хотя дуже малої вартости, так що до змісту як і що до реторики, але відколи заволодїла ним румуньска бішеність, то треба Румунів жалїти, що не в силї вислати на арену полїтичну лучшого борця.

„Безсмертним“ може стати ся такий Цуркан тілько у загорілих Румунів такою огидою, себто бесїдою. яку він держав 5./1. 1897 в віденьскім парляментї, де в оборонї якогось нероби Nedelku i Pişlea, заслонюючись нетикальностию посольскою, нападає з корчемною лайкою на всїх і все, — що не підходить під его міру румуньскої чемности. Мушу припустити, що Цуркан або спостив ся дуже, бо то був день Того, котрий прийшов „миръ вовреща“; але правда, се не Учитель таких mitrofor-ів, що таке безглузде плетуть, або що, нїм мав таке наторочити в парляментї, покріпив ся через міру румуньским „квасковатим“, бо такої огиди чоловік при нормальнім станї наговорити не може. І такий то „кормъ духовный“ дає Цуркан, певно не за дармо, лише за зворотом коштів editur-и може і „съ лихвою“ від своїх адміраторів, — „гр. вост. Парохіятамъ отъ Долгополя“ і др. місць. — Читав я прилюдний докір, що Цуркан не займає ся своїм званем лише лихвою, однак думаю, що він повинен яко archipresviterul, mitrofor, а до того ще і доктор, знати за се місце з письма св.: „горы і холмы падите на мя и сокрыйте мя отъ лица земли“, як також застановитись яко уроджений в 1818 р., що „теченіе“ кінчає ся і небавом треба буде відповісти на питане: „каковымъ подвигомъ подвизалъ ся еси?“, — бо там не знають „крути верти...“

При кінци брошури якийсь G. T. умістив житепись Цуркана і его портрет. Коли Румуни не мають кого і що увіковічнити, то з ними дуже сумно. Портрет Цуркана справдї заслугує на студию псіхіятрика, але троха спосібнїйшого als mein Sohn (стор. 62 брошури). — Росправу наукову о подібнім до Цурканового портретї я читав колись і коли бим случайно на се прийшов, подав би я се до прилюдної відомости краянів, щоби їм відійшла охота пригадувати Цурканови, що він був колись Цуркановичем.

Колиакофор.

НОВИНКИ.

Чернівцї, 28-го червня 1900.

Славний оперовий тенор, наш земляк Гушалевич телеґрафує нам з Праги, що має намір дати концерти в Станїславові, Коломиї і Чернівцях. У Чернівцях мав би бути концерт 12. с. м. Ще не знаємо сегодня сказати напевно, чи вдасть ся нам на той день роздобути салю і прилагодити все, що потрібне (бо тілько що одержали ми вістку від п. Гушалевича), але маємо надію, що концерт буде, а в такім случаю радили би ми всїм Русинам приїхати послухати славного сьпівака.

Чернівский протоєрей о. Berariu, котрого іменував его тесть, великий Сильвестер, чернівским пашою, забув, що кінцї вже не сходять ся, і романїзує собі тихцем і дальше тутешні народні школи. Як раз зайшов з о. катехитом Цопою до школи при ул. палати краєвої, давай молити ся і катехизувати руских дїтий по волоски. О. Цопа очивидно дуже мило підбасовував, бо має великий апетит на похвали і аванси.

Похорон нещасного панотця Пришляка, що в приступі божевіля застрілив ся, відбув ся 28. с. м. у Львові. Не був се звичайний похорон сьвященика, бо руска консистория у Львові не хотїла позволити поховати его, як годило ся. Не помогли сьвідоцтва лїкарскі і заходи знайомих, консистория вперла ся. Стануло вкінци на тім, що на похорон мали зібрати ся парохіяне обох обрядів, всї знакомі і молодїж шкільна коло трупарнї шпитальної, щоби вже без образів церковних відпровадити свого любленого пастиря до гробу. Однак на пару годин перед тим пустив хтось поголоску у св. Юрі, що при такім опорі власти готов хто візвати протестантского пастора і викликати скандал. Крил. Білецкий, адмінїстратор дієцезиї, так переляк ся того, що віднїс ся зараз до заряду шпиталя з візванем, щоби безпроволочно похоронено покійного. Заряд сповнив се, і не повідомивши навіть родини, велїв еще перед 5. годиною перевезти мощі на цминтар. Лише случайно найшов ся в послїдній хвили кружок родини і вірних. Та над гробом одержав покійний нагороду і признане, яких би ему не один зверхник позавидував, а котра найшла щире одобрене в цїлім містї. В браку сьвященика і церковної молитви виступила в послїдній хвили одна сестриця церкви св. Петра і стала з плачем і в ревних словах пращати покійного. „То злодїїв — голосила она між иньшим — як Зіму, Крижановского і др., ховають з великими парадами і при довгих рядах духовеньства; а сего праведника, що пав офірою свого званя і посьвяченя, за котрим тисячі народа плачуть, ховають без сьвященика і украдки, щоби люди не могли навіть пролляти слезу на его гробі. Єго осудили без милосердия ті, що самі еще не знають, що з їх костями стане ся, куди они розточать ся, і які проклони над їх могилою понесуть ся“ і т. и. на адресу о. адмінїстратора. По сїм засипано могилу і понїс ся переражаючий плач зібраних. Се звернуло увагу одного лат. сьвященика, що вертав власне цминтарем з якогось похорону; і він приступивши близше, став питати о причину. Єму відповіли, що „похоронено тут сьвященника мов би якого пса, і не дозволено навіть покропити его тїла“. Сьвященик успокоїв ридаючих людий і відправив над засипаним уже гробом свій похоронний молебен.

О. Ізидор Єзерский, професор релїґії при ґімназиї в Золочеві упокоїв ся дня 24. с. м. в 53. роцї житя, а 29. роцї сьвященьства. Покійник служив від 27 лїт катехитом при ґімназиї в Золочеві і виховав богато патріотичної, рускої молодїжи. Крім релїґії подавав покійний науку руского язика у висших клясах, брав живу участь у публичнім житю і був довголїтним головою золочівскої філїї „Просьвіти“. Зможений недугою і родинними нещастями в послїдних часах відтягнув ся був у домашній затишок, однак не перестав трудити ся до послїдної хвилини житя, переводячи гарною мовою твори з нїмецкої та польскої лїтератури. Сї переводи друкували ся в біблїотецї „Дѣла“ та в фейлетонах „Руслана“. Дописував також тому кілька лїт і до „Буковини“.

Др. Ніштрим, шведский учений, що перебуває тепер у Львові, загостив був до тов. ім. Шевченка, де перебув кілька годин та розпитував ся подрібно про наші відносини, про лїтературу, про наші народні товариства, про обсяг їх роботи, а навіть про число членів. По засягненю деяких інформациї, не міг надивувати ся, що про такий численний нарід, котрий богато працює і на поли науки і над просьвітою робучого народа, так мало знають за границями нашого краю. Пращаючись при відходї обіцяв др. Ніштрим всї інформациї, які почув від Русинів, як найсовістнїйше вихіснувати і в своїй книзї „Занепад і відроджене“, призначити Русинам поважне місце.

В понедїлок звидїв др. Ніштрим полїтехнїку, де витала его дуже щиро і радо вся полїтехнїчна молодїж. Ві второк оглянув шведский учений майже всї народні школи у Львові, а вечером в ратушевій сали виголосив відчит про початок і розвій людового унїверситету в Швециї. В середу, в „Рускій Бесїдї“ відбув ся відчит в честь д-ра Ніштрима. Привитав его проф. Шухевич, хор „Бояна“ відсьпівав кілька пісень, а др. Франко мав відчит про наш занепад і наше відроджене. На привіт Русинів, відповів др. Ніштрим, що попри належність до якогось народа ми передовсїм є люди, а почуте людскости усїх нас зближає до себе та лучить. Дальше згадав про розпочату свою наукову працю над справою занепаду і відродженя людскости взагалї, а окремих народів специяльно та заявив, що він кріпко вірить вже в недалеке відроджене. Др. Ніштрим зазначив, що до сеї наукової працї спонукала его гаґска мирова конференция, котра хотїла розоружити Европу і мир завести на земли, але з тим, що теперішний стан не сьміє бути нї в чім змінений, так що неволені народи і дальше мали би остати ся в неволи. Тимчасом лише в повній автономії і самостійности всїх народів лежить запорука міжнародного мира.

На Народний Дім жертвували: Вп. Василь Стїнка на книжочку 3 кор. Парубки і дївчата в Глїбоцї 12 кор. 42 с. Юрій Прокопець 12 кор., Михайло Сиротюк на книжочку 16 кор. 20 с., Франц Штробель на книжочку 20 кор., **разом 1781 кор. 83 сот.**

Членьскі вкладки зложили: Вп. Пилип Андрюк 25 кор., Іля Бойчук 4 кор., Юрій Мазуряк 6 кор, Василь Товстюк 2 кор., Іванна Ільнїцка 2 кор., Николай Ґелка 8 кор., Єлисавета Семака 40 кор., Юрій Лупуленко 8 кор., **разом 742 кор. 30 сот.**

На бурсу жертвували Вп. Теодозий Глиньский 10 кор., Володимир Михальский 4 кор., Омелян Попович, Др. Смаль-Стоцкий. Єротей Пігуляк, Володимир Ясеницкий, Евгений Семака, Ісидор Воробкевич, Григорий Ганкевич по 2 кор., Серґій Шпойнаровский 4 кор., Антін Клим і Юлїян Кобиляньский по 1 кор., **разом 34 кор.** — Сердечна подяка.

Всячина.

— **Громадский шпихлїр.** Не від нинї говорить ся: закладайте шпихлїрі, — і не одні громади від давна мають уже свої громадскі зсипи збіжа. В одних громадах зсипують овес, в иньших жито, в иньших знов иньше збіже, після того, якого збіжа по селах найбільше управляють. Що шпихлїрі громадскі — річ добра, — о тім много уже написано і наговорено людям; але що заряд таким шпихлїрем є тяжкий, о тім знає кождий, хто придивив ся ему. Звісно, що збіже через рік усихає; крім того не можна его обезпечити перед мишами, що через зиму немало его спустошать, коли до шпихлїра дістануть ся. Отже не дивно, що коли і при найсовіснїйшім зарядї прийде до міри, то не намірять тілько, кілько після рахунку повинно бути! При шпихлїрях громадских буває нераз ріжниця через то, що на міру заряд не дуже уважає; принесе хто збіже, то часто не мірять, спускають ся на сумлїне того, що принїс, або мірять при пожичцї чубато, а чуб нїколи не буде той сам, бо раз удасть ся більший, а другий раз меньший. З того мусить при кінци конечно вийти ріжниця. Також буває і то, що збіже приносять невичищене належито, або послїдне, через що знов шкода. Тому для безпечности, для ладу і певности, треба шпихлїрі урядити так: 1. Замок до шпихлїра най буде подвійний; один ключ най буде у місцевого сьвященика або учителя, а другий у шпихлїрника. 2. Шпихлїр най має власну міру і най усе мірить штрихом. При мірі най все буде сьвідок. 3. Щоби не було ріжницї через усипане збіжа, най довжники, що зсипують збіже в осени, на кождий корець збіжа надають 2 кварти. 4. Най не приймають нїколи збіжа послїдного, неочищеного. 5. Коли по веснї збіже яке остане, треба его продати, а гроші зложити до громадскої каси пожичкової. *„Селянин“.*

— **Найславнїйший тепер росийский писатель** ґр. Лев Толстой, котрого повість н. з. „Відроджене“ ми друкували і підчас вакаций докінчимо, не має спокою від православного синоду. Він, що у сьвітї уважає ся одним з найлїпших християн, у синода не є нїчим иньшим як поганином або еретиком. Сей синод видав у цьвітни против него такий довірочний циркуляр: Указ Є. Імп. Величества, Самодержця Всеросийского, із Владимірскої Духовної Консисториї. Після указу Єго Імператорского Величества, Володимирска духовна консистория прихилила ся до письма головного члена сьвятїйшого синода Йоаннїкія, київского митрополита, до его високопреосьвященьства, в якім заявлено, що ґр. Лев Толстой у своїх письмах, в котрих він висказує свої релїґійні погляди, ясно показав себе ворогом православної христової церкви. Одного Бога в трох особах він не признає, другу особу сьвятої Тройцї — Сина Божого — він називає простим чоловіком, сьвятотатско відносить ся до тайни воплоченя Бога-Слова, перекручує осьвячений текст евангелия, сьвяту церков називає людскою постановою, церковної єрархії не признає і глумить ся зі сьвятих тайн і обрядів сьвятої православної церкви. Таких людий православна церков торжественно, в присутности всїх своїх дїтий, в недїлю православя, оголошує неприналежими до церковної громади. В виду сего відправлене панахиди або заупокійної служби Божої за ґр. Льва Толстоя, на случай его смерти без покаяня і примиреня з церквою, без сумнїву осквернить совість вірних дїтий сьвятої церкви і викличе соблазнь, а сему належить вперед зарадити. Тому сьвятїйший синод рішив заборонити відправляти поминки, панахиди і заупопокійні лїтурґії за ґр. Льва Толстого на случай его смерти, без розкаяння. Поручити: про зміст письма повідомити благочинних, котрі мають про се донести підвладному духовеньству. — В цьвітни дня 5. квітня 1900 р. Член консисториї протоєрей В. Косаткин; секретар Гроздов; столоначальник Іван Чистяков.

— **Хіни чи Китай?** На се питане дає „Народна часопись“ таку відповідь: Звідки взялась назва Хіна? Хінцї самі називають свій край „Чінґ-кве“, т. є. держава середини землї, або „Таічінґ-кве“, т. є. „держава великих праведників“ (нинї чи не відповіднїйше — „великого кулака“?). Рідше називають они свій край Чунґ-гва („цьвіт осередка“) і Тієн-гія („підніжок неба“). Славний венецияньский подорожник Марко Польо (1256—1323) називав сей край „Катай“ від тураньского племени Кітанів або Катанів, з котрими він насамперед познакомив ся. Чи Росияни уживають назви „Китай“ від Марка Поля, чи длятого, що они близші до Китанів або Катанів, се вже річ байдужа, але они називають Хіну Китаєм, звідки пішло і слово „китайка“ (шовкова материя; тепер часом називають так навіть просту „крайку“). Від коли Европейцї винайшли дорогу до Хіни морем, війшла в уживане в цїлім сьвітї з виїмкою Россиї назва взята від одної з полудневих провінций Шан-сі або Чін-сі. Від Французів, котрі пишуть Chine, а читають Шін, пішла через зле читане назва Хіна (у Поляків в множинї — Хіни). Ідучи длятого за більшостию, було би правильнїйше казати і писати „Хіна“, або як кажуть і пишуть Чехи — „Чіна“. — Назва ростини, з котрої робить ся лїк хінїна, тут нї причім, бо ся назва пішла від хибного читаня імени Chinchon (ґр. Чінчон віцекороль в Перу, котрого жінка 1638 р. вилїчила ся від пропасницї корою ростини, що росла лише в полудневій Америцї).

Господарскі поради.

— Компот з рож. Сьвіжо наскубані і очищені листочки (білі кінчики треба обривати) варить ся на вільнім огни в камінній або мосяжній ринцї доти, аж в зубах не чути вже, що они тверді. Відтак виймає ся їх з води і зливає ся студеною водою. Опісля заварює ся на тій водї, в котрій варили ся листочки, не конче густий сируп і коли вистигне наливає ся на листочки, котрі сполокані, і коли вода з них стекла, треба покласти в яку порцелянову посудину. Листочки треба зрушити, щоби не злипали ся. На другий день виймає ся листочки з сирупу; сируп перецїджує ся через флянелевий мішочок, додає ся ще цукру та заварює ся на ново, додає ся дрібку квасу цитринового і коли ще теплий, наливає ся на листочки. Компот тогди готовий і можна его їсти або в слоях спрятати на зиму.

Телеґрами „Буковини“.

Відень, 30. червня. Цїсар разом з дружиною виїхав на лїто на два місяцї до Ішлю.

Льондон, 30. червня. Сеймур, про котрого пішла чутка, що пропав, телеґрафує, що не міг зі своїм війском дійти до Пекінґу, бо нема зелїзниць. Тому мусїв вернути ся до Тієнтсіну, куди прибув 26. червня. По дорозї стрічав ся і бив ся з хіньскими „кулаками“ і з хіньским войском, з котрих богато побив. В его-ж войску впало 62 вояків, а 223 є ранених (між ними 1 Австриець убитий і 1 ранений.)

СТУДЕНТ унїверситету, Русин — пошукує на час ферий, евентуально на цїлий рік лекциї на село. — Близша відомість в нашій редакциї.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Хто хоче добре і по властивій цїнї купити, най йде до

СКЛАДУ ТОВАРІВ Е. БАЛЬТІНЕСТРА (МОЛОДШОГО),

улиця Головна ч. 3. ЧЕРНІВЦІ, улиця Головна ч. 3.

НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР.

Соломяні капелюхи, для панів, хлопців і дїтий.

Лїтні капелюхи легонькі, фільцові і Loden, полискуючі, Drapp і в всїляких модних фарбах.

Товари обувяні, лиш добрі фабрикати для панів, дам, дївчат і дїтий. Головний склад французкої фабрики обуви A. Capek і Howlett & White, в Анґлії. — Lawntennis-черевики і білі черевики ірхові.

Сандали Кнайпа ріжної величини.

Домові черевики всїлякої якости.

Всїлякі артикули для їздців коелсом для панів і хлопців.

Парасольки від сонця найновійші і найлїпші, чорні і кольорові для дам, дївчат і дїтий.

Парасолї від дощу для дам, панів і хлопців, як також парасолї від тїни для панів. (Schattenspender).

Рукавички з виток для пань панів і дїтий.

Рукавички з Гренобля (у Франциї) і з найлїпших тукаєвих фабрик. Glacé-рукавички під повною ґваранцию.

Біле з найсолїднійших фабрик під ґваранцию, біле і в ріжних модних красках для панів і хлопців.

Сорочки для туристів з „Zellengewebe“ найновійшого фасону.

Краватки на лїто в найновійшим анґлїйскім роді.

Панчохи, хустини, пасочки всїлякого-рода.

Посилки на провінцию все відворотною почтою.

Склад ц. к. привілейної фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Найлїпші

МАШИНИ ДО ШИТЯ

є так звані обручкові (Ringschiffchen).

Сї машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 штихів на мінуту). Сї машини мають приряд до гафтованя і приряд до остреня голок та ножиць. Окрім сих маю ще найновійші машини для шевців, кравців, римарів і такі, що шиють для потреби в перед і взад.

За кожду машину ґарантую 5 лїт.

Продаю за готові гроші і на виплат дешевше як всюди, хто невірить най переконає ся.

В. Данилевич

машиніст

в бровари Штайнера ул. Двірцева ч. 21 в Чернівцях.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Спеціяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований спеціяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурґских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

Сьвіжий і чистий лїд

продає по найдашевших цїнах евентуально в плетах на рати після нової системи уряджений

СКЛАД ЛЕДУ

ІВАНА КОСТЮКА передмістє Калїчанка ч. 184.

Можна замовляти через кореспонденцийні карти.

На бажане відставляє ся лїд до дому.

Рік заснованя 1892.

Інформації і посередництво до заключеня обезпечень житевих в найкористнійших комбінациях.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНЇСТЕР

перше і одиноке руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, уряджене домашне, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід огневих.**

Стан фондів ґваранцийних з днем 31-го ґрудня 1899 виносить:

Фонд резервовий .	245.814 кор.	52 сот.		
Резерва премій .	148.480 „	— „		
„ спеціяльна	1.624 „	80 „		486.145 кор. 92 сот.
Фонд основний .	72.000 „	— „		
„ емеритальний	18.166 „	60 „		

Тарифи „Днїстра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди лїквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року виносили виплачені **шкоди** 1.669.565 кор. 38 сот. **Поліси** „Днїстра“ приймає **Банк краєвий при пожичках** ґіпотечних.

На житє можна обезпечатись **через „Днїстер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові,** котре дає найкористнїйші услівя, преставяє своїми фондами найбільшу ґваранцию і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, удїляє **пожички** *за опатою* 5 ½% *і* 1% *додатку на кошта адмінїстрацийні* заінтабуляциею або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до опроцентованя від **членів і третих осіб** по **4%.** Удїл членьский виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і пожичку дістати може тілько член обезпечений в „Днїстрі“. Інформациї удїляє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїленє аґенций в окрестностях **де нема** близько аґентів „Днїстра“, **приймає ся.** „Днїстер“ виплатив аґентам по конець 1890 р. провізиї 216.714 кор.

Пожички для членів Тов. взаїмних обезп. і взаїмн. кред. „Днїстер“ на 5½% і 1% додатку на кошт. адм.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складї

в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях

За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 73. Чернівці, середа дня 21. червня (4. липня.) 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятниці і неділі.

Редакция, адмінїстр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попередне застережене. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік	20 Кор.	—	сот.
на пів року	10 „	—	„
на чверть року	5 „	—	„
на місяць	1 „	70	„

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Буковиньска і галицка Русь.

III.

Переходжу до житя в руских товариствах по 1848-ім роцї. Маю на думцї два найдавнїйші товариства: „Согласіе“ (пізнїйший „Союз“, студентске товариство, від коли повстав унїверситет у Чернівцях, 1875 р.) і „Руску Бесїду“, з котрої взяли ся потім усї иньші товариства. „Согласіе“ — то було тайне товариство руских ґімназистів, що повстало 1870 р. Орґанїзация проявила ся в тім, що ученики-Русини не хотїли відповідати катихитови по волоски, лише по руски, де-що читали, давали представленя і т. п. Се була заслуга „Согласія“. Але небавом „Согласіем“ заопікував ся росийский конзуль Кир Динжан і став давати дїтям гроші. Наслїдок був з кождого боку препоганий, школярі попсували ся. Конзуль опікував ся потім якийсь час і „Союзом“ з тим самим наслїдком. Ні, правда: наслїдок був ще такий, що до Росиї винесли ся спомагані конзулем студенти: Ів. Продан, Дашкевич, Григорович, Грабович, Війчук, Шушковский, Березовский, Подлуский, Фольварків, Кубіевич, два брати Жалковскі і и. Буковиньска Русь, що у себе дома доконче потребувала людий до роботи, виховувала інтелїґентних людий на експорт. Дїяло ся зовсїм те саме, що в Галичинї около 70-го року. Опікуном „Согласія“ був „твердий“ патріот Ґлїбовіцкий, захожий з Галичини, разом з иньшими такими патріотами. Всї мали зносини з галицким „Словом“. Суперечки про правопись були вічною темою Согласників, а потім Союзан.

Товариство „Руска Бесїда“ основало ся 1869 р. з иніціятиви владики Гакмана, котрий хотїв заходи Волохів перемагати Русинами, коли вже Волохи занадто ему допекли. Але цїлих 15 лїт не знала „Руска Бесїда“, на яку дорогу вступити. Перших шість лїт жила патріотичними неясними мріями, потім настали у нїй суперечки поміж москвофілами і народовцями, поміж православними і унїятами. Члени-Галичане внесли найбільше завзятя у ті суперечки. Ще 1877 р. видїл рішив книжки прислані Драгомановим *знищити* „яко неотвѣтныи для помѣщенія въ библіотецъ общества“ (так сказано у протоколах товариства). Росийский конзуль опікував ся дуже ревно і „Рускою Бесїдою“. Бесїда мала гроший подостатком і за дармо приходили книжки. Я мав нагоду переглядати сї книжки і не можу сказати, щоб у них була як система в доборі та щоб хто на них цїкавив ся: брошуровані книжки не були порозрізувані... Мабуть вплив книжок був ще найменьший: одні казало ся нищити, других не читало ся. Аж 1884 року взяли народовцї в „Рускій Бесїдї“ перевагу і стали небавом видавати часопись „Буковина“. О скілько народовцї перше в „Рускій Бесїдї“ мали голос, о стілько і давнїйше упоминало ся товариство за деякими рускими справами, але Волохи воювали і могли воювати проти Бесїди та ослаблювати еї заходи тим способом, що в соймі і часописях закидали їй очивидні росийскі симпатиї, рублї і т. п. Ще кілька лїт тому відгребали Волохи сей закид против Русинів-народовців у соймі, тілько се вже був спізнений закид і тому крім скандалу не мав дальшого наслїдку.

Що-ж се були за обяви? Була тут яка звязь поміж Галичиною і Буковиною? А вже-ж була! Загалом узявши, до 1884 року була буковиньска Русь під впливом галицких москвофілів; була і пізнїйше, є ще й доси, але вплив сей уже значно слабший, деколи і зовсїм незамітний. Вплив сей не мине ся й на будуче — маймо надїю, що „благотворителї“ не забудуть нас, але москвофіли будуть уже мати гірку годину з народовцями. Іронія долї у тій борбі така, що найтяжшим тараном на буковиньских москвофілів був вихованець львівскої Ставропигийскої бурси — Стоцкий. Але коли та бурса буде коли писати свою історию і схоче бути справедливою, не заслїпленою, то певно причислить Стоцкого до своїх найлїпших вихованців.

Про остатних 15 лїт проф. Стоцкий у своїй книжцї не пише, або лише дещо згадує, бо мусїв би писати також про себе, а оно якось нїяково. Але справдї ті 15 лїт принесли Буковинї більше, нїж увесь час від прилученя Буковини до Австриї. Про се ще з неодної причини і не пора писати, але хто прожив той час та пізнав усю буковиньску полїтику, той може сказати з досьвіду, що до неї потрібно зелїзних нервів, проворности і безконечної енерґії. Анї Нїмцї, анї Волохи, анї правительство нїчого не давали добровільно і не дають, поки з здоровенними кулаками не приступить ся до них і не крикне ся: „Давайте, бо инакше...“ Всї бачать, що руский кулак може справдї вдарити, і коли нема иньшого виходу, дають... Отсе називає ся в Галичинї популярно „концесия“. А се нїяка добровільна концесия, тілько видерта добич. По кождій такій концесиї на Буковинї зойк і крик, як би правительству і Волохам зуби вирвано... Доброї волї і не слїдно, тілько чути боєві оклики і стогнане.

Як тепер є на Буковинї, се вже Русини всюди потроха знають. Важна річ, що тепер маємо свій Народний Дім. Купили Русини в Чернівцях старий дім тому кількананайцять лїт, маючи два чи три тисячі в руках. За той час місця під будівлю в Чернівцях грубо підскочили в цїнї і так Русини, нїчого не докладаючи, заробили. Тепер є вже і новий Народний Дім, а хоч на нїм є з 30.000 довгу, то про те він разом з незабудованим місцем на дві каменицї варт около 60.000 зр., отже зробило ся чистий інтерес. Є і своя друкарня, що варта зо 12.000 зр.; є бурса і в нїй 50 хлопцїв; є Руска Каса, банк, що розвиває ся помалу, але що-раз краше; є 50 читалень у краю; є „Руска Школа“ (педаґоґічне товариство) з кількома філіями в краю; є і всякі иньші товариства і кожде має роботу — і тої роботи найшлось би в десятеро більше; як би... було більше людий до роботи і більше гроший. А то така маленька Русь, як неодин галицкий повіт, приневолена своїми обставинами дбати про те саме, про що дбає цїла галицка Русь спільними, в десятеро більшими силами (н. пр. товариство Руска Бесїда, що має ту саму цїль, як галицка „Просьвіта“) — через те виходить і неодин гіркий клопіт. І от у таких клопотах могла би галицка Русь у дечім помогти буковиньскій.

ВІЙНА в ХІНАХ.

Як на перекір конференциї в Газї, на котрій радили над миром у сьвітї, маємо тепер війну за війною. Ще не скінчила ся війна в полудневій Африцї, де Англичани втратили з 20.000 людий, а вже з Хін приходять вісти не про бунти, а про правдиву війну. Хіньска цїсарева заповіла вже війну і казала послам иньших держав винести ся з Пекіну. Сеймур лише по те прийшов під Пекін, аби забрати з собою видалених послів. До міста его не впущено, а 10 тисяч Европейців, замкнених в Пекинї, остало там — наче воєнні закладники.

На чолї акциї европейских держав стануда відразу Росия. Зараз при пер-

Верховиньскі згадки.

(*Дальше*).

Лиш одна думка гризе мене. Коли з часом остигне моє нутро глубоко у спід, кора погрубне і зміцнїє так, що вже не зможу еї піднимати у гори, тоді вода годна дїйстно сполокати всї мої гори у низ і розстелити їх в одну безмірну рівнину. Але я сподїваюсь, що погрубла моя кора тимчасом втягне мого ворога в себе, як губка, і я таки не дам ся....

Ясне сьвітло упало до печери. Холодний подув підземного духа подав ся в розколїбини скали. Милий звук трембіти долїтав мого уха і кликав приходити до вечірного подою. Я розглянув ся ще раз по печері, по тих скалах та збентежений махнув рукою. „Бувайте здорові, та не бануйте! Я думав, що ви вічні, що ви споконвіку отак як нинї стоїте тут і до кінця сьвіта так будете стояти. Тим часом чую, що й ви никлі, як все у сьвітї“.

В низу стежкою козар гонив кози до колиби. Я пустив ся бігом у низ, і пішов з козарем, куда кликала трембіта.

* * *

На другий день оглянув я ту першу смереку, вдарену громом. Блискавка врила ся в кору кілька метрів низше вершка і пігнала була в низ, вздовж пня смереки між корою а полїном. Кора на півтретя пальця була з гори в долину здерта, а зарис тягнув ся широкою вужоватою лїнїею аж в коріне, оминаючи обережно суче. Відкрите дерево білїло в зарисї як шина, по котрій блискавка мигнула і залетїла аж глубоко в землю.

Чому блискавка не бігла по корі з верха, або чому не врилась глубше в дерево, але держалась як раз лиш між корою і полїном? Се видає ся так, як би блискавка також мала свої окремі забаги. І воно дїйстно так є.

Кора не притягає і не провадить електричности, а дерево також не багато більше. Але між корою і деревом находить ся дуже делїкатна і сочиста тканина звана „cambium“, котра і притягає і добре провадить блискавку. Тому й трималась вона сеї для дерева живодатної тканини, котра в дереві витворює зверхи кору, а з середини полїно, тай провадить живодатні соки в гору і в долину. Тому поцїлила блискавка деревину, так би сказати, в саму душу.

Дерево стояло нїби як доси, але в горі сумно шуміли шпильки і гиля, якби сьпівали жалібну посмертну пісню. І дїйстно, як я сходив із Чівчина, то видко було, як місцями вже жовкли шпильки. На другий рік вже воно майже цїле було червоно-жовте, а по вісьмох роках, коли я відвідував Чівчин, неможе було навіть місця пізнати, де стояло колись те дерево.

* * *

На Чівчинї пробув я ще лиш кілька днїв. Я вже очікував нетерпеливо коний із сїлця Ш... від ввічливого властителя полонини М...., що мали мене понести у низ. Того дня, що мали прийти конї, я вже цїлий день не відходив від хати.

На лавочцї під стїною і піддашем сидїв я цїле полудне і глядїв на полонини по тім боцї чорного Черемша. Три полонини кидають ся особливо в очи: Озірний, Масний Присльб і Похребтина. Вони стоять як великаньскі давні хвилї одна попри другу, віддїлені одна від одної глубокими ярами. Озірний стрімко спадає одним боком у низ. Тою стїною близько хребта провадить стежка, котрою мали надійти конї. Стежку виджу крізь шкло докладно, але коний нема і нема. Не раз і не два здоймаю шкло і прикладаю до очий, але дарма.

Дивлюсь на ті полонини, видивляю свої очи і сумно і марно менї, нїяка душа нїгде не показує ся. А полонинами розстелилась осїнь. Із-за лїта веселі, зелені, вони тепер пожовкли, дрімають осїнною дрімотою і дожидають недалекого білого покривала до довгого, довгого сну. Стебла трави пожовкли а вершки листу почервонїли і повсихали. Зі споду виринає нїби ще зелень, але верхом кинула осїнь вже свою буру рідоньку тканину. Вітер недобрий термосить тими стеблинами, свище вкруг них, як у поли стячами по стернах.

У горах, покритих лїсами шпилькових дерев, нема властиво таких приманчивих нїжних і знаменних переходів одної пори року у другу. На полонинах видно ще якісь змінн, але лїсами й того нї. Весною

шій кровавій розправі під Таку росийский відділ понїс найбільші жертви. Пролита росийска кров стала вихідною точкою для всеї росийскої праси. Хором домагають ся, щоби Росия не дала виперти себе з позиції, яка їй належить ся на підставі вікових, тїсних зносин з Хінцями, та становиска на териториях Азиї. Виконати сильний напір на Хіну може Росия тим лекше, що в амурскім, пограничнім краю має свою коло 60-тисячну армію.

Зброєне других держав піде очивидно повільнїйше і потягне за собою величезні кошти. В сім напрямі телеґрами приносять ось які вісти: Берлиньский „Local Anzeiger“ доносить, що Нїмеччина рішила ся, доповнити число війска, висланого до Хін, до 6.000 людий. Канонїрка „Люкс“ відплине дня 5. липня до Китаю. Зі Штутґарту доносять, що в присутности ґенералїциї, король попращав дуже сердечно охотників, що від'їхали до Хін. З Парижа телеґрафують, що буджетова комісия палати послів ухвалила кредит трех мілїонів франків на кошти транспорту і удержаня війска в Хінах. По послїдних вістях з Хін, комісия ухвалила четвертий мілїон. З Риму відпливають три военні кораблї до Китаю. З Вешинґтону депешують, що ґенерал Шафель іменований командирующим американьских військ у Китаю, Від'їхав дня 1. липня і буде розпоряджати під Чіфу цїлою бриґадою.

Бюро Райтера доносить, що коли нїмецкий посол в Пекінї ішов до палати хіньского уряду заграничних справ, напала на него чернь і так страшно побила, що привезений до уряду помер. Комендант італїйского военного корабля телеґрафує з Таку під днем 30. червня, що після донесеня, яке одержав з Пекіну, всї доми посольств з винятком анґлїйского, француского і нїмецкого підпалено. Всї члени дипльоматичного тїла схоронили ся до будинку анґлїйского посольства. Анґлїйский конзуль в Чіфу доносить телеґрафічно, що дня 18. червня хіньске військо замордувало на улици нїмецкого посла. Американьский посол в Шангаю доносить дня 26. червня, що в тім дни иньші посли в Пекінї були ще ненарушені, однак їх положене було розпучливе. Бюро Вольфа повідомляє, що доси не одержало донесеня про замордоване нїмецкого конзуля в Пекінї.

Від коменданта австрийского корабля Zenta надійшла до Відня телеґрама, котра доносить, що Сеймур з причини перерваня зелїзниці мусїв вернути до Тіентсіна. В численних битвах понїс значні страти. Один австрийский матрос убитий, один ранений, а один недужий. До Лондона доносять урядово, що водна комунїкация між Таку а Тіентсіном вже відбуває ся без перешкоди. Доси висїло в пристани 520 офіцирів і 13.500 вояків міжнародних військ, 53 полевих армат і 35 мітрайлез.

Донесеня про силу військ, які держави мають вислати до Хін, суть недокладні. Та сила буде о много більша, бо так Росия як і Япан вишлють по 20.000 людий. На питане японьского правительства звернене до держав, як дивлять ся на ситуацию в Хінах і випливаючі з неї консеквенциї, надійшли вже відповіди, котрі складають ся на се, що держави не стоять на военній стопі з Хінами.

Начальний командант нїмецкої ескадри в Хінах надіслав рапорт про заняте фортів в Таку, в котрім піднесено, що міжнародні війска заняли розпучливо боронені форти з надзвичайною бравурою і хоробростию. Найбільші страти були по сторонї Японцїв, котрі тут найлїпше били ся. По нїмецкій сторонї ранений лиш один матрос. До Петербурга доносять урядово, що часть хіньского населеня несимпатизуючого з Боксерами, віддала ся під росийску опіку. Після депеші одного анґлїйского офіцира маринарки в Шангаю, лише Росиї треба подякувати, що Европейцї в Тіентсінї суть при житю. З тої причини Standard, котрий стоїть в близьких зносинах з анґлїйским мінїстерством заграничних справ звертає ся в острім тонї против Росиї і тих, котрі суть відвічальні за полишене царатови в Хінах до певної степени вільної руки до дїланя. Чисельна перевага знаходячих ся тепер в Хінах росийских військ незадовго змінить ся на оборот. Дневник взиває Япан і Америку, аби дальше зброїли ся.

ВЛАДИКА В ГОРАХ.

Допись „Буковини“.

Що владика Рента має посїтити гірскі церкви, учули гуцули і в найнеприступнїйших закутках карпатских гір. Навіть дїти гуцульскі, не то старі, спішили в село, щоби чимось причинити ся до прилагодженя] витаня так високого і доброго гостя. Дві брами в Мареничах стали на млї ока так гарно зроблені як нїгде инде. Неописану любву до свого пастиря показали гуцули тим, що їх коні були по полонинах, але як треба було вимашерувати против Владики, то гуцули зібрали ся з кіньми убраними зо 50. і з фанами та з пістолями за ременями.

Стріляючи припровадили з Петрашів свого Владику до брами, що була коло панотця. Коло брами стояла безчислена купа гуцулів і гуцулок, великих і малих з панотцем Даскалюком на чолї, з учителем Тевтулом з дїтьми, з двірником Шпанюком, гр. писарем і дяком Чорногузом і пр. Тут панотець Даскалюк привитав Владику горячою бесїдою, а двірник подав хлїб і сіль, за що Владика подякував дуже прихильним словом. Від си пішов Владика і всї гості до панотця на обід, а гуцули забавляли ся на толічї коло панотцевої хати. Перед вечером відслужили о. Ганїцкий з дияконами і о. Даскалюком велику вечерню, а хор путилівского деканата під проводом пана Шандра з Вижницї сьпівав так гарно, що гуцули ще і сегодня згадують сей сьпів. В пятницю на Івана служив Владика зі всїми згаданими сьвящениками і дияконами службу сам, а церква не могла помістити народу, котрий пхав ся, щоби лиш уздріти Владику та якось поцїлювати его одежу. Коло церкви на дворі було багато калїк: слїпих, кривих, глухих, нїмих, дурних, зі своїми кревними, опікунами, котрі старали ся дістати благословене від Владики, а потім полекшу у слабости. Справдї не ошукали ся гуцули, що так вірно і твердо преосв. Владику любили, і на его доброту надїяли ся, бо найшли в нїм справедливого заступника Апостола. Бідні пхали ся до него безперестанно, і кождий не пішов назад з порожною рукою, бо кождому давав добру раду і милостиню. Дїти шкільні і нешкільні, що лиш унали під его очи, дістали образки, хрестики і медалї, котрі вони заховають на памятку на цїле житє. В суботу рано, то є по Івані, зібрало ся до сто гуцулів на конях коло панотця, бо знали, що тепер Владика мав відїхати до Стебнів. Коли Владика ступив на сходи із хати, так загриміли із моздїрів та пістолет та патронів, що не знати було, де що стало ся, а крик „віват“ заглушив усе село. Із хатів зачали вибігати на дорогу всї гуцули з дїтьми і жиди та бігли за сим чудесним походом і побільшали шум і крик. Таким способом відпровадили дорогого гостя до Усте Путилова. Там Владика подякував дуже сердечно за несподївану параду і докази прихильности. Якось сумно було потім кождому вертати ся до села без Владики, бо сї три днї, що він був у Мареничах, минули як година. Богато лїт мине, нїм гуцули забудуть сей день св. Івана.

Вандрівник.

НОВИНКИ.

Чернівцї, 3-го липня 1900.

Іменованє. Др. Роберт Корн іменований полїцийним комісаром в Чернівцях. — Асистенти почтові Іван Бориславский, Мих. Христофович і Жиґмонт Сїрадский в Чернівцях, Іван Заваділь у Радівцях іменовані почтовими офіциялями. — Старший інспектор податковий Каз. Жуковский перенесений з Кіцманя до Чернівцїв: на его місце інспектором іменований Емануїл Семака з Чернівцїв. Конціпістом фінансовим у Чернівцях імен. Каетан Торосевич. До фінансової дирекциї придїлено конціп. Франца Машека, а конц. Генрик Шіллер з Кіцманя придїлений до уряду виміру належитостий. — Асистентом духовної консисториї іменований окінчений богослов Корнило Настасі.

Ректором унїверситету в Чернівцях вибраний професор видїлу правничого др. Фр. Гавке.

Нова волоска часопись п. з. Timpul почала виходити від 1. с. м. три рази в тиждень в Чернівцях. Вона прихильна правительству. — Patria має знову воскреснути.

У Прутї коло моста в Чернівцях утопив ся дня 29. м. м. ученик промислової школи Яков Фаєрштайн. Два рази переплив Прут сюди і туди, а за третим разом ослаб і пішов під воду. Мав 19 лїт.

З зелїзниць державних. Асистентами іменовані сї аспіранти: Мих. Вербенець, Ал. Лянґер, Ів. Поляк і Модест Левіцкий у Чернівцях; Адольф Морвіцер, Лейб Арон, Макс Шмукер і Моріц Левнер у стациї Volksgarten; Стефан Кравчук у Гатнї; Здислав Кушневский у Глїбоцї і Яков Реймінґер у Жучці.

набирають полонини ясно зелений вид, а в осени жовтобурий вид. Лїси-ж яснїють на лїто а темнїють на зиму так звільна, що самі переходи незамітні, вже лиш готову зміну видно. На зиму стають смереки й ялицї аж чорно зелені.

Царинки, ті широкі і чаруючі зїльники гірскі, вказують ще найборше тут на зміни пори року. Весною займають вони око смараґдовою зеленею, лїтом лелїють цьвітами пахучого зїля, в осени коли їх лавою постелить коса верховинцїв та пахуче сїно граблями зберуть у стоги, то вони ще раз зазеленїють пухкою приманчивою зеленею, на котрій спочиває око ще раз мило, та вже в останне, бо душа віщує, що вже „сумно марно по долинї“. Птахів вандруючих, що на долах так характеристично зазначують своїм прилетом весну, а сумним відлетом осїнь, як бузьки, журавлї і другі, тут нема. Лише щебетюшки ластівочки та берегульки підходять аж до тисячі метрів в гору. На Чівчинї й ластівочок нема.

* * *

Я пробував тут спокійно і тихо кілька недїль, без нудьги і забаганок, але нинї, коли вже очікував коний, опанував мене несупокій, горячкова нетерпячка, опанувало мене бажанє і чутє потреби руху, вандрівки. Може того самого, що наказує й птахам відлїтати і прилїтати з одних країв у другі певного часу.

Звістна річ, що коли сонце на нашу землю стане дивитись скоса, тодї збирає ся всїляке птаство у вирій, покидає нашу країну і летить у привітнїйші краї. Як би ті плавцї воздушні знали говорити, вони певно засьпівали-б нам на пращанє: „нї сонця нї сьвітла нї тепла твій край, нехай мене друже, полечу у рай“.

Але я переконаний, що як прийде той час їх вандрівки, то їх нїщо би не втримало тут. Хоть сонце вернуло би назад в гору, як в лїтї, хоть би їх бит тут у нас був забезпечений на той час, вониб таки якогось дня зібрались і полетїли-б в краї полудневі, де їх так радо витають, як ми їх приймаєм, коли закукають з весною у наших гаях. Та вандрівка з віковічних часів ввійшла в їх кров і плоть, і хоть вона є випливом конечности, то замаєна у них правдоподібно родом поезиї — романтики, котру ті чутливі і живі єства певно не меньше відчувають, як ми тугу за милою нам, знаною або уроєною країною щастя-мрій.

Подібне чутє конечности руху вандрівничого як у птахів не чуже дїйстно і нам людям. Кочуючий нарід вандрує зі своїм шатром від краю до краю, цигани не заміняють свого скитаючого, рухливого житя нї за що, але і в нас, осїлих, немов приростих людий до землї виринає воно бажанем вирватись хоть десь колись із місця сїрої буденщини, вибрикатись хоть би коротку прогулькою, і обтрїпати з себе кожу одностайної працї культурного невільництва.

Не иньше чутє заволодїло і мною тепер коли прийшов час рушати відси. Я виглядав тих коний, як би якого спасеня з неволї, як би я був сюда кимось засланий. Я глядїв за кіньми, як Робінзон за кораблем, цїле пополудне не рушив ся з місця. Ба притискав флєт до уст, не спускаючи очий з Озірного, ба читав щось, ба займав мозок отакими поглядами, от аби чимось займитись, ба прикладав знов шкла до очий і пересмотрював плай на Озірнім.

Дивна річ. Аджеж мене нїхто не силував сюда на Чівчин! Противно. Коли надійде липень і розпече сонце мури мійскі, що аж воздух порошний дорогами тремтить, то тодї тягне мене може ще сильнїйше, нїж тепер відси. В грудях будить ся вандрівне чутє, немов у того птаха і каже втїкати на волю, кудаб воно й не було, лише щоби збутись того пекольного кітла культури.

* * *

І дїйстно, більшого контрасту й не може бути в той час між дражливим, гармідерним мійским житєм, а тим лагідним спокійним сьвітом у горах. Заїхати отак разом із Черновець до Устєрик на підвечірок до милих знакомих, глянути на Білий і Чорний Черемош як квапно отам д'горі один в другий спливає; глянути на хатку акційного товариства і пана Фаєра, вони біленькі як снїг, усьміхають ся ізза безлїчи цьвітів і стоять так спокійно як забуті казочні замки; глянути відтам на вінок гір покритих зеленими смерековими лїсами, що в днину сягають до сонця, а в ночи до зір; глянути на ті блискучі хвилї Черемша, що тягне ся живою ясною стяжкою низом поміж вінками гір; втягнути в ширшаючі груди чистий сьвіжий воздух; віддатись вражіням і впливам супокою та поваги, які зі всего, що око бачить, немов говорять, та чародїйному шепотови лїсів і вічній музиці шуму хвиль Черемша; віддати душу тій тихій, але виразній мові величи окружаючої природи — то чоловік схаменеть ся і найде раптом сам себе і вчує себе частиною тої гармонії, того супокою, тої поваги, тої величи природної тай сам успокоїть ся!

Між купами актів, між лавками шкільними, між гармідером мійским загублює культурник з часом сам себе, просто стає машиною. Тут в горах чоловік находить сам себе. Тут безпосередно бачить він владїнє духа вселенної, тут чує він невгаваючий, безопорний пульс живого житя.

Вражіня і впливи гірского сьвіта на істоти низини є надзвичайні і основні. Гори займають не лиш ум і чутя чоловіка, своїми відмінними відносинами, витворюють навіть фізіольоґічні процеси в орґанї-

Зьвірство. В місцевости Пертештах долїшних у ночи з дня 27. на 28. м. м. на громадскім пасовиску відрізав хтось вісьмом коням язики, так що два зараз погибли, а решта мучить ся у великих болях. Цїкаве, чи удасть ся жандармериї викрити дикого виновника.

Вінчанє архикнязя Франца Фердинанда. У райхштадскім замку відбуло ся в неділю перед полуднем дуже торжественно вінчанє архикнязя Франца Фердинанда з ґр. Софією Хотек, котру окремим, відручним письмом, іменував монарх княжною Гогенберґ. Присутні були лише члени найближшої родини. О годинї $10^1/_2$ перед полуднем удала ся весїльна дружина до каплицї. В першій парі ішов архикнязь Франц Фердинанд з своєю материю архикняжною Мариєю Терезою, в другій сестри архикнязя: архикняжни Анунцията і Єлисавета. Відтак ступала ґр. Хотек в білій атласовій сукни; по єї правій сторонї ішов єї вуйко, свідок вінчальмий кн. Левенштайн, а по лївій голова родини Хотеків, ґр. Кароль Хотек; *з черги поступали* найблизші свояки молодої, а по них гофмайстер архикнязя бар. Ностіц. При кінци походу ішли дами двірскі і гофмайстер архикнягинї Марії Терези, ґр. Кавріяні. Вінчанє довершив декан райхштадский Кікіш. В хорошій промові піднїс декан вагу хвилї, в котрій збули ся найгорячійші бажаня достойної пари. Відтак обоє новоженцї повторили сильним голосом слова присяги і обминяли ся обручками. По вінчаню вислухала молода пара тихої служби Божої. О год. $11^1/_2$ в полудне відбуло ся снїданє, в котрім взяли участь усї гостї, а мати архикнязя піднесла тоаст в честь новоженцїв, котрий три рази повторили присутні. Музика войскова відграла потім австрийский гимн. По снїданю від'їхала молода пара на довший побут до замку Конопішт в Чехії.

Віче україньско-рускої молодїжи академічної у Львові відбуде ся дня 14. липня с. р. На сїм вічу прийде ще раз під розвагу справа руского унїверситету, а кромі сего будуть порушені иньші дуже важні справи, що відносять ся будь то до загалу Русинів, будь спеціяльно до молодїжи. По вічу відбудуть ся вечерниці в память 6-лїтних роковин смерти М. П. Драгоманова з вельми гарною і ріжнородною програмою.

Новий Добош. Ватагу опришків викрили в лїсах красїчиньских під Перемишлем. Мали вони там свої злодїйскі сховки, викопані глубоко в земли, обиті дошками і соломою. Там укривали крадені річи і крили ся перед жандармами. Слїд злодїїв найшов случайно гаевий. Жандармериї удало ся виловити ватагу, зложену з 16 опришків. Провід у нїй вели Ів. Добош і Кульчицкий, карані вже кілька разів. В печерах найдено много пострадених річий. Треба додати, що лїси красїчиньскі мають 600 моргів простору, — було де опришкам ховати ся.

Неприємне вінчанє. В церкві сьв. Анни (лат. обряда) у Львові мало відбути ся недавно вінчанє якогось Франца Годованця. Молода пара ішла урадована сьмілим кроком до престола, коли нараз з посеред публики виступила якась женщина і положила малу дитину на ступенї перед престолом. Пан молодий аж остовпів з перестраху, а его будуча подруга мало не зімлїла. Женщина, поклавши дитину, вибігла з костела і щезла. Показало ся, що батьком дитини був пан молодий, а матїрю его давна наречена, котрій він обіцяв, що оженить ся з нею, а тимчасом оженив ся з другою. Зведена женщина не тотїла робити нїякого голосного скандалю і принесла лиш молодому яко весїльний подарунок его власну дитину. Сьвященик дав о тім знати до полїциї, а дитиною заопікував ся комісарият.

Жіночі строї із соломи! Сей найновійший винахід нового столїтя виставлений в палатї „Піссус“ в Парижи, викликав незвичайне заінтересованє в жіночих кругах. Винахідником сего строю є кравець Шубарт, а зробив его для одної Іспанки. Шубарт приготовляє вже більше таких строїв зі соломи, в яких ще сего сезону виступлять Парижанки та зачудують ними цїлий сьвіт. — Сей винахід причинить ся мабуть до піднесеня рільництва у нас, бо настане велике запотребованє соломи, коли нова парижка мода і до нас загостить.

Замотане споріднене. Істория, яку тут зараз розкажемо, то не якась американьска байка, але чиста правда, — так бодай кажуть нїмецкі ґазети — хоч одна еї часть дїє ся в Америцї. Отже жив собі над красним Реном якийсь Фридрих Шрам, і той перед осьми роками пізнав ся в містї Каппель над Реном з красною і дуже богатою дївчиною. Та не довго тїшив ся щастем в подружю, бо молода жінка вернула недовго назад до своєї матери і подала о розвід. Шрам тимчасом вишукав собі иньшу, богату вдовицю, паню Лїну Кістер, котра мала трое майже вже дорослих дїтий, сина Івана і доньки Августу та Ґрету. Зараз по весїлю перенесли ся всї до Чікаґо, лише син, взглядно пасерб, остав ся в Нїмеччинї. Але пани Шрамовій ч. 2, чи не послужив воздух в Чікаґо, чи що, досить, що як поклала ся, так вже більше й не встала, але перед тим ще записала весь свій маєток дїтям, а чоловік лишив ся без нїчого. Але Шрам умів порадити собі і оженив ся зі своєю пасербицею Авґустою. Та здає ся, що і тій щось несподобало ся в супружестві, бо она втекла від мужа і вітчима з якимсь молодим коханком. Шрам не довго роздумував, лише засватав другу, молодшу пасербицю; тота згодила ся, і незадовго стала наслїдницею своєї матери і сестри. — Але тепер приходить вже замотане: Пасерб пізнав ся в Нїмеччинї з першою жінкою свого вітчима і заручив ся з нею. Якось недавно тому приїхав він до Чікаґо, щоби відобрати від вітчима і шурина маєток по матери. Але молодий мужчина не мав серця тягати перед суд чоловіка, з котрого жінкою він хотїв женити ся, а котрий був мужем его матери а до того ще й шурином. Та й Шрам так само не хотїв виступати против пасерба, котрий був нареченим его першої жінки, сином другої а братом третої жінки. Отже пішли до адвоката, спеціяльста в справах спадкових. Той казав собі все розповісти і здаєсь зрозумів добре справу. Але коли ему сказали, що Іван Кістер хоче женити ся з жінкою свого вітчима, а она через то стане зовицею свого мужа, з котрим розвела ся, то ему так в голові покрутило ся, що він просто з розуму зійшов, жадав, щоби ему дати сонце і наконець треба его було відставити до шпиталю. Та й друга проба, щоби їх хтось помирив приватно, не удала ся. Адвокат вислухав чемно і з повним зрозумінем цїлої справи, був зовсїм спокійний, коли ему сказали, що будуча жінка Шрама есть донькою другої, а сестрою третої жінки того многоженного. Усьміхав ся також, коли учув, що наречена молодого мужчини буде першого свого мужа називати вітчимом свого чоловіка. Але его осьміх став як би якийсь несамовитий і скаменїлий, коли ему сказали, що утїкша жінка буде жалувати ся на свого мужа і вітчима перед жінкою свого брата а першою жінкою єї мужа. Він встав з великим трудом із свого місця і вишкіривши зуби як той, у котрого не всї дома, сказав: Ага, тепер вже розумію, ви хочете оженити ся з бабою чорта і стаєте свояками сіямских близнят. Відтак засьміяв ся і запав знову в тяжку задуму. — Перепуджені тим нещастем, якого наробили, вийшли оба з комнати і згодили ся не тикаючи вже правної справи поділити ся майном так, що Шрам дістав дві а пасерб одну третину. Кістер вернув знову до Каппель та привіз своїй нареченій поздоровленя від вітчима, що був давнїйше еї чоловіком; з сестрою не попрощав ся, бо видів в нїй вже свою будучу тещу.

Небесна держава.

Війна на далекім сході над жовтими водами заняла на стілько людий, що не буде не на часї, коли згадаємо дещо про державний устрій хіньского царства. Від 1644 р. с. е. від часу, коли хіньский престол обняла теперішна династия манджурска, Чін, числить Хіна 18 провінций, а Чін-Кін становить 19, підчас коли за династиї Мін числила Хіна лише 15 провінций. Тих 18 провінций дїлить ся на 288 повітів ріжної величини, а звідси і ріжного степеня. Повіти, а радше департаменти, дїлять ся на 1.431 округів. Кожда провінция, повіт і округ називають ся від імени свого головного міста, яке окружають мури. Найвисшу власть сьвітску і духовну держить у своїх руках володар, що зве ся по манджурски боґдиханом, а Европейцями названий цїсарем, Тєєнт-се (син неба), або Ґоан-ті (високий володар). В его руках спочиває все праводавство, але почин до сего дають міністри, і вони відповідають за нові права. Права мають аж тоді обовязуючу силу, коли оголошені в урядовім дневнику, Кін-Пау (столична часопись) в Пекінї. Сей дневник є по части писаний, а по части печатаний. Писаний відзначає ся докладностию, бо представляє ся як збір урядових оголошень, що в однім примірнику прибиває ся на брамі цїсарскої палати. Печатані є лише витяги, котрі в малім зошитї видає ся щоденно. Хто хоче мати докладний відпис всїх прав, може їх собі купити у приватних підприемців, що відписують нові права з палатної брами.

Один, одинокий цїсар має право носити стрій жовтої краски. Він вибирає наслїдника з поміж своїх синів, а коли їх не має, то з найблизших свояків мужеского пола. Ему прислугують надзвичайні почести, але також мусить піддавати ся нечувано острим церемоніям.

Найвисшими властями в Пекінї є отсї інституциї: 1) Мінїстерство цїсарского дому, чуншен-фу, яке доглядає *цїсарскої родини (6.000 князїв)*. 2) тайна рада, неї-ко, що оголошує цїсарскі розпорядженя. 3) военна рада, кін-кі-чу, до недавна складала ся з самих сьвітских людий. Під зарядом сих трех властий стоять такі мінїстерства: 1) мінїстерство, що має догляд над урядниками провінціональної адмінїстрациї, лї-пу. 2) мін. скарбу, гу-пу. 3) обрядів та церемоній, також лї-пу. 4) війни, пін-пу. 5) справедливости, гін-пу і 6) публичних робіт, кун-пу. На чолї кождого мінїстерства стоїть двох президентів (шан-пу) і 4 віцепрезиденти (ші-лян), а кождий є в своїм видїлї независимий від другого. Президентами є по половинї Манджури і Китайцї. Уряд внутрішних справ — відрубна институция — нсі-ву-фу, завідує цїсарским двором. В 1861 р. установив цїсар уряд заграничних справ, чунґ-лї-ямен, зложений з президентів мінїстрів. Власть чунґ-лї-ямена розтягає ся над морскою коморою, якою завідує „Анґлїке Ґарта“. Мінїстерство мореплавства, ґаї-пу, засноване в 1885 р., знесено по війнї з Японією. Иньші власти, як заряд кольонїй, палата цензорів, яка контролює адмінїстрацию, палата іспитова для урядників, апеляцийний суд, історіоґрафи двора, цїсарска бібліотека, академія уміетности, та історіоґрафи держави є меньшого значіня.

ДІЄС.

„Що я чула, Василихо,
Ваш старий захорував?
Се вже справдї якесь лихо
Господь Бог на вас наслав!“

„„Хорий кумо, дуже хорий,
Стогне тай лежить на лавцї,
Були вчера і дохтори,
Записали штири пявцї.““

„Пявки кумо, дуже добре
Чоловіка вни курують;
Лиш їх довго не тримайте,
Тепер спека — вни ся псують!...“

„„Вже не будуть ся псувати,
Бо вже всї у серединї
Дві з'їв вчера на вечеру
А дві на снїдане нинї.“

„„Не знаю, що з ним робити,
Бо не годен анї сїсти...
Дві мусїлам му варити
А дві мусїв живцем їсти!““

Іван Захарко.

Телеґрами „Буковини“.

Відень, 3. липня. Wiener Zeitung оголошує вінчанє наслїдника престола Франца Фердинанда і удїленє ґрафинї Хотек титулу княгинї Гогенберґ з величанем „Fürstliche Gnaden“.

Льондон, 3. липня. Буллер дає знати із Стандертон, що ґенерал Тальбот Коке звідував 29. м. м. терен коло Eamersfoort, але мусїв уступити ся перед 2000 бурів, причім втратив 8 людий (2 убито, 6 поранено).

Вешінґтон, 3. липня. Адмірал Кемпф телеґрафує, що в Пекінї посольства обляжені Хінцями; уже далї Европейцї не будуть мати що їсти, положенє просто розпучливе. Вістка, що нїмецкого конзуля убито, потверджує ся. Доми посольства американьского, італїяньского і голяндского спадені. У Тїентсінї веде ся далї борба.

змі. Пробуванє через якийсь час на високих полонинах в рідкійшім там воздусї впливає н. пр. не лиш на легкі, травленє, нерви, циркуляцию крови, але побільшає навіть число червоних кровних тїлець на значно висший процент, отже ретенерує, відновлює тїло від самого ґрунту. На долах ті зміни в орґанїзмі поволи упорядковують ся знов на давний лад.

Такі зміни мусять мати свої певні оздоровні наслїдки так, що приноровивши свою індивідуальність до відповідної висоти гір, таке хвилеве пробуванє у горах може полїпшити або зовсїм усунути неодин хоробливий недостаток тїлесний, ба й душевний, котрий не залежний від нормальної працї здорових складових частий тїла, а здоровому не дасть принаймій так скоро улягти утомі, з'ужитю тїла, або заржавіти, як то одностайне житє має до себе.

Такі користні наслїдки періодичного пробуваня у горах для здоровля так душевного, як тїлесного, я мав случай ствердити в протязї спорої купи років на многих примірах так других людий, як на собі самім.

В дуже критичнім положеню здоровля, я пробув раз цїлий рік в Зеленім, 4 милї висше Жабя, а кілька років послї через три вакациї тут на отсїй полонинї Чівчина. Наслїдки були і є ще й нинї майже неімовірні.

Розуміє ся, що в таких случаях не лише спосіб житя мусить бути приноровлений до змінених обставин після ґіґієнїчних вимогів, але і висота пробуваня до індівідуальности поодинокої людини, бо можна як раз евентуально і щось противне змалювати.

Але все те не придасть ся також нї нащо, коли внутрішна ретенеративна сила за слаба і не стоїть в конечнім стосунку до внїшних впливів природи. В такім разї: „ist kein Kraut gewachsen“.

* * *

Може хід моїх думок в сїй хвили очікуваня коний із села видасть ся кому занадто карколомним і недоладним. Але я скажу також, як Василь Медвідь: „Нїчо, паноньку! Побувши тут зо сїм недїль, як я, поробінзонуйте собі також так між небом а землею, як я тут шесту часть року, а по тім мем видїти, якої ваш умисловий інструмент в мозку буде вимагравати, коли пів дня будете на коні ждати“.

Досить, що я ждав до пізного вечера і не діждав ся нїчого. Не помагав нї флєт, нї читанє, нї далековидні шкла, ні такі попереплїтувані думки, які тоді ходили. Післанця і коний як не було, так нема.

(Дальше буде.)

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Хто хоче добре і по властивій цїнї купити, най йде до

СКЛАДУ ТОВАРІВ Б. БАЛЬТІНЕСТРА (МОЛОДШОГО),

улиця Головна ч. 3. ЧЕРНІВЦІ, улиця Головна ч. 3.

НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР.

Соломяні капелюхи, для панів, хлопців і дїтий.

Лїтні капелюхи легонькі, фільцові і Loden, полискуючі, Drapp і в всїляких модних фарбах.

Товари обувяні, лиш добрі фабрикати для панів, дам, дівчат і дїтий. Головний склад французкої фабрики обуви A. Capek і Howlett & White, в Анґлії. — Lawntennis-черевики і білі черевики ірхові.

Сандали Кнайпа ріжної величини.

Домові черевики всїлякої якости.

Всїлякі артикули для їздців коелсом для панів і хлопців.

Парасольки від сонця найновійші і найлїпші, чорні і кольорові для дам, дівчат і дїтий.

Парасолї від дощу для дам, панів і хлопців, як також парасолї від тїни для панів. (Schattenspender).

Рукавички з ниток для пань панів і дїтий.

Рукавички з Гренобльї (у Франциї) і з найлїпших тукраєвих фабрик. Glacé-рукавички під повною ґваранцию.

Біле з найсолїднійших фабрик під ґваранцию, біле і в ріжних модних красках для панів і хлопців.

Сорочки для туристів з „Zellengewebe“ найновійшого фасону.

Краватки на лїто в найновійшім анґлїйскім родї.

Панчохи, хустини, пасочки всїлякого рода.

Посилки на провінцию все відворотною почтою.

Склад ц. к. привілейної фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНЇСТЕР

перше і одиноке руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, уряджене домашне, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід огневих.**

Стан фондів ґваранційних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий .	245.814 кор.	52 сот.		
Резерва премій .	148.480 „	— „		
„ спеціяльна	1.624 „	80 „	}	486.145 кор. 92 сот.
Фонд основний .	72.000 „	— „		
„ емиритальний	18.166 „	60 „		

Тарифи „Днїстра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди лїквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року виносили виплачені **шкоди** 1.669.565 кор. 38 сот. **Полїси** „Днїстра“ приймає **Банк краєвий при пожичках** гіпотечних.

На житє можна обезпечатись **через „Днїстер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові,** котре дає найкористнїйші услівя, преставяє своїми фондами найбільшу ґваранцию і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришене зареєстровазне з обмеженою порукою, удїляє **пожички** *за опатою 5 ½% і 1% додатку на кошта адмінїстрацийні* заінтабуляциєю або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до опроцентованя від **членів і третих осіб** по 4%. Удїл членьский виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і пожичку дістати може тілько член обезпечений в „Днїстрі“. Інформациї удїляє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїлене аґенций в окрестностях **де нема** близько аґентів „Днїстра“, **приймає ся.** „Днїстер“ виплатив аґентам по конець 1890 р. провізиї 216.714 кор.

Пожички для членів Тов. взаїмних обезп. і взаїмн. ґред. „Днїстер“ на 5½% і 1% додатку на кош. адм.

Інформациї і посередництво до заключеня обезпечень житевих в найкористнїйших комбінациях.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складї

в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

M. TIPCT

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Спеціяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований спеціяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

Сьвіжий і чистий лїд

продає по **найдашевших цїнах** евентуально **в плетах на рати** після **нової системи** уряджений

СКЛАД ЛЕДУ

ІВАНА КОСТЮКА передмістє Калїчанка ч. 184.

Можна замовляти через кореспонденциїні карти.

На бажанє відставляє ся лїд до дому.

Салямі!

Правдиве, угорске, щонайлїпшої якости, сухе, у грубих або тонких звоях по **1 зр. 30 кр.** за кільо.

Краківска шинка-салямі

з найлїпшої шинки по **1 зр. 20 кр.**; правдиві дебречиньскі ковбаси **90 кр.** за кільо. Найлїпша солонина до їди, вуджена, **60 кр.** кільо. Смалець до топленя **56 кр.** кільо. Свинина **56 кр.** кільо. Розсилає за післяплатою в 5-кіл. пачках.

Deutsch Miksa, Salamifabrik

Budapest, Oellöstr. 91/a.

1—10

Зміна льокалю.

Загально ту знаний найперший усувач нагнїток

Г. ФАЙЛЄС

при **улици Рускій ч. 6,**

переніс свій відновлений і з найбільшим комфортом уряджений

Фризиєрский сальон

до побіч припераючого дому

при улици Рускій ч. 8.

Услуга надзвичайно стараннa.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

Ч. 74. Чернівцї, пятниця дня 23. червня (6. липня.) 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятницї і недїлї.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік . . .	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року . .	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Буковиньска і галицка Русь.

IV.

У попередних трох статях з нагоди появи книжки Стоцкого я звернув увагу на вплив галицких Русинів на буковиньских у XIX-ім столїтю і сказав дещо про теперішне положенє буковиньскої Руси. Розумію дуже добре, що таких довголїтних зносин Галичини з Буковиною не можна збути двома статями; але я не мав і наміру маловажити сї зносини; хотїв тілько звернути на них увагу. Хто-ж бажає пізнати історию сих зносин докладнїйше, нехай читає книжку Стоцкого. Для нашої цїли натепер доволї і попередних статий, опертих на історичних подїях, щоби після них подумати, яка користь вийшла для Буковини зі зносин з Галичиною і яка шкода та й як би то на будуче подбати про ті зносини.

Буковина своєю природою і землею — дуже гарний край. Міг би виживити і кілька разів більше людий, як виживляє тепер, як би були дбали про него. Рільна земля одна з найкрасших в Европі, чудові лїси, гори з мінеральними скарбами і т. п. Капіталїсти доробляють ся мілїонів поки-що на вивозї дерева; колись будуть вивозити з краю мілїони і з иньших жерел. Але поки-що на Буковинї ще не сторчать стовбури фабричних коминів, люди їдять свою кулешу, а як єї не мають, то переселяють ся в Канаду. І мимо того Буковина — гарний край.

Розуміють се Поляки і дуже лакомі на него. Чого вони не пишуть на тій основі, що тут жиє зо 20.000 Поляків, то начудувати ся не можна! Від Кракова аж по Чернівцї в польских часописях коли не що тиждня, то хоч що місяця з раз говорить ся про ратованє сих „kres-ів“. І може би се ратованє було їм уже далеко гладше ішло, як би Trzciniecki, славний попередник славного Зїми і иньших „патріотів“ з польского Пантеону, не був показав польскої господарки і на Буковинї. З того часу дуже урвало ся Полякам на Буковинї і знову в гору пійшли тут Нїмцї і знїмчені Венцлїчки, Ружічки та Прецлїчки.

Панували би Поляки і на Буковинї, як би могли; і очивидно не зречуть ся єї, як тілько будуть могли мати вплив. При нагодї вмовляють у віденьске правительство (н. пр. весною у Czas-ї), що в інтересї Австриї (розуміє ся! все лише в інтересї Австриї!) було би користно, як би Поляки могли правити Буковиною так, як тому 50 лїт, або як тепер правлять у Галичинї. І все те пишуть страх дипльоматично, високо полїтично: „Тут, мовляв, ми Поляки нї при чім; інтерес держави вимагає!...“

Подумайте-ж собі тепер ви, галицкі земляки Русини, ось що: Поляків на Буковинї є всего зо 20.000 і на тій підставі вже галицкі Поляки простягають свої руки на Буковину, спомагають тутешні польскі товариства, будують kościółki, на силу вмовляють в римо-кат. Русинів, що вони Поляки, хоч ті нїколи в житю не говорили по польски; упоминають ся о школи і дістають їх, і т. п. І все те задля жменї Поляків на Буковинї! Галицкі Поляки розуміють, що страх як би то приємно було дістати сї красні „kresy“ у свої руки, і дуже їм маркотно, що центральне правительство усе на президента краю присилає якогось нїмецкого барона або ґрафа, а не польского шляхтича.

А як же-ж то галицкі Русини подбали про свої буковиньскі окраїни з 268.000 Русинів? Правда, вони не мають такої власти і сили, як Поляки; але там, де мали, як дбали вони безпосередно своїми людьми, захожими з Галичини?

Отут перший рахунок мають буковиньскі Русини з галицкими москвофілами. Трийцять лїт вели вони буковиньску Русь — і куди єї завели? В обійми Волохів, котрі на Буковинї грають ту саму ролю, що Поляки в Галичинї, — тих самих Волохів, що злучились би і з чортом, щоб тілько пригнобити Русинів. Задля ненависти до україньско-руских ідеалів не сором москвофілам і тепер придумувати зовсїм безпідставні теориї, мов би то Волохи нам не страшні; кількох москвофільских молодиків з товариства „Карпат“ уряджують балї для Волохів; старші, де можуть, там підлещують ся Волохам, хоч знають їх гріхи супротив Русинів. Усе лиш з ненависти до руских народовцїв, або просто задля — фонетики!

Я вірю в те, що в Галичинї є і ідейні москвофіли, характерні, а не самі підляки, і от сих ідейних, характерних я спитав би цїлком поважно, без нїякої злоби в серци: „Скажіть, будьте ласкаві, ви, що всякі зносини з Поляками уважаєте зрадою руского народу, невже ви справдї зносини своїх буковиньских прихильників з Волохами і їх поступки від 60-их років уважаєте заслугою для малоруского народу, сеї, як кажете, частини великоруского народу? Де користні наслїдки їх роботи? Адже все-ж красше задержати нарід на будуче хоч би малоруским, анїж віддати єго на поталу ворогам і запропастити єго! Чому-ж бажаєте єго погибели? Чому ваші прихильники на Буковинї такі глупі, що кажуть (се факт!): „Нехай красше нарід погибає, як має учити ся фонетики!“ По що таких людий брати в оборону? Се-ж не патріоти, тілько ідіоти!

Не знаю, чи у галицких москвофілів є на стілько чутлива совість, щоб вони могли порозуміти, як гірко-гірко буковиньским народовцям було дивити ся на спілку Воляна і Тиміньского з Волохами, ту саму спілку, з котрої нїчого доброго не вийшло для Русинів, а котру „Буковиньскі Відомости“ і „Галичанин“ так боронили? Чого вони боронили? Заходи Волохів, щоб Русинами побивати Русинів і спиняти їх роботу? А проте москвофіли боронили сю роботу і боронять подібні заходи безнастанно. Маймо надїю, що вони зрозуміють раз, що народови тим способом нїяк не помагають, тілько шкодять. Більше від них і не вимагаємо, як лиш застанови над тим, що осягають своєю роботою для руского народа, — а може у них прокине ся совість.

А щож нам вимагати від своїх людий, від галицких народовцїв? Народовцї ті можуть на те зараз і Буковинцїв спитати ся: „Чого-ж ви хочете? Гроший не дамо вам, бо самі не маємо. Хочете книжок, часописий — купуйте, дуже радо продамо вам! Хочете учити ся в нас, приїзджайте, подивіть ся, учіть ся! Якжеж ми вам инакше поможемо?“ — Справдї, не легко сказати, які повинні бути на будуче зносини галицких Русинів з буковиньскими. Над сею справою не було в нас прилюдних нарад і тому, на перший погляд, здаєть ся: що тут і говорити про неї? А про те таки кождий Русин признасть немаловажною думку, що коли на Буковинї справдї є спроможність працювати скорше і успішнїйше в користь народу, як у неоднім галицкім повітї, то годилось би користати з доброї нагоди і тут над Черемошом та над Прутом поставити сильну твердиню для оборони народу. Галицкі Русини розуміють значінє руских товариств на своїх галицких окраїнах на за-

Верховиньскі згадки.

(*Конець.*)

Вже стало темно. Я висунув ся з піддашя, як непишний, та пішов в колибу, аби якось придушити свій несупокій. Василь варив вечерю, вогонь тріскав і палав серед колиби, оба пастухи, чути, загнали худобу на нічлїг у кошари.

Я покрутив ся якийсь час; Василь тимчасом зварив кулешу тай каже: „Ходїм, паноньку! Повечеряйте тимчасом, а конї надійдуть або в ночи, або до полудня завтра. Як ще не сегодне, то певно завтра!“ Я подивляв єго бистроумність. Він пішов з вечерею в двері, а я за ним. Повечерявши, невдоволений ляг я спати.

Коло девятої години загреміла і зашуміла сильна туча. Греміло і лляло через дві годинї, коло одинацятої стало тихо, але я заснути все таки не міг; ті конї не виходили менї з голови.

Десь коло опівночи чую на полонинї клик: а—го-о-о-в... Я здоймив голову і нащурив вуха. Клик повторяє ся і близить ся сюда. Пси рушились, а небавом і Василь став відповідати: а—го-о-о-в.... За якийсь час чути вже й тупіт коний. Я схопив ся, кинув що небудь на себе і вийшов на зустріч. Василь вже говорить до надходячого з кіньми післанця. Конї пущено в пастівник, ми пішли в колибу. Тут палає веселий вогонь на землї.

„Як си маєш, паноньку?“ — витаєсь зі мною поверх шістьдесятьлїтний післанець, білий як молоко.

„Нїчо, як ти дїду?“

„А мирно, паноньку?

„Мирно, дїду. Чому так пізно?“

„Та не дуже й пізно, паноньку. Ледви по опівночи. В днину не було коли, вийшов уже над вечір з дому“.

„А ти-ж не бояв ся ночи, дїду? Десь був, як лляло?“

„А ци-ж менї першинка в ніч полонинами ходити? Подиви лиш на мій волос, паноньку. В тучу сходив-єм з Верміньского“.

Се дуже стрімкий, каменистий і навіть у днину непевний плай з Озірного в Черемош. Можна що хвилї десь немило шургнути.

„А ти-ж не бояв ся нї медведя, нї тучі, нї темряви, дїду?“

„Та ще май шо! А менї-ж першина в тучи купатись? Менї вже шістьдесять на семий, перебув не одну тучу в день і в ночи. А медведя? Хто го боїть ся? Я вже отак дивив ся на него! Але я єму нїчо, а він менї нїчо. Доклади-ко, Василю, до ватри, най ся просушу“.

* * *

Василь докладав на вогонь сучє, а дїд скидав з себе сердачину. З сердачка і з него цїлого скапував дощ. Він розстелив сердачину на лаві перед вогнем, а сам сїв постоли розшнуровувати. Опоравшись з тим, сїв до вогню на ковбочку тай грів ся. Груди голі, волос білий по голові розкудланий, твар ще жива здорова, ніс замашистий, троха випуклий, очи малі, сиві, живо рухливі, кости під очима вистають із твари, спідна щока сильна і виразна. Цїла голова по козацки тримає ся на широких плечах просто і сьвідомо, як у молодця.

Вповідали менї послї, що він був за молоду опришком. Та се нїчого дивного, майже всї старі гуцули були опришками. Тепер се плохий, добродушний нарід. Про те вони й до нинї в своїм поступованю і відношеню заховали певну міру достоїньства.

Колишнє гуцульске гайдамацтво не було правдоподібно впливом вроджених диких прикмет сего народу. Воно було, здаєть ся, викликане обставинами і нарід правдоподібно ночув і не розумів в тім нїчого такого недостойного, каригідного, як се ми розумієм під розбишацтвом. Обставини змінились, і нарід і не думає тепер о колишнім розбишацтві. Нинї в гуцульщинї кождий подорожний певнїйший свого житя і майна як на віденьскім бруку. Нїколи не чути там про напади на чужинця, хиба десь колись і то дуже рідко, лучить ся яка пригода жидови. Очевидно тому, бо після єго понять „за жида не гріх“. Тож і колишне гайдамацтво виходило лише з таких невластивих понять і толковань того народу а не з внутрішного наклону. Шкода сего народу, він марне гине... А гарний нарід, повний лицарскої вдачі. Жидова присїла єго і виссала так, що ратунок уже ледви чи можливий. Одних трийцять років назад заможний і свобідний, нарід нинї вже лиш остатними віддихами дише,

ходї (н. пр. в Новім Санчи), а що вони сказали би на те, що на самім полудни Буковини між Волохами мов острови є рускі села Арджел, Кирлибаба, Бряза, Руспебоул, Руска Молдавиця, Джеміне, Остра, Фрасин, Чумурна — і з тих сїл можна би зробити осередки, що мали би великий вплив на сусїдні волоскі села? Хто у нас думає про такі окраїни? А чим же-ж гірші ті села від руских сїл на Мазурщинї? Вони навіть лїпші, бо не дають себе волощити, держать ся своєю власною природною силою. Тимчасом з Галичан нїхто не цїкавить ся, як то там є на тій Буковинї. Тут ще за мало сили, аби дати раду всїй роботї, а проте галицкі Русини при своїй орґанїзациї нїколи не думають о тім, як би то запомогти Буковину. Навіть руский театр приїздить сюди десь колись, як з ласки, хоч не вивозить з-відси недоборів. А про иньші підприємства й не говорити!

Отож може би тепер була пора поговорити хоч у часописях про те, які повинні бути зносини галицких Русинів з буковиньскими. Доси були ті зносини цїлком припадкові, не обдумані; тимчасом чей тут далось би щось придумати. Маю надїю, що хтось і з галицких Русинів відозве ся в сїй справі; від себе-ж подаю сих кілька гадок:

Сама істория буковиньскої Руси показує, що значать люди, захожі з Галичини. Як можуть богато пошкодити, так можуть і дуже помогти. Доволї богато є рускої інтелїґенциї на чужинї (н. пр. лїкарів); сидять там і Русинам з них нема нїякого хісна. А в Галичинї є Русини, зовсїм приборкані польским впливом, безголосі у прилюднім житю, як риби. І не пошукати би сим людям заздалегідь краю, де би можна явно і своїм служити і при тім мати більшу свободу? — Нї! сидять і пропадають для Русинів. Скажу коротко: треба би зорґанїзованої еміґрациї рускої інтелїґенциї з Галичини на Буковину. Хоч галицкі Русини ще не виховують стільки інтелїґенциї, щоб могли роздаровувати еї другим землякам, але найпростїйша стратеґія вимагає не марнувати сил в однім місци, коли вони можуть далеко лучше придати ся в другім місци. Сю думку подаю особливо студентам з Академічної Громади і Основи на розвагу, нехай з них хто спробує пошукати долї на Буковинї. Потрібно нам урядників, професорів, адвокатів, лїкарів, техників і т. п. Обставини житя і служби на Буковинї зовсїм не гірші, коли не лїпші, як у Галичинї. Студенти, що не знають добре нїмецкої мови, можуть еї тут скоро навчити ся, бо є нагода говорити по нїмецки. Патріотизм має тут широке і вдячне поле до попису. Галицких студентів і тепер у черновецкім „Союзї“ найбільше, отже сей обяв повинен заохотити і иньших наших студентів з Галичини осїсти на Буковинї.

Крім інтелїґенциї потрібно нам тїснїйших зносин з галицкими Русинами, особливо на поли просьвітнім і товарискім. Доси ті зносини виглядали так, як би галицкі і буковиньскі Русини посполу не хотїли себе знати. Прут і Черемош дїлив їх нераз більше, як иньших дїлить широке море. Я уявляю собі ті зносини н. пр. так, що черновецка „Руска Бесїда“ (просьвітне товариство) спільно з львівскою Просьвітою дбають про буковиньску Русь, бо не сила тій „Рускій Бесїдї“ міряти ся з „Просьвітою“, доконче треба просити еї о поміч. „Просьвіта“, як товариство, котрого дїяльність пливе вже широким руслом, повинна подумати над тим, як би їй свою дїяльність розширити і на Буковину. Статут статутом, а робити можна і в другім краю, тим більше, що статут черновецкої „Рускої Бесїди“ зовсїм подібний до Просьвітного. „Руска Бесїда“ зовсїм не має причини видавати наново те саме, що вже видала „Просьвіта“, хиба щось специяльно буковиньске; таньше не видасть, бо не має стілько членів і доходу, а лїпше тепер також не видасть, бо не має до того сил. „Руска Бесїда“ могла би навіть яку умову зробити з „Просьвітою“, особливо що-до видавництв.

Галицка молодїж повинна спільно з нашою буковиньскою уряджувати прогульки, концерти, забави і т. п. на Буковинї, щоби товарискі зносини поміж Буковинцями і Галичанами були тїснїйші. Той провінцияльний патріотизм, що спиняє Буковинців заглянути поза Прут на північ, а Галичан поза Прут на полудне, повинен щезнути. Доси декому залежало на тім, щоби вбивати клин поміж буковиньских і галицких Русинів (н. пр. впоювано в православних неприязнь до унїятів); тимчасом розумні зносини повинні усунути сю неприязнь, яку подекуди справдї видко. Відома річ, що значать особисті зносини; отже треба ужити того способу до розбудженя почутя спільности. Коломийщина, як найблизша до Буковини, і Буковина з Коломийщиною могли би удержувати такі тїснїйші звосини. Уже й тепер видко початки таких зносин на товарискім поли.

На иньших полях, як церковнім і полїтичнім, треба лишити буковиньским Русинам вільну руку; тут вони і не дадуть нїкому мішати ся в ті справи. Та й цїлком справедливо: се иньший край, иньша істория краю, иньші обставини — і тому иньші погляди. Можна навіть пошкодити, замісць помогти. От чому придалось би порозуминє поміж галицкими і буковиньскими Русинами, щоб знали помагати собі і не шкодити. Адже мета наша однакова: добро цїлого народу! *М.*

Хінець о західній культурі.

Анґлїйска ґазета Daily Express оголосила погляди якогось Хінця, проживаючого в Льондонї, а належачого буцїм то до революцийного товариства Боксерів, на західну культуру. Отже той Хінець так каже: Західна цивілїзация в наших очах, то гриб, що виріс по дощи, то щось, що лише що від вчера, а хіньска цивілїзация стара безчисленні тисячі лїт; ми гадаємо длятого, що ви остали ся бодай о яких 2.000 лїт позаду за нами. Та й у нас були колись часи, коли ми в„ борбі о істноване“ гонили за богатствами, та й ми мали свою ненаситність власти, свої змаганя та свої муки. Та й ми мали свої розумні винаходи, ми мали і порох до стріляня і штуку друкарску і все проче; але ми жили досить довго, щоби пізнати, як мало то все конечним, як мало хосенним. Ми мали також свої часи сумнїву, фанатизму і борби в справах релїґійних і ми мали своїх мучеників, свої реформациї, свою нетерпимість і наконець терпимість, — а то все перед тисячами лїт. Але, як сказано, ми вже виросли з того всего. З досьвідів минувших столїтий маємо мудрість, з похибок і нещасть наших предків научили ся ми, що не варто стреміти до того всего, до чого ми стреміли.

Так отже наші пристрасти і наша честилюбивість поволи притихли та присїли ся в спокійнім бажаню щасливости на сїм сьвітї; наша віра стала ся фільософією житя, котра випробована через 2.000 послїдних лїт показала ся здоровою. Ми гадаємо, що то, що найлїпшого чоловік може на сїм сьвітї осягнути, есть щасливість і ми учимо наших дїтий, що они можуть осягнути то щасте лиш сповнюванем своїх обовязків, тим, що будуть сповняти приписи морали і спільности житя та що окружать ся також кружком щасливих приятелїв і свояків.

Коли Хінцеви в его інтересах щасте більше послужило як его своякам, то він знаходить найбільше щасте в тім, що дїлить ся з ними своїм майном. А ми в Хінї не перестаємо працювати; щось такого, як покидати інтерес, у нас нема; робота есть у нас частию розривки, бо она есть частию нашого обовязку. То есть послїдне слово і конець хіньскої фільософії.

Всюди в Хінї знайдете длятого ту саму міру і той сам однаковий дух вдоволеня. Можете собі думати, що ми жили в невіжі, брудї і лїнивстві, а я вам кажу, що то все неправда. Нам так добре, як лиш хочемо, і нїхто в сьвітї не може нам подати щось лїпшого. Аж ось ви приходите з вашого західного сьвіта до нас з тим, що ви називаєте „новими думками“. Ви приносите нам свою віру, дитя девятнайцяти соток лїт; жадаєте від нас, щоби ми будували зелїзницї, щоби ми могли лїтати з одного місця на друге з такою скоростию, котра нам амї не потрібна анї не робить приятности. Хочете будувати фабрики і тим виперти наші красні штуки, наші реміcла, ви хочете робити пусте дранта, котре би лиш за очи ловило замість красних виробів і красок, які ми через сотки лїт випробували. Тому всему ми противимо ся.

Хочемо, щоби нам дали спокій, хочемо мати свободу і уживати нашого краю та овочів наших старих досьвідів. Коли вас просимо: ідїть собі, то ви не хочете, ба ще й відгрожуете ся нам, коли не даємо вам наших пристаний нашої земаї, наших міст. Для того ми члени товариства т. зв. Великого кулака („Боксерів“) прийшли по зрілій розвазї до переконаня, що одинока можність вас позбути ся есть повиганяти вас. Ми з природи вже не кровопійнї, але коли нїчого не помагає говорити вам по добро-

---

животїє. Полонини гуцульскі майже всї вже в жидівских руках.

„А ци готовий ти, паноньку, на завтра в село?“ — обернув ся дїд до мене.

„Готовий, дїду. Огрій ся та ляж спочити, бо будеш трудний на завтра. Дорога тяжка“.

„Ей га, паноньку! Коби лиш ти готовий, на полудне мем дома. Менї фрашки, я й на помацки трафлю в село і хоть би й зараз вертати, то не журу си“.

Груди і цїлий перед уже обсохли. Дїд обернув ся до вогню плечима. Пара знималась з плечий, як би її хто гнав наперед себе. Вогонь тріскав, Василь докладав сьвіжого сучя.

Зробилась перша година по опівночи, треба було йти спати. Я попрощав ся з дїдом і пішов у свою хатину.

* * *

Рано чую, вже дїд конї муштрує. Я злагодив свої річи в дорогу. Виходжу з хати, дїд уже з кіньми чекає.

„Як спав, паноньку?“

„Нїчо, як ти дїду?“

„Нїчо, дякувати Богови. Йдемо, паноньку?“

„Йдемо, дїду. Бери, приряджуй терх на коня з річами тай підемо“.

В осьмій рано, я вже сидїв на кони. За мною йшов кінь з терхом (пакунок на кони), а за конем ступав дїд, як дух полониньский. Волос тонкий, білий як снїг, розвівав раннїшний легіт на всї сторони. Він хрестив ся і шептав молитву в дорогу. Сонце ізза полонини Альбіна кидало свої промінї на полонину на вперед нас, і сушило росу на траві і широколистіц щаві. Полониною, вище нас, розтаборилась череда прекрасної рогової худоби. Над усїма владичить величний бугай жовто і біло плямистий. Він гордо стояв на шпилю полонини, та дивив ся на мене, якби хотїв сказати: „а що, вже досить тобі?“ Декотрі поблизьки телички прибігали до нас і витались з нами надїючись, що дамо соли. Я попращав ся з ними і з обома пастухами від череди. Небавом перейшли ми полонину і зайшли в лїс, що сягав пів години ходу, потім спадав стрімко в Черемош. Тепер треба на ново драпатись в гору у дуже крутий плай, званий „Верміньский“. Відтам іде ся полонинами вже спокійно і приємно. Послїдна полонина, Тарниця, стоїть над самим сїлцем, „Шикмани“, вона виглядає як би виточений на точилї зелений стіг. Від тої полонини провадить, дві годинї недобрий плай, Мусірний, в долину. На двох місцях того плаю кінь деколи по черево поринає в болстї. Щоби обминути той плай, з дїдом пустили ся ми з Тарнички дїйстно майже стрімголов, без стежки, у глубокий яр, щоби зійти зараз в потік Мусірний, понад котрим аж в сїлце провадила вигідна доріжка.

По шестигодиннїй вандрівцї увійшли ми в сїльце.

Гень там далеко видно вже, як впливає потік Мосірний в річку Пробіну, а за Пробіною стоїть домок властителя полонини на Чівчинї, М...віча.

Виджу, дїти бігають на царинї. Найстарша донечка збирає цьвіти, — сама як той цьвіт. Вона мене замітила і бігцем пустилась просто до мене. З зарумянїлим личком, хвилюючими грудьми добігає і кричить вже з далека: „вуйцю, вуйцю, я так петерпеливо жду вже на тебе!“

„Сестріночко люба! Тай я стужив ся вже за тобою!“

Вона добігла, поцїлувала щиро, як лиш чотирнайцятьлїтна цїлує. Стала і ймилась за груди: Чекай трошка, най відітхну, так бігла до тебе“.

„Люба дитино! І я лише що не лечу з Чівчина до тебе“.

„Але не виджу, щоб задихав ся, як я. Вуйцю любенький, я вмисно цьвітів для тебе назбирала — ти-ж їх так любиш.“

„Дитино люба! Ти зпоміж них всїх найкраша квіточка!“

„Та я вже знаю: в тебе підхлїбств завсїди повні кишенї“.

„Ти так говориш, доню, як бись нїколи не мала ще зеркала в руках. Глянь лиш отам в ту чисту і тиху водичку, а вздриш зараз, чи правду говорю; чись не опасна Черемошека русалка. Мої підхлїбства то лиш щира правда. Донечко, може покласти тебе троха на мого верхівця?“

„Вуйцю, змилуй ся! Таж я до тебе а не до коня так бігла“. І надула губки.

„Ну, ну, не гнївай ся любенька. Я й забув, що тобі вже на пятнайцятий. Ти-ж не гнїваєш ся на мене!“

Вона повеселїла.

Тимчасом із царинки поприбігали і всї другі дїти, витають ся зі мною. Хлопчика поклав я на коня і дав старому поводи в руки. Найменшу дївчинку взяв на руки, найстаршу попід руки, і ми пійшли цїлим роем по через міст до недалекого дому. Дїтвора неперестанно щось питає і оповідає.

Домок стоїть спокійно під самим горбом. Навперед него рівна зелена царинка. Під хатою перед рундучком зїльник з цьвітучими осїнними квітками і пасїка з бренючими пчолами. Там висше попід са-

му і переконувати вас, промавляти до вашого розуму і до вашого почутя справедливости, то супротив сего факту не видимо ніякого иншого способу, як би від вас ратувати ся, лиш той, щоби вам конець зробити.

Заберіть собі своїх місіонарів! (Для зрозуміня слїдуючих слів треба тут додати. що анґлїйскі місіонарі і пастори дістають від товариства для ширеня християньства по 10 фунтів штерлїнґів — 120 зр. — за кождого Хінця, котрого охрестять; інтерес добрий, отже, хрестять, кого лиш дасть ся і як дасть ся, викликуючи нераз роздори в родинї. А треба ще й то мати на увазї, що місиї в Хінї суть рівночасно анґлїканьскі, протестантскі і католицкі, а Хінцї видять ріжницю між ними). Они приходять до нас з новою вірою а самі сварять ся завзято о головні основи тої віри; кажуть нам, що скоро не приймемо їх віри, то будемо терпіти „вічну кару“. Страшать наші дїти і старих людий та викликують всїлякі роздори в родинах і межи поодинокими людьми. Щож дивного, що ми їх не можемо терпіти? Коли би ми хотїли мати ваші зелїзницї і машини, то ми би собі їх прецї купили; але ми їх не хочемо, они нам нездалі до нїчого, бо ми научили ся давати собі і без них раду. А мимо того ви кажете, що змусите нас купувати їх чи ми хочемо чи нї. Чи то справедливо? Я кажу, що то зарозуміла вдзливість, що то образа.

Ще й о тім богато говорите та сьміете ся з того, що в нас нема военного духа, що з нас не вояки. Таже ми перестали бути вояками, бо ми уцивілїзовали ся. Війна, то варварство. Наслїдки того, що ми станули на теперішній висотї цивілїзациї, суть такі, що ми розмножили ся більше як яка небудь раса на земли. Мимо великої смертельности у нас — що вам знов не подобає ся — а котрій ми не противні, бо она великим добродїйством природи — множить ся хіньска раса далеко скорше, як який небудь нарід на сьвитї.

Як би о то ішло, то ми могли би знести всїх прочих людий, а що ми того не робимо, то лише задля скінченості нашої цивілїзациї, нашої фільософії, наших звичаїв. Нас є 400 мілїонів і хто міг би нам оперти ся, як би ми взяли ся показувати свою силу? Противно, ми то знаємо аж надто добре і біла раса повинна раз то пізнати, що ми панами на земли а не она.

Хіна перебула 20 т. зв. щасливих нападів. І що стало ся? Чи завоювали нас? Нї, самі стали ся Хінцями. Навіть жидів, що прийшли до нас, пожерла наша раса, чого нїгде не бувало. Ще раз вам кажу, що все то, що на заході розділяє людий, в Хінї не має нїякої підстави. В Хінї нема анї политики, анї віри, анї особистої честилюбивости, анї ненаситности землї і золота, анї охоти забору. Ви кажете, що Хінець то дитина, бо він лїнивий, безжурний і простий. Ви помиляете ся. Він виучив ся тайни як бути щасливим; его жите спокійне і нїчого не каламутить ему спокою, доки его совість чиста. Убравши в приповідку, то образ нашого характеру такий: Дайте нам спокій, то ми дамо вам спокій.

Питанє для правників і осторога для неправників.

Дня 23. мая 1899 р. прийшов до мене аґент Юстин Каппі, косівский фаховий механїк, з усильною намовою, купити за его посередництвом машину до шитя. Сей аґент гостював уже передше в моїй хатї і так менї самому, як і моїй родинї представляв знаменитість машин до шитя, вироблених у нїмецкій, славнозвісній фабрицї, а зложених на складї у Йосифа Д. Рознера в Радівцях. Тому рішив ся я купити одну машину з его руки, а то тим радше, що аґент Юстин Каппі засьвідчав ся, що є присланий Д. Рознером, і що, мовляв, сам Рознер разом зі своїм братом є в удїловій спілцї зі згаданим фабрикантом нїмецким, причім сам без дальших питань з моєї сторони, як найвиразнїйше згаданий Юстин Каппі яко фаховець казав, що машини до шитя Ґассера з Відня, навіть не вмились до предкладаних нїмецких, і що найвисша їм цїна не повинна би перевисшати 25 зр. Підписав я, предложений менї Юстином Каппі замовний лист, причім зажадав я від него як найвиразнїйше, щоби сам у той лист власноручно вписав, що замовлена мною машина мусить бути доконче нїмецким фабрикатом, іначе иншої машини під жадним услівем не приму. На се відповів Юстин Каппі, що се цїлком злишне, бо Йосиф Д. Рознер иньших, не нїмецких, машин до шитя, на складї навіть не має.

Згодились ми торг в торг за 65 зр., але так, що мою (стару) машину бере аґент в цїнї 15 зр., — 3 зр. маю післати зараз по присланю менї машини на місце, а решту 47 зр. сплачу ратами місячними по зр. Та не доглядів я записки надрукованої на краю замовного листу, як іменно правосильними стають ся подібні замовленя; не доглядів я, думаючи, що там зазначені дозволені рати після умови з аґентом.

31. мая, під мою неприсутність, входить Юстин Каппі до моєї хати, і повідає моїй жені, що замовлена машина без найменшого ушкодженя уже прийшла, і майже на силу, проти волї і дозволу моєї жени, бере мою (стару) машину на віз, і відїзджає.

1. червня привіз я замовлену машину з двірця зелїзничого і розпакувавши пізнав сейчас, що обманець ошукав мене, бо машина є фабрикатом віденьским від Ґассера, а не з Нїмеччини. Жду дві недїлї, по полученю машини, на Юстина Каппі, котрий мав менї машину оливою напустити і попробувати, чи в нїй всьо в ладї; жду до 12. червня, і вкінци, понеже хитрець Юстин Каппі умисне не явив ся у мене, пишу до Йосифа Д. Рознера в Радівцях, щоб собі машину чим скорше забрав від мене. На се відповідає менї Йосиф Д. Рознер, що о нїмецкім фабрикатї не було і згадки в замовнім листї, і що сам він готов сейчас машину назад взяти, коли она ще не напущена оливою, лиш уже моїм коштом мушу еї назад відослати до Радівців. Не згадує він вречім нїчого нї о (старій) ним же побраній моїй машинї, нї о 3 зр. вже уплачених мною.

Не хісную ся я нїяк новою машиною, стоїть у мене она, і я замовляю для моєї доньки нову машину до шитя Вертгайм від Людвика Штравса з Відня. Тимчасом Рознер упоминає ся сплачуваня довжних рат.

Іду я тодї о пораду до Вижницкого судиї, розповів ему цїлу справу... Успокоїв мене судия тим, що, мовляв, дайте заскаржитись від Рознера; сей в судї мусить перепасти зі своїм позивом на вас.

І ось дальша, коротка істория: Рознер позвав мене о 47 зр., зараз при першім речинци виправдавсь я моїм коректним поступованем, і судия Вп. Боскович поручив Косівскому судиї переслухати аґента Юстина Каппі, чи мною условлена машина до шитя мусїла бути фабрикатом нїмецким, чи нї. Юстин Каппі не признававсь зразу до условленого мною нїмецкого фабрикату, і тому засудив мене судия Боскович при третім речинци на заплачене решти 47 зр. Тепер же довідую ся як найпевнїйше, що Юстин Каппі відкликав протоколярно первістне своє заявленє, і як найвиразнїйше при третім речинци в судї признавсь, що условлена мною машина, конечно мусїла бути нїмецким фабрикатом; се стоїть виразно у протоколї. Щож тепер з моїми 47 зр., котрі я повинен уплатити силою засуду, проти котрого рекурувати не сьмію, а правда таки по моїй сторонї!

Порадьте менї на отсе, учені правники, що поборюєте неправду і кривду, а помагаєте правдї побідити!

Вижниця н. Ч. в червню 1900.

Кароль Шорш.

НОВИНКИ.

Чернівцї, 5-го липня 1900.

Концерт п. Гушалевича буде на певно на Петра 12. с. м. Завтра подамо програму. Готовте ся приїхати хто цїкавий.

Жиди в Румунії. Румуньске правительство приперло своїх жидів до стїни так тїсно, що вони задумали мабуть зовсїм покинути сей невдячний край та переселити ся де-небудь, щоби лише не жити під гнетом. Видно, добре вони дали ся в знаки Румунам, коли само правительство вмішало ся в справу та висилає тепер своїм коштом всїх жидівских еміґрантів до границї. Недавно донесли ми, що дві партиї таких жидівских переселенців мандрували через Буковину і Галичину, одна по другій, піхотою до Гамбурґа; сотки родин переселили ся на Крету, до Палестини і Америки. Тому два днї, як доносять телеґрами, виїхали знову з Ґалацу 170 жидів до Америки. Кілько їх приїхало, або ще приїде до Буковини і Галичини, се доси не звісне, але що без того не обійде ся, то певно. Буковина і Галичина, се їх обіцяні краї, вони розжили ся тут мов у своїй вітчинї та становлять у нас майже сему часть населеня.

Нечувана пригода. В однім селї на Угорщинї лучила ся пригода, котру можна би вважати байкою, як би не те, що описав еї чоловік, котрому треба вірити. В селї Крешуя помер селянин Юрій Ґая. Як то всюди звичай, по похоронї мала відбути ся стипа. Запросили і пановтця, але той дав знати, що може прийти день пізнїйше. Приготовлена страва могла тимчасом попсувати ся, отже постановили справити стипу перед похороном. Коло півночи, коли вже зібрані люди добре розвеселили ся, чують, а в сусїдній хатї, де лежав покійник, щось рушило ся. Кількох відважнїйших хотїло вже пійти подивити ся, коли нараз відчинили ся двері і небіжчик вийшов живий против них. Люди стали ховати ся по кутах, але Ґая, котрий очивидно запав був лише у летарґ, утихомирив їх і сам засїв їсти та пити. Побачили люди, що нема нїчого страшного, засїли і собі за стіл. Жінки Ґаї під той час не було дома. Вона прийшла пізнїйше і як побачила свого чоловіка веселого за столом, так налякала ся, що скрикнула несамовито і трупом упала на землю. Так замісць чоловіка поховали на другий день жінку.

Страти Англичан в полуднево-африканьскій війнї виносили з днем 9. червня після обчисленя мінїстерства війни 18.702 людий. На боевищи полягло 235 офіцирів і 2.283 вояків; з ран померло 63 офіцирів і 551 вояків; на ріжні недуги померло 112 офіцирів і 3.609 вояків. Раненых було 778 офіцирів і 1.013 вояків, а в полон попало 186 офіцирів і 4.486 вояків. В остатних 14 днях полягло на боевищи 175 людий, а на ріжні недуги померло 558.

СТУДЕНТ університету, **Русин** — пошукує на час ферий, евентуально на цїлий рік лекциї на село. — Близша відомість в нашій редакциї.

Не забувайте
на докінченє будови
„Народного Дому“
в Чернівцях.

ме подвірє веть ся Пробіна, лиш дорогою відлучена від него. Все обернене до полудня, відки, з яру Мусірного, заздрісно зазирає сюда зелена Тарничка. Скошеними і наново зазеленїлими царинками цикотять тисячі цьвіркунів і коників, аж ярами лунає.

Зайшли ми на подвірє. Витає мене добрий доматор і его тожа доматорка: „Витаєм щиро нашого достойного надзирателя полониньского. Як ся поправив, як здорово виглядає!“

„Се ваша заслуга, мої любі. Я не потребую словами складати вам гладку подяку за те й за вашу ввічливість, за ваші так щиро понесені клопоти і турботи, щоб уможливити менї конечний пробуток на полонинї. Але та ваша і моя сьвідомість, що ви таким чином відвернули від мене вже викопану могилу і вернули вітця й так уже осиротїлим дїтям, нехай для вас буде найкрасшою подякою і найбільшим задоволенєм“.

„Говорила, сидїла, їхала, везла ся“ — перервав менї М....івич. — „Я тепер як раз не хочу плакати. Ходи лїпше до хати, та напєм ся сьвіжого буркуту з малиновим соком. Аж душно, так пригріло сонце.“

„Дїти на бік! дайте вуйкови спокій, ви его ще рознесете!“

* * *

Переночувавши тут, пішов я на другий день до Гриневи.

Тут як уже сказано, я властиво дома. Та врештї, хто в хатї „грубого Фаєра“ не чує ся як дома?

Вже давно тому, як зайшов я з моїм шкільним товаришем в перше по матурі до села Гриневи. Доси невиданий гірский сьвіт, надзвичайно ввічливе приняте в згаданім домі, безжурний і свобідний тримісячний побут, який лиш молода душа може собі уявити і придумати, зробили на мене велике й доси нестерте вражінє. Я день у день бродив високими горами, темними лїсами, шумними потоками, квітчастими царинками, ловив мотилї, розмовляв з птахами, лущив над потоками в лїщинї горішки, поза домом необмежована свобода — чого-ж іще може бажати придавлений доси школою молодець! Рай і годї, де шум води і окружаючих неботичних лїсів відгравав прелюдиї до молодих безжурних мрій-думок. У хатї любий і милий приют, кароока приманлива гірска русалка, — та сї вражіня на чутливу молоду душу не то що не збліднли в протягу довгого часу, але вони, під впливом незвичайної ввічливости і любязности обоїх доматорів Гринівских, рік-річно ще глубше вкоренялись аж до нинї.

* * *

На другий день раненько з гатий ішла повінь; треба було рушати на дарабу. Я попрощав ся з доматором, як з рідним вітцем; попрощав ся й з достойною доматоркою, як зі щирою, доброю, любою сестрицею; вони менї товаришили аж до дараби. Дараба стояла вже готова, заставлена лавками, заосмотрена підлогою і столиком та замаєна смерічками, як до слюбу. Я ступив на підлогу, керманичі зараз струтили дарабу на воду. Вона уносилась бистрою струєю швидко у даль. На високім лївім березї Черемоша, у рожевім сьвітлї ранїшного сонця, стояв гурток товаришів і сьвідків моїх колишнїх, вже давно пропащих молодих мрій і надїй. Вони махали на прощанє і „до побаченя“ хусточками, аж доки буйні хвилї не унесли мене поза перший закрут. За високим берегом зникли вони з перед моїх очий, але не зникли і не зникнуть нїколи з моєї памяти, повної милих і дорогих згадок. Бо

Злидні, жаль, терпіня никнуть,
Гляне сонце в груди:
„Хтож щаслив був хоть часочок,
По вік не забуде“.

Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Рік заснованя 1892.

Інформації і посередництво до заключени обезпечень житевих в найкористнійших комбінациях.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНЇСТЕР

перше і одиноке руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, уряджене домашне, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках **против шкід огневих.**

Стан фондів ґваранційних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий .	245.814 кор.	52 сот.		
Резерва премій .	148.480 „	— „		
„ спеціяльна	1.624 „	80 „		486.145 кор. 92 сот.
Фонд основний .	72.000 „	— „		
„ емеритальний	18.166 „	60 „		

Тарифи „Днїстра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року виносили виплачені **шкоди** 1669.565 кор. 38 сот. **Поліси** „Днїстра“ приймає **Банк краєвий** при **пожичках** гіпотечних.

На житє можна обезпечатись **через „Днїстер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові,** котре дає найкористнійші услівя, преставяє своїми фондами найбільшу ґваранцию і видає поліси і квіти в рускім язиці.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришене зареєстровазне з обмеженою порукою, удїляє **пожички** *за опатою* 5 ½% *і* 1% *додатку на кошта адмінїстрацийні* заінтабуляциєю або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до опроцентованя від **членів і третих осіб** по 4%. Удїл членьский виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і пожичку дістати може тілько член обезпечений в „Днїстрі“. Інформацийї удїляє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїленє аґенций в окрестностях **де нема** близько аґентів „Днїстра“, **приймає ся.** „Днїстер“ виплатив аґентам по конець 1890 р. провізиї 216.714 кор.

Пожички для членів Тов. взаїмних обезп. і взаїмн. кред. „Днїстер“ на 5½% і 1% додатку на кош. адм.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Для шкіл народних

ВИЙШЛИ ЦІЛКОМ НОВІ ДРУКИ

можна получити в

Друкарнї „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

котрі суть:

Катальоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомленя шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Сьвідоцтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Сьвідоцтва увільненя, фреквентацийні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar, Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізванє, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе викінчене на добрім папери дуже гарним друком і

дешевше як де инде.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

M. TIPCT

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Спеціяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований спеціяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до гімнастичних вправ.

Найліпші

МАШИНИ ДО ШИТЯ

є так звані обручкові (Ringschiffchen).

Сї машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 штихів на мінуту)

Сї машини мають приряд до гафтованя і приряд до остреня голок та ножиць. Окрім сих маю ще найновійші машини для шевців, кравців, римарів і такі, що шиють для потреби в перед і взад.

За кожду машину ґарантую 5 лїт.

Продаю за готові гроші і на виплат дешевше як всюди, хто невірить най переконає ся.

В. Данилевич

машиніст

в бровари Штайнера ул. Двірцева ч. 21 в Чернівцях.

Сьвіжий і чистий лїд

продає по **найдашевших цінах** евентуально **в плетах на рати** після **нової системи** уряджений

СКЛАД ЛЕДУ

ІВАНА КОСТЮКА передмістє Калїчанка ч. 184.

Можна замовляти через кореспонденцийні карти.

На бажанє відставляє ся лїд до дому.

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольоґічнім промисловім музею у Відни

улиця Руска ч. 11. Чернівці улиця Руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публиці, що виготовлюю всякого рода обуве для мущин, женщин і дїтий а то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в видї острокінчастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушуваня.

Через ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі нарости на ногах.

Доброю і солїдною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі вдоволене цінних замовлень.

З поважанєм.

ІВАН ДІК,

спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тілько з заграничних шкір.

Салямі!

Правдиве, угорске, щонайліпшої якости, сухе, у грубих або тонких звоях по **1 зр. 30 кр.** за кільо.

Краківска шинка-салямі

з найліпшої шинки по **1 зр. 20 кр.**; правдиві дебречиньскі ковбаси **90 кр.** за кільо. Найліпша солонина до їди, вуджена, **60 кр.** кільо. Смалець до топленя **56 кр.** кільо. Свинина **56 кр.** кільо.

Розсилає за післяплатою в 5-кіл. пачках.

Deutsch Miksa, Salamifabrik

Budapest, Oellöstr. 91/a.

1—10

Зміна льокалю.

Загально ту знаний найперший усувач нагнїток

Г. ФАЙЛЄС

при **улици Рускій ч. 6,**

переніс свій відновлений і з найбільшим комфортом уряджений

Фризиєрский сальон

до побіч приперaючого дому

при улици Рускій ч. 8.

Услуга надзвичайно старанна.

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складї

в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях
З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.
За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

Ч. 75. Чернівці, неділя дня 25. червня (8. липня.) 1900 р. Рочник XVI.

БУКОВИНА

Виходить в Чернівцях
що середи, пятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Передплата на „Буковину“
на цїлий рік . . . 20 Кор. — сот.
на пів року . . . . 10 „ — „
на чверть року . . 5 „ — „
на місяць . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Самостійна Україна.

В ч. 67-ім „Буковини“ сказали ми свою думку про українську державу. Думка наша була така, що сей ідеал дуже трудний до осягненя; що минувшина нам тут нїчого не поможе; що бажанє своєї держави і розуміне, яка би вона мала бути, у молодїжи не виразне; що ідеал сей може накликати ще більший гнет на Українців у Росиї та що красше робити дальше культурну роботу для народу, яку ми вже почали робити, і не морочити собі голови неосяжними ідеалами. Такі були провідні гадки нашої статї, якою ми відповіли на замітку п. Р. Стефановича.

П. Стефанович дав нам знову другу відправу, дуже довгу, у чотирох числах „Дїла“ (129—133). Навіть видав еї окремою брошурою. Хоч ми дуже пильно прочитали сю відповідь, однак она нас не пересьвідчила, що ми помиляємо ся. Р. Ст. говорить перше широко про потребу ідеалів (на се згода, хтож се перечив?), потім говорить про ґеольоґію, біольоґію, еволюцию сьвіта (!) і нашу історию та каже, що можуть нам придати ся наші історичні ідеали. Каже, що без сьвідомости мети наших змагань, себ то української держави, забредемо у своїй роботї на безвихідні манівцї. (?!) А про те, що сей ідеал може пошкодити Українцям у Росиї, думає, що „коли росийске правительство схоче переслїдувати наших земляків на Україні, то винайде собі до сего причину і без нас“.

Почнемо з кінця: Поляки дуже боять ся дразнити Росию і навіть за таку марницю, як демонстрация против хору Славяньскої, скартали молодїж, бо се тілько розбуджує у Росиян ненависть до Поляків. На нашу думку се поступованє розумне. П. Стефанович думає мабуть, що ідеал укр. держави меньше дразливий, як демонстрация против Славяньскої. Щож на те сказати? Нехай він собі здоров думає по свому, а ми будемо думати по своему. Шкода і слів більше тратити на відповідь.

А на иньші закиди відповімо не своїми словами, тілько статею молодого історика С. Т. з Молодої Украіни, значить з орґану молодїжи. П. Т. висказує з нагоди виданя брошури п. з. „Самостійна Україна“ зовсїм подібні думки, як ми висказали скорше в ч. 67. І він дивить ся недовірчиво на нашу історичну традицию, а в результатї ставить проґраму, против котрої ми нїколи не повставали і не повстаєм: культурну роботу. І він має сумнїви що-до самостійної укр. держави, які зараз прочитаєте. Нам тілько дивно, що п. Стефанович не відповів заразом і п. С. Т. Чи, що можна висказувати „Молодій Україні“, то старшій „Буковині“ не вільно?...

П. С. Т. пише так:

Зі змісту, тону й напряму видно, що ся брошурка „Самостійна Україна“ призначена для росийської України. Сам уже заголовок говорить, яка її цїль: представити і ширити нашу національну ідею в її найвиразнїйшій формі, ідею незалежности і самостійности України. З тої то причини мусимо положити специяльний натиск на появу сеї книжечки. Від часу, коли появились у перве рукописні поеми Шевченка, що розширившись по Україні, огнем запалювали серця для двигненя поневоленого народу на полїтичну та суспільну волю, від того часу аж по нинїшнїй день не було серед української суспільности в Росиї нїчого, щоб сю ідею незалежности України подало так рішучо, ясно і горячо, як отся брошурка; від часу Кирило-Методиевського Братства мабуть не було гуртка сьвідомих людей на роспийській Україні, щоб зрозумів вагу національної волї так, як гурток сих людей, що слухали сеї промови про самостійність України, коли — природно — гурток сей достроював ся до бесїдника.

Про вагу і потребу ідеалу незалежної України тут нема що говорити. Він не від сьогодня красить наш стяг, сей стяг, коло якого і „Молода Україна“ збирає українську молодїж до працї і боротьби... про те нам тут нїчого казати. Одначе та сама ідейна цїль може мати рїжні, неоднакові конкретні форми, а найбільше може мати рїжні способи, рїжні дороги, якими доходить ся до сеї цїли.

Що до сих доріг і способів, то у змаганях рїжних наций до свободи показали ся два головні напрями т. зв. історичний і суспільний. Народи, що борють ся за незалежність на історичнім принципі, доказують на основі дальшої або близшої історичної минувшини своє неподїльне право на якусь територию: самостійність колись небудь у минувшинї, всякі коронациї, договори, наданя, навіть битви, подружя і т. ин., усе те має доказову вартість на право до самостійности якогось народу, чи незалежности якоїсь країви. Туди належать і ягайлонська ідея з Польщою від моря до моря, ідея неподїльности країв корони сьв. Вацлава, чи сьв. Стефана, усякі історичні місиї й такі иньші, як хтось назвав, „ножовклі шпарґали“. Певно, історичної минувшини і її традициї легковажити не можна, ся традиция бувае нераз синтезою найкращих поривів народа, але полїтичну боротьбу, проґраму її, основувати виключно на історичній традициї не буде нїякий правдиво поступовий та розважний чоловік. Поминувши вже се, що апеляция до історичних прав криє в собі найчастїйше обскурантизм суспільний, покриває звичайно інтереси визискувачів, сей історичний принцип веде також з собою рівночасне змаганє до поневоленя иньших слабших наций (не мадярські наций в Угорщинї, Русини в Галичинї, Нїмці в Чехиї і т. ин.), а вже нераз сьмішно, що до того самого кусня божої землї два сусїди однаково доказують своє право власности і витягають однакову пачку однаково вартних, „пожовклих шпарґалів“. На основі історичних прав одні умирають за волю народів, а другі вішають і стріляють усяких бунтівників та ворохобників.

Иньша дорога — суспільна. Її правило таке: кождий народ в границях своєї етноґрафічної індивідуальности має право бути самостійним і полїтично незалежним орґанїзмом, а то в інтересї найширших мас народа, для скорого, невинного поступу в материяльнім та духовім розвитку сих національних індивідуальностий. Дорога до того: національна рівноправність, суспільна справедливість та інтензивна культурна робота.

Сей суспільний принцип не знає нїяких привілеїв одного народу над одним, не знає нїяких меньше щасливих народів, вийнятих з під історичного права (Угорські Русини, Ромуни і Словаки, Словінцї й ин.) — він єсть виразом найновіщого, загально людського поступу.

У нас, Українців, є й свої історичні права, навіть ми, Галичане, мали короля Данила і його корону могли-б евентуально посьвятити, але тепер не повинно у нас бути двох гадок, яка дорога для нас лїпша: Одинока, скора і певна — се суспільний та культурний поступ, бо історичне право для нас меч обосїчний.

На сїм становищи стояло подекуди Кирило-Методиевське Братство.

На якій основі стоїть згадана брошура, „Самостійна Україна? — спитаєте.

Тому ми ширше розвели сей вступ, що автор сеї промови станув виключно на історичнім становищи і тут головна хиба сеї промови, що хоч вона не есть нераціональна або цїлком безпотрібна, то в кождім разї односторонна. Га, коли автор мав лише на увазї українських панів та саму інтелїґенцию, то добре,

Про повість Л. Толстого п. з. „Відродженє“.

Скоро тілько почала ся друкувати по росийски повість „Відродженє“ і слава пішла про неї по цїлім сьвітї та посипали ся безчисленні переклади на всї цивілїзовані мови, рішили ся і ми передруком подати єї у рускім перекладї. Тодї ще ми й не знали, що се буде така довга повість, бо ориґінал ще не появив ся цїлий. Тимчасом вийшло, що се, як на нашу малу часопись, повість дуже велика, — довго треба було ждати, заким вона скінчить ся. Доси надрукували ми вже більшу половину другого тому, третий том невеликий — отже за лїта ще скінчимо переклад. Тепер починаємо давати дальший переклад, а перед ним подаємо оцїнку Б. Пруса на повість „Відродженє“, аби наші читателї знали, що читали і що про повість думати. Болеслав Прус (Ґловацкий) — се знаменитий польский писатель і критик. — *Редакция.*

Повість Толстого: „Відродженє“ (по росийски „Воскресенє“) — каже Прус — має всї прикмети доброго душевного корму. Твору сего не можна назвати анї „миленьким“, анї „красненьким“, анї навіть дуже смачним; але — уживаючи дальї кухонних порівнань — треба признати, що з огляду на пластику, є він для ума в високім степени стравним, а з огляду на зміст — ще в вишім степени — поживним.

Хвилями менї здаєть ся, що повість належить до найвеличнїйших творів, на які здобув ся людский дух, — мимо того, що писана вона неначе на перекір улюбленим теориям естетичним. Хто шукає в повісти красних невичних дївчат, дуже чесних і геройских молодцїв, високопарних спостережень, недоговорених речень, брилянтових слїз, шелесту шовків, чистої любови увінчаної зарівно чистим подружем, надзвичайних жертв, котрі нїчого не відкуповують і иньших того рода дитиньств, котрі вже навіть пенсіонаркам перестали імпонувати, той — нехай не читає „Відродженя“.

Бо там знайде річи, котрі страхом переняли би усїх чесних і гарних, — як також чесно і гарно виховані особи. Там знайде вязничі казнї з їх зіпсутим і вогким повітрем, з вонючими кіблями, з квадратними віконцями в замкнених дверех, казнї наповнені розбійниками, злодїями, палїями, як також людьми, що не мають пашпортів, а що найменше є посуджені, що не мають їх. Знайде хлопскі хати, в котрих дїти умирають з голоду, жінки часом троять мужів, а мужчини, коли хто предложить їм, щоби зволили задармо приняти землю, відповідають:

— Го, го, не здуриш нас!... „Дармо віддам вам землю, тілько підпишіть ся“. Ще мало нас надурили ся! Нї, любчику, ми тепер помудрїли.

В повісти находять ся і сальони, де серед шовків і аксамітів, одні нудять ся, другі запищяють ся зїваючи, иньші зївають, сповняючи, якби панщину, свої трудні і небезпечні обовязки, а ще иньші, для сповненя обовязків, мусять відривати ся від спірітистичних засїдань.

Наконець знаходять ся там і суди, в котрих через розсїяне, засуджує ся на каторги людий невинних. Але над усїм тим уносять ся кримінали, етапи і півстапи, де „в... живлять ся людьми“ і де є так тїсно, що спячі каторжники мусять лежати коло „параші“, через котрої щелину витїкає нечистість.

Таким є ґрунт тої надзвичайної повісти, ґрунт, з котрого вирїс цїлий огород питань суспільних, психольоґічних, моральних і релиґійних. І з тої причини „Відродженє“ стоїть на граници, на котрій кінчить ся лїтература, а починають ся дуже важні вчинки.

Знаєм з катехізму, що, коли чоловік згрішить і бажає змити гріх, то повинен відправити сповідь, перебути покуту і винагородити пошкодованого. Отже зерном, з котрого выросло „Відродженє“, є власне покута грішника, як також охота винагородити кривду.

Князь Нехлюдов, котрий ще студентом любив ся в покоївцї своїх тіток і мрів про ущасливленє бідного люду, зіставши офіциром, почав гуляти і, при нагоді, звів ту покоївку, Катю. Дївчина стала материєю, за що тїтки Нехлюдова вигнали еї з двора — і — пішла в службу, звідки знову проганяли еї, як бідного пса, тому, що відмовила ся заличянь своїх хлїбодавців.

В такий спосіб, гнана з кута в кут знайшла врешті захисток, а навіть досить вигідне становище в одної дами, котра вміла тягнути користи з жіночих чарів і мужеского лакомства. На тім становищи мимоволї причинила ся вона до смерти якогось буйного купця і — пішла перед суд за отроєне.

Засуджено еї, як я згадав, через розсїяне. Одним з суддїв присяжних котрі заслали еї до каторги, був еї перший любовник, Нехлюдов!...

Уявім собі такий случай. Чоловік, стоячий на верху спадистої гори, по пяному когось потрутив. Той хтось упав і зачав скочувати ся щораз низше. Коли вже був у половинї дороги в пропасть, его убійник спамятав ся і, як чоловік в основі благородний, забажав уратувати свою жертву. Тому почав бічи за нею, там у долину, уживаючи по дорозї усяких способів, щоби здержати ще щасного.

Ну, і вдало-ся ему. Там у долинї, знаходив ся гурток людий також зовсїм благородних, з котрих один розпростер руки і схопив спадаючу Катю. Говорячи по просту — для винагородженя кривди, яку їй заподїяв, для воскресеня еї бідної, на пів умершої душі, князь Нехлюдов готов був одружити ся з засудженою на каторгу бувшою повією. Тимчасом залюбив ся в нїй иньший також дуже ориґінальний чоловік — Сімонсон, засланець полїтичний. А Катя, воскрешена посвяченем Нехлюдова, сама знову посвятила ся для него, і хоч любила его, хоч одержала помилованє з каторги, постановила звязати долю свою не з великим паном, але з каторжником Сімоесоном.

бо ми можемо запевнити автора, що так поставленою „Самостійною Україною“ не загріють ся ні один селянин.

Якаж то історична основа сеї „Самостійной України?“ Се Переяславська умова 1654 р. Аж туди докопав ся автор, шукаючи твердого ґрунту під підвалини самостійної України! Чи се навіть із історичного становища раціонально? Чи Переяславська умова дійстно має бути вихідною точкою наших політичних змагань, а навіть ціллю, як сього хоче автор? Чи погляд на характер, зміст та вартість сеї умови вірний історично? Чи сей вихідний пункт відповідає нинішним політичним потребам? Усї ті і богато иньших питань насувають ся тут і просять відповіди. Ми мусїли-б дуже богато забрати тут місця, як би хотїли справу докладно з кождого боку обговорити; мабуть не богато знайшлось би таких гадок у промові, на які ми, з історичного боку, могли-б згодитись. Полишаємо тепер се на боцї маючи надію колись про се ще ширше поговорити, а приостановимось дещо при другій, синтетичній частинї промови.

Автор вийшов від Переяславської конституції (се не була нїяка конституция) і вказав нам її як ціль наших теперішних змагань, але вкінцї доходить до ясного сформулованя нашого девіза: „Одна, едина, нероздїльна, вільна, самостійна Україна від гір карпатських аж по кавказькі“. Чи така ідея містилась у Переяславській умові, чи може виходить поза неї? Мабуть таки виходить, отже по що „пожовклий шпарґал?“ Колиж Переяславська конституция має бути лише переходом, то чом вона вложена в основу змагань, чом тільки слів і льоґічних виводів присьвячено її реституциї і поясненю? Значить ся, до ідеалу самостійної України можна дійти і без 1654 р.

Автор інавґурує горячу боротьбу — навіть фізичну і має надію з'єднати маси народа до неї, але як промовити до сього народа, як вложити йому в серце ідеал автора — про тенї згадки. Нема теж згадки, яка буде ся будуща Україна, мабуть республика; але чи то вже довоаї? Чим покаже свою дїяльність отся „третя формация української інтеліґенциї“, чим піднїметь ся понад фрази і затискуване кулаків? Чи зійде до темних мас. отворить їм очи і вілле сьвітло правди в їх душі і наставить свою грудь за їх волю, за їх добро, за їх хлїб?

Без сього не буде й ся „третя формация“ нїчим иньшим, як лише „білими горлицями“.

Ждемо дальших чисел виданя з тою надїею, що далї не мусимо ступати вузькою та хиткою драбиною історичного права. Нам дивитись у перед та на себе, а не в сотки лїт у зад.

С. Т.

Куди подївають ся наші дїти?

Дня 3. с. м. розпустили на вакациї учеників з черновецкої висшої ґімназиї. Було в сїй школї при кінци року 890 учеників; з них 82 з відзначенем, 609 дістало першу клясу, 91 другу а 24 третю; 84 має поправку. Між тими сотками учеників були і Русини і такі, що повинні бути Русинами, а не є. Подаємо низше спис школярів з сеї ґімназиї, що покинули свій руский рід і казали записати себе у шкільних катальоґах за Волохів, Нїмців, Поляків або Москалїв. Про всїх тих школярів знаємо напевно, бо перевідали, що вони з роду Русини, але з байдужности родини і з посторонних намов уже тепер виховують ся на перевертнїв. Питаємо родичів сих дїтий: де в них сумлїне, занапащувати таким способом руску інтеліґенцию? Якжеж ми можемо доробити ся чого небудь, коли ми виховуємо інтеліґенцию не собі, тілько другим? Сеж гріх непростимий, тяжка кривда народу, що складає податки на школи, аби виховувати собі там перевертнїв! І доки в нас будуть ще тривати такі сумні відносини, до яких самі таким способом причиняємо ся?! Подаємо спис учеників — байдуже нам, що се їх родичам буде неприемно. Не можемо прощати такі провини.

Волохами стали: Микитович Михайло і Микитович Юрій, родом з Садаґури; Архіп Володимир, родом з Клїводина; Джурківский („recte Giurkivschi“), родом з Ленківців; Гудима Нестор, родом з Чернівців; Альбота Олександер, родом з Педиківців; Рахмистрюк Евгеній, родом з Станїславова; Бежан Сидір, родом з Чункова; Бежан Ермїль, родом з Станівців; Гагон Іван і Гагон Корнилій, родом з Неполоківців; Барбір Тит, родом з Кабина; Мардарій Теодосій, родом з Педиківців; Мокраньский Григорій, родом з Ленківців; Сиротюк Василь і Сиротюк Олександер, родом з Рускої Молдовиці; Пентелейчук Лев, родом з Чорнавки; Цопа Володимир, родом з Педиківців; Волошенко Стефан, родом з Неполоківців; Носиевич Евдоксій, родом з Кучурова; Тудан Евзевій і Тудан Тит, родом з Костинців.

Нїмцями стали: Салабан Николай, Гакман Тодер, Ілясевич Артемій, Козак Аркадий, Филипович Іван, Чернявский Аркадий, Галицкий Віктор і Остафійчук Сидір, всї з Чернівців; Дрогомирецкий Богдан з Попільник; Лопушаньский Омелян з Милїева; Козарищук Олег з Плоски; Павнель Евгеній з Відня; Цуркановичь Евгеній з Давидівців; Артимович Адриян з Кучурова; Козарищук Володимир з Плоски; Геровский Юрій з Інсбрука.

Поляками стали: Бень Ігнат з Черепківців; Бережнїцкий Ал. і Скобельский Н. з Чернівців; Криницкий Людвик з Вадівців.

Московкою стала: Геровска Ксеня з Інсбрука. (Отже в одного батька один син Нїмець, а донька Росиянка! Чудо, яких мало).

З Іспаса над Черемошом.

Наше село було колись дуже славне, доки були у нас двірники таки наші рускі мужики, що не знали письма, лише знали громаду і громадский маєток степенити і від упадку боронити. А тепер грозить нам велика неслава, бо хотя маємо громадский маєток і то неабиякий, але таки гарний: є лїси, є пасовиска, є луги, є берегове і т. д., то що нам із всего того, коли того великого приходу не вистає на покрите що найменше видатків громадских, котрі мусимо плачучи платити. А то тому, бо ми не розуміли ся на крашених лисах, і захотїло ся нам май ученого двірника, котрий уже уміє при шацункові комісиї по нїмецки на 300 зр. драй ґулден сказати, а іще до того уміє там якусь мапку наляпати і з вижницкими панками і підпанками порозуміти ся може. Но ми так зле не гадали, як оно і стало ся. Ми гадали: як ми вибирали неучених двірників і вони уміли нашим маєтком добре господарити, то як виберемо май трохи ученого, то ще лїпше нам буде, тай узяли та вибрали Стефанка Дінеса, а він за штири роки таке нам нагосподарив, що далї всї в старцї підемо, бо вже половина лагодить ся.

А то прошу послухати, як наш Стефанко з своїми товаришами господарять і через яку причину наш славний Спас може перейти на „Тиндиринди“.

Наш громадский лїс дає що року багато латрів дров і дерева до будови, котрий лиш кілька гавкачів з Стефанком за пів дурно купують, бо як би заплатили то, що варт, то на могорич не лишило-б ся, через що других не допускають купити. Нашу громадску толоку продає наш Стефанко також за пів дурно, але лишень межи свої гавкачї та і сам таки купує; і так вони в порозумнїню, щоби дурничков узяти, нїкого иньшого не допускають за вартну цїну купити, бо би не мали за що могорич пити. І так продають межи себе фалчу толоки по 14 корон, що найменьше варта по 24 коронї. Є у нас богато бідних людий, що не мають достатком ґрунту і хотїли тої толоки хоть по ½ фалчі винаймити, але гавкачі тай богачі не допустили, бо мають що найменьше на фалчи 40 зр. зарібку. А що ще міра неабияка; каже до мене оногди мій сусїд Митро: подиви ко ти ся, куме, яка у нашого Стефанка полїтика до міряня громадскої толоки мала, що до тих двох фалеч, що він собі узяв, мало що бракує, аби було 3 фалчі. Я чекаю божого місяця, аби ночев сьвітив, а озму з собов 2 люди і піду умисне переміряти, бо пішов би я днинов, бо тото не є злодїйство, але якби він дізнав ся, що я єму его від громадскої толоки фалчі міряю, то би мене подав, що я єму овес спас. І так з кождов річов від найбільшого до найменьшого рядить наш Стефанко з своїми пару гавкачами, а громадский маєток нищить ся і пропадає. Але лишім то все на боцї, лишім лїс, толоку, пасовиско, оранину, луги, берегове і т. д., а подивіть ся на тоту бідну школу, що у нас тепер вимурована ся і хто на ню подивить ся, то она єму чорна видає ся, як би із скипленої крови людскої зроблена. І по правдї та школа ще і яков кривавицев змурована! Бо ми і наші дїти голі і голодні позіставали за отой кавалок муру, і так нас обробив Стефанко з школов, що деякі вже пішли а решта збирають ся іти за море. При будівлї школи то так пообдирав нарід і хоть казав, що більше не буде, що є подостатком, а він повторив і другий раз і обдирає ще лїпше. Я маю в своїй голові такий рахунок, що за цесї грошї, що більше як 1000 нумера платить по 3 зр. від 1 зр. податкового а обшар двірский окрім того дає 2400 зр., може більше меньше до 16.000 зр. бути, тоби за тоту суму міг дві такі школї збудувати! І то хто знає ще, ци тих гроший стане, бо школа ще не готова, Стефанко спух, а жидок Дуцьо — не знаю, ци секвестер, ци що

„Як Дант за житя перейшов я через пекло“ — повтаряють за поетом, котрий зовсїм не перейшов через пекло, ріжні молоді ентузиясти, котрі не думали переходити через пекло. Але Нехлюдов був справдї тим Дантом, котрий увійшов до пекла і звидїв усї его круги, а бодай пізнав ци не усї роди мучених.

Почавши від Катї, котра, на питане предсїдателя: ци має що на свою оборону?... „оглянула ся по усїх — як те згонене на смерть звіря і опустивши очи, плакала, заходячись голосно“. Нехлюдов видїв — і той „гурт людий, прибитих лицями до крат, як мухи, що обсїли кусень цукру“ і того старого каміняря, по котрого лици повзала велика, сїра в...“ і Марию Павловну, дочку ґенерала, котра за те пішла в каторгу, що переняла на себе чужу вину, і нещасну Лїдию, котра неспокійно оглядаючись і навиваючи косу на пальцї, дотя толкувала кождому, що Мітін не через ню зістав арештований, поки не впала в спазми...

І ще бачив Нехлюдов двох арештантів, котрі, гонені в горячий день на станцию зелїзничу, улягли сонїчному ураженю і того засланця, котрий з каторжником переміняв ся на особи і того безносого, котрий забив товариша і живив ся его мясом...

Те він бачив і ще десятки і сотки иньших, одні від других страшнїйших річий. Азе замість поїхати на відпочинок до Швайцариї і оголосити сьвіту: „Як Дант за житя перейшов я пекло“ — він тихо осїв на Сибіри, в сусїдстві тих каторжників, говорячи собі: „Ищѣте (шукайте) царствія Божія и правды, а прочая приложать ся вамъ“. А ми шукаємо лиш того „прочая“, і не знайшли, не будуємо царства Божого, але нищимо его“.

„Відроджене“ можна порівнати до огорожу так заповненого дорогими і особливими ростинами, що аж тїсно. Не дбаю о виказане всїх уваги гідних подрібностий, але згадаю о найважнїйших.

Про мову Толстого не можна сказати, що она є „брилянтова,“ — „золота“ а хочби лиш спіжева:“ бо еї добрі прикмети то ясність, простота і докладність. Автор різьбить нею і малює, але не вживає штук фризиерских, цукорничих і ювилерських. Він знає, що кожде слово є дротом телеґрафічним потягненим від автора до читача, та що тому треба уживати тих дротів як найменше і не тратити ся на безцїльне їх прикрашене.

За те незрівнаною є у автора образовість. Читатель бачить: сїрий, вязничий плащ Катї і еї личко біле „тою білостию властивою людем, довгий час замкненим у темници, котра пригадує кільцята баралоґї вирослі в вогкій пивницї.“ Видить того жовняра з червоним вісповатим лицем і другого, котрий мав грубі щоки. Подібно бачим предсїдателя суду, затовстїлого мужчину, з довгими, сивими задичками (бакенбардами) котрий перед засїданем замикає ся на засувку в кабінетї і ґімнастикує ся тягарками, — як рівнож того судию, котрий входячи на салю рахує кроки, щоби виворожити собі: ци новий систем курациї вилїчить його з жолудкового катару?

Бачить ся усе і всїх: арештантів, доглядачів, конвойних, великих достойників, обдертих мужиків, дїтий у брудних перкалевих сорочинках і той поїзд, за котрим колись бігла Катя, а котрий найперше рушав звільна, назад, далї зачали рушати вози — наперед — один за другим. „Потім рушив той ваґон, при котрім стояла Катя, потім побіч неї гнали вози другої кляси, а потім ще скорше вози третьої кляси...“

Кожда, особа входяча до повісти, має характер, ціль і чуте, котре обгортає еї в даній хвилї, годить ся або не годить ся з ціллю і чутем иньших осіб. Майже нема там людий таких злих, в котрих не було би чогось доброго, анї добрих, без гріху, анї абсолютно гарних, анї безотглядно поганих. Головні-ж герої: князь Нехлюдов і каторжниця Маслова, хоча взносять ся на вершини людского посьвяченя, чинять се з великим трудом, серед безустанних вагань і помилок,

Ціла та збиранина людий ріжних верств товариских, ріжного пола, віку, просьвіти, і вартости моральної, не творить безладного хаосу, але величезний, хоч мрачний образ. Є се неначе ріка, широко розлита і хвилююча, на плесї котрої сїмсот арештантів, нїби сїмсот куснїв леду, відпливає дорогою на Сибір, до каторги. А над тим походом, як сонце, уносить ся дух великого чоловіка, котрий осьвітлює ріжні нужди суспільні і незмірні терпіня одиниць.

В повісти тій, побіч загально людского співчутя для невинних а терпячих, застановляють читача певні якби спеціяльно росийскі ідеї.

Склонність до покути: Серед народу росийского лучають ся люди, готові не лиш жалувати за гріх, але навіть — признати его публично „на ринку“... Навіть ще більше: бувають і такі аскоти чи диваки, котрі признають ся до незробленого гріха, коби лиш терпіти як Христос!...

На тім тлї характер князя Нехлюдова стає ся більше зрозумілим. В кождім иньшім краю такий чоловік виглядав би як лист витятий з житя сьв. Вінкентия á Paulo або сьв. Августина.

Милосерність над вязнями: Для Великороса кождий вязень є „нещасний“ і кождий одержить поміч, хочби у формі милостинї. О тих річах богато чув я оповідань від наочних сьвідків, а народне чуте поясняє нам повний милосердя тон, яким Толстой говорить о вязнях, без огляду на їх проступки.

Не противити ся злому: Е. Соловйов наводить гадку Толстого, що: „коли-б до его дому вдер ся убійця і різав єму дитину, він, Толстой, не противив би ся тому.“

Толстой є занадто сильним умом, щоби міг кинути подібну фразу без достаточних мотивів. Одначе я тої гадки не розумію, хоча знаменито розумію иньшу, споріднену їй засаду, — „не воювати на дурно зі злом,“ — котру бачим у „Відродженю.“

Один з гонених до стациї вязнїв несе малу дївчинку, свою донечку. Офіцир-конвойний каже єму відібрати дитину, а самого закувати в кайдани. Розказ є страшний, злий, але — нїхто єму не противить ся.

Арештантка родить у ваґонї і стогне. Нехлюдов говорить о тім офіцирови, котрий одвічає менше більше ось як:

— Нехай стогне,—щож вам до сего?

І Нехлюдов хоть князь, хоть споріднений з найбільшими достойниками в державі — усуває ся мовчки Не показує свого „обуреня“ — „не демонструє для засади“, навіть — „не стискає пястука і не глядить гнївними очима“, бо... на що-ж се здало-б ся?... В вязници був прецїнь один такий Вісїлїев, що уняв ся за удареним через наглядника арештантом і „запротестував для засади“. Ну, і дістав 40 різок, а відтак уже певно не протестував.

Хто хоче „бороти ся зі злом“, мусить мати відповідні сили і сильну волю, що або — поборе, або — згине. Але хто не має сили і не готов на смерть „протестує против злого для засади“, той тілько зло зміцняє, а себе виставляє на соромне побите.

він там є, що ходить по хатах і забирає — ци ему вже також доста, бо і він має 10-го лева за то, що гонить, аби платили, і аби стояли по цілій днині під канцелярийов. Треба знати, що наш Стефанко не лиш дбає за великих панків, аби були контетні, але також і за таких підпанків малих, що ні відки ратунку не мають. Також і жидок Дуцьо потребує на отримане ґвера і колїсниці, що на кишках бігає, а ми сараки уже з нужди піша коло хати не можемо лазити, а ще дав Бог сушу, а жиди з збіжем пішли до гори і кажуть собі платити надмірну цїну, купити нема за що, і роби що хочеш. Заробити нема де, бо хоть у нас майже кождий господар уміє сокиров тесати, то не сьміє, бо наш двірник Стефанко подає до староства, аби кождий концесию платив. І так ріжними способами нас гнобить і не дає нам упімнути ся нїгде за нашу кривду, бо він бачите і пользоване закупив та панам заяцями очи затикає, а они скачуть коло него як заяцї.

Наведу тут оден спосіб, яким наш Стефанко воює з кождим, котрий кричить, що его болить. В нашім двірскім общарі є оден швець, називає ся Іван Марфієвич, та заскаржив нашого двірника Стефанка до карного суду, що за якусь там справу казав собі 5 зр. заплатити, і він мусїв змежи 7-мох дїтий 3 зр. дати, а 2 зр. лишив ся винен, а двірник як не робив нїчо так і не робить. Але зі злости, що Марфієвич его заскаржив, посилає Лукина Бижинаря, котрий у него 3 дни колопні микав за тото, що его присяжним зробив, аби Івапа Марфієвича з общару двірского зафантувати, аби він концесию платив. А то з тої причини, що Марфієвич не в станї вже ему, властиве двірникови, тілько дегтю купувати, аби наш двірник Стефанко жидам коршму обригав і на столї в коршмі спав, через тото післав Гуменека триденника від колопень, аби Марфієвича забрав. Сей оден спосіб най послужить за всї, бо таких і ще гірших способів, котрими наш Стефанко воює, є дуже багато, котрі задля браку часу тепер не можемо помістити, бо маємо багато і прикрого сапаня.

Мушу признати, що дуже ми ошукали ся з нашим дуже трохи ученим двірником, бо він не знати де вивчив ся до кінця, і тепер знає тілько полїтики, що не лиш в селї і в канцелярії воює, але що ся тичить церковного порядку, то також Стефанко вивчив ся. Наш Стефанко так далеко вивчив ся, що навіть наша св. православна церква не має спокою через Стефанкову полїтику, котру він в церкві таки гарненько розпочав і то все з своїми кількома облизачами. З нашим Стефанком хто тримає, то дуже добре ему веде ся, бо наїсть ся і напе ся; а той, що на гунцвоцтво не хоче з ним тримати і за своїм бере ся упоминати, то наш двірник зараз бере ся до способу, в церкві полїтику показувати і каже таким сьвічки не давати, або хрест не давати цюлувати, або еще лїпше: де такий чоловік стоїть, то ему якусь скриньку покласти, аби не мав де стояти. І ріжними такими поступами через дуже зарозумілого двірника Стефанка мусить і Божий дім бути місцем полїтики. Є кілька порядних і вікових господарів, що хочуть покидати свою св. церкву і десь до другої участвовати і молити ся, бо без Бога анї до порога.

Може хтось погадає собі, таже в церкві є панотець, котрий з епітропами може тому всему запобігчи. То правда, але тепер треба погадати і над тим, хто від кого залежить, хто кого ся боїть, хто кому перечить, хто за ким стоїть. Не дуже красно то а особливо для православної церкви, коли вже три господарі мусїли собі свої власні сьвічки так звані братскі до церкви зробити, бо церковних не діставали через Стефанкову полїтику. Здибав я ся раз з Максимом Павлюком та він менї каже: моя жінка дуже слаба, та я був у двірника Стефана, аби пішла до шпиталю, а він хоче лева, а я лева не маю, та слаба жінка мусїла 2 дни ему кукурудзи сапати а до шпиталю таки не пішла. Прийшов до мене в неділю мій кум Остафій тай каже до мене: чи знаєте куме що? Наш сват двірник дуже слабий, говорили люди коло церкви, що спухла ему голова від людских слїз, що за їх кривавий крайцар Спаского пропінатора богачем зробив.

Здибав я ся з одним мазуром, що его Войтек великий звуть, як він з нашим двірником Стефанком десь там на бесїдї був і казав, що оповідав ему Стефанко, що ще нїколи процесу не пріграв і не гадає нїколи пріграти. А я цесе дуже вірю, бо читавем ґазету, що як принесе якому панови заяця, то той пан скаче коло него як заяць.

Ми не можемо собі раду дати з нашим миленьким Стефанком, що так по „отцївски“ нами опікує ся і щиро нас нїмцям і жидам в руки передає. Але не знати, як буде. Бо Ісус Христос в жидівских руках витримав, а ми відай не витримаємо. То просимо: хто би над нашим Стефанком зверхність мав, аби нам допоміг спід него видобути ся. Иначе, то піде село на Тиндеринди.

Здає ся врештї, що засаду „непротивити ся злому“ в певній мірі вияснює слїдуючий цитат І. А Сьвенціцкого в передмові до польского перекладу „Відродженя“: „Найбільшим нещастем — пише Толстой — є нужденний, оплаканий стан мужицький, а те лихо можна направити тілько через працю і терпливість“...

Справдї — величезну більшість „злого“ в житю можна поправити не борбою, а тим меньше не пустою „маніфестациею для засади“, лише „працею і терпливостию“. Той погляд Толстого є зрозумілим.

„Відроджене“, рівночасно з ориґіналом, друковало ся у всїх европейских мовах: се доказ — як високо цїнять автора. В польскій мові одночасно вийшли чотири видання сеї знаменитої повісти: се доказ — що польский загал осьвічений розуміє і відчуває ґеніяльного писателя.*)

На Росиян вплив „Відродженя“ має бути могучим.

Дїйсно, читаючи сей драмат, чоловік догадує ся, що хиба нема прокуратора, нема члена суду чи сенату, нема судиї присяжного, котрий, маючи хоч дрібку людских почувань, не переняв би ся тяжкою долею Маслової і не забажав би уникнути тих промахів, котрі на цїлім сьвітї стають ся причиною засудженя безвинних. І що нема наставника або дозорцї, котрий від тепер не бажав би улекшити судьбу засуджених.

Словом — ся повість у росийській суспільности мусить викликати користний фермент: „піднесе душі і поправить обичаї“. А в такім случаю автор одержить справдешний титул: реформатора свого народу, апостола правди і милосердя. Нехай се і стане ся!

*) По руски друкував ся переклад тілько в „Буковинї“.

Допись з Товтрів.

Про читальню і крамницю. Про похорон школяря. Справи громадскі.

В Товтрах заложили собі читальники дня 16. червня с. р. крамницю і вибрали собі до крамничного комітету отсих ч. ґаздів: Василя Грималюка, Танаска Бойчука, Григорія Спіжавку, Николая Спіжавку, Василя Слободяна, Николая Лазоряка, Василя Родийчука і Тодора Бойчука. З помежи тих з'обовязало ся пятьох до веденя крамницї, чотирох до ради і до помочи. Сї господарі належать заразом і до читальнї і до крамницї і до каси райфайзеньскої. Читальня була в домі Григория Спіжавки. Як переносили читальню до того дому, де крамниця, то Василь Грималюк повитав Григория Спіжавку разом з членами хлїбом-солию. Файно ся роздякували Гридоріеви Спіжавцї, бо він тримав читальню у своїй хатї цїлих три роки. Спіжавка дякував всїм. Аж нам кождому сльози станули в очах. Богу дякувати, добре нам тепер поводить ся: читальня розвиває ся красно а читальня з касов. Не вільно в читальни говорити злої бесїди, не вільно курити, бо читальня не до куреня, а до читаня. Читальники радять ся, як мають на сьвітї поступати, щоби їм добре було. Що добре, то треба брати, а що зле, то покидати.

Але є в нас ще досить лиха. Декотрі ще плачуть за жидівскими дїтьми, а за своїми нї гадки не мають. Є в нас три великі „добродії“. Один добродій в корчмі Дувида морочить людям голови. Другий добродій то якийсь Артон, прийшов з кількома ґрейцарями, а тепер він зробив сотки. Подумайте, братя, що се не він зложив але ми ему зложили. А третїй добродій то Мошко, чесний жид, але лишень для себе, для других нї. Від других дере — загрібає, що може. Тепер, братя, покаймо ся і приступаймо разом до читальнї! Бо нам читальня отворить сьвіт, тай повидим, що добре, а що зле. І до церкви ходїм і рук не загинаймо і посилаймо дїти до школи. Але то біда, що наші люди називають „сьвятими“ тих, що ходять до церкви, а воно не зле, якби ся хто став сьвятим. Бо в день страшного суду кождий хтїв би бути сьвятим. . . .

Дня 16. мая с. р. помер в Товтрах школяр Дмитро Грималюк Грицків. О. Драчиньский провадив великий похорон до церкви. Перед церквою чекали чотири кляси школярів з п. директором школи. Як явили ся школярі перед церквою, то мати того школяра омлїла з плачу і всїм нам станули сльози в очах. Як его провадили з церкви до гробу, то на передї ішли коругви, а за коругвами усї школярі разом, а за ними о. Драчиньский, котрий сьпівав похорон з дяком. Коли похід прийшов до сумного гробу, тодї о. Драчиньский відозвав ся: „От яке наше житє! Був малий школяр, котрий тїшив своїх учителїв, а тепер его нема! Отже нинї: дякує він своєму дедьови і мамі своїй, що ся ним опікували. Дакує і своїм учителям за науку, що его красно учили, дякує і всїм школярам, що его припровадили нинї до сего гробу“. Говорив далї о. Драчиньский, що сей школяр помер, бо така воля Божа і нас всїх не мине смерть. Пан директор най здоров буде за науку, а бідному школярови вічний супокій! Так нас той похорон усїх розжалобив, так усїм то подобало ся, що школярі відпровадили до гробу свого товариша з такою парадою, що против школи чей уже нїхто не не повстане, хиба цїлком злий чоловік.

Сими днями мав відбувати ся у нас вибір на двірника, а ще якось не маєм відомости, коли той вибір, а то нам треба конче знати всїм громадянам. Закон приказує, що двірник повинен о тім виборі прибити якусь відомість коло церкви, а не коло коршми! А громада повинна на се добре уважати. Ми так гадаєм, що пан староста не позволив вибір картками. А тепер ще оден вибір має бути на епітропів церковних, котрих має ся вибрати 12. Допоможи Боже нашій громадї добре дїло довести до кінця!

У нас дїє ся зле в громадї. Ще нїколи не чулим рахунку про громадскі приходи і розходи.

А й за неділю таки ся упімнїм: щоби в неділю корчми були замкнені, бо з того бувае всяка біда. Мужик робить через цїлий тиждень у пана за 20 кр. або й за 15. За цїлий тиждень заробив що найбільше лева, або 12 шісток, а в неділю все жидови за прокляту люру дав. За то дома жінка плаче і дїти голодні, а наш мужик бідний та темний не памятає, що Ісус Христос у неділю воскрес із гробу, але пропе все і о нїчо не дбає. Коли ті люди прийдуть до розуму!

Василь Бойчук.

НОВИНКИ.

Чернівцї, 7-го липня 1900.

Іменованє. Адольф Міхневич іменований сталим учителем при низшій ґімназиї у Чернівцях, Осип Новак провіз. уч. ґімн. в Радівцях, а др. Оскар Бріс ст. уч. ґімн. в Серетї. Учителї Норберт Швайґер з Чернівців і К. Зелїнка з Радівців виїхали з Буковини.

Програма концерту, урядженого в Чернівцях у салї музичного товариства дня 12. липня 1900 тенором нїмецкої опери у Празї Евгенїем Гушалевичем: 1. Пісні Лисенка. 2. Ріщарда Ваґнера пісня з опери Meistersinger von Nürnberg. 3. Гра на фортепянї. 4. Ґунода арія Ромеа з опери Ромео і Юлія. 5. Ваґнера пісні коваля з опери Siegfried. Павза. 6. Монюшка арія з опери „Галька“. 7. Гра на фортепянї. 8. Ваґнера оповідане з опери Lohengrin. 9. Верді пісня з опери Трубадур. Початок о 8. год. Чистий дохід призначений на нашу бурсу.

Дівочий лїцей в Чернівцях дістав ті самі права, що публичні школи.

Бійка в кавярни. Слухач теольоґії, Серб Сіміч побив учера одного висшого урядника судового в кавярни Габсяурґ. Скандал був великий. Справа очивидно піде до суду. Серб пімстив ся за щось.

Жиди дурять і своїх, не лише наших людий. Приклад на се такий: Жидівска Ельґісер у Кичері довідала ся, що в городї Дьордїя Мудзака є закопаний скарб. Аби сей скарб добути, пішла на нараду до ворожки Сури Цітерер у Серетї. Ворожка скористала з нагоди і з пів року водила дурну жидівку за ніс та видурила в неї з 300 зр. Ходила на город Мудзака, робила там якісь знаки, казала вже, що закопані самі дукати, лише біда з духами, що стережуть скарбу, — небезпечно зачіпати їх. Відкладала копане раз на 91 днїв, потім знову на 91 днїв, аж вкінци Ельґісериха зміркувала, що Сура дурить еї. Заскаржила до суду і Сура ворожка посидить собі трошка без свого Мошка чи Мендля. Засудили еї на 6 тижнїв арешту.

Комар. Так називає ся руска гумористична ґазета, що виходить у Львові два рази в місяць. Повно в нїй добрих рисунків (таких ще в руских гумор. ґазетах у нас не було) і добрих дотепів. Кожде число має иншу титулову вінетку. Передплата до кінця року 2 зр. Адреса редакциї: Львів, ул. Личаківска число 23.

Найбільший бальон. У Фрідріхсгафен над озером Боденьским построено бальон нової конструкциї системи ґр. Цепеліна. Від давна запевняють винахідники, що воздушна плавба є квестиею найблизшої хвилї, доси однак нїкому не удало ся еї розвязати. Бальон Цепеліна є величезних розмірів. Довгота его виносить 125 метрів, а промір цилїндра 12 м.; разом з лодкою висококість бальона виносить 15 метрів, отже є так високий як триповерхова каменица. Поемність бальона виносить 11.000 метрів кубічних, або три рази тілько, я кнайбільші доси бальони. Сей велит важить всього 200 сотнарів, с. е. тілько, що один зелїзничий ваґон. Бальонови надають рух чотири моторові шруби, а до кермованя служать чотири яерми, кожда о площі 9 м². Сам бальон складає ся з 17-ох осібних віддїлів, а се в тій цїли, щоби навіть тодї можна злетїти, коли бальон в однім місци трісне. З оттаким то бальоном роблено онодї пробу над озером Боденьским. Проба випала удачно, бо бальон перелетїв у жаданім напрямі через озеро і спустив ся щасливо на землю. Але ще сумнївають ся, чи можна буде кермувати бальоном.

Війна в Хінї. Хоч европейскі держави кажуть, що бунти в Хінї — то ще не війна, але сї події маюють зовсїм военний характер. От сегодня (в пятницю по обіді) зістаємо з Лондону телеґраму таку. Ґазета Daily express подає страшний опис, як Хінці заняли анґлїйске посольство у Пекінї 30. червня або 1. липня. Коли в окруженім домі посольства не стало поживи і не стало чим стріляти, боксери напали дім і порубали всїх. Лондоньскі ґазети доносять з Шанґаю, що 4. липня коло Тїентсіну з'явило ся 30.000 хіньского войска. Росийске і японьске войско відперло Хінців. Що дня приходить Хінцям войско на поміч з Манджурії. В палатї послів заявив Бродрік таке: анґлїйске правительство заявило хіньскому послови, що некіньскі власти будуть відповідати особисто за напад на посольство, коли зранять якого посла чужої держави. З Вашінґтону дають знати таке: тому що Америка не може тепер післати свого войска, то попросила Японїю о поміч. Є гадка така, що й иньші держави попросять о то Японїю.

Складка. На загальних зборах читальнї в Банилові рускім, дня 1. липня с. р. зложили на руки п-а Тодора Руснака датки на „Народний Дім“ ті добродії: О. прот. Василь Харинович 5 к., о. Лазар Григорович 2 к., надуч. Василь Стефюк 1 к., п-а Олена Шкурган 2 к., уч. Теодор Руснак 1 к., п-ї Каролина Влад 1 к., уч. Захарій Каетанович 20 с., Юрій Ільчук 3 к., Семен Кузенко 1 к., Марко Флора 40 с., Козьма Ґорґійчук 40 с., Николай Стринадка 40 с., Василь Шандро 20 с., Іван Ільчук 20 с., Іван Кузь 20 с., Дмитро Ґорґійчук 20 с., Павло Минзак 10 с., Тимофій Дощівник 40 с., Яків Стринадка 40 с., Мойсей Шинкарюк 40 с., Теодор Іванчук 20 с., Петро Андрюк 20 с. і Лукіян Іванчук 40 с. — Разом **20 к. 30 с.**

Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Справоздане Касове „Рускої Каси“.

за місяць червень 1900 року.

А) Приходи.

На початку місяця		в протягу місяця прибуло			З кінцем місяця	
к.	с.		к.	с.	к.	с.
72	13	1. На фонд резерв. загальний	4	—	76	13
796	84	2. На фонд резер. товар.	—	—	796	84
857	96	3. Вложено паїв	124	72	982	68
13082	35	4. Вложено вкладок щадн.	4264	30	17346	65
7492	77	5. Звернено пожичок на скрипти	843	68	8336	45
4480	69	6. „ „ на векслї	971	82	5452	51
1849	99	7. Побрано відсотків	305	13	2155	12
309	68	8. На адмінїстрацию побрано	70	87	380	55
		9. Побрано коштів спору	31	36	31	36
28942	41		6615	88	35558	29
3349	70	9. Готівка	1640	76	3349	70
32292	11		8256	64	38907	99

Б) Розходи.

На початку місяця		в протягу місяця убуло			З кінцем місяця	
к.	с.		к.	с.	к.	с.
2591	72	1. Виплачено паїв (з того дивід. 28к. 96с.)	28	96	2620	68
10203	52	2. Виплачено вкладок щадн.	2530	38	12733	90
6400	—	3. Дано пожичок на скрипти	1830	—	8230	—
8470	—	4. „ „ на векслї	1080	—	9550	—
145	65	5. Виплачено відсотків	1104	70	1250	35
169	—	6. Виплачено коштів адм.	36	41	205	41
15	28	7. Виплачено оплат скарбових	73	93	89	21
2656	18	8. Розділ чистого зиску	—	—	2656	18
30651	35		6684	38	37335	73
1640	48	9. Готівка (Сальдо)	1572	26	1572	26
32292	11		8256	64	38907	99

В місяцю червни вступило 4 нових членів з паями деклярованими на суму 160 корон, а дїйсно вплатили 124 корон 72 сот.

Дирекция:

Єр Пігуляк
голова.

Антін Клим
член старшини.

ДРУКАРНЯ
„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складі отсї видання:

Bestrebungen der Rumänen др. Смаль-Стоцкого	1.50	кр.
Буковиньска-Русь др. Смаль-Стоцкого	1.20	„
Листи з пекла Озина Шпитка	20	„
Людина, Ольги Кибиляньскої	40	„
Царівна, „ „	1.20	„
Некультурна „	20	„
Природа „ „	20	„
Покора „ „	70	„
Твори, Юрія Федьковича І. том.	1.—	„
Чума горілчана, Омелян Попович	20	„
25 повісток „ „	10	„
Хлопці-садівники „ „	20	„
Цїсар Франц-Йосиф І. Омелян Попович	10	„
Образки з природи, Іван Синюк І. і ІІ. том. по	5	„
Бесїди про часи козацьки	75	„
З села, Богдан Лепкий	20	„
Гадки про потреби Українців	15	„
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70	„
Приказки, книжочка для веселих людий, Ів. Данилевича	8	„

На пересилку треба долучити 5 кр.

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольоґічнім промисловім музею у Відни

улиця Руска ч. 11. Чернівці улиця Руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публиці, що виготовлюю всякого рода обуве для мущин, женщин і дїтий а то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в виді острокінчастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушуваня.

Через ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі нарости на ногах.

Доброю і солїдною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі вдоволене цїнних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,
спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тілько з заграничних шкір.

Хто хоче добре і по властивій цїнї купити, най йде до

СКЛАДУ ТОВАРІВ Б. БАЛЬТІНЕСТРА (МОЛОДШОГО),

улиця Головна ч. 3. ЧЕРНІВЦІ, улиця Головна ч. 3.

НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР.

Соломяні капелюхи, для панів, хлопців і дїтий.

Лїтні капелюхи легонькі, фільцові і Loden, полискуючі, Drapp і в всїляких модних фарбах.

Товари обувяні, лиш добрі фабрикати для панів, дам, дївчат і дїтий. Головний склад французкої фабрики обуви A. Capek і Howlett & White, в Анґлії. — Lawntennis-черевики і білі черевики ірхові.

Сандали Кнайпа ріжної величини.

Домові черевики всїлякої якости.

Всїлякі артикули для їздців коелсом для панів і хлопців.

Парасольки від сонця найновійші і найлїпші, чорні і кольорові для дам, дївчат і дїтий.

Парасолї від дощу для дам, панів і хлопців, як також парасолї від тїни для панів. (Schattenspender).

Рукавички з ниток для пань панів і дїтий.

Рукавички з Гренобля (у Франції) і з найлїпших тукраєвих фабрик. Glacé-рукавички під повною ґваранцию.

Біле з найсолїднійших фабрик під ґваранцию, біле і в ріжних модних красках для панів і хлопців.

Сорочки для туристів з „Zellengewebe“ найновійшого фасону.

Краватки на лїто в найновійшім анґлїйскім родї.

Панчохи, хустини, пасочки всїлякого рода.

Посилки на провінцию все відворотною почтою.

Склад ц. к. привілейної фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях
З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

Ч. 76. Чернівці, середа дня 28. червня (11. липня.) 1900 р. Рочник XVI.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік	20	Кор.	— сот.
на пів року	10	„	— „
на чверть року	5	„	— „
на місяць	1	„	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Війна в Хінї.

Щораз страшнїйші вісти приходять з Хіни. Ті вісти часто поміж собою суперечні, але по кількох днях звичайно вияснюють ся — і перед нашими очима стає така страшна картина з істориї людскости, яка давнїйше нїкому і не снила ся. За часів найбільших тиранів, як наприклад за Нерона не було чогось такого, як дїє ся тепер на порозї 20. столїтя.

Замість подавати повривані телеґрами з війни, котрі може тілько той розуміти, що з мапою в руках день за днем слїдить за війною, ми подаємо більше оброблені статї про хіньскі відносини і справоздання з війни, о скілько можна їх тепер зложити з недокладних вістий.

І так доси відомо на певно, як ми вже писали, що Хінцї в Пекінї вирізали всїх европейских конзулїв з родинами і з яких 700 Европейцїв, що схоронили ся до домів конзульств. Вісїмнайцять днїв боронили ся Европейцї, в кінци не стало амунїциї і харчів, — отже погибли всї. Начальник спільного европейского войска Сеймур хотїв прийти в поміч тим Европейцям, але не вдало ся ему дійти до Пекіну — добре, що сам не погиб.

Але і в палатах цїсарских у Пекінї склала ся страшна траґедия. Як відомо, панувала доси в Пекінї цїсарева Тсу-сі, колись звичайна манджурска дївчина, котра своєю красою здобула собі трон. Була се жінка, дбала о Хінцїв, але дуже честилюбива. Хотїла сама панувати до самої смерти і тому усунула на бік молодого цїсаря Кванґ-су, а на престолонаслїдника назначила 11-лїтного сина свояка князя Туана. В імени сего хлопця вона панувала як реґентка. Але напитала собі баба клопоту страшенного з сим хлопцем. Туан, як батько престолонаслїдника, захотїв також панувати — і з того вийшла вся біда.

Коли почали Хінцї різати християн, цїсарева Тсу-сі 23. червня змилосердила ся трохи і заборонила проливати кров. З того скористав Туан, напав з войском на палату і присилував цїсареву і бувшого цїсаря Кванґ-су випити богато опіюм. Кванґ-су від того помер, а цїсарева збожеволїла. Мало того, завзятий Туан казав зрубати голови чотиромтисячам Хінцїв, що вдали ся до него з просьбою, щоби полагодити мирно бунти. Такого проливу крови скаженого тирана, і то на раз, не пригадують собі люди з істориї. Все те дїяло ся тому тиждень чи два тижнї.

Цїлий сьвіт просто остовпів, як дізнав ся про се. Нечуване варварство обурило всїх — і що з того всего вийде, не можна сказати наперед. Очивидно буде війна. Войска европейского і японьского збирає ся щораз більше в сусїдстві Хіни або і в Хінї, борби ведуть ся вже й тепер. От у понедїлок прийшли вістки, що войско росийске і японьске побило 7. с. м. недалеко Пекіну Хінцїв, з котрих з 1000 упало. — Дня 4. с. м. ішли Хінцї приступом на місто Тієнтсін, що находить ся в руках Европейцїв; Японцї і Анґлїйцї відперли Хінцїв. Щож се як не війна? І то війна поважна і страшна, яка може закінчити ся переворотом у Хінї.

Всї більші европейскі дневники займають ся тепер переважно справою хіньскою. Зовсїм незначне місце забирає в них війна Анґлії з бурами, до недавна улюблена тема, а в австрийских дневниках пійшла в кут навіть справа нїмецко-ческого спору і упорядкованя внутрішних відносин держави. Бо і справдї всї полїтики уважають хіньску справу за справу первостепенної ваги, і то не тілько для одної або другої держави Европи, але для всего цивілїзованого сьвіта, за справу сьвітову. Длятого живо інтересують ся і непокоять ся нею також австрийскі полїтики, хотя безпосередно Австрия в Хінї не інтересована, не маючи там анї свого кусника землї, як другі великі держави, анї свого войска, окрім одного военного корабля, анї більших відносин торговельних. Всюди розбирають з найбільшим інтересом питанє, який буде результат акциї вісьмох великих держав Европи, Азиї і Америки против Хін, а іменно які наслїдки вийдуть з наконечного переможеня монґольскої раси і з отвореня замкненого доси сьвіта для християнськой культури.

Хіна займає межи державами всїх пяти частий землї перше місце по Анґлії числом мешканцїв (в Анґлії зі всїми кольонїями є около 300 мілїонів, в Хінї около 360 мілїонів душ), а перше місце по Анґлії і Росиї обємом землї (Анґлія має 28 мілїонів, Росия 22 а Хіна 11 мілїонів квадр. кільометрів). Своєю цивілїзациєю є Хіна одинокою появою, котра не має нїчого собі подібного в істориї всего людства, анї межи всїми колишними народами культурними. Цивілїзация Хінцїв є зовсїм своєрідна, витворена і виплекана самими Хінцями без всякого перенесеня зо внї або чужої помочи, она є не тілько найстарша зі всїх (окрім хиба старо-єгипетскої), бо має за собою звиш пять тисяч лїт, але й відзначає ся дивною незмінностию і відпорною силою против всїх переображаючих впливів, а при тім она таки не є ще зужита і має жизненну силу.

Вісїм найбільших держав землї лучать ся тепер против Хін, а то пять сьвітових держав: Анґлія, Росия, Сполучені держави Америки, Нїмеччина і Франция, і три прочі великі держави: Японїя, Австро-Угорщина і Італія. Тілько-ж треба запитати ся при тім, яке право мають другі держави мішати ся до хіньских справ і які наслїдки вийдуть з їх вмішуваня для добра всего людства.

Очевидно, що прочі держави не можуть лишити безкарно напади на їх горожан, на послів і т. и., хотя своєю дорогою ті держави найбільше самі винні, що до сего прийшло. Але не о те іменно ходить, а о цїлу полїтику їх супротив Хіни. Хінцї самі сидїли замкнені в своїм краю, жадному заграничному народови анї державі не докучали і до нїякої чужої справи не мішали ся анї до нїкого не приходили. Европейцї самі прийшли до них, зразу місіонарі, несучи їм християньску віру, потім торговельники. Ширеню християньства Хінцї були противні, особливо в пізнїйших часах, твердячи не без певної рациї, що оно шкідливе для них з полїтичних взглядів а під взглядом культурно-етичним не приносить відповідних користий, хіньскі-ж віри Ляотса,

Християньскі місіонарі в Хінї.

Написав *Е. Шарпентіе**).

Льорд Сельсбері остерігав останними часами християньских місіонарів у заморских краях, а особливо в Хінї, щоби не були такими безоглядними і завзятими в ширеню християньства і вказував на наслїдки їх неполїтичних поступків. Так як найвисший керманич анґлїйскый, відчули також і мінїстри инчих держав, інтересованих в Хінї — грізне небезпеченьство, котрого причина лежить у християнщеню Хіни. Нема жадного сумнїву, що теперішні кріваві забуреня в Хінї, котрих наслїдки є ще непевні, можна приписати ненависти хіньского населеня до місіонарів.

Християньскі місіонарі уважають собі за велику честь, не піддавати ся в своїх поглядах і постановах впливам полїтичним і практичним. На всї представленя відповідають вони словами з біблії: „ідїть, научайте всї народи і хрестїть їх во імя Отця і Сина і сьв. Духа“. Не зважаючи проте на се, що в біблії є богато місць, що вкладають вірним на серце певного рода взгляди для сьвіта і начальства, висновують місіонарі всяких віроісповідань з вище наведених місць право і обовязок для себе, не піддавати ся у своїй місийній роботї жадним полїтичним впливам. Вони втискають ся всюда, старають ся заступників инчих їм недогідних віроісповідань витиснути і усувають все, що стоїть їм на перешкодї. Таке понимане місіонарского заводу впроваджувало нераз держави кольонїзуючі в трудне положене.

Богато можна би о тім говорити. Клопоти, які мали Французи з Індиянами в Канадї, мають свою причину в тім, що єзуїтскі місіонарі мішали ся завзято у всї справи і звичаї тубилців. Кріваві війни, які Іспанцї і Портуґалцї провадили в полудневій Бразилії і Параґваю, повстали головно через се, що Єзуіти робили там на свою руку, не зважаючи на інтереси полїтичні держав европейских. Як останними часами говорить ся, мали бути анґлїйскі місийні товариства причиною війни в полудневій Африцї. Через свою упертість і односторонність на користь Неґрів, допровадили вони до того, що голяндска людність з початком 19. столїтя вивандрувала і заложила собі вільні держави, а тепер на їх знищене потреба стілько жертв. Також істория Нової Зеляндиї, Тагітіс, Гаваіс, Самоас дає добрий примір поступованя місіонарів. Як би не вплив всяких товариств місийних, було би ту всюда обійшло ся без тих війн, страт і бунтів. О великім благословенстві місийної роботи, о користях, які вона приносить для диких народів через працю многих безкористних і ідейних людий, можна сумнївати ся, коли розважити нерозумні способи і нерозважне поступоване многих місіонарів! Один знаменитий теольоґ анґлїканьскої церкви виразив ся раз так перед льордом Курзоном, теперішним віцекоролем Індий: „Страта або зиск для цивілїзациї через місиї — зовсїм не обходить місіонара. Він підлягає одному Панови, висшому від усяких мужів державних і дипльоматів сего сьвіта. Не місіонар має рахувати ся з дипльоматом, але дипльомат з місіонарем“. На сей погляд можна би ще згодити ся, коли би дїяльність місіонарів нїколи не дотикалась інтересів державних. Але на жаль такого випадку ще до тепер не було! Коли робота місіонарів допровадить до забуреня, то тодї найбільшу шкоду мають купцї, але крім сего не забувають нїколи і місіонарі візвати помочи своєї держави, жадати охорони і звороту страт. В такий спосіб знаходять ся держави нераз в конечности висилати коштовні експедициї і провадити війни і то в тім часї, коли мають богато важнїйших клопотів, а спокій сьвітовий загрожений нераз тодї, коли можна би того найменче сподївати ся.

Клопоти Европи з Хіною можна майже зовсїм приписати поступованю християньских місіонарів. В довших або коротших відступах часу вибухає відраза цїлих мас Хінцїв до зненавиджених апостолів нової віри. Місіонарів убивають, бурять церкви і уряджують кріваві різнї. Се ображує якусь там державу. Хінцї мусять за се відпокутувати: скидає ся кількох мандаринів, стинає ся голови кільком людям, що мали бути в ту справу вмішані, а потому наступає знов супокій на якийсь час. Приклоняють ся пекінські самодержцї до предложених їм условій, то цїла істория переминає без дальших наслїдків. А роблять вони трудности, то може прийти до поважних непорозумінь, так, як от і тепер. Чим більше число місіонарів, тим натурально більше небезпеченьство з таких випадків. А то небезпеченьство росте з дня на день, бо десятки всяких місийних товариств з ріжних країв, висилають рік-річно що раз то нових апостолів евангелія до Хіни.

Льорд Курзон обрахував у своїй інтересній працї п. з. „Problems of the Far Eats“, що в Хінї є католицких місіонарів 705 а до помочи служить їм 559 сьвящеників хіньского походженя.

Католицка місия, що находить ся переважно в руках французких товариств, числить самих домородних парафіян около 1,902.800. Протестантских місіонарів є в Хінї після новише згаданого твору около 1.300, між тим 700 женщин. Число душ, що вони навернули, виносить після нїмецких жерел майже 67.000. Католицка місия працює в Хінї від XVI. віка. Довший час мала вона велике поводженє і була надїя, що реліґія католицка стане ся державною. Але несподївано постиг кат. місіонарів великий удар. Своїми незгодами і зарозумілостю допровадили вони до того, що в XVII. віцї вибухло переслїдуване християн, місіонарів вигнали, а тілько з великим трудом удало ся їм помалу знову занятн певне становиско в краю.

Протестантска місия розпочала свою

---

*) Гл. „Die Zeit“ ч. 300.

Конфуция і Будди суть більше східні з їх потребами. Торговлю стали вести особливо Анґлійцї від половини 18-го столїтя в страшно шкідливий спосіб для Хінцїв, именно ввоженем опіюм, руйнуючого здоровє і моральну силу хіньского населеня. Коли-ж Хінцї хотїли сему положити конець, наступила в р. 1840 війна з Анґлійцями, котра скінчила ся пораженєм Хінцїв і відступленем одного міста а отворенєм кількох иньших міст для Анґлійцїв. Від того часу стали Европейцї що раз більше вдирати ся до Хін; за Анґлійцями пішли Французи, дальше Росияни, а наконець і Нїмцї. Особливо після недавної нещасливої для Хінцїв війни з Японом стали европейскі держави і Американьска Унїя уважати Хіни мов би за свою добич, забирати собі з неї по кускику і ґаздували там як в якім підвластнім краю. Очивидно, що таке поступованє зовсїм несправедливе і неоправдане, на рівни як напасть Анґлійцїв на бурів, з може ще більше як в 18-ім столїтю розібранє Польщі, бо тогди оправдувано ся бодай тим, що анархічна Польща єсть небезпеченьством а бодай шкодою для сусїдних держав.

Даремно булби оправдувати постепенний забір Хіни користию для всесьвітної цивілїзациї і для монґольскої раси отворенем для тої цивілїзациї величезного хіньского краю. Поминувши, що нїхто не можи мати права комусь, тай то ще також цивілїзованому, свою цивілїзацию силою накидати, користи ті суть дуже проблємативні. Факт, що дотеперішні зносини Европейцїв з Хінцями цивілїзациї европейскої, окрім хиба будови зелїзниць та деяких подібних поверхових річий, в Хінї не защепили, а за те радше спинили природний розвій властивої цивілїзациї хіньскої. Навіть заведенє християньства, котре там приняв около один мілїон людий, не піднесло анї культури анї моральности навернених Хінцїв. Впрочім не для цивілїзацийних цїлий пхають ся Европейцї і Американцї до Хіни. Як би їм дїйстно ходило о оживленє закостенїлої Хіни, о впроваджене там европейскої культури, то були би сю місию повірили перед кількома роками Японцям, котрі яко далеко близшій нарід що до раси і вдачі могли-б єї далеко легше і лучше сповнити. Однакож Росия і Анґлїя не допустили Японцїв до Хіни, хоть як сесї були ласі на хіньский край, а не допустили именно длятого, щоби самі той край для себе забрали.

Воно може й заносить ся тепер коли не на частковий подїл Хін то на забранє деяких кусників краю, а певне що на більше отворенє цїлого хіньского краю для Европи і Америки. Чи з того однакож, бодай на разї, але все-ж на довгий час, вийде для кого небудь користь, можна сумнївати ся. Полишаємо на боцї ту можливість, що межи ласими на хіньску землю державами може прийти до суперечки, коли не потрафлять погодити ся що до подїлу добичи. Але як таке насильне вдиранє Европейцїв у хіньский край буде шкідливе для Хінцїв знов кажемо, бодай на разї, доки обі раси і обі цивілїзациї якось не вирівнають ся, бо віримо в наконечний поступ людства, — так з другої сторони через те дістануть і Хінцї приступ до Европи. А чи не розлїє ся відтак филя монґольскої раси на Европу подібно, хотя в иньшій формі, як за татарских часів, не можна на певно заперечити. Часть хіньского краю є перелюднена; вже доси з якої півтора сотки тисячів Хінцїв перейшло, помимо всяких перепон, до Сполучених Держав Америки, де суть дуже непожаданими гістьми, хоч вони і зовсїм не мішають ся там з людьми иньшої раси. Нехай отже вдираюча ся до Хін війною Европа стереже ся мирного вдиранья Хінцїв до Европи!

НОВИНКИ.

Чернівцї, 10-го липня 1900.

На концерт п. Гушалевича, як зачуваємо, вибирає ся богато людий. В Чернівцях і взагалї в Буковинї мало коли є нагода почути першорядного сьпівака. Наш нїм. театр у Чернівцях грає тілько пару місяцїв і все нарікає на недобори; тому очивидно не може спроваджувати собі славних оперових сьпіваків. Тимчасом черновецкі мешканцї і взагалї Буковинцї звісні з того, що люблять добру музику і сьпів і радо йдуть на концерти славних сьпіваків. Так і тепер саля муз. товариства в четвер певно буде повна і нашої і чужої публики. Білети можна купити в склепі Розенцвайґа на паньскій улици.

Матуру в женьскій уч. семинариї в Чернівцях зробило 60 публичних питомцїв, з них 9 з відзначенєм, між ними Русинки Анґеля Бабюк, Ґлїкерия Димитрієвич і Наталка Попович. З рускою викладовою мовою апробовані ще: Циґаник, Ісопенко, Качковска, Махневич, Нендзїньска, Пап, Перзовска, Петровска, Прокопович, Рожанковска, Статкевич, Шіпош, Тимкович, Вітковска, Венґлїньска, Велничук і Зота. Крім того одержало 8 питомцїв квалїфікацию, учити рускої мови в нїмецких школах.

Старий театр у Чернівцях, що его були з весною замкнули з обави перед огнем або яким иньшим нещастем, тепер направили в серединї, зробили ще більше дверий, завели до середини воду, так що не буде чого бояти ся. Як прийдуть в осени актори, будуть грати знову. Заким покладуть новий театр, треба було справдї якось порадити собі. Отже порадили.

Чернівцї завзяли ся бути столицею, на лад иньших; майже на кождій улици будують ся нові доми і місто щораз більше розширює ся. Але то біда, що пропадають таким способом сади та що мешканя не стають таньші, тілько все дорожші як у Відни. А що до порядків у містї, то маґістрат робить контракт тілько з небом, щоби скроплювало улицї, або сушило болота; небо контракту не дотримує і наша столиця виглядає часом гірше Садаґури, не в гнїв сказавши тамошному чудотворному рабінови... Садаґура прецї также славне місто...

На честь інспектора Тумлїржа, що дістав від цїсаря ордер зелїзної корони III. кл., устроїли професори середних шкіл в суботу вечерок у салї музичного товариства. Повна саля була гостий, грала войскова музика і сьпівало сьпівацке товариство. Між иньшими промовляв і проф. Пігуляк, дякуючи п. Тумлїржови, що значно причинив ся до підненесеня осьвіти в Буковинї.

Мати і дочка. Дивний припадок лучив ся професорови тут. університету о. Конст. Поповичеви. Одного і того самого дня вмерла ему жінка в Чернівцях і донька, що була на курациї в Монахові. На посмертній картцї матери ще була підписана дочка, а в кілька годин пізнїйше вона вже була виписана як покійниця на иньшій картцї. Донька мала 21 лїт. Сей припадок викликав вражіне в містї і всї жалували нещасного професора.

Фабрика цукру уже може повстане в Жучцї. Є на то тепер більша надїя, як перше. Мала би то бути не самостійна фабрика, лише філїя переворскої і звала би ся: „Галицко-буковиньска фабрика цукру в Жучцї“. Релїґійний фонд мав би дати на основане 350.000 к. і відступити ґрунт вартости 30.000 к. даром. Консистория вже згодила ся дати грошї, але жадає, щоби фабрика була самостійна, щоби бураки куповано лише в Буковинї і робітники були тутешні, щоби урядовано у фабрицї по нїмецки а консистория щоби мала право висилати свого відпоручника до заряду.

Касиєри райфайзеньских кас на Буковинї мають великий клопіт з веденем книг, бо неприготовлені до того. Присилають нам до друку в ґазетї обрахунки, а ті обрахунки по контролї в нашій Рускій Касї показують ся злі і ми їх не друкуємо, бо не варто. В Галичинї призначив видїл краєвий осібного урядника, котрий їздить по касах і вчить, як вести книги. А в Буковинї видїл краєвий ще про се не подумав. Тимчасом крайна пора постарати ся про такого учителя книговодства для касиєрів і старшин кас, бо люди не знають, як собі порадити. Так н. пр. п. Іля Ілюк з Кичері пише нам, що варто би скликати всїх касиєрів на пораду, що робити. Ми тут у Чернівцях сими днями розбирали сю справу з'їзду касиєрів і рішили, що з такого з'їзду нїчого не вийде. На з'їздї не навчать ся касиєри вести книги; треба пійти кождому до такої каси, де все в порядку, і навчити ся чи за день чи за два чи за довший час. Касиєрами бувають часто учителї; нехай же вони користають тепер з вакацій і навчать ся вести книги. Ми тимчасом мусимо вимогти у видїлу краєвого урядника для науки касиєрів.

роботу в Хінї доперва в 40. роках 19. столїтя, коли то Анґлїя за сим сильно вставила ся. В роцї 1847 появили ся там перші нїмецкі місіонарі. Потім напливали вони в великім числї з ріжних протестантских країв. Майже всї протестантскі секти суть там заступлені. Протестантскі місіонарі не задоволяють ся наукою евангелія, але крім сего занимають ся практикою лїкарскою і опікують ся хорими.

Натуральним змаганем кольонїй місийних є то, щоби зискати як найбільше приклонників між населенем. Більшість вибирає практичну дорогу: їзду по краю, при чім роздаєть ся між населене біблїю в хіньскім перекладї. Католики старають ся передовсїм дістати дїти в свої руки. Вони перебирають на себе вихованє сиріт і купують у бідних родичів їх дїти. Потому перебирають ся в одїж населеня і перенимають його звичаї, щоби не дразнити забобонних людий. А навіть ідуть так далеко, що своїм вихованкам, малим хіньским дївчаткам стискають після хіньского звичаю ноги, щоби були маленькі. Протестанти рідко обирають таку дорогу. Вони заходять ся коло дїла в сей спосіб, що удїляють лїкарску поміч, принимають до закладів хорих, учать в школах письма і ремесла і виголошують проповіди. Часом попадають вони на дуже дикі помисли. Одно товариство утримувало недавно на своїм коштї одного місіонаря і 20 шведских дївчат, котрі публичними продукциями серед сьпіву псалмів, мали навертати людий на „путь праведних!“ Найкористнїйшим і найдорожшим є вихованє малих дїтий. В нерозвинені ще уми малих дїтий, відорваних від впливу родичів і сусїдів, дуже легко вполсти европейский сьвітогляд. Трудність лежить тілько в тім, щоби тих вихованків пізнїйше призвичаїти знову до обставин краєвих і здобути для них належні їм права, яко тубильцям.

Сї власне змаганя з'огиджують в очах Хінцїв християньску місию. Образований Хінець зовсїм задоволений сьвітом і своїми поґлядами. Він видить в особі місіонаря не сївача вищої етики і образованя, лише зненавидженого варвара, котрого наука є для него тим неприємнїйшою, чим більше вона противить ся его навичкам і потребам. Та ненависть до християньства росте ще на вид ріжних християньских віроісповідань, що ненавидять ся між собою; а та ненависть стоїть вище понад всякими питанями. Так н. пр. як вказує льорд Курзон, уживають Американцї, Єзуіти і Анґлійцї, кождий инчого слова, щоби віддати поняте „Бог“. Одні толкують „Пан неба“, другі „Правдивий Дух“, а инчі „Найвищий Пан“ — все відповідно до назви найвищого хіньского бога. Також зле вражіне викликують переводи біблії. Оповіданя про давнину жидів, а навіть і дещо з нового завіта — відтручує образованого Хінця і настроює його против віри Христової. До того ще гнївить хіньских патріотів і спосіб, в який місіонарі християньства здобули собі приступ до хіньскої держави. Переговори, що їх провадила в р. 1858. Анґлїя і Франция з Хіною (при невинній помочи гармат) дали місіонарям право мешкати на побережу. Додаток „або на инчих місцях“ — відносив ся після пояснення анґлїйского правительства лише до декотрих малих місцевостях в околицях деяких отвертих пристаний. Умова французка з р. 1858. давала місіонарям тілько право їздити по краю, а навернєним Хінцям опіку і охорону. О праві набуваня землї і сталого мешканя в краю, не говорить нїчо і умова французка з р. 1860. Але один французкий місіонар, що був за перекладача, всунув собі до тексту хіньского на власну руку такі слова: „дальше позволяє ся французким місіонарям винаймати землю у всїх провінциях краю, як також набувати єї на власність і будувати доми після вподоби“.

При підписуваню умови не добачено сего додатку. Хоть се пізнїйше відкрито — занехала Хіна протести чи то з гордости, чи може прибита нещастем. Досить, що тепер зачала ся Франция домагати (було се в р. 1865.) строгого виконаня сеї дописки. І хоть від того часу видав цїсар хіньский богато едиктів у тій справі, що наказували властям провінціональним строго придержувати ся сеї доданої части умови, мимо того не забули образовані верстви хіньского населеня на сей випадок і не опускають жадної нагоди, щоби місіонарям показати своє обурене. До сего огню доливає ще оливи часта безтактовність поодиноких місіонарів, їх вічні відклики на привілеї, їх вмішуване у приватні незгоди і в справи державні, а також і проклямоване увільнене від льокальних обовязків для навернених Хінцїв. Як подають самі Анґлійцї, викликало також велике обурене і се, що невіддані женщини жиють з жонатими місіонарями, їздять собі по краю без женьскої опіки, як також безоглядне поступоване американьских місіонарских родин. Також і згадка на бунт „Тайпінґів“, що его давнїйше зорґанїзували навернені Хінцї в тій цїли, щоби християньску релїґію учинити державною, не може Хінцїв настроїти прихильно до християньских місіонарів! Образовані верстви ухиляють ся від принятя християньства; тому не дивниця, що маси народу попросту дишуть ненавистию до християн. Найстрашнїйші байки і істориї, які релїґійний фанатизм і клясова ненависть могли коли видумати, щоби противника всїм збридити і з'огидити — знаходимо в Хінї вимірені против християн. Оповідає ся там о Христовій релїґії і богослуженю найпоганїйші річи. Чернь хіньска посуджує дуже часто християн, будьто би вони були позбавлені всякого почутя морального, будьто би вони мордували малих дїтий і їх крови уживали до своїх забобонів і т. д. Такі посуджуваня доводили нераз до того, що нищено цїлї християньскі кольонїї. — Чи можна при подібнім фанатизмі навіть у високо цивілїзованих краях, як у Франциї і Нїмеччинї, де був вимірений против віроісповідань і рас і нераз знаходив підпору правительства — дивувати ся тим випадкам в Хінї?

При таких обставинах не прийде до супокою в Хінї так довго, поки або ограничить ся там християньску місию, або поки хіньске правительство не здобуде ся на стілько сили, щоби енерґічно перемогти всякі забуреня хіньского люду против християн.

Длятого, що перша можливість не є правоподібна, будуть мусїли европейскі держави поступати після можливости другої. Коли не удасть ся утворити в Пекінї сильного і здекларованого правительства, то Хіна довго істнувати не може; які страшні наслїдки принїс би упадок Хіни — се є річ знана.

Переклав *Микола Левицкий.*

Висша ґімназия в Чернівцях числив в минувшім шкільнім роцї 1899/1900 девятьнацять (!) кляс, а в них 925 (!) учеників. Між ними було 548 Нїмців, 212 Волохів, 82 Русини, 77 Поляків і 6 иньших, а після вироісповіданя 368 (!) жидів, 274 православних (з них 56 Русинів), 167 рим. катол., 42 гр. кат., 39 еванг., 14 вірм. кат., а 3 прав. Вірмени. З Чернівцїв було 331, з прочих місцевостий Буковини 397, з Галичини 129, з Румунії 28 а решта з иньших країв. Після замешканя родичів було 457 з Чернівцїв а 468 з поза Чернівцїв. З кінцем року одержано 85 відзначеня, 623 першу клясу, 80 поправку, 92 другу а 24 трету клясу. Шкільна оплата принесла 34.980 К., таксі вступні 10.752 К., а датки на наукові прибори 1986 К. Волоскої мови вчило ся 262 обовязаних а 49 необовязаних, а рускої 88 обовязаних а 30 необовязаних, польскої 74 а французкої 47, правосл. сьпіву церковного 93 а гр, кат. 17. Вступні испити до 1 кляси відбувають ся перед вакациями 15., 16. і 17. липня а по вакациях 1., 2. і 3. вересня, так само поправки, а вписи бувших учеників 1. і 2. вересня.

Загальні збори читальнї в Банилові рускім відбули ся в неділю 1. липня о 4. годинї по полудни. По відчитаню тогорічного протоколу з загальних зборів і справозданю касиера забрав голос учитель Теодор Руснак і говорив про хосен читальнї, касу пожичкову і щадничу, шпихлїр і про згоду поміж членами читальнї. Потім наступив вибір видїлових. До видїлу вибрані пп.: господар Козьма Горґійчук головою, о. Лазар Григорович заст. гол., уч. Т. Руснак секретарем, Михайло Андрич касиерем, Прокіп Кузь бібліотекарем, Теодор Іванчук і Олекса Дощівник заступниками. Дальше промовляв о. Л. Григорович і закінчив свою промову трикратним гурра на здорове нашого найяснїйшого цїсаря. Іван Ілюк внїс, щоби п. Жиґмонта Шольца і о. Стефана Маланчука іменувати почестними членами сеї читальнї. Внесене принято окликами „славно“. Т. Руснак говорив про значіне „Народного Дому“ і при тій нагодї зібрав 20 к. 30 с. Членів було того року 103 а при теперішних зборах вписало ся ще 28 нових; отже разом має наша читальня 131 членів. Помило всїляких ворожих перепон процьвітає вона гарно і вже перед роком отворила крамницю а тепер хоче завести шпихлїр і касу пожичкову і щадничу.

Член.

Просьвіта в Румунії стоїть ще низше, як у Галичинї або в Буковинї. Там на 100 людий 83 не вміє анї читати анї писати. Особливо в краю поза містами, по селах, темнота страшенна; там на 4,789.062 мешканців е 4,243.320 анальфабетів, отже 88½%. У містах сей процент меньший, бо лише 57. — В Румунії е ще то давне, що там жие звиш 272 тисяч людий, не приналежних до нїякої держави на сьвітї; се в більшій части самі жиди. Румунія не хоче їх приймати за своїх горожан, бо з ними гірка година. Вжеж, як би то були порядні люди, то хто би їх не приймив?

Жіноча спілка промислова „Труд“, товариство зареєстроване з обмеженою порукою у Львові, зістало рішенем п. к. суду краєвого яко торговельиого у Львові з дня 12. мая 1900 до ч. ф. 612 вписане в реестр торговельний для товариств заробкових і господарских. — З огляду на се просять основателї згаданого товариства впв. Русинки і Русинів, щоби чим скорше вписували ся в члени сего товариства. аби воно могло ще сего року увійти в жите. Один удїл виносить 20 кор., вписове 2 кор. і кождий член може мати більше удїлів. Грошї на удїли треба присилати на адресу: предсїдательки товариства „Клюбу Русинок“ п. Герміни Шухевичевої у Львові (ул. Собіщини ч. 7).

Темнота. На передмістю Болехова у Волоскім Селї умерла у Мих. Сороки дочка, що служила довший час в Мизуни. Недужа не давала ся чесати, бо терпіла страшний біль голови. Так і померла, отже і по смерти еї не зачесано. По кількох днях по похоронї прибула до села банда циганів, до котрих удав ся Сорока о пораду, бо по его дочцї мали лишити ся грошї, але невідомо було, де. Цигани пронюхавши все, виворожили, що грошї забрала дочка з собою до гробу і тому не давала ся чесати. Сорока взяв отже в ночи лопату і удав ся на кладовище, щоби відкопати гріб своєї дочки і „добути з еї волося грошї“. Тимчасом відкопав гріб і відкрив віко домовини не дочки, але якогось иншого небіщика. Закопав гріб, а рано удав ся до грабаря, щоби вказав ему місце, де похована его дочка; оповів ему також свою нічну пригоду. Грабар доніс власти, а прокуратория виточила Сороцї слїдство, лишаючи его на вільній стопі. — А знов з Узиня (пов. станиславівского) доносять, що там в часї недавного огню нарід замість ратувати свое майно, домагав ся чуда від Господа Бога. Підчас коли грізний елемент нищив загороди, селяни замість взяти ся до ратунку, виносили образи сьвятих, затикали їх на дахи, „щоби охоронити ся від огню“. Сьвідчить се о фальшивій вірі у людий, що замість взяти ся до ратунку, хочуть від Бога показаня чуда.

Страшна катастрофа. Тому тиждень вибухнув в домі північно-нїмецкого Льойда в портї Гобокен в Ню-Йорку огонь, котрий в одній хвили обняв всї т. зв. піри (по найбільшій части деревлянні мости, під котрі заїзджають кораблї, щоби на них виносити привезені товари). Ті піри тягнуть ся 7 англїйских миль (миля і три чверти) далеко і під них можуть заїзджати навіть найбільші кораблї. Можна собі уявити, що то був за страшенний огонь коли горіли майже всї піри. В хвили вибуху огню було на доках множество пасажирів і робітників і иньших осіб. Огонь захопив був також і чотири великі кораблї. Була то словом нечувана доси катастрофа. Яких 200 до 400 людий або згоріло або утопило ся, або страшно покалїчило ся. Доси знайдено 59 трупів а в шпиталях лежить 150 зранених. Загальна шкода доходить до звиж 50 мілїонів зр.

На Народний Дім жертвували: Вп. о. Юрій Мандрик 3 к., Іля Ілюк з Кичери 3 к. 38 с. складка дїтий. Тодор Руснак збірка 20 к. 20 с. **разом 1808 к. 51 с.**

Членьскі вкладки зложили: Вп. Корнило Козак 20 к., Ол. Купчанко 10 к., Онисим Попович 4 к., Гедимін Лисинецкий 16 к., Іван Брага 2 к., Петро Тимкович 10 к., п-ї Іванна Ільнїцка 6 к., Николай Ґелка 2 к., Іля Бойчук 4 к., Юрій Мазуряк 6 к., **разом 822 к. 30 с.** Сердечна подяка!

Всячина.

— **Фунґ-Чу**, назва, якою називають Хінцї „добрих духів“, була причиною, длячого в Хінї так насильно опирає ся населене всїм новостям, заведеним там Европейцями. Хінцї кажуть, що найменьша зміна в урядженю домів, загород, а ще більше телеґрафи, зелізниці і т. п. спиняє зносини між собою „добрих духів“, через що вони далеко відлїтають та не легко їх знова запросити на давне місце. Коли будовано нову телеґрафічну лїнїю між Тієнтсіном а Пекіном, Хінцї ночию ломали, палили та викидали вкопані в землю стовпи, аж осібні розпорядженя цїсаря та кілька засудів на смерть спинили їх варварства. Коли католицкий епископ Фавіе почав будову катедри в Петанґ, Хінцї вельми занепокоїли ся, що вежа катедри буде дуже висока, та стане ся перепоною для „добрих духів“. Вкінци вислано в тій справі до епископа депутацию. „І на якій височинї лїтають добрі духи?“ поспитав епископ цїлком поважно. „На височинї 100 стіп“ — відповіли ему Хінцї. „Отже добре, вежа катедри не буде вишою як 99 стіп“, заявив епископ. Депутация відійшла вдоволена, бо катедра в Петанґ не буде перепоною для „добрих духів“.

— **Скарб короля західних Ґотів Атанаріха**, внука Теодориха Великого знаходить ся тепер на виставі в Парижи, куди вислав его букарештеньский музей. Але задля безпечности не уставлено его на місце вистави але в Люврі, де его через цїлий час вистави можна оглядати в сали дорогоцїнностий. Суть там знамениті дїла штуки золотарскої з 5. і 6. столїтя, котрі представляють вартість яких три мілїони франків. Скарб той знайшов був в р. 1837 якийсь румуньский селянин з села Петроаса коло Буцеу, копаючи землю. Скарб той складав ся з посудин і прикрас з дуже чистого 21-каратового золота, ваги 110 фунтів а многі з тих золотих предметів були виложені дорогими каменями. Селянин, що знайшов той скарб, немав нї найменьшого понятя о тім, що він знайшов і дав поменьші штуки дїтим до забавки а за більші вимінив у циганів мідянні кітлики. В два роки опісля якийсь Грек пізнав ся на вартости тих предметів і купив, що ще лишило ся за кілька франків. Наконець вість о тім скарбі дійшла до Букарешту. Князь Ґіка, мінїстер справ внутрішних і брат тодїшного князя волоского старав ся уратувати, що ще дало ся. Его заходам удало ся поволи придбати більшу часть найденого скарбу для княжого збору в Букарештї. Але якась злощасна судьба була призначена тому скарбови. В пятьдесяти роках украли его були злодії, що вломили ся були крізь стелю до комнати, де знаходили ся дорогоцїнности і забрали майже весь скарб. Аж по довгих заходах удало ся зрабований скарб знову відшукати, але більша часть предметів, а іменно більші штуки були вже дуже ушкоджені. Так н. пр. злодії перерубали були долотом велику нашийну обручку Атанаріха як раз серединою межи руновим письмом на нїй, а з иньших предметів повиломлювали й ті дорогі каменї які ще були лишили ся. У вісїмдесяти роках посилано сей скарб до Парижа до направи, але тамошний золотар не конче знав ся на такій роботї і направив так недокладно, що король Кароль Румуньский перед кількома роками спровадив був золотаря з Берлина, Павла Тельґе, котрий знає ся дуже добре на старинних річах і аж той так его направив, що скарб сей, котрий складає ся з 14 предметів, викликує загальний подив.

Для учителїв і учительок.

Про фонд для бідних школярів. У відповідь на сю справу, порушену п. Недїльским з Ренужинців в однім з попередних чисел „Буковини“ дістали ми кілька дописий від учителїв. Нїхто з них не перечить ваги фонду для бідних школярів, але на спосіб, поданий п. Недїльским, не годить ся. Один з пп. учителїв пише нам так:

„Менї здає ся, що годї нам і нашим ученикам сьпівати для зарібку на соборних службах божих; ті служби бувають завсїгди в будні, а в будні у нас робота у школї, нема часу ходити на парастаси. Я не перечу, що десь у якімсь селї можна й сего способу ужити, але сего не можна порадити всїм, бо не всюди однакові відносини. Радше устроювати з учениками концерти і представленя по школах за дуже низькою оплатою для селян на дохід згаданого фонду — з того може бути більший дохід і хосен. Звичайним але пильним збиранем складок на сей фонд можна би також дещо осягнути. Тут церква, як богоугодна інституция, повинна прийти в поміч школї. Іде-ж о бідних школярів, а не о нїяку полїтику. Громадска старшина повинна у рахунки громади вставити також видаток на бідних школярів що року. В порядних громадах не треба би до того й намовляти; сама старшина повинна знати, що коли і поможе бідним дїтям, то се дїти з власної громади, а не чужі. Нехай лїпше господарять громадским грошем, то найде ся поміч і для бідних школярів“.

Иньший учитель порушив при сїй нагодї справу відносин сьвящеників до учителїв. Се страшенно прикра справа, так у нас як і в Галичинї. Майже всюди поміж приходством а школою пропасть, сьвященик з учителем не жие в згоді, хоч оба призначені на те, щоби просьвічати нарід. З причини сих відносин годї виконати проект п. Недїльского.

„Але — каже далї наш дописувательь — я не хочу сим сказати, що учитель може уже руки заложити, — і він нехай працює, лише у відповідний спосіб. Я бажаю, щоби кождий учитель стояв на становищу устави державної шкільної з дня 14. мая 1869 р. і працював в еї дусї. Зміна сеї устави у звістнім напрямі, що наступила 2. мая 1883 року мене не одушевляє. А треба знати, що час на часї не стоїть, тож учитель нехай працює, коли ему сприяють обставини, що мога, що сила, щоби нарід виробив собі вже раз правдиве поняге о школї, щоб він пізнав еї правдивий пожиток. Тих часів нам не бажати, коли школа на то була призначена, щоб научити хлопця прочитати в церкві лише „отче наш“ і „вірую“.

Учитель В. пише нам у тій самій справі таке:

Фонд для школярів.

На підставі розпорядженя ради краєвої шкільної з дня 2. марта 1900 до ч. 887, що дбає про те, щоби бідні школярі мали даром зошити — продаю для шкільних дїтий прибори до писаня. З сего можна мати чистого доходу 30% або і більше. Чистий дохід дїлю на двое. Одну половину призначую на фонд для бідних школярів і складаю его на книжочку почтової щадницї. Другу половину роздаю що місяця або що дві недїлї шкільним дїтям зошитами.

В тих селах, де е рускі крамниці і люди вже відвикли трохи від жидів, будуть дїти громадно купувати зошити, а фонд для бідних школярів буде рости з дня на день. В селах, де знаходять ся лиш жидівскі склепи, буде куповане зошитів у школї з початку млаве, але і воно повинно з часом поправити ся. В такім разї треба дїтий до покупки зошитів заохотити, н. пр. так:

В однім ческім місточку увійшов хлопець-термінатор до склепу і зажадав за крайцар сїрника. Діставши пачку сїрників, оглянув еї і звертаючи каже: „Дайте менї сїрників з написом „Matice skolska“, я иньших не купую.

Не гадайте, що може жадав лїпших сїрників. Річ має ся так:

Одна фабрика сїрників об'вязала ся дати половину чистого доходу на краєве ческе товариство шкільне, що зове ся „Matice skolska“ і сїрники з тої фабрикі мають таку напись.

Видите, чому хлопець жадав сих сїрників, бо він хотїв, аби з его гроший мало пожиток ще і краєве товариство і школярі. Ческий нарід уміє дбати за себе, через що ему чим раз лїпше...“

Видїл філії тов. „Руска Школа“ черновецкого повіту подає до відомости, що вечерниці з танцями, що мали відбути ся 15. липня с. р., відложено на осїнну пору с. р. — За видїл: *Дарій Пігуляк*, голова філії; *Микола Гавришук*, писар.

ЖАРТИ.

„Нема нїчого понад чистоту!“ так думає собі циган і обертає свою сорочку що великодня на другий бік.

—

— Чи можу я з паном директором говорити?

Директор: Зараз буду служити, прошу взяти собі крісло і зачекати.

— Як я виджу, то ви не знаете хто я е? Я е барон Калошевич з Торбівців!

— А, коли так, то прошу собі взяти два крісла!

—

Гуцул до туриста в горах: Пане, уважай тут, бо вже не одна худобина впала в сю пропасть!

—

Шеф до урядника: Що, ви хочете аж 5 день відпустки! Гей, то що таке, чи не хочете ви робити подорож вколо сьвіта?!

—

Подорожний: Що хочете, щоби ви менї занесли сей куфер на стацию?

Післанець: 1 кор.

Подорожний: Ге, ге, ге, таже я за 1 кор. маю фіякра!

Післанець: То правда, але подумайте, що фіякер має конї, а я мушу пішки йти!

З „Добрих Рад“.

СТУДЕНТ університету, Русин — пошукує на час ферий, евентуально на цїлий рік лекциї на село. — Ближша відомість в нашій редакциї.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватн донесеня по 30 сот. від стрічки.

Хто хоче добре і по властивій цїнї купити, най йде до

СКЛАДУ ТОВАРІВ Б. БАЛЬТІНЕСТРА (МОЛОДШОГО),

улиця Головна ч. 3. ✠ ЧЕРНІВЦІ, ✠ улиця Головна ч. 3.

НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР.

Соломяні капелюхи, для панів, хлопців і дїтий.

Лїтні капелюхи легонькі, фільцові і Loden, полискуючі, Drapp і в всїляких модних фарбах.

Товари обувяні, лиш добрі фабрикати для панів, дам, дївчат і дїтий. Головний склад французкої фабрики обуви A. Capek і Howlett & White, в Анґлії. — Lawntennis-черевики і білі черевики ірхові.

Сандали Кнайпа ріжної величини.

Домові черевики всїлякої якости.

Всїлякі артикули для їздців коелсом для панів і хлопців.

Парасольки від сонця найновійші і найлїпші, чорні і кольорові для дам, дївчат і дїтий.

Парасолї від дощу для дам, панів і хлопців, як також парасолї від тїни для панів. (Schattenspender).

Рукавички з ниток для пань панів і дїтий.

Рукавички з Гренобля (у Франциї) і з найлїпших тукраєвих фабрик. Glacé-рукавички під повною ґваранцию.

Білє з найсолїднійших фабрик під ґваранцию, біле і в ріжних модних красках для панів і хлопців.

Сорочки для туристів з „Zellengewebe“ найновійшого фасону.

Краватки на лїто в найновійшім анґлїйскім родї.

Панчохи, хустини, пасочки всїлякого рода.

Посилки на провінцию все відворотною почтою.

Склад ц. к. привілейної фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНЇСТЕР

перше і одиноке руске Товариство асекурацийне, обезпечає будинки, уряджене домашне, скот, господарскі знаряди, збіже в зернї і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід огневих.**

Стан фондів ґваранцийних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий .	245.814 кор.	52 сот.	
Резерва премій .	148.480 „	— „	
„ спеціяльна	1.624 „	80 „	486.145 кор. 92 сот.
Фонд основний .	72.000 „	— „	
„ емиритальний	18.166 „	60 „	

Тарифи „Днїстра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди лїквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року виносили виплачені **шкоди** 1.669.565 кор. 38 сот. **Полїси** „Днїстра“ приймає **Банк краєвий при пожичках** гіпотечних.

На житє можна обезпечатись **через „Днїстер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові,** котре дає найкористнїйші услівя, преставяє своїми фондами найбільшу ґваранцию і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришене зареєстровазне з обмеженою порукою, удїляє **пожички** *за опатою* 5 ½% *і* 1% *додатку на кошта адмінїстрацийні* заінтабуляциєю або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до опроцентованя від **членів і третих осіб** по 4%. Удїл членьский виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і пожичку дістати може тілько член обезпечений в „Днїстрі“. Інформациї удїляє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїленє аґенций в окрестностях **де нема** близько аґентів „Днїстра“, **приймає ся.** „Днїстер“ виплатив аґентам по конець 1890 р. провізиї 216.714 кор.

Інформациї і посередництво до заключеня обезпечень житевих в найкористнїйших комбінациях.

Пожички для членів Тов. взаїмних обезп. і взаїмн. кред. „Днїстер“ на 5½% і 1% додатку на кош. адм.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складї

в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складї отсї видання:

Bestrebungen der Rumänen др. Смаль-Стоцкого	1.50	кр.
Буковиньска-Русь др. Смаль-Стоцкого	1.20	„
Листи з пекла Озипа Шпитка	20	„
Людина, Ольги Кибиляньскої	40	„
Царівна, „ „	1.20	„
Некультурна „	20	„
Природа „ „	20	„
Покора „ „	70	„
Твори, Юрія Федьковича І. том.	1.—	„
Чума горілчана, Омелян Попович	20	„
25 повістюк „ „	10	„
Хлопці-садівники „ „	20	„
Цїсар Франц-Йосиф І. Омелян Попович	10	„
Образки з природи, Іван Синюк І. і ІІ. том. по	5	„
Бесїди про часи козацьки * * *	75	„
З села, Богдан Лепкий	20	„
Гадки про потреби Українців * * *	15	„
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70	„
Приказки, книжочка для веселих людий, Ів. Данилевича	8	„

На пересилку треба долучити 5 кр.

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольоґічнім промисловім музею у Відни

улиця Руска ч. 11. Чернівцї улиця Руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публицї, що виготовлюю всякого рода обуве для мущин, женщин і дїтий а то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в видї острокінчастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушуваня.

Через ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі нарости на ногах.

Доброю і солїдною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі вдоволене щінних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,

спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тілько з заграничних шкір.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**